MARIA PĂUN

DICȚIONAR INTEGRAL DE SINONIME

DIS

SAECULUM VIZUAL

DIS

DICȚIONAR INTEGRAL DE SINONIME

Dicționarul de față tinde să cuprindă întreaga realitate lexicală a limbii române, preluând cuvinte cu valoare sinonimică din sfera regionalismelor, a arhaismelor, a termenilor populari și familiari – utilizați în operele literare –, precum și din zona cuvintelor livrești, rare sau a terminologiei tehnice de ultimă oră, care au produs sinonimii.
În felul acesta, dicționarul de față – cuprinzând peste douăzeci de mii de sinonime, depistate, înregistrate și prezentate – reprezintă, cu adevărat, un dicționar integral al sinonimiei românești.
În mod cert, el este cel mai bogat din seria dicționarelor similare apărute până acum.

9 789738 586734

Coperta de I. OPRIȘAN

Editura SAECULUM VIZUAL
ISBN 973-85867-3-9

© Toate drepturile sunt rezervate Editurii SAECULUM VIZUAL.

MARIA PĂUN

DICȚIONAR INTEGRAL DE SINONIME

Editura SAECULUM VIZUAL
București, 2002

fed print sa
O societate Butan Gas
Telefon: 335.93.18; 335.97.47
Fax: 337.33.77; E-mail: fed@promo.ro

Prefață

Dicționarul integral de sinonime se adresează marelui public care are nevoie, între altele, și de informații noi în legătură cu lexicul românesc actual.

Dicționarul de față înregistrează sinonime ale cuvintelor recente intrate în vocabularul limbii române și ajută la cunoașterea corectă a lor.

Dicționarul integral de sinonime cuprinde cuvinte vechi, regionale, populare care apar în operele clasice ale literaturii române; de asemenea termeni familiari, livrești, cuvinte rare, tehnice etc.

În ultimii ani explozia informațională a fost copleșitoare. *Dicționarul integral de sinonime* reflectă, pe cât a fost posibil, noua dinamică lexicală. Au pătruns în limba română anglicisme, franțuzisme, italienisme etc. care au creat numeroase sinonime.

Dicționarul integral de sinonime scoate în relief, bogăția și expresivitatea sinonimiei românești.

El înregistrează un număr de cca 20.000 de sinonime.

Este o lucrare lexicografică pusă la dispoziția oricui vrea să se instruiască, ce se constituie într-un instrument de lucru practic, accesibil.

Dicționarul integral de sinonime cuprinde cuvinte simple, îmbinări de cuvinte stabile (sintagme și compuse). El înregistrează serii sinonimice la numele de plante și de animale, la nume de luni, la cuvintele abstracte, la numele proprii etc.

Cuvintele sunt prezentate în ordine alfabetică, conform ortografiei actuale (cu â).

Cuvântul-titlu este cules cu caractere *aldine*, e însoțit de indicația de pronunțare (*pr.*), când e cazul, și de categoria gramaticală. Indicarea domeniului s-a dat în paranteze rotunde; la fel și indicația stilistică.

Omonimele au fost diferențiate prin cifre arabe (de ex. *banc*^{1}, banc^2, *cap*^{1}, *cap*^{2} etc.).

București, 14 nov. 2002

Maria PĂUN

Abrevieri

adj. = adjectiv
adj. dem. = adjectiv demonstrativ
adj. nehot. = adjectiv nehotărât
adv. = adverb
aeron. = aeronautică
agric. = agricultură
anat. = anatomie
arg. = argotic
arhit. = arhitectură
art. = articulat
astron. = astronomie
av. = aviaţie
biochim. = biochimie
biol. = biologie
bis. = termen bisericesc
bot. = botanică
chim. = chimie
cib. = cibernetică
cin. = cinema; cinematografie
col. = colectiv
concr. = concretizat
conj. = conjuncţie
constr. = construcţii
cont. = contabilitate
depr. = depreciativ
ec. = economie
ec. pol. = economie politică
electron. = electronică
elt. = electrotehnică
entom. = entomologie
f. = feminin
fam. = familiar
farm. = farmacie; farmacologie
fig. = figurat
filoz. = filozofie
fin. = finanţe
fiz. = fizică
fiziol. = fiziologie
fon. = fonetică
foto = fotografie
geogr. = geografie
geol. = geologie
geom. = geometrie
gram. = gramatică
iht. = ihtiologie
impr. = impropriu
inform. = informatică
interj. = interjecţie
invar. = invariabil
ir. = ironic
ist. = istorie
înv. = învechit
jur. = ştiinţe juridice
lingv. = ligvistică
lit. = literatură; literar
livr. = livresc
loc. adv. = locuţiune adverbială
loc. conj. = locuţiune conjuncţională
log. = logică
m. = masculin
mar. = marină
mat. = matematică
med. = medicină
med. vet. = medicină veterinară
met. = meteorologie
mil. = termen militar
min. = mineralogie; minerit
mitol. = mitologie
muz. = muzică
n. = neutru
nav. = navigaţie
n. pr. = nume propriu
num. = numeral
num. col. = numeral colectiv
opt. = optică
ornit. = ornitologie
p. anal. = prin analogie
peior. = pieorativ
p. ext. = prin extensiune
p. gener. = prin generalizare

pict. = pictură
pl. = plural
poligr. = poligrafie
pop. = popular
pr. = pronunţat
prep. = prepoziţie
p. restr. = prin restrângere
pron. = pronume
pron. dem. = pronume demonstrativ
pron. nehot. = pronume nehotărât
pron. pers. = pronume personal
pron. rel. = pronume relativ
psih. = psihologie
rad. = radio; radiofonie
reg. = regional
s. f. = substantiv feminin
sg. = singular
silv. = silvicultură
s. m. = substantiv masculin
s. m. f. = substantiv masculin şi feminin
s. n. = substantiv neutru
spec. = prin specializare
subst. = substantiv
tehn. = tehnică
text. = industrie textilă
tipogr. = tipografie
top. = topografie
tv. = televiziune
vb. = verb
voc. = vocativ
zool. = zoologie
~ = tildă

Bibliografie

Dicţinarul explicativ al limbii române, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1996

Dicţionarul limbii române (DA, DLR – SERIE NOUĂ), Editura Academiei, Bucureşti, 1965–2000

Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, Editura Academiei, Bucureşti, 1982

Bulgăr, Gheorghe ş. a. *Dicţionar de sinonime*, Editura Albatros, Bucureşti, 1972

Bulgăr, Gheorghe, Gh. Constantinescu-Dobridor, *Dicţionar de arhaisme şi regionalisme*, Editura SAECULUM I.O., Bucureşti, 2000

Ciobanu Elena, Popescu-Marin, Magdalena, Păun, Maria, Ştefănescu-Goangă, Zizi, *Dicţionar român de neologisme*, Editura Floarea Darurilor, Bucureşti, 2000

Dimitrescu, Florica, *Dicţionar de cuvinte recente*, Editura Logos, Bucureşti, 1997

Genouvrier, Émile, Désirat, Claude, Hordé, Tristan, *Dictionnaire des synonimes*, LAROUSSE, Paris, 1998

Seche, Luiza-Seche, Mircea, *Dicţionarul de sinonime al limbii române*, Editura Academiei, Bucureşti, 1982

A

abá *s. f.* dimie, pănură, (*pop.*) suman.

abác *s. n.* **1.** numărătoare. **2.** diagramă.

abácă *s. f.* nomogramă.

abagér *s. m.* (*reg.*) abagiu.

abagíu *s. m.* abager.

abandón *s. n.* abadonare, părăsire, renunţare.

abandoná *vb.* **1.** a lăsa, a părăsi. **2.** a renunţa.

abandonáre *s. f.* abandon.

abandonát, –ă *adj.* părăsit.

abanós *s. m. (livr.)* **1.** eben. **2.** *păr de ~* = păr negru-lucios.

abatáj *s. n.* **1.** doborârea arborilor. **2.** tăiere, sacrificare.

abáte *vb.* **1.** a devia. **2.** a devia, a se îndepărta. **3.** a se opri, a trece. **4.** a sustrage. **5.** a doborî, a culca.

abátere *s. f.* **1.** deviaţie; (*spec.*) digresiune. **2.** neregulă. **3.** excepţie.

abătút, –ă *adj.* supărat, trist, deprimat.

abcés *s. n.* (*pop.*) buboi, coptură, (*reg.*) furnicel.

abdicá *vb.* **1.** a demisiona. **2.** a ceda, a capitula.

abdomén *s. n.* pântece, burtă, vintre, (*pop.*) foale.

abdominál, –ă *adj.* ventral.

abecedár *s. n.* (*înv.*) azbucoavnă, bucoavnă.

abérant, –ă *adj.* absurd.

aberáţie *s. f.* eroare, absurditate, inepţie, prostie, elucubraţie.

abiá *adv.* **1.** anevoie. **2.** aproape deloc. **3.** numai ce, tocmai. **4.** măcar, barem.

abietacée *s. f. pl.* pinacee.

abíl, –ă *adj.* **1.** îndemânatic, priceput, dibaci. **2.** şmecher, isteţ, subtil, (*fam.*) descurcăreţ.

abilitáte *s. f.* **1.** îndemânare, dibăcie. **2.** (la *pl.*) şiretlicuri, şmecherii.

abís *s. n.* prăpastie, genune, adânc, hău.

abitír *adv. (pop.; fam.)* dihai, mai tare, mai grozav.

abjéct, –ă *adj.* josnic, infam, ignobil, netrebnic, ticălos, mizerabil, respingător, sordid.

abjécţie *s. f.* josnicie, infamie, ticăloşie, mârşăvie, fărădelege.

abjurá *vb.* a nega, a renega.

ablaţiúne *s. f. (med.)* extirpare.

áblaut *s. n. (fon.)* apofonie.

ablepsíe *s. f. (med.)* cecitate.

abnegáţie *s. f.* devotament, dăruire, sacrificiu.

abnórm, –ă *adj.* (rar) anormal, neobişnuit.

aboli *vb. (jur.)* a desfiinţa, a anula, a suprima.

abominábil, –ă *adj.* **1.** atroce, oribil, execrabil. **2.** detestabil, dezastruos, catastrofic.

abordá *vb.* **1.** a acosta. **2.** (*fig.*) a ataca.

abordábil, –ă *adj.* accesibil.

aborigén, –ă *adj. (livr.)* indigen, autohton, băştinaş.

abracadabránt, –ă *adj.* bizar, ciudat, neobişnuit, încâlcit; extraordinar.

abráş, –ă *adj. (pop.)* nărăvaş.

abreviá *vb.* a prescurta, a scurta.

abreviát, -ă *adj.* prescurtat, scurtat, redus.
abreviáție *s. f.* abreviere, siglă.
abreviére *s. f.* abreviație, prescurtare, simbol.
abrogá *vb.* a anula, a suprima.
abrogát, -ă *adj. (jur.)* anulat.
abrúpt, -ă *adj.* **1.** accidentat, înclinat, prăpăstios. **2.** *(fig.)* brutal, aspru, acerb.
abrutizá *vb.* a (se) îndobitoci, a (se) dezumaniza.
abrutizáre *s. f.* îndobitorice, degradare (morală), dezumanizare.
abscóns, -ă *adj. (livr.)* ascuns, tainic, obscur.
absént, -ă *adj.* distrat, neatent, indiferent.
absentá *vb.* a lipsi.
absenteísm *s. n.* absență (de la vot).
absénță *s. f.* **1.** lipsă. **2.** neatenție, distracție, indiferență.
absolút, -ă **I.** *adj.* **1.** perfect, complet, deplin, desvârșit. **2.** suveran, total. **3.** suprem, suveran. **II.** *adv.* **1.** integral. **2.** imperios, stringent. **3.** desigur. **4.** exact, întocmai, perfect.
absolutísm *s. n.* autocrație, dictatură, totalitarism, despotism, tiranie.
absolvénță *s. f.* absolvire.
absolví *vb.* **1.** a termina a isprăvi. **2.** a cruța, a scuti, a ierta.
absolvíre *s. f.* **1.** absolvență. **2.** iertare, stutire.
absorbí *vb.* **1.** a încorpora, a aspira, a resorbi. **2.** *(fig.)* a captiva.
absorbít, -ă *adj.* **1.** supt, înghițit. **2.** *(fig.)* preocupat, captivat.
absórbție *s. f.* **1.** (rar) ingestiune. **2.** anexiune, integrare, fuziune.
abstinénță *s. f. (livr.)* abstențiune, continență.
abstráct, -ă *adj.* nonfigurativ.
abstracționísm *s. n.* artă abstractă.
absúrd, -ă *adj.* fără sens, ilogic, aberant, stupid, ridicol, inept.
absurdități *s. f.* nonsens, ilogism, aberație, inepție, stupiditate, idiotenie, prostie.
abțiguí *vb. (fam.)* a se îmbăta.
abțiguít, -ă *adj. (fam.)* **1.** beat. **2.** modificat; *(p. ext.)* falsificat.
abțíne *vb.* a se înfrâna, a se stăpâni.
abulíe *s. f.* apatie; inerție.
abundá *vb.* a prisosi.
abundént, -ă *adj.* bogat, îmbelșugat, îndestulat.
abundénță *s. f.* belșug, bogăție, prisos, îndestulare.
ábur *s. m.* vapori.
aburít, -ă *adj. (fig.)* înroșit.
abúz *s. n.* **1.** exces, exagerare. **2.** ilegalitate, injustiție, samavolnicie, silnicie.
abuzív, -ă **1.** *adj.* arbitrar, excesiv, ilegal. **2.** *adv.* arbitrar, samavolnicește.
ac *s. n.* **1.** ~ *cu gămălie* = bold. **2.** minutar. **3.** macaz. **4.** (la *pl.*) *(fig.)* junghiuri.
académic, -ă *adj.* **1.** distins, sobru, solemn, *(livr.)* elevat. **2.** convențional, *(fig.)* rece.
academísm *s. n.* conformism.
acajú **1.** *s. m. invar.* mahon. **2.** *adj. invar.* maro-roșcat.
acalmíe *s. f.* liniște, tăcere, pace.
acapará *vb. (fig.)* a monopoliza.
acaparatór, -oáre *adj. (fig.)* monopolizator.
acár *s. m.* macagiu.
acarét *s. n.* (la *pl.*) **1.** dependințe (magazii, pătule, grajduri). **2.** construcții, unelte, pământ.
acarináte *s. f. pl. (ornit.)* ratite.
acásă *adv.* în, spre casă; *(fig.)* la locul natal, către patrie.
acáț *s. m. (reg.)* salcâm.
accéde *vb. (fig.)* a parveni.
accelerá *vb.* a grăbi, a iuți.
accént *s. n.* ton, intonație.
accentuá *vb.* **1.** a sublinia, a evidenția; *(fig.)* a reliefa. **2.** *(fig.)* a se intensifica, a se înteți.
accépt *s. n.* consimțământ (în) scris, aprobare.
acceptá *vb.* **1.** a admite, a aproba, a consimți. **2.** a suporta, a tolera.
acceptábil, -ă *adj.* **1.** admisibil, satisfăcător, suportabil; *(fam.)* pasabil. **2.** convenabil, moderat.

accépție *s. f.* semnificație, sens.
accés *s. n.* **1.** intrare. **2.** criză, puseu.
accesíbil, -ă *adj.* **1.** practicabil. **2.** abordabil, comprehensibil, inteligibil.
accesóriu, -ie **1.** *adj.* secundar, insinifiant. **2.** *s. n.* podoabă, garnitură.
accidént **I.** *s. n.* **1.** coliziune, acrosaj, catastrofă; întâmplare nenorocită. **2.** *(geogr.)* neregularitate. **3.** adversitate. **II.** *s. m. (muz.)* alterație.
accidentá *vb.* **1.** a accroșa. **2.** a (se) răni, a suferi un accident.
accidentál, -ă *adj.* întâmplător, neprevăzut, incidental.
accidentát, -ă *adj.* **1.** *(geogr.)* neregulat. **2.** rănit.
acél *adj. dem.* cel.
acéla *pron. dem.* cela, *(pop.)* ăla.
áceră *s. f. (reg.)* acvilă, pajură; vultur.
acérb, -ă *adj.* înverșunat, necruțător, virulent, aspru, dur, sarcastic.
acetát *s. m.* sare a acidului acetic.
achitá *vb.* **1.** a plăti, a restitui. **2.** *(fam.)* a omorî, a ucide. **3.** a absolvi, a ierta.
achizitór *s. m.* colector.
achiziționá *vb.* **1.** a cumpăra. **2.** a procura, a furniza.
acidulá *vb.* a acri ușor.
aciuá *vb.* (rar) a se adăposti, a se pripăși, a se oploși.
aciuát, -ă *adj. (pop.)* pripășit.
aclamá *vb.* a ovaționa.
aclamáții *s. f. pl.* ovații.
aclimatizá *vb.* a (se) adapta, a (se) acomoda, a (se) învăța, a (se) obișnui.
acolít *s. m.* complice, părtaș.
acólo *adv. (pop.)* colo.
acomodá *vb.* **1.** a se aclimatiza, a se adapta. **2.** a se împăca, a se învoi.
acompaniá *vb.* **1.** *(muz.)* a secunda. **2.** a însoți, a întovărăși.
aconít *s. m. (bot.)* omag.
acónt *s. n.* avans, arvună, acontare.
acoperí *vb.* **1.** a înveli. **2.** *(fig.)* a proteja, a ascunde, a tăinui.
acoperíre *s. f.* învelire; ascundere, mascare.
acoperíș *s. n.* acoperământ, înveliș, *(pop.)* coperiș.
acoperít, -ă *adj.* **1.** tăinuit, ascuns. **2.** înnorat.
acórd *s. n.* **1.** înțelegere. **2.** *(jur.)* consens. **3.** concordanță. **4.** armonie. **5.** convenție, pact. **6.** aprobare, acceptare.
acordá *vb.* **1.** a oferi, a atribui. **2.** a permite, a aproba. **3.** a potrivi, a regla.
acostá *vb.* **1.** a aborda. **2.** *(fig.)* a agăța.
acreditá *vb.* a autoriza.
acreálă *s. f.* acrime, înăcreală.
acrí *vb.* **1.** a (se) înăcri, a (se) mura, a (se) oțeti. **2.** a (se) altera, a (se) strica. **3.** *(fig.)* a se plictisi.
acribíe *s. f.* rigurozitate, exactitate, conștiinciozitate.
acríme *s. f.* **1.** acreală. **2.** dușmănie, supărare, amărăciune.
acrimonie *s. f. (livr.)* sarcasm.
acrimoniós, -oásă *adj. (livr.)* sarcastic.
acrít, -ă *adj.* **1.** acru, înăcrit, murat. **2.** alterat, stricat. **3.** *(fig.)* ursuz.
acritúră *s. f.* murătură.
acrobát *s. m.* **1.** echilibrist, trapezist, funambul. **2.** *(fig.)* echilibrist (în politică).
acrobátic, -ă *adj.* echilibristic, *(livr.)* funambulesc.
acrobație *s. f.* **1.** echilibristică. **2.** looping. **3.** *(fig.)* virtuozitate.
acrónic, -ă *adj.* atemporal.
acroșá *vb.* **1.** a agăța, a atârna, a prinde. **2.** a accidenta.
acroșáj[1] *s. n.* acroșare.
acroșáj[2] *s. n.* agățare, agățat.
acroșáre[1] *s. f.* acroșaj.
acroșáre[2] *s. f.* agățare, agățat.
ácru, -ă *adj.* **1.** acrit, murat. **2.** alterat. **3.** *(fig.)* ursuz, supărat, mâhnit.
act *s. n.* **1.** document, înscris oficial. **2.** faptă, acțiune, fapt.
actínie *s. f. (zool.)* anemonă-de- mare, degetel-de-mare.
activ, -ă *adj.* **1.** harnic. **2.** dinamic, energic. **3.** eficace, puternic.
activá *vb.* **1.** a lucra, a munci, a acționa. **2.** a excita, a stimula.
activitáte *s. f.* muncă, ocupație, preocupare, treabă, *(livr.)* travaliu.
activizá *vb.* a grăbi.

actór *s. m.* **1.** artist, interpret. **2.** protagonist.
actoríe *s. f.* teatru.
actríță *s. f.* artistă, interpretă.
actuál, -ă *adj.* **1.** contemporan, prezent. **2.** nou, recent, modern.
actualitáte *s. f.* contemporaneitate, (la *pl.*) evenimente prezente, informații.
actualménte *adv.* acum, (de) azi, în prezent.
acționá *vb.* **1.** a deplasa, a mișca. **2.** (*jur.*) a chema. **3.** (*jur.*) a opera.
acționar, -ă *s. m. f.* societar.
acțiúne *s. f.* **1.** faptă, act. **2.** (*jur.*) proces. **3.** subiect, (*livr.*) tramă. **4.** *om de ~* = întreprinzător.
acuitáte *s. f.* agerime, perspicacitate, clarviziune.
acúm *adv.* **1.** imediat. **2.** actualmente. **3.** deocamdată, momentan.
acumbét, -ă *adj.* culcat.
acumulá *vb.* **1.** a aduna, a înmagazina, a strânge. **2.** a tezauriza. **3.** a economisi.
acuplá *vb.* (*tehn.*) a cupla.
acuratéțe *s. f.* exactitate, precizie.
acúși *adv.* (*pop.*) imediat, îndată.
acút, -ă *adj.* **1.** ascuțit, subțire, înalt. **2.** puternic, violent, intens.
acuzá *vb.* **1.** a (se) învinovăți, (*livr.*) a (se) incrimina. **2.** (*jur.*) a inculpa.
acuzát, -ă *adj.* inculpat, pârât.
acuzatór, -oáre **1.** *s. m. f.* procuror. **2.** *adj.* (*jur.*) incriminator.
acuzáție *s. f.* **1.** acuzare, învinuire, (*livr.*) acuză. **2.** (*jur.*) inculpare, (*livr.*) incriminare.
acúză *s. f.* acuzație, acuzare.
acvanaút *s. m.* scafandru.
ácvilă *s. f.* pajură, vultur, (*reg.*) aceră.
acvilín, -ă *adj. nas ~* = nas coroiat.
acvilón *s. m.* (*înv.*) crivăț.
adágio *adv.* (*muz.*) lento, rar.
adágiu *s. n.* (*livr.*) maximă, aforism, sentință, cugetare.
adamánt *s. n.* (*pop.*) diamant.
adamantín, -ă *adj.* diamantin.
adamantínă *s. f.* smalț dentar.
adáos *s. n.* **1.** supliment, surplus, spor, completare. **2.** *~ comercial* = rabat comercial.
adaptá *vb.* **1.** a (se) aclimatiza, a (se) acomoda, a (se) obișnui. **2.** a (se) potrivi, a (se) armoniza.
adăpóst *s. n.* refugiu, protecție, ocrotire.
adăpostí *vb.* a găzdui, a primi.
adânc *s. n.* afund, abis, genune.
adâncí *vb.* **1.** a (se) afunda, a (se) cufunda. **2.** (*fig.*) a (se) accentua, a (se) intensifica.
adâncíme *s. f.* profunzime, adânc, afund, străfund.
adâncitúră *s. f.* **1.** scufundătură, cavitate, scobitură. **2.** gaură.
adecvát, -ă *adj.* potrivit, corespunzător, nimerit, bun, convenabil.
ademení *vb.* **1.** a atrage, a tenta. **2.** a amăgi, a înșela. **3.** a seduce.
ademenitór, oáre *adj.* **1.** amăgitor, ispititor. **2.** seducător.
adépt, -ă *s. m. f.* partizan, susținător.
aderá *vb.* a se alătura, a se lipi, a se ralia.
aderénță *s. f.* **1.** (*med.*) bridă. **2.** aderare, solidarizare.
adevărát, -ă *aj.* **1.** real, veridic, verosimil. **2.** corect, just, drept.
adeverí *vb.* a (se) dovedi, a (se) confirma, a (se) susține.
adeverință *s. f.* act, dovadă scrisă.
adeziúne *s. f.* **1.** aderare. **2.** consimțământ. **3.** sufragiu, asentiment.
adeziv *s. m.* clei, lipici.
adiacént, -ă *adj.* contiguu, alăturat, învecinat, limitrof.
adică *adv.* anume, (*livr.*) recte, cu alte cuvinte.
adiére *s. f.* boare, suflare, suflu, undă.
adineáuri *adv.* acum, de curând.
ad-ínterim *adj. invar.* interimar, provizoriu.
adio *interj.* amin! aleluia! rămas bun, la revedere.
adipós, -oásă *adj.* gras, seboreic.
adíție *s. f.* **1.** (*chim.*) adăugare. **2.** (*mat.*) adunare. **3.** *~ latentă* = sumație.
adiționá *vb.* a aduna, a adăuga.
adiționál, -ă *adj.* suplimentar.

adiționát, -ă *adj.* adăugat, adunat.
adjúnct, -ă *s. m. f., adj.* secund.
adjurație *s. f.* implorare.
adjutánt *s. m.* aghiotant.
ad líbitum *loc. adv.* după voie; oricum.
ad lítteram *loc. adv.* exact, întocmai, literal, textual.
administrá *vb.* **1.** a conduce, a gospodări. **2.** (*med.*) a aplica, a face.
administátor, -oáre *s. m. f.* **1.** intendent, (*p. ext.*) director. **2.** vechil, vătaf.
administrație *s. f.* **1.** conducere, administrare, gestiune, management. **2.** serviciu, autoritate de stat. **3.** *~ financiară* = percepție, fisc. **4.** (*mil.*) intendență.
admirábil, -ă *adj.* deosebit, remarcabil, magnific, splendid, superb, minunat, frumos, încântător, sublim.
admiratór, -oáre *s. m. f.* fan.
admirație *s. f.* prețuire, stimă.
admís, -ă *adj.* **1.** aprobat, acceptat. **2.** acceptat, primit.
admisíbil, -ă *adj.* **1.** acceptabil. **2.** plauzibil, tolerabil (*fam.*) pasabil.
admisibilitáte *s. f.* plauzibilitate.
admíte *vb.* **1.** a aproba. **2.** a accepta, a primi. **2.** a consimți. **4.** a presupune, a imagina.
admonestá *vb.* a certa, a mustra.
admonestáție *s. f.* ceartă.
admoniție *s. f.* admonestare.
ADN *s. n.* acid dezoxiribonucleic.
adnotá *vb.* a consemna, a nota, a comenta.
adnotáre *s. f.* adnotație.
adnotáție *s. f.* adnotare, notă, notiță.
adolescént *s. m.* tânăr, june.
adolescéntă *s. f.* tânără, june.
adolescentín, -ă *adj.* tineresc.
adoptá *vb.* **1.** a înfia. **2.** a accepta; (*fig.*) a îmbrățișa, a prefera.
adoptív, -ă *adj.* înfiat.
adópție *s. f.* înfiere.
adorá *vb.* a venera, a diviniza.
adorábil, -ă *adj.* încântător, șarmant, splendid, minunat, fermecător.
adoratór, -oáre *s. m. f.* admirator, amant.
adorație *s. f.* **1.** venerație, cult. **2.** adorare, extaz.
adormí *vb.* (*fig.*) a muri.
adormít, -ă *adj.* **1.** somnoros. **2.** (*fig.*) mort.
adormițéle *s. f. pl.* (*reg.*) **1.** dediței. **2.** zorele. **3.** volbură.
adresá *vb.* a expedia, a trimite.
adresánt *s. m.* destinatar.
adrésă *s. f.* **1.** (*înv.*) mehtup. **2.** înștiințare, comunicare scrisă.
adúce *vb.* **1.** a duce, a transporta, a purta. **2.** a produce, a crea. **3.** a semăna, a fi la fel cu...
adúcere-amínte *s. f.* amintire.
adúcție *s. f.* aducere, transport.
adulá *vb.* a linguși, a flata.
adulmecá *vb.* **1.** a mirosi. **2.** a simți.
adúlt, -ă **1.** *adj., s. m. f.* (organism) matur. **2.** *adj.* major, mare, responsabil.
adultér, -ă **1.** *adj.* infidel; (*fig.*) trădător. **2.** *s. n.* infidelitate, necredință; (*fig.*) trădare.
adulteráre *s. f.* (*livr.*) falsificare, denaturare.
aduná *vb.* **1.** a acumula. **2.** a tezauriza. **3.** a economisi. **4.** (*mat.*) a totaliza, a însuma. **5.** a (se) întruni. **6.** a colecționa, a culege.
adunáre *s. f.* **1.** acumulare. **2.** tezaurizare. **3.** (*mat.*) totalizare. **4.** colecționare, culegere, strângere.
adunătór, -oáre *adj.* econom, cumpătat, păstrător.
adunătúră *s. f.* (*depr.*) mulțime, gloată, ceată, stânsură, șleahtă.
adús, -ă *adj.* aplecat, încovoiat.
ad valórem *loc.adv.* după valoare.
advérs, -ă *adj.* opus, contrar.
adversár, -ă *s. m. f.* concurent, rival, oponent.
adversitáte *s. f.* **1.** ostilitate. **2.** dificultate, greutate.
áer[1] *s. n.* **1.** văzduh, atmosferă. **2.** fizionomie, înfățișare, chip.
áer[2] *s. n.* (*bis.*) epitaf.
aerá *vb.* a ventila.
aerián, -ă *adj.* **1.** (*fig.*) transparent, diafan. **2.** (*fam.*) distrat, neatent, absent.

aerisí *vb.* a ventila.
aerobúz *s. n.* avion mare, airbus.
aerocósmic, –ă *adj.* aerospațial.
aeroíon *s. m. (fiz.)* ion atmosferic.
aeronávă *s. f.* aerovehicul.
aeroplán *s. n.* avion.
aerostát *s. n.* balon, dirijabil.
aerostátică *s. f.* statica gazelor.
afábil, –ă *adj.* amabil, binevoitor, sociabil, cordial, politicos.
afabilitáte *s. f.* amabilitate, bunăvoință, politețe, cordialitate.
afabulație *s. f.* fabulație, intrigă.
afácere *s. f.* **1.** chestiune, interese. **2.** tranzacție. **3.** comerț, speculație, business; *(fig.)* învârteli.
afacerísm *s. n.* speculații bursiere.
afacerist, –ă *s. m. f.* speculant.
afáră *adv.* în exterior.
afânát, –ă *adj.* **1.** moale, poros. **2.** pufos.
aféct *s. n.* emoție, sentiment.
afectá *vb.* **1.** a îndurera, a masca. **2.** a atribui, a acorda, a destina. **3.** a leza, a prejudicia.
afectáre *s. f.* emfază, exagerare, retorism, prețiozitate.
afectát, –ă *adj.* **1.** trist, abătut, mâhnit. **2.** artificial, emfatic, retoric, prețios, prefăcut, nenatural.
afectív, –ă *adj.* sentimental, emoțional, pasional, sensibil.
afectivitáte *s. f.* emotivitate, sensibilitate.
afectuós, –oásă *adj.* **1.** amabil, binevoitor. **2.** iubitor, tandru.
afecțiúne *s. f.* **1.** bunăvoință, cordialitate. **2.** dragoste, tandrețe, prietenie. **3.** boală, maladie.
afemeiát *s. m.* mulieratic.
aferént, –ă *adj. (anat.)* centripet.
aferím *interj. (înv.)* bravo! admirabil! foarte bine!
afión *s. n. (pop.)* opiu.
afirmá *vb.* **1.** a declara, a relata, a certifica. **2.** a se manifesta. **3.** a se remarca, a se evidenția.
afirmatív, –ă *adj.* net, categoric, tranșant.
afirmáție *s. f.* declarație, relatare, alegație, aserțiune.
afiș *s. n.* anunț (tipărit), înștiințare.
afișáj *s. n.* ~ *optic* = afișor.
afișiér *s. n.* avizier, panou (publicitar).
aflá *vb.* **1.** a găsi, a descoperi, a inventa. **2.** a fi, a exista.
aflicțiúne *s. f.* durere mare.
afloriment *s. n.* deschidere geologică.
afluént *s. m.* curs de apă.
afluență *s. f.* **1.** agromerație, aflux. **2.** abundență, belșug, bogăție.
aflúx *s. n.* aglomerație, afluență, îngrămădeală, îmbulzeală.
afón, –ă *adj. (fon.)* surd.
aforism *s. n.* maximă, cugetare, dicton, adagiu.
aforístic, –ă *adj.* sentențios.
a fortióri *loc. adv.* cu necesitate.
afrikánder *s. m.* bur.
afrónt *s. n.* ofensă, injurie, insultă.
afumá *vb. (fig.)* a se îmbăta.
afumát, –ă *adj. (pop.)* beat.
afumătoáre *s. f.* casoletă, cățuie.
afúnd, –ă **1.** *adj.* adânc, profund. **2.** *s. n.* adâncime, fund, străfund.
afundáre *s. f.* cufundare.
afurisénie *s. f.* anatemă, excomunicare, blestem.
agále *adv.* domol, încet, molcom.
agápă *s. f.* masă colegială, festin.
agár-agár *s. n.* gelozã.
agareán *s. m.* păgân, necredincios, mahomedan.
agasá *vb.* a cnerva, a plictisi, a exaspera, a supăra.
agasánt, –ă *adj.* enervant, iritant, antipatic, sâcâitor.
ágă *s. m. (înv.)* ofițer, comandant turc.
agățá *vb.* a atârna, a suspenda.
agățát, –ă *adj.* atârnat, suspendat.
ageamíu, –ie *adj., s. m. f. (fam.)* începător, novice, nepriceput, profan.
agéndă *s. f.* **1.** carnet. **2.** ordine de zi.
agént, –ă **I.** *s. m. f.* reprezentant. **II.** *s. m.* **1.** factor activ, ferment. **2.** spion. **3.** provocator, agitator. **4.** ~ *patogen* = microorganism patogen. **5.** ~ *secret* = detectiv.

agentúră *s. f.* **1.** casă de comerț, agenție. **2.** serviciu de spionaj.
agenție *s. f.* sucursală.
áger, –ă *adj.* **1.** sprinten, iute, ușor. **2.** inteligent. **3.** perspicace, subtil.
agéstru *s. n.* con de dejecție.
agheásmă *s. f. (pop.)* apă sfințită.
aghiotánt *s. m.* adjutant.
aghiúță *s. m. (fam.)* drac, diavol.
agíl, –ă *adj.* sprinten, suplu, vioi, îndemânatic.
agilitáte *s. f.* sprinteneală, suplețe, vioiciune; îndemânare.
a giórno *loc. adv.* ca ziua, ca lumina zilei.
agiotór *s. m.* jucător la bursă.
agitá *vb.* **1.** a (se) frământa, a (se) tulbura. **2.** a instiga. **3.** a se mișca.
agitát, –ă *adj.* **1.** *(fig.)* tulburat, neliniștit, nervos. **2.** *(fiz.)* turbulent.
agitatór, –oáre *s. m. f.* instigator.
agitáție *s. f.* **1.** frământare, neliniște, *(livr.)* impacientă. **2.** zarvă.
aglomerá *vb.* a se îngrămădi, a se aduna (mulți), a se înghesui.
aglomeránt *s. m.* liant.
aglomerátie *s. f.* aflux, afluență, îmbulzeală, înghesuială.
aglutiná *vb.* a (se) alipi, a (se) uni, a (se) suda.
agnómen *s. n.* supranume, poreclă.
agnóstic, –ă *s. m. f.* sceptic; ateu.
agonie *s. f.* **1.** comă. **2.** *în* ~ = pe moarte. **3.** *(fig.)* decădere, declin.
agonisí *vb.* a economisi.
agonizánt, –ă *adj.* muribund.
agramát, –ă *adj.* incult, neinstruit, neînvățat, ignorant, prost.
agramatísm *s. n.* incultură, ignoranță, neștiință.
agrár, –ă *adj.* agricol, agrarian.
agrarián, –ă *adj.* (rar) agrar.
agravá *vb.* a (se) înrăutăți, a deveni mai grav.
agreá *vb.* **1.** a simpatiza. **2.** a accepta, a fi de acord cu...
agreábil, –ă *adj.* plăcut, distractiv, convenabil, bun, simpatic.
agreement (pr. *ăgrímănt*) *s. n.* acord oficial.
agregá *vb.* a (se) uni, a (se) alipi.
agreménț *s. n.* **1.** plăcere, distracție, amuzament. **2.** aprobare, consimțământ.
agrementá *vb.* a orna, a împodobi.
agresá *vb.* a ataca.
agresiúne *s. f.* atac brutal.
agresív, –ă *adj.* **1.** combativ, provocator, *(fam.)* belicos. **2.** coleric, violent. **3.** corosiv.
agresivitáte *s. f.* violență.
agresór, –oáre *s. m. f.* atacator, invadator, cotropitor.
agrést, –ă *adj.* câmpenesc, bucolic, pastoral, rustic; grosolan.
agricól, –ă *adj.* agrar, agrarian.
agricultór *s. m.* cultivator, plugar.
ágrișă *s. f. (reg.)* coacăză.
ágru *s. m. (înv.)* ogor, țarină.
agrúme *s. f. pl.* citrice.
agúd *s. m. (reg.)* dud.
agúdă *s. f. (reg.)* dudă.
ah *interj.* of!
ahtiá *vb.* **1.** a jindui. **2.** a se lăcomi.
ahtiát, –ă *adj.* avid, pasionat de...
ái *s. m. (reg.)* usturoi.
aídoma *adv.* **1.** aievea. **2.** întocmai, la fel.
airbus (pr. *érbüs*) *s. n.* avion de pasageri, aerobuz.
áisberg *s. n.* ghețar plutitor.
áisfild *s. n.* câmp de gheață.
aișór *s. m.* ghiocel.
áituri *s. f. pl. (reg.)* răcituri, piftie.
aiurá *vb.* a delira.
aiúrea *adv.* altundeva, departe, undeva.
aiureálă *s. f.* **1.** delir. **2.** absurditate. **3.** *(fam.)* zăpăceală, dezordine.
aiurít, –ă *adj.* **1.** bezmetic, nebun, zănatic, smintit. **2.** zăpăcit, buimac, derutat, năuc.
ajún *s. n.* preziuă.
ajuná *vb.* a posti.
ajúnge *vb.* **1.** a sosi. **2.** a reuși, a izbuti. **3.** a parveni, a se procopsi.

ajúns[1], **–ă** *adj. (pop.)* îmbogățit, bogat, înstărit.
ajúns[2], **–ă** *adj., s. m. f.* parvenit.
ajúr *s. n.* **1.** broderie. **2.** traforaj.
ajustá *vb.* a adapta, a potrivi, a aranja.
ajutá *vb.* a sprijini, a da ajutor, a susține.
ajutáj *s. n. (tehn.)* duză.
ajutátor, –oáre *adj.* auxiliar.
ajutór **1.** *s. n.* **1.** sprijin. **2.** auxiliar. **II.** *interj.* săriți!
ajutorínță *s. f. (înv.)* ajutor.
alái *s. n.* **1.** cortegiu, suită, procesiune. **2.** fast, pompă.
alambicát, –ă *adj.* complicat, sofisticat, artificial.
alandála *adv.* anapoda, pe dos.
alarmá *vb.* a (se) neliniști, a (se) îngrijora, a (se) impacienta.
alarmánt, –ă *adj.* îngrijorător, neliniștitor.
alármă *s. f. (livr.)* alertă, neliniște.
alarmíst, –ă *s. m. f., adj.* pesimist, panicard, înfricoșat.
alaún *s. n. (pop.)* piatră-acră.
alătură *vb.* **1.** a anexa. **2.** *(livr.)* a juxtapune.
alăturát, –ă *adj.* **1.** adăugat. **2.** învecinat. **3.** *(livr.)* juxtapus.
alb, –ă *adj.* **1.** dalb. **2.** coliliu. **3.** nescris. **4.** ~ *la față* = palid.
albástru, –ă *adj.* **1.** azuriu; *(fig.)* sumbru, melancolic. **2.** *inimă* ~ = melancolie.
albăstreálă *s. f.* ultramarin.
albeáță *s. f.* **1.** leucom, cataractă. **2.** *(fig.)* azur.
albí *vb.* **1.** a înălbi. **2.** a încărunți. **3.** a străluci, a (se) lumina.
álbie *s. f.* **1.** covată, copaie. **2.** curs, matcă, vad, *(pop.)* făgaș.
albinărie *s. f.* **1.** stupină, prisacă. **2.** apicultură, albinărit.
albinărít *s. n.* apicultură.
albít, –ă *adj.* cărunt, încărunțit.
albitúră *s. f.* (la *pl.*) rufărie, schimburi, lenjerie.
albul-óchiului *s. n.* sclerotică.
albúm *s. n.* colecție de melodii.
albumén *s. n. (bot.)* endoderm.
alburíu, –íe *adj.* albicios, deschis.
alcalín, –ă *adj.* bazic.
alcán *s. m.* parafină.
alcătuí *vb.* **1.** a întocmi, a realiza. **2.** a compune, a forma.
alcătuitór, –oáre *adj.* constitutiv, component.
alcoól *s. m.* spirt, etanol.
alcoólic, –ă *adj.* bețiv.
alcoolísm *s. n.* etilism.
Alcór *s. m. (astron.; pop.)* Cărăușul, Cățeluța.
alcóv *s. n.* budoar; *p. ext.* pat.
aldín, –ă *adj., s. f. (tipogr.)* compact, gras.
aleán *s. n.* dor, melancolie.
aleatorísm *s. n.* hazard.
aleatóriu, –ie *adj.* întâmplător, accidental, ipotetic, improbabil.
alée *s. f.* fundătură, intrare, stradelă.
alegáție *s. f.* afirmație, aserțiune.
alége *vb.* **1.** a selecta. **2.** a distinge, a deosebi. **3.** a vota, a delega. **4.** a se încheia (într-un fel).
alégere *s. f.* **1.** selecție, triere. **2.** opțiune. **3.** (la *pl.*) vot, scrutin.
alegóric, –ă *adj.* simbolic.
alegoríe *s. f.* simbol.
aléne *adv.* agale.
alergá *vb.* a fugi, a goni.
alergătúră *s. f.* alergare, zor, goană, fugă; du-te – vino.
alergíe *s. f.* **1.** erupție; *(pop.)* spuzeală. **2.** *(fig.)* antipatie.
alért, –ă *adj.* iute, agil, prompt.
alertá *vb. (livr.)* **1.** a (se) alarma. **2.** a preveni. **3.** a (se) grăbi, a (se) pripi.
alertát, –ă *adj.* alarmat.
alértă *s. f.* alarmă, prevenire, avertisment.
alertéțe *s. f.* (rar) vioiciune, agerime; elan, avânt.
alés, –eásă *adj.* **1.** selecționat. **2.** deosebit, remarcabil, distins, excepțional.
alexandrít *s. n. (min.)* crisoberil.
alexíe *s. f.* cecitate verbală.
algezíe *s. f. (med.)* durere.
aliá *vb.* **1.** a se uni, a se solidariza. **2.** a amesteca (prin topire).

álias *adv.* zis și..., numit și...
alibí *s. n.* scuză, justificare, pretext.
alienă *vb.* **1.** a înstrăina, a vinde. **2.** a înnebuni, a se sminti.
alienáre *s. f.* **1.** *(jur.)* înstrăinare. **2.** ~ *mintală* = nebunie.
alienát, –ă **1.** *adj.* înstrăinat. **2.** *adj., s. m. f.* nebun, dement.
alienáție *s. f.* nebunie, demență.
alifíe *s. f.* unguent, cremă, pomadă.
alimentá *vb.* a (se) hrăni.
alimentár, –ă **1.** *adj. pensie ~ă* = pensie de întreținere. **2.** *s. f.* băcănie.
alimentáre *s. f.* hrănire, alimentație, nutriție.
alimentáție *s. f.* alimentare, nutriment, nutriție.
alină *vb.* **1.** a (se) potoli, a (se) liniști. **2.** a mângâia, a dezmierda.
alineát *s. n.* paragraf.
alínt *s. n.* alintare, dezmierdare, mângâiere.
alintá *vb.* a dezmierda, a mângâia, a (se) răsfăța.
alintáre *s. f.* dezmierdare, mângâiere; alint, răsfăț.
aliór *s. m. (bot.)* laptele-câinelui, laptele-cucului.
Aliotmán *s. n. (înv.)* turcime.
alipí *vb.* (a (se) lipi, a (se) alătura, a adera, a (se) atașa.
alișveríș *s. n. (pop. și fam.)* vânzare, negoț, afacere.
allegrétto *adv. (muz.)* vioi, repejor.
allégro *adv. (muz.)* vioi, vesel, repede.
almée *s. f. (înv.)* dansatoare orientală.
alocuțiúne *s. f.* discurs scurt.
alóe *s. f. (bot.)* sabur.
alpéstru, –ă *adj.* alpin.
alpín, –ă *adj. (livr.)* alpestru.
alpinísm *s. n.* ascensiune, escaladare montană.
altár *s. n.* **1.** sanctuar, *(rar)* pristol. **2.** tabernacul. **3.** *~ul patriei* = binele comun.
altădátă *adv.* **1.** odinioară, odată. **2.** în viitor.
áltcândva *adv.* odinioară, altădată.
áltcum *adv.* altfel, altcumva.
áltcumva *adv.* altfel, altcum.
alterá *vb.* **1.** a (se) strica, a (se) acri. **2.** a denatura, a falsifica.
altercáție *s. f.* ceartă, sfadă, dispută.
álter égo *s. m.* colaborator de încredere.
alternă *vb.* a (se) schimba, a reveni succesiv.
alternánță *s. f.* alternare, schimbare, variație, revenire.
alternatív, –ă *adj.* ciclic, periodic, cu schimbul.
áltfel *adv.* altcum, altcumva.
altitúdine *s. f.* cotă, înălțime.
altmínteri *adv.* altfel, altcum, în alt mod.
álto *s. m. (muz.)* violă.
altruísm *s. n.* generozitate.
áltundeva *adv.* aiurea, în alt loc.
aluát *s. n.* cocă, (înv.) pielm.
alumínă *s. f.* oxid de aluminiu.
alúmn, –ă *s. m. f.* elev, discipol.
alúnă *s. f. (bot.)* ~ *americană* = arahidă, alună de pământ.
alunecá *vb.* **1.** a luneca. **2.** a (se) deplasa. **3.** a se abate, a greși.
alunéle *s. f. pl. (reg.)* **1.** baraboi, coada-șoricelului. **2.** pistrui.
alungá *vb.* **1.** a izgoni, a goni. **2.** a surghiuni, a exila.
alungít, –ă *adj.* **1.** prelung, lung, lungit. **2.** migdalat.
alunizá *vb.* a aseleniza.
alúră *s. f.* înfățișare, aspect, chip, ținută, poziție.
aluviál, –ă *adj.* aluvionar.
aluvionár, –ă *adj.* aluvial.
alúviu *s. n. (geol.)* holocen.
alúzie *s. f.* apropo.
alveólă *s. f.* celulă, cavitate.
amábil, –ă *adj.* **1.** binevoitor, prietenos. **2.** serviabil. **3.** curtenitor. **4.** politicos, civilizat.
amabilitáte *s. f.* **1.** bunăvoință. **2.** serviabilitate. **3.** politețe, curtoazie.
amalgám *s. n.* aliaj, amestec.
amalgamát, –ă *adj.* amestecat, eterogen.

amanét *s. n.* **1.** gaj, garanție, cauțiune, (*pop.*) zălog. **2.** (*înv.*) ostatic.
amánt *s. m.* iubit, îndrăgostit, concubin, amorez, (*fam.*) gigolo.
amántă *s. f.* iubită, concubină, amoreză, metresă, dulcinee.
amár *s. n.* necaz, tristețe, chin.
amatór, -oáre *s. m. f., adj.* **1.** doritor, dornic, pofticios. **2.** diletant, neprofesionist.
amatorísm *s. n.* diletantism.
amazoánă *s. f.* călăreață.
amăgí *vb.* a (se) înșela, a ispiti, a ademeni, a atrage.
amăgít, -ă *adj.* înșelat, prostit.
amăgitór, -oáre **1.** *adj.* înșelător, iluzoriu. **2.** *adj., s. m. f.* seducător.
amănúnt *s. n.* detaliu.
amărăciúne *s. f.* **1.** amăreală. **2.** mâhnire, tristețe, supărare.
amărí *vb.* (*fig.*) a (se) supăra, a (se) întrista, a (se) mâhni.
amărât, -ă *adj.* **1.** mâhnit, supărat, indispus. **2.** nenorocit, sărac; (*fig.*) pârlit. **3.** uzat, degradat.
amână *vb.* a întârzia, a tergiversa.
amândói, -dóuă *num.* ambii.
ambalá *vb.* **1.** a împacheta. **2.** (*fig.*) a se antrena, a se enerva, a se înflăcăra.
ambará *s. f.* încurcătură (financiară).
ambarcadér *s. n.* debarcader.
ambasádă *s. f.* (*înv.*) solie.
ambetá *vb.* a (se) plictisi.
ambiánt, -ă *adj.* înconjurător.
ambiánță *s. f.* mediu, climat, anturaj, (fig.) atmosferă.
ambiént *s. n.* (*livr.*) ambianță.
ambiental, -ă *adj.* (*livr.*) ambiant.
ambigén, -ă *adj. genul ~* = genul neutru.
ambiguitáte *s. f.* echivoc, amfibolie.
ambíguu, -uă *adj.* echivoc, confuz, cu două înțelesuri, neclar, enigmatic, sibilin.
ámbii, -ele *num.* amândoi.
ámbitus *s. n.* (*muz.*) registru, diapazon, întindere.
ambíție *s. f.* **1.** orgoliu. **2.** aspirație, pretenție, veleitate.
ambiționá *vb.* a se încăpățâna.
ambițiós, -oásă *adj.* orgolios, încăpățânat, îndărătnic.
ambranșamént *s. n.* branșament.
ámbră *s. f.* **1.** chihlimbar cenușiu. **2.** ~ *galbenă* = chihlimbar, succin.
ambulánță *s. f.* salvare.
ambușúră *s. f.* mușchi.
ameliorá *vb.* a (se) îmbunătăți, a (se) îndrepta, a (se) înnobila.
ameliorábil, -ă *adj.* amendabil, perfectibil.
ameliorație *s. f.* **1.** ameliorare. **2.** (la *pl.*) îmbunătățiri funciare.
amendá *vb.* a penaliza.
améndă *s. f.* penalitate, penalizare.
amenință *vb.* a critica (aspru), a apostrofa.
amenințáre *s. f.* **1.** pericol, primejdie. **2.** apostrofare, critică.
amént *s. m.* (*bot.*) (*pop.*) mătișor.
americán, -ă *s. m. f.* yankeu.
amerindiéni *s. m. pl.* indieni, piei-roșii.
amerizáj *s. n.* amerizare.
amerizáre *s. f.* amerizaj.
améstec *s. n.* **1.** combinație, (*livr.*) melanj, mixtură. **2.** imixtiune, ingerință, intervenție. **3.** conglomerat.
amestecá *vb.* **1.** a combina, a asocia. **2.** a interveni, a participa.
amețeálă *s. f.* **1.** (*med.*) vertij. **2.** buimăceală.
ameți *vb.* **1.** a-și pierde luciditatea. **2.** a se îmbăta (ușor).
amețít, -ă *adj.* **1.** buimac, zăpăcit. **2.** turmentat, beat.
amețitór, -oáre *adj.* **1.** năucitor, uluitor; (*fig.*) nebun. **2.** tulburător; (*fig.*) îmbătător. **3.** vertiginos.
amfetamínă *s. f.* (*farm.*) benzedrină, drog sintetic.
amfibián *s. m.* (*zool.*) batracian.
amfibologíe *s. f.* (*livr.*) ambiguitate, echivoc.
amfiteátru *s. n.* sală de curs, de conferințe.
amfitrión, -oánă *s. m. f.* (*livr.*) gazdă.
amforétă *s. f.* amforă mică.

amiábil, -ă *adj.* **1.** binevoitor, amabil. **2.** împăciuitor, conciliator.
amiáză *s. f.* miezul zilei, prânz.
amíc, -ă *s. m. f.* prieten, camarad.
amicál, -ă *adj.* prietenos, cordial.
amicíție *s. f.* prietenie.
amigdalítă *s. f.* (*med.*) (*pop.*) gâlci, (reg.) bolfă.
amín *interj.* **1.** adevărat! așa să fie! **2.** (*fam.*) adio! s-a terminat!
amintí *vb.* **1.** a (-și) reaminti, a evoca. **2.** a menționa, a consemna.
amintíre *s. f.* **1.** evocare, menționare. **2.** (la *pl.*) memorii, evocări. **3.** aducere-aminte, suvenir.
amónte *loc. adv. în ~* = în susul apei, către izvor.
amór *s. n.* **1.** iubire, dragoste. **2.** iubit, (*reg.*) iub.
amoréz *s. m* (*fam.*) adorator, îndrăgostit, iubit, (*p. ext.*) amant.
amorezá *vb.* a se îndrăgosti, (*livr.*) a se înamora.
amorezát, -ă *adj.* îndrăgostit.
amoréză *s. f.* iubită, amantă.
amórf, -ă *adj.* **1.** necristalizat. **2.** neorganizat, inconsistent, inform. **3.** (*fig.*) inactiv, apatic.
amórfă *s. f.* (rar) salcâm-mic.
amorós, -oásă *adj.* galant, sentimental.
amórsă *s. f.* **1.** nadă, momeală. **2.** capsă.
amortisment *s. n.* amortizare, diminuare, reducere.
amortizá *vb.* a slăbi, a diminua, a reduce.
amorțeálă *s. f.* toropeală, amorțire.
amorți *vb.* a înțepeni, a paraliza.
amorțíre *s. f.* amorțeală; (*fig.*) indiferență, inerție.
amorțít, -ă *adj.* **1.** înțepenit. **2.** toropit, moleșit.
amplasá *vb.* a (se) așeza, a (se) plasa, a (se) situa, a (se) fixa.
amplificá *vb.* **1.** a (se) intensifica. **2.** a se întări, a (se) mări, a (se) potența. **3.** a exagera.
amplitúdine *s. f.* (*fig.*) întindere, amploare.
amploáre *s. f.* **1.** volum, mărime, întindere, vastitate. **2.** proporție, extindere, extensiune.
amploiát, -ă *s. m. f.* (ieșit din uz) funcționar, angajat, slujbaș.
ámplu, -ă *adj.* **1.** întins, spațios, vast. **2.** bogat, cuprinzător, larg. **3.** amănunțit, detaliat.
ampréntă *s. f.* urmă; (*fig.*) consecință.
ámpulă *s. f.* **1.** fiolă, flacon. **2.** glob de bec electric.
amputá *vb.* **1.** (*med.*) a tăia. **2.** (*fig.*) a mutila, a scurta.
amulétă *s. f* talisman, mascotă, porte-bonheur, (*înv.*) advar.
amúrg *s. n.* înserare, asfințit, crepuscul, amurgit; (*fig.*) îmbătrânire, sfârșitul vieții.
amurgí *vb.* (*pop.*) a se înnopta.
amurgít *s. n.* (*pop.*) amurg.
amuțí *vb.* **1.** a tăcea (deodată), a-și pierde graiul. **2.** a înceta, a se potoli.
amuzá a (se) distra, a (se) înveseli, a (se) desfăta, a râde.
amuzamént *s. n.* **1.** distracție, divertisment. **2.** distracție, joacă.
amuzánt, -ă *adj.* **1.** agreabil, antrenant, distractiv, plăcut. **2.** comic, nostim, vesel; (*livr.*) ilar, ilariant.
an *s. m.* **1.** ~ *bisect* = an de 366 de zile. **2.** (la *pl.*) epocă, perioadă, timp.
anabolísm *s. n.* (*biol.*) asimilație.
anacrónic, -ă *adj.* depășit, învechit, demodat, perimat, desuet, inactual.
anacuzíe *s. f.* surditate totală.
anahorét *s. m.* pustnic, eremit, sihastru, schimnic, ascet.
anahorétic, -ă *adj.* (*fig.*) modest, sărăcăcios.
analécte *s. f. pl.* crestomație.
analfabét, -ă *s. m. f.* neștiutor de carte, ignorant, incult.
analfabetísm *s. n.* ignoranță, neștiință de carte.
analgézic, -ă *s. n., adj.* calmant, sedativ.
analizá *vb.* **1.** a cerceta, a examina, a investiga, (*fig.*) a explora. **2.** a comenta, a explica, a interpreta, (*fig.*) a descifra.

analizáre *s. f.* **1.** analiză. **2.** comentare, explicare, interpretare.
analíză *s. f.* **1.** analizare, cercetare, examinare; (*fig.*) explorare. **2.** (*med.*) probă.
analóg, -ă *adj.* asemănător, similar, corespondent.
analogíe *s. f.* potrivire, asemănare, similitudine.
analogísm *s. n.* analogie, echivalență.
anápoda *adv.* **1.** aiurea, prost, pe dos, invers. **2.** alandala, în dezordine.
anárhic, -ă *adj.* dezorganizat, dezordonat, haotic.
anarhíe *s. f.* haos, dezordine, dezorganizare, nesupunere, indisciplină, confuzie.
anatémă *s. f.* (*bis.*) excomunicare, blestem, afurisenie.
anatemizá *vb.* a excomunica.
ancestrál, -ă *adj.* vechi, străvechi, strămoșesc.
anchetá *vb.* (*jur.*) a cerceta, a instrui.
anchétă *s. f.* (*jur.*) anchetare, cercetare, instruire.
anchilozá *vb.* (*med.*) a (se) înțepeni.
anchilozáre *s. f.* anchiloză.
anchilózã *s. f.* (*med.*) înțepenire.
áncie *s. f.* (*muz.*) pană.
ancilár, -ă *adj.* (*livr.*) subordonat, umil.
ancolá *vb.* (rar) a încleia.
ancombránt, -ă *adj.* stânjenitor.
andívă *s. f.* (*bot.*) cicoare de grădină
andreá *s. f.* cârlig, igliță, navetă.
androgín, -ă *adj., s. m.* (*zool.*) hermafrodit.
anduránță *s. f.* **1.** răbdare. **2.** rezistență mecanică.
aneantizá *vb.* a nimici, a distruge.
anecdótă *s. f.* snoavă, spirit, glumă, (*fam.*) banc; (*fig.*) intrigă.
anémic, -ă *adj.* slab.
anemónă *s. f.* (*bot.*) degețel.
anemónă-de-máre *s. f.* actinie.
anevóie *adv.* anevoios, (cu) greu, dificil, abia.
anevoínță *s. f.* (*înv.*) dificultate, greutate.
anéx, -ă *adj.* **1.** auxiliar, secundar, subsidiar. **2.** anexat, alăturat.
anexá *vb.* a alipi, a alătura, a adăuga, a (se) atașa.
anexáre *s. f.* anexiune, alipire.
anexát, -ă *adj.* anex, alăturat.
anéxă *s. f.* adaos, apendice.
anexítă *s. f.* (*med.*) salpingoovarită.
angajá *vb.* **1.** a primi, a încadra, a numi. **2.** a se băga, a intra. **3.** a se obliga, a se antrena în..., a accepta.
angajamént *s. n.* **1.** asigurare, contract. 2. obligație, îndatorire.
angaját, -ă *s. m. f.* **1.** salariat. **2.** (la *pl.*) personal, slujbași.
angará *s. f.* **1.** (la *pl.*) belele, greutăți, necazuri. **2.** (*înv.*) bir, corvoadă.
angélic, -ă *adj.* îngeresc, serafic, pur.
anghínă diftérică *s. f.* difterie.
angióm *s. n.* (*med.*) nev vascular.
angoasá *vb.* (*livr.*) a neliniști.
angoasánt, -ă *adj.* (*livr.*) neliniștitor, îngrijorător.
angoásă *s. f.* (*livr.*) neliniște, teamă, tulburare.
angró *adv.* cu ridicata.
angulár, -ă *adj.* unghiular.
anihilá *vb.* a nimici, a anula, a desființa, a neutraliza.
animá *vb.* a (se) însufleți, a (se) înviora; a stimula, a încuraja.
animál *s. n.* vietate, fiară, dobitoc, (*înv.*) dihanie.
animálic, -ă *adj.* bestial, brutal, inuman, mizerabil.
animalitáte *s. f.* bestialitate.
animát, -ă *adj.* însuflețit, viu.
animáto *adv.* (*muz.*) însuflețit.
animatór, -oáre *s. m. f.* însuflețitor.
animáție *s. f.* **1.** antren, însuflețire, (*fig.*) viață. **2.** larmă, agitație, forfotă, forfoteală, mișcare.
animozitáte *s. f.* **1.** neînțelegere, dezacord, diferend. **2.** dușmănie, ostilitate, ură, vrajbă.
aniná *vb.* a atârna, a agăța, a prinde.
anión *s. m.* ion negativ.
aniversá *vb.* a celebra, a sărbători.

aniversáre *s. f.* **1.** celebrare, sărbătorire. **2.** zi aniversară, ziua nașterii.
anód *s. m.* electrod pozitiv.
anodín, -ă *adj.* **1.** banal, neînsemnat. **2.** inofensiv.
anomalíe *s. f.* **1.** abatere, deviere. **2.** defect, cusur, monstruozitate, (*pop.*) meteahnă.
anonim, -ă *adj.* **1.** necunoscut, neștiut. **2.** neînsemnat.
anorexíe *s. f.* (*med.*) inapetență.
anorgánic, -ă *adj.* mineral.
anormál, -ă *adj.* **1.** neobișnuit, nefiresc, bizar. **2.** patologic, morbid, bolnăvicios.
anóst, -ă *adj.* **1.** plictisitor, searbăd, insipid. **2.** monoton, plat, inexpresiv, banal.
anotímp *s. n.* sezon.
ansámblu *s. n.* **1.** întreg, tot. **2.** totalitate. **3.** colectiv, formație, trupă. **4.** ~ *instrumental* = orchestră.
ánsă *s. f.* toartă (a unui vas).
antagónic, -ă *adj.* antagonist.
antagonísm *s. n.* opoziție, contradicție, rivalitate.
antagoníst, -ă *adj.* atagonic, opus, potrivnic.
antamá *vb.* a începe, a întreprinde.
antanagógă *s. f.* contrargument.
antántă *s. f.* înțelegere, pact.
antecesór, -oáre *s. m. f.* predecesor, premergător, precursor.
antediluvián, -ă *adj.* străvechi, învechit, perimat.
anteriór, -oárã *adj.* **1.** dinainte. **2.** precedent, premergător.
anterioritáte *s. f.* prioritate.
anteriu *s. n.* (*înv.*) sutană.
antestépă *s. f.* (*livr.*) silvostepă.
antevorbitór, -oáre *s. m. f.* (*livr.*) preopinent.
antíc, -ă *adj.* vechi, arhaic, secular, ancestral, vetust.
anticár[1] *adj. invar.* antitanc.
anticár[2] *s. m.* buchinist.
anticariát *s. n.* anticărie.
anticărie *s. f.* anticariat.
antichitáte *s. f.* vechime.
anticipá *vb.* **1.** a prevesti, a devansa, a preveni. **2.** a presimți.
anticipát, -ă *adj.* prealabil, preliminar, premergător.
anticoncepționál, -ă *adj., s. n.* contraceptiv.
anticonformísm *s. n.* nonconformism.
antidiaréic, -ă *adj., s. n.* constipant.
antidót *s. n.* **1.** contraotravă. **2.** (*fig.*) remediu, leac.
antielectrón *s. m.* pozitron.
antifebríl, -ă *adj., s. n.* febrifug.
antimetabólă *s. f.* (rar) anagramă.
antimóniu *s. n.* stibiu.
antinomíe *s. f.* contradicție.
antipátic, -ă *adj.* nesuferit, neplăcut, detestabil, uricios, scârbos.
antipatíe *s. f.* aversiune, dezgust, repulsie; (*fig.*) alergie.
antipirétic, -ă *adj., s. n.* febrifug.
antipódic, -ă *adj.* diametral opus.
antiprogresíst, -ă *adj., s. m. f.* conservator.
antisemít, -ă *adj., s. m. f.* rasist.
antisemitísm *s. n.* rasism.
antiséptic, -ă *adj., s. n.* dezinfectant.
antispasmódic, -ă *adj.* calmant, antispastic.
antispástic, -ă *adj.* antispasmodic, spasmolitic.
antitánc *adj. invar.* anticar[1].
antitérmic, -ă *adj., s. n.* febrifug.
antitéză *s. f.* opoziție.
antologíe *s. f.* (*livr.*) florilegiu, culegere, crestomație.
antráct *s. n.* pauză.
ántrax *s. n.* dalac, pustulă malignă.
antrén *s. n.* animație, bună dispoziție, însuflețire.
antrená *vb.* **1.** a pune în mișcare, a stimula. **2.** a (se) implica, a (se) înflăcăra.
antrenánt, -ă *adj.* **1.** mobilizator. **2.** agreabil. **3.** distractiv, amuzant.
antresól *s. n.* mezanin.
antréu *s. n.* **1.** vestibul, hol, sală. **2.** (la *pl.*) aperitiv.
antricót *s. n.* cotlet.

antropofág, –ă *s. m. f.* canibal.
antropofagíe *s. f.* canibalism.
antropomórf, –ă *adj.* antropoid.
antroponimíe *s. f.* antroponomastică.
antroponomástică *s. f.* antroponimie.
anturáj *s. n.* **1.** companie, societate. **2.** mediu, ambianță, *(fig.)* climat.
anulá *vb.* **1.** a abroga; a desființa, a suprima. **2.** a contramanda.
anúme I. *adj. invar.* anumit, distinct, precis. **II.** *adv.* **1.** adică. **2.** înadins, intenționat. **3.** exact.
anumít, –ă *adj.* **1.** hotărât, anume, știut; deosebit, special, aparte. **2.** unul, oarecare.
anúnț *s. n.* **1.** afiș, *(livr.)* placat. **2.** înștiințare (scrisă), știre, veste.
anunțá *vb.* a comunica, a vesti, a încunoștința, a informa.
anunțătór, –oáre *s. m. f.* vestitor.
anvelópă *s. f.* supracopertă.
anvergúră *s. f.* desfășurare, amploare.
anxietáte *s. f.* neliniște, angoasă.
anxiós, –oásă *adj.* îngrijorat, neliniștit, încordat.
ápa–mórților *s. f. (pop.)* fata morgană.
aparát *s. n.* **1.** mașină, mecanism. **2.** *(fiziol.)* sistem.
aparatáj *s. n.* aparatură.
aparént, –ă *adj.* **1.** fals. **2.** evident, vizibil.
aparénță *s. f.* **1.** aspect, înfățișare, față. **2.** iluzie, imagine.
aparíție *s. f.* **1.** ivire. **2.** *(fig.)* geneză, naștere. **3.** tipărire, publicare.
apárte I. *adj.* **1.** anumit. **2.** deosebit, special, sui generis. **3.** *(livr.)* insolit, special. **II.** *adv.* separat.
apártheid *s. n.* rasism, segregaționism.
aparține *vb.* a ține de..., a depinde de...
apáș *s. m.* **1.** tâlhar, asasin. **2.** derbedeu, haimana.
apátic, –ă *adj.* indiferent, inactiv, pasiv, placid, indolent.
apatíe *s. f.* indiferență, pasivitate; inerție.
ápă *s. f.* **1.** rău. **2.** fluviu. **3.** mare. **4.** (la *pl.*) valuri, unde. **5.** ~ *de Colonia* = colonie; (pop.) odicolon. **6.** ~ *minerală* = borviz.
ápă de ploáie *s. f. (fig.)* vorbe goale.
ápă deutérică *s. f.* = apă grea.
ápă gazoásă *s. f.* sifon, borviz.
ápă neágră *s. f.* = glaucom.
apărá *vb.* **1.** a proteja, a feri, a păzi. **2.** a (se) dezvinovăți, a pleda.
apăráie *s. f.* baltă, băltoacă.
apărare *s. f.* **1.** ocrotire, păzire, *(livr.)* salvgardare. **2.** pază, securitate, siguranță. **3.** *(livr.)* prezervare. **4.** defensivă.
apărát, –ă *adj.* adăpostit, ferit.
apărătoáre *s. f.* gardă, (rar) strajă.
apărătór *s. m.* **1.** protector, susținător. **2.** avocat. **3.** fundaș, bec[2].
apăreá *vb.* **1.** a se arăta, a se ivi; a lua naștere. **2.** a se înfățișa. **3.** a răsări. **4.** a se publica, a se tipări.
apăsá *vb.* **1.** a presa, a comprima. **2.** *(fig.)* a asupri, a oprima.
apăsătór, –oáre *adj.* **1.** chinuitor, copleșitor, sufocant, greu. **2.** deprimant.
ápă sfințítă *s. f.* agheasmă.
ápă–táre *s. f.* acid azotic.
apătós, –oásă *adj.* apos.
apél *s. n.* **1.** chemare. **2.** *(pop.)* strigare. **3.** cerere, rugăminte. **4.** invitație.
apelá **1.** a cere, a se adresa cuiva, a recurge. **2.** a telefona la...
apeláre *s. f.* solicitare.
apelatív *s. n.* atribut, calificativ.
apéndice *s. n. (fig.)* adaos, anexă, supliment, completare.
apertúră *s. f.* **1.** deschizătură. **2.** *(fot.)* unghiulație.
apetență *s. f.* apetit.
apetisánt, –ă *adj.* **1.** gustos, delicios, savuros. **2.** seducător.
apetít *s. n.* **1.** poftă. **2.** ~ *sexual* = libido.
ápex *s. n.* (rar) vârf, creștet, ascuțiș.
apicultór, –oáre *s. m. f.* prisăcar, stupar, albinar.
apicultúră *s. f.* albinărit, stupărit.
aplaná *vb.* a înlătura, a suprima, (rar) a pacifica, a potoli, a liniști.
aplanáre *s. f.* înlăturare, (rar) pacificare.
aplecá *vb.* **1.** a (se) pleca, a (se) îndoi. **2.** *(fig.)* a (se) umili, a (se) ploconi, a (se) supune.

aplecáre *s. f.* **1.** înclinare, îndoire. **2.** *(fig.)* predispoziție, aptitudine, înclinare, talent, vocație.
aplecát, –ă *adj.* înclinat, îndoit, adus, plecat.
aplicá *vb.* **1.** a pune, a lipi. **2.** a întrebuința, a folosi. **3.** a administra.
aplicáre *s. f.* **1.** folosire, aplicație. **2.** practică. **3.** executare.
aplicáție *s. f.* **1.** aplicare. **2.** *(fig.)* aptitudine, talent, înclinație.
aplómb *s. n.* îndrăzneală.
apocalíps *s. n.* catastrofă, nimicire.
apocalíptic, –ă *adj.* catastrofal.
apocríf, –ă *adj.* neautentic, îndoielnic.
apodíctic, –ă *adj.* indiscutabil, categoric.
apofonie *s. f. (fon.)* ablaut.
apoftégmă *s. f.* maximă, aforism.
apogéu *s. n. (fig.)* culme, punct culminant, grad maxim, zenit.
apói *adv.* **1.** după aceea. **2.** totuși, în definitiv. **3.** prin urmare.
apologét *s. m.* panegirist.
apologíe *s. f.* panegiric.
apologizá *vb.* a justifica.
apométru *s. n.* contor de apă.
apopléctic, –ă *adj., s. m. f. (pop.)* damblagiu.
apoplexíe *s. f. (med.)* ictus apoplectic, *(pop.)* dambla, atac, *(reg.)* gută, cataroi.
aporíe *s. f.* (rar) îndoială, nesiguranță, șovăire, dubiu.
apórt *s. n.* contribuție, participație.
após, –oásă *adj.* **1.** apătos. **2.** neconsistent, subțire, moale.
apostát, –ă *adj.* răzvrătit, răsculat, revoltat; rebel.
apostílă *s. f.* rezoluție, decizie.
apostímă *s. f. (reg.)* abces, buboi.
apóstol *s. m. (bis.)* ucenic.
apostolát *s. n.* misiune.
apostolésc, –eáscă *adj.* apostolic, apostolicesc.
apostólic, –ă *adj. (bis.)* **1.** apostolesc. **2.** papal, pontifical.
apostrofá *vb.* a mustra, a dojeni, a critica, a imputa.
apostrofáre *s. f.* apostrofă.
apostrófă *s. f.* apostrofare, imputare.
apotecár *s. m. (înv.)* farmacist, spițer.
apotécă *s. f. (reg.)* farmacie.
apoteótic, –ă *adj.* triumfal.
apoteozá *vb.* a glorifica.
apoteózã *s. f.* glorificare, preamărire, triumf, slăvire, slavă.
apreciá *vb.* **1.** a evalua, a estima. **2.** a prețui; *(fig.)* a gusta. **3.** a cinsti, a onora, a stima. **4.** a considera.
apreciábil, –ă *adj.* **1.** considerabil, important. **2.** evident, vădit.
apreciát, –ă *adj.* **1.** prețuit; *(fig.)* gustat. **2.** respectat, stimat.
apreciére *s. f.* **1.** evaluare, estimare. **2.** considerație, stimă, respect, *(livr.)* condescendență, *(fig.)* credit. **3.** recunoaștere. **4.** aviz, judecată, observație, opinie, verdict.
aprehensiúne *s. f.* frică, teamă.
aprét *s. n.* scrobeală.
apretá *vb.* a scrobi.
apriát, –ă *adj. (reg.)* limpede, clar, precis, net, inteligibil.
áprig, –ă I. *adj.* **1.** focos. **2.** impetuos. **3.** hrăpăreț, lacom, rapace. **4.** înverșunat. **5.** disputat. **6.** violent. **7.** cumplit. **8.** puternic. **II.** *adj., adv.* rău, brutal, neuman.
aprílie *s. m. invar. (pop.)* prier.
aprínde *vb.* **1.** a lua foc, a arde, a ațâța. **2.** a izbucni, a (se) dezlănțui. **3.** a provoca. **4.** *(fig.)* a se înflăcăra, a se pasiona. **5.** a se înroși, a se îmbujora. **6.** a se încinge, a se altera.
aprins, –ă *adj.* **1.** arzător. **2.** *(fig.)* pasionat, înflăcărat, exaltat. **3.** *(fig.)* pornit, enervat, nestăpânit. **4.** încins, alterat.
aprióric, –ă *adj.* transcendental.
aprioríșm *s. n.* transcendentalism.
aproápe *adv.* **1.** în apropiere, *(pop.)* acolea. **2.** cam, aproximativ. **3.** gata.
aproápele *s. m. art.* semen, individ, persoană.
aprobá *vb.* a consimți, a fi de acord, a accepta, a admite, *(fig.)* a subscrie.
aprobát, –ă *adj.* acceptat.

aprofundá *vb. (fig.)* a adânci.
apropiá *vb.* **1.** a veni aproape. **2.** a strânge. **3.** a compara. **4.** a se împrieteni.
apropiát, –ă *adj.* **1.** des. **2.** strâns. **3.** intim, prietenos, cordial.
aprovizioná *vb. (pop.)* a (se) chivernisi.
aproximatív *adv.* cam, circa, aproape, vreo.
apt, –ă *adj.* potrivit, bun, capabil.
aptitúdine *s. f.* înclinare, talent, înzestrare, dar[2].
apucá *vb.* **1.** a prinde, a se agăța. **2.** a lua. **3.** a o lua, a merge; *(pop.)* a purcede. **4.** a începe, a iniția. **5.** a trăi, a vedea.
apucát, –ă *adj.* nebun, smintit.
apucătór, –oáre *adj.* hrăpăreț, lacom, nesătul, cupid.
apucătúră *s. f.* **1.** (la *pl.*) comportare, năravuri. **2.** (la *pl.*) tabiet. **3.** fire.
ápud *prep.* după.
apúne *vb.* **1.** a asfinți, a scăpăta, a dispărea. **2.** *(fig.)* a decădea; a muri.
apuntáj *s. n.* apuntare.
apuntáre *s. f.* apuntaj.
apús *s. n.* **1.** asfințit, înserare. **2.** occident, vest. **3.** *(fig.)* declin, decădere, dispariție.
apuseán, –ă *adj.* occidental, vestic.
aráb **1.** *adj.* arabic, arăbesc. **2.** *s. m. (pop.)* arap.
arábic, –ă *adj.* arab.
arábil, –ă *adj.* cultivabil, arător.
arác *s. m. (reg.)* pocie, vrăjar.
arahídă *s. f.* alună americană, alună de pământ.
arámă *s. f.* cupru.
aranjá *vb.* **1.** a așeza, a sistematiza, a potrivi. **2.** a pregăti. **3.** a rezolva. **4.** a reglementa. **5.** a îndrepta, a netezi. **6.** a denunța.
aranjamént *s. n.* **1.** înțelegere, acord. **2.** plan, proiect, prospect.
aranját, –ă *adj.* **1.** ordonat, organizat, sistematizat. **2.** gătit.
aráp *s. m.* arab, negru.
arár *adv.* rar, rareori, arareori.
aráre *s. f.* arat, arătură.
aráreori *adv.* rareori, arar.
arát *s. n.* arare, arătură.
arăbésc, –éască *adj.* arab.
arăbéște *adv. (pop.)* arăpește.
arămí *vb.* a cupra.
arămíu, –íe *adj.* roșcat.
arăpéște *adv.* arăbește.
arăpoáică *s. f.* negresă.
arătá *vb.* **1.** a indica, a demonstra, a dovedi. **2.** a exprima, a expune, a comunica. **3.** a apărea, a se ivi. **4.** a se manifesta, a se exterioriza.
arătáre *s. f.* **1.** indicare, determinare. **2.** halucinație, vedenie, stafie, fantomă, monstru.
arătátor *s. n.* **1.** indicator. **2.** index.
arătór, –oáre **1.** *adj.* arabil. **2.** *s. m.* plugar.
arătós, –oásă *adj.* **1.** frumos, chipeș. **2.** impozant, aspectuos, falnic.
arătúră *s. f.* **1.** arat. **2.** ogor, țarină.
arbănáș *s. m. (înv.)* albanez, arnăut, schipetar.
arbitrár, –ă *adj.* abuziv, samavolnic, la întâmplare.
arbítru *s. m.* mediator, conciliator.
arborá *vb.* a înălța, a ridica.
árbore *s. m.* **1.** copac; *(p. restr.)* pom. **2.** *~le vieții* = tuia. **3.** *(tehn.)* fus. **4.** *~ cotit* = vilbrochen. **5.** catarg. **6.** *~-mic* = trinchet.
arborele-mamút *s. m.* sequoia.
arborescént, –ă *adj.* ramificat.
arbúst *s. m.* copăcel, tufă.
arc *s. n.* **1.** resort. **2.** *~ electric* = arc voltaic. **3.** (rar) acoladă.
arcádă *s. f.* arc, boltă, boltitură.
arcán *s. n. (livr.; la pl.)* secret, taină; loc tainic.
arcáș *s. m.* **1.** săgetător. **2.** *(n. pr. art.)* Săgetătorul.
árcă *s. f.* corabie, navă, barcă.
árctic, –ă *adj.* nordic, boreal, septentrional.
arcuí *vb.* **1.** a (se) încovoia, a (se) îndoi, a se curba. **2.** a se bolti. **3.** *(fig.)* a bate, a pedepsi.

arcuíre *s. f.* **1.** încovoiere. **2.** flexiune. **3.** curbură, îndoitură.
arcuít, –ă *adj.* **1.** curbat, curb, încovoiat. **2.** boltit.
árde *vb.* **1.** a dogori. **2.** a încinge. **3.** a (se) mistui. **4.** a incinera. **5.** a cauteriza. **6.** a frige. **7.** *(fig.)* a înșela, a escroca.
ardeiá *vb.* **1.** a (se) iuți. **2.** *(fig.)* a se irita, a se supăra, a se înfuria.
ardeleán, –ă *s. m. f.* transilvănean.
ardeleána *s. f. art.* haițegana.
ardeleáncă *s. f.* transilvăneancă.
ardént, –ă *adj.* entuziast, pasionat, înfocat, înflăcărat.
ardéntă *s. f. (livr.)* ardoare.
ardére *s. f.* **1.** incinerare. **2.** *(chim.)* combustie.
ardoáre *s. f.* înflăcărare, pasiune, avânt; râvnă, zel; ardență.
areál *s. n. (biol.)* arie.
aréic, –ă *adj.* uscat, arid, secetos.
arést *s. n.* **1.** arestare. **2.** închisoare. **3.** *~ preventiv* = prevenție.
arestá *vb.* **1.** a închide, a încarcera. **2.** a captura, a prinde.
arestáre *s. f.* deținere, închidere.
aretá *vb.* a ponta.
argát *s. m.* servitor, slugă, grăjdar.
argăseálă *s. f.* tăbăcire, argăsire.
argăsí *vb.* a tăbăci.
argăsíre *s. f.* argăseală, tăbăcire.
argăsít, –ă *adj.* tăbăcit.
argăsitór, –oáre *(înv.)* **1.** *s. m. f.* tăbăcar. **2.** *adj.* tăbăcitor.
argăsitorie *s. f. (înv.)* tăbăcărie.
argílă *s. f.* lut, humă.
argilifér, –ă *adj.* argilos, cleios.
argilós, –oásă *adj.* lutos, argilifer, humos.
argínt *s. m.* (la *pl.*) ban, para.
argínt coloidál *s. n.* colargol.
argínt-víu *s. n.* mercur.
argintát, –ă *adj.* argintuit.
argirísm *s. n. (med.)* argiroză.
argiróză *s. f. (med.)* argirism.
argonaút *s. m. (fig.)* navigator îndrăzneț, aventuros.
argumént *s. n.* **1.** considerent, raționament. **2.** probă, dovadă. **3.** *(inform.)* parametru.
argumentá *vb.* a demonstra, a dovedi, a proba.
argumentáre *s. f.* argumentație.
argumentáție *s. f.* argumentare.
arháic, –ă *adj.* **1.** primitiv, străvechi, vechi. **2.** depășit, ieșit din uz, vetust.
arhetíp *s. n.* **1.** original. **2.** model.
arhicunoscút, –ă *adj.* **1.** banal, depășit, *(fig.)* fumat, răsuflat. **2.** notoriu, proverbial.
arhidiácon *s. m.* protodiacon.
arhidiecézã *s. f.* arhiepiscopie.
arhiepíscop *s. m.* mitropolit.
arhiepiscopát *s. n.* arhiepiscopie.
arhiepiscopíe *s. f.* arhidiecezã, arhiepiscopat.
arhieréu *s. m.* ierarh, arhipăstor.
arhitectónic, –ă *adj.* arhitectural.
arhitecturál, –ă *adj.* arhitectonic.
arhitrávă *s. f. (arhit.)* epistil.
árhon *s. m. (înv.)* boier.
aríci-de-máre *s. m.* echinidă.
aríd, –ă *adj.* **1.** uscat, sec, sterp, neroditor. **2.** *(fig.)* lipsit de interes, fad, neatractiv.
ariditáte *s. f.* uscăciune, deșert.
árie[1] *s. f.* arman.
árie[2] *s. f.* **1.** suprafață, întindere. **2.** areal. **3.** melodie, cântec.
arierát, –ă *adj., s. m. f. (med.)* înapoiat, retardat.
arieráte *s. f. pl.* datorii bănești restante.
arínă *s. f. (înv.)* nisip.
ariníș *s. n. (înv.)* deșert, pustiu.
aripát, –ă *adj.* înaripat.
áripă *s. f.* **1.** flanc. **2.** extremă. **3.** *(fig.)* ocrotire, protecție. **4.** *(iht.)* înotătoare.
aripioárã *s. f. (iht.)* înotătoare.
aristocrát, –ă **1.** *s. m. f.* nobil. **2.** *adj.* aristocratic.
aristocrátic, –ă *adj.* aristocrat.
aristocrație *s. f.* **1.** nobilime. **2.** boierime.
arlechín *s. m.* măscărici, bufon.
arlechinádă *s. f.* bufonerie.
armaménT *s. n.* arme, *(pop.)* muniție.

armán *s. n.* (*reg.*) **1.** arie[1]. **2.** rotocol, cerc, roată.
armátă *s. f.* **1.** oaste, oștire. **2.** militărie, cătănie. **3.** (*fig.*) mulțime, ceată, grup, cârd.
ármă *s. f.* **1.** pușcă, flintă. **2.** (la *pl.*) armament.
armătúră *s. f.* armură.
armeán, –ă *adj.* armenesc.
armenésc, –eáscă *adj.* armean.
ármie *s. f.* (*înv.*) armată.
armoaríi *s. f. pl.* blazon, stemă.
armónică *s. f.* muzicuță.
armonie *s. f.* **1.** acord, consens, (*livr.*) concordie. **2.** melodie, muzicalitate, sonoritate.
armoniós, –oásă *adj.* **1.** concordant. **2.** potrivit. **3.** melodios.
armonizá *vb.* a (se) potrivi, a (se) acorda, a concorda.
armúră *s. f.* (*muz.*) armătură.
ARN *s. n.* acid ribonucleic.
arnăút *s. m.* (*înv.*) poteraș.
árnică *s. f.* podbal-de-munte.
arogánt, –ă *adj.* obraznic, încrezut, sfidător, neobrăzat.
arogánță *s. f.* obrăznicie, trufie.
aromát, –ă *adj.* parfumat, aromatic, binemirositor.
aromátic, –ă *adj.* aromat.
arómă *s. f.* mireasmă, miros, parfum, (*reg.*) mirozna.
aromân, –ă **1.** *s. m. f.* macedoromân. **2.** *adj.* aromânesc.
aromâncă *s. f.* macedoromână.
aromânésc, –eáscă *adj.* aromân.
aromí *vb.* (*pop.*) a ațipi, a dormita.
arpagíc *s. n.* ceapă de sămânță.
ars, –ă *adj.* **1.** fript, pârlit. **2.** (*fig.*) înșelat, dezamăgit, distrus.
arsén *s. n.* arsenic.
arsénic *s. n.* arsen, (*pop.*) șoricioaică.
arsúră *s. f.* **1.** scrum. **2.** (*med.*; la *pl.*) usturime.
arșíc *s. n.* astragal.
árșiță *s. f.* **1.** dogoare. **2.** canicula. **3.** (*pop.*) febră, temperatură.
ártă *s. f.* **1.** măiestrie, iscusință, talent. **2.** *arte frumoase* = beletristică. **3.** ~ *culinară* = gastronomie.
arteriosclerózǎ *s. f.* scleroză.
arteziánă *s. f. fântână* ~ = havuz.
artícol *s. n.* **1.** marfă, produs. **2.** paragraf, punct.
articulá *vb.* **1.** a pronunța, a rosti. **2.** a scoate. **3.** a se încheia.
articuláre *s. f.* rostire, pronunțare, exprimare.
articulație *s. f.* **1.** pronunțare, rostire. **2.** (*anat.*) încheietură, legătură mobilă; (*fig.*) balamale.
artificiál, –ă *adj.* **1.** contrafăcut, fals, imitat. **2.** afectat, prefăcut. **3.** arbitrar, sofisticat.
artificialitáte *s. f.* afectare.
artificíu *s. n.* subterfugiu, viclenie.
artileríst *s. m.* tunar.
artíst *s. m.* **1.** actor. **2.** ~ *plastic* = plastician.
artístă *s. f.* actriță.
artístic, –ă *adj.* **1.** literar. **2.** iscusit, meșteșugit.
artizán *s. m.* **1.** meseriaș, meșteșugar. **2.** (*fig.*) autor, creator.
artizanál, –ă *adj.* meșteșugăresc.
arțăgós, –oásă *adj.* (*pop.*; *fam.*) certăreț, gâlcevitor, scandalagiu.
aruncá *vb.* **1.** a azvârli. **2.** a se repezi, a se năpusti. **3.** a lepăda.
aruncáre *s. f.* aruncătură, azvârlire.
aruncătór *s. n.* brand.
aruncătúră *s. f.* **1.** aruncare, azvârlitură. **2.** lepădare.
arvanít, –ă *adj.* (*înv.*) albanez.
arvát, –ă *s. m. f.* (*înv.*) croat.
arvúnă *s. f.* (*pop.*) acont, avans, garanție.
arvuní *vb.* (*pop.*) **1.** a aconta. **2.** a se logodi.
arzătór, –oáre *adj.* **1.** canicular, torid, fierbinte. **2.** (*fig.*) entuziast, viu. **3.** (*fig.*) presant, urgent, imperios.
as *s. m.* **1.** (*pop.*) birlic. **2.** maestru. **3.** campion.
asált *s. n.* (*mil.*) atac, iureș.
asaltá *vb.* (*mil.*) **1.** a ataca. **2.** (*fig.*) a copleși cu...

asambá *vb.* a fixa, a îmbina, a monta, a uni.
asaná *vb.* **1.** a deseca, a seca. **2.** (*fig.*) a îmbunătăți, a însănătoși, a redresa.
asanáre *s. f.* desecare, secare.
asanát, –ă *adj.* desecat, secat.
asasín, –ă *s. m. f.* ucigaș, criminal.
asasiná *vb.* **1.** a omorî, a ucide. **2.** (*fig.*) a plictisi, a enerva.
asasinát *s. n.* omor, ucidere, crimă: (*fam.*) lichidare, executare.
ascarid *s. m.* limbric.
ascendént, –ă **1.** *adj.* suitor, urcător. **2.** *adj.* (*fig.*) progresiv. **3.** *s. m. f.* strămoș, înaintaș.
ascendéntă *s. f.* origine, obârșie.
ascensiúne *s. f.* **1.** suire, urcare, înălțare. **2.** (*fig.*) promovare, avansare.
ascensór *s. n.* lift.
ascét, –ă *s. m. f.* pustnic, anahoret, eremit, sihastru, schimnic.
ascétic, –ă **1.** *adj.* sihăstresc. **2.** *adv.* sihăstrește.
ascetísm *s. n.* asceză.
ascéză *s. f.* ascetism, pustnicie, sihăstrie, schimnicie.
ascítă *s. f.* (*med.*; *pop.*) pungă de apă.
ascultá *vb.* **1.** a auzi. **2.** a audia. **3.** a chestiona, a întreba. **4.** a se supune, a se conforma.
ascultáre *s. f.* **1.** chestionare, examinare. **2.** cuminție, docilitate, (*livr.*) obediență.
ascultátor, –oáre **1.** *adj.* supus, obedient, docil. **2.** *s. m. f.* auditor.
ascúnde *vb.* **1.** a dosi, a pune. **2.** a (se) disimula, (*fig.*) a (se) camufla, a (se) deghiza. **3.** a tăinui, (*fig.*) a înăbuși.
ascúns, –ă *adj.* **1.** dosit, pitulat, secret. **2.** nedescoperit, necunoscut. **3.** enigmatic, ocult, (*livr.*) sibilin.
ascunzătoáre *s. f.* ascunziș, cotlon, (*pop.*) tainiță.
ascunzíș *s. n.* **1.** ascunzătoare, adăpost. **2.** (*fig.*) secret, taină.
ascuțí *vb.* (*fig.*) a (se) intensifica, a se înteți, a se îndârji.
ascuțít, –ă *adj.* **1.** tăios, cu vârf. **2.** țuguiat. **3.** ager, perspicace. **4.** aspru, tăios. **5.** strident, subțire.
asecá *vb.* a asana, a deseca.
asediá *vb.* a împresura, a încercui.
asediére *s. f.* asediu.
asédiu *s. n.* asediere, împresurare, încercuire, înconjurare.
aselenizá *vb.* a aluniza.
aselenizáre *s. f.* alunizare.
asemănă *vb.* **1.** a semăna. **2.** a (se) asemui, a (se) compara.
asemănáre *s. f.* **1.** potrivire. **2.** (*mat.*) similitudine.
asemănătór, –oáre *adj.* analog, asemenea, similar.
asémenea **I.** *adv.* întocmai. **II.** *adj. invar.* **1.** asemănător, similar. **2.** astfel, așa.
asemuí *vb.* **1.** a (se) asemăna. **2.** a compara. **3.** a confunda.
asentimént *s. n.* consimțământ, aprobare, acord, încuviințare.
aséptic, –ă *adj.* sterilizat.
aseptizá *vb.* (*med.*) a steriliza.
aseptizáre *s. f.* dezinfectare.
aserțiúne *s. f.* afirmație, părere.
aservi *vb.* a subjuga, a oprima.
asfinți *s. f.* a apune, a scăpăta.
asfințire *s. f.* asfințit.
asfințít *s. n.* **1.** asfințire, apus, înserare. **2.** vest. **3.** (*fig.*) declin, decădere.
asfixiá *vb.* a (se) înăbuși, a (se) sufoca; (*p. ext.*) a omorî.
asfixiánt, –ă *adj.* sufocant, înăbușitor.
asfixíe *s. f.* asfixiere, sufocare, înăbușire.
asfixiére *s. f.* asfixie.
asibiláre *s. f.* (*fon.*) asibilație.
asiduitáte *s. f.* stăruință, silință, perseverență, tenacitate.
asíduu, –ă *adj.* stăruitor, perseverent, tenace.
asigurá *vb.* **1.** a garanta. **2.** a încredința.
asiguráre *s. f.* **1.** garantare. **2.** încredințare. **3.** garanție. **4.** apărare.
asimilá *vb.* **1.** a absorbi, a include. **2.** a învăța.
asimilație *s. f.* **1.** asimilare. **2.** (*fiziol.*) anabolism. **3.** ~ *clorofiliană* = fotosinteză.
asín *s. m.* (rar) măgar.

asincrón –ă *adj. (tehn.)* asincronic.
asincrónic, –ă *adj.* asincron.
asistá *vb.* **1.** a participa. **2.** a seconda.
asistént, –ă **1.** *adj.* participant. **2.** *s. m. f.* ajutor, secundant.
asisténță *s. f.* **1.** public, auditoriu. **2.** ajutor, sprijin.
asmuți *vb.* **1.** a întărâta. **2.** *(fig.)* a stârni, a aţâţa, a îndemna.
asociá *vb.* a (se) uni, a (se) grupa, a (se) întovărăşi, a (se) alătura.
asociát, –ă *s. m. f.* părtaş, tovarăş.
asociáție *s. f.* **1.** asociere. **2.** societate, reuniune, grupare. **3.** ~ *politică* = club, partid. **4.** ~ *economică* = cartel, corporaţie.
asortá *vb.* a (se) potrivi, a (se) armoniza.
aspéct *s. n.* **1.** înfăţişare, fizionomie, faţă, fason. **2.** configuraţie.
aspectuós, –oásă *adj.* plăcut, prezentabil frumos, atrăgător.
asperitáte *s. f.* asprime; suprafaţă aspră.
aspersiúne *s. f.* ploaie artificială.
aspíc *s. n.* gelatină.
aspídă *s. f.* **1.** *(înv.)* şarpe veninos, viperă. **2.** *(fig.)* femeie rea.
aspirá *vb.* **1.** a inspira. **2.** a absorbi. **3.** a inhala. **4.** *(fig.)* a năzui, a vârvni, a dori.
aspiránt, –ă *s. m. f.* doctorand.
aspiráre *s. f.* inhalare, aspiraţie.
aspirăție *s. f.* **1.** aspirare. **2.** *(fig.)* năzuinţă, râvnă, dorinţă, vis, ideal.
aspreálă *s. f.* asprime, asperitate.
aspri *vb.* **1.** a (se) înăspri. **2.** *(reg.)* a scrobi.
asprime *s. f.* **1.** asperitate. **2.** *(fig.)* severitate, strictețe.
áspru, –ă **I.** *adj.* **1.** scorţos, zgrunţuros. **2.** dur, sever, intransigent, drastic. **II.** *adv.* mare, intens, puternic.
ástă-seáră *adv.* deseară.
ástăzi *adv.* **1.** azi. **2.** în prezent.
astâmpăr *s. n.* pace, linişte, calm.
astâmpărá *vb.* **1.** a (se) linişti, a (se) potoli. **2.** a (se) cumînţi.
astâmpărát, –ă *adj.* domolit, liniştit, potolit, cuminte.
astenie *s. f.* slăbiciune.
asterídă *s. f.* asterie, stea-de-mare.
astérie *s. f.* asteridă, stea-de-mare.
asterísc *s. n. (tipogr.)* steluţă.
ástfel *adv.* **1.** aşa. **2.** încât, prin urmare, aşadar.
ástmă *s. f. (med.) (pop.)* înecăciune, năduf, (reg.) năduşeală.
astragál *s. n. (anat.)* talus.
astrál, –ă *adj.* sideral, stelar.
astrobiologie *s. f.* exobiologie.
astrológ, –ă *s. m. f.* **1.** astronom. **2.** magician.
astronaút *s. m.* cosmonaut.
astronaútică *s. f.* cosmonautică.
astronávă *s. f.* cosmonavă, navă cosmică, capsulă cosmică.
astronóm, –ă *s. m. f.* astrolog.
astronómic, –ă *adj.* uriaş, enorm, imens, colosal.
ástru *s. m.* **1.** corp ceresc. **2.** *(fig.)* creator.
astupá *vb.* **1.** a obtura. **2.** a umple.
astupát, –ă *adj.* **1.** acoperit, închis. **2.** înfundat. **3.** *(pop.)* constipat.
astupúș *s. n. (reg.)* dop.
asudá *vb.* **1.** a transpira. **2.** a se aburi. **3.** *(fig.)* a osteni, a trudi.
asudát, –ă *adj.* transpirat.
asumá *vb.* a se angaja.
asúpra *prep.* **1.** peste, pe, deasupra. **2.** contra, împotriva. **2.** înspre, spre, către.
asupri *vb.* a oprima, a împila, a prigoni, a exploata.
asuprit, –ă *adj., s. m. f.* oprimat, împilat, exploatat.
asupritór, –oáre *s. m. f.* opresor, împilator, exploatator.
aşá **1.** *adv.* astfel. **2.** *adj.* ~*–zis* = pretins, aparent, fals. **3.** *adj. invar.* asemenea.
aşadár *adv.* prin urmare, astfel, în concluzie, deci.
áşchie *s. f.* **1.** surcea, ţandără. **2.** ţepuşă, ţeapă.
aşezá *vb.* **1.** a sta, a şedea. **2.** *(fig.)* a se potoli. **3.** a (se) aranja. **4.** a fixa, a institui, a statornici.
aşezáre *s. f.* **1.** fixare, stabilire, dispunere. **2.** localitate, comună, oraş.
aşezát, –ă *adj.* **1.** instalat. **2.** cumpătat, serios, cuminte, liniştit, calm.

aşezământ *s. n.* fundaţie, instituţie.
aşíjderea *adv. (pop.)* întocmai, la fel.
aşteptá *vb.* **1.** a adăsta. **2.** a zăbovi. **3.** a spera, a nădăjdui. **4.** a ezita. **5.** a păsui. **6.** a conta.
aştérne *vb.* **1.** a întinde, a pune, a aşeza. **2.** a cădea. **3.** a scrie, a compune.
aşternút *s. n.* **1.** rufărie de pat. **2.** culcuş.
atác *s. n.* **1.** asalt, ofensivă, agresiune. **2.** criză, şoc, acces, *(pop.)* apoplexie. **3.** *(pop.)* tuberculoză pulmonară.
atacá *vb.* **1.** a asalta. **2.** a izbi, a lovi. **2.** *(livr.)* a gresa. **3.** a vătăma, a roade, a arde, a distruge. **4.** a aborda, a se ocupa de... **5.** *(fig.)* a critica, a incrimina.
atacánt, –ă *s. m. f.* înaintaş.
atacát, –ă *adj., s. m. f. (pop.)* (om) ftizic, tuberculos.
atacatór, –oáre *s. m. f.* agresor.
atáre *adj. invar.* astfel de..., asemenea.
ataşá *vb.* **1.** a anexa, a alătura. **3.** *(fig.)* a se apropia, a se lega.
ataşábil, –ă *adj. (fig.)* sociabil.
ataşamént *s. n.* simpatie.
atârná *vb.* **1.** a agăţa. **2.** a suspenda. **3.** a cădea. **4.** a cântări. **5.** *(fig.)* a depinde, a fi subordonat.
atârnătoáre *s. f.* agăţătoare.
ateísm *s. n.* necredinţă.
ateliér *s. n.* studio.
atemporál, –ă *adj.* acronic.
atént, –ă *adj.* **1.** prevenitor. **2.** lucid, treaz, concentrat. **3.** amabil, binevoitor, politicos, curtenitor, civilizat.
atentá *vb.* a ataca, *(fig.)* a viola, a încălca, a nesocoti.
atentát *s. n.* infracţiune, violare, atac, agresiune, crimă.
atenție *s. f.* **1.** grijă, băgare de seamă, prudenţă. **2.** *(fig.)* amabilitate, politeţe. **3.** cadou, dar.
atenționá *vb.* a preveni.
atenuá *vb.* a reduce, a diminua, a modera, a tempera.
aterizáj *s. n.* aterizare.
aterizáre *s. f.* aterizaj.
atestá *vb.* a dovedi, a confirma, a certifica, a arăta.
atestát *s. n.* certificat, diplomă.
atéu, –ée *s. m. f.* necredincios, libercugetător, *(pop.)* păgân.
atingátor, –oáre *adj. (fig.)* **1.** jignitor, supărător. **2.** impresionant.
atínge *vb.* **1.** a lovi, a izbi. **2.** a leza, a ofensa. **3.** a înduioşa.
atíns, –ă *adj.* **1.** ofensat, lezat. **2.** *(fig.)* impresionat.
atípic, –ă *adj.* singular, neobişnuit.
atitúdine *s. f.* **1.** poziţie, ţinută. **2.** comportare, gest, purtare.
atmosféră *s. f.* **1.** aer, văzduh. **2.** ambianţă, cadru, mediu, anturaj.
atól *s. m.* recif coralier inelar.
atómic, –ă *adj.* nuclear.
atomizá *vb.* **1.** a pulveriza. **2.** *(fig.)* a împrăştia.
atomizór *s. n.* spray.
atón, –ă *adj.* neaccentuat, surd.
atonie *s. f.* apatie.
atotbiruitór, –oáre *adj.* biruitor, victorios, triumfător.
atotputérnic, –ă **1.** *adj. (livr.)* omnipotent. **2.** *s. m. art.* Dumnezeu.
atotputernicie *s. f. (livr.)* omnipotenţă.
atóxic, –ă *adj.* neotrăvitor, inofensiv.
atractív, –ă *adj.* atrăgător, plăcut, captivant.
atracție *s. f.* **1.** ~ *universală* = gravitaţie. **2.** tentaţie, ispită. **3.** farmec, fascinare. **4.** aptitudine, dar, har.
atrágе *vb. (fig.)* a tenta, a ademeni, a fermeca, a ispiti.
atrăgátor, –oáre *adj.* **1.** atractiv. **2.** seducător, agreabil.
atribuí *vb.* **1.** a da, a acorda, a conferi, a decerna. **2.** a distribui, a repartiza.
atribút *s. n.* **1.** însuşire. **2.** apelativ.
atribúție *s. f.* îndatorire, rol, sarcină, obligaţie.
átriu *s. n.* auricul.
atróce *adj. invar.* crud, cumplit, înfiorător, groaznic, teribil.
atrocitáte *s. f.* cruzime, grozăvie.
atrofiá *vb.* a degenera, a slăbi.
atrofie *s. f.* degenerare.
atrofiére *s. f.* atrofie.
áţă *s. f.* fir, (la pl.) petice; (înv.) funie, frânghie.

aţâţá *vb.* **1.** a aprinde, a face focul. **2.** *(fig.)* a (se) întărâta, a provoca, a instiga. **3.** a activa, a excita.
aţâţătór, –oáre *adj.* provocator, instigator, agitator.
aţíne *vb.* a opri, a bara.
aţintí *vb.* a fixa, a pironi, a ţinti.
aţipeálă *s. f.* somn (uşor), amorţire.
aţós, –oásă *adj.* **1.** fibros. **2.** *(fig.)* încăpăţânat, supărăcios, îngâmfat, băţos.
au *interj.* of!
audiá *vb.* a asculta.
audíbil, –ă *adj.* perceptibil.
audiént, –ă *s. m. f.* auditor, cursant.
audiénţă *s. f.* **1.** succes, reuşită. **2.** auditoriu.
auditór, –oáre *s. m. f.* ascultător.
auditóriu *s. n.* asistenţă, publicul.
audíţie *s. f.* ascultare.
augmentá *vb.* a creşte, a mări.
augúr *s. n.* auspiciu.
áugust[1] *s. m. invar. (pop.)* gustar.
augúst[2], **–ă** *adj.* **1.** slăvit. **2.** *(fig.)* măreţ, impunător.
auí *vb.* a răsuna, a huli.
áur *s. n.* **1.** *(fig.)* bani, avere, bogăţie. **2.** *~ negru* = cărbune.
áură *s. f.* **1.** *(pop.)* boare, adiere. **2.** nimb, aureolă.
aureolá *vb. (fig.)* a glorifica.
aureólă *s. f.* **1.** nimb, aură. **2.** *(fig.)* strălucire, glorie, faimă, prestigiu.
aurícul *s. n. (anat.)* atriu.
auríu, –íe *adj.* auros, aurit.
auróră *s. f.* zori, crepuscul, *(pop.)* faptul zilei.
aurós, –oásă *adj.* (rar) auriu.
auroterapíe *s. f.* crisoterapie.
auscultá *vb. (med.)* a asculta.
auscultáţie *s. f.* auscultare.
auspíciu *s. n.* augur.
austér, –ă *adj.* **1.** aspru, sever, sobru, spartan. **2.** sobru, cumpătat, reţinut.
austerítáte *s. f.* sobrietate, cumpătare, reţinere, asprime, severitate.
austrál, –ă *adj.* sudic, de miazăzi, meridional.
aústru *s. m. (pop.)* sărăcilă, traistă-goală, *(reg.)* vântul negru.
auténtic, –ă *adj.* **1.** adevărat, real, verosimil, veridic, original. **2.** întocmit legal, valabil.
autenticitáte *s. f.* **1.** adevăr, justeţe. **2.** valabilitate.
autentificá *vb.* a legaliza.
autentificát, –ă *adj.* legalizat.
áuto *s. n. (fam.)* automobil, maşină.
autobánd *s. n.* autostradă.
autobiografíe *s. f.* memoriu.
autocamión *s. n.* camion.
autocamionétă *s. f.* camionetă.
autocaracterizá *vb.* a se caracteriza, a se defini.
autocefál, –ă *adj. (bis.)* independent, neatârnat, de sine stătător.
autocefalíe *s. f. (bis.)* independenţă, neatârnare, autoconducere.
autocistérnă *s. f.* cisternă.
autocrát **1.** *s. m.* potentat, *(înv.)* autocrator. **2.** *adj.* absolutist.
autocrátic, –ă *adj.* absolutist, tiranic.
autocraţíe *s. f.* absolutism, tiranie, dictatură.
autodefiní *vb.* a se autocaracteriza.
autodemascá *vb.* a se demasca, a se trăda.
autodemascáre *s. f.* demascare, trădare.
autoanalízá *s. f. (spec.)* introspecţie.
autodotá *vb.* a autoutila.
autodúbă *s. f.* dubă.
autofecundáre *s. f. (biol.)* autogamie.
autoflageláre *s. f.* autoflagelaţie.
autoflagelaţíe *s. f. (bis.)* autoflagelare.
autogamíe *s. f.* autofecundare.
autogestionáre *s. f.* autogestiune.
autogestiúne *s. f. (fin.)* autogestionare.
autogír *s. n.* giravion.
autográf, –ă *adj.* olograf.
autográfă *s. f. (med.)* autoplastie.
autohtón, –ă *adj.* băştinaş, aborigen, indigen.
autoindúcţie *s. f.* selfinducţie.
automát, –ă **1.** *adj.* automatic, inconştient, maşinal, mecanic, reflex. **2.** *adv.* automatic, mecanic, reflex. **3.** *adv.* papagaliceşte. **4.** *s. n.* pistol mitralieră.
automátic, –ă **1.** *adj.* automat. **2.** *maşină ~ă* = robot. **3.** *adv.* automat.
automobíl *s. n.* maşină, vehicul, *(fam.)* auto.
autonóm, –ă *adj.* independent.
autonomíe *s. f.* libertate, independenţă, *(înv.)* volnicie.
autoobserváre *s. f.* introspecţie.
autoobservăţíe *s. f.* autoobservare.
autoplastíe *s. f.* autografă.
autopsíe *s. f. (med.)* necropsie.
autór, –oáre *s. m. f.* **1.** scriitor. **2.** realizator. **3.** creator, artizan. **4.** *(jur.)* făptaş, făptuitor.
autoregláj *s. n.* autoreglare.
autoregláre *s. f.* autoreglaj.
autoritár, –ă *adj.* **1.** imperativ, poruncitor. **2.** tiranic, abuziv.
autoritáte *s. f.* **1.** for, organ. **2.** putere. **3.** (la *pl.*) oficialităţi. **4.** hegemonie, stăpânire, supremaţie. **5.** prestigiu, consideraţie, valoare morală, competenţă. **6.** somitate, erudit, savant, specialist. **7.** instituţie, organizaţie, oficiu. **8.** influenţă.
autorizá *vb.* **1.** a delega, a împuternici, a învesti, a permite. **2.** a îndreptăţi.
autorizát, –ă *adj.* **1.** împuternicit. **2.** competent, priceput.
autorizáţie *s. f.* permis, (rar) licenţă.
autosalváre *s. f.* autosanitară.
autosanitárá *s. f.* autosalvare.
autoservíre *s. f.* self-service.
autostóp *s. n.* semafor, stop.
autosugestioná *vb.* a se sugestiona.
autoturísm *s. n.* turism.
autoutilá *vb.* a autodota.
autozóm *s. m. (biol.)* cromozom somatic.
autumnál, –ă *adj. (livr.)* tomnatic.
auxiliár, –ă *adj.* **1.** ajutător. **2.** accesoriu, anex, secundar, (rar) subsidiar.
aúz *s. n.* **1.** *~ fin* = ureche. **2.** auzire.
auzí *vb.* **1.** a asculta, a reţine, a pricepe. **2.** a se vorbi, a se zvoni, a afla.
auzíre *s. f.* auz.
auzít *s. n.* auz, auzire.

avál *s. n. (loc. adv.) în ~* = spre vărsare.
avalanşă *s. f.* **1.** *(livr.)* lavină. **2.** *(fig.)* mulţime, cantitate mare.
aván, –ă *adj. (pop.)* straşnic, grozav, cumplit, rău.
avangárdă *s. f.* avangardism.
avangardísm *s. n.* avangardă.
avanpórt *s. n. (mar.)* anteport.
avanpremiéră *s. f.* repetiţie generală.
avánş *s. n.* acont.
avansá *vb.* **1.** a înainta, a progresa. **2.** a se dezvolta, a creşte, a se mări. **3.** a promova. **4.** *(fig.)* a lansa.
avansáre *s. f.* **1.** înaintare. **2.** promovare, (fig.) ascensiune.
avansát, –ă *adj.* **1.** înaintat. **2.** dezvoltat, civilizat. **3.** progresist.
avanscénă *s. f.* prosceniu.
avantáj *s. n.* **1.** folos, câştig, profit. **2.** privilegiu, favoare, interes. **3.** superioritate.
avantajá *vb.* a favoriza, a privilegia, a părtini.
avantajós, –oásă *adj.* **1.** convenabil. **2.** fructuos, rentabil. **3.** favorabil, elogios. **4.** ieftin.
avár, –ă *adj., s. m. f.* zgârcit, calic, harpagon, meschin.
avariá *vb.* a (se) strica, a (se) deteriora.
avariát, –ă *adj.* stricat, deteriorat.
avárie *s. f.* stricăciune, deteriorare.
avaríţie *s. f.* zgârcenie, calicie.
avatár *s. n.* **1.** reincarnare. **2.** *(fig.)* transformare, metamorfoză.
avánt *s. n.* **1.** energie, vioiciune. **2.** însufleţire, elan, entuziasm, impuls. **3.** dezvoltare, progres. **3.** *~ economic* = boom.
avântá *vb. (fig.)* a se însufleţi, a se entuziasma, a se înflăcăra.
avântát, –ă *adj.* vioi, însufleţit.
aveá *vb.* **1.** a poseda. **2.** a deţine, a purta. **3.** a nutri, a purta. **4.** a suferi. **5.** a exista, a se găsi, a fi. **6.** a se bucura, a dispune.
avénă *s. f. (geol.)* prăpastie circulară, pâlnie.
aventurá *vb.* a se hazarda, a risca.
aventúră *s. f.* **1.** ispravă. **2.** escapadă.

aventuriér, –ă *s. m. f.* (rar) aventurist, (*pop.*) vântură-lume, vântură-țară.
aventurism *s. n.* aventură.
aventurist, –ă *s. m. f.* aventurier.
avenúe (pr. *evniu*) *s. n.* bulevard.
avére *s. f.* avuție, bogăție, stare, avut, (*fig.*) cheag, seu.
avérs *s. n. sg.* cap, față.
aversiúne *s. f.* **1.** antipatie. **2.** dezgust, scârbă, greață, silă.
avertizá *vb.* a preveni, a informa.
avertizáre *s. f.* prevenire.
aviatór, –oáre *s. m. f.* pilot.
avíd, –ă *adj.* **1.** lacom, (*livr.*) cupid, nesătul. **2.** ahtiat, dornic.
aviditáte *s. f.* lăcomie.
avión *s. n.* aeroplan.
avíz *s. n.* **1.** comunicare, înștiințare, anunț. **2.** consimțământ.
avizá *vb.* **1.** a înștiința, a informa. **2.** a face referat, a aproba. **3.** a avertiza.
avizát, –ă *adj.* capabil, competent, informat, pregătit.
aviziér *s. n.* afișier.
avocát, –ă *s. m. f.* (*jur.*) apărător.
avortón *s. m.* **1.** (*med.; pop.*) stârpitură, ființă degenerată. **2.** (*fig.*) lucru ratat.
avrămeásă *s. f.* (*bot.*) veninariță.
avút, –ă **1.** *adj.* bogat. **2.** *s. n.* avere, bogăție, (*fig.*) cheag..
avuție *s. f.* avere, bogăție.
ax *s. n.* **1.** osie. **2.** *ax cerebrospinal* = sistem nervos central.
axá *vb.* a centra, a echilibra.
áxă *s. f.* (*mat.*) dreaptă orientată.
axílă *s. f.* (*anat.*) subsuoară.
axiómă *s. f.* postulat.
axón *s. m.* (*anat.*) neurit, cilindru-ax.
ázi *adv.* astăzi, acum.
azíl *s. n.* adăpost, refugiu.
azilánt, –ă *s. m. f.* imigrant.
ázimă *s. f.* **1.** (*înv.*) pâine. **2.** pască.
azót *s. n.* nitrogen.
azotát *s. m.* nitrat.
azótic *adj. acid ~* = acid nitric, apă-tare.
azotít *s. m.* nitrit.
azotúră *s. f.* nitrură.
azúr *s. n.* albastrul cerului.
azurá *vb.* a albăstri.
azuríu, –íe *adj.* bleu.
azvârlí *vb.* **1.** a arunca. **2.** a lepăda, a înlătura. **3.** a se repezi, a se năpusti. **4.** a cheltui.
azvârlitúră *s. f.* aruncătură.

Ă

ăl *adj. dem. (pop.; fam.) pron.* cel, cea.
ăla, áia *pron. dem., adj. dem. (pop.; fam.)* acela, aceea.
ălălat, áialaltă *pron.. dem., adj. dem. (pop.; fam.)* celălalt, cealaltă.
ăst, ástă *adj. dem. (pop.; fam.)* acest, aceasta.
ásta, ásta *pron., dem. (pop.; fam.)* acesta, aceasta.
ăstălalt, ástălaltă *pron. dem., adj. dem. (pop.; fam.)* cestălalt, ceastălaltă.

B

ba *adv. (fam.; reg.)* nu, nicidecum, deloc.
babácă *s. m. (reg.)* tată; (*fam..; la pl.*) părinți.
babalâc *s. m.* bătrân neputincios, hodorog, ramolit.
babán, –ă *adj. (pop.)* mare, voinic, dolofan.
bábă *s. f.* **1.** bătrână. **2.** vrăjitoare, ghicitoare. **3.** (*iht.*) zglăvoacă. **4.** (*fam.*) soție.
babélic, –ă *adj.* gigantic.
babétă *s. f.* babă.
babéte *s. m. (iht.)* zglăvoacă.
babilonián, –ă *adj.* babilonic, colosal.
babilónic, –ă *adj.* babilonian.
babilonie *s. f.* dezordine, haos, încurcătură, zăpăceală.
bábiță *s. f. (ornit.)* pelican.
babói *s. m. (reg.)* biban.
babórniță *s. f.* cotoroanță, hoașcă, vrăjitoare.
bac *s. n.* pod plutitor, pod umblător, (*reg.*) brudină, (fig.) hârcă.
bacál, *s. m. (reg.)* băcan.
bacanálă *s. f.* orgie, desfrâu.
bacántă *s. f. (mitol.)* menadă; (*fig.*) femeie destrăbălată.
bacará *s. f.* maca.
baci *s. m.* cioban, sameș.
bacilóză *s. f.* tuberculoză (pulmonară).
background (pr. *bécgraund*) *s. n.* fundal.
backhand (pr. *béchend*) *s. n.* (la tenis) rever.
bacón *s. m.* (*înv.*) tutun turcesc.
bacșiș *s. n.* (*fam.*) șpagă.
bactérie *s. f.* (*pop.*) microb.
báde *s. m.* **1.** nene. **2.** iubit.
badián *s. m. (reg.)* anason.
badijoná *vb.* a unge.
badijonáj *s. n.* badijonare.
baedeker (pr. *bédecher*) *s. n.* ghid turistic.
báftă *s. f. (fam.)* noroc, șansă, succes.
bagáj *s. n.* **1.** sarcină, povară. **2.** calabalâc, (la *pl.*) catrafuse, boarfe.
bagatélă *s. f.* fleac, nimic, prostie (*fam.*) moft.
bagatelizá *vb.* a minimaliza, a subaprecia, a subestima.
bagdadíe *s. f. (reg.)* plafon, tavan, acoperiș.
bageá *s. f. (reg.)* bageacă.
bageácă *s. f. (reg.)* lucarnă, bagea.
baghétă *s. f.* betișor, nuieluș, vargă.
báhic, –ă *adj.* dionisiac.
báhnă *s. f. (reg.)* mlaștină, smârc, mocirlă, băltoacă.
bahut (pr. *baiú*) *s. n.* bufet, scrin.
bai *s. n. (reg.)* **1.** necaz, belea, bucluc. **2.** vină.
baiadéră *s. f.* (*înv.*) dansatoare (indiană), curtezană.
báie[1] *s. f.* **1.** scaldă, îmbăiere. **2.** cadă, vană. **3.** recipient. **3.** (la *pl.*) stațiune balneară. **5.** *~ de soare* = plajă. **6.** *~ de sânge* = măcel.
báie[2] *s. f. (reg.)* mină[1].
báieră *s. f.* cheotoare.

bairác *s. n.* (*înv.*) **1.** steag, drapel. **2.** unitate (militară), companie.
bairám *s. n.* (*fam.*) petrecere, chef mare, zaiafet.
báiu *interj.* (*reg.*) ba.
bal *s. n.* serată, dans, petrecere.
balabán *s. m.* (*reg.*) chefal.
balabústă *s. f.* șorțiе (de evreu) grasă.
balamá *s. f.* **1.** șarnieră, țâțână. **2.** (la *pl.*) articulațiile corpului.
balamúc *s. n.* **1.** casă de nebuni, ospiciu. **2.** (*fig.*) gălăgie, dezordine. **3.** necaz, supărare.
baláng *interj.* bang! dang!
balángă *s. f.* talangă.
baláns *s. n.* pendulare, balansare.
balansá *vb.* a (se) legăna, a pendula, a oscila.
balansáre *s. f.* legănare, balans, pendulare, oscilare.
balansiér *s. n.* balansor.
balansór *s. n.* balansier.
balánță *s. f.* cântar, cumpănă.
balaoáches, -ă *adj.* negricios, oacheș, brunet, brun.
balást *s. n.* **1.** lest, savură. **2.** (*fig.*) povară, greutate.
baláur *s. m.* **1.** monstru, fiară, bală. **2.** zmeu, șarpe.
bálă *s. f.* (*pop.*) monstru, dihanie, fiară, balaur.
balcánic, -ă *adj.* **1.** din Balcani. **2.** *jocuri* ~ = balcaniadă.
balcaníst, -ă *s. m. f.* balcanolog.
balcanológ, -ă *s. m. f.* balcanist.
balcanologíe *s. f.* balcanistică.
balcáz, -ă *adj.* (*reg.*) urât, diform, slut, pocit.
balcón *s. n.* cerdac, foișor, pridvor.
bále *s. f. pl.* salivă.
balénă *s. f.* (*înv.*) chit.
balércă *s. f.* (*reg.*) butoiaș.
balerín, -ă *s. m. f.* baletist(ă).
baletíst, -ă *s. m. f.* balerin(ă)
báligă *s. f.* băligar.
balístă *s. f.* catapultă.
balivérnă *s. f.* palavră, minciună.
balizáj *s. n.* balizare.
balizáre *s. f.* balizaj.
balíză *s. f.* semnal, indicator.
balneoclimatéric, -ă *adj.* balneoclimatic.
balneoclimátic, -ă *adj.* balneoclimateric.
balón *s. n.* **1.** aerostat. **2.** minge. **3.** balonzaid, trenci, fâș.
baloná *vb.* a (se) umfla.
balonáre *s. f.* (*med.*) meteorism.
balonzáid *s. n.* balon, impermeabil, trenci, fâș, fulgarin.
balót *s. n.* pachet, bagaj; boccea, legătură.
balsám *s. n.* **1.** elixir, medicament. **2.** miros, mireasmăm parfum. **3.** (*fig.*) alinare, mângâiere, consolare.
baltág *s. n.* (*reg.*) topor, secure, toporișcă.
báltă *s. f.* **1.** lac, (pop.) tău. **2.** apăraie, lăcăraie, băltoacă.
balț *s. n.* (*reg.*) văl, voal.
balustrádă *s. f.* **1.** parapet, rampă. **2.** apărătoare, reazem.
balústru *s. m.* parmac, stâlp.
bam *interj.* bang! dang!
ban *s. m.* **1.** monedă, para. **2.** (la *pl.*) parale, avere, capital.
banál, -ă *adj.* obișnuit, comun.
banalitáte *s. f.* platitudine, prozaism, (*livr.*) truism.
banalizát, -ă *adj.* stereotip, (*fig.*) răsuflat, tocit.
banán *s. m.* bananier.
bananiér *s. m.* (*livr.*) banan.
banc[1] *s. n.* (*fam.*) **1.** glumă, anecdotă. **2.** bacara, maca.
banc[2] *s. n.* cârd, grup (de pești).
báncă *s. f.* pupitru.
banchér *s. m.* financiar, capitalist.
banchét *s. n.* masă, (*livr.*) festin.
bancnótă *s. f.* hârtie, bilet de bancă, hârtie-monedă.
bancrutár *s. m.* (*fin.*) falit.
bancrútă *s. f.* (*fin.*) faliment, crah.
bandáj *s. n.* pansament, fașă.
bandajá *vb.* a pansa.
bándă[1] *s. f.* **1.** bantă, fâșie, șiraif. **2.** ~ *rulantă* = conveier.

bándă[2] *s. f.* **1.** (*depr.*) clică, șleahtă, camarilă, (*livr.*) coterie. **2.** taraf.
banderólă *s. f.* brasardă.
bandiéră *s. f.* (*înv.*) steag, drapel, flamură, stindard, pavilion.
bandít *s. m.* tâlhar, hoț, brigand, răufăcător, gangster, criminal.
banditésc, -eáscă *adj.* tâlhăresc.
banditéște *adv.* tâlhărește, josnic.
banditísm *s. n.* gangterism, tâlhărie, hoție, jaf.
bang *interj.* balang! dang!
bániță *s. f.* bănicioară, dublă.
bántă *s. f.* **1.** bandă. **2.** bată.
baptistériu *s. n.* cristelniță.
bar *s. n.* **1.** restaurant, local public. **2.** cabaret.
bará *vb.* **1.** a bloca; (*fig.*) a opri, a stopa. **2.** a anula, a șterge. **3.** a zăgăzui, a stăvili.
barabói *s. m.* (*reg.*) alunele.
barabúlă *s. f.* (*reg.*) cartof.
barácă *s. f.* magazie, (*depr.*) șandrama.
baráj *s. n.* **1.** stăvilar, zăgaz. **2.** (*fig.*) obstacol, piedică.
barát, -ă *adj.* anulat, șters.
báră *s. f.* **1.** drug, bârnă, grindă. **2.** lingou. **3.** semn, indiciu.
barbár, -ă *adj.* primitiv, crud, sălbatic, grosolan.
barbárie *s. f.* **1.** cruzime, sălbăticie, primitivism. **2.** nomadism. **3.** *act de* ~ = vandalism.
barbarísm *s. n.* cuvânt de jargon, (rar) străinism.
bárbă *s. f.* bărbie.
barbétă *s. f.* (la *pl.*) favoriți, perciuni.
barbișón *s. n.* cioc, țăcălie, barbișă.
barbitúric, -ă *adj., s. n.* sedativ.
barcagíu *s. m.* luntraș, vâslaș.
bárcă *s. f.* luntre, caiac.
bard *s. m.* poet, rapsod.
bárdă *s. f.* toporișcă, toporiță.
bárem *adv.* măcar, batăr.
baricadá *vb.* a bloca, a bara, a închide.
baricádă *s. f.* **1.** întăritură, fortificație. **2.** (*fig.*) piedică, obstacol.
baricéntru *s. n.* centru de greutate.
bárie *s. f.* (*fiz.*) microbar.
bariéră *s. f.* **1.** margine, periferie, mahala. **2.** (*fig.*) obstacol, piedică, dificultate.
bariolát, -ă *adj.* pestriț.
barisféră *s. f.* centrosferă, nife.
barítă *s. f.* baritină.
baritínă *s. f.* sulfat de bariu.
bárjă *s. f.* șlep, ambarcație plată, șaland.
baroánă *s. f.* baroneasă.
baróc, -ă *adj.* **1.** rococo. **2.** (*fig.*) bizar, ciudat.
baroneásă *s. f.* baroană.
barosán, -ă *adj.* (*fam.*) **1.** mare, enorm, uriaș. **2.** (*fig.*) înstărit, bogătaș.
barșón *s. n.* (*reg.*) catifea roșie.
barter (pr. *bártăr*) *s. n.* troc; tranzacție.
bárză *s. f.* cocostârc.
bas *s. m.* basist.
basamác *s. n.* (*reg.*) rachiu, holercă, poșircă.
báscă *s. f.* beretă.
báschet *s. n.* baschetbal.
báschetbal *s. n.* baschet.
basculá *vb.* a se balansa, a oscila, a pendula.
basculánt, -ă *adj.* oscilant.
basculatór *s. n.* culbutor.
bascúlă *s. f.* decimal,cântar.
basíst *s. m.* bas.
basm *s. n.* **1.** poveste, narațiune. **2.** născocire, minciună, (*înv.*) basnă.
basmá *s. f.* **1.** năframă, maramă, broboadă. **2.** (*reg.*) batistă.
básnă *s. f.* (*înv.*) născocire, minciună, basm.
básta *adv.* ajunge! destul! gata!
bastárd, -ă **1.** *s. m. f.* copil nelegitim, (*reg.*) bitang. **2.** *adj.* batard.
bastiment *s. n.* navă, corabie, vas, vapor.
bastión *s. n.* fortificație, fortăreață.
bastón *s. n.* (*reg.*) măciucă.
bastonádă *s. f.* (*livr.*) ciomăgeală.
baș *s. m.* (*înv.*) căpetenie, șef, cap.
bășca (*pop.*) **1.** *adv.* aparte, separat. **2.** *prep.* afară de..., exceptând, pe deasupra.

báștină *s. f.* origine, loc natal.
batál *s. m.* berbec castrat.
batárd, -ă *adj.* bastard.
bátă *s. f. (reg.)* **1.** brâu, cingătoare, cordon. **2.** betelie.
bátăr *adv. (reg.)* barem, cel puțin, măcar.
báte *vb.* **1.** a lovi, a brutaliza, a maltrata. **2.** a se războ, a se lupta, a se încăiera. **3.** a învinge, a birui. **4.** a zvâcni, a pulsa, a palpita. **5.** a ciocăni. **6.** a cutreiera. **7.** a sufla.
bate-póduri *s. m.* derbedeu.
batíc *s. n.* basma, fișiu.
bátiște *s. f. (reg.)* curte, ogradă.
batjocorí *vb.* **1.** a rușina, a insulta, *(p. ext.)* a umili. **2.** a-și bate joc. **3.** a profana. **4.** a viola.
batjocoritór, -oáre *adj.* **1.** insultător, înjositor, umilitor. **2.** înțepător, sarcastic, satiric, incisiv.
batjócură *s. f.* insultă, injurie, ponegrire, ocară. **2.** bătaie de joc. **3.** ironie, sarcasm. **4.** necinstire.
batóg *s. n.* pește sărat.
batóză *s. f.* mașină de treierat, treierătoare.
batracián *s. m.* amfibian.
bauxítă *s. f.* oxid de aluminiu.
bavétă *s. f.* bărbiță, bavețică.
bavețícă *s. f.* bavetă.
bazá *vb.* **1.** a (se) sprijini, a (se) rezema, a (se) propri. **2.** *(fig.)* a se încrede, a se bizui.
bazacónie *s. f. (fam.)* năzbâtie, poznă, ștrengărie, bizarerie, aiu reală.
bazaóchi, -oáche *adj. (reg.)* **1.** sașiu, zbanghiu. **2.** nebunatic, poznaș, ștrengar, nerușinat.
bazár *s. n.* târg, piață.
bázã *s. f.* **1.** temelie, fundament. **2.** temei, esență, valoare. **3.** origine, izvor, sorginte.
bázedov *s. n.* boala lui Bazedow, gușă exoftalmică.
bázic, -ă *adj.* alcalin.
bazílică *s. f.* biserică, templu, capelă, catedrală.
bazín *s. n.* **1.** rezervor. **2.** havuz, piscină. **3.** ținut, regiune. **4.** *(anat.)* pelvis.
bă *interj. (pop.; fam.)* măi.
băcănie *s. f.* **1.** prăvălie, magazin alimentar. **2.** *(înv.; la pl.)* mirodenii, condimente.
băciță *s. f.* soția baciului.
bădărán *s. m.* mitocan, grosolan, prost, necivilizat, primitiv, mojic.
bădăráncă *s. f.* mitocancă, mojică, proastă, primitivă.
bădărănie *s. f.* mitocănie, grosolănie, mojicie.
bădărănós, -oásă *adj.* grosolan, bădăran, necivilizat.
bădícă *s. m. (pop.)* bădiță.
bădíe *s. m. (reg.)* bade, nene, bădiță.
bădișór *s. m.* bădiță.
bădíță *s. m.* **1.** bădică, bădișor. **2.** iubit, drăguț. **3.** nene, bade.
băgá *vb.* **1.** a (se) introduce, a (se) vârî, a intra, a înfige. **2.** a investi, a depune. **3.** *(reg.)* a se angaja. **4.** a se amesteca, a interveni.
băgáre de seámă *s. f.* grijă, prudență, precauție, atenție.
băgăcios, -oásă *adj. (fam.)* băgăreț, înfigăreț.
băgăréț, -eáță *adj. (fam.)* băgăcios, înfigăreț.
băgătór de seámă *adj. (fig.)* precaut, prudent, atent.
băgătór de seámă *s. n. (fig.)* supraveghetor, controlor, șef.
băhnít, -ă *adj. (reg.)* stătut, clocit, împuțit, clocit, trezit.
băhnós, -oásă *adj. (reg.)* mlăștinos, mocirlos, smârcos.
băiát *s. m.* **1.** copil. **2.** tânăr, adolescent, flăcău, fiu. **3.** *(rar.)* servitor, slugă. **4.** *(rar.)* ospătar, chelner, picolo.
băiátă *s. f. (reg.)* fată, fetiță, copilă.
băiéș *s. m.* miner.
băietán *s. m.* băiețandru.
băiețándru *s. m.* copilandru, flăcău, băietan, adolescent, june.
băiețáș *s. m.* băiețel.
băjenár *s. m. (înv.)* **1.** fugar, pribeag, refugiat. **2.** emigrant, înstrăinat.
băjenărí *vb. (înv.)* a băjeni, a pribegi, a fugi.
băjeni *vb. (înv.)* a pribegi.

băjénie *s. f. (înv.)* **1.** fugă, pribegie, refugiere. **2.** emigrare, înstrăinare.
băl, -ă *adj. (reg.)* blond, bălai.
bălái, -áie *adj.* **1.** blond, bălan, *(reg.)* băl, bălăior. **2.** alb, plăvan, codalb.
bălán, -ă *adj. (reg.)* **1.** blond. **2.** plăvan.
bălăbăneálă *s. f. (pop.)* legănare, balansare, mers nesigur.
bălăbăní *vb.* **1.** a (se) clătina, a oscila. **2.** a hurduca, a zgâlțâi, a scutura.
bălăbánit, -ă *adj.* legănat, șoväitor.
bălăcárí *vb. (fam.)* **1.** a (se) certa, a (se) batjocori. **2.** a se bălăci.
bălăcărie *s. f. (reg.)* **1.** insultă, înjurie, ocară. **2.** vorbă trivială.
bălăceálă *s. f.* scaldă, joc în apă.
bălăcíre *s. f.* bălăcit.
bălăcít *s. n.* bălăcire.
bălăiór, -oárã *adj.* bălai, bălăuc.
bălăngăní *vb.* **1.** a suna. **2.** a (se) bălăbăni, a se clătina.
bălărie *s. f.* **1.** buruiană. **2.** pârloagă, ogor.
bălăúc, -ă *adj. (reg.)* bălăior.
băligár *s. n.* baligă.
bălmăjeálă *s. f.* amestecătură, încurcătură, zăpăceală.
bălmăjí *vb.* **1.** a amesteca, a încurca, a zăpăci. **2.** *(fig.)* a înșela. **3.** a îngâima, a articula, a bombăni.
bălós, -oásă *adj.* murdar, scârbos, dezgustător.
bălsămá *vb.* a îmbălsăma.
băltác *s. n. (reg.)* băltoacă.
băltăréț, -eáță *adj.* palustru.
băltoácă *s. f.* lăcăraie, apăraie, *(reg.)* băltac.
băltós, -oásă *adj.* mocirlos, mlăștinos, băhnos.
bălțá *vb.* a (se) tărca.
bălțát, -ă *adj.* **1.** pestriț, tărcat. **2.** vărgat, dungat.
bălțătúră *s. f.* împestrițătură.
bănát *s. n. (reg.)* **1.** supărare, necaz, ciudă. **2.** învinuire, reproș, imputare. **3.** bănuială.
bănánui *vb.* a se bălăbăni.
bănărít *s. n. (reg.)* bănet.
bănățeán, -ă *adj.* bănățesc.
bănățeánă *s. f.* bănățeancă.
bănățeáncă *s. f.* bănățeană.
băncúță *s. f. (înv.)* bancnotă, firfiric, pițulă.
bănésc, -eáscă *adj.* **1.** financiar, *(livr.)* pecuniar. **2.** monetar.
bănét *s. n.* bani mulți, parale, *(reg.)* bănărit, capital.
bănicioárã *s. f.* baniță.
bănós, -oásă *adj.* **1.** productiv, lucrativ, rentabil. **2.** *(reg.)* bogat, avut.
bănuí *vb.* **1.** a presupune, a intui, a presimți. **2.** a suspecta. **3.** *(reg.)* a regreta.
bănuiálă *s. f.* **1.** presupunere, intuiție, supoziție. **2.** neîncredere, suspiciune, circumspecție.
bănuíre *s. f.* bănuială, suspectare.
bănuít, -ă *adj.* suspectat.
bănuitór, -oáre *adj.* suspicios, *(livr.)* circumspect, incredul, mefient.
bănúț *s. m.* **1.** gologan, para, băncuță. **2.** *(la pl.)* parale, avere, capital, resurse. **3.** *(bot.)* părăluță.
bărăgán *s. n.* șes, câmpie, pustă.
bărbát[1] *s. m.* **1.** om. **2.** soț.
bărbát[2]**, -ă** *adj.* curajos, cutezător, viteaz, brav, neînfricat.
bărbătésc, -eáscă *adj.* **1.** viril, masculin. **2.** curajos, energic, îndrăzneț, vitejesc.
bărbăție *s. f.* **1.** virilitate. **2.** curaj, vitejie, bravură, cutezanță.
bărbíe *s. f.* barbă.
bărbiér *s. m.* frizer.
bărbiereálă *s. f. (fig.)* lăudăroșenie, minciună.
bărbieri **1.** a (se) rade. **2.** *(fig.)* a se lăuda, a minți.
bărbierít *s. n.* ras.
bărbíță *s. f.* bavetă, bavețică.
bărbós, -oásă *adj.* nebărbierit.
bărbúnc *s. n. (înv.)* **1.** recrutare. **2.** dans popular.
bărbúță *s. f.* cioc, barbișon.
bărdác *s. n. (reg.)* doniță.
bărdácă *s. f. (reg.)* cană, ulcea, ulcică.

bărnáci, –ce *adj.* (*reg.*) negricios, oacheș, brunet, smead, balaoacheș.
bărzăún *s. m.* (*entom.*) 1. bondar. 2. gărgăun.
băsní *vb.* (*înv.*) a născoci, a scorni, a bârfi.
băsníre *s. f.* (*înv.*) basnă.
bășcălíe *s. f.* (*fam.*) batjocură.
bășicá *vb.* a (se) urzica.
bășica fiérii *s. f.* veziculă biliară.
bășicát, –ă *adj.* urzicat, (*livr.*) vezicat.
bășícă *s. f.* 1. vezică. 2. umflătură, bubă. 3. bulă.
bășicúțe *s. f. pl.* papule, bubulițe.
băștináș, –ă *adj., s. m. f.* autohton, indigen, aborigen.
bătáie *s. f.* 1. încăierare, păruială, (*livr.*) corecție. 2. bătălie, ciocnire, luptă, război. 3. hartă. 4. pulsație.
bătăiáș *s. m.* hăitaș, gonaci.
bătăiós, –oásă *adj.* impulsiv, agresiv, violent, nestăpânit.
bătălíe *s. f.* 1. luptă, război, bătaie. (*înv.*) război. 2. (*fig.*) efort comun.
bătătorí *vb.* 1. a bătuci, a îndesa, a tasa. 2. a se întări, a se înțeleni.
bătătorít, –ă *adj.* 1. bătucit, îndesat. 2. întărit, învârtoșat.
bătătúră *s. f.* 1. ogradă, curte. 2. (*med.*) păducel. 3. bătaie.
bătăúș, –ă *s. m. f.* ciomăgar, (*arg.*) mardeiaș; (*p. ext.*) scandalagiu.
băteálă *s. f.* bătătură.
bătrâiór, –eáră *adj.* bătrânel.
bătrân, –ă 1. *s. m.* moș, moșneag, unchiaș. 2. *adj.* vârstnic, bătrâior. 3. *adj.* străvechi, vechi, (*fig.*) cărunt. 4. *s. m. pl.* (*fam.*) părinți, strămoși.
bătrâna *s. f. art.* mamă.
bătrânâ *s. f.* babă, mătușă.
bătrânél, –ícă *adj.* bătrâior.
bătrânésc, –eáscă *adj.* 1. vechi, patriarhal, arhaic. 2. *cântec* ~ = baladă populară. 3. *vorbă* ~ = proverb.
bătrânéțe *s. f.* (*livr.*) senectute.
bătrâniciós, –oásă *adj.* îmbătrânit.
bătrânul *s. m. art.* tată, părinte.
bătucí *vb.* a bătători, a îndesa.
bătucít, –ă *adj.* bătătorit, îndesat.
bătút[1] *s. n.* batere.
bătút[2], **–ă** *adj.* 1. bătătorit. 2. lovit, zdrobit. 3. învolt, înfoiat, bogat.
băț 1. *s. n.* bâtă, ciomag. (*reg.*) botă. 2. *adv.* drept, țeapăn, rigid.
bățós, –oásă *adj.* 1. drept, țeapăn, rigid, tare. 2. (*fig.*) rigid, îngâmfat.
băúbil, –ă *adj.* (franțuzism) buvabil.
băuní *vb.* (*reg.*) 1. a urla. 2. a mugi. 3. a țipa; *p. ext.*) a se văita.
băút, –ă *adj.* beat, amețit.
băutór, –oáre *s. m. f., adj.* alcoolic, bețiv, (*fam.*) pilangiu.
băiguí *vb.* a îngăima, a îngâna, a bălmăji, a delira.
băiguíală *s. f.* aiurare, delir.
băiguít, –ă *adj.* 1. neclar, încurcat. 2. zăpăcit, buimac, amețit, aiurit.
bâjbâi *vb.* 1. a orbecăi, a dibui, a pipăi. 2. a mișuna, a furnica, a forfoti.
bâjbâiálă *s. f.* orbecăială, bâjbâire, dibuire.
bâjbâít *s. n.* bâjbâială, dibuire.
bâlbâí *vb.* 1. a gângăvi, a bolborosi, a bălmăji. 2. a se încurca.
bâlbâít, –ă *adj.* gângav.
bâlci *s. n.* 1. (*reg.*) iarmaroc, târg, piață. 2. (*fig.*) gălăgie, hărmălaie, zăpăceală, vacarm, aiureală.
bântuí *vb.* a pustii, a devasta.
bârfă *s. f.* (*fam.*) bârfeală.
bârfeálă *s. f.* calomnie, bârfă, cancan, denigrare, ponegrire, mahalagism.
bârfí *vb.* a calomnia, a denigra, a defăima, a ocărî, a ponegri.
bârfíre *s. f.* bârfeală, calomniere.
bârfitór, –oáre *adj., s. m. f.* calomniator, defăimător.
bârâí *vb.* a bodogăni, a cicăli.
bârligá *vb.* a îmbârliga.
bârlóg *s. n.* 1. vizuină, culcuș. 2. cocină, coteț. 2. (*fig.*) locuință, adăpost, casă, cămin.
bârnă *s. f.* bară, grindă, drug.
bâtă *s. f.* ciomag, măciucă, (*pop.*) toroipan, (*reg.*) botă, ceatlău.
bâtlán *s. m.* stârc cenușiu.
bâțâí *vb.* a se agita, a se legăna, a se fâțâi.

bâzâí *vb.* 1. a zumzăi, a zbârnâi. 2. a cârti, a protesta. 3. a plânge, a scânci. 4. (*fam.*) a sâcâi, a bârfi.
bâzâiálă *s. f.* bâzâit, bâzâitură.
bâzâít *s. n.* bâzâială.
bâzâitór, –oáre 1. *adj.* zbârnâitor. 2. *s. f.* zbârnâitoare.
bâzâitúră *s. f.* bâzâială.
bâzdâc *s. n.* (*fam.*) toană, moft, capriciu, hachițe.
bâzdâgánie *s. f.* (*pop.; fam.*) namilă, monstru, ciudățenie.
bea *vb.* 1. a înghiți, a sorbi. 2. (*fig.*) a cheltui, a risipi. 3. a fuma.
beat[1], **–ă** *adj.* 1. băut, amețit, afumat, turmentat, (*livr.*) grizat, (*fam.*) pilit. 2. (*fig.*) copleșit, transportat.
beat[2], **–ă** *adj.* binecuvântat, fericit.
beatitúdine *s. f.* (*livr.*) fericire, euforie.
bebé *s. m.* sugar, copil.
bec[1] *s. n.* lampă electrică.
bec[2] *s. m.* fundaș.
becáță *s. f.* becațină, sitar.
becațínă *s. f.* becață.
becér *s. m.* (*înv.*) 1. bucătar domnesc. 2. plăcintar, cofetar.
bechér *s. m.* (*fam.*) burlac, holtei, celibatar, cavaler, flăcău.
beci *s. n.* 1. pivniță. 2. închisoare.
becísnic, –ă *adj.* (*pop.*) 1. debil, slăbănog, bolnăvicios. 2. nepriceput, incapabil, prost. 3. ticălos, netrebnic, nemernic, infam.
bedreág *s. n.* (*reg.*) butuc, scaun de cioplit.
beep (pr. *bip*) *s. n.* semnal sonor; țiuit, piuit.
beeper (pr. *bípăr*) *s. n.* pager.
beilíc *s. n.* (*înv.*) 1. conac. 2. dijmă (în oi). 3. clacă, corvoadă, boieresc.
beizadeá *s. f.* (*înv.*) fiu de domn, principe, prinț.
bej *adj.* cafeniu-deschis.
beladónă *s. f.* mătrăgună.
belalíu, –ie *adj.* (*reg.*) 1. dificil, greu. 2. mofturos, capricios, năzuros, pretențios.
belciúg *s. n.* inel, verigă.
belciugát, –ă *adj.* (*pop.*) încârligat, încovoiat.
béldie *s. f.* (*reg.*) 1. prăjină. 2. cotor, tulpină. 3. (la *pl.*) bălării.
beleá *s. f.* 1. necaz, supărare, bucluc. 2. sarcină, greutate.
bele-árte *s. f. pl.* arte frumoase.
beletrístic, –ă *adj.* artistic, literar.
bélfer *s. m.* (*reg.; depr.*) învățător, institutor, profesor.
belí *vb.* (*pop.*) 1. a jupui. 2. (*fig.*) a despuia, a prăda, a jefui. 3. a bulbuca (ochii).
belicíst, –ă *adj.* (*rar*) războinic, belicos.
belicós, –oásă *adj.* (*livr.*) agresiv, bătăios, belicist; amenințător.
belít, –ă *adj.* (*pop.*) 1. jupuit. 2. (*fig.*) jigărit, prăpădit. 3. holbat, bulbucat, exoftalmic.
belșúg *s. n.* 1. abundență, bogăție, îmbelșugare, prosperitate, (*livr.*) opulență, bunăstare. 2. huzur, lux.
belvedére *s. f.* terasă.
belzebút *s. m.* (*livr.*) drac, lucifer.
benchét *s. n.* (*pop.*) chef, petrecere, zaiafet.
benchetuí *vb.* (*fam.*) a chefui, a petrece.
benchetuiálă *s. f.* (*fam.*) petrecere, chef, zaiafet, ospăț.
benedictín, –ă *adj.* (*fig.*) laborios, harnic, muncitor.
benedicțiúne *s. f.* (*bis.*) binecuvântare.
benéfic, –ă *adj.* (*livr.*) favorabil, binefăcător, prielnic, propice.
beneficiá *vb.* 1. a câștiga. 2. a profita, a se folosi de..., a se bucura.
beneficiu *s. n.* câștig, profit, avantaj.
benevól, –ă *adj.* facultativ, nesilit, voluntar.
bénga *s. m. art.* (*reg.*) drac, diavol.
benghi *s. n.* (*pop.*) pată, aluniță, semn.
benígn, –ă *adj.* ușor, vindecabil, inofensiv, curabil.
benoár *s. n.* (*înv.*) lojă.
benzedrínă *s. f.* amfetamină.
benzóe *s. f.* smirnă.
berát *s. n.* (*înv.*) firman.
berărie *s. f.* braserie; (*p. ext.*) restaurant.

berbánt *s. m.* (*înv.*) crai, uşuratic, afemeiat.
berbéc *s. m.* (*zool.*) arete.
berc[1], **-beárcă** *adj.* **1.** fără coadă. **2.** teşit, ciont.
berc[2] *s. n.* (*reg.*) dumbravă, pădurice, desiş, zăvoi.
berechét *s. n.* (*reg.*) **1.** belşug, abundenţă. **2.** noroc, prosperitate.
beregátă *s. f.* (*pop.*) laringe; (*p. ext.*) gâtlej, (*înv.*) grumaz.
berétă *s. f.* bască.
berjéră *s. f.* fotoliu.
berlínă *s. f.* cupeu, trăsură.
bernardín *s. m.* (*zool.*) saint-bernard.
bernevéci *s. m.* (*reg.*) cioareci, ţiari.
besacteá *s. f.* (*înv.*) cutie, sipet.
bestiál, -ă *adj.* animalic, feroce, fioros, sălbatic, crud; inuman, brutal.
bestialitáte *s. f.* cruzime, sălbăticie, ferocitate.
béstie *s. f.* **1.** fiară. **2.** (*fig.*) brută.
best-seller (pr. *bestsélăr*) *s. n.* succes (comercial).
béşchie *s. f.* (*reg.*) joagăr, gater.
beşleágă *s. m.* **1.** boşorog. **2.** (*fig.*) ramolit, prost.
beşteleálă *s. f.* (*fam.*) mustrare, ocară, critică, observaţie, înjosire.
beşteli *vb.* (*fam.*) a mustra, a ocărî, a critica, a ruşina, a umili.
beteág, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** infirm, schilod, invalid. **2.** bolnav, suferind.
betejeálă *s. f.* (*pop.*) beteşug.
betejí *vb.* (*pop.*) **1.** a se vătăma. **2.** a se îmbolnăvi.
betelíe *s. f.* bătă.
beteşúg *s. n.* **1.** (*pop.*) infirmitate, invaliditate. **2.** (*fig.*) cusur, defect, imperfecţiune. **3.** (*fig.*) boală, morb.
betoniér *s. m.* betonist.
betoniéră *s. f.* malaxor.
betoníst, -ă *s. m. f.* betonier.
beţíe *s. f.* **1.** ebrietate. **2.** petrecere, chef, zaiafet. **2.** ~ *albă* = toxicomanie.
beţív, -ă *adj. s. m. f.* băutor, alcoolic, beţivan.
beţiván, -ă *adj., s. m. f.* beţiv(ă).
bez *adv., prep.* afară de..., fără, pe lângă, bașca.
bezeá *s. f.* (*fam.*) sărutare.
bezmétic, -ă *adj.* zăpăcit, năuc, şui, aiurit, nebun, bezmeticit, smintit.
bezmeticít, -ă *adj.* bezmetic.
béznă *s. f.* **1.** întuneric, negură. **2.** (*fig.*) ignoranţă.
bianuál, -ă *adj.* semestrial.
bíber *s. m.* (*zool.*) castor.
bibíc[1] *s. m.* (*ornit.*) nagâţ.
bibíc[2] *s. m.* (*fam.*) iubit.
bibíluri *s. n. pl.* decoraţii, garnituri.
bíblic, -ă *adj.* străvechi.
bíblie *s. f.* scriptură, sfânta scriptură.
bic *s. m.* (*reg.*) **1.** taur. **2.** ţap.
bici *s. n.* **1.** biciuşcă. **2.** (*fig.*) flagel.
biciclíst, -ă *s. m. f.* ciclist.
biciuí *vb.* **1.** a bate, a lovi, a flagela; (*fig.*) a chinui. **2.** (*fig.*) a critica.
biciuiálă *s. f.* biciuire.
biciuitór, -oáre *adj.* **1.** usturător. **2.** (*fig.*) aspru, satiric, critic.
biciúşcă *s. f.* **1.** bici. **2.** cravaşă, cnut.
bidigánie *s. f.* (*reg.*) dihanie.
bidiviu *s. m.* armăsar, cal arab.
bidón *s. n.* canistră.
bié *s. n.* linie, direcţie oblică.
biet, biátă *adj.* **1.** sărman, nenorocit. **2.** regretat, răposat. **3.** neînsemnat.
bifát, -ă *adj.* marcat, notat, reţinut.
bifazát, -ă *adj.* difazat, bifazic.
bifázic, -ă *adj.* bifazat.
bifurcá *vb.* a se despărţi, (*reg.*) a se înfurci.
bifurcáre *s. f.* bifurcaţie.
bifurcáţie *s. f.* bifurcare, răscruce.
bígi-bígi *s. n. invar.* sugiuc.
bigót, -ă *adj.* evlavios, pios, bisericos, habotnic, fanatic.
bigoterie *s. f.* (*livr.*) bigotism.
bigotísm *s. n.* bigoterie, habotnicie, fanatism.
big-store (pr. *bigstór*) *s. n.* supermagazin.
bijói *s. n.* (*reg.*) şipot, izvor.
bijuterie *s. f.* giuvaier, podoabă, odor.

bijutiér *s. m.* giuvaiergiu.
bilánţ *s. n.* **1.** evaluare, socoteală. **2.** (*fig.*) rezultat final.
bilaterál, -ă *adj.* reciproc.
bílă[1] *s. f.* fiere.
bílă[2] *s. f.* **1.** sferă, glob. **2.** ~ *albă* = vot pozitiv. **3.** ~ *neagră* = vot negativ.
bilét *s. n.* **1.** răvaş, scrisorică. **2.** ~ *de bancă* = bancnotă. **3.** ~ *de ordin* = cambie, trată. **4.** ~ *de loterie* = loz. **5.** tichet.
bilétă *s. f.* (*tehn.*) ţaglă.
bilunár, -ă *adj.* bimensual.
bímbaşă *s. m.* (*înv.*) comandant, şef.
bimensuál, -ă *adj.* bilunar.
biná *s. f.* (*înv.*) clădire, acaret. **2.** şantier.
bínder *s. n.* beton asfaltic.
bíne **I.** *adv.* plăcut, agreabil. **II.** *s. n. sg.* **1.** mulţumire, fericire, bunăstare. **2.** *s. n.* faptă bună, binefacere. **3.** *s. n.* folos, avantaj.
binecrescút, -ă *adj.* cuviincios, educat, politicos, respectuos.
binecuvântá *vb.* **1.** a blagoslovi. **2.** a preamări.
binecuvântáre *s. f.* blagoslovire, (*livr.*) benedicţiune.
binecuvântát, -ă *adj.* **1.** blagoslovit, sfinţit. **2.** (*fig.*) înzestrat, talentat, dotat. **3.** îndreptăţit.
binefácere *s. f.* faptă bună.
binefăcătór, -oáre *adj.* favorabil, propice, (*livr.*) benefic.
bineînţelés *adv.* desigur.
binevenít, -ă *adj.* **1.** favorabil, nimerit, oportun. **2.** folositor, salutar, (*fig.*) binecuvântat.
binevoí *vb.* (*fam.*) a catadicsi, a voi, (*fig.*) a se îndura.
binevoitór, -oáre *adj.* amiabil, amabil, prietenos, cumsecade.
binişlíu *s. m.* (*înv.*) curtean.
binişór *adv.* agale, uşurel.
biochimíe *s. f.* chimie biologică.
biogáz *s. n.* biometan.
biológic, -ă *adj. chimie ~ă* = biochimie.
biometán *s. n.* biogaz.
biostimulatór, -oáre *adj., s. m.* biostimulent.
biostimulént, -ă *adj., s. m.* biostimulator.
biotínă *s. f.* vitamina H.
biotóp *s. n.* habitat.
bioxíd *s. m.* dioxid.
bir *s. n.* **1.** (*pop.*) înpozit, dare. **2.** (*înv.*) tribut.
birău *s. m.* (*înv.; reg.*) primar rural.
bíriş *s. m.* (*reg.*) argat, slugă.
birjár *s. m.* vizitiu, surugiu.
bírjă *s. f.* trăsură, (*reg.*) droşcă.
birjărésc, -eáscă *adj.* (*fig.*) grosolan, vulgar, necioplit.
birjăréşte *adv.* (*fig.*) necivilizat, trivial.
birlíc **1.** *s. m.* as. **2.** *s. n.* speteză la zmeu.
bírnic *s. m.* (*înv.*) contribuabil, platnic, impozabil.
birocrát *s. m.* (*depr.*) scriptolog.
birocrátic, -ă *adj.* funcţionăresc.
birocratísm *s. n.* birocraţie, funcţionarism, (*depr.*) scriptologie.
birocraţíe *s. f.* birocratism, funcţionarism.
biróu *s. n.* **1.** cancelarie. **2.** consiliu.
birt *s. n.* bufet, ospătărie, restaurant.
biruí *vb.* **1.** a învinge, a bate. **2.** a izbuti.
biruínţă *s. f.* victorie, izbândă.
biruít, -ă *adj.* învins, înfrânt.
biruitór, -oáre *adj.* victorios, învingător.
bis *adj. invar., adv.* repetat, încă o dată, a doua oară.
biséct *adj. m. an* ~ = an de 366 de zile, an bisextil.
bisérică *s. f.* **1.** locaş de cult, templu, bazilică. **2.** ~*a catolică* = catolicism.
bisericésc, -eáscă *adj.* ecleziastic, clerical.
bisercós, -oásă *adj.* evlavios, bigot, habotnic, pios.
bisericúţă *s. f.* (*fig.*) gaşcă, bandă, clică.
bisextíl *adj. m. an* ~ = an bisect.
bisexuál, -ă *adj.* hermafrodit, bisexuat, androgin.
bisexualitáte *s. f.* hermafroditism, androginie.
bisexuát, -ă *adj.* androgin, bisexual, hermafrodit.

bistróu *s. n.* mic restaurant, bar.
bișnițắr *s. m. (fam.)* gheșeftar, speculant.
bișnițắ *s. f. (fam.)* afacere (măruntă); speculă.
bitáng, -ă *s. m. f. (reg.)* bastard, fiu natural, copil din flori.
bítter (pr. *bităr*) *s. n.* lichior amar.
bitúm *s. n.* smoală, (*reg.*) catran, zeft.
bitumáre *s. f.* asfaltare.
biv *adj. invar. (înv.)* fost, ex-.
bivól *s. m. (fig.; depr.)* matahală.
bivuác *s. n. (mil.)* tabără, cantonament, camping.
bizantín, -ă *adj. (fig.)* corupt, perfid, intrigant.
bizantiníst, -ă *s. m. f.* bizantinolog.
bizantinístică *s. f.* bizantinologie.
bizantinológ *s. m. f.* bizantinist.
bizantinologíe *s. f.* bizantinistică.
bizár, -ă *adj. (livr.)* ciudat, straniu, extravagant, neobișnuit, excentric.
bizarería *s. f. (livr.)* ciudățenie, extravaganță, paradox.
bizón *s. m.* bour, zimbru.
bizotáre *s. f.* teșire.
bizuí *vb.* **1.** a se încrede, a se baza. **2.** *(pop.)* a cuteza, a se încumeta să...
black hóle (pr. *blec houl*) *s. n. (astron.)* gaură neagră.
blafárd, -ă *adj.* palid.
blagoslovénie *s. f.* blagoslovire, binecuvântare.
blagosloví *vb.* a binecuvânta, a preamări, a sfinți.
blagoslovíre *s. f.* binecuvântare, blagoslovenie.
blagoslovít, -ă *adj.* binecuvântat.
Blagoveșténie *s. f. (pop.)* Buna-Vestire.
blajín, -ă *adj.* blând, bun, pașnic, omenos.
blajinătáte *s. f.* blândețe.
blam *s. n.* dezaprobare, blamare, sancțiune, avertisment.
blamá *vb.* a dezaproba, a condamna, a defăima, a dezavua.
blamábil, -ă *adj. (livr.)* reprobabil, condamnabil.
blamáre *s. f.* dezaprobare.
blamát, -ă *adj.* defăimat.
blánă *s. f.* **1.** piele prelucrată, bundă, cojoc. **2.** *(pop.)* scândură.
blanchétă *s. f.* formular, imprimat.
blasfemíe *s. f.* defăimare, hulă, impietate.
blásture *s. m.* emplastru.
blazá *vb.* a (se) dezgusta, a (se) plictisi.
blazát, -ă *adj.* dezgustat, plictisit, indiferent.
bláznă *s. f. (înv.)* **1.** înșelăciune. **2.** fantasmă, strigoi, pocitanie.
blazón *s. n.* stemă, emblemă, armoarii.
blănár *s. m.* cojocar.
blănăríe *s. f.* cojocărie.
blând, -ă **1.** *adj.* blajin, bun, pașnic. **2.** *s. f. (pop.)* urticarie.
bleg, bleágă *adj.* **1.** moale, pleoștit, clăpăug. **2.** molâu, prost, nerod, neghiob, tont.
blegí *vb.* **1.** a se moleși; *(fig.)* a se turti. **2.** a se pleoști.
blegít, -ă *adj.* bleg, atâmat.
bléndă *s. f.* **1.** sulfură de zinc. **2.** *(fiz.)* diafragmă.
blenoragíe *s. f.* gonoree.
bleojdí[1] *vb. (reg.; fam.)* a (se) zgâi.
bleojdí[2] *vb. (pop.; fam.)* a pleoști.
bleojdít[1]**, -ă** *adj. (reg.)* holbat, zgâit.
bleojdít[2]**, -ă** *adj. (pop.)* bleg, blegit, pleoștit.
blestém *s. n.* **1.** imprecație, ocară, *(livr.)* maledicție. **2.** excomunicare. **3.** dezastru, calamitate.
blestemá *vb.* **1.** a înjura, a ocorî, a huli. **2.** a se jura.
blestemát, -ă *adj.* **1.** rău, dușmănos. **2.** depravat, ticălos.
blestemătíe *s. f.* depravare.
bleștí *vb. (reg.)* **1.** a îngâima, a vorbi (greu). **2.** a (se) moleși. **3.** a flecări, a trăncăni, a pălăvrăgi.
bleu *adj. invar., s. n.* albastru-deschis, azuriu.
bleumarín *adj. invar., s. n.* albastru-închis.
blid *s. n. (pop.)* strachină, vas.
blidár *s. m. (fig.)* lingău, linge-blide, linge-talere.

blind *s. n. (tehn.)* izolator.
blindát *s. n.* tanc.
blitzkrieg (pr. *blițcrig*) *s. n.* război fulger.
bloc *s. n.* **1.** bucată, stei. **2.** imobil, (rar) blochaus. **3.** alianță, coaliție. **4.** *în ~ =* împreună.
blocá *vb.* **1.** a astupa, a bara, a închide. **2.** *(tehn.)* a se gripa.
blocáj *s. n.* **1.** blocare. **2.** dig rudimentar.
blocáre *s. f.* barare, închidere, blocaj, blocadă.
blóchaus *s. n.* bloc.
blocnótes *s. n.* notes, carnet.
blond, -ă *adj.* bălai, bălan, galben, blondin, *(pop.)* gălbior.
blondín, -ă *adj., s. m. f.* blond.
bluf *s. n.* născocire, minciună, cacealma, înșelătorie.
boábă *s. f.* **1.** bacă. **2.** bob, grăunte.
boácăn, -ă *adj. (fam.)* prostesc, nerod.
boáită *s. f. (pop.)* viță (slabă).
boálă *s. f.* **1.** maladie, afecțiune, *(livr.)* morb, *(pop.)* beteșug. **2.** *~a lui Addison* = diabet bronzat. **3.** *~a lui Basedow* = bazedov. **4.** *~a papagalilor* = psitacoză. **5.** *~a copiilor* = epilepsie. **6.** *~ de zahăr* = diabet. **7.** *~ mintală* = nebunie. **7.** *(fam.)* capriciu, toană. **8.** *(fam.)* ciudă, necaz, invidie.
boáre *s. f.* **1.** adiere, briză. **2.** *(fig.)* miros, aromă, parfum.
boárfe *s. f. pl.* bulendre, catrafuse, zdrențe.
boáșe *s. n. pl. (pop.)* testicule.
bob[1] *s. n.* **1.** boabă, grăunte, sămânță. **2.** pic, strop.
bob[2] *s. n.* bobslei.
bobârnác *s. n. (pop.; fig.)* critică, mustrare.
bobiná *vb.* a înfășura, a depăna.
bobináj *s. n.* **1.** bobinare. **2.** înfășurare electrică.
bobináre *s. f.* bobinaj.
bobínă *s. f.* mosor.
boblétic, -ă *adj. (reg.)* prost, nătărău, bleg.
bobóc *s. m.* **1.** mugur. **2.** pui. **3.** *(fig.)* începător, novice, debutant. **4.** recrut.
bobotáie *s. f. (reg.)* vălvătaie, flacără mare, pălălaie.
Boboteáză *s. f.* Iordan, Epifanie, Arătarea Domnului.
bobotí *vb.* **1.** a arde. **2.** *(fig.)* a se înfuria.
bóbslei *s. n.* bob[2].
boc *interj.* poc!
bocál *s. n. (reg.)* cupă, pocal.
bocánc *s. m.* gheată.
bocăneálă *s. f. (pop.)* bocănit, bocănitură.
bocăní *vb.* a ciocăni, a izbi, a lovi.
bocănít *s. n.* bocăneală, bocănitură.
bocănitúră *s. f.* bocănit.
bocceá *s. f.* pachet, legătură.
boccíu, -ie *adj. (pop.)* urât. **2.** *(fig.)* bădăran, grosolan.
boceálă *s. f.* bocit.
bócet *s. n.* **1.** vaiet, plângere, *(pop.)* jelanie. **2.** cântare de mort.
boci *vb.* a plânge, a jeli, a se lamenta.
bocitoáre *s. f.* jelitoare.
bócnă *s. f. (reg.) a îngheța ~ =* a îngheța tare.
bócșă *s. f. (reg.)* cărbunărie.
bodârlău *s. m. (ornit.)* cufundar.
bodégă *s. f.* bufet, birt.
bodogăneálă *s. f. (pop.)* **1.** bombăneală. **2.** cicăleală.
bodogăní *vb.* **1.** a bombăni. **2.** a cicăli, a bate la cap.
bodyguard (pr. *badigárd*) *s. m.* gardă de corp.
boém, -ă *s. m. f.* fantezist.
bogasiér *s. m. (înv.)* negustor.
bogasiería *s. f. (înv.)* prăvălie, băcănie.
bogát, -ă *adj.* **1.** avut, înstărit. **2.** abundent, mănos. **3.** fertil. **4.** prosper. **5.** grandios, luxos, fastuos, măreț. **6.** abundent, copios, *(fig.)* princiar. **7.** învolt. **8.** des, îmbelșugat, învolt. **9.** amplu. **10.** întins, mare, vast.
bogătán, -ă *s. m. f.* bogătaș (rural).
bogătáș, -ă *s. m. f.* bogătan.
bogățíe *s. f.* **1.** belșug. **2.** bunăstare. **3.** avere. **4.** fast. **5.** întindere, vastitate. **6.** resurse materiale.
bogdaprόste *înterj. (pop.)* mulțumesc. să fie primit!

boghét, -ă *adj. (reg.)* **1.** moțat. **2.** *(fig.)* frumos și mare.
bógză *s. f. (reg.)* bufniță, buhă.
boí *vb.* **1.** a se farda, a se sulemeni. **2.** *(reg.)* a vopsi. **3.** *(reg.)* a înșela, a păcăli.
boi *s. n. (pop.)* **1.** trup, înfățișare, fizionomie, statură. **2.** (rar) rasă, castă.
boiá *s. f.* **1.** *(reg.)* vopsea. **2.** *(peior.)* fard. **3.** boiangerie, ardei.
boiálă *s. f.* **1.** *(reg.)* vopsire. **2.** *(peior.)* fard, fardare.
boiangerie *s. f.* vopsitorie.
boiangiu *s. m.* vopsitor.
boicót *s. n.* boicotare.
boicotáre *s. f.* boicot.
boicúș *s. m. (ornit.)* aușel.
boiér *s. m.* moșier, bogătaș, stăpân.
boiereásă *s. f.* boieroaică, moșiereasă.
boierésc *s. n.* clacă, robotă.
boierie *s. f.* **1.** dregătorie. **2.** *(fam.)* trai bun.
boieríme *s. f.* moșierime, aristocrație, clasa boierilor.
boieroáică *s. f.* moșiereasă, boiereasă.
boierós, -oásă *adj.* mofturos.
boíre *s. f. (reg.)* boit, vopsire, *(fam.)* fardare.
boít[1] *s. n. (reg.)* boire, vopsire.
boít[2]**, -ă** *adj. (reg.)* vopsit, *(fam.)* fardat.
bojdéucă *s. f. (reg.)* cocioabă.
bojóc *s. m. (pop.)* plămân.
bol *s. n.* **1.** cocoloș, ghemotoc, bulz. **2.** ceașcă semisferică.
bolând, -ă *adj. (reg.)* nebun, smintit, nerod, prost.
bolboroseálă *s. f.* **1.** bolborosire, bombăneală. **2.** clipoceală.
bolborosí *vb.* **1.** a bombăni, a bodogăni. **2.** *(pop.)* a bombăni, a bodogăni. **2.** *(pop.)* a chiorăi, a gălgăi, a clipoci.
bolborosíre *s. f.* bolboroseală, bolborosit.
bolborosít *s. n.* bolborosire.
bold *s. n.* ac cu gămălie, vârf ascuțit.
boldéi *s. m. (reg.)* baset.
boldí *vb. (reg.)* **1.** a îmboldi, a îndemna. **2.** a se holba.
boldít, -ă *adj. (reg.)* căscat, holbat, zgâit.
boleáznă *s. f. (pop.)* boleșniță, molimă, epidemie.
bolésniță *s. f. (pop.)* molimă, epidemie, epizootie, bleaznă, bolișteș.
bólfă *s. f. (pop.)* nodul, gâlcă, tumoare, umflătură.
bolí *vb.* a zăcea, *(inv.)* a lâncezi.
bolíd *s. m.* stea căzătoare, meteorit, aerolit.
bólișteș *s. f. (reg.)* boleșniță, epidemie, molimă.
bolnáv, -ă *adj.* suferind, nesănătos, *(reg.)* beteag, (rar) morbos.
bolnăví *vb. (pop.)* a se îmbolnăvi.
bolnăvicíos, -oásă *adj.* debil, slab, delicat, *(livr.)* maladiv, *(reg.)* betegos, gubav.
bolnicér *s. m. (inv.)* infirmier.
bólniță *s. f. (inv.)* spital, infirmerie.
bolován *s. m.* pietroi.
bolovăní *vb.* a se îngrămădi.
bolșevíc, -ă *s. m. f.* comunist(ă).
bóltă *s. f.* **1.** firmament, cer. **2.** arcadă, cupolă. **3.** *(reg.)* prăvălie, dugheană, băcănie. **4.** ~ *palatină* = palat, cerul-gurii.
boltí *vb.* a (se) arcui, a (se) bomba.
boltít, -ă *adj.* bombat, arcuit.
boltitúră *s. f.* arcadă, boltă.
bombá *vb.* **1.** a (se) arcui, a (se) bolti. **2.** a deforma.
bombardá *vb.* a lansa bombe.
bombardaménț *s. n.* bombardare, canonadă.
bombardáre *s. f.* bombardament.
bombárdă *s. f. (inv.)* balimez, mortier.
bombástic, -ă *adj.* emfatic, pretențios, afectat, exagerat.
bombát, -ă *adj.* boltit.
bómbă *s. f.* **1.** proiectil. **2.** *(fig.)* știre senzațională. **3.** *(fig.)* speluncă, bordel, casă de prostituție, tavernă.
bombăneálă *s. f.* **1.** bombănire. **2.** cârteală, critică.
bombăní *vb.* **1.** a mormăi, a murmura. **2.** a cârti, a mustra.
bombănire *s. f.* bombăneală.

bombéu *s. n.* (rar) șpiț.
bónă *s. f.* doică, guvernantă.
bondár *s. m. (entom.)* bărzăun.
bondóc, -oácă *adj.* scurt, îndesat, mic și gras.
bonétă *s. f.* **1.** bonețică. **2.** tichie.
bonețică *s. f.* bonetă, scufie.
bongoáse *s. f. pl. (reg.)* istorioare, povești hazlii.
bonificá *vb.* a face rabat.
bonificáre *s. f.* bonificație.
bonificáție *s. f.* bonificare, rabat, scăzământ.
bonitáte *s. f.* solvabilitate, solvență.
bonjúr *interj.* bună ziua, salutare.
bonóm *s. m.* om bun, blând, credul.
bonomíe *s. f.* cumsecădenie, bunătate.
bont, boántă *adj.* ciuntit, retezat, scurt și gros.
bontón *s. n.* maniere, politețe, distincție.
bónus *s. n.* gratificație, tantiemă.
bonz *s. m.* **1.** preot, călugăr budist. **2.** șef, lider, ștab.
boom (pr. *bum*) *s. n.* avânt economic, prosperitate, bunăstare.
bor *s. n.* margine (la pălării).
borangíc *s. n.* mătase ecru.
bórax *s. n.* borat de sodiu.
borât, -ă *adj. (fam.)* dezgustător, scârbos, urât, hidos, oribil.
borcănát, -ă *adj.* mare, gros, umflat, *(reg.)* borcănos.
borceág *s. m. (bot.)* măzăriche.
borcút *s. n.* apă minerală, borviz.
bord *s. n.* margine, punte (la nave).
bordéi *s. n.* colibă.
bordél *s. n.* casă de toleranță, speluncă, bombă, lupanar.
borderóu *s. n.* listă, factură.
bordó *adj. invar., s. n.* roșu-închis.
bordúră *s. f.* **1.** margine. **2.** chenar.
boreál, -ă *adj.* septentrional, nordic, arctic; *(fig.)* rece.
borfáș *s. m.* hoț, pungaș, găinar.
borhót *s. n.* reziduu, tescovină, drojdie, *(reg.)* brahă, boștină.
borí *vb. (pop.)* a vomita, a vărsa.
bórnă *s. f.* piatră, stâlp de marcaj.
bornéu *s. n. (reg.)* raniță.
boroánă *s. f. (reg.)* grapă.
boroboáță *s. f. (fam.)* poznă, neghiobie, nebunie, năzdrăvănie.
borsétă *s. f.* gentuță bărbătească.
borș *s. n.* acreală, ciorbă acră.
borși *vb.* **1.** a se acri. **2.** a se altera, a fermenta.
bórtă *s. f. (reg.)* gaură, vizuină, groapă, scorbură.
bortelí *vb.* a găuri, a perfora.
borțós, -oásă *adj. (pop.)* **1.** burtos, pântecos, obez. **2.** gravidă, însărcinată.
bórviz *s. n.* apă minerală, borcut.
bósă *s. f.* **1.** *(anat.)* proeminență. **2.** aptitudine.
boscár *s. m. (reg.)* scamator, prestidigitator; pungaș.
boscărie *s. f. (reg.)* scamatorie; *(fig.)* înșelătorie, pungășie.
boschét *s. n.* tufiș.
boscoánă *s. f. (reg.)* farmec, vrajă, descântec, magie, vrăjitorie.
boscorodí *vb.* **1.** a bolborosi, a murmura. **2.** a mustra, a reproșa. **3.** *(pop.)* a descânta, a vrăji.
boss *s. m.* șef, patron.
bostán *s. m.* **1.** dovleac. **2.** *(fig., ir.)* cap, scăfârlie. **3.** pepene verde, harbuz, lubeniță.
bostánă *s. f. (reg.)* pepenărie.
bostănărie *s. f. (reg.)* pepenărie.
bostánel *s. m. (reg.)* dovlecel.
bostănoásă *s. f. (bot.)* cucurbitacee.
bóston *s. n.* vals lent.
bosumflá *vb. (fam.)* a se îmbufna, a se supăra.
bosumfláre *s. f. (fam.)* îmbufnare, țâfnă, *(reg.)* drâmboiere.
bosumflát, -ă *adj.* îmbufnat, botos; *(p. ext.)* supărat, ursuz.
boș *s. m. (reg.)* pepene.
boșoróg, -oágă *adj., s. m. f. (pop.)* **1.** bolnav de hernie. **2.** *(fig.)* (om) bătrân, ramolit.
boșorogeálă *s. f. (pop.)* **1.** hernie. **2.** *(fig.)* ramoleală, îmbătrânire.
boștínă *s. f. (reg.)* tescovină, comină.

bot *s. n.* **1.** rât, (*reg.*) flit. **2.** (*fig.*) vârf.
bótă[1] *s. f.* (*reg.*) doniță, cofă.
bótă[2] *s. f.* (*reg.*) bâtă, băț.
botéi *s. n.* (*reg.*) cârd, cireadă.
botéz *s. n.* **1.** botezare. **2.** creștinare.
botezá *vb.* **1.** a creștina. **2.** a numi, a porecli. **2.** (*fam.*) a uda, a stropi. **3.** (*fam.*) a falsifica.
botezáre *s. f.* **1.** botez. **2.** creștinare.
botezát, -ă *adj.* (*fam.*) falsificat, înmulțit cu apă.
botgrós *s. m.* (*ornit.*) cireșar.
botínă *s. f.* (*reg.*) gheată înaltă; cizmuliță.
botós, -oásă *adj.* (*fig.*) **1.** bosumflat, supărat. **2.** obraznic, arogant, impertinent.
boț *s. n.* cocoloș, bulz, ghemotoc, (*pop.*) golomoz.
boți *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) mototoli. **2.** (*fig.*) a (se) zbârci, a (se) rida.
boțit, -ă *adj.* **1.** mototolit. **2.** zbârcit, încrețit, creț, cutat.
boțitúră *s. f.* (*pop.*) cută, încrețitură.
bóțman *s. m.* (*mar.*) nostrom.
bou *s. m.* **1.** taur castrat. **2.** *~ sur* = bour. **3.** *~ul-lui-Dumnezeu* = rădașcă. **4.** *~ul-popii* = buburuză.
bouleán *s. m.* boușor, bouț.
bóur *s. m.* taur sălbatic, bou sur.
bourél *s. m.* (*reg.*) melc.
boușór *s. m.* boulean.
boút *s. m.* boulean.
box[1] *s. n.* pugilism.
box[2] (pr. *bax*) *s. n.* cutie mare.
box[3] *s. n.* piele de vițel.
boxá *vb.* a pugila.
bóxă *s. f.* incintă acustică.
boxér *s. m.* pugilist.
boy *s. m.* **1.** lifiter. **2.** servitor. **3.** valet.
boz *s. m.* (*bot.*) bozie, călin.
bozá *s. f.* cidru.
bózie *s. f.* (*bot.*) boz.
brac[1] *s. m.* prepelicar.
brac[2] *s. n.* (*reg.*) **1.** rest, rămășiță. **2.** sfărâmătură, bucată.
bracá *vb.* a întoarce.
bracteólă *s. f.* bractee mică.
bradiartríe *s. f.* bradilalie.
bradilalíe *s. f.* bradiartrie.
brad róșu *s. m.* molid.
brahmán, -ă *adj.* brahmanic.
brahmánic, -ă *adj.* brahman.
brahmanísm *s. n.* (*bis.*) vedism.
brámbura *adv.* fără rost, de-a valma, în dezordine, la întâmplare, anapoda.
brambureálă *s. f.* dezordine, debandadă, deranj, haos.
bramburít, -ă *adj.* zăpăcit.
brancárdă *s. f.* targă.
brancardíer, -ă *s. m. f.* infirmier.
brand *s. n.* aruncător de mine, mortier, (*înv.*) balimez, bombardă.
brandenbúrg *s. n.* șnur, găitan.
brandy (pr. *bréndi*) *s. n.* coniac.
brâniște *s. f.* (*reg.*) **1.** pădure, crâng. **2.** luncă.
branșamént *s. n.* ambrașament.
brânșă *s. f.* disciplină, specialitate, ramură, sector.
bransárdă *s. f.* banderolă.
braserie *s. f.* berărie.
brașoávă *s. f.* (*fam.*) minciună, palavră.
braț *s. n.* **1.** (*anat.*) mână. **2.** (*geogr.*) ramificație. **3.** (*fig.*) ram, ramură. **4.** (la *pl.*) *~țe de muncă* = muncitori.
brav, -ă *adj.* **1.** viteaz, curajos, îndrăzneț, cutezător. **2.** impozant, măreț.
bravá *vb.* **1.** a sfida. **2.** a înfrunta.
bravádă *s. f.* sfidare, cutezanță.
braváre *s. f.* sfidare, bravadă.
brávo *interj.* foarte bine! excelent! minunat! perfect!
brávos *interj.* bravo.
bravúră *s. f.* **1.** vitejie, curaj, îndrăzneală, bărbăție. **2.** eroism.
brázdă *s. f.* **1.** brăzdătură. **2.** polog. **3.** răzor. **4.** urmă, dâră. **5.** crestătură. **6.** (*fig.*) rid.
brăcinár *s. n.* șiret, cingătoare, (*pop.*) brâneț.
brădét *s. n.* brădiș.
brădioáră *s. f.* (*ornit.*) ieruncă.
brădíș *s. n.* brădet.

brădișór *s. m.* (*bot.*) **1.** brăduț. **2.** pedicuță. **3.** cornișor.
brădúi *s. m.* (*reg.*) brăduț.
brăduléț *s. m.* brăduț.
brădúț *s. m.* brădișor, brăduleț, brădui.
brățáră *s. f.* **1.** brățea. **2.** cerc, verigă, inel.
brățeá *s. f.* (*reg.*) brățară.
brăzdá *vb.* **1.** a brăzdui, a ara. **2.** a lăsa urmă. **3.** a (se) zbârci, a (se) rida. **4.** a cutreiera.
brăzdát, -ă *adj.* (*fig.*) zbârcit, ridat, cutat.
brăzdătúră *s. f.* brazdă.
brâglă *s. f.* (*tehn.*) vatală.
brânáci *s. n.* (*reg.*) cingătoare, brâu.
brâncă[1] *s. f.* **1.** (*pop.*) erizipel. **2.** (*reg.*) buberic. **3.** *~a-ursului* = cruce-pământului; brădișor.
brâncă[2] *s. f.* **1.** (*reg.*) mână. **2.** (*pop.*) împunsătură, izbitură, ghiont. **3.** (*reg.*) labă.
brâncí *vb.* (*reg.*) a (se) îmbrânci.
brâncúță *s. f.* (*bot.*) rapiță-sălbatică.
brândúșă *s. f.* **1.** *~ albă* = șofran. **2.** *~ galbenă* = șofran. **3.** floarea-brumei.
brânéț *s. n.* **1.** (*pop.*) cingătoare. **2.** brăcinar.
brânzí *vb.* a se tăia, (*reg.*) a se corăsli.
brâu *s. n.* **1.** cingătoare. **2.** mijloc, talie. **3.** lanț, șir. **4.** bordură, mulură.
bre *interj.* hei, mă!
breábăn *s. m.* (*bot.*) brebenel.
breakfast (pr. *brécfăst*) *s. n.* micul dejun.
breáslă *s. f.* **1.** corporație, tagmă. **2.** meserie; (*p. ext.*) profesiune.
breaz, -ă *adj.* (*fig.*) abil, inteligent, isteț, grozav, priceput.
breb *s. m.* castor, biber.
brebeneá *s. f.* (*bot.; reg.*) brebenel.
brebeneác *s. m.* sturz.
brebenél *s. m.* breabăn, brebenea, dediței, floarea-paștilor.
brebenóc *s. m.* (*bot.; reg.*) saschiu.
bref **1.** *adv.* pe scurt. **2.** *s. n.* comentariu scurt.
brei *s. m.* (*bot.*) **1.** mușchi. **2.** trepădătoare.
breslăș *s. m.* (*înv.; reg.*) meseriaș; (*p. ext.*) slujbaș.
brésă *s. f.* spărtură, gaură.
brévă *s. f.* scrisoare papală.
brevét *s. n.* licență, patentă.
brevetá *vb.* a patenta.
brevetát, -ă *adj.* patentat.
breviár *s. n.* compendiu.
brezá *vb.* (*reg.*) a murdări, a păta.
brezáia *s. f.* *art.* capra.
briá *vb.* a străluci, a se deosebi.
briánt, -ă *adj.* strălucitor, sclipitor; strălucit.
briánță *s. f.* strălucire.
bric **1.** *adj. invar.* cărămiziu. **2.** *s. n.* culoare cărămizie.
briceág *s. n.* cuțitaș, (*reg.*) brișcă.
brichetáj *s. n.* bricheare.
brichetáre *s. f.* brichetaj.
brídă *s. f.* (*med.*) aderență.
briefing (pr. *brífing*) *s. n.* reuniune de informare.
brigádă *s. f.* **1.** echipă. **2.** unitate militară.
brigánd *s. m.* tâlhar, hoț.
brigandáj *s. n.* tâlhărie.
brighidău *s. n.* (*reg.*) bătător.
briliánt[1] *s. n.* diamant.
briliánt[2], **-ă** *adj.* strălucitor.
brío *s. n.* *cu ~* = cu însuflețire, cu vivacitate.
brișcă[1] *s. f.* (*reg.*) briceag.
brișcă[2] *s. f.* trăsurică, cabrioletă, șaretă (*reg.*) nadiceancă.
británic, -ă *s. m. f.* englez.
brízǎ *s. f.* adiere, boare, vânt ușor.
brizúră *s. f.* sfărâmătură.
broájbă *s. f.* (*bot.; reg.*) nap.
broáscă *s. f.* **1.** *~ de iarbă* = brotăcel. **2.** *~ verde* = brotăcel. **3.** (*tehn.*) drug.
broátec *s. m.* buratic, brotac, (*reg.*) brotan, răcănel.
broboádă *s. f.* (*reg.*) basma, năframă, maramă.
brohoánă *s. f.* **1.** picătură. **2.** (*pop.*) bubuliță, zgrăbunță.
brocárt *s. n.* frenghie.

brod *s. n. (reg.)* **1.** vad. **2.** pod plutitor, pod umblător, bac.
brodá *vb.* **1.** a coase. **2.** *(fig.)* a născoci, a scorni.
brodéală *s. f.* potriveală, potrivire.
broderíe *s. f.* ornamentație fină, cusătură în relief.
brodí *vb. (pop.)* a se nimeri, a se potrivi.
bróker *s. m.* agent de bursă.
brokeráj *s. n* intermediere în afaceri.
bronhiál, -ă *adj.* bronhic.
bronzá *vb.* a (se) înnegri (la soare).
bronzát, -ă *adj.* înnegrit, pârlit.
broscáriță *s. f. (bot.) (pop.)* notătoare.
broscăríță *s. f. (reg.)* iarba-șarpelui, limba-apei.
broșá *vb.* a lega, a cartona.
broșúră *s. f.* **1.** *(înv.)* filadă. **2.** fasciculă, cărticică.
brotác *s. m. (zool.)* broatec, brotăcel, buratic.
brotán *s. m. (reg.)* broatec, buratic, brotac.
brotăcél *s. m.* broască de iarbă, broască verde, *(reg.)* brotan.
brudár *s. m. (înv.)* podar.
brúdină *s. f. (reg.)* **1.** vad. **2.** bac, brod, pod plutitor.
brudíu, -íe *adj. (reg.)* tânăr, minor, nevârstnic.
bruftuí *vb.* a brusca.
bruiáj *s. n.* bruiere.
bruión *s. m. (livr.)* ciornă, concept, schiță.
brumár *s. m. (pop.)* noiembrie.
brúmă *s. f.* rouă înghețată, *(pop.)* chiciură, promoroacă.
brumărél *s. m. (pop.)* octombrie.
brumăríu, -íe *adj.* alb-cenușiu, fumuriu, brumat.
brumós, -oásă *adj. (livr.)* cețos, neguros.
brun, -ă **1.** *adj.* cafeniu-închis, maro. **2.** *s. n.* culoare cafeniu-închis. **3.** *adj.* brunet, oacheș, *(reg.)* bărnaci.
brunét, -ă *adj.* brun, oacheș.
brusc, -ă *adj. (adv.)* subit, prompt, pe neașteptate, deodată.
bruscá *vb.* **1.** a repezi, *(reg.)* a bruftui. **2.** a molesta, a brutaliza.
bruschéțe *s. f.* asprime, grosolănie, violență.
brústure *s. m. (bot.)* lipan.
brut, -ă *adj.* nefinisat, necizelat, neprelucrat, ordinar.
brutál, -ă *adj.* aspru, dur, violent; grosolan, nepoliticos.
brutalitáte *s. f.* asprime, mitocănie, agresivitate, *(fig.)* duritate.
brutalizá *vb.* a maltrata, a chinui.
brutărie *s. f.* franzelărie.
brúto *adv.* în total.
bubát *s. n. (pop.)* variolă.
búbă *s. f. (med.)* **1.** rană. **2.** (la *pl.*) *~e-dulci* = impetigo. **3.** *~-neagră* = dalac.
buberíc *s. m.* buruiană-de-bubă, scrofulare, *(reg.)* brâncă.
bubói *s. n. (pop.)* abces, furuncul.
bubós, -oásă *adj.* buburos.
bubuí *vb.* a detuna, a tuna, a vui.
bubuít *s. n.* bubuire, bubuitură.
bubuitúră *s. f.* bubuit, bubuire.
buburós, -oásă *adj.* bubos.
buburúză *s. f. (reg.)* mămăruță, boul-lui-Dumnezeu, boul-popii.
bucál, -ă *adj.* oral.
bucátă *s. f.* **1.** *(reg.)* dărab. **2.** distanță, porțiune. **3.** lucrare, compoziție. **4.** *(pop.; la pl.)* grâne, cereale. **5.** (la *pl.*) mâncăruri.
búcă *s. f. (pop.)* **1.** fesă. **2.** obraz.
bucălát, -ă *adj.* grăsuț, durduliu, plin la față, rotofei.
bucătărie *s. f. (reg.)* cuhnie.
bucătúră *s. f. (pop.)* îmbucătură.
bucățícă *s. f.* bucățea, pârticică, fărâmă, pic, *(reg.)* mangură.
buceá *s. f. (tehn.)* bucșă.
búche *s. f. (înv.)* literă; (la *pl.*) alfabet.
buchér *s. m. (fig.)* tocilar.
bucherí *vb. (fam.)* **1.** a silabisi. **2.** *(fig.)* a toci.
buchét *s. n.* **1.** mănunchi, smoc. **2.** aromă de vin, savoare. **3.** *~ de arbori* = tufă.

buchetiéră *s. f. (înv.)* florăreasă.
buchiníst *s. m.* anticar[2].
buchiseálă *s. f.* învățare, toceală, studiere.
buchisí *vb.* **1.** a silabisi. **2.** *(fam.)* a bate.
búcium[1] *s. n.* tulnic.
búcium[2] *s. n. (bot.) (pop.)* butuc.
buciumá *vb. (fig.)* a anunța, a vesti.
buciumáș *s. m.* trâmbițaș.
buclá *vb.* a (se) cârlionța, a (se) ondula, a (se) încreți.
buclát, -ă *adj.* cârlionțat, ondulat.
búclă *s. f.* **1.** zuluf, cârlionț. **2.** spiră.
buclé *s. n.* fir creț; țesătură buclată.
buclúc *s. n. (pop.; fam.)* belea, necaz; ceartă, discordie.
bucoávnă *s. f. (înv.)* abecedar, carte de citire.
bucólic, -ă **1.** *adj.* câmpenesc, rustic, idilic, campestru. **2.** *s. f.* eglogă, idilă.
búcșă *s. f. (tehn.)* bucea.
bucși *vb.* a îndesa, a umple mult.
bucurá *vb.* a se îmbucura, a se desfăta, a se distra. **2.** *(fig.)* a gusta. **3.** *(peior.)* a râvni la... **4.** a beneficia, a profita.
bucurie *s. f.* mulțumire, satisfacție, veselie, desfătare, plăcere.
bucurós, -oásă *adj.* vesel, bine dispus, mulțumit, voios.
búdă *s. f. (reg.)* closet (rudimentar), latrină.
buf, -ă *adj.* burlesc, grotesc, comic, caricatural, ridicol.
bufánt, -ă *adj.* înfoiat, umflat, larg.
búfă *s. f.* fald.
bufét *s. n.* bodegă, birt.
bufní *vb.* **1.** a izbucni. **2.** a izbi.
búfniță *s. f.* bou-de-noapte, buhă.
bufón, -ă **1.** *s. m.* măscărici, nebun. **2.** *adj.* (rar) comic, caraghios, grotesc.
bufonádă *s. f.* (rar) bufonerie.
bufonerie *s. f.* bufonadă, comicărie.
buft *s. n. (reg.)* pântece, burtă.
búged, -ă *adj. (reg.)* buhăit, umflat, puhav.
buh *s. n. (reg.)* zvon, faimă.
buhái *s. m. (reg.)* taur, bic.
búhă *s. f.* bufniță.
buhăí *vb.* a se umfla, a se puhăvi.
buhăít, -ă *adj.* umflat, buged, puhav.
buiác, -ă *adj. (reg.)* răsfățat. **2.** zburdalnic, nebunatic. **3.** exaltat, nebun.
buiéstru, -iástră *adj.* nărăvaș, neastâmpărat, zburdalnic.
building (pr. *bíldin*) *s. n.* zgârie-nori, imobil[1].
buimác, -ă *adj.* amețit, zăpăcit, năuc, buimăcit.
buimăcí *vb.* a ameți, a (se) zăpăci.
bújdă *s. f. (reg.)* cocioabă.
bújeniță *s. f. (reg.)* pastramă, carne afumată.
bujór *s. m. ~-de-munte* = smirdar.
búlă *s. f.* **1.** bășică. **2.** *~ papală* = act papal.
bulb *s. m.* tubercul, rizom.
bulboácă *s. f. (reg.)* vâltoare.
bulboánă *s. f.* vâltoare, vârtej de apă, bulboacă, *(reg.)* șipot.
bulbúc *s. m.* clăbuc.
bulbucá *vb.* a se holba.
bulbucătúră *s. f.* protuberanță.
buldóg *s. m. (zool.)* mops.
buleándră *s. f. (pop.; fam.)* **1.** cârpă. **2.** (la *pl.*) boarfe. **2.** prostituată, cocotă, târfă.
bulét *s. n.* chifteluță.
buletín *s. n.* **1.** act de identitate. **2.** comunicat, anunț, notă oficială. **3.** anuar, periodic.
bulevárd *s. n.* arteră urbană, stradă largă, avenue.
bulevardiér, -ă *s. m. f. (fam.)* bulevardist.
bulevardíst, -ă *s. m. f. (fam.)* derbedeu, bulevardier.
búlgăre *s. m.* grunz, drob.
bulhác *s. n. (reg.)* băltoacă.
bulimíe *s. f. (med.)* foame excesivă, hiperorexie.
bulínă *s. f.* cașetă, capsulă, pilulă.
bulúc[1] *s. n.* **1.** droaie, gloată, ceată, grămadă.
bulúc[2] *adv.* cu grămada, repede, iute, de-a valma, deodată.
bulucbășă *s. m. (înv.)* sutaș, hotnog.

bulucí *vb.* (*pop.*) a se îmbulzi, a se îngrămădi, a se înghesui.
bulumác *s. m.* (*pop.*) stâlp.
bulversá *vb.* a zăpăci, a tulbura, a dezorienta, a răvăși.
bulversát, –ă *adj.* zăpăcit dezorientat, năucit.
bulz *s. m.* cocoloș, boț, bulgăre, (*pop.*) golomoz.
bumáșcă *s. f.* (*înv.*) bancnotă, bilet de bancă, hârtie–monedă.
bumb *s. m.* **1.** (*pop.*) nasture. **2.** (*reg.*) mugur.
bumbác *s. m.* **1.** coton. **2.** (*pop.*) vată.
bumbăcăríță *s. f.* (*bot.*) lănărică.
bumbăceálă *s. f.* **1.** vătuire. **2.** (*fig.*) bătaie, corecție, ciomăgeală.
bumbăcí *vb.* **1.** (*pop.*) a vătui. **2.** (*fig.*) a bate, a ciomăgi.
bumbăcít *s. n.* **1.** (*pop.*) vătuire. **2.** (*reg.*) bumbăceală.
búmben *adv. a dormi ~* = a dormi adânc.
bumbúșcă *s. f.* (*reg.*) ac cu gămălie, bold.
bumbușór *s. m.* **1.** (*pop.*) năsturaș. **2.** (*bot.; reg.*) bănuț, părăluță.
bun[1], **–ă** *adj.* **1.** cumsecade, binevoitor. **2.** corect, cuviincios. **3.** remarcabil, excelent. **4.** frumos. **5.** cuminte, ascultător, serios. **6.** plăcut, agreabil; gustos, apetisant. **7.** bogat, abundent. **8.** potrivit, apt. **9.** nou. **10.** veritabil, autentic, pur. **11.** înzestrat, priceput; (*p. ext.*) abil, iscusit. **12.** folositor, util; rentabil. **13.** favorabil, prilenic, propice; frumos. **14.** zdravăn, puternic, solid. **15.** adevărat, sincer. **16.** apropiat, devotat. **16.** nobil, ales.
bun[2] *adv.* bine, da, așa.
bun[3] *s. m.* (*pop.*) bunic, tata mare.
bun[4] *s. n.* (la *pl.*) avere, bogăție, avut.
búna[5] *s. f. art.* bunică, mamaie.
búna[6] *s. f.* cauciuc sintetic.
Búna–Vestíre *s. f.* (*pop.*) Blagovestenie.
búnă–credínță *s. f.* sinceritate.
búnă–cuviínță *s. f.* decență, creștere aleasă.
búnă–dimineáța *s. f.* zorea.
bunăoáră *adv.* de exemplu, de pildă.
bunăstáre *s. f.* belșug, bogăție, prosperitate, (*fig.*) înflorire.
bunătáte *s. f.* **1.** blândețe. **2.** amabilitate. **3.** binefacere. **4.** gust bun.
bunăvoínță *s. f.* **1.** îngăduință, amabilitate. **2.** râvnă, zel, sârg.
búncăr *s. n.* adăpost blindat, cazemată.
búndă *s. f.* (*reg.*) pieptar.
bundíță *s. f.* cojocel, pieptăraș.
bunél *s. m.* (*fam.*) bunic.
bungét *s. n.* (*reg.*) desiș, pădure deasă.
bun–gúst *s. n.* distincție, eleganță, rafinament, (*livr.*) șic.
bunic *s. m.* tata mare, (*pop.*) bun[3], (*fam.*) bunel, tataie.
bunícă *s. f.* mamă–mare, (*pop.*) bună, (*reg.*) mamaie.
bunicél, –eá, –ícă *adj.* **1.** bunișor, (*pop.*) bunuț. **2.** acceptabil.
bunișór, –oáră *adj.* bunicel.
buníță *s. f.* bunică.
bunt *s. n.* (*înv.; reg.*) conspirație; răscoală, rebeliune.
buntáș *s. m.* (*înv.; reg.*) conspirator, rebel.
bunút, –ă *adj.* (*pop.; fam.*) bunișor, bunicel.
burá *vb.* a burnița; (*fig.*) a cerne.
burátic *s. m.* (*zool.*) brotăcel.
búră *s. f.* (*reg.*) burniță.
burdúf *s. n.* (*reg.*) **1.** foale. **2.** burduhan. **3.** copcă în gheață.
burduhán *s. n.* (*pop.*) burduf, (*p. ext.*) burtă, pântece.
burduhános, –oásă *adj.* (*fam.*) burtos, pântecos.
burduhós, –oásă *adj.* (*reg.*) burtos, pântecos.
burdușél *s. n.* burduf mic.
burdușí *vb.* (*pop.*) **1.** a îndesa, a ticsi. **2.** a se umfla. **3.** a se scoroji, a se coșcovi. **4.** (*fig.*) a bate.
burdușít, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** îndesat, ticsit. **2.** scorojit, coșcovit.
buréte *s. m.* **1.** (*zool.*) spongie. **2.** (*zool.*) *~–de–mare* = spongier. **3.** (*bot.*) *~ negru* = păstrăv. **4.** *~–de– casă* = ciupercă de pivniță. **5.** (*bot.*) ciupercă.

buretós, –oásă *adj.* spongios.
burg *s. n.* oraș medieval; (*p. ext.*) oraș vechi, cetate.
burghéz, –ă *adj.* **1.** orășean, târgovet, (*pop.*) burjui. **2.** (*fig.*) filistin.
burghezí *vb.* a se îmburghezi.
burghezíe *s. f.* orășenime, burghezime.
burghezíme *s. f.* (rar) burghezie.
burghiáș *s. m.* **1.** sfredeluș. **2.** (*entom.*) firezar, prunar.
burghíu *s. n.* sfredel.
buri *s. m. pl.* afrikanderi.
buríc *s. n.* **1.** ombilic. **2.** *~ul–degetului* = vârful degetului. **3.** (*bot.*) *~ul–apei* = (*pop.*) umbreluță–de– apă. **4.** (*fig.*) centru, mijloc.
burjúi *s. m.* (*pop.*) burghez.
burlác *s. m.* celibatar, holtei, becher, cavaler, june.
burlán *s. n.* **1.** tub, conductă, jghiab. **2.** (*pop.*) urloi.
burlăcie *s. f.* celibat.
burlésc, –ă *adj.* grotesc, extravagant, vulgar; glumeț, comic, ridicol.
burlúi *s. n.* (*reg.*) tub, țeavă.
burnițá *vb.* a bura, a țărâi.
búrniță *s. f.* bură, burnițeală.
burnițéală *s. f.* bură, burniță.
burnúz *s. n.* (*reg.*) scurteică.
búrsă[1] *s. f.* (*înv.*) stipendiu.
búrsă[2] *s. f.* **1.** *~ neagră* = comerț ilicit. **2.** *~ de devize* = piață valutară.
bursúc *s. m.* **1.** viezure. **2.** (*fig.*) om retras, ursuz. **3.** leneș, trândav.
búrtă *s. f.* (*pop.*) abdomen, pântece.
burtă vérde *s. m. invar.* (*ir.*) burghez; negustor, filistin, parvenit.
burtă verzíme *s. f.* (*depr.*) burghezie; negustorime.
burticá *s. f.* burticică.
burticícă *s. f.* burtică.
burticós, –oásă *adj.* burtos.
burtiéră *s. f.* centură.
burtós, –oásă *adj.* **1.** pântecos, burduhănos. **2.** bombat.
buruiánă *s. f.* **1.** bălărie. **2.** (la *pl.*) *~iene de leac* = plante medicinale.
buruienós, –oásă *adj.* (*fig.*) stufos, neîngrijit, vulgar.
burzuluí *vb.* **1.** a se mânia, a se enerva. **2.** (*înv.*) a se răscula.
burzuluiálă *s. f.* **1.** răzvrătire. **2.** supărare, enervare. **3.** (*înv.*) răscoală, răzmeriță.
burzuluít, –ă *adj.* **1.** mânios, supărat, enervat. **2.** (*înv.*) revoltat, răsculat. **3.** zbârlit, ciufulit.
busculá *vb.* a se înghesui; a se învălmăși.
busculádă *s. f.* aglomerație, înghesuială, învălmășeală, dezordine.
business (pr. *biznis*) *s. n.* **1.** afacere. **2.** ocupație.
businessman (pr. *biznismen*) *s. m.* om de afaceri.
busólă *s. f.* **1.** (rar) compas. **2.** (*fig.*) călăuză, conducător, ghid.
busuioácă *s. f.* tămâioasă.
busurmán *s. m.* (*înv.*) mahomedan, musulman.
buseálă *s. f.* izbitură, bușitură.
buși *vb.* (*pop.*) a îmbrânci, a trânti.
bușitúră *s. f.* (*pop.*) buseală, izbitură.
bușón *s. n.* dop.
buștéan *s. m.* **1.** buturugă. **2.** butuc.
but[1] *s. n.* (*anat.*) coapsă.
but[2] *s. n.* țintă la rugbi.
but[3] *s. n.* (*livr.*) poartă.
butádă *s. f.* ironie.
butanónă *s. f.* metilacetonă.
butár *s. m.* (*înv.; reg.*) dogar.
butáș *s. m.* lăstar, altoi.
bútcă *s. f.* (*înv.*) caleașcă.
búte *s. f.* butoi.
butélcă *s. f.* (*reg.*) butelie, damigeană mică.
butélie *s. f.* butelcă.
buténă *s. f.* butilenă.
buterólă *s. f.* (*tehn.*) căpuitor.
butíc *s. n.* magazin mic.
buticár *s. m.* proprietar, vânzător de butic.
butilénă *s. f.* butenă.
butnár *s. m.* (*reg.*) dogar.
butói *s. n.* (*pop.*) bute, poloboc.
butón *s. m.* capsă.
butoniéră *s. f.* cheotoare.

butúc *s. m.* **1.** buturugă, buștean. **2.** bedreag. **3.** scaun, trunchi. **4.** obadă. **5.** (*fig.*) om prost.
butucănós, –oásă *adj.* gros, grosolan; necioplit, butucos.
bútură *s. f.* (*reg.*) **1.** butuc, buturugă. **2.** ciot. **3.** scorbură.
buturúgă *s. f.* butuc, butură; buștean, (*reg.*) buștihan.
buvábil, –ă *adj.* băubil.
buzát, –ă *adj.* (*fig.*) păcălit, înșelat.
búză *s. f.* **1.** gură, margine. **2.** culme, pisc. **3.** tăiș.
buzdugán *s. n.* ghioagă, măciucă.
buzeránt *s. m.* (*reg.*) pederast.
búzna *adv.* **1.** brusc, în grabă. **2.** *a da ~* = a năvăli.
buzunár *s. n.* **1.** (*reg.*) jeb. **2.** *dicționar de ~* = dicționar mic.
buzunări *vb.* a fura, a șterpeli.

C

ca *adv.* cam, aproximativ.
cabálă *s. f.* (*fig.*) intrigă, complot, conspirație, mașinație.
cabalín, –ă *adj.* (*zool.*) cavalin.
cabalístic, –ă *adj.* magic, tainic; obscur, neclar, ocult.
cabániță *s. f.* (*înv.*) manta, dulamă.
cabarét *s. n.* bar.
cabargá *s. f.* (*biol.*) mosc.
cabáz *s. m.* (*înv.*) măscărici, paiață, bufon, scamator.
cabestán *s. n.* troliu.
cabínă *s. f.* încăpere mică.
cabínă spațiálă *s. f.* capsulă cosmică.
cabinét *s. n.*. **1.** birou. **2.** consiliu de miniștri, guvern. **3.** *~ imobiliar* = agenție.
cáblu *s. n.* fir (electric); conductă electrică.
cabotáj *s. n.* navigație comercială.
cabotiér *s. n.* navă, șlep.
cabotín *s. m.* actor mediocru.
cabotináj *s. n.* cabotinism, șarlatanism.
cabotinísm *s. n.* (rar) cabotinaj.
cabriolétă *s. f.* brișcă[2], șaretă.
cacadấr *s. m.* (*bot.; reg.*) măceș, trandafir sălbatic.
cacaotiér *s. m.* arbore de cacao.
cacealmá *s. f.* păcăleală, înșelătorie, înșelăciune.
cacofonie *s. f.* cacofonism.
cacofonísm *s. n.* (rar) cacofonie.
cacóm *s. m.* (*zool.*) hermină.
cactacée *s. f.* (*bot.*) cactee.
cactée *s. f.* (la *pl.*) cactacee.
cadástru *s. n.* carte funciară.
cadavéric, –ă *adj.* palid, gălbejit.
cadávru *s. n.* hoit, stârv, leș, mortăciune.
cádă *s. f.* **1.** baie, vană. **2.** zăcătoare.
cadấnă *s. f.* odaliscă.
cadență *vb.* a ritma.
cadențát, –ă *adj.* ritmat, ritmic.
cadénță *s. f.* **1.** ritm, tempo. **2.** frecvență. **3.** măsură, ritm.
cadét *s. m.* **1.** iuncher. **2.** tânăr.
cadíu *s. m.* (*înv.*) judecător musulman.
cadóu *s. n.* dar, atenție, (*înv.*) prezent.
cadrá *vb.* a se potrivi, a corespunde, a se cuveni.
cadrán *s. n.* indicator.
cadran solár *s. n.* ceas solar.
cádră *s. f.* (*pop.*) tablou.
cádru *s. n.* **1.** ramă. **2.** cercevea. **3.** pervaz. **4.** suport. **5.** (*fig.*) mediu, ambianță, atmosferă, climat. **6.** domeniu, sector, sferă.
cadúc, –ă *adj.* șubred, pieritor; perimat, învechit.
caducitáte *s. f.* șubrezenie, ineficacitate.
cafás *s. n.* (*înv.; reg.*) foișor, pridvor.
cafea nemțeáscă *s. f.* filtru, șvarț.
cafeníu, –ie *adj.* maroniu, castaniu.
caftán *s. n.* (*înv.*) **1.** manta, dulamă, cabaniță. **2.** rang boieresc.
caftí *vb.* (*arg.*) a bate, a lovi.
cafúzo *s. m. invar.* sambo.
caiáfă *s. f.* ipocrit, fățarnic.

caic *s. n.* canoe, ambarcaţie uşoară.
caíd *s. n.* (*înv.*) registru, dosar, catastif, arhivă.
caimác *s. n.* (*pop.*) spumă.
caimán *s. m.* aligator.
cal *s. m.* **1.** cabalină; (*p. restr.*) armăsar castrat. **2.** căluţ-de-mare = hipocamp.
calabalâc *s. n.* (*fam.*) catrafuse, boarfe, bagaj, bulendre.
calafát *s. n.* (*pop.*) călţi, cârpe.
calaicán *s. n.* sulfat feros.
caláj *s. n.* (*mar.*) pescaj.
calamandrós *s. n.* (*reg.*) neregulă, harababură, dezordine, vacarm.
calamár *s. m.* moluscă marină.
calambúr *s. n.* joc de cuvinte.
calamitát, -ă *adj.* sinistrat.
calamitáte *s. f.* dezastru, catastrofă, flagel, pacoste, prăpăd.
calapăr *s. m.* (*bot.; reg.*) calomfir.
calapód *s. n.* **1.** şan. **2.** formă, tipar.
calarábă *s. f.* (*reg.*) gulie.
cálă *s. f.* (*mar.*) hambar.
calc *s. n.* decalc.
calcán[1] *s. m.* peşte-de-mare.
calcán[2] *s. n.* (*înv.*) scut, pavăză.
calcanéu *s. n.* (*pop.*) osul călcâiului.
calcantít *s. n.* sulfat de cupru, (*pop.*) piatră-vânătă.
calcár *s. n.* piatră-de-var.
calcavúră *s. f.* bătaie; palmă; (*p. ext.*) dojană.
cálce[1] *s. f.* (*pop.*) *calcea-calului* = gălbenele, bulbuc.
cálce[2] *s. f.* oxid de calciu.
calchiá *vb.* **1.** a decalca. **2.** a copia, a reproduce, a imita.
calchiére *s. f.* decalcare.
calcícol, -ă *adj.* calcifil.
calciferól *s. n.* vitamina D_2.
calcífil, -ă *adj.* calcicol.
calcinâ *vb.* a arde, a carboniza.
calcinâre *s. f.* calcinaţie.
calcinâţie *s. f.* calcinare.
calcografíe *s. f.* tipar adânc, tifdruc.
calcozínă *s. f.* sulfură de cupru.
cálcul **1.** *s. n.* (*mat.*) socoteală, operaţie. **2.** *s. n.* plan, combinaţie, proiect. **3.** *s. m.* (*med.*) concreţiune, piatră.
calculá *vb.* **1.** a socoti. **2.** a aprecia, a considera. **3.** a elabora.
calculáre *s. f.* calculaţie, socotire, calcul, socotit.
calculát, -ă *adj.* **1.** chibzuit, socotit, cumpătat, prevăzător. **2.** aranjat, premeditat, plănuit.
calculatór, -oáre *s. n.* **1.** maşină de calculat. **2.** ~ *electronic* = computer, ordinator.
calculáţie *s. f.* calculare, calcul.
calculózâ *s. f.* (*med.*) litiază.
cald, -ă *adj.* **1.** încins, fierbinte. **2.** proaspăt. **3.** călduros, gros. **4.** (*fig.*) aprins, înfocat; pătimaş; afectuos, prietenos. **5.** recent.
caldarâm *s. n.* pavaj, drum pavat, asfalt, (*înv.*) paviment.
caldeíră *s. f.* (*geol.*) circ.
cále *s. f.* **1.** drum, şoseaua. **2.** *~-ferată* = drum-de-fier, linie-ferată. **3.** (*fig.*) direcţie; metodă, mijloc. **4.** filieră, intermediu, mijlocire. **5.** distanţă. **6.** *Calea-Laptelui* = Calea-Lactee. **7.** (la *pl.*) *~ respiratorii* = aparatul respirator.
Calea-Róbilor *s. f.* Calea-Lactee.
caleáşcă *s. f.* trăsură, brişcă[2], cabrioletă, (*pop.*) rădvan.
calea-válea *interj.* fie.
calém *s. n.* (*înv.*) birou, cancelarie, administraţie publică.
calemgíu *s. m.* (*înv.*) copist, secretar.
calendár *s. n.* almanah.
calendarístic, -ă *adj. an* ~ = an de 365 de zile.
calénde *s. f. pl. la ~le greceşti* = niciodată.
calétcă *s. f.* (*reg.*) **1.** cuşcă. **2.** colivie.
calévri *s. m. pl.* pantofi groşi.
calfatá *vb.* (rar) a călăfătui.
cálfă *s. f.* ucenic, învăţăcel.
calibrá *vb.* a sorta, a alege, a selecţiona.
calibráj *s. n.* (*tehn.*) calibrare.
calibráre *s. f.* calibraj.
calíbru *s. n.* **1.** mărime, dimensiune, volum. **2.** (*fig.*) fel, soi, specie, teapă.
calíc, -ă *adj.* **1.** sărac, sărman, sărăntoc. **2.** zgârcit, avar. **3.** cerşetor.

calicénie *s. f.* zgârcenie, sărăcie.
calicí *vb.* **1.** a săraci. **2.** a se zgârci, a se scumpi. **3.** (*înv.; reg.*) a (se) ologi, a (se) schilodi.
calicíe *s. f.* **1.** sărăcie; calicenie. **2.** zgârcenie, avariţie.
calicíme *s. f.* sărăcime.
calicíre *s. f.* sărăcie.
calíciu *s. n.* **1.** (*bot.*) cupă. **2.** vas liturgic; potir.
calificá *vb.* a numi, a taxa, a caracteriza, (*fig.*) a eticheta.
calificáre *s. f.* numire, (*fig.*) etichetare, taxare.
calificatív *s. n.* **1.** epitet. **2.** apelativ, atribut.
caligrafiére *s. f.* scriere.
calín, -ă *adj.* blând, drăgăstos, dezmierdător; linguşitor.
calitáte *s. f.* **1.** însuşire, natură. **2.** valoare. **3.** autoritate, cădere, competenţă, drept. **4.** *~a vieţii* = nivel de trai.
calm **1.** *adj.* liniştit, potolit, stăpânit, temperat. **2.** *adj.* flegmatic, placid. **3.** *s. n.* acalmie. **4.** *s. n.* stăpânire de sine, sânge rece, tact.
calmá *vb.* a (se) linişti, a (se) potoli.
calmánt, -ă **2.** *adj.* liniştitor, odihnitor. **3.** *adj., s. n.* sedativ, analgezic; (*fam.*) drog.
calofil, -ă *adj.* calofilic.
calofílic, -ă *adj.* calofil.
calofílie *s. f.* calofilism.
calofílism *s. n.* calofilie.
calomél *s. n.* clorură mercuroasă.
calomfír *s. m.* calapăr, crizantemă.
calomniá *vb.* a defăima, a bârfi, a denigra, a ponegri.
calomniatór, -oáre *adj., s. m. f.* bârfitor, defăimător, denigrator, (*livr.*) detractor, (*pop.*) hulitor.
calomníe *s. f.* defăimare, clevetire, denigrare.
calomniére *s. f.* bârfă, defăimare, clevetire, ponegrire.
calomniós, -oásă *adj.* defăimător, clevetitor, calomniator.
caloríe *s. f.* (*fiz.*) ~ *mare* = kilocalorie.
calorifér *s. n.* radiator.
calorifúg, -ă *adj., s. n.* termoizolant, izolant termic.
calorizá *vb.* a aluminiza.
calp, -ă *adj.* fals, falsificat.
calul-drácului *s. m.* libelulă.
calúp *s. n.* (*pop.*) **1.** calapod, tipar, formă, model. **2.** bucată.
calvár *s. n.* chin, suferinţă, durere, încercare grea, supliciu.
calvín, -ă **1.** *adj.* calvinesc, calvinist. **2.** *s. m. f.* calvinist.
calvinésc, -eáscă *adj.* calvin.
calvinísm *s. n.* religie protestantă.
calviníst, -ă *adj., s. m. f.* calvín.
calviţie *s. f.* (*livr.*) chelie, pleşuvie.
cam *adv.* **1.** aproximativ. **2.** oarecum. **3.** destul, prea.
camaiéu *s. n.* (*pict.*) grisai.
camarád, -ă *s. m. f.* coleg; (*p. ext.*) prieten, companion.
camaraderésc, -eáscă *adj.* colegial, prietenesc.
camaraderéşte *adv.* colegial, prieteneşte, loial.
camaraderíe *s. f.* colegialitate, fraternitate.
camardíner *s. m.* chelner, ospătar.
camarílă *s. f.* clică politică, coterie, clan.
cámătă *s. f.* dobândă, procent.
cámbie *s. f.* (*fin.*) trată, poliţă.
cambrá *vb.* a (se) curba, a (se) arcui a (se) încovoia.
cambrát, -ă *adj.* îndoit, încovoiat, arcuit, curbat.
cámbulă *s. f.* (*iht.*) (rar) limbă.
cambúză *s. f.* (*mar.*) cală.
cambuzíer *s. m.* chelner pe vapor.
cameleónic, -ă *adj.* (*livr.*) versatil, schimbător.
cameleonísm *s. n.* homocromie.
camelót *s. m.* vânzător ambulant.
camelótă *s. f.* marfă proastă.
cameniţă *s. f.* (*reg.*) sobă, cuptor.
cameramán *s. m.* operator de imagine.
cámeră *s. f.* **1.** odaie. **2.** ~ *de primire* = salon. **3.** organ legislativ, parlament.
cameriér *s. m.* valet, lacheu.
camerístă *s. f.* servitoare.

camerléng *s. m.* şambelan.
camertón *s. n.* diapazon.
camiláfcă *s. f.* potcap.
camión *s. n.* autocamion, maşină.
camionagíu *s. m.* camionar.
camionár *s. m.* camionagiu, transportor rutier.
camionétă *s. f.* autocamionetă.
Camórra *s. f.* mafia siciliană.
campamént *s. n.* tabără, bivuac, camping, cantonament.
campanélă *s. f.* (rar) clopoţel.
campanúlă *s. f.* (*bot.*) clopoţel.
campéstru, -ă *adj.* câmpenesc.
camping (pr. *chémping*) *s. n.* campament, bivuac, tabără de turişti.
camping -car (pr. *chémping*) *s. n.* rulotă, furgonetă.
campión, -oánă *s. m. f.* (*fig.*) combatant, protagonist, fruntaş.
campionát *s. n.* concurs, competiţie.
cámpus *s. n.* complex universitar.
camuflá *vb.* (*fig.*) a (se) ascunde, a (se) deghiza, a (se) masca.
camufláj *s. n.* camuflare.
camufláre *s. f.* camuflaj.
camuflát, -ă *adj.* (*fig.*) deghizat, mascat, secret.
canábis *s. n.* **1.** (*livr.*) cânepă in diană. **2.** stupefiant.
canadiánă *s. f.* vindiac.
canáf *s. n.* ciucure.
canál *s. n.* **1.** conductă, tub. **2.** (*anat.*) conduct. **3.** ~ *medular* = canal rahidian. **4.** (*fig.*) izovor de informaţii.
canále *s. f. pl.* (*bot.*) balsamine.
canálie *s. f.* mişel, ticălos, mizerabil, mârşav, netrebnic.
canalizá *vb.* (*fig.*) a dirija.
canalizáre *s. f.* canalizaţie.
canalizáţie *s. f.* canalizare.
canapéa *s. f.* sofa.
canástă *s. f.* joc de cărţi.
canát *s. n.* toc, pervaz de uşă.
cánă *s. f.* (*bot.*) belşiţă.
cancán[1] *s. n.* bârfă.
cancán[2] *s. n.* french-cancan.
cancaniér, -ă *adj.* bârfitor, clevetitor.
cancelár *s. m.* şef de guvern; prim-ministru, premier.
cancelárie *s. f.* birou, secţie administrativă, (*înv.*) calem.
cáncer *s. n.* **1.** tumoare malignă; neoplasm, rac. **2.** (*fig.*) flagel. **3.** *Zodia ~lui* = Zodia Racului.
cancerológ, -ă *s. m. f.* oncolog.
cancerologíe *s. f.* oncologie.
candelábru *s. n.* policandru.
candíd, -ă *adj.* pur, curat, nevinovat, inocent, neprihănit, naiv.
candidá *vb.* a concura, a aspira.
candidát, -ă *s. m. f.* **1.** competitor, concurent. **2.** pretendent.
candoáre *s. f.* inocenţă, ingenuitate, nevinovăţie.
candríu, -íe *adj.* **1.** ţicnit, smintit. **2.** extravagant. **3.** ameţit, beat.
canelúră *s. f.* (*tehn.*) nut, renură.
canevás *s. n.* schiţă, plan, proiect.
cánge *s. f.* **1.** cârlig. **2.** gheară.
cangrená *vb.* a se necroza, a putrezi, (*livr.*) a se mortifica.
cangrenát, -ă *adj.* necrozat, putred, putrezit, (*livr.*) mortificat.
canibál, -ă *s. m. f.* **1.** antropofag. **2.** (*fig.*) om crud, feroce.
canibalísm *s. n.* antropofagie; (*fig.*) cruzime, ferocitate.
caniculár, -ă *adj.* arzător, dogoritor, torid, tropical, zăpuşitor.
canículă *s. f.* arşiţă, zăpuşeală, năduf, (*livr.*) torpoare, (*fig.*) cuptor, jar, vipie.
canín, -ă *adj.* câinesc.
canión *s. n.* vale adâncă; cheie.
canístră *s. f.* bidon.
caníţie *s. f.* cărunţeală, încărunţire.
canón *s. n.* **1.** regulă, dogmă bisericească; tipic. **2.** normă, regulă, precept. **3.** penitenţă. **4.** (*fig.*) suferinţă, chin. **5.** cântare bisericească; (*p. ext.*) cântec; glas. **6.** (*muz.*) imitaţie.
canonádă *s. f.* bombardament, tir de artilerie.

canoneálă *s. f.* (*pop.*) caznă, trudă, chin, strădanie.
canoní *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) chinui, a (se) strădui. **2.** a tortura.
canoniál, -ă *adj.* canonic[2].
canónic[1] *s. m.* preot catolic, anglican; prelat.
canónic[2], **-ă** *adj.* **1.** normativ, canonial. **2.** *drept* ~ = drept bisericesc.
canonizá *vb.* a beatifica.
canotá *vb.* a vâsli.
canotáj *s. n.* sportul vâslitului.
canotiér, -ă *s. m. f.* (rar) canotor.
canotór, -oáre *s. m. f.* canotier.
cant *s. n.* **1.** muchie. **2.** margine, muchie.
cantábil, -ă *adj.* (*livr.*) melodios, muzical.
cantábile *adv.* **1.** melodios, armonios, muzical. **2.** expresiv.
cantabilitáte *s. f.* muzicalitate, melodicitate.
cantalúp *s. m.* pepene galben, turkestan.
cantándo *adv.* (*muz.*) cantabile.
cantarídă *s. f.* gândac-de-frasin.
cantautór *s. m.* cântăreţ-autor.
cantitáte *s. f.* **1.** câtime, mărime, număr. **2.** sumă. **3.** volum. **4.** ~ *de electricitate* = sarcină electrică.
cantitatív, -ă *adj.* numeric.
cánto *s. n.* cânt, cântare, muzică vocală.
cantoná *vb.* (*fig.*) a se limita, a (se) mărgini la...
cantonamént *s. n.* tabără, camping, bivuac.
cántor *s. m.* diac, dascăl.
cap[1] **I.** *s. n.* **1.** (*pop.; fam.*) căpăţână, scăfârlie, ţeastă. **2.** căpătâi. **3.** individ, ins. **4.** minte, inteligenţă, judecată; memorie. **5.** (*înv.*) viaţă; existenţă. **6.** ~ *încoronat* = rege. **7.** început, parte iniţială. **8.** capăt, sfârşit. **9.** faţă, avers. **10.** (*înv.*) capitol, paragraf. **II.** *s. m.* **1.** căpetenie, şef, conducător; iniţiator. **2.** corifeu.
cap[2] *s. n.* promontoriu.
capábil, -ă *adj.* **1.** apt. **2.** competent. **3.** avizat. **4.** înzestrat, valoros, talentat, destoinic.
capác *s. n.* **1.** acoperitoare. **2.** pulpă de vită.
capacitáte *s. f.* **1.** volum. **2.** cubaj. **3.** gabarit. **4.** forţă, posibilitate. **5.** aptitudine, talent, îndemânare.
cápă *s. f.* pelerină (scurtă).
cápăt *s. n.* **1.** extremitate, margine, limită, sfârşit; terminaţie. **2.** rămăşiţă, fragment, bucată.
capântórtură *s. f.* (*ornit.*) (*reg.*) sucitoare, vârtecap.
capcánă *s. f.* cursă, prinzătoare.
capelán *s. m.* preot, paracliser.
capélă[1] *s. f.* şapcă militară.
capélă[2] *s. f.* bisericuţă, paraclis.
capélă[3] *s. f.* orchestră, fanfară (militară).
capélmaístru *s. m.* dirijor, şef de orchestră.
cápeş, -ă adj. (înv.) încăpăţânat.
cápia *s. m. invar.* ardei (roşu) lung.
cápie *s. f.* cenuroză, căpială.
capilár, -ă *adj.* **1.** subţire, îngust, fin. **2.** *vas* ~ = vas sangvin microscopic.
capişón *s. n.* glugă.
cápişte *s. f.* (*înv.*) templu, sanctuar păgân.
capitál[1] *s. n.* **1.** bani, avere, bogăţie, resurse, patrimoniu. **2.** investiţii. **3.** ~ *de cunoştinţe* = experienţă.
capitál[2], **-ă** *adj.* **1.** fundamental, esenţial, primordial, decisiv, important. **2.** *literă* ~*ă* = majusculă, verzală. **3.** *pedeapsă* ~*ă* = pedeapsă cu moartea.
capitálă *s. f.* metropolă.
capitalíst, -ă *s. m. f.* bancher.
capitalizá *vb.* a acumula capital[1].
capitălúţă *s. f.* majusculă, verzală.
capitoná *vb.* a tapisa.
capitonáj *s. n.* capitonare.
capitonáre *s. f.* capitonaj.
capitonát, -ă *adj.* tapisat.
capitulá *vb.* a se preda, a ceda.
capitulánt, -ă *s. m. f.* capitulard.
capitulárd, -ă *adj.* capitulant.
cápiu, -ie *adj.* năuc, zăpăcit.
capodóperă *s. f.* creaţie genială.
caporál *s. m.* (*mil.; pop.*) căprar.

capót *s. n.* halat.
capotá *vb.* (*fig.*) a ceda.
cápră *s. f.* **1.** *~-de-munte* = capră-neagră. **2.** (*art.; pop.*) brezaia, turca. **3.** arşic de miel. **4.** (*tehn.*) cumpănă.
capricíos, -oásă *adj.* **1.** mofturos. **2.** inconsecvent, schimbător. **3.** ciudat, neobişnuit.
capríciu *s. n.* **1.** toană, hachiţe, moft, extravaganţă. **2.** (*muz.*) fantezie.
Capricórnul *s. n. art.* (*astron.; pop.*) Căpriorul, Ţapul.
capsá *vb.* a prinde, a fixa.
cápsă *s. f.* **1.** buton. **2.** capsulă.
capsomán, -ă *s. m. f.* (*fam.*) încăpăţânat, îndărătnic, recalcitrant.
capsúlă *s. f.* **1.** măciulie. **2.** caşetă. **3.** *~ cosmică* = cabină spaţială.
captá *vb.* **1.** a recepţiona. **2.** (*fig.*) a atrage, a ademeni.
captáre *s. f.* captaţie.
captáţie *s. f.* captare.
captív, -ă *adj.* **1.** prizonier. **2.** ostatic, deţinut.
captivá *vb.* **1.** (*fig.*) a subjuga. **2.** a pasiona, a absorbi, a fascina.
captivát, -ă *adj.* cucerit, fermecat, încântat, fascinat.
captivitáte *s. f.* **1.** prizonierat. **2.** robie, sclavie, (*livr.*) servitute.
capturá *vb.* **1.** a aresta. **2.** a prinde.
captúră *s. f.* **1.** capturare. **2.** pradă.
car *s. n.* **1.** *~ funebru (funerar, mortuar)* = dric. **2.** *~ blindat* = tanc. **3.** *~ul-Mare* = Ursa-mare. **4.** *~ul-Mic* = Ursa-mică. **5.** (*fig.*) mulţime, grămadă.
carabán *s. m.* (*entom.; reg.*) nasicorn.
carabínă *s. f.* puşcă, armă.
caraboiá *s. f.* (*înv.*) vitriol verde.
carácal *s. m.* râsul de pustiu.
caractér *s. n.* **1.** însuşire. **2.** fire, natură. **3.** literă. **4.** semn grafic.
caracteristic, -ă *adj.* **1.** definitoriu, distinct, distinctiv, particular, propriu, specific, tipic. **2.** obişnuit. **3.** reprezentativ. **4.** semnificativ.
caracteristică *s. f.* **1.** însuşire. **2.** (*tehn.*) parametru.
caracterizá *vb.* **1.** a defini. **2.** a individualiza. **3.** a descrie, a analiza, a înfăţişa. **4.** a se autocaracteriza.
caracterizánt, -ă *adj.* caracteristic.
caracterizatór, -oáre *adj.* specific, caracterizant.
caracúdă *s. f.* (*iht.*) **1.** albitură. **2.** caras, (*reg.*) obleţ.
caragáţă *s. f.* **1.** (*ornit.*) coţofană, ţarcă. **2.** (*fig.*) femeie vorbăreaţă.
caraghiós, -oásă *adj.* **1.** buf, ridicol, grotesc. **2.** comic.
caraghioslâc *s. n.* comicărie, bufonerie, clovnerie.
caragialésc, -eáscă *adj.* caragialian.
caragialián, -ă *adj.* caragialesc.
caramból *s. n.* **1.** tamponare, ciocnire, izbire. **2.** (*fig.*) încurcătură, zăpăceală; ciocnire.
caramél *adj.* (*invar.*) maro- deschis.
carantínă *s. f.* (*fig.*) izolare.
carapáce *s. f.* ţesut, înveliş osos.
carás *s. m.* (*iht.*) caracudă.
caraúlă *s. f.* (*înv.*) **1.** pază, strajă. **2.** santinelă, paznic.
caravánă *s. f.* convoi.
caravanserái *s. n.* han oriental.
caravélă *s. f.* fregată.
carâmb *s. m.* tureatcă.
carbíd *s. n.* carbură de calciu.
carbinól *s. m.* alcool metilic.
carbodiamídă *s. f.* (*chim.*) uree.
carbogazoásă *adj. apă ~* = apă gazoasă.
carbohidrát *s. m.* hidrocarbonat.
carbólic *adj. acid ~* = fenol.
carbón *s. n.* (*hârtie*) *~* = indigo, plombagină.
carbonát *s. m.* **1.** *~ acid* = bicarbonat. **2.** *~ de potasiu* = potasă. **3.** *~ de sodiu* = sodă.
carbonizá *vb.* a arde, a calcina.
carburánt *s. m.* combustibil lichid.
carbúră *s. f.* *~ de calciu* = carbid.
carcásă *s. f.* **1.** înveliş, crustă, carapace. **2.** schelet, osatură, cadru.
carcinogén, -ă *adj.* cancerigen.
carcinóm *s. n.* epiteliom.
carcinomatóză *s. f.* carcinoză.

carcinóză *s. f.* carcinomatoză.
card *s. n.* cartelă (magnetică).
cardá *vb.* a scărmăna, a dărăci.
cardamá *s. f.* (*bot.*) năsturel.
cardát, -ă *adj.* scărmănat, dărăcit.
cárdă *s. f.* darac.
cardinál, -ă *adj.* **1.** principal, esenţial, fundamental. **2.** *roşu-~* = roşu-purpuriu.
cardiopatíe *s. f.* boală de inimă.
cardiovasculár, -ă *adj. sistem (aparat) ~* = aparat circulator.
carénţă *s. f.* lipsă, deficienţă, lacună, defect; neglijenţă.
carétă *s. f.* trăsură închisă, cupeu, caleaşcă.
caréu *s. n.* pătrat.
carevá *pron. nehot.* cineva.
carfiól *s. m.* (*reg.*) conopidă.
cargobót *s. n.* cargou.
cargóu *s. n.* cargobot.
cariá *vb.* (*med.*) a se găuri, a se strica.
cariát, -ă *adj.* stricat, găurit.
caricaturál, -ă *adj.* buf, ridicol, grotesc, burlesc, caraghios.
caricatúră *s. f.* **1.** imagine deformată, portret satiric. **2.** (*fig.*) imitaţie nereuşită.
caricaturizá *vb.* a parodia.
caridă *s. f.* (*zool.*) crevetă.
cariéră *s. f.* **1.** profesiune, ocupaţie, îndeletnicire. **2.** poziţie socială.
carierísm *s. n.* parvenitism.
carierist, -ă *s. m. f.* parvenit, arivist.
cariochinéză *s. f.* (*biol.*) mitoză.
carismátic, -ă *adj.* convingător.
carísmă *s. f.* har; prestigiu.
caritábil, -ă *adj.* milos, generos.
caritáte *s. f.* **1.** binfacere, filantropie, generozitate. **2.** *soră de ~* = infirmieră.
carmangerie *s. f.* (*înv.*) măcelărie.
carmín *s. n.* cârmâz; (*p. ext.*) culoare roşie.
carnáj *s. n.* măcel, masacru, genocid.
carnál, -ă *adj.* trupesc, fizic.
carnasiér, -ă *adj.* carnivor.
cárne *s. f.* (*bot.*) pulpă de fructe.
carnét *s. n.* blocnotes.
carnivór, -ă *adj.* carnasier.
caró *s. n.* tobă.
carosábil, -ă *adj.* rutier.
carotá *vb.* a înşela, a extorca.
carótă *s. f.* morcov.
carotídă *s. f.* arteră cefalică.
caróu *s. n.* pătrăţel imprimat.
carpátic, -ă *adj.* carpatin.
carpatín, -ă *adj.* carpatic.
carpétă *s. f.* covoraş.
carpicultúră *s. f.* ciprinicultură.
cartaginéz, -ă **1.** *s. m. f.* pun. **2.** *adj.* punic.
cártă[1] *s. f.* **1.** act, document. **2.** pact, înţelegere, convenţie.
cártă[2] *s. f.* (*înv.*) hartă.
cárte *s. f.* **1.** scriere, operă, tipăritură, tom, volum, (*livr.*) op. **2.** *om de ~* = cărturar. **3.** (*fig.*) învăţătură, ştiinţă, cultură. **4.** registru. **5.** *~ funciară* = cadastru. **6.** *~ funduară* = cadastru. **7.** (*înv.; pop.*) scrisoare. **8.** act scris, document; dovadă, ordin.
cartél *s. n.* **1.** monopol. **2.** coaliţie sindicală, politică.
cartiér *s. n.* **1.** cvartal, (*pop.*) mahala, (în Franţa) arondisment. **2.** (*mil.*) tabără.
cartiláj *s. n.* zgârci.
cartirui *vb.* a încartirui.
cartóf *s. m.* **1.** (*reg.*) barabulă, picioică, crumpănă. **2.** *zahăr de ~i* = glucoză. **3.** (*bot.*) *~ dulce* = batat.
cartón[1] *s. n.* mucava.
cartón[2] *s. n.* (*reg.*) creton.
cartoná *vb.* a lega; a broşa.
cartonáj *s. n.* cartonare, broşare.
cartoniéră *s. f.* cartotecă.
cartotécă *s. f.* cartonieră.
cartúş *s. n.* glonţ.
carúră *s. f.* **1.** siluetă. **2.** (*fig.*) anvergură, calibru.
carusél *s. n.* căluşei, căişori.
carvasará *s. f.* (*înv.*) vamă, birou vamal.
casá *vb.* **1.** a anula. **2.** a sparge.
casábil, -ă *adj.* casant.
casánt, -ă *adj.* fragil, casabil.

casáp *s. m.* (*reg.*) **1.** măcelar. **2.** (*fig.*) om crud. **3.** călău.

casă[1] *s. f.* **1.** clădire, construcție, imobil. **2.** (*reg.*) cameră, odaie. **3.** ~ *de veci* = mormânt. **4.** ~ *Domnului* = biserică. **5.** ~ *de amanet* = lombard. **6.** ~ *de nebuni* = ospiciu. **7.** ~ *de prostituție* = bordel, lupanar, casă de toleranță. **8.** gospodărie. **9.** dinastie, neam. **10.** cămin, familie, căsnicie. **11.** (*pop.*) ~*a copilului* = placentă.

casă[2] *s. f.* caserie.

casă de bani *s. f.* seif.

cascádă *s. f.* **1.** cataractă, cădere de apă; urlătoare. **2.** salt primejdios.

cascadorie *s. f.* faptă temerară.

cască-gură *s. m.* gură-cască.

casétă *s. f.* cutioară, cutiuță.

cash (pr. *cheș*) *s. n.* bani lichizi, pești.

casiéră *s. f.* casieriță.

casieríță *s. f.* casieră.

casiopéiu *s. n.* (*chim.*) lutețiu.

cásnic, -ă *adj.* **1.** conjugal. **2.** domestic, familial, gospodăresc.

cásnică *s. f.* gospodină.

cast, -ă *adj.* pur, neprihănit, inocent; virgin; virginal, (*fig.*) curat.

castaniu, -íe *adj.* **1.** maroniu, cafeniu. **2.** șaten. **3.** căprui.

cástă[1] *s. f.* fecioară, virgină.

cástă[2] *s. f.* tagmă.

castél *s. n.* **1.** clădire mare, medievală. **2.** ~ *de apă* = rezervor de apă.

castitáte *s. f.* **1.** inocență. **2.** virginitate, feciorie, (*pop.*) fetie.

cástor *s. m.* biber.

castrá *vb.* a jugăni, a scopi, (*livr.*) a emascula, a steriliza.

castráre *s. f.* castrație, emasculație, jugănire, sterilizare.

castrát, -ă *adj.* (*pop.*) jugănit.

castrátie *s. f.* castrare.

castravete-de-máre *s. m.* (*zool.*) holoturie.

cástron *s. n.* vas, blid; supieră.

cástru *s. n.* lagăr, tabără fortificată.

cașalót *s. m. ulei de* ~ = ulei de spermanțet.

cașétă *s. f.* bulină, pilulă, pastilă.

cat *s. n.* **1.** etaj, nivel. **2.** ~*ul de jos* = parterul.

catabolísm *s. n.* dezasimilație, dezasimilare.

cataclísm *s. n.* (*fig.*) calamitate, dezastru.

cataclísmic, -ă *adj.* catastrofal.

catacómbă *s. f.* galerie subterană; coridor lung, îngust.

catadicsí *vb.* a binevoi, a se îndura.

catagrafiá *vb.* (*înv.*) a înregistra; a inventaria.

catagrafíe *s. f.* (*înv.*) **1.** inventar. **2.** recensământ.

catalíge *s. f. pl.* picioroange.

catalizatór *s. m.* accelerator, activant.

catalóg *s. n.* fișier, registru.

catalogá *vb.* **1.** a clasa, a înșira. **2.** (*fig.*) a socoti, a considera.

catapeteásmă *s. f.* iconostas, tâmplă[2].

cataplásmă *s. f.* compresă.

catapúltă *s. f.* (*mil.*) balistă.

catár *s. n.* guturai, coriză.

cataráctă *s. f.* **1.** cascadă. **2.** (*med.*) albeață, (*pop.*) apă-albă.

catárg *s. n.* (*mar.*) arbore.

catárgă *s. f.* (*înv.*) galeră.

catarói *s. n.* (*înv.; reg.*) **1.** apoplexie, dambla. **2.** guturai, gripă; catar, coriză.

catastíf *s. n.* (*înv.; fam.*) registru, condică, (rar) carte.

catastrofál, -ă *adj.* dezastruos, catastrofic.

catastrófă *s. f.* dezastru, calamitate, dramă, tragedie, nenorocire.

catastrófic, -ă *adj.* catastrofal, dezastruos, lamentabil, deplorabil.

catastrofísm *s. n.* pesimism.

catár *s. m.* **1.** (*zool.*) mul. **2.** (*fig.*) om încăpățânat.

catedrálă *s. f.* biserică (mare) episcopală.

categóric, -ă *adj.* **1.** precis, hotărât; necondiționat. **2.** clar, limpede.

categorie *s. f.* **1.** specie. **2.** clasă, fel, gen, soi, specie, varietate, **3.** pătură. **4.** clasă, grupare, tagmă. **5.** clasă, rang.

categorisí *vb.* (*fig.*) a califica, a caracteriza, a aprecia.

catehézá *s. f.* catehism.

catehísm *s. n.* catehezá.

caténă *s. f.* **1.** (*chim.*) lanț. **2.** sistem muntos.

caterincă *s. f.* (*reg.*) flașnetă.

caterisí *vb.* a răspopi, a despopi.

cáthartic, -ă *adj.* purificator.

catifeá *s. f.* velur, (*reg.*) barșon.

catifelát, -ă *adj.* mătăsos, moale.

catihét *s. m.* profesor de religie.

catód *s. m.* electrod negativ.

católic, -ă **1.** *adj.* papistășesc, romano-catolic. **2.** *s. m. f.* papistaș, romano-catolic.

catolicísm *s. n.* biserica catolică.

catónic, -ă *adj.* aspru, sever.

catrafúse *s. f. pl.* **1.** calabalâc, boarfe, bulendre. **2.** bagaj.

catrán *s. n.* **1.** gudron, (*reg.*) zeft. **2.** (*fig.*) supărare mare, mânie.

catrínță *s. f.* fotă (*pop.*) pestelcă.

cățaveícă *s. f.* (*reg.*) **1.** scurteică. **2.** femeie șireată.

caúc *s. n.* (*înv.; reg.*) căuș, scafă.

cauciúc *s. n.* (*pop.*) gumilastic.

caudát *s. n.* (*zool.*) urodel.

caústic, -ă *adj.* (*fig.*) satiric, sarcastic, mușcător.

causticitáte *s. f.* sarcasm.

cauterizá *vb.* (*med.*) a arde.

cauționá *vb.* a garanta.

cauțiúne *s. f.* fideiusiune, garanție, (*pop.*) chezășie.

cauzá *vb.* a pricinui, a produce.

cauzalitáte *s. f.* ~ *inelară* = feed back.

cauzatív, -ă *adj.* (*gram.*) factitiv.

cáuză *s. f.* **1.** motiv. **2.** motiv, rațiune. **3.** (*jur.*) proces, pricină, acțiune, (*pop.*) lege.

cav, -ă *adj.* gol, scobit.

caváf *s. m.* (*înv.*) pantofar, cizmar.

cavalcádă *s. f.* alergare de cai; cursă călare.

cavalér *s. m.* **1.** călăreț. **2.** holtei, burlac, (*pop.*) becher. **3.** om amabil, generos.

cavalerésc, -ească *adj.* franc, leal, sincer.

cavalerésțe *adv.* sincer, deschis, pe față.

cavalérie *s. f.* (*mil.*) călărime.

cavaleríme *s. f.* (*înv.*) cavalerie.

cavalerísm *s. n.* **1.** bunăvoință, amabilitate. **2.** lealitate, onestitate.

cavalín, -ă *adj.* (*zool.*) cabalin.

cavérnă *s. f.* **1.** peșteră, grotă, (*înv.*) speluncă. **2.** (*med.*) cavitate.

cavernós, -oásă *adj.* **1.** (*med.*) cavitar. **2.** gros, înăbușit.

caviár *s. n.* icre negre.

cavitár, -ă *adj.* (*med.*) cavernos.

cavitáte *s. f.* **1.** gaură, scobitură. **2.** cavernă. **3.** ~ *toracică* = torace.

cavóu *s. n.* criptă.

caz *s. n.* **1.** împrejurare, circumstanță, conjunctură, situație. **2.** întâmplare, eveniment; accident. **3.** îmbolnăvire. **4.** conflict.

cazán *s. n.* **1.** rezrvor. **2.** circ, căldare, zănoagă. **3.** alambic.

cazánie *s. f.* predică, didahie.

cazeínă *s. f.* (*biol.*) cazeinogen.

cazeinogén *s. n.* (*biol.*) cazeină.

cazemátă *s. f.* buncăr.

cazmá *s. f.* **1.** hârleț. **2.** (*reg.*) târnăcop.

cazná *s. f.* (*pop.*) **1.** tortură, supliciu. **2.** asuprire, împilare. **3.** strădanie, osteneală, trudă. **4.** suferință, durere.

cazón, -ă *adj.* **1.** milităresc. **2.** (*fig.*) aspru, rigid, sever.

cazuál, -ă *adj.* **1.** accidental. **2.** (*gram.*) flexionar.

că *conj.* **1.** căci, fiindcă, deoarece, pentru că. **2.** încât. **3.** doar.

căci *conj.* pentru că, deoarece, fiindcă.

căciulár *s. m.* infanterist, dorobanț.

căciúlă *s. f.* **1.** (*reg.*) cușmă. **2.** (*fig.*) om, persoană, individ.

căciuleálă *s. f.* căciulire.

căciuli *vb.* a se ploconi.

căciulíe *s. f.* (*reg.*) **1.** căpățână de usturoi. **2.** măciulie de mac.

căciulíre *s. f.* căciuleală, ploconire.

căciulíță *s. f.* bonetă, tichie.

cădeá *vb.* **1.** a pica; (*fig.*) a se lăsa, a veni. **2.** a se prăbuși, a se dărâma, a se surpa. **3.** a se așterne, a se depune. **4.** a eșua. **5.** a intra în... **6.** a se situa. **7.**

a se arăta, a reieși. **8.** a se cuveni. **9.** a-i ședea bine, a se potrivi. **10.** a muri.

cădelniță *vb.* a tămâia; *(fig.)* a linguși.

cădénie *s. f.* *(înv.)* cuviință.

cădére *s. f.* **1.** picare. **2.** ~ *de apă* = cascadă, cataractă. **3.** surpare. **4.** *(fig.)* ocupare, cucerire. **5.** *(fig.)* insucces, eșec, *(livr.)* fiasco, *(fam.)* chix. **6.** autoritate, competență, drept.

căftăni *vb.* **1.** a boieri. **2.** *(fig.; fam.)* a bate, a lovi.

căi *vb.* **1.** a se pocăi, a regreta. **2.** a căina. **3.** *(bis.)* a se pocăi.

căimăcămie *s. f.* *(înv.)* locotenență domnească, regență.

căină *vb.* **1.** a se tângui, a se văita, a se plânge, a se lamenta. **2.** a compătimi, a deplânge, *(reg.)* a căi.

căináre *s. f.* văitat.

căiță *s. f.* *(reg.)* **1.** bonetă, scufie, căciuliță. **2.** tichie. **3.** placentă.

călare **1.** *adv.* încălecat. **2.** *adj.* ecvestru.

călăraș *s. m.* *(înv.)* călăreț, cavalerist.

călăreț *s. m.* *(înv.)* călăraș.

călări *vb.* a încăleca.

călărie *s. f.* echitație.

călăríme *s. f.* *(înv.)* cavalerie.

călător, -oáre *adj.* **1.** nomad. **2.** migrator. **3.** *(fig.)* trecător, nestatornic, pasager. **4.** voiajor.

călători *vb.* **1.** a colinda, a cutreiera, a peregrina, a voiaja. **2.** *(fig.; reg.)* a se sfârși; a muri.

călătorie *s. f.* drum, deplasare, voiaj, *(înv.)* plimbare.

călătorit, -ă *adj.* umblat, voiajat.

călău *s. m.* **1.** gâde. **2.** *(fig.)* om crud; tiran, ucigaș.

călăúză *s. f.* **1.** ghid. **2.** conducător, îndrumător. **3.** îndreptar.

călăuzi *vb.* **1.** a conduce. **2.** a îndruma, a învăța, a ghida. **3.** a se orienta.

călăuzire *s. f.* îndrumare.

călăuzitór, -oáre *adj.* îndrumător, povățuitor.

călău, -íe *adj.* *(reg.)* **1.** verde, neuscat. **2.** necopt. **3.** călduț, încropit.

călcá *vb.* **1.** a păși. **2.** *(pop.)* a fecunda. **3.** a netezi. **4.** contraveni, a sparge. **5.** *(pop.)* a cotropi, a invada.

călcătór, -oáre **I.** *s. m. f.* *(rar)* prădător, hoț. **II.** *s. n.* *(tehn.)* **1.** ceapraz. **2.** apăsător, ceapraz. **3.** talpă.

călcătúră *s. f.* mers, umblet.

căldáre *s. f.* **1.** găleată. **2.** ~ *de rachiu* = alambic. **3.** cristelniță. **4.** ~ *glaciară* = circ glaciar.

căldăráș *s. m.* *(ornit.)* botroș.

căldúră *s. f.* **1.** temperatură ridicată. **2.** vreme toridă, canicula. **3.** *(med.;* la *pl.)* febră. **4.** *(fig.)* ardoare, patimă. **5.** afecțiune.

căldurós, -oásă *adj.* cald, gros.

călí *vb* **1.** a oțeli. **2.** *(fig.)* a (se) întări, a (se) oțeli, a (se) fortifica.

călíre *s. f.* călit[1], oțelire, fortificare.

călít[1] *s. n.* călire.

călít[2], **-ă** *adj.* **1.** întărit, rezistent; încercat. **2.** prăjit în grăsime.

călțún *s. m.* **1.** ciorap de lână. **2.** *(bot.)* ~*ul doamnei* = cerențel.

călțunáș *s. m.* *(bot.)* **1.** condurul-doamnei. **2.** toporași.

călúgăr *s. m.* monah, părinte.

călugărésc, -eáscă *adj.* monahal, mănăstiresc.

călugărie *s. f.* monahism.

călúgăriță *s. f.* maică, mireasa Domnului, monahă.

călúș *s. n.* **1.** șevalet. **2.** călușar, călușel. **3.** *(tehn.)* scripete.

călușár *s. m.* (la *pl. art.*) călușui.

călușél *s. m.* **1.** căluț. **2.** (la *pl.*) carusel, căișori, *(pop.; fam.)* tiribombă.

călút *s. m.* **1.** ~*-de-mare* = cal-de-mare, hipocamp. **2.** *(entom.)* cosaș.

cămárá *s. f.* **1.** *(înv.)* cameră, odaie. **2.** *(reg.)* chelar, șpais. **3.** ~ *domnească* = (rar) monetărie.

cămășá *s. f.* *(pop.)* placentă.

cămăráș *s. m.* *(înv.)* intendent la o mănăstire.

cămărășél *s. m.* *(înv.)* camerier.

cămărășíță *s. f.* (rar) chelăriță, menajeră.

cămătár *s. m.* **1.** (înv.) cămătaș, zaraf. **2.** *(fig.)* om zgârcit.

cămeșói *s. n.* cămașă lungă.

cămín *s. n.* **1.** sobă joasă. **2.** *(livr.)* șemineu. **3.** cuptor, vatră. **4.** horn. **5.** *(fig.)* casă părintească; *(p. ext.)* familie. **6.** locuință.

căní *vb.* a vopsi (în negru).

căpătá *vb.* **1.** a primi, a obține. **2.** a câștiga, a agonisi; a dobândi.

căpătâi *s. n.* **1.** extremitate, capăt. **2.** cap, creștet.

căpătui *vb.* **1.** a se îmbogăți. **2.** *(fam.)* a (se) căsători.

căpătuiálă *s. f.* îmbogățire, parvenire; căpătuire; stare, avere.

căpătuíre *s. f.* **1.** căpătuială, îmbogățire. **2.** *(fam.)* căsătorie.

căpătuit, -ă *adj.* **1.** bogat, înavuțit; parvenit. **2.** *(fam.)* căsătorit.

căpățână *s. f.* **1.** craniu, țeastă. **2.** *(tehn.)* cap, cioc.

căpățânós, -oásă *adj.* *(fig.)* încăpățânat, îndărătnic.

căpcáun *s. m.* **1.** monstru; canibal. **2.** *(fig.)* om rău, crud.

căpeténie *s. f.* **1.** conducător, șef, comandant. **2.** *(înv.)* căpitan. **3.** *de* ~ = principal, esențial.

căpiá *vb.* *(fig.)* a înnebuni.

căpiálă *s. f.* cenuroză, capie.

căpiére *s. f.* cenuroză, căpială.

căpistére *s. f.* *(reg.)* albie, copaie, covată.

căpitán *s. m.* **1.** *(înv.)* comandant. **2.** șef, conducător. **3.** căpetenie.

căpiță *s. f.* claie, stog, porcoi.

căpós, -oásă *adj.* *(fam.)* **1.** deștept. **2.** *(fig.)* încăpățânat.

căprár *s. m.* *(pop.)* caporal.

căprărie *s. f.* **1.** *(înv.)* detașament de soldați. **2.** *(fam.)* categorie, grup.

căpriór *s. m.* **1.** *(pop.)* țap. **2.** bârnă. **3.** *(reg.)* martac. **4.** maxilar.

Capriórul *s. m. art.* Capricornul.

căpríu, -íe *adj.* căprui, castaniu.

căprúi, -íe *adj.* castaniu, căpriu.

căptușí *vb.* **1.** a dubla. **2.** a îndesa, a ticsi. **3.** *(pop.)* a înșfăca, a fura. **4.** *(pop.)* a se alege cu...

căpuitór *s. n.* *(tehn.)* buterolă.

căpúș *s. n.* *(înv.)* cobuz.

căpúșă *s. f.* **1.** *(bot.)* ricin. **2.** mugur de viță; ochi.

cărá *vb.* **1.** a duce, a transporta. **2.** *(fam.)* a pleca. **3.** a se cărăbăni.

căráre *s. f.* potecă; pârtie; *(p. gener.)* drum.

cărát *s. n.* transport.

cărăbăni *vb.* *(fam.)* a fugi, a se căra, a o șterge.

cărăbúș *s. m.* gândac-de-mai.

cărămiziu, -íe *adj.* roșiatic, bric.

cărărúie *s. f.* potecuță.

cărătór *s. m.* (rar) hamal.

cărătúră *s. f.* transport.

cărăúș *s. m.* căruțaș, chirigiu.

Cărăúșul *s. m. art.* *(pop.)* Alcor.

cărbúne *s. m.* **1.** *(fig.)* aur negru. **2.** mangal. **3.** (la *pl.*) tăciune. **4.** *(med.)* antrax, dalac.

cărindár *s. m.* *(pop.)* ianuarie.

cărnós, -oásă *adj.* **1.** musculos. **2.** *(bot.)* miezos, pulpos.

cărnosí *vb.* a descărna.

cărpănós, -oásă *adj., s. m. f.* *(depr.)* avar, zgârcit, harpagon.

cărpănoșie *s. f.* *(depr.)* avariție, zgârcenie; meschinărie, calicie.

cărturár *s. m.* învățat, erudit; savant, *(înv.)* diac.

cărturărésc, -eáscă *adj.* livresc.

cărucíor *s. m.* căruț, landou.

cărúnt, -ă *adj.* încărunțit; sur; *(fig.)* nins, bătrân.

cărunțéțe *s. f.* caniție, cărunțeală; *(fig.)* bătrânețe.

cărunțeálă *s. f.* cărunțețe.

cărunți *vb.* *(înv.)* a încărunți.

cărúț *s. m.* cărucior, landou.

căruțáș *s. m.* cărăuș, chirigiu.

căsăpí *vb.* a ciopârți, a măcelări.

căsăpie *s. f.* *(reg.)* măcelărie.

căsăpíre *s. f.* măcelărire, ciopârțire.

căsătorí *vb.* **1.** a se lua, a se maria. **2.** a se cununa. **3.** a se însura. **4.** a se mărita.

căsătorie *s. f.* **1.** căsnicie, mariaj, *(livr.)* matrimoniu. **2.** cununie.

căsătorít, -ă *adj.* **1.** cununat. **2.** însurat; măritată.

căscá *vb.* **1.** a deschide. **2.** a se holba. **3.** a se deschide; a se crăpa.

căscát[1] *s. n.* **1.** căscare, deschidere. **2.** căscătură.

căscát[2], **–ă** *adj.* **1.** deschis. **2.** bleg, neatent, distrat. **3.** holbat, zgâit.

căscătură *s. f.* **1.** căscat[1]. **2.** deschizătură; crăpătură.

căscăúnd, –ă *s. m. f.* *(pop.)* gură–cască, nătăfleț, zăpăcit.

căsnicíe *s. f.* viață conjugală, căsătorie, *(livr.)* mariaj, matrimoniu.

căsúță *s. f.* căscioară.

cășăríe *s. f.* stână, târlă.

cășuná *vb.* **1.** a i se năzări. **2.** a cauza, a pricinui.

cătánă *s. f.* *(reg.)* soldat, ostaș.

cătănésc, –eáscă *adj.* *(reg.)* cazon, soldățesc, ostășesc.

cătănéște *adv.* *(reg.)* soldățește, ostășește, militărește.

cătăníe *s. f.* *(reg.)* serviciu militar; militărie, stagiu.

cătínă róșie *s. f.* tamariscă

cătinél *adv.* încetinel, agale, tiptil.

cătrăní *vb.* **1.** a gudrona. **2.** *(fig.)* a (se) supăra, a (se) amărî. **3.** *(fig.)* a otrăvi, a învenina.

cătrănít, –ă *adj.* **1.** gudronat. **2.** tuciuriu, negru. **3.** *(fig.)* amărât, supărat. **4.** *(fig.)* otrăvit, înveninat.

către *prep.* **1.** înspre, spre. **2.** dinspre, de la... **3.** pe la..., cam la... **4.** față de...

cătúșă *s. f.* **1.** (la *pl.*) fiare. **2.** chingă, *(reg.)* martac.

cățărá *vb.* **1.** a se sui, a se cocoța, a urca. **2.** a se prinde, a se fixa.

cățeá *s. f.* **1.** *(reg.)* gudă. **2.** *(depr.)* depravată. **3.** *(fig.)* mitralieră.

cățél *s. m.* **1.** *(fig.)* om lingușitor. **2.** *~ul-pământului* = orbete. **3.** *~–de–frasin* = cantaridă.

Cățelúșă *s. f.* *art.* Alcor.

cățúie *s. f.* afumătoare.

căúș *s. n.* **1.** cauc, scafă. **2.** cupă. **3.** *(tehn.)* cancioc.

căutá *vb.* **1.** a cotrobăi, a scotoci. **2.** a se cere, a se vinde. **3.** a se interesa, a se ocupa de... **4.** a se strădui să... **5.** a încerca. **6.** a cerceta, a examina, a studia. **7.** a trata.

căutáre *s. f.* **1.** îngrijire medicală. **2.** *(înv.)* inspecție, examinare. **3.** osteneală. **4.** privire; căutătură. **5.** preț bun, trecere.

căutát[1] *s. n.* căutare.

căutát[2], **–ă** *adj.* afectat, pedant.

căutătúră *s. f.* înfățișare, mină, privire, uitătură.

căzăceásca *s. f.* *art.* cazacioc.

căzătúră *s. f.* **1.** cădere. **2.** (la *pl.*) deșeuri. **3.** *(depr.)* neputincios; *(fig.)* ins imoral, depravat, corupt.

căzní *vb.* **1.** a se strădui. **2.** a tortura, a chinui, a canoni.

căznít, –ă *adj.* torturat, chinuit.

câine *s. m.* *(fig.)* om rău, hain.

câinésc, –eáscă *adj.* **1.** *(pop.)* *dinte ~* = canin. **2.** *(fig.)* rău, dușmănos, hain, aspru, câinos.

câinós, –oásă *adj.* **1.** crud, rău, hain. **2.** aspru, câinesc.

câmp *s. n.* **1.** câmpie, șes. **2.** ogor. **3.** *câmp de gheață* = aisfild.

câmpeán, –ă *adj.* câmpenesc.

câmpenésc, –eáscă *adj.* **1.** pastoral, rural, rustic, țărănesc, *(livr.)* agrest, campestru. **2.** bucolic.

câmpíe *s. f.* șes, câmp, bărăgan.

când *conj.* **1.** că. **2.** dacă. **3.** cum. **4.** fiindcă, deoarece.

cândvá *adv.* odată, demult, odinioară, vreodată.

cânt *s. n.* **1.** cântare, cântat, cântec, melodie. **2.** *(muz.)* canto.

cântá *vb.* **1.** *(muz.)* a executa, a interpreta, a intona. **2.** *(reg.)* a boci, a jeli, a jelui.

cântár *s. n.* **1.** balanță. **2.** cântăreală, cântărire.

cântáre *s. f.* **1.** cânt, cântec. **2.** muzică. **3.** *(bis.)* canon.

cântăreálă *s. f.* cântar, cântărire.

cântăréț *s. m.* dascăl, diac.

cântăréț–autór *s. m.* cantautor.

cântărí *vb.* **1.** a măsura. **2.** *(fig.)* a aprecia, a judeca; a cumpăni, a chibzui. **3.** a valora, a prețui.

cântărít, –ă *adj.* cumpănit, chibzuit, socotit.

cântec *s. n.* **1.** cântare, cânt, compoziție, melodie. **2.** *~ bătrânesc* = baladă populară veche.

cârcă *s. f.* *în ~* = în spate.

cârcăiác *s. m.* *(zool.; pop.)* scolopendră, *(reg.)* carete.

cârcălí *vb.* **1.** a (se) perpeli. **2.** a murdări.

cârcél *s. m.* *(zool.)* căpușă.

cârciumăreásă *s. f.* cârciumăriță.

cârciumăríță *s. f.* cârciumăreasă.

cârcotáș, –ă *adj., s. m. f.* șicanator, *(pop.)* cârtitor, gâlcevitor.

cârcoti *vb.* *(pop.)* a se certa; a cârti.

cârd *s. n.* **1.** stol. **2.** ceată. **3.** *(fam.)* mulțime, șir, grămadă.

cârdășíe *s. f.* bandă, clan, clică.

cârâí *vb.* a cicăli, a ciorovăi.

cârâiálă *s. f.* ciorovăială.

cârjáncă *s. f.* *(iht.)* plătică.

cárjă *s. f.* *~ a aortei* = crosa aortei.

cârlán *s. m.* noaten, miop.

cârlíg *s. n.* andrea, igliță.

cârlión *s. m.* buclă, zuluf.

cârlionțá *vb.* a (se) ondula.

cârlionțát, –ă *adj.* buclat, ondulat, inelat, încrețit.

cârmáci *s. m.* *(fig.)* cârmuitor, conducător.

cârmă *s. f.* *(fig.)* conducere, cârmuire, guvernare.

cârmáz *s. n.* carmin.

cârmáziu, –ie *adj.* *(pop.)* stacojiu.

cârmí *vb.* a coti, a vira.

cârmuí *vb.* a (se) conduce, a (se) guverna, a (se) administra.

cârmuíre *s. f.* guvernare, guvern, stăpânire, administrație superioară.

cârmuitór, –oáre *s. m. f.* conducător, guvernator; oficial.

cârnát *s. m.* *(fig.; fam.)* șir 'ung.

cârneleágă *s. f.* (la *pl.*) *(bis.)* harți.

cârní *vb.* a se întoarce.

cârnitúră *s. f.* *(pop.)* cotitură.

cárpă *s. f.* **1.** bulcandră, zdreanță, *(pop.)* treanță. **2.** scutec.

cârpăcí *vb.* a se petici, a cârpi; *(p. gener.)* a lucra prost.

cârpeálă *s. f.* cârpitură.

cârpí *vb.* **1.** a petici. **2.** a coase, a prinde, a țese. **3.** *(fig.)* a pălmui.

cârpíre *s. f.* **1.** peticire. **2.** cusut, țesere. **3.** pălmuire.

cârpít *s. n.* cârpire, peticire.

cârpitúră *s. f.* cârpeală.

cârteálă *s. f.* protest; critică.

cârtí *vb.* a protesta.

cârtitór, –oáre *adj.* *(pop.)* cârcotaș, șicanator.

cártiță *s. f.* **1.** *(zool.)* sobol. **2.** *(fig.)* agent infiltrat.

cășiță *s. f.* *(entom.)* strepede.

câștíg *s. n.* **1.** avantaj. **2.** beneficiu, profit. **3.** salariu.

câștigá *vb.* **1.** a beneficia. **2.** a dobândi. **3.** a recupera. **4.** a cuceri, a obține. **5.** a birui, a învinge.

cât **1.** *conj.* ca, precum, cum. **2.** *adv.* în ce grad. **3.** *conj.* oricât.

câteodátă *adv.* uneori.

câtíme *s. f.* mărime, număr, volum, cantitate.

câtvá *adv.* puțin, oleacă, nițel.

CD = compact disc.

ceacár, –ă *adj.* sașiu, zbanghiu.

ceáfă *s. f.* grumaz; *(pop.)* cerbice.

ceahlău *s. m.* *(ornit.; reg.)* vultur bărbos, zăgan.

ceai *s. n.* reuniune, jur.

cealmá *s. f.* *(înv.)* turban.

cealmagiu *s. m.* *(înv.)* turc.

ceam *s. n.* șlep.

ceápă *s. f.* **1.** bulb. **2.** *~ de sămânță* = arpagic. **3.** (reg.) stânjenel.

ceapráz *s. n.* **1.** firet. **2.** *(tehn.)* călcător, zimțar.

ceáră *s. f.* **1.** cerumen. **2.** *~ de balenă* = spermanțet, ulei de cașalot. **3.** *~ de pământ* = ozocheritā.

ceárcăn *s. n.* *(astron.)* *(pop.)* halo.

cearșáf *s. n.* *(înv.)* **1.** pânză de turban; șal. **2.** giulgiu.

ceártă *s. f.* **1.** sfadă, gâlceavă. **2.** neînțelegere; dușmănie, ură.

ceas *s. n.* **1.** oră. **2.** moment, clipă; răstimp. **3.** ceasornic, orologiu. **4.** *~ solar* = cadran solar. **5.** *(tehn.)* contor.

ceasórnic *s. n.* ceas.

ceátă *s. f.* **1.** grup, mulțime, bandă, clică, șleahtă. **2.** tabără, grup.
ceatlău *s. n.* **1.** cruce (la car). **2.** bâtă, ciomag, băț gros.
ceáță *s. f.* negură, pâclă.
ceaún *s. n.* (*pop.*) tuci.
ceaúș *s. m.* (*înv.*) **1.** ușier, aprod. **2.** șef, căpetenie.
cecidíe *s. f.* gală[2].
cecitáte *s. f.* **1.** ablepsie, orbire. **2.** ~ *verbală* = alexie. **3.** ~ *nocturnă* = hemeralopie.
cedá *vb.* **1.** a lăsa, a renunța. **2.** a se supune. **3.** a fi învins, a capitula. **4.** a se ameliora. **5.** a se rupe; a se deforma.
cefalalgíe *s. f.* durere de cap; cefalee.
cefalée *s. f.* durere de cap, cefalalgie.
cefálic, -ă *adj. arteră* ~ă = carotidă.
cefalotomíe *s. f.* (*med.*) craniotomie.
ceferíst, -ă *s. m. f.* feroviar (român).
ceh, -ă *adj.* cehesc.
cehésc, -eáșcă *adj.* ceh.
cel, cea **1.** *adj. dem.* acela, aceea. **2.** *pron. dem.* ~ *ce* = care. **3.** ~ *mult* = maximum. **4.** ~ *puțin* = minimum; măcar, barem.
celár *s. n.* (*pop.*) cămară.
célălalt, celáltă *pron. dem., adj. dem.* (*pop.*) ălălalt, aialaltă.
cel-de-pe-comoáră *s. m.* dracul, încornoratul, aghiuță.
Cel-de-sus *s. m.* Dumnezeu.
celebrá *vb.* **1.** a oficia. **2.** a sărbători, a aniversa.
celebráre *s. f.* **1.** aniversare. **2.** (*bis.*) oficiere, săvârșire.
celebritáte *s. f.* **1.** reputație, faimă, glorie. **2.** om celebru, renumit.
celébru, -ă *adj.* renumit, vestit, ilustru, faimos, notoriu, cunoscut.
celerimétru *s. n.* tahimetru.
celeritáte *s. f.* (*livr.*) viteză, iuțeală, repeziciune, rapiditate.
celést, -ă *adj.* (*livr.*) ceresc; minunat, divin.
cele zece porúnci *s. f.* decalogul.
celibát *s. n.* burlăcie, holteie.
celibatár *s. m.* burlac, cavaler, holtei, june, necăsătorit.
celioscopíe *s. f.* peritoneoscopie.
celiotomíe *s. f.* laparotomie.
célla *s. f.* (*livr.*) naos, navă.
céllo *s. n.* violoncel.
celt, -ă **1.** *s. m. f.* gal. **2.** *adj.* celtic.
céltic, -ă *adj.* celt, galic.
célțiu *s. n.* (*chim.*) hafniu.
celuí *vb.* (*reg.*) **1.** a (se) înșela, a (se) amăgi. **2.** a ademeni.
celúlă *s. f.* **1.** alveolă. **2.** ~ *fotoelectrică* = fotocelulă. **3.** ~ *fotovoltaică* = fotoelement.
cémbalo *s. n.* clavecin.
cenobít *s. m.* (*înv.*) chinovit.
centáur *s. m.* hipocentaur.
centenár, -ă *adj.* (*livr.*) secular.
centirón *s. n.* centură (militară).
centrá *vb.* (*tehn.*) a axa.
centrál, -ă *adj.* **1.** medial. **2.** principal, (*fig.*) nodal.
centripét, -ă *adj.* **1.** centripetal. **2.** (*anat.*) aferent.
centripetál, -ă *adj.* centripet.
centrosféră *s. f.* barisferă, nife.
céntru *s. n.* **1.** mijloc. **2.** miez, nucleu. **3.** ~ *de greutate* = baricentru. **4.** (*fig.*) focar, sediu. **5.** (*fig.*) bastion, citadelă, focar.
centúplu, -ă *adj.* însutit.
centúră *s. f.* **1.** curea, cordon, cingătoare. **2.** centiron.
centurión *s. m.* sutaș.
cenuróză *s. f.* capie, căpială, căpiere, (*pop.*) răsfug.
cenușár **1.** *s. n.* urnă cinerară. **2.** *s. m.* (*înv.; ir.*) copist. **3.** *s. m.* (*bot.*) arbore-puturos.
cenușíu, -ie *adj.* fumuriu, gri, plumburiu, sur; (*fig.*) cețos.
cep *s. n.* dop, canea.
cepeleág, -ă *adj.* (*reg.*) peltic.
cer *s. n.* **1.** boltă cerească, firmament. **2.** văzduh, aer, atmosferă. **3.** rai, eden, paradis. **4.** divinitate, pronie, providență. ~*-ul-gurii* = palatul bucal.
cerát, -ă *adj.* **1.** impermeabil. **2.** lucios.
cérber *s. m.* **1.** animal fabulos. **2.** (*fig.*) paznic sever, neînduplecat.

cerbíce *s. f.* ceafă, grumaz.
cerbicíe *s. f.* tenacitate, intransigență, împotrivire; încăpățânare.
cerboáică *s. f.* (*zool.*) ciută.
cerc *s. n.* **1.** circumferință. **2.** (*fig.*) sferă, întindere, cuprins, limită. **3.** disc. **4.** rotocol. **5.** ambianță, anturaj, societate, mediu. **6.** domeniu, sferă.
cercá *vb.* **1.** (*pop.*) a cerceta, a iscodi. **2.** a se informa, a se interesa. **3.** (*pop.*) a se strădui. **4.** (*pop.*) a proba. **5.** a privi, a uita. **6.** (*înv.*) a îndura, a suferi, a pătimi.
cercár *s. m.* larva gălbezii.
cercáre *s. f.* (*pop.*) **1.** cercetare, investigație. **2.** încercare, experiență; probă. **3.** suferință, durere; nenorocire.
cercát, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** încercat. **2.** experiementat, iscusit.
cercănát, -ă *adj.* încercănat.
cercél *s. m.* (*tehn.*) scoabă.
cercelúș *s. m.* (*bot.*) **1.** fucsie. **2.** (la *pl.*) lăcrămioare.
cercetá *vb.* **1.** a analiza, a examina; a studia, a investiga. **2.** a se informa; a iscodi. **3.** a ancheta. **4.** (*pop.*) a vizita.
cercetát, -ă *adj.* **1.** observat, controlat. **2.** studiat.
cercetátor, -oáre **1.** *s. m. f.* om de știință. **2.** *adj.* atent.
cerceveá *s. f.* cadru, ramă, toc.
cercuí *vb.* **1.** a lega; a freta. **2.** (*fig.*) a înconjura. **3.** (*fig.*) a limita.
cercuiálă *s. f.* cercuire, legare.
cercuíre *s. f.* cercuială, legare.
cerdác *s. n.* verandă, pridvor, tindă.
cére *vb.* **1.** a peți. **2.** a cerși. **3.** a reclama, a revendica; a pretinde. **4.** a dori, a pofti. **5.** a impune. **6.** a avea căutare, a se vinde.
cereále *s. f. pl.* grâne, (*pop.*) bucate.
cerebél *s. n.* creierul mic.
cerebrál, -ă *adj.* intelectual, rațional, mintal, spiritual.
cerebromalacíe *s. f.* (*med.*) ramolisment cerebral.
ceremoniál, -ă **1.** *s. n.* etichetă, protocol. **2.** *adj.* ceremonios.
ceremónie *s. f.* **1.** ceremonial. **2.** solemnitate; paradă, fast, pompă. **3.** serviciu religios.
ceremoniós, -oásă *adj.* protocolar, reverențios, solemn.
cerențél *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** călțunul-doamnei. **2.** ridichioară.
cérere *s. f.* **1.** solicitare; rugăminte. **2.** pretenție, exigență, revendicare. **3.** căutare, cerință. **4.** petiție.
cerésc, -eáscă *adj.* **1.** sideral. **2.** dumnezeiesc, divin, celest. **3.** (*fig.*) minunat, fermecător.
cérgă *s. f.* pătură, țol, scoarță, velință, cuvertură.
cerință *s. f.* exigență; nevoie; pretenție, necesitate.
cérne *vb.* (*fig.*) **1.** a distinge. **2.** a ploua mărunt, a bura. **3.** a discerne, a deosebi.
cerneálă[1] *s. f.* vopsire în negru.
cerneálă[2] *s. f.* (*reg.*) negreală.
cernére *s. f.* cernut.
cerní *vb.* **1.** a înnegri. **2.** a îndolia. **3.** (*fig.*) a se întrista, a se mâhni.
cernire *s. f.* cernit[1], îndoliere.
cernít[1] *s. n.* cernire.
cernít[2], **-ă** *adj.* **1.** îndoliat. **2.** (*fig.*) mâhnit, trist, îndurerat; mohorât.
cernúșcă *s. f.* (*bot.*) **1.** negrușcă. **2.** negrilică.
cernút *s. n.* cernere.
cerșeálă *s. f.* cerșit, cerșitorie.
cerșetór, -oáre *s. m. f.* milog.
cerșetorie *s. f.* cerșit, cerșeală.
cerșetorít *s. n.* cerșetorie.
cerșí *vb.* a cere, a se milogi.
cerșít *s. n.* cerșetorie, cerșeală.
cert, -ă *adj.* **1.** sigur, neîndoios. **2.** real, autentic, veridic.
certá *vb.* **1.** a se gâlcevi, a se sfădi. **2.** a dojeni, a admonesta, (*fig.*) a săpuni. **3.** a pedepsi.
certáre *s. f.* sfadă, ceartă; mustrare.
certát, -ă *adj.* învrăjbit, supărat.
certăréț, -eáță *adj.* gâlcevitor, arțăgos, (*fig.*) clonțos.
certificá *vb.* a confirma, a dovedi.
certificát *s. n.* atestat, înscris, document, (*înv.*) testimoniu.

certitúdine *s. f.* **1.** siguranță. **2.** convingere, credință.
cerúmen *s. n.* ceară, (*pop.*) clei.
cerút *s. n.* cerșit, cerșetorie.
cerúză *s. f.* alb de plumb.
cérvix *s. n.* **1.** col uterin. **2.** col vezical.
cest[1] *s. n.* (rar) pugilat.
cest[2], **ceástă** *adj. dem. (înv.; reg.)* acest.
césta, ceásta *pron. dem. (înv.; reg.)* acesta.
céstălalt, ceástălaltă *pron. dem.* ăstălalt.
cetacéum *s. n.* spermanțet.
cetáte *s. f.* **1.** fortăreață. **2.** oraș. **3.** ~ *de scaun* = capitală.
cetățéan, -ă *s. m. f. (jur.)* supus.
cetățenésc, -éască *adj.* civic.
cetățenie *s. f.* situația de cetățean.
cetățúie *s. f.* fortăreață, întăritură naturală, citadelă.
ceterá *vb. (fig.)* a plictisi, a sâcâi.
ceteráș *s. m. (reg.)* violonist, lăutar, scripcar, viorist.
céteră *s. f. (reg.)* vioară.
cétină *s. f.* **1.** ramură de brad; (*p. ext.*) brad. **2.** ~*-de-negi* = (*bot.*) (*livr.*) sabină.
cetiníță *s. f. (bot.)* cetioară.
cetioáră *s. f. (bot.)* cetiniță.
cețós, -oásă *adj.* înnegurat, nebulos, pâclos.
céucă *s. f. (zool.)* stăncuță.
cevá **1.** *pron. nehot.* cevași. **2.** *adj. nehot.* câtva, oarecare. **3.** *adv.* întrucâtva, oarecum.
ceváși *pron. nehot. (înv.; reg.)* ceva.
cevășilea *pron. nehot. (pop.; fam.)* ceva, oarecare.
cezár *s. m.* împărat.
cezariánă *s. f. (med.)* cezarotomie.
cezarotomíe *s. f. (med.)* cezariană.
chairman (pr. *céarmen*) *s. m.* moderator.
cheág *s. n.* **1.** chimozină, labferment, lactoferment. **2.** coagul. **3.** *(fig.)* avere, avut, bogăție.
chef *s. n.* **1.** ospăț, zaiafet. **2.** bună dispoziție, veselie. **3.** capriciu, toană. **4.** *(înv.)* tabiet.
chefál *s. m. (iht.) (reg.)* laban.
chefăluí *vb. (reg.)* a se îmbăta.
chefliu, -íe *adj.* petrecăreț.
chefuí *vb.* a benchetui.
chehaiá *s. f. (înv.)* **1.** slujbaș vamal; șef de poștă. **2.** capuchehaie.
chei[1] *s. n.* splai.
chei[2] *s. n. pl.* defiliu, strâmtoare, trecătoare, (*pop.*) strungă.
chéie *s. f.* **1.** acordor. **2.** *(fig.)* explicație, dezlegare. **3.** secret, simbol.
chel, cheálă *adj.* pleșuv.
chelár *s. m.* pivnicer.
chelălăi *vb.* a scheuna.
chelăreásă *s. f.* chelărită.
chelăríță *s. f.* chelăreasă.
chélbe *s. f. (pop.)* chelie, calviție.
chelbós, -oásă *adj., s. m. f.* (om) chel, pleșuv.
chelboși *vb. (pop.)* a cheli.
chelíe *s. f.* calviție, pleșuvie.
chelifér *s. m. (zool.)* scorpionul de cărți.
chélner *s. m.* ospătar.
chélneriță *s. f.* ospătăriță.
cheltuí *vb.* a irosi, a risipi, *(fig.)* a consuma, a toca.
cheltuiálă *s. f.* **1.** cheltuire. **2.** consum, (la *pl.*) speze.
cheltuitór, -oáre *adj., s. m. f.* (om) risipitor, (*livr.*) prodig.
chemá *vb.* **1.** a invita, a pofti. **2.** a solicita, a apela la... **3.** a evoca. **4.** a cita, a deferi justiției. **5.** a se numi.
chemáre *s. f.* **1.** invitare, invitație. **2.** proclamație. **3.** ordin, dispoziție. **4.** *(fig.)* înclinație, vocație. **5.** menire, misiune, rol.
chemătór *s. m.* vornicel.
chemitipíe *s. f.* chemigrafie.
chenár *s. n.* bordură, margine.
chenzinál, -ă *adj.* bilunar.
cheotoáre *s. f.* butonieră.
chepéng *s. n.* (rar) oblon.
chéra *s. f. art. (înv.)* cucoană, doamnă.
cheratóm *s. n.* cheratodermie.
cheratoscóp *s. n. (med.)* astigmometru.
cherchelí *vb. (fam.)* a se îmbăta.

cherchelít, -ă *adj. (fam.)* amețit.
cheresteá *s. f.* **1.** lemnărie. **2.** *(fig.; fam.)* structură osoasă.
chérnăr *s. n.* punctator.
chesát *s. n. (înv.)* criză comercială.
chestioná *vb.* **1.** a întreba, a interoga. **2.** a examina, a asculta.
chestiúne *s. f.* **1.** problemă, temă, subiect. **2.** întrebare. **3.** *(fam.)* întâmplare, fapt divers.
chétă *s. f.* colectă.
chewing-gum (pr. *ciúingam*) *s. n.* gumă de mestecat.
chezășíe *s. f.* garanție, asigurare, gir, *(înv.)* credință.
chiabúr, -ă *s. m., adj.* (țăran) bogat; *(reg.)* gazdă, găzdac.
chiaburí *vb.* a se îmbogăți.
chiar, -ă **I.** *adv.* **1.** întocmai, tocmai, exact. **2.** încă, deja. **3.** măcar. **4.** în realitate. **II.** *adj. (înv.)* clar, curat, limpede.
chibzuí *vb.* **1.** a judeca, a se gândi, a reflecta. **2.** a plănui. **3.** *(fig.)* a cumpăni, a măsura.
chibzuíre *s. f.* deliberare.
chibzuít, -ă *adj.* socotit, cumpănit, cumpătat, echilibrat.
chícă *s. f.* plete.
chichiréz *s. n. (fam.)* haz; farmec.
chichíță *s. f. (fam.)* șiretlic, vicleșug, subterfugiu, viclenie.
chiciură *s. f.* promoroacă.
chícot *s. n.* chicoteală.
chicoteálă *s. f.* chicot, chicotit.
chicotít *s. n.* chicoteală, chicot.
chief (pr. *cif*) *s. m.* șef, conducător.
chietúdine *s. f.* liniște, calm.
chifteá *s. f. (pop.)* pârjoală.
chihlimbár *s. n.* ambră galbenă.
chihlimbariu, -íe *adj.* gălbui, auriu, *(reg.)* gălburiu.
chil *s. n. (fam.)* kilogram.
chiliásm *s. n. (bis.)* milenarism.
chilipír *s. n.* **1.** *(pop.; fam.)* pleașcă, pomană. **2.** afacere avantajoasă; profit, câștig.
chilóm *(înv.)* **1.** *s. n.* măciucă. **2.** *s. m.* pumn.
chilomán *s. n. (pop.)* larmă, zarvă, hărmălaie, vacarm, zgomot.
chímen *s. m. (bot.)* chimion.
chimie biológică *s. n.* biochimie.
chimión *s. m.* **1.** chimen. **2.** ~*-de-apă* = mărăraș.
chimiosintéză *s. f. (biol.)* chemosinteză.
chimír *s. n.* șerpar, (*reg.*) chingă.
chimozínă *s. f. (biochim.)* cheag.
chimvál *s. n.* **1.** cimbal. **2.** (rar) clopot.
chin *s. n.* **1.** suferință. **2.** tortură. **3.** caznă, efort, zbucium.
chindíe *s. f.* vecernie.
chinéz[1] *s. m. (reg.; înv.)* primar.
chinéz[2], **-ă** *adj.* chinezesc.
chinezésc, -éască *adj.* chinez.
chíngă *s. f.* **1.** cingătoare. **2.** bară de întărire, stinghie.
chinovár *s. n.* vermillon, cinabru.
chinuí *vb.* **1.** a suferi. **2.** a necăji, a plictisi. **3.** a se strădui, a se trudi.
chinuíre *s. f.* torturare.
chiolhán *s. n. (pop.; fam.)* chef, petrecere, benchetuială.
chiomp, chioámpă *adj. (reg.)* **1.** prost, nesocotit. **2.** șașiu.
chiondorâș *adv. (reg.)* **1.** chiorâș, șașiu. **2.** încruntat, îmbufnat.
chior, chioáră *adj.* **1.** *(reg.)* miop, orb. **2.** șașiu. **3.** slab. **4.** diluat, neconsistent.
chiorâș, -ă *adj.* **1.** șașiu. **2.** *(fig.)* încruntat, supărat, posomorât.
chiorî *vb.* **1.** *(reg.)* a orbi. **2.** *(fam.)* a se holba, a se zgâi.
chioșc *s. n.* **1.** pavilion, cerdac, filigorie. **2.** gheretă, tonetă.
chíot *s. n.* strigăt, țipăt.
chiotí *vb.* a chiui; a răsuna.
chip **I.** *s. n.* **1.** față, obraz, figură. **2.** înfățișare. **3.** persoană, ființă. **4.** portret. **5.** ~ *cioplit* = idol. **6.** imagine. **7.** efigie. **8.** fason, fel, model. **II.** *adv.* (la *pl. art.*) cică, vorba vine.
chiparoásă *s. f.* tuberoză.
chípeș, -ă *adj.* frumos, binefăcut, (*pop.*) chipos, mândru.
chipíu *s. n.* șapcă.
chipós, -oásă *adj. (pop.)* chipeș.

chir *s. m.* (*înv.*) domn, jupân.
chiraléisa **I.** *s. f. art.* **1.** kyrie eleison. **2.** duh necurat. **II.** *interj.* Iisuse!
chircí *vb.* **1.** a se ghemui. **2.** a se pipernici, (*reg.*) a scădea.
chircít, –ă *adj.* pipernicit, sfrijit.
chiríe *s. f.* locație, (*reg.*) simbrie.
chirigíu *s. m.* (*înv.*) cărăuș, căruțaș.
chirílic, –ă *adj.* slavon, slavonesc.
chirurgícál, –ă *adj.* operatoriu.
chirurgíe *s. f.* ~ *genetică* = transplant de gene.
chíseliță *s. f.* (*fig.*) terci, amestec, talmeș-balmeș.
chisnovát, –ă *adj., s. m. f.* (*reg.*) (om) glumeț, comic, vesel.
chist *s. n.* tumoare benignă.
chișcár *s. m.* (*iht.; reg.*) țipar.
chișleág *s. n.* (*reg.*) lapte acru.
chiștóc, –oácă **1.** *s. n.* muc de țigară. **2.** *s. m. f.* copil mic, îndesat.
chitánță *s. f.* recipisă.
chití[1] *vb.* (*pop.*) **1.** a chibzui; a gândi. **2.** a plănui. **3.** a potrivi.
chití[2] *vb.* (*pop.*) **1.** a lovi, a nimeri; a ochi. **2.** a se uita, a remarca.
chițibúș *s. n.* (*fam.*) **1.** mărunțiș, bagatelă, fleac. **2.** tertip, truc.
chiu *s. n.* strigăt, chiot, hăulit.
chiuí *vb.* a chioti, a hăuli, a striga.
chiuít *s. n.* **1.** chiot. **2.** strigătură.
chiuitúră *s. f.* **1.** chiot, chiu. **2.** strigătură, chiuit, strigare.
chiuretá *vb.* a racla.
chiuretáj *s. n.* chiuretare, raclaj.
chiuretáre *s. f.* chiuretaj.
chívără *s. f.* **1.** chipiu înalt. **2.** coif.
chivernisí *vb.* (*pop.*) **1.** a administra, a conduce. **2.** a agonisi. **3.** a se îmbogăți. **4.** a (se) aproviziona.
chivernisít, –ă *adj.* (*pop.*) înstărit, îmbogățit, bogat, procopsit.
chívot *s. n.* (*bis.*) tabernacul.
chix *s. n.* (*fam.*) nereușită, eșec.
ci *conj.* **1.** dar, însă. **2.** cât.
ción *s. n.* (*chim.*) cianogen.
cianhídric *adj. acid* ~ = acid prusic.
cianogén *s. n.* (*chim.*) cian.
cianozát, –ă *adj.* cianotic.
ciáo *s. n.* bună ziua, salut.
cicatríce *s. f.* (*med.*) semn, urmă.
cicatrizá *vb.* (*med.*) a se vindeca.
cicatrizát, –ă *adj.* vindecat.
cícă *adv.* (*pop.; fam.*) chipurile, vorba vine!, vorbă să fie!
cicăleálă *s. f.* cicălire.
cicălí *vb.* a certa, a pisălogi, a sâcâi.
cicălíre *s. f.* cicăleală.
cicălitór, –oáre *adj.* sâcâitor.
ciceróne *s. m.* ghid.
cicisbéu *s. m.* curtezan.
ciclamén *s. n., adj.* (culoare) roz-mov.
ciclic, –ă *adj.* periodic.
ciclíst, –ă *s. m. f.* biciclist.
ciclodróm *s. n.* velodrom.
ciclón *s. n.* uragan, taifun.
ciclorámă *s. f.* orizont, fundal.
ciclu *s. n.* **1.** ~ *menstrual* = menstruație. **2.** *–i pe secundă* = hertzi.
cicoáre *s. f.* ~ *de grădină* = andivă.
ciconiídă *s. f.* (*ornit.*) ciconiiformă.
cifóză *s. f.* cocoașă, gibozitate.
cifrá *vb.* **1.** a însuma, a se evalua. **2.** a coda.
cífră *s. f.* număr.
cífric, –ă *adj.* numeric.
cífru *s. n.* cod.
cígă *s. f.* (*reg.*) scripete fix, macara.
ciliát *s. m.* (*zool.*) infuzor.
cilíndru **1.** *s. m.* (*tehn.*) sul. **2.** *s. n.* (*înv.*) joben. **3.** *s. m.* ~– *ax* = axon.
cimbál *s. n.* chimval.
cimentá *vb.* (*fig.*) a (se) consolida.
cimilitúră *s. f.* (*pop.*) ghicitoare.
cimitír *s. n.* (*pop.*) țintirim.
cin *s. n.* (*bis.*) tagmă, (*înv.*) schimă.
ciná *vb.* a supa.
cinábru *s. n.* vermillon, chinovar.
cínă *s. f.* masă de seară.
cine *pron.* **1.** care. **2.** oricine.
cinegétic, –ă *adj.* vânătoresc.
cinemá *s. n.* cinematograf, film.
cineamatór, –oáre *s. m. f.* cineast amator.

cinematécă *s. f.* filmotecă.
cinematográf *s. n.* cinema, film.
cinomatografiá *vb.* a filma.
cinematografíe *s. f.* film, peliculă.
cineráră *adj. urnă* ~ = cenușar.
cinerít *s. n.* (*geol.*) tuf.
cinevá *pron. nehot.* oarecine, careva, (*înv.*) cinevași, neștine.
cingătoáre *s. f.* **1.** brâu. **2.** centură.
cínic, –ă *adj.* sfidător, insolent.
cínste *s. f.* **1.** onestitate, probitate, integritate, corectitudine. **2.** virtute, castitate. **3.** respect, stimă. **4.** onoare, favoare, privilegiu. **5.** (*pop.*) dar, cadou, plocon. **6.** pompă, solemnitate.
cinstí *vb.* **1.** a aprecia, a respecta. **2.** a închina. **3.** a ospăta, a servi.
cinstíre *s. f.* apreciere, considerație, respect, onoare, stimă.
cinstít, –ă *adj.* **1.** onest, corect. **2.** fidel, cast. **3.** onorabil, stimat.
cíntez *s. m.* cintezoi.
cintezói *s. m.* cintez.
cinzeácă *s. f.* (*reg.*) sângeapă.
cioáră *s. f.* ~ *pucioasă* = (*reg.*) dumbrăveancă, ceucă.
cioáreci *s. m. pl.* țari, (*reg.*) berneveci.
ciob *s. n.* hârb.
ciobán *s. m.* **1.** păstor, păcurar. **2.** proprietar de oi; baci.
Ciobanul-cu-Oile *s. m.* Lira.
ciobănésc, –eáscă *adj.* pastoral.
ciobănéște *adv.* (*fig.*) grosolan.
ciobăní *vb.* a păstori.
ciobăníe *s. f.* oierit, păstorie.
ciobăníță *s. f.* păstoriță.
ciobí *vb.* a știrbi, a sparge.
ciobít, –ă *adj.* știrbit, crăpat.
cioc *s. n.* **1.** clonț, plisc. **2.** capăt, vârf. **3.** barbișon, țăcălie. **4.** (*bot.*) ~*–ul berzei* = greghetin. **5.** (*ornit.*) ~*–întors* = năvodar. **6.** ~ *de papagal* = osteofit.
ciocán *s. n.* **1.** ~ *de lipit* = letcon. **2.** ~ *pneumatic* = revolver.
ciocăní *vb.* **1.** a bate, a bocăni, a lovi. **2.** (*fig.*) a cicăli, a sâcâi.
ciocănít *s. n.* ciocănitură.
ciocănitoáre *s. f.* ghionoaie.
ciocănitúră *s. f.* ciocănit.
ciocâltéu *s. n.* cui, știft, diblu.
ciocârlán *s. m.* bărbătușul ciocârliei, (*reg.*) moșuț.
ciocneálă *s. f.* ciocnire, ciocnet.
ciocní *vb.* **1.** a (se) izbi, a (se) lovi, a (se) tampona. **2.** a se sparge. **3.** a închina. **4.** (*fig.*) a se încăiera, a se bate.
ciocníre *s. f.* **1.** izbire, lovire, ciocănitură, (*livr.*) coliziune, impact. **2.** bătălie, luptă. **3.** ciobire, spargere.
ciocnít, –ă *adj.* crăpat, plesnit.
ciocnitúră *s. f.* **1.** ciocnire. **2.** crăpătură, spărtură, fisură.
ciocói *s. m.* individ parvenit.
ciocoí *vb.* **1.** a se boieri. **2.** (*fig.*) a se linguși.
ciocoísm *s. n.* slugărnicie.
cioflingár *s. m.* (*pop.*) secătură, lichea, vagabond, pușlama.
ciolán *s. n.* **1.** os. **2.** membru, mădular. **3.** (*reg.*) obadă.
ciolănós, –oásă *adj.* (*fam.*) osos.
ciolpán *s. m.* (*pop.*) arbore bătrân.
cioltár *s. n.* (*înv.; pop.*) șabracă, valtrap, (*pop.*) țol.
ciomág *s. n.* bâtă, măciucă. (*pop.*) toroipan, (*reg.*) otic.
ciomăgár *s. m.* (*fam.*) ciomăgaș.
ciomăgáș *s. m.* (*fam.*) bătăuș, ciomăgar, (*arg.*) mardeiaș.
ciomăgeálă *s. f.* (*fam.*) bătaie.
ciomăgí *vb.* (*fam.*) a (se) bate.
ciondăneálă *s. f.* (*fam.*) ciorovăială, (reg.) cioandă.
ciondăní *vb.* a se certa, a se ciorovăi, a se cârâi.
ciopârțeálă *s. f.* ciopârțire.
ciopârți *vb.* **1.** a sfârtica, a sfâșia, (*pop.; fam.*) a căsăpi. **2.** a ciopli rău.
ciopârțíre *s. f.* ciopârțeală.
ciopli *vb.* **1.** a struji; (*spec.*) a sculpta. **2.** a cizela. **3.** (*fig.*) a se cultiva, a se civiliza.
cioplíre *s. f.* **1.** cioplit, strujire. **2.** sculptare, sculptat, tăiat.
cioplitoáre *s. f.* cuțitoaie.
cioplitúră *s. f.* crestătură, dăltuitură, scobitură.

ciopór *s. n.* **1.** cârd, cireadă, turmă. **2.** grup, ceată, bandă.
ciorchíne *s. m.* (*bot.*) **1.** racem, grapă. **2.** (*spec.*) strugure.
ciordeálă *s. f.* (*fam.*) furt, șterpeleală, hoție, pungășie.
ciordí *vb.* (*fam.*) a șterpeli, a fura.
ciordít *s. n.* (*fam.*) ciordeală, șterpeleală, hoție, pungășie.
ciormoiág *s. m.* (*bot.*) condroniu.
ciórnă *s. f.* concept, bruion, schiță.
cioroáică *s. f.* cioară.
ciorói *s. m.* bărbătușul ciorii.
ciorovăí *vb.* (*fam.*) a se ciondăni.
ciorovăiálă *s. f.* (*fam.*) ceartă, ciondăneală, ciorovăire, cârâială.
ciot *s. n.* **1.** buturugă. **2.** mont. **3.** nod, (*reg.*) cep.
cioturós, -oásă *adj.* noduros.
ciovícă *s. f.* (*reg.*) nagâț.
ciozvârtă *s. f.* halcă.
ciprinicultúră *s. f.* capricultură.
cirác *s. m.* (*livr.*) elev, discipol, ucenic, învățăcel.
circ *s. n.* **1.** caldeiră, cazan, căldare, zănoagă. **2.** ~ *lunar* = crater lunar.
círca *adv.* cam, aproximativ.
circár *s. m.* artist de circ.
círcă *s. f.* (*fam.*) circumscripție.
circuít *s. n.* **1.** tur, voiaj, itinerar. **2.** ~ *închis* = autarhie.
circulá *vb.* **1.** a se deplasa, a umbla. **2.** a curge. **3.** a se răspândi, a se propaga. **4.** a se folosi, a se întrebuința, a avea curs.
circulár, -ă **I.** *adj.* **1.** rotund. **2.** orbicular. **3.** rotativ. **4.** giratoriu. **II.** *adv.* de jur împrejur, roată. **III.** *s. f.* dispoziție, directivă, ordin de serviciu.
circulát, -ă *adj.* bătătorit, frecventat, umblat.
circulație *s. f.* **1.** mișcare, deplasare. **2.** trafic. **3.** ~ *de capital* = transfer.
circumcízie *s. f.* tăiere împrejur.
circumferință *s. f.* **1.** (*mat.*) cerc. **2.** (*mat.*) perimetru. **3.** grosime.
circumlocúție *s. f.* perifrază.
circumlunár, -ă *adj.* circumselenar.
circumorál, -ă *adj.* (*anat.*) perioral.
circumscrie *vb.* **1.** a delimita. **2.** a restrânge, a limita.
circumscripție *s. f.* circă, secție.
circumscris, -ă *adj.* delimitat.
circumselenár, -ă *adj.* circumlunar.
circumspéct, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** precaut, prudent, rezervat. **2.** bănuitor, neîncrezător, suspicios.
circumspécție *s. f.* (*livr.*) prudență, precauție, rezervă.
circumstánță *s. f.* **1.** împrejurare, situație, condiție; conjunctură. **2.** *de* ~ = de formă.
circumstanțiál, -ă *adj.* conjunctural.
circumteréstru, -ă *adj.* periterestru.
cireádă *s. f.* (*pop.*) ciurdă.
ciréș *s. m.* ~*-de-Bărăgan* = cireș pitic.
cireșár *s. m.* **1.** (*pop.*) iunie. **2.** (*ornit.*) botgros, cioc-gros.
ciripí *vb.* **1.** a pirui. **2.** a divulga.
cisternă *s. f.* autocisternă, rezervor.
cisticercóză *s. f.* (*med.*) trichinoză, măzăriche.
cișmeá *s. f.* fântână.
citá *vb.* **1.** a reaminti. **2.** a reproduce. **3.** (*jur.*) a chema, a invita.
citadélă *s. f.* **1.** oraș întărit. **2.** cetățuie. **3.** (*fig.*) centru, bastion, focar.
citadín, -ă (*livr.*) **1.** *adj.* orășenesc, urban. **2.** *s. m. f.* orășean, târgoveț.
citadinizá *vb.* a (se) urbaniza.
citáre *s. f.* **1.** citație. **2.** *semnele ~ării* = ghilimele.
citáție *s. f.* citare.
citéț, -eáță *adj.* lizibil.
citi *vb.* **1.** a parcurge, (*livr.*) a lectura. **2.** (*fig.*) a descoperi, a sesiza. **3.** a se instrui, a se cultiva. **4.** (*muz.*) a descifra.
citíre *s. f.* **1.** lectură, citit. **2.** (*muz.*) descifrare.
citít[1] *s. n.* citire, lectură.
citít[2], **-ă** *adj.* **1.** învățat. **2.** cult; erudit, savant, doct.
cititór, -oáre *s. m. f.* **1.** lector. **2.** ~ *în stele* = astrolog.
citobiologie *s. f.* biologie celulară.
citodiagnóstic *s. n.* (*med.*) citoscopie.
citoscopie *s. f.* (*med.*) citodiagnostic.

cítrice *s. f. pl.* agrume.
citrínă *s. f.* vitamina C.
ciubăr *s. n.* hârdău.
ciubotár *s. m.* (*reg.*) cizmar.
ciubótă *s. f.* **1.** (*reg.*) cizmă, gheată. **2.** (*fig.*) om prost.
ciubotărie *s. f.* (*reg.*) cizmărie.
ciubúc *s. n.* **1.** pipă. **2.** ornamnt. **3.** (*fig.*) bacșiș, sperț.
ciubucár *s. m.* (*fam.*) șperțar.
ciuciuléte **1.** *s. m.* (*bot.*) zbârciog. **2.** *adj. invar., adv.* leoarcă.
ciuciuí *vb.* (*pop.*) a se chirci.
ciúcure *s. m.* **1.** canaf, (*pop.*) motocel. **2.** franj, ceapraz. **3.** ciorchine.
ciudát, -ă *adj.* curios, bizar, straniu, neobișnuit, abracadabrant.
ciúdă *s. f.* invidie, pică.
ciudățénie *s. f.* **1.** bazaconie, (*pop.*) comedie. **2.** extravaganță, bizarerie. **3.** curiozitate.
ciudós, -oásă *adj.* invidios.
ciuf *s. m.* (*ornit.*) ciuhurez.
ciufuí *vb.* a (se) zbârli.
ciufulít, -ă *adj.* zbârlit.
ciufút, -ă *adj., s. m. f.* (*înv.*) **1.** avar. **2.** (om) cu toane.
ciuhuréz *s. m.* ciuf; hururez.
ciuín *s. m.* (*bot.*) odagaci, săpunariță, (*reg.*) iarbă-de-săpun.
ciulín *s. m.* scaiete, spin.
ciúmă *s. f.* **1.** (*med.*) pestă. **2.** (*fig.*) mizerie, nenorocire mare, calamitate. **3.** ~ *brumă* = nazism; fascism.
ciumăfáie *s. f.* (*bot.*) laur.
ciung, -ă *adj.* ciunt, schilod.
ciunt, -ă *adj.* ciung.
ciuntí *vb.* a reteza; a mutila.
ciuntitúră *s. f.* ciuntire.
ciupeálă *s. f.* **1.** ciupitură, pișcătură. **2.** (*fig.*) furtișag, furt.
ciupércă *s. f.* **1.** fungi, (*pop.*) burete. **2.** ~ *de pivniță* = burete-de-casă.
ciupí *vb.* **1.** a pișca. **2.** (*fig.*) a necăji, a tachina, a înțepa. **3.** a ciuguli. **4.** (*fig.*) a se îmbăta.
ciupitúră *s. f.* **1.** pișcătură. **2.** înțepătură. **3.** semn, cicatrice.
ciur *s. n.* **1.** sită. **2.** (*anat.*) rețea.
ciurdár *s. m.* (*reg.*) văcar.
ciúrdă *s. f.* (*reg.*) **1.** cireadă. **2.** (*fam.*) ceată, cârd, grup.
ciurói *s. n.* șipot.
ciúșcă *s. f.* (*reg.*) ardei iute.
ciútă *s. f.* cerboaică.
ciútură *s. f.* **1.** găleată. **2.** (*tehn.*) cupă, căuș. **3.** paletă.
cívic, -ă *adj.* cetățenesc; (*fig.*) patriotic.
civíl, -ă *adj.* cetățenesc, civic.
civilitáte *s. f.* (*livr.*) politețe.
civilizá *vb.* a se cultiva, a se stila.
civilizát, -ă *adj.* **1.** evolut, dezvoltat. **2.** binecrescut, manierat, politicos.
civilizáție *s. f.* **1.** progres. **2.** cultură.
civísm *s. n.* (*livr.*) patriotism.
civít, -ă *adj.* (*pop.*) vânăt, albastru-închis, indigo.
cizelá *vb.* **1.** a șlefui. **2.** a stiliza. **3.** a se civiliza, a se cultiva.
cizelát, -ă *adj.* **1.** șlefuit. **2.** prelucrat, finisat. **3.** (*fig.*) manierat, rafinat.
cizmár *s. m.* pantofar, (*pop.*) ciubotar, (înv.) cavaf.
cízmă *s. f.* (*pop.*) ciubotă.
cizmărie *s. f.* pantofărie, (*pop.*) ciubotărie.
clacá *vb.* (*fig.*) a da greș, a pierde.
clácă *s. f.* **1.** boieresc, robotă. **2.** șezătoare. **3.** *vorbă de* ~ = flecăreală.
cládă *s. f.* (*reg.*) grămadă, morman.
cláie *s. f.* **1.** căpiță, stog. **2.** (*fig.*) mulime, îngrămădire.
clamá *vb.* (*livr.*) a striga.
clámă *s. f.* agrafă.
clamorós, -oásă *adj.* (*livr.*) zgomotos, răsunător; deznădăjduit.
clámpă *s. f.* (*reg.*) clanță.
clan *s. n.* (*fig.*) clică, bandă, tagmă, gașcă, (*livr.*) coterie.
clandestín, -ă *adj.* ilegal, conspirativ, secret, (*fig.*) subteran.
clandestinitáte *s. f.* ilegalitate.
clánță *s. f.* **1.** clampă, ivăr, încuietoare. **2.** (*fig.; peior.*) gură.
clapón *s. m.* cocoș castrat.
clar, -ă **1.** *adj.* **1.** vizibil, limpede. **2.**

transparent. **3.** evident, incontestabil, indiscutabil, distinct, net, precis. **4.** pur, (*fig.*) cristalin. **II.** *adv.* **1.** expres, explicit. **2.** bine.

clarificá *vb.* **1.** a (se) lămuri, a (se) desluși. **2.** a rezolva.

claritáte *s. f.* **1.** limpezime, puritate. **2.** evidență. **3.** transparență, inteligibilitate, limpiditate.

clarvăzătór, –oáre *adj.* perspicace, ager, sagace.

clarviziúne *s. f.* acuitate, luciditate, perspicacitate, sagacitate.

clasá *vb.* **1.** a aranja; a tria. **2.** a se clasifica, a se situa, a ierarhiza.

clásă *s. f.* **1.** categorie, grup, gen. **2.** trepată. **3.** sală. **4.** oră, lecție, curs. **5.** ierarhie, grad, rang.

clásic, –ă *adj.* **1.** reprezentativ. **2.** obișnuit. **3.** (*fig.*) tipic, caracteristic.

clasicísm *s. n.* clasicitate.

clasicitáte *s. f.* clasicism.

clasificá *vb.* **1.** a aranja. **2.** a clasa.

clasificáre *s. f.* clasificație.

clasificație *s. f.* clasificare.

clástic, –ă *adj.* (*geol.*) detritic.

claustrá *vb.* a se izola.

claustrál, –ă *adj.* (*livr.*) călugăresc, mănăstiresc, monahal, monastic, religios.

claustráție *s. f.* izolare.

cláuză *s. f.* (*jur.*) condiție, dispoziție, stipulație, prevedere.

clavecín *s. n.* (*muz.*) cembalo.

clavír *s. n.* (rar) pian.

clăbúc *s. m.* spumă.

clădí *vb.* a construi, a zidi.

clădíre–túrn *s. f.* bloc turn.

clămpăneálă *s. f.* clămpănit.

clămpăní *vb.* **1.** a clăpăi. **2.** (*fig.*) a flecări, a sporovăi.

clămpănítură *s. f.* clămpănit.

clămpănít *s. n.* clămpănitură.

clănțăní *vb.* **1.** a dârdâi, a tremura. **2.** (*fig.*) a flecări. **3.** a se certa.

clănțănít *s. n.* clănțănitură.

clănțănitúră *s. f.* clănțănit.

clănțău *s. m.* flecar, palavragiu.

clăpăí *vb.* a clămpăni.

clăpăúg, –ă *adj.* **1.** atârnat, pleoștit. **2.** (*fig.*) prostănac, bleg.

clăti *vb.* a limpezi.

clătiná *vb.* **1.** a (se) legăna. **2.** a se împletici. **3.** (*fig.*) a zdruncina. **4.** a (se) urni, a (se) deplasa.

clătită *s. f.* (*pop.*) scovardă.

clefăí *vb.* a plescăi, a molfăi.

clei *s. n.* lipici, pap.

cleiós, –oásă *adj.* **1.** lipicios, vâscos. **2.** clisos, argilos.

cleíre *s. f.* colaj.

clematítă *s. f.* (*bot.*) clocoțel.

clemént, –ă *adj.* (*livr.*) indulgent, iertător; blând, bun.

cleméнță *s. f.* (*livr.*) indulgență, iertare.

clenci *s. n.* (*pop.*) **1.** cârlig. **2.** (*fig.*) pricină, motiv; tâlc, dedesubt.

cleptomán, –ă *s. m. f., adj.* hoț.

cler *s. n.* preoțime, (*livr.*) sacerdoțiu.

cléric *s. m.* preot.

clericál, –ă *adj.* ecleziastic, preoțesc, (*pop.*) popesc.

cleștár *s. n.* cristal.

clește *s. m.* forceps.

cleveteálă *s. f.* (*pop.*) bârfă, bârfeală, calomnie, calomniere.

clevetí *vb.* (*pop.*) a calomnia, a bârfi, a ponegri.

clevetíre *s. f.* calomniere.

clevetitór, –oáre **1.** *s. m. f., adj.* calomniator. **2.** *adj.* calomnios.

clică *s. f.* clan, bandă, șleahtă, (*livr.*) coterie.

cliént, –ă *s. m. f.* cumpărător, mușteriu; consumator.

climát *s. n.* **1.** climă. **2.** (*fig.*) mediu, ambianță, anturaj.

climatéric, –ă *adj.* climatic.

climátic, –ă *adj.* climateric.

clímă *s. f.* climat, vreme.

clínă *s. f.* (*pop.*) pantă, povârniș.

clínică *s. f.* spital.

clintí *vb.* a (se) deplasa, a (se) urni.

clip *s. n.* videoclip, film scurt.

clípă *s. f.* moment, clipită.

clipeálă *s. f.* clipire.

clipí *vb.* (*fig.*) a sclipi, a licări.

clipíre *s. f.* clipeală.

clipítă *s. f.* clipă, moment.

clipoceálă[1] *s. f.* clipocire, clipocit.

clipoceálă[2] *s. f.* somnolență, clipocire[2].

clipoci[1] *vb.* a susura, a murmura.

clipoci[2] *vb.* (*reg.*) a ațipi, a moțăi; (*p. gener.*) a clipi.

clipocíre[1] *s. f.* clipoceală[1].

clipocíre[2] *s. f.* (*reg.*) clipoceală[2].

clísă *s. f.* **1.** argilă. **2.** (*reg.*) slănină.

clísmă *s. f.* (*med.*) spălătură, (*pop.*) clistir.

clisós, –oásă *adj.* argilos, lutos.

clistír *s. n.* (*pop.*) **1.** irigator. **2.** clismă.

clișéu *s. n.* (*fig.*) șablon, tipar.

cliváj *s. n.* (*fig.*) separare, ruptură.

cloácă *s. f.* hazna.

clocí *vb.* **1.** (*fig.*) a plănui. **2.** (*fig.*) a lenevi. **3.** a se strica, a se altera.

clocít, –ă *adj.* stătut, împuțit.

clocitoáre *s. f.* incubator.

clócot *s. n.* **1.** fierbere. **2.** (*fig.*) zbucium, agitație, frământare.

clocotí *vb.* **1.** a fierbe. **2.** (*fig.*) a se dezlănțui. **3.** (*fig.*) a vui, a răsuna.

clocotíci *s. m.* (*bot.*) clocotiș.

clocotíre *s. f.* clocot.

clocotíș[1] *s. m.* (*bot.*) clocotici.

coclotíș[2] *s. n.* **1.** clocot. **2.** val de apă.

clocotít, –ă *adj.* fierbinte.

clocotitór, –oáre *adj.* (*fig.*) **1.** aprins, ardent. **2.** răsunător, zgomotos.

clonáj *s. n.* (*biol.*) clonare.

clonáre *s. f.* clonaj.

cloncán s. m. (*reg.*) corb.

clonț *s. n.* (*pop.*) **1.** cioc; plisc. **2.** (*fig.*) bărbie. **3.** (*fig.*) gură.

clonțós, –oásă *adj.* (*fig.*) certăreț, arțăgos, scandalagiu.

clop *s. n.* (*reg.*) pălărie țărănească.

clópot *s. n.* talangă.

clopoțél *s. m.* **1.** zurgălău. **2.** (*bot.*) (la *pl.*; *livr.*) campanule.

clorínă *vb.* a cloriza.

clorizá *vb.* a clorina.

cloropeníe *s. f.* (*med.*) hipocloremie.

clorózǎ *s. f.* (*med.; pop.*) gălbenealǎ.

clorúrǎ *s. f.* **1.** ~ *de amoniu* = (*pop.*) țipirig. **2.** ~ *de etil* = chelen. **3.** ~ *de sodiu* = sare.

closét *s. n.* toaletă, (*pop.*) latrină, budă, privată, (rar) cabinet.

clóșcă *s. f.* **1.** ~ *artificială* = incubator. **2.** *Cloșca–cu–Pui* = Pleiadele.

clovn *s. m.* măscărici, paiață, saltimbanc, bufon.

clovnerie *s. f.* bufonerie.

clúpă *s. f.* compas forestier.

cnut *s. n.* bici, nagaică.

coabitá *vb.* a conviețui, a viețui.

coabitáre *s. f.* conviețuire.

coabitáție *s. f.* (*jur.*) coabitare.

coacăz–de–múnte *s. m.* merișor.

coácăză *s. f.* (*bot.*) pomușoară.

coáce *vb.* **1.** a se încinge, a se înfierbânta. **2.** (*fig.*) a se maturiza. **3.** (*fig.*) a urzi. **4.** a face puroi.

coácere *s. f.* maturitate.

coach (pr. *coci*) *s. m.* antrenor.

coádă *s. f.* **1.** cosiță. **2.** trenă. **3.** mâner. **4.** toartă. **5.** cotor. **6.** sfârșit, capăt. **7.** *~a–calului* = barba–ursului. **8.** *~–vacii* = jale, jaleș.

coafá *vb.* a (se) friza, a (se) pieptăna, a (–și) ondula părul.

coafúră *s. f.* frezǎ, frizurǎ, pieptănătură, tunsoare.

coágul *s. m.* cheag.

coagulá *vb.* a se închega.

coaguláre *s. f.* închegare.

coagulát, –ă *adj.* închegat, prins.

coájă *s. f.* **1.** (*bot.*) scoarță. **2.** (*bot.*) tegument. **3.** găoace. **4.** crustă. **5.** (*med.*) crustă, pojghiță.

coalíție *s. f.* **1.** alianță. **2.** ~ *de state* = ligă.

coalizá *vb.* a se uni, a se alia, a se solidariza.

coámă *s. f.* **1.** creastă, culme. **2.** muchie. **3.** păr lung, plete.

coápsă *s. f.* (*anat.*) **1.** coxă. **2.** but[1].

coárdă[1] *s. f.* **1.** strună. **2.** sfoară groasă. **3.** (*bot.*) lăstar. **4.** (*pop.*) vână, nerv, tendon, ligament. **5.** ~ *dorsală* = notocordă.

coárdă[2] *s. f.* (*reg.*) spadă, sabie.
coásă *s. f.* cosire, cosit.
coáse *vb.* **1.** a însăila. **2.** a broda.
coástă *s. f.* **1.** latură, dungă. **2.** pantă. **3.** mal, țărm.
cobái *s. m.* (*zool.*) porc-de-India; (*fig.*) subiect de experimentare.
cóbe *s. f.* **1.** țâfnă. **2.** piază rea.
coborâș *s. n.* coborâre, povârniș.
coborât, -ă *adj.* scăzut, redus.
coborâtór, -oáre **1.** *adj.* înclinat. **2.** *s. m. f.* urmaș, descendent.
coborî *vb.* **1.** a scoborî. **2.** a descinde. **3.** a apune. **4.** a da jos. **5.** (*fig.*) a se înjosi.
cóbră *s. f.* șarpe-cu-ochelari.
cobzár *s. m.* (*entom.; reg.*) scripcar, țigănaș, plopar.
coc[1] *s. m.* bacterie sferică.
coc[2] *s. n.* conci.
cocaínă *s. f.* drog, praf alb.
cocárdă *s. f.* insignă.
cócă *s. f.* **1.** aluat. **2.** pap, lipici.
cocârjá *vb.* a se gârbovi.
cocârját, -ă *adj.* **1.** gârbovit. **2.** coroiat.
cóccis *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) noadă.
cocéan *s. m.* **1.** știulete. **2.** cotor.
cochét, -ă *adj.* **1.** gătit, elegant. **2.** drăgălaș, agreabil, plăcut.
cochetá *vb.* a flirta.
cochílie *s. f.* **1.** (*zool.*) scoică. **2.** tipar metalic.
cocíe *s. f.* (*înv.; reg.*) trăsură, birjă; căruță.
cocioábă *s. f.* (*pop.*) bojdeucă.
cocláuri *s. n. pl.* locuri prăpăstioase, neumblate.
coclí *vb.* a se oxida, a rugini.
coclít, -ă *adj.* **1.** ozidat. **2.** amar.
cocoáșă *s. f.* gheb, gibozitate.
cocoli **1.** a înfofoli. **2.** a (se) alinta.
cocolóș *s. n.* bulgăre, ghemotoc, boț, bulz.
cocoloșeálă *s. f.* cocoloșire.
cocoloși *vb.* **1.** a răsfăța. **2.** a mușamaliza. **3.** a (se) înfofoli.
cocoloșíre *s. f.* cocoloșeală.
cocón[1] *s. m.* **1.** (*pop.*) domn. **2.** (*pop.*) fiu, fecior. **3.** (*înv.; reg.*) prunc.
cocón[2] *s. m.* (*entom.*) gogoașă.
cócos *s. m. nucă de ~* = fructul cocotierului.
cocostârc *s. m.* barză, (*reg.*) stârc.
cocoșá *vb.* a se gârbovi.
cocoșát, -ă *s. m. f.* (*med.*) cifos, ghebos, gheboșat.
cocoșéi *s. m. pl.* (*reg.*) floricele.
cocótă *s. f.* prostituată, (*pop.*) curvă.
cocoțá *vb.* a se cățăra.
cod[1] *s. n.* **1.** cifru. **2.** *~ confidențial* = cod secret. **3.** *~ ereditar* = patrimoniu ereditar.
cod[2] *s. m.* (*iht.*) moruă.
codá *vb.* a cifra.
codát, -ă *adj.* migdalat.
codí *vb.* a ezita, a șovăi.
codicíl *s. n.* adaos la testament.
codíță *s. f.* **1.** pețiol. **2.** (*fig.*) codoș. **3.** adaos, înfloritură.
codobátură *s. f.* (*ornit.*) prundar, prundaș, rândunica-Domnului.
codóș, -oáșă *s. m. f.* (*peior.*) proxenet (ă), (*fig.*) pește.
codoșíe *s. f.* (*peior.*) proxenetism.
codreán *s. m.* pădurean.
códru *s. m.* pădure.
coercitív, -ă *adj.* (*livr.*) constrângător, opresiv.
coeréde *s. m.* comoștenitor.
coerént, -ă *adj.* închegat, logic; armonios, (*fig.*) legat.
coerénță *s. f.* logică.
coeziúne *s. f.* legătură, unitate.
cófă *s. f.* doniță.
coferméntă *s. m.* coenzimă.
coféturi *s. n. pl.* dulciuri, zaharicale, (*reg.*) zăhărele.
cofleși *vb.* a se muia, a se fleșcăi.
cofráj *s. n.* (*constr.*) tipar.
cogeámite *adj. invar.* (*pop.*) coșcogea, coșcogeamite.
cognómen *s. n.* poreclă, supranume.
cohórtă *s. f.* (*fig.*) mulțime, ceată.
coi *s. n.* (*pop.*) testicul.
coif *s. n.* caschetă.
coincíde *vb.* a se suprapune.

coincidént, -ă *adj.* concordant.
coincidénță *s. f.* **1.** concordanță. **2.** potrivire, potrivеală.
coiót *s. m.* lupul-prериilor, șacal.
coít *s. n.* (*fiziol.*) copulație.
cojeálă *s. f.* **1.** cojire. **2.** coșcoveală.
cojí *vb.* **1.** a se descuama. **2.** a se coșcovi. **3.** a se degrada.
cojít, -ă *adj.* **1.** descojit. **2.** descuamat. **3.** coșcovit. **4.** degradat.
cojocél *s. n.* bundiță.
col *s. n.* **1.** *~ uterin* = cervix. **2.** *~ vezical* = cervix.
colá *vb.* a (se) combina, a (se) asorta.
colaborá *vb.* **1.** a conlucra, a coopera. **2.** a scrie.
colaboratór *s. m.* *~ apropiat* = alter ego.
colác *s. m.* **1.** ghizd, margine. **2.** (*tehn.*) talpă. **3.** rotocol, cerc.
coláj *s. n.* papier collé.
colán *s. n.* **1.** salbă, șirag, colier. **2.** brâu, cingătoare.
colánt, -ă **1.** *adj.* îngust, strâmt. **2.** *s. m. pl.* dres[2].
colargól *s. n.* argint coloidal.
colaterál, -ă *adj.* secundar, marginal.
colăcărie *s. f.* (*pop.*) oratie de nuntă.
colb *s. n.* (*reg.*) praf, pulbere.
colbăí *vb.* (*reg.*) a (se) prăfui.
colcăí *vb.* **1.** a forfoti. **2.** (*reg.*) a clocoti, a vui, (*fig.*) a fierbe.
coleá *adv.* alături, aproape.
colecíst *s. n.* veziculă biliară, bilă[1], fiere, (pop.) băsica fierii.
colectá *vb.* **1.** a aduna, a strânge. **2.** (*med.*) a coace.
colécță *s. f.* chetă.
colectív, -ă **1.** *adj.* comun, obștesc, general. **2.** *s. n.* ansamblu, echipă, trupă.
colectivitáte *s. f.* societate.
colectór *s. m.* achizitor.
colécție *s. f.* culegere, florilegiu.
colecționá *vb.* a aduna, a strânge, a achiziționa.
colecționár *s. m.* culegător.
colég, -ă *s. m. f.* camarad, tovarăș.
colegiál, -ă *adj.* tovărășesc, camaraderesc.
colegialitáte *s. f.* camaraderie.
coléric, -ă *adj.* violent, irascibil, impulsiv, agresiv.
colesterínă *s. f.* colesterol.
colét *s. n.* pachet.
colibacíl *s. m.* bacil intestinal.
colibă *s. f.* cocioabă.
colibrí *s. m. invar.* pasăre-muscă.
cólică *s. f.* durere abdominală.
coliér *s. n.* **1.** șirag, salbă, colan. **2.** (*fig.*) brâu.
colilíu, -ie **1.** *s. f.* (*bot.*) năgară, părul-zânelor. **2.** *adj.* alb.
colimasón *s. n.* *scară în ~* = scară în spirală.
colínă *s. f.* delușor, (*pop.*) colnic.
colínd *s. n.* colindat, colindare.
colindá *vb.* **1.** a cutreiera, a străbate, a umbla, a peregrina. **2.** a hoinări, (*livr.*) a flana.
colindáre *s. f.* **1.** colind. **2.** hoinăreală, cutreierare.
colindát *s. n.* colind, colindare.
colindătór *s. m.* urător.
colíță *s. f.* fasciculă, broșură.
colivár *s. m.* (*reg.*) pomanagiu.
coliziúne *s. f.* **1.** ciocnire, izbire, lovire, tamponare. **2.** (*fig.*) dispută, conflict, ceartă.
colníc *s. n.* (*pop.*) colină.
cólo *adv.* (*pop.*) acolo.
coloánă *s. f.* **1.** *~ vertebrală* = șira spinării. **2.** convoi. **3.** *~ sonoră* = pistă sonoră.
colócviu *s. n.* **1.** convorbire, discuție. **2.** simpozion.
colofóniu *s. n.* sacâz.
colón *s. m.* (*înv.*) muncitor agricol.
colonie[1] *s. f.* posesiune.
colónie[2] *s. f.* apă de Colonia.
colór *adj. invar.* tehnicolor.
colorá *vb.* **1.** a vopsi. **2.** (*fig.*) a nuanța, evocativ.
colorát, -ă *adj.* **1.** vopsit. **2.** (*fig.*) expresiv.
coloratúră *s. f.* colorit., colorație

coloráție *s. f.* colorit.
colorít *s. n.* **1.** coloraţie; culoare. **2.** cromatică.
colós *s. m.* **1.** uriaş. **2.** (*fig.*) mamut.
colosál, –ă *adj.* **1.** imens, gigantic, uriaş. **2.** fabulos, extraordinar, (*livr.*) pantagruelic, teribil. **3.** incalculabil.
colportór *s. m.* (*înv.*) negustor ambulant.
colţ **I.** *s. n.* **1.** cotlon. **2.** margine, extremitate. **II.** *s. m.* **1.** *~ul gurii* = comisură. **2.** canin.
colţár *s. n.* **1.** echer. **2.** dreptar. **3.** culegar, vingalac.
colţós, –oásă *adj.* (*fig.*) arţăgos, recalcitrant, certăreţ.
colţún *s. m.* (*reg.*) ciorap.
colúmbă *s. f.* (*înv.*) porumbiţă.
comandá *vb.* **1.** a ordona, a dispune. **2.** a conduce. **3.** (*tehn.*) a regla. **4.** a solicita.
comandamént *s. n.* (*fig.*) precept, regulă, normă.
comandánt *s. m.* cap, conducător, şef, căpătenie, mai-mare.
comándă *s. f.* **1.** poruncă, ordin, dispoziţie. **2.** conducere, şefie. **3.** (*tehn.*) reglaj, control.
comanditá *vb.* a finanţa, a sponsoriza.
comanditár, –ă *s. m. f.* sponsor.
comándo *s. n.* grup de luptă.
comasá *vb.* a concentra, a grupa.
cómă *s. f.* **1.** agonie. **2.** *de ~* = extraordinar, nemaipomenit.
combatánt *s. m.* **1.** (*mil.*) luptător. **2.** militant.
combatív, –ă *adj.* critic, polemic.
combiná *vb.* **1.** a îmbina, a împreuna, a potrivi. **2.** (*fam.*) a plănui, a chibzui; a urzi.
combinát, –ă *adj.* (*chim.*) compus.
combináţie *s. f.* **1.** îmbinare, combinare. **2.** (*fam.*) plan, calcul, tertip, maşinaţie. **3.** (*chim.*) (corp) compus.
combinezón *s. n.* **1.** furou. **2.** salopetă.
combústie *s. f.* (*chim.*) ardere.
comedián, –ă *s. m. f.* comic, (*înv.*) comediant.
comediánt, –ă *s. m. f.* **1.** (*înv.*) comedian; saltimbanc. **2.** (*fig.*) şarlatan.
comedíe[1] *s. f.* (*fig.*) ipocrizie, falsitate, prefăcătorie.
comédie[2] *s. f.* **1.** (*pop.; fam.*) poznă, bazaconie. **2.** minune.
comendón *s. n.* (*med.*) punct negru.
comemorá *vb.* a celebra, a serba.
comemoráre *s. f.* celebrare.
comemorativ, –ă *adj.* memorial.
comentá *vb.* **1.** a interpreta, a lămuri. **2.** a analiza, a explica.
comentáriu *s. n.* **1.** explicaţie, notă, analiză. **2.** (*pop.*) tâlc.
comentatór, –oáre *s. m. f.* interpret, tălmăcitor.
comeráj *s. n.* bârfă.
comerciábil, –ă *adj.* vandabil.
comerciál, –ă *adj.* negustoresc, (*livr.*) mercantil.
comercializá *vb.* a vinde.
comerciánt, –ă *s. m. f.* **1.** negustor. **2.** (*peior.*) traficant.
comérţ *s. n.* **1.** negoţ, negustorie. **2.** *~ internaţional* = import-export.
comeseán, –ă *s. m. f.* mesean, (*livr.*) conviv.
comestíbil, –ă *adj.* mâncabil.
cométă *s. f.* stea cu coadă.
cómic, –ă **1.** *adj.* amuzant. **2.** *adj.* caraghios, ridicol. **3.** *s. m.* comedian.
comicărie *s. f.* caraghioslâc, bufonerie, clovnerie.
cómics *s. n.* bandă desenată.
comisariát *s. f.* secţie.
comisión *s. n.* remiză.
comisionár *s. m.* cursier.
comisúră *s. f.* (*anat.*) colţul gurii.
comís-voiajór *s. m.* voiajor comercial.
comitát *s. n.* district.
comíte *vb.* a face, a înfăptui.
comitént, –ă *s. m. f.* mandant.
comiţiál, –ă *s. m. f.* (*med.*) epileptic.
comizeráţie *s. f.* milă, compasiune, compătimire.
comoáră *s. f.* avere, tezaur.
comód, –ă *adj.* **1.** plăcut, confortabil, practic. **2.** leneş, trândav, indolent; (*p. ext.*) dificil.
comódă *s. f.* scrin.

comoditáte *s. f.* confort, linişte, tihnă.
comoştenitór, –oáre *s. m. f.* (*jur.*) coerede.
compáct, –ă **I.** *adj.* **1.** îndesat, dens. **2.** *caractere ~e* = aldine. **3.** numeros, des. **4.** (*fig.*) întunecos. **II.** *s. n.* *~ disc* = CD.
compactá *vb.* a îndesa, a tasa.
compactát, –ă *adj.* tasat.
compactízáre *s. f.* condensare, tasare, presare.
companíe *s. f.* anturaj, societate.
companión, –oánă *s. m. f.* (*livr.*) camarad, tavarăş.
compará *vb.* a confrunta.
comparáţie *s. f.* **1.** confruntare, paralelă, paralelism. **2.** *în ~ =* în paralel; (*fam.*) în balanţă.
compárs *s. m.* (*livr.*) figurant.
compartimént *s. n.* **1.** despărţitură. **2.** sferă, domeniu, sector.
compartimentá *vb.* a despărţi, a separa.
compás *s. n.* (rar) busolă.
compasiúne *s. f.* (*livr.*) milă, compătimire.
compatíbil, –ă *adj.* corespunzător, potrivit.
compatibilitáte *s. f.* potrivire.
compatriót, –oátă *s. m. f.* concetăţean, conaţional.
compătimí *vb.* a deplânge, a căina, (*livr.*) a deplora.
compătimíre *s. f.* milă, compasiune, comizeraţie.
compéndiu *s. n.* conspect.
compensá *vb.* **1.** a completa, a echilibra. **2.** a despăgubi.
compensatór, –oáre *adj.* compensatoriu.
compensatóriu, –ie *adj.* compensator.
compensáţie *s. f.* despăgubire.
competént, –ă *adj.* **1.** capabil, calificat, priceput, expert. **2.** îndreptăţit, autorizat.
competénţă *s. f.* **1.** capacitate. **2.** autoritate, cădere, calitate.
competitív, –ă *adj.* concurenţial.
competitór, –oáre *s. m. f.* concurent, candidat.
competíţie *s. f.* **1.** concurs, întrecere. **2.** galã.
compiláre *s. f.* compilaţie.
compiláţie *s. f.* compilare.
complemént *s. n.* **1.** complinire, completare. **2.** (*gram.*) obiect. **3.** (*biol.*) alexină.
complementár, –ă *adj.* suplimentar.
complét, –ă **I.** *adj.* **1.** întreg, deplin, desăvârşit. **2.** exhaustiv. **3.** perfect; echilibrat, armonios. **II.** *adv.* în întregime, cu desăvârşire.
completá *vb.* a întregi, (*livr.*) a complini, (*înv.*) a încheia.
completaménte *adv.* integral, cu desăvârşire, absolut.
completát, –ă *adj.* întregit.
compléx, –ă *adj.* **1.** multilateral. **2.** complicat, sofisticat.
complezént, –ă *adj.* servial, amabil.
complezénţă *s. f.* serviabilitate, amabilitate.
complicá *vb.* a (se) încurca, a (se) agrava, a (se) înrăutăţi.
complicát, –ă *adj.* **1.** încurcat, încâlcit. **2.** confuz. **3.** dificil. **4.** (*fig.*) sinuos.
complicáţie *s. f.* încurcătură.
complíce *s. m. f.* copărtaş, părtaş; (*peior.*) acolit.
compliment *s. n.* **1.** flatare, laudă, măgulire. **2.** reverenţă, plecăciune. **3.** (la *pl.*) salutări.
complimentá *vb.* a flata, a măguli.
complini *vb.* a completa, a întregi, a împlini; (*gram.*) a determina.
complinire *s. f.* întregire, împlinire, completare.
complót *s. n.* conspiraţie, conjuraţie, maşinaţie, uneltire.
complotá *vb.* a conjura, a conspira, a unelti, (*fig.*) a urzi.
complotíst, –ă *s. m. f.* conspirator, conjurat, (*înv.*) complotaş.
componént, –ă *adj.* alcătuitor, constituent, constitutiv.
componénţă *s. f.* alcătuire, compoziţie, structură.
comportá *vb.* **1.** a se purta. **2.** a necesita; a cere.

comportamént *s. n.* **1.** conduită, purtare, comportare. **2.** apucătură.
comportáre *s. f.* comportament.
compostá *vb.* (*impr.*) a perfora.
compostór *s. n.* (*impr.*) perforator.
compozée *s. f.* compozită.
compozít, -ă **1.** *adj.* heteroclit. **2.** *s. f. pl.* compozee.
compozitór *s. m.* (rar) culegar.
compozíție *s. f.* **1.** structură, componență, alcătuire. **2.** partitură muzicală, piesă, cântec. **3.** compunere, eseu.
comprehensíbil, -ă *adj.* (*livr.*) clar, inteligibil, explicit, desluşit.
comprehensiúne *s. f.* (*livr.*) **1.** înțelegere, pricepere. **2.** conținut.
comprésă *s. f.* cataplasmă, prişniț.
compresíbil, -ă *adj.* comprimabil.
compresiúne *s. f.* comprimare.
comprimá **1.** a presa. **2.** (*fig.*) a înăbuşi. **3.** a restrânge, a prescurta.
comprimábil, -ă *adj.* (*fiz.*) compresibil.
comprimát[1], **-ă** **1.** *adj.* presat. **2.** *s. n.* pastilă, tabletă, caşetă, (*pop.*) hap.
comprimát[2], **-ă** *adj.* epurat.
compromís[1] *s. n.* concesie.
compromís[2], **-ă** *adj.* **1.** dezonorat, discreditat, terfelit, (*fig.*) pătat. **2.** primejduit, periclitat, stricat.
compromíte *vb.* **1.** a (se) discredita. **2.** a dezonora. **3.** a primejdui, a distruge, a periclita.
compúne *vb.* **1.** a alcătui, a întocmi. **2.** a consta din... **3.** a crea, a scrie, a elabora, a redacta.
compúnere *s. f.* **1.** alcătuire, îmbinare. **2.** compoziție.
compús, -ă **1.** *adj.* combinat. **2.** *s. m.* (*chim.*) combinație, corp compus.
compúter *s. n.* **1.** calculator electronic, ordinator. **2.** ~ *familial* = microordinator familial.
común, -ă *adj.* **1.** obştesc, public, general. **2.** obişnuit, normal, firesc, frecvent. **3.** banal, ordinar, mediocru, vulgar.
comunicá *vb.* **1.** a informa, a înştiința. **2.** a avea legătură, a corespunde.
comunicáre *s. f.* **1.** ştire, înştiințare, anunț. **2.** contact, relație, înțelegere. **3.** declarație.
comunicatív, -ă *adj.* sociabil, prietenos, volubil.
comunicáție *s. f.* **1.** legătură, contact. **2.** *mijloace de ~i în masă* = mass-media.
comunitáte *s. f.* colectivitate, obște, societate.
comuniúne *s. f.* (*bis.*) împărtăşanie, euharistie.
comutátor *s. n.* (*fiz.*) întrerupător, şaltăr.
conabíu, -ie *adj.* roşu-închis; vişiniu.
conaționál, -ă *s. m. f.* compatriot.
concáv, -ă *adj.* scobit, adâncit.
concavitáte *s. f.* scobitură.
concéde *vb.* (*livr.*) a încuviința, a aproba, a îngădui, a permite.
concediá *vb.* a îndepărta, a da afară, a scoate.
concédiu *s. n.* vacanță.
concentrá *vb.* **1.** a (se) acumula. **2.** a (se) masa. **3.** a fi absorbit. **4.** (*fig.*) a polariza. 5. a reduce, a rezuma.
concentráre *s. f.* strângere, acumulare, înmagazinare.
concentrát, -ă *adj.* **1.** prescurtat. **2.** concis, laconic, scurt.
concépe *vb.* **1.** a inventa. **2.** a pricepe, a înțelege. **3.** a formula, a redacta. **4.** a procrea, (*pop.*) a zămisli.
concépere **1.** imaginare, creare. **2.** procreare, (*pop.*) zămislire.
concépt *s. n.* **1.** noțiune, idee. **2.** ciornă, schiță, bruion.
conceptuál, -ă *adj.* abstract, noțional.
concépție *s. f.* **1.** convingere, opinie, judecată. **2.** teorie, teză. **3.** concepere, procreare, (*pop.*) zămislire.
concért *s. n.* (rar) unire, înțelegere.
concésie *s. f.* îngăduință, favoare; compromis.
concesív, -ă *adj.* îngăduitor, indulgent, tolerant.
concetățéan, -ă *s. m. f.* **1.** compatriot. **2.** concetățean.
concheránt, -ă *adj.* (*înv.*) cuceritor.
conchétă *s. f.* cucerire.
conchíde *vb.* a încheia, a sfârşi, (*livr.*) a concluziona.

conchístă *s. f.* cucerire.
conci *s. n.* (*reg.*) coc.
conciliá *vb.* a împăca.
conciliánt, -ă *adj.* împăciuitor.
conciliatór *s. m.* împăciuitorist, mediator.
conciliatorism *s. n.* împăciuitorism.
conciliáție *s. f.* conciliere, împăcare.
conciliére *s. f.* împăcare, conciliație, acord; arbitraj.
concíliu *s. n.* sinod catolic.
concís, -ă *adj.* concentrat, laconic, lapidar, succint, rezumativ, bref, (*fig.*) telegrafic.
concitadín, -ă *s. m. f.* concetățean, conorășcan.
concízie *s. f.* laconism.
concludént, -ă *adj.* convingător, edificator, elocvent, decisiv.
conclúzie *s. f.* încheiere.
concluzioná *vb.* a conchide.
concomitént, -ă *adj.* simultan, paralel, sincronic.
concomiténtă *s. f.* simultaneitate; coexistență, paralelism.
concordá *vb.* a se potrivi, a corespunde, (pop.) a se lovi.
concordánță *s. f.* **1.** echivalență, coincidență, (*livr.*) congruență. **2.** acord, potrivire, corespondență.
concórdie *s. f.* înțelegere, armonie.
concrét, -ă *adj.* **1.** real, palpabil. **2.** determinat, precis.
concretizá *vb.* **1.** a (se) materializa, a (se) realiza. **2.** a finaliza.
concretizáre *s. f.* **1.** materializare, încarnare, întrupare. **2.** finalizare.
concubín, -ă *s. m. f.* amant (ă).
concubináj *s. n.* căsătorie nelegitimă.
concupiscént, -ă *adj.* senzual; (*livr.*) luxurios, hedonist.
concupiscéntă *s. f.* senzualitate; (*livr.*) luxură.
concurá *vb.* **1.** a candida. **2.** a rivaliza.
concurént, -ă *s. m. f.* **1.** candidat. **2.** adversar. **3.** emul, rival.
concurénță *s. f.* întrecere, luptă, rivalitate.
concurențiál, -ă *adj.* competitiv.
concúrs *s. n.* **1.** întrecere, competiție. **2.** ajutor, contribuție, sprijin. **3.** ~ *de împrejurări* = conjunctură.
concusiúne *s. f.* oprimare fiscală.
condamná *vb.* **1.** a osândi. **2.** a blama, a învinui, a dezaproba.
condamnábil, -ă *adj.* reprobabil, blamabil, criticabil.
condamnáre *s. f.* **1.** osândire. **2.** osândă, pedeapsă. **3.** blam, dezaprobare, înfierare.
condamnát, -ă **1.** *adj.* osândit. **2.** *s. m. f.* deținut. **3.** *adj.* incurabil, nevindecabil.
condéi *s. n.* **1.** toc. **2.** (*fig.*) talent scriitoricesc. **3.** scris, scriitură.
condeiér *s. m.* (rar) scriitor.
condéns *s. n.* igrasie.
condensá *vb.* a comprima, a prescurta, a reduce.
condensát, -ă *adj.* dens, comprimat, redus.
condescendént, -ă *adj.* respectuos, amabil, binevoitor.
condescendéntă *s. f.* **1.** amabilitate, deferență. **2.** (*peior.*) infatuare, semeție, superioritate.
condicár *s. m.* (*înv.*) arhivar.
cóndică *s. f.* catastif, registru.
condiment *s. n.* aromat, ingredient, mirodenie, (*pop.*) dres.
condíție *s. f.* **1.** cerință. **2.** conjunctură, circumstanță. **3.** clauză, dispoziție. **4.** situație, stare, rang.
condiționá *vb.* a determina.
condóm *s. n.* prezervativ.
conducătór, -oáre **1.** *s. m.* cârmuitor. **2.** *s. m.* guvernator. **3.** *s. m., adj.* guvernant. **4.** *s. m.* şef, căpetenie. **5.** *adj.* guvernamental. **6.** *s. m.* şofer.
condúce *vb.* **1.** a cârmui, a guverna, a administra. **2.** a se comporta după... **3.** a însoți, a acompania. **4.** a şofa. **5.** a dirija.
condúcere *s. f.* **1.** cârmuire. **2.** guvernare. **3.** administrație. **4.** direcție, şefie. **5.** dirijare.
condúct *s. n.* (*anat.*) tub, canal.
condúctă *s. f.* canal.
conductór, -oáre *s. m. f.* **1.** vatman,

manipulant; șofer. **2.** șef de echipă. **3.** *(înv.)* călăuză.

conduită *s. f.* **1.** comportare, manieră. **2.** comportament.

condurul-doámnei *s. m. (bot.)* călțunași, conduraș.

conduráș *s. m.* condurul-doamnei.

conectáre *s. f.* conexiune.

conectív *s. n. (mat.)* operator, functor, conector.

conectór *s. n.* conectiv.

conexá *vb.* a reuni.

conexitáte *s. f.* conexiune.

conexiúne *s. f.* **1.** relație, raport, conexitate. **2.** conectare.

confabulație *s. f.* mitomanie.

confécție *s. f.* confecționare.

confecționá *vb.* a produce, a lucra, a fabrica, a executa.

confecționáre *s. f.* confecție, executare, fabricare.

cónfer *vb.* vezi, compară.

conferențiár, -ă *s. m. f.* orator.

conferí *vb.* a acorda, a atribui, a da, a decerna, (rar) a deferi.

conferință *s. f.* **1.** consfătuire, convorbire. **2.** congres, reuniune.

confesá *vb.* a se destăinui, a se spovedi, a se confia.

confesiúne *s. f.* **1.** destăinuire, spovedanie. **2.** religie, cult, credință.

confesór *s. m.* **1.** duhovnic, *(înv.)* spoveditor. **2.** confident.

confiá *vb.* a se destăinui.

confiát, -ă *adj.* glasat.

confidént, -ă *s. m. f.* intim, prieten, *(înv.)* tainic.

confidență *s. f.* destăinuire, confesiune, mărturisire.

confidențiál, -ă *adj.* **1.** secret, tainic. **2.** intim, particular.

confiént, -ă *adj.* încrezător.

confiență *s. f.* încredere.

configurá *vb.* a se contura, a se profila.

configurativ, -ă *adj.* configurațional.

configurație *s. f.* **1.** înfățișare, fizionomie, aspect. **2.** relief.

configurațiónál, -ă *adj. (livr.)* configurativ.

configurațiónism *s. n. (fil.)* gestaltism.

confinát, -ă *adj.* închis, irespirabil, viciat, stricat.

confirmá *vb.* **1.** a adeveri, a atesta, a certifica. **2.** *(jur.)* a valida.

confirmáre *s. f.* **1.** întărire, adeverire. **2.** *(jur.)* validare.

confiscá *vb. (jur.)* a lua, a sechestra.

conflict *s. n.* **1.** neînțelegere, dezacord; antagonism; diferent, ceartă, fricțiune. **2.** ~ *armat* = război.

confórm, -ă **1.** *adj.* identic. **2.** *adv.* după, potrivit.

conformá *vb.* **1.** a se potrivi, a se adapta la... **2.** a se supune.

conformație *s. f.* **1.** constituție, fizic, structură, aspect. **2.** configurație; relief.

conformism *s. n.* rigorism.

conformitáte *s. f.* **1.** potrivire, concordanță. **2.** *în ~ cu...* = conform cu...

confórt *s. n.* comoditate, tihnă.

confortábil, -ă *adj.* comod, agreabil.

confortánt, -ă *adj.* întăritor, reconfortant.

confraternitáte *s. f.* confrerie.

confrerie *s. f.* confraternitate.

confruntá *vb.* **1.** a compara. **2.** a se înfrunta, a se întrece.

confruntáre *s. f.* comparare.

confundá *vb.* **1.** a asemăna. **2.** a se contopi. **3.** a greși, a încurca.

confúz, -ă *adj.* **1.** neclar, difuz, neprecis, obscur. **2.** încurcat, tulburat, zăpăcit.

confúzie *s. f.* **1.** încurcătură. **2.** imprecizie, neclaritate.

congelá *vb.* a îngheța.

congéner, -ă *adj.* înrudit.

congenitál, -ă *adj.* înnăscut, ereditar, moștenit.

congestioná *vb.* **1.** a se înroși, a se îmbujora. **2.** a se inflama, a se umfla, a se irita.

congestionát, -ă *adj.* **1.** înroșit. **2.** inflamat, umflat, iritat.

conglutiná *vb.* a coagula.

congratulá *vb.* a (se) felicita.

congregație *s. f.* ordin monahal.

congrés *s. n.* parlament.

congrésman *s. m.* deputat.

congruént, -ă *adj.* concordant, echivalent, corespunzător.

congruență *s. f.* acord, concordanță, potrivire, echivalență.

conifére *s. n. pl. (bot.)* rășinoase.

conjectură *vb.* a presupune.

conjectural, -ă *adj.* neîntemeiat.

conjectúră *s. f.* supoziție, ipoteză.

conjugá *vb. (fig.)* a se îmbina, a se uni, a se împleti.

conjugál, -ă *adj.* matrimonial, *(livr.)* marital, *(înv.)* căsnicesc.

conjugát, -ă *adj. (fig.)* unit.

conjunctiv, -ă *adj., s. n. (gram.)* subjonctiv.

conjuncturál, -ă *adj.* circumstanțial, situațional.

conjunctúră *s. f.* concurs de împrejurări.

conjurá *vb.* **1.** a implora. **2.** a conspira; a complota.

conjurát, -ă *s. m. f.* conspirator, complotist.

conjurație *s. f.* complot, conspirație, intrigă.

conlocuí *vb.* a coabita.

conlucrá *vb.* a colabora, a coopera.

conlucráre *s. f.* colaborare.

conorășéan, -ă *s. m. f.* (rar) concitadin.

conotatív, -ă *adj.* figurat.

conotație *s. f.* semnificație.

consacrá *vb.* **1.** a (se) dedica, a (se) dărui. **2.** a consfinți, a stabili.

consacráre *s. f.* dedicare, consfințire, statornicire.

consacrát, -ă *adj.* **1.** destinat, consfințit. **2.** cunoscut, renumit, reputat, notoriu, vestit, faimos.

consangvín, -ă *adj.* consângean.

consangvinitáte *s. f.* înrudire.

consângeán, -ă *adj.* consangvin.

conscrie *vb. (înv.)* **1.** a recruta, a înrola. **2.** a consemna, a scrie.

consecință *s. f.* urmare, rezultat.

consecutiv, -ă *adj.* succesiv.

consecuția timpurilor *s. f.* corespondența timpurilor.

consecúție *s. f.* înlănțuire, relație, legătură, conexiune.

consecvént, -ă **1.** *adj.* constant, statornic, stabil, neschimbător. **2.** *s. n. (log.)* consecință.

consecvență *s. f.* constanță, statornicie, stabilitate.

consémn *s. n. (mil.)* ordin, dispoziție.

consemná *vb.* **1.** a însemna, a înregistra. **2.** a menționa.

consemnáre *s. f.* **1.** însemnare, înregistrare. **2.** consemnațiune.

consemnațiúne *s. f.* consemnare.

conséns *s. n.* înțelegere, acord.

conservá *vb.* **1.** a păstra, a păzi. **2.** a se menaja.

conservatism *s. n.* conservatorism.

conservatorism *s. n.* conservatism.

consfătuí *vb.* a se consulta, a se sfătui.

consfinți *vb.* **1.** a consacra. **2.** a stabili, a statornici. **3.** a confirma. **4.** a legaliza, a oficializa.

consfințire *s. f.* consacrare, stabilire, statornicire.

considerá *vb.* **1.** a aprecia, a crede, a socoti. **2.** a cinsti, a stima, a onora. **3.** a analiza, a cerceta.

considerábil, -ă *adj.* **1.** însemnat, remarcabil. **2.** incalculabil, colosal.

consideráre *s. f.* studiu, examinare; considerație.

considerație *s. f.* **1.** stimă, respect, cinstire. **2.** motiv, considerant, rațiune. **3.** părere, idee; reflecție.

considerént *s. n.* **1.** părere. **2.** motiv, temei, rațiune.

consiliá *vb. (livr.)* a sfătui, a îndruma.

consiliér *s. m.* sfetnic, sfătuitor.

consiliére *s. f.* sfătuire.

consíliu *s. n.* **1.** ~ *de miniștri* = cabinet, guvern. **2.** *(înv.)* sfat.

consimilitúdine *s. f. (livr.)* identitate; egalitate.

consimțământ *s. n.* **1.** încuviințare, aprobare, asentiment. **2.** adeziune.

cosimți *vb.* **1.** a aproba. **2.** a accepta, a admite.

consimțire *s. f.* aprobare, consimțământ, acceptare, acord.

consistá *vb.* a consta, a rezida.

consistént, –ă *adj.* **1.** vârtos, tare. **2.** substanțial, hrănitor.
consistență *s. f.* tărie, soliditate, fermitate.
consoánă *s. f.* (*fon.*) consonantă.
consoártă *s. f.* (*fam.*) soție, nevastă.
consolá *vb.* a (se) alina, a (se) mângâia.
consoláre *s. f.* alinare, mângâiere, (*fig.*) balsam, refugiu.
consolidá *vb.* **1.** a se întări, a se închega. **2.** a se stabiliza.
consolidáre *s. f.* **1.** întărire, închegare. **2.** (*fig.*) întărire, cimentare.
consonánt, –ă *adj.* (*muz.*) armonios.
consonánță *s. f.* **1.** concordanță. **2.** (*fig.*) acord, înțelegere.
conspéct *s. n.* compendiu.
conspirá *vb.* a complota; a unelti.
conspirativ, –ă *adj.* ilegal, clandestin, secret, (*fig.*) subteran.
conspirátor, –oáre *s. m. f.* complotist, (*inv.*) căuzaș, (*fig.*) urzitor.
conspirație *s. f.* complot, conjurație, intrigă, uneltire.
constá *vb.* a consista.
constánt, –ă *adj.* **1.** statornic, invarial, neschimbat. **2.** staționar. **3.** consecvent, stabil.
constánță *s. f.* perseverență, statornicie, stabilitate.
constatá *vb.* **1.** a observa, a remarca, a sesiza. **2.** a stabili.
consternà *vb.* a surprinde, a contraria, a nedumeri.
consternáre *s. f.* uimire, mederumerire, stupoare, (rar) consternație.
consternát, –ă *adj.* stupefiat.
consternáție *s. f.* consternare.
constipá *vb.* (*pop.*) a (se) încuia.
constituí *vb.* **1.** a (se) alcătui. a (se) forma; a (se) înființa. **2.** a reprezenta, a prezenta.
constituít, –ă *adj.* alcătuit, format din..., compus.
constitutív, –ă *adj.* alcătuitor, component, constituent.
constitúție *s. f.* comformație.
constrânge *vb.* a forța, a obliga, a sili, (*livr.*) a soma.
constrângere *s. f.* **1.** forțare, silire, somare. **2.** asprime, rigoare, severitate, strictețe.
constrictív, –ă *adj., s. f.* (*fon.*) fricativ, spirant.
constructív, –ă *adj.* util, pozitiv.
construcție *s. f.* **1.** clădire, edificiu, casă. **2.** alcătuire, compunere, structură.
construí *vb.* **1.** a clădi, a zidi. **2.** (*fig.*) a compune.
consuetudinár, –ă *adj.* (*livr.*) nescris; cutumiar.
consuetúdine *s. f.* (*livr.*) obicei, cutumă, datină, uzanță, uz.
consultá *vb.* **1.** a se sfătui. **2.** a examina, a cerceta, a se documenta. **3.** (*med.*) a examina.
consultáție *s. f.* **1.** indicație, lămurire. **2.** (*med.*) consult. **3.** îndrumare.
consúm *s. n.* **1.** consumare, întrebuințare. 2. cheltuială.
consumá[1] *vb.* **1.** a întrebuința, a folosi. **2.** a mânca, (*fam.*) a hali.
consumá[2] *vb.* **1.** a nimici, a distruge. **2.** (*fig.*) a (se) istovi, a (se) epuiza; a (se) frământa.
consumatór, –oáre *s. m. f.* cumpărător, client.
consumáție *s. f.* consumare.
conștiént, –ă *adj.* lucid, responsabil; (*fig.*) treaz.
conștiincios, –oásă *adj.* serios, corect, scrupulos, muncitor, meticulos, exigent.
conștiinciozitáte *s. f.* corectitudine, acribie, seriozitate, scrupulozitate.
conștiință *s. f.* **1.** gândire. **2.** înțelegere, sentiment; simț moral.
cont *s. n.* socoteală, seamă.
contá *vb.* a se încrede, a se bizui.
contáct *s. n.* **1.** atingere. **2.** raport, relație, legătură.
contagiá *vb.* a (se) contamina, a (se) molipsi, a (se) infecta.
contagiós, –oásă *adj.* molipsitor.
contagiúne *s. f.* molipsire.
contaminá *vb.* **1.** a (se) molipsi, a (se) infecta. **2.** (*fig.*) a influența.
contaminánt, –ă *adj.* contagios.

contánt, –ă *adj.* în numerar, pești, gheață, cash.
contempláre *s. f.* ~ *vie* = intuiție.
contemplatív, –ă *adj.* visător.
contemplație *s. f.* meditație, extaz.
contemporán, –ă *adj.* actual, modern, nou, recent.
contemporaneitáte *s. f.* actualitate, prezent.
contení *vb.* **1.** a înceta. **2.** a se opri, a se potoli.
contenire *s. f.* întrerupere, oprire.
conténт, –ă *adj.* satisfăcut, mulțumit, fericit.
contestá *vb.* a nega, a tăgădui.
contestație *s. f.* (*jur.*) întâmpinare, obiecție.
contéxt *s. n.* **1.** text, cuprins. **2.** (*fig.*) circumstanță, împrejurare, conjunctură, situație, stare.
contextualitáte *s. f.* împrejurare, context.
contextúră *s. f.* înlănțuire, legătură.
contíguu, –uă *adj.* (*livr.*) adiacent.
continénță *s. f.* abstinență, reținere, cumpătare, înfrânare.
contingént, –ă **1.** *s. n.* (*pop.*) leat. **2.** *adj.* întâmplător, accidental.
contingénță *s. f.* raport, relație.
continuá *vb.* **1.** a se prelungi, a persista. **2.** a relua, a urma.
continuáre *s. f.* **1.** prelungire. **2.** urmare. **3.** reluare.
contínuu, –uă *adj.* neîntrerupt, neîncetat, permanent, necurmat.
contondént, –ă *adj.* tare.
contopí *vb.* a (se) uni, a (se) împreuna, a fuziona.
contopíre *s. f.* fuziune, unire.
contór *s. n.* **1.** (*tehn.*) ceas. **2.** ~ *de apă* = apometru.
contorsioná *vb.* a (se) răsuci, a (se) suci.
contorsionát, –ă *adj.* răsucit, sucit; (*fig.*) complicat.
contorsiúne *s. f.* crispație.
cóntra **1.** *prep.* împotriva. **2.** *prep.* contrar. **3.** *adv.* împotrivă. **4.** *prep.* pentru.
contraatác *s. n.* (sport) ripostă.
contrabalansá *vb.* a cumpăni, a echilibra, (*livr.*) a pondera.
contrabándă *s. f.* import clandestin.
contracará *vb.* a neutraliza, a anihila, a zădărnici.
contraceptív, –ă *adj., s. n.* (produs) anticoncepțional.
contráct *s. n.* **1.** acord, (*pop.*) tocmeală. **2.** (*jur.*) convenție, pact.
contractá *vb.* **1.** (*jur.*) a încheia. **2.** a se molipsi de... **3.** a (se) strânge. **4.** a se chirci. **5.** a se crispa.
contractábil, –ă *adj.* contractil.
contractíl, –ă *adj.* contractabil.
contradictóriu, –ie *adj.* contrar, divergent, opus, potrivnic.
contradícție *s. f.* contrazicere; (*livr.*) incongruență, dezacord.
contrafáce *vb.* a falsifica, a denatura, a imita.
contrafăcút, –ă *adj.* **1.** fals, neautentic. **2.** artificial, imitat.
contráge *vb.* a se contracta.
contraindicát, –ă *adj.* nociv, vătămător, periculos.
contrainformație *s. f.* contraspionaj.
contramandá *vb.* a anula, a revoca.
contraotrávă *s. f.* antidot.
contrapáginà *s. f.* verso.
contraperformánță *s. f.* **1.** rezultat slab. **2.** incompetență.
contrapozíție *s. f.* opoziție.
contraproductív, –ă *adj.* dezavantajos, dăunător.
contrapúnct *s. n.* polifonie, contratemă.
contrár, –ă **I.** *adj.* **1.** opus. **2.** invers. **3.** contradictoriu. **II.** *prep.* contra, împotriva.
contrariá *vb.* a șoca, a vexa, a surprinde, (*fig.*) a izbi.
contrás, –ă *adj.* restrâns, redus.
contrást *s. n.* opoziție, antiteză, antinomie.
contrastánt, –ă *adj.* contrastiv, opus.
contrastív, –ă *adj.* contrastant, opus.
contratémă *s. f.* (*muz.*) contrapunct, polifonie.
contratorpilór *s. n.* distrugător.

contravení *vb.* a se abate, a încălca, a viola, a nesocoti.
contravénție *s. f.* amendă.
contrazice *vb.* **1.** a nega. **2.** a dezminți. **3.** a se dezice.
contrazicere *s. f.* contradicție, dezacord, opoziție.
contribuábil, -ă *adj.* birnic.
contribúție *s. f.* **1.** aport. **2.** participație, cotă parte. **3.** impozit; bir.
contról *s. n.* **1.** verificare. **2.** inspecție, revizie. **3.** dominație, supremație. **4.** examinare (periodică). **5.** *~ul nașterilor* = planning familial.
controlá *vb.* **1.** a verifica. **2.** a stăpâni, a domina. **3.** a supraveghea.
controlór, -oáre *s. m. f.* inspector.
controversát, -ă *adj.* discutabil.
controvérsă *s. f.* **1.** litigiu. **2.** dispută, polemică.
contúr *s. n.* **1.** profil. **2.** formă. **3.** *~urile unui râu* = meandre.
contură *vb.* **1.** a se profila. **2.** a evidenția, a reliefa. **3.** a (se) preciza, a (se) distinge.
conturbá *vb.* a deranja, a tulbura.
contúzie *s. f.* echimoză, vânătaie.
conține *vb.* **1.** a cuprinde, a îngloba. **2.** a avea, a cuprinde. **3.** a se compune din...
conținút *s. n.* **1.** comprehensiune. **2.** fond, cuprins, miez. **3.** tablă de materii, sumar.
conțopíst, -ă *s. m. f.* (*depr.*) copist, scrib.
convalescéntă *s. f.* întremare.
convéier *s. n.* bandă rulantă.
convenábil, -ă *adj.* avantajos, ieftin, moderat, acceptabil.
convení *vb.* **1.** a-i plăcea. **2.** a se învoi, a se înțelege. **3.** a accepta, a admite.
conveniéntă *s. f.* (la *pl.*) uzanță.
convént *s. n.* (*înv.*) **1.** adunare. **2.** mănăstire.
convéntie *s. f.* **1.** înțelegere, acord. **2.** contract; tratat internațional.
convenționál, -ă *adj.* **1.** afectat, artificial, nenatural, pretențios, prefăcut. **2.** academic.
conversá *vb.* a discuta, a convorbi.
conversáție *s. f.* discuție, convorbire, dialog.
convéx, -ă *adj.* bombat.
convexitáte *s. f.* proeminență.
convicțiúne *s. f.* (*livr.*) convingere.
convețuí *vb.* a coabita, a viețui.
convingátor, -oáre *adj.* concludent, decisiv, elocvent, grăitor.
convínge *vb.* a (se) asigura, a îndupleca, a determina.
convíns, -ă *adj.* încredințat, ferm, hotărât, sigur.
convív, -ă *s. m. f.* (*livr.*) comesean.
convocá *vb.* a chema, a invita.
convocáre *s. f.* **1.** chemare. **2.** adunare, reunire, întrunire.
convói *s. n.* coloană, șir; (*spec.*) cortegiu, alai.
convolút, -ă *adj.* (*bot.*) răsucit, întors.
convolúție *s. f.* întoarcere, răsucire.
convorbí *vb.* a discuta, a conversa.
convorbíre *s. f.* discuție, conversație, dialog.
convúlsie *s. f.* **1.** (*med.*) spasm. **2.** (*fig.*) frământare, dezordine, încordare, agitație, zvârcolire.
convulsioná *vb.* a se încorda, a se zvârcoli.
convulsív, -ă *adj.* **1.** spasmodic. **2.** *tuse ~ă* = tuse măgărească.
coolie (pr. *cúli*) *s. m.* trăgător de ricșă.
cooperá *vb.* a colabora, a conclucra, a participa la...
cooperáre *s. f.* cooperație, conlucrare, colaborare.
cooperatív, -ă *adj.* binevoitor.
cooperátie *s. f.* cooperare.
cooptá *vb.* a primi.
coordonát, -ă **1.** *adj.* armonizat. **2.** *s. f.* (*fig.*) dată.
copác *s. m.* arbore, pom.
copáie *s. f.* (*reg.*) albie, covată, capistere.
copán *s. n.* (*reg.*) șold, coapsă.
copărtáș, -ă *s. m. f.* complice.
copârșéu *s. n.* (*reg.*) sicriu, coșciug, tron.
cópcă *s. f.* **1.** agrafă, clemă, capsă. **2.** ochi, gaură, spărtură.

coperíș *s. n.* (*înv.; pop.*) acoperiș.
copertá *vb.* a lega.
copértă *s. f.* învelitoare, scoarță.
copiá *vb.* **1.** a transcrie, a reproduce. **2.** a plagia. **3.** a imita, a pastișa.
copiát *s. n.* copiere, transcriere.
copiatívă *adj. hârtie ~* = plombaginâ.
cópie *s. f.* **1.** transcriere, reproducere, calc. **2.** duplicat. **3.** *~ fotografică* = fotocopie. **4.** imitație.
copiére *s. f.* copiat, transcriere.
copíl *s. m.* **1.** (*peior.*) plod, prunc. **2.** *~ mic* = sugar. **3.** tânăr, adolescent. **4.** fiu, fiică. **5.** *~ de casă* = paj. **6.** *~ din flori* = bastard. **7.** odraslă. **8.** (*fig.*) om naiv.
copilándră *s. f.* codană.
copilándru *s. m.* băiețandru, fecior, băietan, puștan.
copílă *s. f.* **1.** fiică, fetiță, (*pop.*) fetică. **2.** (*fig.*) fată naivă.
copilărésc, -éască *adj.* infantil, pueril, (*fig.*) neserios, naiv, candid.
copilăríe *s. f.* **1.** (*pop.*) pruncie. **2.** (*fig.*) început. **3.** naivitate, prostie.
copilărós, -oásă *adj.* **1.** zburdalnic, neastâmpărat. **2.** copilăresc.
copiós, -oásă *adj.* abundent, consistent, îmbelșugat, bogat.
copleși *vb.* **1.** a covârși, a năpădi, a doborî. **2.** a sufoca.
copleșitór, -oáre *adj.* apăsător, covârșitor, sufocant.
copói *s. m.* **1.** ogar, prepelicar, brac[1]. **2.** (*arg.*) polițist.
coprínă *s. f.* (*reg.*) narcisă.
coprostáză *s. f.* constipație.
copt, -ă *adj.* (*fig.*) matur.
coptúră *s. f.* (*pop.*) abces, puroi.
copulație *s. f.* (*fiziol.*) coit, împreunare sexuală.
cópulă *s. f.* verb copulativ.
copyright (pr. *cópirait*) *s. n.* drept de retipărire.
corábie *s. f.* (*livr.*) arcă, velier.
corál *adj. invar.* roșu-gălbui.
corál *s. m.* (*zool.*) mărgean.
corálă *s. f.* (*muz.*) cor.
coralíeri *s. m.* (la *pl.*) antozoare.
coralíu, -íe *adj.* corai.
corăsli *vb.* (*reg.*) a se brânzi, a se tăia.
corb *s. m.* **1.** croncan. **2.** *~-albastru* = dumbrăveancă. **3.** *~-de-mare* = cormoran.
corci *s. m.* (*reg.*) corcitură.
corcí *vb.* a se amesteca, a se încrucișa.
corcíre *s. f.* hibridare, încrucișare.
corcitúră *s. f.* **1.** bastard, hibrid, metis. **2.** degenerat.
corcodél *s. m.* (*ornit.; reg.*) cufundar, bodârlău.
cord *s. n.* (*anat.*) inimă.
cordár *s. n.* (*tehn.*) încordător, sucitor.
cordeá *s. f.* **1.** (*reg.*) panglică. **2.** (*zool.*) tenie.
cordiál, -ă *adj.* afectuos, binevoitor, amical, loial, sincer.
cordialitáte *s. f.* afecțiune.
cordifórm, -ă *adj.* cordat.
cordón *s. n.* **1.** centură, curea. **2.** *~ litoral* = perisip, săgeată litorală. **3.** (*înv.*) frontieră.
coréct, -ă *adj.* cinstit, leal.
corectá *vb.* a (se) corija, a (se) rectifica.
corectáre *s. f.* îndreptare, corijare.
corectitúdine *s. f.* cinste.
corectív *s. n.* rectificare, îndreptare.
corectúră *s. f.* **1.** îndreptare, rectificare. **2.** (*tipogr.*) (*înv.*) probă.
corécție *s. f.* (*livr.*) bătaie.
corecționál, -ă *adj.* infracțional.
corelație *s. f.* înlănțuire, conexiune, legătură.
corepetitór, -oáre *s. m. f.* (*muz.*) repetitor.
corespondént, -ă *s. m. f.* ziarist, jurnalist.
corespondéntă *s. f.* **1.** poștă. **2.** *~ timpurilor* = consecuția timpurilor. **3.** (*mat.*) simetrie.
corespúnde *vb.* a se potrivi, a concorda, a fi adecvat.
corespunzátor, -oáre *adj.* adecvat, potrivit, nimerit.
coréu *s. n.* troheu.
cori *s. m. pl.* (*reg.*) **1.** pojar. **2.** *~ de vânt* = vărsat de vânt.

coriacéu, -ée *adj.* (*fig.*) tenace, dur; zgârcit.
coridór *s. n.* culoar, pasaj, gang.
coriféu, -ée *s. m. f.* fruntaș, protagonist, cap.
corijá *vb.* a (se) corecta, a (se) îndrepta, a (se) rectifica.
corintián, -ă *adj.* corintic.
corízǎ *s. f.* guturai, catar.
corlátă *s. f.* (*reg.*) **1.** iesle. **2.** prichici. **3.** parapet, rampă, balustradă.
córlă *s. f.* găinușă-de-baltă.
cormánă *s. f.* (*tehn.*) răsturnătoare.
corn **I.** *s. m.* **1.** (*pop.*) *cel cu ~e* = dracul. **2.** (la *pl.*) căprioriii casei. **II.** *s. n.* **1.** (*reg.*) colț, ungher, margine. **2.** (*mitol.*) *~ul abundenței* = simbolul belșugului.
córner *s. n.* lovitură de colț.
cornét *s. n.* *~ acustic* = pavilion.
corníst, -ă *s. m. f.* gornist, trmpetist.
cornișór *s. m.* (*bot.*) **1.** brăduț. **2.** (*reg.*) brădișor.
córnwall *s. m.* (*zool.*) marele-negru.
coroánă *s. f.* **1.** cunună; (*fig.*) încununare. **2.** tiară papală. **3.** monarhie.
coroborá *vb.* a confirma.
corodá *vb.* a (se) roade, a (se) degrada.
corói *s. m.* uliu, (*pop.*) ulicș.
coroiá *vb.* a se încovoia.
coronál, -ă *adj. os ~* = osul frunții.
corosív, -ă *adj.* (*fig.*) mușcător, caustic, incisiv, satiric.
coroziúne *s. f.* eroziune.
corp *s. n.* **1.** trup. **2.** trunchi, trup. **3.** cadavru. **4.** cuprins. **5.** *~ simplu* = element. **6.** *~ compus* = combinație. **7.** *~ ceresc* = astru. **8.** *~ de legi* = corpus. **9.** substanță. **10.** *gardă de ~* = (*fam.*) gorilă.
corpolént, -ă *adj.* voinic, solid, trupeș; gras, rotofei, plin.
corporál, -ă *adj.* trupesc, fizic.
corporáție *s. f.* **1.** breaslă, (*înv.*) isnaf, rufet. **2.** societate pe acțiuni, companie.
córpus *s. n.* (*livr.*) culegere.
corpúscul *s. m.* particulă.
corrigénda *s. f.* (*livr.*) erată.
corsár *s. m.* pirat, hoț de mare.
cort *s. n.* *~ mărturiei* = tabernacul.
cortégiu *s. n.* **1.** suită, alai, convoi; (*fig.*) șir, înșirare. **2.** procesiune.
córtex *s. n.* **1.** *~ cerebral* = scoarță cerebrală. **2.** *~ suprarenal* = glandă corticosuprarenală.
corticotróp *s. m.* (*biol.*) ACTH.
corturár, -ă *s. m. f.* țigan nomad, șătrar.
corupátor, -oáre *s. m. f.* pervertitor.
corúpe *vb.* **1.** a (se) perverti, a (se) deprava. **2.** a (se) deforma; a (se) strica.
corúpt, -ă *adj.* **1.** depravat, desfrânat, decăzut, destrăbălat, pervers. **2.** deformat, stricat.
coruptíbil, -ă *adj.* venal.
coruptibilitáte *s. f.* venalitate.
corúpție *s. f.* **1.** coruptibilitate. **2.** desfrânare, depravare, desfrâu, imoralitate. **3.** seducere.
corvoádă *s. f.* (*fig.*) muncă silită.
cosár *s. m.* (*ornit.*) lopătar.
cosáș *s. m.* **1.** cositor[1]. **2.** (*entom.*) căluț. **3.** (*entom.*) căluț, scăluș.
cosí *vb.* **1.** a tăia. **2.** (*fig.*) a distruge, a nimici, a omorî.
cosíre *s. f.* coasă, cosit.
cosít *s. n.* coasă, cosire.
cositór[1], -oáre *s. m. f.* cosaș.
cositór[2] *s. n.* (*chim.*) staniu.
cositorí *vb.* a spoi.
cositorít, -ă *adj.* spoit.
cositúră *s. f.* **1.** fănceață. **2.** nutreț.
cosíță *s. f.* coadă, plete.
cosmetológ, -ă *s. m. f.* cosmetician.
cósmic, -ă *adj.* interplanetar, spațial, sideral.
cosmoeconomíe *s. f.* mondoeconomie.
cosmonaút, -ă *s. m. f.* astronaut.
cosmonaútică *s. f.* astronautică.
cosmonávă *s. f.* navă cosmică, astronavă.
cosmopolít, -ă *adj.* **1.** universal. **2.** pestriț, amestecat, eterogen.
cósmos *s. n.* univers, lume, macrocosm.
cosór *s. n.* **1.** cuțit scurt. **2.** (*bot.*) brădiș.
cost[1] *s. n.* preț, valoare.

cost[2] *s. n.* (*reg.*) hrană, mâncare.
costá *vb.* **1.** a prețui. **2.** a (se) plăti cu.
costelív, -ă *adj.* slab, uscățiv, sfrijit, slăbăbog, uscat.
costisitór, -oáre *adj.* scump.
costíș, -ă **1.** *adj., adv.* pieziș, oblic. **2.** *s. f.* povârniș, pantă.
cóstrăș *s. m.* (*pop.*) biban.
costréi *s. m.* (*bot.*) mohor.
costúm *s. n.* **1.** port popular. **2.** taior.
coș[1] *s. n.* **1.** paner, (*pop.*) coșarcă, papornițǎ. **2.** cămin, horn. **3.** *~-ul pieptului* = (*anat.*) torace.
coș[2] *s. n.* (*med.*) zgrăbunță, bubuliță.
coșár[1] *s. n.* pătul, hambur.
coșár[2] *s. m.* hornar.
coșárcă *s. f.* (*reg.*) coș[1].
coșciúg *s. n.* sicriu, (*reg.*) tron.
coșcogeá *adj. invar.* (*fam.*) coșcogeamite, ditamai, enorm, colosal.
coșcogeámite *adj. invar.* (*fam.*) coșcogea.
coșcoveálă *s. f.* coșcovitură, cojeală, scorojeală.
coșcoví *vb.* a se coji, a se scoroji.
coșcovitúră *s. f.* coșcoveală.
coșenílă *s. f.* (*entom.*) cârmâz.
coșmár *s. n.* vis urât.
cot *s. n.* **1.** cotitură, curbă. **2.** (*reg.*) colț, ungher. **3.** meandru.
cotá *vb.* (*fig.*) a aprecia, a evalua, a considera, a prețui.
cotárlă *s. f.* (*reg.*) javră, potaie.
cótă *s. f.* **1.** altitudine. **2.** (*met.*) nivel. **3.** *~-parte* = cotitate.
cotcodácí *vb.* (*fig.*) a trâncăni, a pălăvrăgi, a flecări.
coterie *s. f.* bandă, clan, clică; (*fig.*) bisericuță.
cotí *vb.* **1.** a cârmi, a vira. **2.** a-și da coate.
cotidián, -ă **1.** *adj.* zilnic. **2.** *s. n.* ziar, jurnal, gazetă.
cotígă *s. f.* teleagă, rotilă.
cotít, -ă *adj.* sinuos, întortocheat.
cotitáte *s. f.* cotă parte.
cotitúră *s. f.* **1.** cot, curbă. **2.** meandru. **3.** răscruce, turnură.
cotlét *s. n.* **1.** antricot. **2.** (la *pl.*) favoriți.
cotlón *s. n.* **1.** ascunzătoare. **2.** nișă, firidă. **3.** colț, ungher.
cotói *s. m.* motan, pisoi.
cotón *s. n.* bumbac.
cotonóg, -oágă *adj.* **1.** șchiop. **2.** invalid.
cotonogeálă *s. f.* bătaie zdravănă.
cotonogí *vb.* **1.** a ologi. **2.** (*fam.*) a bate, a snopi.
cotór *s. n.* **1.** țulpină, lujer. **2.** matcă, sușă. **3.** cocean.
cotoroánță *s. f.* babornițǎ, hoașcă. (*pop.*) vrăjitoare, (fig.) hârcă.
cotorosí *vb.* (*înv.; reg.*) a se descotorosi.
cotreánță *s. f.* (*reg.*) zdreanță.
cotrobăí *vb.* a scotoci, a căuta.
cotropí *vb.* **1.** a invada, a încălca. **2.** (*fig.*) a copleși.
cotropíre *s. f.* ocupare, invadare.
cotropitór, -oáre **1.** *adj., s. m. f.* invadator, agresor. **2.** *adj.* (*fig.*) copleșitor, imens.
coțcár *s. m.* (*fam.*) escroc, șarlatan, pungaș, impostor.
coțofánă *s. f.* (*ornit.*) (*pop.*) țarcă.
covácí *s. m.* (*reg.*) fierar.
covátă *s. f.* (*reg.*) albie, copaie.
covârșí *vb.* a copleși, a învinge.
covârșitór, -oáre *adj.* **1.** apăsător. **2.** copleșitor. **3.** dominant, extraordinar, impresionant.
covértă *s. f.* (*mar.*) punte.
coviltír *s. n.* burduf, coș.
covór *s. n.* scoarță (*pop.*) velință.
covoráș *s. n.* carpetă.
coxál, -ă *adj. os ~* = os iliac.
cóxă *s. f.* (*anat.*) coapsă.
cozerie *s. f.* conversație ușoară, intimă, taifas.
crab *s. m.* crustaceu marin.
crac *s. m.* (*pop.*) **1.** picior. **2.** crăcană. **3.** creangă, ramură, cracă.
crácă *s. f.* creangă, ramură.
crah *s. n.* faliment, bancrută.
crai *s. m.* **1.** împărat, rege. **2.** *cei trei ~ de la răsărit* = magi. **3.** *~-nou* = lună nouă. **4.** afemeiat, donjuan. **5.** *~ de curte veche* = derbedeu.

craidón *s. m. (înv.)* crai, afemeiat.
cráinic *s. m.* **1.** vestitor, sol, mesager. **2.** spicher. **3.** *(reg.)* hăitaș, gonaci.
cráinică *s. f.* spicheriță.
crámă *s. f.* **1.** cârciumă, bodegă. **2.** depozit de vinuri.
crámpă *s. f.* **1.** colică. **2.** *~-a scriitorului* = grafospasm.
cramponá *vb. (fig.)* a se agăța.
crániu *s. n.* țeastă, cutie craniană, tigvă *(pop.)* devlă.
cras, -ă *adj.* grosolan, nerușinat.
cráter *s. n. ~ lunar* = circ lunar.
crátimă *s. f.* liniuță de unire.
cratogén *s. n. (geol.)* platformă.
cravășă *s. f.* biciușcă.
crăcánă *s. f.* **1.** crac. **2.** pirostrie.
crăcănà *vb.* a se rășchira, a se crăci, (reg.) a se târși.
crăcí *vb.* a (se) crăcăna.
crăiásă *s. f.* împărăteasă, regină, mireasă; zână.
crăíe *s. f.* împărăție, crăime.
crăiésc, -iáscă *adj.* împărătesc.
crăiță *s. f. (bot.)* văzdoagă.
crănțăní *vb.* a ronți.
crăpá *vb.* **1.** a se sparge. **2.** a despica. **3.** a deschide. **4.** *(ir.)* a muri.
crăpát, -ă *adj.* **1.** plesnit. **2.** întredeschis. **3.** *(ir.)* mort.
crăpătúră *s. f.* **1.** spărtură, fisură. **2.** tăietură. **3.** *(tehn.)* fantă.
crâcní *vb.* a protesta, a se împotrivi.
crâmpéi *s. n.* **1.** bucată. **2.** fragment, frântură.
crâncen, -ă *adj.* cumplit, crunt, groaznic, teribil, violent, înverșunat.
crâng *s. n.* **1.** tufăriș, desiș. **2.** *~ul cerului* = bolta cerească, firmament.
creá *vb.* **1.** a întemeia, a înființa; a organiza. **2.** a inventa, a concepe, a elabora. **3.** a face, a zidi.
creángă *s. f.* ramură, cracă, ram.
creáre *s. f.* **1.** întemeiere, înființare; inventare. **2.** facere, zidire. **3.** elaborare, redactare.
creástă *s. f.* **1.** coamă, culme. **2.** vârf, pisc. **3.** *(anat.)* proeminență osoasă. **4.** spinare.
creatív, -ă *adj. (livr.)* **1.** creator. **2.** inventiv.
creativitáte *s. f.* putere creatoare.
creatór, -oáre **1.** *adj.* inventiv. **2.** *s. m. f.* făuritor, realizator; *(fig.)* făurar. **3.** *s. m. art.* Dumnezeu.
creatúră *s. f.* ființă, făptură; om, individ.
creáție *s. f.* **1.** invenție. **2.** genează. **3.** operă, realizare.
créde *vb.* **1.** a considera. **2.** a presupune, a considera. **3.** a i se părea.
credénț *s. n. (reg.)* bufet.
credíbil, -ă *adj.* plauzibil, verosimil.
credincíos, -oásă *adj.* **1.** fidel. **2.** cucernic, cuvios, evlavios, pios, religios, devot.
credínță *s. f.* **1.** convingere, certitudine, siguranță. **2.** fidelitate. **3.** evlavie, pietate, devoțiune. **4.** cult, religie. **5.** *(reg.)* logodnă. **6.** speranță, nădejde.
crédit *s. n.* **1.** împrumut. **2.** datorie. **3.** *(fig.)* considerație, încredere, autoritate, influență. **4.** *~-bail* = leasing.
creditá *vb. (fin.)* a împrumuta.
creditór, -oáre *s. m. f.* împrumutător, *(înv.)* datornic.
crédo *s. n. invar. (bis.)* crez.
credúl, -ă *adj.* **1.** naiv, simplu. **2.** ingenuu, candid.
credulitáte *s. f.* **1.** naivitate. **2.** candoare, inocență.
créier *s. m.* **1.** encefal. **2.** *~-ul mic* = cerebel. **3.** *(fig.)* inteligență, judecată, minte.
creión *s. n.* condei, *(pop.)* plaivaz.
creioná *vb.* a schița.
creițár *s. m.* ban, gologan.
crem *adj. invar.* alb-gălbui.
cremațiúne *s. f.* incinerare.
crémă *s. f.* **1.** alifie. **2.** *(fig.)* elită.
crémene *s. f.* silex.
crengós, -oásă *adj.* rămuros.
creponát, -ă *adj.* încrețit.
crepúscul *s. n.* **1.** amurg, înserare. **2.** *(fig.)* declin.
crescút, -ă *adj.* **1.** dezvoltat; *(fig.)* răsărit. **2.** mare, umflat. **3.** dospit.
cresón *s. n. (bot.)* hreniță.

crestá *vb.* **1.** a scrijeli. **2.** a inciza. **3.** a zimțui. **4.** a se tăia.
crestát *s. m. (zool.)* cocoș.
crestătúră *s. f.* tăietură.
crestomație *s. f.* analecte.
créște *vb.* **1.** a se dezvolta, a se mări. **2.** a se reface, a se regenera; *(fig.)* a evalua. **3.** a îngriji, a educa. **4.** a se umfla, a dospi.
créștere *s. f.* **1.** dezvoltare. **2.** sporire. **3.** prășire. **4.** educare, educație. **5.** progres.
créștet *s. n.* **1.** sinciput, *(pop.)* scăfârlie. **2.** vârf, culme, pisc.
creștín, -ă *s. m. f. (pop.)* om, individ, ins.
creștiná *vb.* a (se) boteza.
creștinătate *s. f.* creștinism, *(livr.)* cristianism.
creștinísm *s. n.* cristianism.
cretín, -ă *adj., s. m. f.* imbecil, idiot, prost, tâmpit; stupid, absurd.
cretinísm *s. n.* tâmpenie, idioție, prostie, imbecilitate.
cretinizá *vb.* a (se) prosti, a (se) tâmpi.
creț, creáță **I.** *adj.* **1.** cârlionțat, buclat. **2.** zbârcit, ridat. **II.** *s. n.* **1.** cută, fald. **2.** rid. **III.** *s. m.* buclă, cârlionț.
crevétă *s. f. (zool.)* caridă.
crez *s. n.* **1.** *(fig.)* cult, religie. **2.** *(art.)* simbolul credinței; credo.
crezământ *s. n. (înv.)* **1.** crezare, încredere. **2.** milă, considerație.
criánt, -ă *adj.* țipător, viu.
cric *s. n. (tehn.)* vinci.
crimă *s. f.* **1.** omor, asasinat, *(livr.)* homicid[2], moarte. **2.** *~ contra statului* = complot.
criminál, -ă **1.** *adj.* rău, dăunător. **2.** *adj., s. m. f.* asasin, ucigaș, *(livr.)* homicid[1]. **3.** *adj.* nelegiuit.
crin-de-máre *s. m.* crinoide.
crinoíde *s. n. pl.* crin-de-mare.
crinolínă *s. f.* malacof.
criónică *s. f. (fiz.)* criologie.
críptă *s. f.* cavou, (rar) necropolă.
críptic, -ă *adj.* ascuns, secret, ocult, tainic, sibilic.
crisalídă *s. f. (entom.)* nimfă, pupă.
crisoterapíe *s. f.* auroterapie.
crispá *vb.* a se încleșta, a se contracta.
cristál *s. n.* cleștar.
cristalín, -ă *adj.* limpede, clar.
cristalizá *vb.* **1.** a se zaharisi. **2.** *(fig.)* a (se) limpezi, a (se) clarifica.
cristélniță *s. f. (livr.)* baptisteriu.
cristianísm *s. n. (livr.)* creștinism.
critériu *s. n.* normă, principiu.
crític, -ă *adj.* **1.** agitat, frământat, tulbure, nesigur. **2.** *(med.)* grav. **3.** combativ, polemic. **4.** *(fig.)* decisiv.
criticá *vb.* a blama, a condamna; a bârfi, *(pop.)* a cârti.
criticábil, -ă *adj.* blamabil, condamnabil, reprobabil.
criticánt, -ă *adj., s. m. f.* bârfitor, intrigant.
crítică *s. f.* obiecție, observație, rezervă.
crivác *s. n. (tehn.)* chingă.
crívăț *s. n.* **1.** *(met.)* acvilon, *(pop.)* traistă-goală. **2.** *(înv.; reg.)* nord, miazănoapte.
crizantémă *s. f. (bot.)* dumitriță, tufănică, mărgărită.
crízǎ *s. f.* **1.** acces, atac, puseu. **2.** *~ economică* = recesiune.
crochíu *s. n.* schiță, desen.
croi *s. n.* croială.
croí *vb.* **1.** a tăia. **2.** a plănui. **3.** *(fig.)* a ticlui. **4.** *(fig.; fam.)* a bate, a lovi.
croiálă *s. f.* tăietură, croi.
croitór *s. m. (entom.)* gornic.
cromátică *s. f.* colorit; *(fig.)* paletă.
cromatísm *s. n.* aberație cromatică.
cromatoplást *s. n. (biol.)* cromoplast.
cromoplást *s. n.* cromatoplast.
croncán *s. m. (reg.)* corb.
crónică *s. f.* letopiseț, hronic.
cronichétă *s. f.* minicronică.
cronológic, -ă *adj.* diacronic, evolutiv, istoric.
cronometráj *s. n.* cronometrare.
cronometráre *s. f.* cronometraj.
croșétă *s. f.* **1.** igliță. **2.** parantează dreaptă.
crotál *s. m.* șarpe-cu-clopoței.
crov *s. n. (geogr.)* găvan, padină.

crúce *s. f.* **1.** troiță. **2.** cercevea. **3.** creștinism. **4.** (*tehn.*) răscruce. **5.** (*bot.*) *~a-pământului* = brânca-ursului. **6.** *în ~* = crucișș.
crucér *s. m.* (*înv.*) creițar.
crucí *vb.* a se minuna; a se încruci.
cruciál, -ă *adj.* hotărâtor, esențial, decisiv, vital, cardinal.
crucificá *vb.* a răstigni.
crucificáre *s. f.* răstignire.
crucificát, -ă *adj.* răstignit.
crucíș, -ă **1.** *adj.* sașiu; (*fig.*) dușmănos. **2.** *adv.* oblic, piezișș.
crucít, -ă *adj.* mirat, uimit, perplex, (*livr.*) interzis.
cruciulíță *s. f.* (*bot.*) bătătarnică.
crud, -ă *adj.* **1.** nefiert. **2.** necopt, verde. **3.** fraged. **4.** tânăr; plăpând. **5.** brut. **6.** nemilos, hain, necruțător, (*livr.*) inexorabil; (*fig.*) vitreg. **7.** violent, sângeros.
crug *s. n.* *~ul cerului* (sau *ceresc*) = bolta cerească.
crúmpenă *s. f.* (*reg.*) cartof.
crunt, -ă *adj.* **1.** violent, crud, inuman. **2.** înverșunat. **3.** sângeros, teribil. **4.** cumplit, îngrozitor.
crup *s. n.* (*med.; pop.*) gușter.
crústă *s. f.* **1.** coajă, scoarță. **2.** pojghiță. **3.** (*med.*) coajă, (*pop.*) zgaibă.
cruțá *vb.* **1.** a ierta, a scuti. **2.** a menaja. **3.** a economisi. **4.** (*înv.*) a ezita.
cruțătór, -oáre *adj.* **1.** milostiv, îndurător. **2.** econom.
cruzíme *s. n.* răutate, ferocitate, bestialitate, barbarie, monstruozitate, (*fig.*) duritate.
ctitor, -ă *s. m. f.* fondator.
ctitorí *vb.* a întemeia, a înființa, a funda, a crea, a institui.
cu *prep.* **1.** prin. **2.** după. **3.** din. **4.** de.
cubáj *s. n.* volum, capacitate.
cuc-armenésc *s. m.* pupăză.
cucerí *vb.* **1.** a ocupa. **2.** a subjuga. **3.** a fermeca. **4.** a (se) supune, a (se) închina.
cucerire *s. f.* **1.** ocupare. **2.** subjugare. **3.** izbândă.
cucerít, -ă *adj.* încântat, fermecat.
cuceritór, -oáre *adj.* **1.** victorios, învingător, biruitor. **2.** încântător, fermecător, șarmant, irezistibil.
cucérnic, -ă *adj.* evlavios, cuvios, religios, pios, smerit, devot.
cucernicíe *s. f.* evlavie, pietate, smerenie, credință.
cucoánă *s. f.* doamnă.
cúcovă *s. f.* (*reg.*) lebădă de vară.
cucuiát, -ă *adj.* (*reg.*) moțat.
cucurígu *s. n.* **1.** cocoș. **2.** mansardă; galerie.
cucurúz (*reg.*) **1.** *s. m.* porumb. **2.** *s. n. pl.* porumbișteș. **3.** *s. m.* con.
cucútă *s. f.* (*bot.*) dudău, buciniș.
cucuveá *s. f.* cucuveică.
cucuvéică *s. f.* (*reg.*) cucuvea.
cúfăr *s. n.* **1.** ladă. **2.** (*pop.*) geamantan, valiză.
cufundá *vb.* **1.** a (se) afunda; a (se) scufunda. **2.** a apune. **3.** a se prăbuși.
cufundác *s. m.* (*ornit.*) cufundar.
cufundár *s. m.* (*ornit.*) **1.** corcodel. **2.** bodârlău, cufundac.
cufundáre *s. f.* afundare, adâncire.
cufundătúră *s. f.* adâncitură, scufundătură, scobitură.
cúget *s. n.* **1.** gândire. **2.** gând, idee, opinie; imaginație. **3.** minte, intelect.
cugetá *vb.* **1.** a medita; a se gândi. **2.** a cumpăni, a chibzui. **3.** a filozofa.
cugetáre *s. f.* **1.** gândire, meditație, reflecție. **2.** maximă.
cugetátór, -oáre *s. m. f.* gânditor, filozof.
cuguár *s. m.* (*zool.*) puma.
cúhnie *s. f.* (*reg.*) bucătărie.
cui *s. n.* **1.** *~ cilindric* = știft. **2.** *~ de siguranță* = splint. **3.** ciocâlteu.
cuib *s. n.* **1.** culcuș. **2.** (*fig.*) sălaș, locuință. **3.** mușuroi. **4.** (*fig.*) focar. **5.** cuibar. **6.** maia.
cuibár *vb.* **1.** cuib. **2.** (*fig.*) culcuș. **3.** (*fig.*) locuință, sălaș.
cuibărí *vb.* **1.** a se ghemui. **2.** (*fig.*) a se adăposti. **3.** (*fig.*) a se pripăși.
cuirásă *s. f.* platoșă.
culác *s. m.* chiabur.
culánt, -ă *adj.* **1.** darnic, generos, mărinimos. **2.** (*înv.*) curgător. **3.** curtenitor.
culánță *s. f.* dărnicie, generozitate.
cúlă *s. f.* **1.** turn, foișor. **2.** visterie, tezaur. **3.** beci boltit.
culbéc *s. m.* (*reg.*) melc.
culbutór *s. n.* basculator.
culcá *vb.* **1.** a se întinde, a se lungi, a se odihni. **2.** a găzdui. **3.** a doborî, a omorî. **4.** a se pleca, a se îndoi, a se înclina.
culcúș *s. n.* **1.** vizuină. **2.** adăpost; locuință; ascunzătoare. **3.** pat.
culegár *s. n.* vingalac, culegău.
culegátór, -oáre **1.** *s. m. f.* colecționar. **2.** *s. m.* zețar. **3.** *s. f.* mașină de cules.
culegătorie *s. f.* zețărie.
culegău *s. n.* (*înv.*) culegar, vingalac.
culége *vb.* **1.** a aduna; a recolta. **2.** (*fig.*) a dobândi, a căpăta. **3.** a ridica, a strânge. **4.** a colecționa. **5.** a zețui.
culégere *s. f.* **1.** recoltare. **2.** adunare. **3.** colecție, (*livr.*) florilegiu. **3.** cules.
culés[1] *s. n.* **1.** recoltare. **2.** zețuire.
culés[2], **-eásă** *adj.* recoltat.
culeșér *s. n.* (reg.) făcăleț.
culísă *vb.* (*tehn.*) a glisa.
culísă *s. f.* **1.** (*fig.*) mașinație, intrigă. **2.** *în ~e* = în secret.
cúlme *s. f.* **1.** vârf; creastă. **2.** (*fig.*) apogeu. **3.** coamă. **4.** perfecțiune.
culminație *s. f.* (*fig.*) apogeu.
culoár *s. n.* **1.** coridor; pasaj. **2.** bandă de circulație.
culoáre *s. f.* **1.** materie colorantă, vopsea. **2.** (rar) mașlă.
culpábil, -ă *adj.* vinovat.
culpabilitáte *s. f.* vină, culpă.
culpabilizá *vb.* a învinovăți.
cúlpă *s. f.* vină, vinovăție.
cult[1] *s. n.* **1.** religie, confesiune, rit. **2.** adorație, venerație. **3.** crez.
cult[2], **-ă** *adj.* **1.** instruit, educat, învățat. **2.** cărturăresc, livresc.
cultísm *s. n.* gongorism.
cultivá *vb.* **1.** a lucra. **2.** a crește. **3.** a se instrui, a învăța. **4.** a se civiliza, a se rafina.
cultivábil, -ă *adj.* arabil.

cultiváre *s. f.* **1.** cultură, lucrat. **2.** educare, instruire, dezvoltare.
cultivát, -ă *adj.* **1.** lucrat, muncit. **2.** cult, educat, învățat. **3.** stilat, rafinat.
cultivatór, -oáre *s. m. f.* agricultor.
culturalizá *vb.* a (se) instrui.
culturalizáre *s. f.* instruire.
cultúră *s. f.* **1.** civilizație. **2.** învățătură. **3.** creștere, cultivare. **4.** *~ fizică* = educație fizică.
cum **1.** *adv.* ce **2.** *conj.* când. **3.** *interj.* poftim.
cumetríe *s. f.* botez.
cuminecá *vb.* a (se) împărtăși, a (se) griji.
cuminecătúră *s. f.* euharistie, împărtășanie, grijanie.
cumínte *adj.* **1.** așezat, liniștit, ascultător. **2.** deștept; prudent, prevăzător, înțelept.
cumințénie *s. f.* **1.** seriozitate, cumințenie. **2.** înțelepciune; prudență.
cumințí *vb.* a (se) astâmpăra, a (se) domoli, a (se) liniști.
cúmpănă *s. f.* **1.** (*art.*) balanță. **2.** echilibru. **3.** *~a nopții* = miezul nopții. **4.** (*fig.*) moderație. **5.** primejdie, încercare, nenorocire.
cumpăneálă *s. f.* cumpănire, chibzuială, chibzuire.
cumpăní *vb.* **1.** a cântări. **2.** a echilibra. **3.** (*fig.*) a chibzui. **4.** (*fig.*) a se decide, a se hotărî.
cumpănire *s. f.* **1.** echilibru. **2.** chibzuială, cumpăneală.
cumpănít, -ă *adj.* echilibrat, chibzuit, măsurat, moderat.
cumpărá *vb.* **1.** a achiziționa, a procura, a târgui. **2.** a mitui, a corupe.
cumpărátor, -oáre *s. m. f.* client, solicitant, muștériu.
cumpărătúră *s. f.* târguială, achiziție.
cúmpăt *s. n.* **1.** calm, fire, stăpânire de sine; (*fig.*) sânge rece. **2.** chibzuială.
cumpătá *vb.* **1.** (rar) a (se) restrânge, a (se) modera. **2.** (*reg.*) a cruța; a menaja.
cumpătáre *s. f.* măsură, moderație; sobrietate; chibzuială.
cumpătát, -ă *adj.* **1.** calculat. **2.** așezat, echilibrat, chibzuit; sobru.

cumplít, -ă *adj.* 1. înverșunat. 2. crud, groaznic, nemilos, feroce. 2. colosal, infernal, teribil.
cumsecáde *adj. invar.* 1. onest, cinstit, bun. 2. potrivit, bun.
cumulá *vb.* a însuma.
cumulatív, -ă *adj.* concomitent, simultan.
cumvá *adv.* 1. oarecum. 2. eventual, poate.
cunoáște *vb.* 1. a ști, a stăpâni. 2. a recunoaște, a identifica. 3. a distinge, a deosebi. 4. a se remarca. 5. a admite. 6. a înțelege, a ști, a pricepe.
cunoáștere *s. f.* 1. *teoria ~rii* = gnoseologie. 2. cunoștință.
cunoscátór, -oáre *adj., s. m. f.* expert.
cunoscút, -ă *adj.* 1. știut. 2. renumit, faimos, ilustru, notoriu.
cunoștínță *s. f.* 1. cunoaștere. 2. (rar) minte, rațiune. 3. (la *pl.*) informații, idei, noțiuni. 4. relație; (*fam.; fig.*) pilă.
cununá *vb.* a (se) căsători.
cununát, -ă *adj.* căsătorit.
cunúnă *s. f.* 1. coroană. 2. cununie, pirostrie. 3. (*fig.*) glorie.
cununíe *s. f.* 1. căsătorie. 2. cunună; (*fam.*) pirostrie.
cúpă[1] *s. f.* 1. potir. 2. (*fig.*) caliciu. 3. trofeu. 4. (*tehn.*) căuș.
cúpă[2] *s. f.* (la cărțile de joc) 1. roșu. 2. inimă.
cúpă[3] *s. f.* croială.
cupéț *s. m.* (*reg.*) negustor.
cupéu *s. n.* trăsură închisă; caretă.
cupíd, -ă *adj.* (*livr.*) avar, rapace, lacom, hrăpăreț, apucător.
cupiditáte *s. f.* (*livr.*) avariție, lăcomie.
cuplá *vb.* (*tehn.*) a acupla.
cúplu *s. n.* pereche.
cupólă *s. f.* boltă, (*înv.*) culă.
cuprá *vb.* a arămi.
cupráre *s. f.* arămire.
cuprínde *vb.* 1. a (se) îmbrățișa. 2. (*înv.*) a captura. 3. a include, a îngloba. 4. a conține. 5. (*fig.*) a învălui. 6. (*fig.*) a atrage. 7. a se îmbogăți. 8. a ocupa. 9. a cuceri, a încercui. 10. a intra de...
cuprins[1] *s. n.* 1. conținut. 2. întindere, suprafață. 3. tablă de materii.
cuprins[2], **-ă** *adj.* (*pop.*) bogat.
cuprinzátór, -oáre *adj.* 1. întins. 2. spațios. 3. voluminos. 4. amplu, vast, bogat, larg.
cúpru *s. n.* aramă.
cuptór *s. n.* 1. vatră. 2. *~ înalt* = furnal. 3. *~ de var* = varniță. 4. (*fig.*) arșiță, canicula. 5. *luna lui ~* = iulie.
cupúră *s. f.* tăietură; (*spec.*) articol, anunț decupat.
cur *s. n.* (*pop.*) șezut, popou, fund.
curábil, -ă *adj.* benign, vindecabil, ușor.
curáj *s. n.* 1. bravură, bărbăție, cutezanță. 2. vitejie, eroism.
curajós, -oásă *adj.* 1. brav, cutezător, îndrăzneț, temerar. 2. viteaz, vitejesc.
curamá *s. f.* (*înv.*) colectă.
curát, -ă I. *adj.* 1. nepătat. 2. spălat. 3. proaspăt, pur. 4. îngrijit. 5. (*fig.*) cinstit, leal; cast. 6. senin, clar. 7. transparent, limpede. 8. pur, neamestecat. 9. sonor, clar. 10. clar, deslușit. 11. autentic, adevărat. II. *adv.* precis, întocmai, exact.
curatív, -ă *adj.* tămăduitor.
cúră *s. f.* tratament, dietă.
curătúră *s. f.* (*reg.*) pârloagă, runc.
curățá *vb.* 1. a deretica. 2. a se mântui, a se purifica. 3. (*fam.*) a omorî. 4. a muri. 5. a dezinfecta.
curățătórie *s. f.* spălătorie chimică, ecologică.
curățénie *s. f.* 1. dereticare. 2. salubritate. 3. puritate, nevinovăție, cinste, virginitate. 4. purgativ, laxativ.
curând *adv.* devreme, fuga, grabnic, iute, îndată, imediat, degrabă, repede, numaidecât.
curb, -ă I. *adj.* arcuit, încovoiat, boltit. II. *s. f.* 1. cotitură. 2. viraj.
curbá *vb.* a (se) încovoia, a (se) arcui, a (se) îndoi.
curbáre *s. f.* încovoiere, arcuire.
curbát, -ă *adj.* încovoiat, arcuit.
curbatúră *s. f.* durere musculară; (*pop.*) deșelare.
curcán *s. m.* dorobanț, căciular.
curcubétă *s. f.* (*reg.*) 1. dovleac. 2. tigvă, țeastă.

cureá *s. f.* centură, cordon.
curéchi *s. m.* (*reg.*) varză.
curént, -ă I. *adj.* 1. curgător, fluent. 2. actual, prezent. 3. zilnic. 4. obișnuit, uzual. II. *s. m.* 1. flux. 2. curs. III. *s. n.* mișcare culturală.
curgătór, -oáre *adj.* 1. fluent, cursiv. 2. (*înv.*) curent, prezent.
cúrge *vb.* 1. a se scurge. 2. a circula. 3. a se prelinge. 4. a atârna, a spânzura. 5. a trece, a se scurge. 6. a supura, a puroia.
cúrgere *s. f.* 1. răstimp. 2. devenire.
curiér, -ă 1. *s. m. f.* factor poștal; ștafetă. 2. *s. n.* (*înv.*) poștă.
curieterapíe *s. f.* radiumterapie.
curiós, -oásă *adj.* 1. indiscret. 2. bizar, ciudat, neobișnuit; original.
curiozitáte *s. f.* 1. indiscreție. 2. raritate, ciudățenie.
curmá *vb.* 1. a strangula. 2. a (se) frânge, a (se) rupe. 3. a (se) termina. 4. a (se) omorî.
curmáre *s. f.* încetare, contenire.
curmătúră *s. f.* (*geogr.*) șa.
curmeziș *adv.* transversal, pieziș.
curs[1] *s. n.* 1. (*geogr.*) curent. 2. albie. 3. interval, răstimp, timp, durată. 4. evoluție, desfășurare. 5. valoare. 6. (*ec. pol.*) rată.
curs[2] *s. n.* 1. prelegere. 2. oră.
cursánt, -ă *s. m. f.* cursist.
cúrsă[1] *s. f.* 1. deplasare, drum. 2. alergare. 3. navetă.
cúrsă[2] *s. f.* 1. capcană. 2. (*fig.*) uneltire, manevră.
cursiér *s. m.* 1. armăsar, cal de curse. 2. (*fig.*) comisionar.
cursíst, -ă *s. m. f.* cursant.
cursív, -ă *adj.* 1. curgător, fluent. 2. (*tipogr.*) italic.
cursivitáte *s. f.* fluență.
cursoáre *s. f.* (*înv.*) curent, flux; forță.
cúrte *s. f.* 1. ogradă, (*pop.*) bătătură. 2. palat. 3. conac.
curtenie *s. f.* curtoazie, politețe.
curtenitór, -oáre *adj.* amabil, politicos, galant, gentil, atent.
curtezánă *s. f.* hetairă; prostituată.
curtiér *s. m.* (*peior.*) curtean.
curtoazíe s. f. amabilitate, gentilețe, politețe, galanterie.
curvár *s. m.* (*pop.*) afemeiat, depravat.
cúrvă *s. f.* 1. (*pop.*) prostituată. 2. (*fig.*) om ipocrit; cutră.
curvăsăríe *s. f.* (*pop.*) prostituție, curvie.
curvíe *s. f.* (*pop.*) prostituție, curvăsărie.
cusătoreásă *s. f.* (rar) croitoreasă; lenjereasă.
cusătúră *s. f.* cusut.
cuscrișór *s. m.* (*bot.*) plămânărică, mierea-ursului.
cuscútă *s. f.* (*bot.*) torțel.
custúră *s. f.* 1. briceag, cuțit. 2. (*geogr.*) karling, pisc.
cusúr *s. n.* 1. defect, imperfecțiune. 2. anomalie. 3. patimă, meteahnă.
cusút *s. n.* cusătură.
cușác *s. n.* (*constr.*) riglă.
cúșer *adj. invar.* 1. curat, pur. 2. (*fig.; fam.*) excelent.
cúșmă *s. f.* (*reg.*) căciulă.
cúșniță *s. f.* (*reg.*) fierărie.
cutá *vb.* 1. a plia, a drapa. 2. a se rida. 3. (*geol.*) a se încreți.
cutáre *s. f.* 1. ridare. 2. încrețire.
cútă *s. f.* 1. încrețitură, creț, fald, pliu. 2. rid.
cúte *s. f.* gresie, (*reg.*) arcer.
cutezá *vb.* 1. a îndrăzni. 2. a-și permite, a îndrăzni.
cutezánță *s. f.* 1. curaj, temeritate, îndrăzneală. 2. tupeu.
cutezátór, -oáre *adj.* curajos, îndrăzneț, temerar, neînfricat.
cutíe *s. f.* 1. sertar, casetă. 2. *~ craniană* = craniu. 3. *~ toracică* = torace, coșul pieptului.
cútră *s. f.* lichea, secătură.
cutreierá *vb.* 1. a colinda, a parcurge, (*p. ext.*) a hoinări. 2. a frecventa. 3. a călători, a peregrina.
cutrémur *s. n.* 1. seism. 2. (*fig.*) fior, teamă, frică, groază, panică.
cutremurá *vb.* 1. a se zgudui. 2. a (se) clătina, a (se) scutura. 3. (*fig.*) a (se) îngrozi.
cutremuráre *s. f.* cutremur.

cutremurătór, -oáre *adj.* îngrozitor, groaznic, cumplit.
cutúmă *s. f.* obicei, datină, rit, consuetudine, tradiție, uzanță, uz.
cutumiár, -ă *adj.* tradițional.
cuțít *s. n.* **1.** (*pop.*) custură. **2.** bisturiu; *p. ext.* operație.
cuțitár *s. m.* (*pop.*) bătăuș.
cuțitáș *s. n.* (*pop.*) briceag.
cuțovláh, -ă *s. m. f.* aromân din Macedonia.
cúțu *s. m.* cățel.
cuvânt *s. n.* **1.** vorbă, termen. **2.** gând, spusă. **3.** ~ *imitativ* = onomatopee. **4.** discurs, cuvântare. **5.** (*înv.*) știre, veste, noutate. **6.** (*înv.*) răspuns, lămurire. **7.** (*înv.*) dispută, controversă. **8.** ordin, dispoziție. **9.** ~ *introductiv* = prefață. **10.** părere, opinie.
cuvântá *vb.* **1.** a vorbi, a grăi, a zice, a declara. **2.** a recita.
cuvântáre *s. f.* discurs.
cuvântătór, -oáre *s. m. f.* (rar) orator, vorbitor.
cuvení *vb.* **1.** a merita. **2.** a se cădea.
cuvenít, -ă *adj.* **1.** meritat. **2.** trebuincios. **3.** datorit, a trebui.
cuvértă *s. f.* email transparent, glazură.
cuvertúră *s. f.* pătură, învelitoare.
cuviincíos, -oásă *adj.* **1.** politicos, decent. **2.** (*înv.*) convenabil.
cuviință *s. f.* decență, politețe.
cuviós, -oásă *adj.* cucernic, evlavios, pios, smerit.
CV *s. n.* curriculum vitae.
cvadruplá *vb.* a împătri.
cvadrúplu, -ă *adj.* împătrit.
cvartál *s. n.* **1.** (*înv.*) cartier, mahala. **2.** sector, microraion. **3.** trimestru.
cvartír *s. n.* (*reg.*) gazdă.
cvási *adj. invar., adv.* pe jumătate; aproximativ, cam.
cvasimonopól *s. n.* monopol parțial.
cvintúplu, -ă *adj.* încincit.
cyborg (pr. *síborg*) *s. n.* robot, aparat automat.

D

da *vb.* **1.** a oferi, a dărui, a dona. **2.** a atribui, a acorda, a conferi. **3.** a procura. **4.** a comunica, a spune. **5.** a expedia. **6.** a vinde. **7.** a deplasa. **8.** a arunca, a azvârli. **9.** a produce, a face. **10.** a produce, a crea. **11.** a prilejui, a cauza. **12.** a destina, a sorti, a hărăzi. **13.** a susține. **14.** a vopsi. **15.** a unge. **16.** a cădea. **17.** a ura. **18.** a începe să... **19.** a lovi, a bate.
dábilă *s. f.* (*înv.*) impozit, bir, dare, dajdie.
dac, -ă **1.** *s. m. f.* get. **2.** *adj.* dacic, getic, get.
dácă *conj.* **1.** de. **2.** când. **3.** fiindcă, pentru că, deoarece.
dácic, -ă *adj.* dac, get, getic.
dactilofazíe *s. f.* dactilologie.
dactilologíe *s. f.* dactilofazie.
dadá *s. n. invar.* dadaism.
dadaísm *s. n.* dada.
dádă *s. f.* (*reg.*) leliță, daică, țață, dodă.
dáfie *s. f.* (*reg.*) snoavă, glumă.
dáfin *s. m.* **1.** laur. **2.** *foi de* ~ = (*fig.*) glorie, succes. **3.** (*reg.*) salcâm, mălin.
dáfnie *s. f.* (*zool.; pop.*) purice- de-apă.
dáică *s. f.* (*reg.*) dadă, lele, țață.
daireá *s. f.* (*muz.*) (*înv.*) tâmpină.
dájdie *s. f.* (*înv.*) impozit, bir, dare.
dájnic, -ă *adj., s. m. f.* (*înv.*) birnic, contribuabil.
dakótas *s. m. invar.* sioux.
dalác **1.** *s. n.* (*med.*) antrax; (*pop.*) cărbune, bubă rea, pustulă. **2.** *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) aișor, bobiță.
dálai-láma *s. m.* (*bis.*) marele- lama.
dálă *s. f.* lespede.
dalb, -ă *adj.* **1.** alb. **2.** (*fig.*) neprihănit; gingaș. **3.** luminos; strălucitor. **4.** minunat.
dálie *s. f.* gherghină, (*reg.*) leurdină.
dalmát, -ă *adj.* dalmatic.
dalmátic, -ă *adj.* dalmatin.
dalmatín, -ă *adj.* dalmatic.
dam *s. m.* cerb-lopătar.
damásc *s. n.* (*înv.*) șam.
dámă *s. f.* **1.** (*înv.*) doamnă, cucoană. **2.** (la jocul de șah) regină. **3.** prostituată, târfă, cocotă, curvă.
damblá *s. f.* **1.** (*pop.*) apoplexie, paralizie, gută. **2.** năbădăi. **3.** (*fam.*) chef, pasiune, fason.
damblagí *vb.* (*pop.*) a paraliza.
damblagíre *s. f.* (*pop.*) paralizie.
damblagít, -ă *adj.* (*pop.*) paralizat.
damblagíu, -íe *s. m. f.* paralitic.
damná *vb.* a blestema.
damnát, -ă *adj.* (*livr.*) blestemat, reprobat.
dandaná *s. f.* (*fam.*) **1.** belea, încurcătură, bucluc. **2.** tărăboi, petrecere gălăgioasă, tămbălău.
dándi (pr. *dendí*) *s. m.* tânăr elegant.
dang *interj.* bang!, balang!
dánie *s. f.* (*înv.*) dar[2], donație.
dans *s. n.* **1.** joc. **2.** ~ *de salon* = dans de societate (foxtrot, tango).
dansá *vb.* a juca, (*pop.*) a dănțui.
dansatór, -oáre *s. m. f.* **1.** jucător,

(*pop.*) dănțuitor. **2.** balerin, (rar) baletist.
dantélă *s. f.* horbotă, (*reg.*) cipcă.
dantelúră *s. f.* margine dințată.
dantésc, -ă *adj.* (*fig.*) apocaliptic, extraordinar.
dantúră *s. f.* dentiție.
danț *s. n.* dans popular.
danubián, -ă *adj.* dunărean.
dar[1] **1.** *conj.* însă, totuși. **2.** ci. **3.** însă. **4.** darămite. **5.** așadar. **II.** *adv.* **1.** oare. **2.** firește, desigur.
dar[2] *s. n.* **1.** cadou, atenție, plocon, donație. **2.** (*bis.*) prinos, ofrandă. **3.** însușire, aptitudine, talent, har. **4.** avantaj, binefacere. **5.** patimă.
dará *s. f.* tară.
darabán *s. m.* (*înv.*) dorobanț, pedestraș.
darabánă *s. f.* (*înv.*) tobă (mică), tâmpină.
darác *s. n.* **1.** dărăcitor, scărmănătoare. **2.** cardă.
daravéră *s. f.* (*pop.*) **1.** pățanie, încurcătură, belea, necaz, bucluc. **2.** afacere, negustorie.
dárămite *conj.* (*pop.*) dar[1], dar încă.
dárdă *s. f.* (*înv.*) suliță scurtă.
dáre *s. f.* **1.** impozit, bir, (*înv.*) dajdie. **2.** ~ *de seamă* = raport, referat.
dárnic, -ă *adj.* **1.** generos, mărinimos, culant. **2.** (*fig.*) bogat, mănos, roditor.
darwinísm *s. n.* evoluționism.
dáscăl *s. m.* (*pop.*) **1.** învățător; (*p. ext.*) profesor. **2.** (*fig.*) îndrumător, sfătuitor. **3.** diac, psalt, cantor, paraclisier, țârcovnic.
dat, -ă **I.** *adj.* oferit; înmânat, dăruit, prezentat. **II.** *s. f.* **1.** oară, rând. **2.** (*reg.*) soartă, destin. **3.** (*pop.*) datină.
datá *vb.* a exista.
dátă *s. f.* **1.** (*înv.*) veleat. **2.** termen, timp, vreme, zi, (*pop.*) soroc.
dátină *s. f.* **1.** obicei, tradiție, uz, uzanță. **2.** (rar) regulă, tipic.
datór, -oáre *adj.* **1.** îndatorat. **2.** obligat.
datorát, -ă *adj.* debitor.
datorie *s. f.* **1.** credit. **2.** îndatorire, obligație, sarcină.
datorínță *s. f.* (*înv.*) obligație; îndatorire.
datorít, -ă *adj.* cuvenit.
datorítă *prep.* **1.** grație, mulțumită. **2.** pentru.
datórnic, -ă *s. m. f.* **1.** debitor. **2.** (rar) creditor.
dáună *s. f.* **1.** pagubă, pierdere, stricăciune. **2.** prejudiciu, (*livr.*) lezare. **3.** (la *pl.*) despăgubiri.
daurít, -ă *adj.* (*înv.*) aurit.
dădácă *s. f.* doică, (*livr.*) bonă, nursă.
dăinuí *vb.* **1.** a dura, a exista, a persista, a subzista. **2.** a se menține, a persista, a stărui. **3.** a trăi, a exista.
dăinuitór, -oáre *adj.* durabil, trainic, persistent, solid.
dăltuitúră *s. f.* cioplitură, crestătură, scobitură.
dăndănáie *s. f.* (*reg.*) **1.** cudățenie, bazaconie. **2.** belea, dandana, pacoste, năpastă. **3.** gălăgie, zarvă.
dăngăní *vb.* a suna, a bate.
dănțuí *vb.* (*pop.*) a dansa; (*fig.*) a sălta.
dănțuitór, -oáre *s. m. f.* (*pop.*) dansator.
dăpărá *vb.* (*fam.*) a (se) părui.
dăráb *s. n.* (*reg.*) bucată, fragment, porțiune.
dărăcí *vb.* **1.** a scărmăna, a pieptăna, (*reg.*) a hacela. **2.** a carda.
dărăcitór *s. n.* darac, scărmănătoare, (*reg.*) pieptene.
dărăpăná *vb.* a se ruina; (*p. ext.*) a se supra, a se nărui.
dărăpănáre *s. f.* ruinare, surpare, stricare.
dărăpănát, -ă *adj.* deteriorat; (*p. ext.*) surpat, stricat, năruit.
dărăpănătúră *s. f.* ruină, dărâmătură, paraginā.
dărâmá *vb.* **1.** a doborî; (*fig.*) a distruge, a nimici. **2.** a se prăbuși, a se ruina, a se dărăpăna. **3.** a demola. **4.** a cosi, a tăia.
dărâmáre *s. f.* doborâre, nimicire, ruinare, surpare.
dărâmát, -ă *adj.* prăbușit, surpat; ruinat; (*fig.*) nimicit, distrus.
dărâmătúră *s. f.* **1.** ruină. **2.** (la *pl.*) vreascuri.

dărnicíe *s. f.* **1.** generozitate, culanță, mărinimie. **2.** (*fig.*) abundență, belșug; rodnicie, fertilitate.
dărui *vb.* **1.** a da, a dona, a oferi. **2.** a da, a acorda. **3.** a (se) consacra, a (se) dedica, a (se) devota.
dăruíre *s. f.* **1.** dar[2]. **2.** (*fig.*) devotament, abnegație, sacrificiu.
dăscăleálă *s. f.* cicăleală, sâcâială, (*fig.*) pisălogeală.
dăscăli *vb.* **1.** a învăța, a povățui, a sfătui; (*p. ext.*) a dojeni, a mustra. **2.** a cicăli.
dăscălíe *s. f.* **1.** profesorat. **2.** povață; (*p. ext.*) dojană, mustrare.
dăscălíme *s. f.* (*pop.*) învățătorime, profesorime.
dăscălít, -ă *adj.* învățat, sfătuit.
dăscălíță *s. f.* (*pop.*) învățătoare, profesoară.
dăulá *vb.* (*reg.*) a (se) istovi, a (se) speti, a (se) deșela.
dăulát, -ă *adj.* (*reg.*) istovit, spetit, deșelat.
dăulí *vb.* (*reg.*) a jeli, a plânge, a boci, a se lamenta.
dăuná *vb.* **1.** a prejudicia, a strica, a vătăma. **2.** (*livr.*) a leza, a prejudicia, (*fig.*) a lovi.
dăunátor, -oáre *adj.* nociv, păgubitor, primejdios, vătămător, (*livr.*) pernicios.
dâmb *s. n.* (*reg.*) colină; ridicătură, deal, dâlmă.
dánsa *pron. pers.* ea.
dánsa *s. f. art.* soție.
dánsele *s. f. pl. art.* ielele.
dánsul *pron. pers.* el.
dánsul *s. m. art.* bărbat, soț.
dâră *s. f.* **1.** urmă. **2.** dungă, linie, rază.
dârdâí *vb.* **1.** a tremura, a clănțăni. **2.** a se cutremura. **3.** (*fig.*) a flecări, a trăncăni.
dârdorá *s. f.* (*pop.*) **1.** toi, zor. **2.** belea, necaz; spaimă.
dârloágă *s. f.* (*reg.*) mârțoagă, gloabă.
dârstă *s. f.* (*reg.*) piuă.
dârválă *s. f.* (*pop.*) corvoadă, muncă grea.
dârz, -ă *adj.* **1.** curajos, cutezător, îndrăzneț. **2.** aprig, înverșunat. **3.** neînduplecat, (*p. ext.*) îndărătnic. **4.** mândru, semeț, țanțoș.
dârzénie *s. f.* **1.** bărbăție, bravură, îndrăzneală, hotărâre, cutezanță, (*înv.*) dârzie. **2.** perseverență, stăruință, tenacitate. **3.** mândrie, semeție.
dârzíe *s. f.* (*înv.*) dârzenie.
de[1] *conj.* **1.** dacă. **2.** că. **3.** și, ori... ori.
de[2] *prep.* **1.** cu. **2.** după. **3.** în. **4.** pentru. **5.** din. **6.** despre.
de[3] *pron. rel. invar.* (*pop.*) care, ce.
deál *s. n.* **1.** colină. **2.** (*reg.*) vie, podgorie.
de-ale gúrii *s. f.* mâncare, hrană.
dealer (pr. *díler*) *s. m.* agent de bursă; intermediar.
deambulá *vb.* a rătăci
deasúpra **1.** *adv.* sus. **2.** *prep.* peste. **3.** *prep.* asupra.
debandádă *s. f.* dezordine; dezorientare, zăpăceală, (*fam.*) harabaură, (rar) neordine, neorânduială.
debarasá *vb.* **1.** a se degaja, a se descotorosi. **2.** a se dezbăra, a scăpa.
debarasát, -ă *adj.* degajat.
debarcadér *s. n.* ambarcader, (*înv.*) schelă.
debíl, -ă *adj.* **1.** firav, delicat, slăbuț, plăpând, șubred. **2.** ~ *mintal* = aricrat; degenerat, înapoiat.
debilitá *vb.* a slăbi, a (se) șubrezi.
debilitáte *s. f.* **1.** slăbiciune, șubrezeală. **2.** ~ *mintală* = înapoiere mintală.
débit *s. n.* **1.** tutungerie. **2.** (*înv.*) ~ *de băuturi spirtoase* = cârciumă. **2.** flux. **4.** (*fig.*) afluență.
debitá *vb.* (*fig.*) a spune, a sporovoi.
debitór, -oáre **1.** *adj.* datorat. **2.** *adj., s. m. f.* datornic, dator, îndatoritor.
deblocá *vb.* a degaja, a elibera, a despresura.
debonár, -ă *adj.* clement, bun.
debordá *vb.* **1.** a se revărsa. **2.** a voma, a vărsa, (*pop.*) a borî.
debursá *vb.* a cheltui, a plăti.
debusolá *vb.* a dezorienta.
debusolát, -ă *adj.* (*livr.*) dezorientat, descumpănit.

debút *s. n.* început, (*fig.*) start.
debutá *vb.* **1.** a începe. **2.** a se deschide, a începe.
debutánt, -ă *s. m. f.* începător, (*livr.*) novice, (*fam.*) ageamiu, (*fig.*) boboc.
decabrist, -ă *s. m. f.* decembrist.
decádă *s. f.* deceniu.
decadénță *s. f.* **1.** declin, regres, decădere. **2.** degradare morală; corupție, viciu, desfrâu.
decaláj *s. n.* **1.** distanță. **2.** (*fig.*) dezacord, nepotrivire.
decalcá *vb.* a calchia.
decalógul *s. n. art.* cele zece porunci, tablele legii.
decantá *vb.* **1.** a epura. **2.** (*fig.*) a limpezi, a clarifica, a lămuri.
decapánt, -ă *adj.* caustic, stimulant.
decapitá *vb.* a tăia capul, (*înv.*) a descăpățâna.
decavá *vb.* a sărăci, a (se) ruina.
decădeá *vb.* **1.** a regresa, a scăpăta. **2.** a se deprava, a se destrăbăla, a se vicia.
decădére *s. f.* **1.** declin, regres, decadență. **2.** declasare, depravare, desfrânare.
decăzút, -ă *adj.* depravat, declasat, corupt, imoral, pervertit, stricat.
decât *adv.* numai, doar.
decedá *vb.* a muri, a sucomba, a răposa, a dispărea, (*fig.*) a adormi, a se stinge.
decedát, -ă *adj.* mort, defunct, răposat, dispărut, (*înv.*) săvârșit.
decelá *vb.* a descoperi, a dezvălui, a releva.
decémbrie *s. m.* (*pop.*) îndrea, (*reg.*) ningău.
decembríst, -ă *s. m. f.* decabrist.
decéniu *s. n.* decadă.
decént, -ă *adj.* **1.** cuviincios, politicos, respectuos. **2.** pudic, rușinos, sfios.
decénță *s. f.* **1.** cuviință, politețe, respect. **2.** pudoare, jenă.
decépție *s. f.* deziluzie, amărăciune, dezamăgire.
decepționá *vb.* a dezamăgi, a deziluziona.
decepționánt, -ă *adj.* dezamăgitor, deziluzionant.
decepționát, -ă *adj.* deziluzionat, dezamăgit.
decernă *vb.* a da, a acorda, a conferi, a atribui, (*înv.*) a deferi.
decés *s. n.* moarte, dispariție, pieire, (*livr.*) exitus.
decíde *vb.* **1.** a hotărî, a determina. **2.** a alege.
decimá *vb.* (*fig.*) a secera, (*înv.*) a zeciui.
decimál, -ă **1.** *adj.* zecimal. **2.** *s. n.* basculă, (*reg.*) cântar.
decís, -ă *adj.* **1.** hotărât, ferm, dârz, neclintit. **2.** tranșant, (*fam.*) ritos.
decisív, -ă *adj.* hotărâtor, determinant, crucial, esențial, fundamental.
decízie *s. f.* **1.** hotărâre, rezoluție. **2.** (*jur.*) hotărâre, sentință, verdict.
declamá *vb.* a recita, a rosti, a spune.
declamatív, -ă *adj.* declamator, emfatic.
declamatór, -oáre *adj.* pompos, afectat, bombastic.
declanșá *vb.* a se dezlănțui, a (se) porni, a se stârni, a se isca.
declanșáre *s. f.* dezlănțuire, izbucnire, pornire, stârnire, iscare.
declanșatór *s. n.* (*tehn.*) declanșor.
declanșór *s. n.* (*tehn.*) declanșator.
declará *vb.* **1.** a afirma, a relata. **2.** a comunica. **3.** a anunța. **4.** a mărturisi, a recunoaște. **5.** a proclama. **6.** a apărea, a se ivi.
declaránt, -ă *s. m. f.* martor.
declarát, -ă *adj.* mărturisit, vădit.
declarație *s. f.* **1.** afirmație. **2.** comunicare. **3.** mărturisire. **4.** depoziție. **5.** proclamație.
declasá *vb.* a se degrada, a decădea.
declasát, -ă *adj.* decăzut, degradat.
declín *s. n.* **1.** asfințire, scăpătare, apus. **2.** (*fig.*) decădere, decadență, regres.
declináre *vb.* **1.** a apune, a scăpăta. **2.** (*gram.*) (*înv.*) a (se) pleca.
decóct *s. n.* decocție
decócție *s. f.* decoct.
decodá *vb.* a descifra.
decodáj *s. n.* decodare.
decodáre *s. f.* decodaj.
decodificá *vb.* a decoda.
decodificát, -ă *adj.* decodat.

decolmatáre *s. f.* (*tehn.*) deznisipare.
decolorá *vb.* a ieși, a se spălăci.
decolorát, -ă *adj.* spălăcit, șters, pal.
decoltát, -ă *adj.* (*fam.*) indecent, necuviincios, nerușinat, obscen, vulgar.
decomandá *vb.* a contramanda.
decomandát, -ă *adj.* contramandat.
decompensáre *s. f.* decompensație.
decompensáție *s. f.* decompensare.
deconcertá *vb.* a tulbura, a zăpăci, a dezorienta.
deconcertánt, -ă *adj.* tulburător, de-rutant.
deconcertát, -ă *adj.* tulburat, dezorientat, năucit.
deconectá *vb.* **1.** a decupla. **2.** (*fig.*) a se relaxa, a se recrea; a se calma.
deconectánt, -ă *adj.* recreativ.
deconectáre *s. f.* recreare.
deconfitúră *s. f.* eșec, ruină financiară.
deconspirá *vb.* a se trăda.
decontáre *s. f.* decont.
decontractá *vb.* (*fig.*) a se destinde.
decontractát, -ă *adj.* destins.
decór *s. n.* peisaj, priveliște, tablou, vedere.
decorá *vb.* **1.** a împodobi, a orna, a înfrumuseța, a pavoaza. **2.** a medalia.
decorat, -ă *adj.* **1.** împodobit, ornat, pavoazat, înfrumusețat. **2.** medaliat.
decorativ, -ă *adj.* ornat, ornamental, estetic.
decorație *s. f.* **1.** ornamentație. **2.** podoabă. **3.** insignă.
decorsetáre *s. f.* relaxare.
decorticá *vb.* a coji, a descoji.
decorticát, -ă *adj.* descojit.
decrepít, -ă *adj.* ramolit, senil, (*impr.*) sclerozat.
decrepitúdine *s. f.* ramolire, ramolisment, senilitate; (*fig.*) ruină.
decrescéndo *adv.* (*muz.*) diminuendo.
decrét *s. n.* (*înv.*) ofis, pitac, ucaz.
decretá *vb.* (*jur*). **1.** a dispune. **2.** a proclama.
decretáre *s. f.* (*jur.*) proclamare.
decroșá *vb.* (*tehn.*) a (se) desprinde.
decuplá *vb.* a deconecta.
decuplare *s. f.* deconectare, dezlegare, desfacere.
decúrge *vb.* **1.** a proveni, a rezulta, a urma. **2.** a se petrece, a se desfășura, a evolua.
dedá *vb.* **1.** a se deprinde, a se obișnui, a se acomoda. **2.** a se consacra, a se dedica. **3.** a se nărăvi.
dedál *s. n.* labirint; (*fig.*) încurcătură, învălmășeală.
dedát, -ă *adj.* **1.** deprins, obișnuit. **2.** consacrat.
dedesúbt *adv.* **1.** jos. **2.** sub.
dedesúbtul *prep.* sub, din jos.
dedicá *vb.* **1.** a închina, a oferi, (*înv.*) a hărăzi. **2.** a (se) consacra, a (se) dărui, a (se) devota.
dediță *s. f.* (*bot.*) dediței.
dediței *s. m.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) adormițele, dediță. **2.** *~i-galbeni* = paștiță, gălbenele. **3.** (*zool.*) *~-de- mare* = actinie.
dedulcí *vb.* (*pop.; fam.*) a se spurca.
defalcá *vb.* a împărți, a repartiza, a segmenta.
defavorábil, -ă *adj.* neprielnic, nefavorabil.
defavorizá *vb.* a dezavantaja, (*fig.*) a handicapa.
defavorizát, -ă *adj.* dezavantajat.
defazáj *s. n.* diferență de fază.
defăimá *vb.* **1.** a calomnia, a ponegri. **2.** a se compromite. **3.** (*înv.*) a disprețui, a subaprecia; a umili.
defăimáre *s. f.* calomniere, ponegrire; umilire, batjocură.
defăimát, -ă *adj.* calomniat, blamat, ponegrit, bârfit; (*înv.*) infamant.
defăimátor, -oáre *adj.* bârfitor, calomniator, denigrator, (*livr.*) detractor, (*pop.*) hulitor.
defect **1.** *s. n.* cusur, lacună, lipsă, meteahnă, neajuns, (*livr.*) carență, imperfecțiune, (*pop.*) hibă. **2.** *s. n.* deranjament, dereglare, defecțiune. **3.** *adj.* defectat, deranjat, dereglat.
defectá *vb.* a (se) deranja, a (se) strica, (rar) a (se) detraca.
defectát, -ă *adj.* defect, stricat, dereglat.

defectuós, -oásă *adj.* necorespunzător.
defectuozitáte *s. f.* defect.
defecțiúne *s. f.* defect, deranjament, dereglare, defectare.
defél *adv.* deloc, nicidecum, nicicum.
defendór *s. m.* (rar) pârât, acuzat, reclamat.
defénsă *s. f.* fildeș.
defensívă *s. f.* (*mil.*) apărare.
defensór *s. m.* (rar) apărător, avocat.
deferént, -ă *adj.* respectuos, condescendent.
deferénță *s. f.* respect, stimă, condescendență, prețuire.
deferí *vb.* a acorda, a atribui, a conferi.
defetísm *s. n.* scepticism.
defetíst, -ă *adj.* sceptic, neîncrezător.
deficiéntă *s. f.* defect, lipsă, cusur, imperfecțiune, (*livr.*) carență.
deficít *s. n.* **1.** (*fin.*) pierdere. **2.** lipsă, minus.
defilá *vb.* a se succeda, a se perinda, (*fig.*) a se derula.
defilâre *s. f.* **1.** perindare, succedare, (*fig.*) derulare. **2.** paradă.
defiléu *s. n.* chei, trecătoare, pas; (*pop.*) strungă.
definí *vb.* **1.** a determina, a delimita, a preciza, a contura. **2.** a caracteriza. **3.** a se autocaracteriza.
definire *s. f.* **1.** definiție. **2.** determinare, precizare, stabilire. **3.** caracterizare.
definít, -ă *adj.* **1.** explicat. **2.** stabilit, precizat, determinat. **3.** (*gram.*) enclitic, hotărât.
definitív, -ă *adj.* **1.** definitivat, finisat. **2.** irevocabil, categoric, fără apel.
definitivá *vb.* **1.** a finisa. **2.** a titulariza.
definitóriu, -ie *adj.* caracteristic, specific, propriu, dominant, tipic.
definíție *s. f.* definire.
deflagrație *s. f.* detonație.
deflexiúne *s. f.* (*fiz.*) deviere, deviație.
deflorá *vb.* a dezvirgina, (*pop.*) a desfeti, a desfeciori.
defloráre *s. f.* deflorație, dezvirginare, (*pop.*) desfeciorire, desfetire.
deflorátă *adj. f.* dezvirginată, (*înv.*) stricată.
deflorație *s. f.* deflorare, dezvirginare.
defluire *s. f.* retragere, scurgere rapidă.
defoliá *vb.* a (se) desfrunzi; (*fig.*) a (se) despuia.
defoliație *s. f.* defoliere, desfrunzire; (*fig.*) despuiere.
defoliére *s. f.* defoliație, desfrunzire.
deformá *vb.* **1.** a (se) strâmba, (*pop.*) a (se) scofâlci. **2.** (*fig.*) a denatura, a falsifica, a altera. **3.** a corupe.
deformáre *s. f.* deformație.
deformát, -ă *adj.* **1.** pocit, urâțit, slut, desfigurat. **2.** denaturat, fals, alterat.
deformátie *s. f.* deformare, desfigurare, pocire, schimonoseală.
defraudá *vb.* a delapida, a frauda, a sustrage.
defraudáre *s. f.* delapidare, fraudă, sustragere.
defraudát, -ă *adj.* **1.** sustras, delapidat. **2.** păgubit, frustrat.
defraudatór, -oáre *adj.* delapidator.
defrișá *vb.* a despădури.
defrișáre *s. f.* despădurire, defrișat[1].
defrișát[1] *s. n.* defrișare, despădurire.
defrișát[2]**, -ă** *adj.* despădurit.
defúnct, -ă *adj., s. m. f.* (om) mort, decedat, răposat, dispărut.
degajá *vb.* **1.** a exala, a răspândi, a împrăștia. **2.** a dezvolta, a emite, a produce, a radia. **3.** a elibera, a debloca.
degajáre *s. f.* **1.** răspândire, exalare. **2.** nonșalanță, spontaneitate, dezinvoltură, naturalețe.
degaját, -ă *adj.* **1.** liber. **2.** nestânjenit, nonșalant, dezinvolt, natural.
degeába *adv.* **1.** inutil, zadarnic. **2.** fără plată, gratis, gratuit.
degenerá *vb.* **1.** a se atrofia. **2.** a se chirci, a se pipernici. **2.** (*fig.*) a decădea, a se degrada.
degenerâre *s. f.* **1.** atrofie, degenerescență. **2.** decădere.
degenerát, -ă *adj.* **1.** atrofiat, (*pop.*) uscat. **2.** chircit, nedezvoltat, pirpiriu.
degenerescéntă *s. f.* degenerare, atrofiere, atrofiere.
degerá *vb.* a îngheța.

degeráre *s. f.* înghețare.
degerát, -ă *adj.* înghețat.
degetár *s. n.* **1.** (*pop.*) năpârstoc. **2.** (*bot.*) degetariță, degețel; (*reg.*) țâța-oii.
degetáriță *s. f.* (*bot.*) **1.** degetar. **2.** degețel roșu, digitală.
degețél *s. n.* (*bot.*) **1.** degetar. **2.** ~ *roșu* = degetariță, digitală.
deghizá *vb.* **1.** a (se) travesti. **2.** (*fig.*) a ascunde, a masca, a camufla, a disimula.
deghizaménț *s. n.* deghizare.
deghizáre *s. f.* **1.** travestire. **2.** disimulare.
deghizát, -ă *adj.* **1.** travestit. **2.** (*fig.*) mascat, camuflat.
deglutíție *s. f.* înghițire.
degonflá *vb.* (*fig.*) a (se) dezumfla.
degrábă *adv.* **1.** iute, repede. **2.** curând.
degradá *vb.* **1.** a (se) deteriora, a (se) uza, a (se) deprecia. **2.** a decădea, a se declasa. **3.** a (se) înjosi, a (se) dezonora, a (se) umili.
degradánt, -ă *adj.* umilitor, compromițător, înjositor, dezonorant, degradator.
degradát, -ă *adj.* **1.** ruinat, deteriorat, uzat, tocit. **2.** stricat, corupt, vicios, decăzut. **3.** neproductiv.
degradatór, -oáre *adj.* degradant.
degresáj *s. n.* degresare.
degresáre *s. f.* degrsaj.
degresív, -ă *adj.* descrescător.
degringoládă *s. f.* **1.** prăbușire, rostogolire, cădere. **2.** (*fig.*) decădere, degradare, ruinare.
degroșáre *s. f.* (*tehn.*) eboșare.
degustá *vb.* a savura, a gusta.
degustáre *s. f.* degustație, savurare.
degustáție *s. f.* degustare, savurare.
deifică *vb.* a zeifica, a diviniza, (*înv.*) a îndumnezei.
dejá *adv.* încă.
dejucá *vb.* a zădărnici.
dejucáre *s. f.* zădărnicire.
dejún *s. n.* prânz, (*pop.*) nămiază.
dejuná *vb.* a prânzi, (*reg.*) a prânzui.
delabrá *vb.* a deteriora, a strica.
delapidá *vb.* a defrauda, a sustrage, a fura.
delapidâre *s. f.* delapidare, defraudare, sustragere, fraudă, (livr.) malversație.
delapidatór, -oáre *s. m. f.* defraudator.
delatór, -oáre *s. m. f.* denunțător; (*peior.*) turnător.
delațiúne *s. f.* denunț, pârâ.
delăsáre *s. f.* nepăsare, indiferență, apatie, indolență.
delăsátor, -oáre *adj., s. m. f.* nepăsător, indiferent, indolent, pasiv, (*livr.*) impasibil, (*fig.*) rece.
délco *s. n.* (*tehn.*) cap distribuitor.
delectá *vb.* a (se) desfăta, a (se) încânta, a (se) bucura, (*fig.*) a (se) îndulci.
delectábil, -ă *adj.* plăcut, agreabil.
delectáre *s. f.* **1.** încântare, fascinare. **2.** desfătare, plăcere, vrajă, (*fig.*) savoare.
delegá *vb.* a autoriza, a împuternici, a învesti.
delegát, -ă *s. m. f.* emisar, împuternicit, reprezentant, trimis, mesager.
delegáție *s. f.* **1.** împuternicire, mandat, procură. **2.** (*înv.*) ambasadă, solie.
delestá *vb.* (*fig.*) a elibera, a epura.
deletér, -ă *adj.* (*livr.*) vătămător, nociv, irespirabil.
delfín *s. m.* porc-de-mare.
Delfínul *s. m. art.* (*astron.*) (*pop.*) Crucea.
deliberá *vb.* **1.** a dezbate, a chibzui. **2.** a decide, a soluționa, a rezolva.
deliberáre *s. f.* dezbatere, chibzuire, consfătuire, cumpănire.
deliberát, -ă *adj.* intenționat, voit, liber-consimțit.
delicát, -ă *adj.* **1.** fin, gingaș, grațios, suav; (*p. ext.*) fragil, slăbuț. **2.** discret, atenuat, pal. **3.** ales, distins, fin, manierat.
delicatéțe *s. f.* finețe, gingășie, discreție, suavitate, rafinament.
deliciós, -oásă *adj.* **1.** gustos, savuros. **2.** (*fig.*) fermecător, minunat, șarmant, divin.
delíciu *s. n.* **1.** savoare. **2.** desfătare, plăcere, vrajă.

delíct *s. n.* (*jur.*) vină, infracțiune.
delictuál, -ă *adj.* delictuos.
delictuós, -oásă *adj.* delictual.
delicvescénță *s. f.* (*fig.*) decadență, degenerescență, corupție, degenerare.
delimitá *vb.* **1.** a demarca, a (se) limita, a (se) mărgini; a (se) contura. **2.** a se restrânge.
delír *s. n.* **1.** aiurare, delirare. **2.** *în ~ =* în extaz.
delirá *vb.* a aiura.
deliránt, -ă *adj.* exaltat, frenetic.
deliráre *s. f.* aiurare, aiureală, delir.
délniță *s. f.* **1.** jirebie, sesie. **2.** (*înv.; reg.*) moșie, proprietate.
delóc *adv.* defel, nicidecum, (*pop.*) ioc.
deluzóriu, -ie *adj.* (*livr.*) iluzoriu, înșelător.
demará *vb.* a porni.
demaráj *s. n.* demarare, pornire.
demaráre *s. f.* demaraj, pornire.
demarcá *vb.* a delimita, a hotărnici, a mărgini.
demarcáție *s. f.* delimitare, demarcare, mărginire.
demascá *vb.* (*fig.*) a se trăda, a se autodemasca.
demascáre *s. f.* denunțare, trădare.
demâncáre *s. f.* mâncare, aliment, hrană.
demént, -ă **1.** *adj., s. m. f.* alienat, smintit, nebun, țicnit, (*livr.*) sonat. **2.** *adj.* nebunesc, demential.
deménță *s. f.* **1.** nebunie, sminteală. **2.** (*fig.*) surescitare. **3.** *~ precoce* = schizofrenie.
dementiál, -ă *adj.* nebunesc, dement, smintit.
demérs *s. n.* intervenție.
demimóndă *s. f.* demimondenă.
demimondénă *s. f.* cochetă.
demisól *s. n.* sub parter.
demistificá *vb.* a demitiza.
demíte *vb.* a destitui, a concedia.
demitére *s. f.* destituire, concediere.
demitizá *vb.* a demistifica.
demn, -ă *adj.* **1.** vrednic; capabil, destoinic. **2.** rezervat, sobru. **3.** mândru. **4.** respectabil.
demnitáte *s. f.* **1.** autoritate morală, prestigiu. **2.** rang, ierarhie, titlu.
demoazélă *s. f.* domnișoară, duduie.
demobilizá *vb.* a descuraja, a deprima.
demobilizátor, -oáre *adj.* descurajant, deprimant.
democrát, -ă *adj.* democratic.
democrátic, -ă *adj.* democrat.
demodá *vb.* a se învechi, a se perima.
demodát, -ă *adj.* învechit, perimat, vechi, desuet, depășit, (*livr.*) vetust.
demolá *vb.* a dărâma, a distruge.
demoláre *s. f.* dărâmare, demolițiune.
demolițiúne *s. f.* demolare.
démon *s. m.* **1.** diavol, satană, (*livr.*) belzebut, drac, sarsailă, michiduță, scaraoțchi, încornoratul, cel-de-pe comoară, ucigă-l-crucea, (*pop.*) faraon. **2.** (*fig.*) om rău.
demonetizá *vb.* **1.** a (se) devaloriza. **2.** (*fig.*) a se deprecia, a se banaliza.
demoniác, -ă *adj.* demonic.
demónic, -ă *adj.* diabolic, demoniac, drăcesc, satanic, (*livr.*) mefistofelic, (*pop.*) satanesc.
demonstrá *vb.* **1.** a proba, a dovedi, a indica. **2.** a manifesta. **3.** a etala.
demonstránt, -ă *s. m. f.* manifestant.
demonstráre *s. f.* dovedire, argumentare, argumentație, confirmare, demonstrație, probă.
demonstratív, -ă *adj.* **1.** ilustrativ, explicativ. **2.** ostentativ, provocator.
demonstrátie *s. f.* **1.** confirmare, demonstrare, argumentare, probă. **2.** manifestație.
demontá *vb.* (*fig.*) a descuraja, a demoraliza, a deprima, a dezorienta; a obosi, a extenua.
demontáre *s. f.* demontat[1].
demontát[1] *s. n.* demontare.
demontát[2], **-ă** *adj.* desfăcut.
demoralizá *vb.* a (se) descuraja, a (se) deprima; (*fig.*) a (se) demobiliza.
demoralizánt, -ă *adj.* descurajator, deprimant; (*fig.*) demobilizator.
demoralizáre *s. f.* **1.** descurajare, deprimare, (*livr.*) marasm; (*fig.*) demobilizare. **2.** (*înv.*) desfrâu, corupție.

demoralizát, -ă *adj.* **1.** descurajat, deprimat; (*fig.*) demobilizat. **2.** corupt, decăzut, depravat, imoral.
demoralizátor, -oáre *adj.* descurajator, demoralizant, deprimant; (*fig.*) demobilizator.
demúlt *adv.* odinioară, odată, cândva.
denaturá *vb.* a altera, a deforma, a falsifica, a măslui, a mistifica.
denaturát, -ă *adj.* alterat, deformat, fals.
dendrografie *s. f.* dendrologie.
dendrologie *s. f.* dendrografie.
denegá *vb.* (*înv.*) **1.** a nega, a tăgădui. **2.** a refuza, a respinge.
dénie *s. f.* (*reg.*) rugă.
denigrá *vb.* a calomnia, a ponegri, a discredita, a defăima.
denigrátor, -oáre *s. m. f.* calomniator, clevetitor, defăimător, (*livr.*) detractor.
denominație *s. f.* (*livr.*) denumire, nume, numire.
denotá *vb.* a arăta, a atesta, a indica, a dovedi, a vădi.
denotát *s. n.* semnificat.
denotatív, -ă *adj.* precis, comun, obișnuit.
denotație *s. f.* **1.** (*log.*) sferă. **2.** semnificație.
dens, -ă *adj.* **1.** compact, îndesat, (*pop.*) vârtos. **2.** consistent, solid, tare, vârtos. **3.** adânc, des, gros.
densificá *vb.* a (se) condensa.
densificát, -ă *adj.* condensat.
densitáte *s. f.* **1.** (*fiz.*) masă specifică. **2.** desime.
dentár, -ă *adj.* stomatologic.
dentínă *s. f.* ivoriu.
dentíst, -ă *s. m. f.* stomatolog.
dentística *s. f.* stomatologie.
dentiție *s. f.* dantură.
denumí *vb.* **1.** a numi. **2.** (*înv.*) a desemna.
denumíre *s. f.* nume, numire, (*livr.*) denotație.
denumít, -ă *adj.* numit, poreclit, supranumit.
denúnț *s. n.* denunțare, (*livr.*) delațiune, (*pop.*) pârâ.
denunțá *vb.* a pârî, a reclama, (*pop.*) a vinde, (*fam.; fig.*) a turna.
denunțáre *s. f.* denunț, (*livr.*) delațiune, (*pop.*) pârâ, (*fam.; fig.*) turnare.
deoarecé *conj.* **1.** că. **2.** fiindcă, de vreme ce.
deocamdátă *adv.* **1.** acum, momentan. **2.** provizoriu.
deocheát, -ă *adj.* **1.** (*fig.*) compromis, deșănțat, imoral, interlop, obscen. **2.** exagerat.
deodátă *adv.* **1.** brusc, fulgerător, subit. **2.** simultan, concomitent.
deodoránt, -ă *adj., s. n.* dezodorizant.
deopárte *adv.* izolat, retras.
deopotrivă **1.** *adv.* la fel, fără deosebire, aidoma, exact, identic, întocmai. **2.** *adj. invar.* egal.
deosebí *vb.* **1.** a se distinge, a se remarca. **2.** a deslușî, a discerne, a diferenția.
deosebíre *s. f.* diferență, diferențiere, discriminare.
deosebít, -ă **I.** *adj.* **1.** diferit, divers. **2.** neobișnuit, distins, remarcabil, superios. **3.** separat. **II.** *adv.* foarte, grozav, teribil.
depaná *vb.* a repara, (*pop.*) a drege.
depanatór *s. m.* reparator.
departamént *s. n.* minister.
departamentál, -ă *adj.* ministerial.
depárte *adv.* **1.** la distanță. **2.** mult.
depănă *vb.* (*text.*) a înfășura.
depănătoáre *s. f.* vârtelniță, (*pop.*) sucală.
depără *vb.* **1.** a depila. **2.** (*fig.*) a (se) necăji.
depărăre *s. f.* depilare.
depărtá *vb.* **1.** a îndepărta. **2.** a spația. **3.** a izgoni, a alunga. **4.** a se abate, a devia. **5.** a elimina, a scoate.
depărtáre *s. f.* **1.** distanță. **2.** distanțare. **3.** spațiere.
depășí *vb.* **1.** a devansa, a întrece. **2.** a învinge, a birui, a surmonta.
depășít, -ă *adj.* învechit, perimat, desuet, demodat, vechi, (*livr.*) vetust.
dependént, -ă *adj.* **1.** subordonat, supus. **2.** (*gram.*) secundar, subordonat.

dependénță *s. f.* subordonare, supunere, (*livr.*) servitute, atârnare, aservire.
dependínță *s. f.* **1.** (la *pl.*) atenanse. **2.** (la *pl.*) acaret, (*reg.*) olat.
depeșá *vb.* (rar) a telegrafia.
depéșă *s. f.* (rar) telegramă.
depilá *vb.* **1.** a epila. **2.** a părui.
depilatór, –oáre *s. n., adj.* epilator.
depínde *vb.* **1.** a aparține, a ține. **2.** (*fig.*) a atârna de..., a spânzura.
depistá *vb.* a găsi, a descoperi.
deplasá *vb.* **1.** a se duce, a merge, a umbla. **2.** a muta. **3.** a aluneca, a se disloca. **4.** a se dezarticula, a se luxa.
deplasát, –ă *adj.* **1.** luxat. **2.** nepotrivit; necuviincios.
deplânge *vb.* a compătimi, a căina, (*livr.*) a deplora, a regreta.
depleţiúne *s. f.* (*med.*) golire.
deplín, –ă **1.** *adj.* întreg, complet, total; desăvârșit, perfect. **2.** *adv.* în întregime, complet.
deplinătáte *s. f.* **1.** integritate, plenitudine. **2.** desăvârșire.
deplorá *vb.* a deplânge, a compătimi, a căina.
deplorábil, –ă *adj.* jalnic, lamentabil, mizerabil, (*livr.*) mizer, trist.
depolarizánt *s. m.* depolarizator.
depolarizator *s. m.* depolarizant.
deponént *s. m. f.* depunător.
deportá *vb.* a surghiuni, a exila.
deportát, –ă *adj., s. m. f.* surghiunit, exilat.
deposedá *vb.* a jefui, a prăda, (*livr.*) a spolia, (*fig.*) a despuia.
deposedát, –ă *adj.* jefuit, prădat, (*livr.*) spoliat, (*fig.*) despuiat.
depózit *s. n.* **1.** magazie. **2.** (*geol.*) sediment, depunere.
depozitá *vb.* **1.** a înmagazina, a stoca. **2.** (*geol.*) a se sedimenta, a se stratifica, a se depune.
depozitár, –ă *s. m. f.* păstrător.
depozitáre *s. f.* **1.** înmagazinare, stocare, păstrare. **2.** (*geol.*) sedimentare, depunere.
depozíție *s. f.* mărturie, declarație.
depravá *vb.* a se corupe, a decădea, a se destrăbăla, a se dezmăța.
depraváre *s. f.* corupție, desfrâu, viciere, decadență, desfrânare, destrăbălare.
depravát, –ă *adj.* corupt, desfrânat, destrăbălat, pervers, vicios, imoral.
depravaţiúne *s. n.* depravare.
deprecáție *s. f.* implorare, imploratie.
depreciá *vb.* **1.** a (se) demonetiza, a (se) devaloriza. **2.** a (se) degrada. **3.** a minimaliza, a bagateliza.
depreciát, –ă *adj.* **1.** demonetizat, devalorizat, scăzut. **2.** degradat. **3.** minimalizat, subapreciat, subestimat.
depreciatív, –ă *adj.* peiorativ, disprețuitor.
depreciére *s. f.* **1.** ~ *monetară* = devalorizare. **2.** degradare. **3.** minimalizare, subestimare.
depresiúne *s. f.* **1.** (*geogr.*) (*pop.*) lăsătură. **2.** deprimare, melancolie, neurastenie, neliniște sufletească, (*livr.*) marasm, (*fig.*) demobilizare.
deprimá *vb.* a descuraja, a mâhni, a demoraliza, a întrista.
deprimánt, –ă *adj.* **1.** descurajator, descurajant. **2.** dezolant.
deprimáre *s. f.* depresiune, descurajare, (*livr.*) marasm, mâhnire.
deprimát, –ă *adj.* descurajat, abătut, supărat, demoralizat; (*fig.*) demobilizat, cătrănit.
deprínde *vb.* **1.** a (se) obișnui, a (se) învăța; a se familiariza. **2.** a dresa.
depríndere *s. f.* **1.** obișnuință, obicei, învățat. **2.** dexteritate. **3.** exercițiu. **4.** (la *pl.*) tabiet.
deprins, –ă *adj.* **1.** acomodat, dedat. **2.** experimentat, obișnuit, învățat, rutinat, versat.
depunătór, –oáre *s. m. f.* deponent.
depúne *vb.* **1.** a lăsa, a preda. **2.** a pune. **3.** a se așeza, a se așterne. **4.** a se sedimenta, a se depozita. **5.** a presta. **6.** *a ~ mandatul* = a demisiona.
depúnere *s. f.* **1.** sediment. **2.** ~ *cărbunoasă* = calamină. **3.** ~ *de piatră* = crustă.
depurativ *s. n., adj.* purgativ, depurator.

depuratór, –oáre *adj.* depurativ.
deputát, –ă *s. m. f.* delegat, parlamentar, reprezentant, congresman.
deraiá *vb.* (*fig.*) a devia, a divaga; a delira.
deránj *s. n.* **1.** dezordine, neorânduială. **2.** (*fig.*) incomodare, stânjenire.
deranjá *vb.* **1.** a răscoli, a răvăși. **2.** a (se) deregla, a (se) strica, a (se) defecta, a (se) detraca. **3.** a stingheri, a incomoda, a supăra, (*livr.*) a conturba. **4.** (*ir.*) a se osteni, a se obosi.
deranjamént *s. n.* **1.** defectare, defecțiune, dereglare. **2.** indigestie, diaree.
deranját, –ă *adj.* **1.** răvășit, răscolit. **2.** defect, dereglat, stricat. **3.** (*med.*) stricat.
derapá *vb.* a aluneca, a patina.
derapáj *s. n.* derapare.
derapáre *s. f.* derapaj.
derădere *s. f.* zeflemisire, batjocură, râs, ironizare, deriziune.
derbedéu *s. m.* vagabond, haimana, pierde-vară, (*fam.*) bate-poduri, pușlama, golan, lichea, netrebnic.
derdelúș *s. n.* sănius.
dereglá *vb.* a (se) defecta, a (se) strica, a (se) deranja, a (se) detraca.
deregláre *s. f.* **1.** defectare, defecțiune, deranjament. **2.** (*med.*) tulburare, deranjament.
deretícă *vb.* a curăța, a scutura; a aranja, (*reg.*) a rândui.
derivá *vb.* **1.** a se trage, a proveni, a rezulta. **2.** a devia.
deriváre *s. f.* (*lingv.*) derivație.
derivátie *s. f.* **1.** derivare. **2.** ramificație.
deriziúne *s. f.* derădere; ironie, râs, zeflemea.
derizóriu, –ie *adj.* **1.** ridicol, minim. **2.** neînsemnat, mărunt.
dermatítă *s. f.* dermită.
dérmă *s. f.* piele.
dermítă *s. f.* dermatită.
derogá *vb.* a se abate, a face excepție.
derulá *vb.* **1.** a desface, a desfășura. **2.** a se perinda, a se succeda, a defila. **3.** a povesti, a relata.
derutá *vb.* a dezorienta, a zăpăci, a descumpăni, (*livr.*) a deconcerta.
derutánt, –ă *adj.* (*livr.*) deconcertant.
derutát, –ă *adj.* dezorientat, zăpăcit, încurcat, descumpănit, (*livr.*) deconcertat, năuc, (*fig.*) împrăștiat.
derútă *s. f.* dezorientare, descumpănire, perplexitate, (*livr.*) deconcertare.
derviș *s. m.* călugăr musulman rătăcitor.
des, deásă **I.** *adj.* **1.** compact, strâns. **2.** țesut strâns, bătut. **3.** strâns, apropiat. **4.** dens. **5.** repetat, frecvent. **6.** bogat, învolt. **II.** *adv.* adesea, frecvent. **III.** *adj., adv.* grăbit, iute, repede.
deságă *s. f.* traistă, (*reg.*) straiță.
desalinizá *vb.* a desăra.
desalinizáre *s. f.* desărare.
desalinizat, –ă *adj.* desărat.
desatanizáre *s. f.* exorcizare, sfințire.
desărá *vb.* a desaliniza.
desărcinà *vb.* a descăuna, a elibera, a scoate.
desăvârși *vb.* **1.** a (se) perfecționa. **2.** a realiza, a săvârși, a termina, a încheia.
desăvârșít, –ă *adj.* **1.** perfect, ireproșabil, impecabil. **2.** deplin, complet, absolut, total.
descalificá *vb.* a (se) dezonora.
descalificát, –ă *adj.* dezonorat.
descălecáre *s. f.* descălecat.
descălecát *s. n.* descălecare.
descălțá *vb.* (*reg.*) a desculța.
descălțát, –ă *adj.* desculț.
descăpățînà *vb.* (*inv.*) a decapita.
descărcá *vb.* **1.** a deșerta, a goli. **2.** a trage, (*inv.; pop.*) a slobozi.
descărcáre *s. f.* descărcat, deșertare, golire.
descărcát *s. n.* descărcare, deșertare, golire, golit.
descărcătór, –oáre *adj.* justificativ.
descărcătúră *s. f.* împușcătură, foc.
descărná *vb.* **1.** a slăbi, a se scofâlci. **2.** a cărnosi, a șerui, (*reg.*) a cărnui.
descărnát, –ă *adj.* scofâlcit.
descătușá *vb.* **1.** a (se) desfereca. **2.** a (se) dezrobi, a (se) elibera, a se emancipa.
descătușát, –ă *adj.* **1.** desferecat. **2.** dezrobit, liber.

descăună *vb.* a desărcina.
descâlcí *vb.* **1.** a descurca. **2.** *(fig.)* a lămuri, a limpezi, a descurca.
descânță *vb.* **1.** a fermeca, a vrăji. **2.** a certa, a mustra. **3.** a ademeni.
descântătúră *s. f.* descântec, farmec, magie, vrajă.
descântec *s. n.* vrajă, descântătură, vrăjitorie.
descendént, -ă **1.** *s. m. f.* urmaș. **2.** *adj.* coborâtor, urmaș, viță, vlăstar. **3.** *s. m.* (la *pl.*) posteritate, urmași.
descendénță *s. f.* **1.** filiație. **2.** posteritate, urmași.
descensiúne *s. f.* *(livr.)* coborâre, scădere.
descensív, -ă *adj.* *(livr.)* descendent.
descheiá *vb.* *(reg.)* a se dezbumba.
deschíde *vb.* **1.** a desface. **2.** a descuia. **3.** a se despica, a se desface. **4.** a se desfășura. **5.** a săpa, a tăia, a croi. **6.** a începe. **7.** a înființa, a organiza. **8.** a vernisa, a inaugura. **9.** a se însenina, a se limpezi.
deschídere *s. f.* **1.** desfacere. **2.** descuiere. **3.** ~ *geologică* = afloriment. **4.** inaugurare, începere. **5.** începre. **6.** *(fig.)* receptivitate.
deschís, -ă **1.** *adj.* **1.** neacoperit. **2.** desfăcut. **3.** *(fig.)* franc, sincer. **4.** declarat, manifest. **5.** *(fig.)* darnic. **6.** pal, luminos. **7.** *(med.)* necicatrizat, nevindecat. **8.** înflorit, desfoiat. **II.** *adv.* direct, fățiș, *(fig.)* verde.
deschizátór, -oáre **1.** *s. m. f.* ~ *de drumuri* = inițiator, inovator. **2.** *s. n.* destupător.
deschizătúră *s. f.* **1.** deschidere, gaură, orificiu, *(livr.)* apertură. **2.** căscătură. **3.** gaură, spărtură.
descifrá *vb.* **1.** a citi, a dezlega. **2.** *(fig.)* a ghici, a desluși, a analiza, a soluționa. **3.** *(muz.)* a citi.
descifráre *s. f.* *(muz.)* citire.
descínde *vb.* **1.** a coborî, a se scoborî. **2.** a proveni, a se trage, a coborî. **3.** a se deplasa, a sosi.
descíndere *s. f.* **1.** coborâre, scoborâre. **2.** *(jur.)* ~ *locală* = cercetare locală.
descoáse *vb.* **1.** *(reg.)* a strica. **2.** *(fig.)* a iscodi, a întreba, a interoga.
descojí *vb.* **1.** a coji. **2.** a coji, a jupui, *(rar)* a despuia.
descompletá *vb.* a (se) desperechea.
descompletát, -ă *adj.* desperecheat.
descompúne *vb.* **1.** a (se) desface, a (se) divide, a (se) fracționa, a (se) scinda, a (se) separa. **2.** *(fig.)* a se destrăma. **3.** a se altera, a se strica. **4.** a putrezi. **5.** a se crispa, a se contracta. **6.** *(fig.)* a decădea.
descompúnere *s. f.* **1.** desfacere, divizare. **2.** dezmembrare. **3.** corupție, decadență, depravare, imortalitate, viciu, perdiție.
descompús, -ă *adj.* **1.** putred, putrezit. **2.** alterat, fermentat, acrit. **3.** alterat, rânced. **4.** *(fig.)* crispat, contractat. **5.** dezmembrat.
desconsideá *vb.* a disprețui, a nesocoti, *(înv.)* a defăima.
desconsideráre *s. f.* dispreț, discreditare.
desconsiderát, -ă *adj.* disprețuit, discreditat.
desconsideráție *s. f.* desconsiderare, dispreț, *(înv.)* defăimare.
desconsiliá *vb.* *(înv.)* a desfătui, a despovărui.
descoperí *vb.* **1.** a dezveli. **2.** a găsi, a afla. **3.** a inventa. **4.** a dezvălui, a revela, *(livr.)* a decela. **5.** *(fig.)* a (se) trăda.
descoperíre *s. f.* **1.** dezvelire. **2.** găsire, aflare.
descoperít, -ă *adj.* dezvelit, neacoperit.
descotorosí *vb.* a (se) dezbăra, a (se) debarasa.
descovoiá *vb.* a (se) dezdoi, *(reg.)* a (se) obli, a (se) îndrepta.
descreiérát, -ă *adj.* smintit, nebun, alienat, dement, *(livr.)* sonat, *(fig.)* țăcănit.
descrescătór, -oáre *adj.* *(livr.)* degresiv.
descrește *vb.* a se micșora, a se reduce, a scădea.
descreștere *s. f.* scădere, reducere, micșorare.
descreți *vb.* *(fig.)* a (se) destinde, a (se) înseninа.

descríe *vb.* **1.** a înfățișa, a prezenta, a reda, a zugrăvi. **2.** a trasa, *(fig.)* a scrie.
descripție *s. f.* *(rar)* descriere, înfățișare, redare, zugrăvire.
descuamá *vb.* a se coji, a se jupui.
descuamáre *s. f.* cojire, jupuire.
descuamát, -ă *adj.* cojit, jupuit.
descuamáție *s. f.* *(rar)* descuamare; scuamă.
descuiá *vb.* a deschide.
descuiát, -ă *adj.* **1.** deschis, neînchis, neîncuiat. **2.** *(fig.)* receptiv, deschis, deștept.
descúlț, -ă *adj.* **1.** descălțat. **2.** *(fig.)* sărac.
desculță *vb.* *(reg.)* a (se) descălța.
desculțát, -ă *adj.* *(reg.)* descălțat, desculț.
descumpăní *vb.* a dezorienta, a dezechilibra, a zăpăci, a deruta, *(livr.)* a deconcerta.
descumpănire *s. f.* dezorientare, dezechilibrare, derută, nedumerire, zăpăceală, *(livr.)* deconcertare.
descumpănít, -ă *adj.* **1.** dezorientat, dezechilibrat, derutat, nedumerit, *(livr.)* deconcertat. **2.** zăpăcit, năuc, aiurit, buimac, *(fig.)* împrăștiat.
descurajá *vb.* a (se) demoraliza, a (se) deprima, *(fig.)* a (se) demobiliza.
descurajánt, -ă *adj.* **1.** descurajator. **2.** dezolant, deprimant, demoralizant, mohorât, trist.
descurajáre *s. f.* deprimare, demoralizare, *(livr.)* marasm, *(fig.)* demobilizare.
descuraját, -ă *adj.* deprimat, demoralizat; *(fig.)* demobilizat.
descurajatór, -oáre *adj.* demoralizant, deprimant, descurajant, *(fig.)* demobilizator.
descurcá *vb.* **1.** a descâlci. **2.** a lămuri, a clarifica, a elucida, a preciza.
descurcăréț, -eáță *adj.* **1.** abil. **2.** întreprinzător; *(fig.)* dezghețat.
desdăuná *vb.* a despăgubi.
desdăunáre *s. f.* despăgubire.
desdăunát, -ă *adj.* despăgubit.
deseáră *adv.* astă-seară, *(înv.)* astară.
desecá *vb.* a asana, a seca.
desecáre *s. f.* asanare, secare.
desecát, -ă *adj.* asanat, secat.
desemná *vb.* **1.** a numi; a învesti, a alege. **2.** a indica, a semnala, a arăta.
desená *vb.* **1.** a se profila, a se contura. **2.** *(înv.; pop.)* a scrie, a zugrăvi.
desenáre *s. f.* desenat.
desenát *s. n.* desenare.
déseori *adv.* adeseori, adesea, frecvent.
deserví *vb.* a servi.
deservíre *s. f.* servire.
desfáce *vb.* **1.** a (se) descompune, a (se) separa. **2.** a vinde. **3.** a anula, a contramanda. **4.** a despături. **5.** a se crăpa, a se fărâma. **6.** *(jur.)* a anula, a rezilia. **7.** a rupe, a strica.
desfácere *s. f.* **1.** descompunere, dezorganizare. **2.** vânzare. **3.** *(jur.)* anulare, reziliere.
desfăcút[1] *s. n.* desfacere.
desfăcút[2], **-ă** *adj.* **1.** descompus, desprins; demontat. **2.** *(jur.)* anulat, reziliat. **3.** descheiat, dezlegat. **4.** deschis. **5.** despletit.
desfășurá *vb.* **1.** a desface, a întinde, a derula. **2.** *(fig.)* a se înfățișa. **3.** a se petrece, a decurge, a evolua. **4.** a depune, a efectua, a executa, a presta. **5.** a susține, a purta, a duce.
desfășuráre *s. f.* **1.** desfacere, derulare. **2.** evoluție, dezvoltare, curs. **3.** disputare. **4.** executare, prestație.
desfășurát, -ă *adj.* **1.** desfăcut, întins. **2.** *plan* ~ = plan defalcat.
desfășurát *s. f.* *(mat.)* evolută.
desfășurătoáre *s. f.* *(mat.)* evolventă.
desfăt *s. n.* desfătare, petrecere.
desfătá *vb.* **1.** a petrece, a se distra, a se delecta. **2.** a încânta, a fermeca. **3.** a se bucura, a se amuza.
desfătáre *s. f.* **1.** plăcere mare, încântare, delectare, petrecere. **2.** desfrâu, corupție, viciu, decadență.
desfătát, -ă *(înv.)* **1.** desfătător. **2.** plăcut, frumos.
desfătătór, -oáre *adj.* încântător, plăcut, frumos, captivant, fascinant, șarmant.

desfătuí *vb.* (*înv.*) a desconsilia, a despovăţui.
desfăţá *vb.* (*reg.*) a expune.
desfăţát, -ă *adj.* **1.** neînfăţat. **2.** (*reg.*) larg deschis, expus vederii.
desfeciorí *vb.* (*pop.*) a deflora, a dezvirgina.
desfíde *vb.* a sfida, a brava.
desfídere *s. f.* provocare, sfidare, bravadă, bravare.
desfigurá *vb.* a poci, a sluţi, a urâţi, a deforma.
desfiguráre *s. f.* pocire, sluţire, deformare.
desfigurát, -ă *adj.* urât, pocit, sluţit, deformat, slut, strâmb, urâţit.
desfiinţá *vb.* **1.** a suprima, a distruge, a nimici. **2.** a abroga, a anula; (*fig.*) a ridica.
desfiinţáre *s. f.* **1.** suprimare, distrugere, nimicire. **2.** abrogare, anulare, înlăturare.
desfiinţát, -ă *adj.* **1.** suprimat, distrus, nimicit. **2.** (*jur.*) abrogat, anulat.
desfirá *vb.* a se desfăşura, a se deşira, a se destrăma.
desfoiá *vb.* a înflori, a se deschide.
desfoiát, -ă *adj.* înflorit, deschis.
desfrânâ *vb.* a se corupe, a se deprava, a decădea, a se degrada, a se declasa.
desfrânáre *s. f.* depravare, corupţie, desfrâu, dezmăţ, imoralitate, viciu.
desfrânát, -ă *adj.* depravat, corupt, imoral, pervertit, vicios, (*livr.*) libertin, desţucheat, dezmăţat.
desfrâu *s. n.* **1.** corupţie, depravare, imoralitate. **2.** orgie, dezmăţ, (*livr.*) bacanală, libertinaj, luxură.
desfrunzí *vb.* a se desfolia; (*fig.*) a (se) despuia.
desfrunzíre *s. f.* desfoliaţie, desfoliere; (*fig.*) despuiere.
desfundá *vb.* **1.** a destupa, a deschide, a desface. **2.** a desţeleni.
desfundáre *s. f.* **1.** destupare, deschidere. **2.** desţelenire.
desfundát, -ă *adj.* **1.** destupat, deschis. **2.** impracticabil, rău.
deshumá *vb.* a dezgropa, a exhuma; (*reg.*) a dezmormânta.
deshumáre *s. f.* dezgropare, dezgropat, exhumare.
desicá *vb.* a usca.
desicatór *s. n.* exsicator.
desigilá *vb.* a despecetlui.
desigiláre *s. f.* despecetluire.
design (pr. *dizáin*) **1.** *s. n.* estetică industrială. **2.** *adj. invar.* elegant, modern.
designá *vb.* a desemna, a indica.
designer (pr. *dizáiner*) *s. m.* stilist.
desígur *adv.* **1.** da, fără îndoială. **2.** cert, firește, precis, sigur, bineînţeles.
desíme *s. f.* densitate.
desinénţă *s. f.* (*gram.*) terminaţie.
desistá *vb.* (*jur.*) a renunţa.
desíş *s. n.* **1.** tufiş, tufăriş. **2.** (*fig.*; rar) mulţime.
deslușí *vb.* **1.** a auzi. **2.** a distinge, a recunoaşte, a vedea. **3.** a se clarifica. **4.** a înţelege, a se lămuri, a se edifica.
deslușíre *s. f.* lămurire, explicaţie, claritate, limpezime, elucidare.
deslușít, -ă *adj.* lămurit, răspicat, limpede, explicit, (*livr.*) comprehensibil.
desmán *s. m.* şobolan-moscat.
desolidarizá *vb.* (*livr.*) a dezavua.
despădurí *vb.* a defrişa, (*înv.*) a cura.
despădurire *s. f.* defrişare, defrişat[1].
despădurít, -ă *adj.* defrişat[2].
despăgubí *vb.* a compensa, a răsplăti, a plăti, (*înv.*) a desdăuna.
despăgubíre *s. f.* compensare, (la *pl.*) daune, compensaţie, desdăunare.
despăgubít, -ă *adj.* desdăunat.
despăienjení *vb.* a se limpezi.
despărţământ *s. n.* (*înv.*) despărţitură; secţie.
despărţí *vb.* **1.** a (se) separa, a (se) izola. **2.** a divorţa. **3.** (*fig.*) a se înstrăina, a renunţa la... **4.** a (se) separa, a (se) segmenta, a (se) împărţi. **5.** a izola, a pune între, a separa.
despărţíre *s. f.* **1.** separare. **2.** divorţ. **3.** diviziune, segmentare; despărţitură.
despărţít[1] *s. n.* despărţire.
despărţít[2], -ă *adj.* **1.** separat. **3.** divorţat. **3.** izolat, separat.
despărţítor, -oáre *adj.* izolator, separator.

despărţitúră *s. f.* compartiment, despărţire.
despecetluí *vb.* a desigila.
despecetluíre *s. f.* desigilare, despecetluit.
despecetluít *s. n.* despecetluire, desigilat.
desperá *vb.* **1.** a deznădăjdui. **2.** a exaspera.
desperánt, -ă *adj.* dezesperant.
desperáre *s. f.* **1.** deznădejde. **2.** exasperare.
desperát, -ă *adj.* **1.** deznădăjduit. **2.** exasperat.
desperecheá *vb.* a descompleta.
desperecheát, -ă *adj.* descompletat, disparat.
desperechére *s. f.* descompletare.
despicá *vb.* **1.** a crăpa, a sparge, a tăia. **2.** (*fig.*) a (se) frânge, a (se) sfâşia. **3.** (*fig.*) a analiza, a interpreta, a explica, a expune.
despicát, -ă *adj.* tăiat; crăpat, spintecat.
despicătúră *s. f.* crăpătură, spintecătură, tăietură.
despletí *vb.* **1.** a (se) desface; a (se) deşira. **2.** a se răsfira.
despletít, -ă *adj.* desfăcut, neîmpletit, (*p. ext.*) zbârlit, neîngrijit.
despót *s. m.* tiran, satrap, potentat.
despótic, -ă *adj.* **1.** tiranic, dictatorial, samavolnic. **2.** abuziv, arbitrar, excesiv.
despotísm *s. n.* absolutism, tiranie, samavolnicie, (*înv.*) despoţie.
despoţíe *s. f.* (*înv.*) despotism, tiranie, samavolnicie.
déspre *prep.* **1.** de. **2.** asupra.
desprimăvărá *vb.* a se împrimăvăra.
desprínde *vb.* **1.** a (se) desface, a (se) separa, a (se) dezlipi. **2.** a se contura, a se desluşi. **3.** (*fig.*) a rezulta, a reieşi. **4.** a se distinge, a se auzi, a se înţelege. **5.** a se detaşa.
despríndere *s. f.* desfacere, dezlipire, detaşare.
despríns, -ă *adj.* **1.** dezlipit, desfăcut. **2.** dislocat, deplasat.
despuiá *vb.* **1.** a (se) dezbrăca, a (se) dezgoli. **2.** a (se) desfrunzi. **3.** a jefui, a prăda. **4.** a excerpta.
despuiát, -ă *adj.* **1.** dezbrăcat, gol, neîmbrăcat, nud. **2.** desfrunzit. **3.** jefuit, prădat, deposedat. **4.** excerptat.
dessous (pr. *desú*) *s. n.* lenjerie de damă.
destăínuí *vb.* **1.** a mărturisi, a divulga, a dezvălui. **2.** (*fig.*) a se trăda.
destăinuíre *s. f.* mărturisire, divulgare.
destín *s. n.* soartă, fatalitate, (*pop.*) dată, scrisă, noroc, (*fig.*) stea, ursită, (*livr.*) fatum, zodie, predestinare, (*înv.*) ursitoare.
destiná *vb.* **1.** a hărăzi, a hotărî, a meni, (*fig.*) a rezerva. **2.** a ursi, a sorti, a predestina. **3.** a dedica, a consacra.
destinát, -ă *adj.* **1.** stabilit, hărăzit. **2.** ursit, sortit, predestinat.
destinatár, -ă *s. m. f.* adresant.
destinaţie *s. f.* funcţie, scop.
destínde *vb.* **1.** a se relaxa, a slăbi. **2.** (*fig.*) a se calma, a se linişti, a se recrea, a se deconecta. **3.** a se întinde, a se îndrepta.
destíndere *s. f.* **1.** relaxare, slăbire. **2.** (*fig.*) liniştire, deconectare. **3.** (*fiz.*) expansiune, detentă.
destíns, -ă *adj.* **1.** relaxat, calmat, liniştit. **2.** lejer, (*livr.*) lax.
destituí *vb.* a îndepărta, a demite, a revoca, (*fam.*) a mazili.
destóinic, -ă *adj.* **1.** vrednic, merituos. **2.** isteţ, îndemânatic. **3.** competent, capabil.
destoinicíe *s. f.* aptitudine, capacitate, pricepere, iscusinţă.
destrăbălá *vb.* a se deprava, a se corupe, a se perverti.
destrăbăláre *s. f.* desfrâu, dezmăţ.
destrăbălát, -ă *adj.* desfrânat, dezmăţat, curpt, (*pop.*) deşucheat.
destrămá *vb.* **1.** a se deşira, a se desface. **2.** a se rupe. **3.** (*fig.*) a se risipi. **4.** a (se) dezmembra, a (se) nimici; (*p. ext.*) a slăbi.
destrămát, -ă *adj.* **1.** rărit, zdrenţuit, deşirat. **2.** (*fig.*) risipit, împrăştiat. **3.** (rar) distrus, nimicit. **4.** dezmembrat. **5.** (*înv.*) dezordonat, dezmăţat.
destrămătúră *s. f.* zdrenţe; rărătură, ruptură.
destroiení *vb.* a deszăpezi.

destroienít, –ă *adj.* deszăpezit.
destúl, –ă **1.** *adj., adv.* mult. **2.** *adj.* suficient. **3.** *adv.* îndeajuns, suficient. **4.** *interj.* ajunge!, gata!, încetează! punct!
destupá *vb.* a deschide, a desfunda, a desface.
destupătór *s. n.* deschizător, tirbușon.
desuét, –ă *adj.* demodat, învechit, perimat, anacronic, vechi, (*livr.*) vetust.
deszăpezí *vb.* a destroieni.
deszăpezíre *s. f.* destroienire.
deszăpezít, –ă *adj.* destroienit.
deșárjă *s. f.* descărcare; (*fig.*) ușurare.
deșănțá *vb.* (rar) a se destrăbăla.
deșănțáre *s. f.* destrăbălare, dezmăț, imoralitate, viciu.
deșănțát, –ă *adj.* **1.** dezmățat, destrăbălat, obscen. **2.** dezordonat, neglijent.
deșelá *vb.* (*pop.*) a speti, a istovi; (*p. ext.*) a se obosi.
deșelát, –ă *adj.* (*pop.*) spetit, istovit; (*p. ext.*) foarte obosit.
deșért, –ártă **I.** *adj.* **1.** gol, vid. **2.** pustiu, nelocuit, nepopulat. **3.** (*fig.*) amăgitor. **4.** (*fig.*) nefolositor, zadarnic, fără rezultat. **II.** *s. n.* **1.** spațiu gol; pustietate. **2.** ~ *de nisip* = erg. **3.** ~ *de piatră* = hamadă. **4.** (*pop.*) flămânzare, bârdâhan, (*reg.*) slabină.
deșertá *vb.* a goli, a scoate, a descărca, descărcat.
deșertáre *s. f.* golire, deșertat, descărcare, descărcat.
deșertát *s. n.* deșertare, golire, descărcare, descărcat.
deșertăciúne *s. f.* **1.** zădărnicie, inutili-
tate[illegible]enicie. **2.** vanitate, orgoliu.
deș[illegible], rămășiță.
d[illegible] că, măcar că.
[illegible]e, a se destrăma.
[illegible]mat, desfăcut.
neador-
ept. **4.**
ne-
deșteptáre *s. f.* trezire, sculare, sculat.
deșteptăciúne *s. f.* inteligență, judecată, rațiune, (*fig.*) cap, creier.
deșucheát, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** nebun, dement, smintit. **2.** destrăbălat, imoral, dezmățat. **3.** neglijent, șleampăt.
deșugubínă *s. f.* (*pop.*) **1.** măcel, crimă. **2.** încurcătură, bucluc.
detáliu *s. n.* amănunt.
detașá *vb.* **1.** a (se) desprinde, a (se) desface, a (se) separa. **2.** a se distanța. **3.** a se evidenția.
detașábil, –ă *adj.* volant.
detașáment *s. n.* **1.** grup de soldați. **2.** echipă, grup.
detașát, –ă *adj.* desprins, separat, izolat.
detectív *s. m.* agent secret.
deténtă *s. f.* (*fiz.*) expansiune, destindere, dilatare.
detentór *s. m.* (*jur.*) deținător, posesor.
detențiúne *s. f.* închisoare.
deteriorá *vb.* a (se) uza, a (se) strica, a (se) degrada.
deterioráre *s. f.* stricare, uzare, degradare, avarie, stricăciune.
deteriorát, –ă *adj.* **1.** stricat, uzat. **2.** ponosit, degradat. **3.** avariat, ros.
determiná *vb.* **1.** a stabili, a fixa, a hotărî. **2.** (*spec.*) a calcula, a deduce. **3.** a convinge. **4.** a cauza, a pricinui, a provoca, a stârni.
determinánt, –ă **1.** *adj.* hotărâtor, decisiv, (*livr.*) irefutabil. **2** *s. m., adj.* (*lingv.*) determinativ.
determinát, –ă *adj.* precizat, stabilit, definit, hotărât.
determinatív, –ă *adj.* determinant.
detestá *vb.* a (se) disprețui, a (se) urî.
detestábil, –ă *adj.* oribil, execrabil.
detoná *vb.* a exploda.
detonábil, –ă *adj.* detonant.
detonánt, –ă *adj.* detonabil, exploziv, explozibil, fulminant.
detonáție *s. f.* **1.** explozie. **2.** bubuitură, detunătură.
detracá *vb.* (*livr.*) **1.** a se sminti, a se ținci, a se dezechilibra; a decădea moral. **2.** a se defecta.
[illegible]tracát, –ă *adj.* (*livr.*) **1.** smintit, țicnit, dezechilibrat; decăzut. **2.** defect, dereglat, defectat, stricat.
detractá *vb.* (*livr.*) a ponegri, a calomnia, a defăima, a denigra, a bârfi, a discredita, a cleveti.
detractór, –oáre *s. m. f.* (*livr.*) calomniator, bârfitor, denigrator, defăimător.
detrític, –ă *adj.* (*geol.*) clastic, terigen.
detrítus *s. n.* tartru dentar.
detroná *vb.* a mazili, (*pop.*) a surpa.
detronáre *s. f.* mazilire, mazilit.
detronát, –ă *adj.* mazilit.
detuná *vb.* **1.** a bubui; (*p. ext.*) a răsuna. **2.** a trăsni, a tuna. **3.** (*fig.*) a zdrobi, a nimici; a nărui.
detunáre *s. f.* bubuit, detunătură, detonație, trăsnet.
detunátor, –oáre *adj.* bubuitor, tunător.
detunătúră *s. f.* bubuit, detunare, detonație, trăsnet, bubuire.
deturná *vb.* a delapida, a defrauda.
deturnáre *s. f.* delapidare, defraudare, sustragere.
deținátor, –oáre *s. m. f.* **1.** posesor, proprietar, stăpân. **2.** detentor. **3.** purtător.
deține *vb.* **1.** a poseda, a avea, a stăpâni. **2.** a avea, a ocupa. **3.** a aresta, a închide, a întemnița.
deținere *s. f.* arestare preventivă, prevenție.
deținút, –ă *s. m. f.* arestat, întemnițat, închis.
deúnăzi *adv.* (*pop.*) zilele trecute, nu de mult.
deutériu *s. n.* hidrogen greu.
devalizá *vb.* (*livr.*) a fura, a jefui.
devalizát, –ă *adj.* (*livr.*) devastat, jefuit, prădat.
devalorizá *vb.* a (se) deprecia, a (se) demonetiza.
devalorizáre *s. f.* (*fin.*) depreciere monetară.
devalorizát, –ă *adj.* depreciat, demonetizat, scăzut.
devansá *vb.* **1.** a depăși, a întrece. **2.** a grăbi. **3.** a anticipa.
devastá *vb.* **1.** a distruge, a ruina, a pustii, a nimici. **2.** a jefui, a prăda, (*livr.*) a devaliza.
devastát, –ă *adj.* **1.** distrus, ruinat, pustiit, nimicit. **2.** jefuit, prădat, (*livr.*) devalizat.
devastatór, –oáre *adj.* distrugător, pustiitor, nimicitor, dezastruos.
devălmășíe *s. f.* (*inv.; reg.*) composesiune.
developánt *s. n.* **1.** developator, revelator. **2.** (*chim.*) eluant.
developatór *s. n.* revelator, developant.
devénă *s. f.* ghinion, nenoroc, neșansă.
deveni *vb.* **1.** a se transforma, a se preface în... **2.** a ajunge, a se face. **3.** a ieși, a ajunge.
déver *s. n. sg.* vânzare, (*pop., fam.*) alișveriș.
deviá *vb.* **1.** a abate, a muta, a schimba. **2.** a se depărta, a divaga, a se abate, a se îndepărta.
deviatór, –oáre *s. m. f.* deviaționist.
deviáție *s. f.* **1.** deviere, abatere, schimbare. **2.** (*fiz.*) deflexiune. **3.** (*med.*) deformație, malformație.
deviaționísm *s. n.* disidență.
deviaționíst, –ă *s. m. f.* deviator.
deviére *s. f.* **1.** abatere, deviație, mutare, schimbare. **2.** (*fiz.*) deflexiune.
devină *vb.* a prezice, a ghici, a prevesti, a proroci.
devíză *s. f.* lozincă, slogan.
dévlă *s. f.* (*fam.*) țeastă, căpățână; (*p. ext.*) cap, craniu, scăfârlie.
devoalá *vb.* a dezvălui, a divulga.
devoltór *s. n.* reductor de tensiune.
devorá *vb.* **1.** a sfâșia. **2.** (*fig.*) a consuma, a mistui.
devoránt, –ă *adj.* (*fig.*) arzător, mistuitor, devorator.
devoratór, –oáre *adj.* devorant.
devót, –ă *adj., s. m. f.* **1.** religios, pios; bigot, credincios. **2.** devotat.
devotá *vb.* a se consacra, a se dedica, a se dărui, a se jertfi.
devotaménț *s. n.* abnegație, dăruire.
devotát, –ă *adj.* fidel, credincios, (*livr.*) leal, loial, (*înv.*) smerit.
devoțiúne *s. f.* (*livr.*) **1.** evlavie, cu-

cemicie, pietate, pioşenie, credinţă. 2. devotament, fidelitate.

devréme *adv.* 1. curând. 2. timpuriu.

déxter, -ă *adj.* abil, dibaci, îndemânatic.

dexteritáte *s. f.* îndemânare, abilitate, dibăcie, iscusinţă, pricepere.

dezacórd *s. n.* nepotrivire, dispută, disensiune, neînţelegere; disonanţă.

dezacordá *vb.* a se discorda.

dezacordát, -ă *adj.* discordat.

dizagreábil, -ă *adj.* 1. neplăcut, supărător; penibil. 2. antipatic, nesuferit, respingător, scârbos.

dezagregá *vb. (impr.)* a se dezintegra, a se descompune.

dezagrement *s. n. (livr.)* neplăcere, supărare, neajuns.

dezamăgí *vb.* a deziluziona, a decepţiona.

dezamăgíre *s. f.* deziluzie, decepţie.

dezamăgít, -ă *adj.* deziluzionat, decepţionat.

dezamăgitór, -oáre *adj.* decepţionant, deziluzionant.

dezambiguizá *vb.* a clarifica.

dezanexát, -ă *adj.* retrocedat.

dezaprobá *vb.* a blama, a condamna, a înfiera, *(livr.)* a dezavua, (rar) a sancţiona.

dezaprobáre *s. f.* blam, condamnare, înfierare, *(livr.)* dezavuare.

dezarticulá *vb.* a (se) disloca, a (se) scrânti.

dezarticulát, -ă *adj.* dislocat, luxat.

dezasimiláre *s. f.* dezasimilaţie.

dezasimilátie *s. f.* catabolism, dezasimilare.

dezástru *s. n.* calamitate, catastrofă, nenorocire mare, potop, urgie, *(fig.)* plagă, flagel.

dezastruós, -oásă *adj.* catastrofal, nefast, catastrofic, devastator, distrugător, nimicitor, pustiitor.

dezavantáj *s. n.* 1. inconvenient, neajuns, *(fig.)* handicap. 2. inferioritate.

dezavantajá *vb.* a defavoriza; *(fig.)* a handicapa, a frustra, a leza.

dezavantajós, -oásă *adj.* defavorabil, neprielnic, *(livr.)* oneros; păgubitor.

dezavuá *vb. (livr.)* a dezaproba, a condamna, a blama, a înfiera, a reproba, a respinge.

dezavuáre *s. f.* dezaprobare, blam, blamare, înfierare, reprobare, respingere.

dezaxá *vb.* a se dezechilibra, a se sminti.

dezaxáre *s. f.* dezechilibru, *(fig.)* detracare.

dezaxát, -ă *adj.* dezechilibrat, tulburat, *(livr.; fig.)* detracat, nebun.

dezbáte *vb.* a discuta, a trata, a chibzui, *(livr.)* a pertracta, a delibera.

dezbátere *s. f.* discutare, deliberare, analiză amănunţită, *(livr.)* pertractare.

dezbărá *vb.* 1. a se dezvăţa, a se dezobişnui. 2. a se descotorosi, a se debarasa.

dezbăráre *s. f.* dezvăţ, debarasare, dezobişnuire.

dezbiná *vb.* 1. a (se) învrăjbi. 2. a se desface, a se separa, a se dezuni.

dezbináre învrăjbire, neînţelegere, discordie, ceartă, conflict, disensiune, dispută, diferend, *(fig.)* ciocnire.

dezbrăcá *vb.* 1. a (se) despuia, a (se) dezechipa. 2. *(fig.)* a jefui, a prăda.

dezbrăcáre *s. f.* 1. *(fam.)* dezechipare. 2. despuiere, dezgolire.

dezbrăcát, -ă *adj.* gol, neîmbrăcat, despuiat, nud.

dezbumbá *vb.* a se descheia.

dezdoí *vb.* 1. a desface, a întinde, a despături. 2. a se îndrepta, a se destinde.

dezechilibrá *vb.* a (se) dezaxa, *(livr.; fig.)* a se detraca.

dezechilibrát, -ă *adj.* *(fig.)* dezaxat, *(livr.; fig.)* detracat, tulburat, zdruncinat.

dezechipá *vb.* a se dezbrăca.

dezechipáre *s. f.* dezbrăcare.

dezghét *s. f.* dezgheţare.

dezgheţá *vb.* a se dezmorţi.

dezgheţát, -ă *adj.* 1. dezmorţit. 2. *(fig.)* isteţ, inteligent, întreprinzător, sprinten.

dezgolí *vb.* a (se) dezbrăca, a (se) despuia.

dezgolít, -ă *adj.* dezbrăcat, gol, despuiat.

dezgropá *vb.* 1. a deshuma, a exhuma. 2. a scoate.

dezgropáre *s. f.* 1. dezgropat, deshumare, exhumare. 2. scoatere.

dezgropát, -ă *adj.* dezgropare, deshumare, exhumare.

dezgúst *s. n.* aversiune, greaţă, scârbă, silă, repulsie, oroare.

dezgustá *vb.* a (se) îngreţoşa, a (se) scârbi, a (se) sătura.

dezgustát, -ă *adj.* îngreţoşat, scârbit, sătul.

dezgustátór, -oáre *adj.* 1. respingător, scârbos, greţos, hidos, oribil, sinistru. 2. monstruos, *(livr.)* abominabil.

dezíce *vb.* a contrazice, a nega, a retracta, a tăgădui.

deziderát *s. n.* 1. cerinţă, cerere. 2. dorinţă, doleanţă, aspiraţie.

dezilúzie *s. f.* decepţie, dezamăgire, amărăciune.

deziluzioná *vb.* a decepţiona, a dezamăgi.

deziluzionát, -ă *adj.* decepţionat, dezamăgit.

dezincriminá *vb.* a disculpa.

dezinfectá *vb.* a steriliza, a aseptiza.

dezinfectáre *s. f.* dezinfecţie, sterilizare.

dezinfécţie *s. f.* dezinfectare, sterilizare.

dezinfestánt *s. m.* pesticid.

dezinflamá *vb.* a (se) dezumfla.

dezinflamát, -ă *adj.* dezumflat[2].

dezintegrá *vb. (impr.)* a se dezagrega, a se descompune, a se transforma.

dezintegráre *s. f.* dezagrare.

dezintegrát, -ă *adj. (impr.)* dezagregat.

dezinterés *s. n.* indiferenţă, nepăsare, dezinteresare.

dezinteresáre *s. f.* dezinteres, indiferenţă, nepăsare.

dezintoxicáre *s. f.* dezintoxicaţie.

dezintoxicátie *s. f.* dezintoxicare.

dezinvólt, -ă *adj.* degajat, natural, nestingherit, neafectat, firesc, *(livr.)* nonşalant.

dezinvoltúră *s. f.* spontaneitate.

dezlănţuí *vb.* 1. a izbucni, a (se) declanşa, a (se) porni, a se stârni. 2. a clocoti. 3 a se năpusti.

dezlânâ *vb.* a se scămoşa, a se destrăma.

dezlânát, -ă *adj.* 1. destrămat, rărit, scămoşat. 2. prolix, incoerent.

dezlegá *vb.* 1. a (se) desface. 2. a deznoda. 3. a rezolva, a lămuri, a clarifica. 4. a citi, a descifra. 5. *(bis.)* a ierta.

dezlegáre *s. f.* 1. desfacere. 2. deznodare. 3. rezolvare, lămurire, clarificare. 4. permisiune, voie.

dezlegát, -ă *adj.* 1. desfăcut. 2. deznodat. 3. rezolvat, lămurit, clarificat.

dezlipí *vb.* 1. a (se) desface, a (se) desprinde. 2. *(fig.)* a se despărţi.

dezlipít, -ă *adj.* desfăcut, desprins.

dezlocuí *vb.* a disloca.

dezmăţ *s. n.* 1. destrăbălare, dezmăţare, deşănţare, corupţie. 2. *(fig.)* debandadă, haos, anarhie.

dezmăţá *vb.* a se destrăbăla, a se corupe, a se vicia, a se perverti, a decădea.

dezmăţát, -ă *adj.* destrăbălat, desfrânat, imoral, deşănţat, decăzut.

dezmâniá *vb.* a (se) îmblânzi, a (se) îmbuna, a (se) îmblânzi, a (se) calma.

dezmembrá *vb.* 1. a (se) separa, a (se) desface. 2. *(fig.)* a (se) desfiinţa, a (se) destrăma.

dezmembrát, -ă *adj.* *(fig.)* desfiinţat, destrămat, *(fig.)* descompus.

dezmetící *vb.* a-şi reveni, *(înv.)* a (se) dezmeţi, a se trezi.

dezmeticíre *s. f.* revenire, regăsire, trezire.

dezmeticít, -ă *adj.* trezit, recules.

dezmeţí *vb. (reg.)* a (se) dezmetici, a-şi reveni, a se trezi.

dezmierdá *vb.* 1. a alinta, a mângâia. 2. a se desfăta; a se răsfăţa, a se delecta.

dezmierdáre *s. f.* mângâiere, alintare; răsfăţ, *(pop.)* alintătură, drăgostire.

dezmierdát, -ă *adj.* alintat, răsfăţat, mângâiat.

dezmierdătór, -oáre *adj.* 1. alintător, tandru. 2. desfătător. 3. hipocoristic.

dezmintí *vb.* 1. a nega, a contesta, a tăgădui. 2. a retracta. 3. a contrazice, a infirma.

dezmorţeálă *s. f.* dezmorţire, dezgheţare.

dezmorți *vb.* a (se) dezgheța.
dezmorțíre *s. f.* dezmorțeală, dezghețare.
dezmorțít, -ă *adj.* **1.** dezghețat. **2.** *(fig.)* reînviat.
dezmoștení *vb.* *(fig.)* a frustra.
deznădăjduí *vb.* a despera.
deznădăjduíre *s. f.* deznădejde, desperare.
deznădăjduít, -ă *adj.* desperat, *(pop.)* pierit.
deznădéjde *s. f.* desperare, (rar) deznădăjduire.
deznisipá *vb.* a decolmata.
deznodá *vb.* **1.** a dezlega, a desface. **2.** *(fig.)* a clarifica, a soluționa. **3.** *(fig.)* a deșela, a speti.
deznodát, -ă *adj.* **1.** dezlegat, desfăcut. **2.** *(fig.)* deșirat. **3.** *(fig.)* dezlânat, prolix, incoerent.
deznodământ *s. n.* **1.** epilog, final, sfârșit, *(livr.)* fine, încheiere. **2.** sfârșit, soartă.
dezobișnuí *vb.* a (se) dezvăța, a (se) dezbăra, a (se) debarasa, *(fam.; fig.)* a înțărca.
dezodorizánt, -ă *s. n., adj.* deodorant.
dezolá *vb. (livr.)* a întrista, a deprima.
dezolánt, -ă *adj.* **1.** deprimant, descurajant, jalnic, mohorât, trist. **2.** apăsător, deprimant, sumbru, *(fig.)* negru.
dezoláre *s. f.* deprimare, jale.
dezolatór, -oáre *adj.* dezolant, jalnic, deprimant, mohorât, trist, posomorât.
dezonoáre *s. f.* necinste; *(p. ext.)* ocară, rușine, *(reg.)* ponos.
dezonorá *vb.* **1.** a batjocori, a compromite, a profana. **2.** a (se) înjosi, a (se) umili. **3.** a (se) descalifica.
dezonoránt, -ă *adj.* **1.** compromițător, rușinos, înjositor, infamant, nedemn, *(livr.)* difamant. **2.** degradant, umilitor.
dezonorát, -ă *adj.* compromis, discreditat, profanat, *(fig.)* pătat.
dezórdine *s. f.* **1.** neorânduială, deranj. **2.** debandadă, dezorganizare, haos. **3.** revoltă, răscoală.
dezordonát, -ă *adj.* **1.** neglijent, șleampăt, îngălat. **2.** haotic.
dezorganizáre *s. f.* debandadă, dezordine, haos, neorânduială, *(fam.)* bramburelă.
dezorientá *vb. (fig.)* a zăpăci, a deruta, a descumpăni, *(livr.)* a deconcerta.
dezorientáre *s. f.* derută, descumpănire, nesiguranță, șovăială, *(livr.)* bulversare, deconcertare.
dezorientát, -ă *adj.* **1.** derutat, descumpănit, bulversat, debusolat, *(livr.)* deconcertat. **2.** zăpăcit, aiurit, năuc, *(fig.)* împrăștiat.
dezrădăcináre *vb. (fig.)* a stârpi, *(livr.)* a eradica.
dezrădăcinát, -ă *adj.* înstrăinat, străin.
dezrobí *vb.* a (se) elibera, a (se) emancipa, *(fig.)* a se descătușa, *(pop.)* a (se) slobozi.
dezrobíre *s. f.* eliberare, emancipare, liberare, *(fig.)* descătușare.
dezrobít, -ă *adj.* eliberat.
dezrobitór, -oáre *adj.* eliberator, liberator, *(pop.)* mântuitor.
dezumanizá *vb.* a (se) abrutiza, a (se) îndobitoci.
dezumanizát, -ă *adj.* abrutizat, îndobitocit.
dezumflá *vb. (fig.)* a se potoli, a se tempera; a dezamăgi, a deziluziona.
dezumfláre *s. f.* dezumflat[1], dezamăgire, decepție, deziluzie.
dezumflát[1] *s. n.* dezumflare.
dezumflát[2], -ă *adj. (fig.)* temperat, resemnat, potolit; dezamăgit.
dezuní *vb.* **1.** a (se) desface, a (se) dezlipi, a (se) separa. **2.** a (se) dezbina, a (se) învrăjbi.
dezunire *s. f.* **1.** desfacere, dezlipire, separare. **2.** dezbinare, neînțelegere, vrajbă, zăzanie.
dezvăluí *vb.* **1.** a dezveli, a arăta. **2.** a sesiza, a destăinui, a divulga. **3.** a se desfășura. **4.** a descoperi.
dezvăluíre *s. f.* **1.** arătare, revelare. **2.** destăinuire, divulgare, împărtășire. **3.** confidență, mărturisire.
dezvăț *s. n.* dezbărare, dezobișnuire, dezvătare.
dezvățá *vb.* a (se) dezbăra, a (se) dezobișnui, a (se) descotorosi.

dezvelí *vb.* **1.** a (se) descoperi. **2.** *(spec.)* a despacheta. **3.** a inaugura. **4.** a arăta. **5.** *(fig.)* a (se) trăda. **6.** a se deschide.
dezvelíre *s. f.* **1.** descoperire. **2.** inaugurare.
dezvelít, -ă *adj.* descoperit, neacoperit.
dezvinovăți *vb.* a se apăra; a se dezvinui, a se disculpa.
dezvinovățíre *s. f.* disculpare, dezvinuire, justificare, scuză.
dezvinuí *vb.* (rar) a (se) dezvinovăți.
dezvinuíre *s. f.* (rar) dezvinovățire, disculpare.
dezvirginá *vb.* a deflora, *(pop.)* a desfeciori, a desfeti.
dezvirgináre *s. f.* deflorare, *(pop.)* desfeciorire, desfetire.
dezvirginátă *adj. f.* defloratā, *(înv.)* stricată.
dezvoltá *vb.* **1.** a evolua, a se transforma. **2.** a crește, a se mări. **3.** a se împlini. **4.** a progresa, a avansa. *(fig.)* a crește. **5.** a produce, a degaja, a emana, a radia.
dezvoltáre *s. f.* **1.** creștere, mărire. **2.** ~ *embrionară* = embriogeneză. **3.** evoluție. **4.** progres. **5.** extindere, degajare.
dezvoltát, -ă *adj.* **1.** evoluat. **2.** crescut. **3.** proeminent, mare. **4.** avansat, civilizat, evoluat, înaintat. **5.** amănunțit, amplu, detailat.
diabét *s. n.* **1.** *(pop.)* boală de zahăr. **2.** ~ *bronzat* = boala lui Addison.
diabólic, -ă *adj.* **1.** demonic, drăcesc, satanic, *(livr.)* demoniac, diavolesc. **2.** rău, crud; perfid, viclean; primejdios, funest. **3.** drăcesc, infernal.
diác *s. m.* **1.** grămătic, logofăt, scrib, uricar, pisar; *(p. ext.)* copist. **2.** cărturar, om învățat. **3.** *(reg.)* dascăl, cântăreț, paraclisier, tărcovnic, cantor.
diacrónic, -ă *adj.* cronologic, istoric, evolutiv.
diadémă *s. f.* coroană, *(înv.)* cunună.
diadóh *s. m.* *(înv.)* moștenitor, urmaș.
diadóhie *s. f.* *(înv.)* moștenire, succesiune.
diafán, -ă *adj.* **1.** vaporos, străveziu. **2.** palid, fin.
diafanizá *vb.* a (se) subția.
diafrágmă[1] *s. f.* *(fiz.)* blendă.
diafrágmă[2] *s. f.* sterilet.
diagnóstic *s. n.* diagnoză.
diagnóză *s. f.* (rar) diagnostic.
diagonál, -ă *adj., adv.* înclinat, oblic, pieziș, cruciș, curmeziș.
diagrámă *s. f.* grafic, schemă.
dialéct *s. n.* **1.** *(impr.)* grai, *(livr.)* idiom. **2.** *(impr.)* limbă.
dializátor *s. n.* dializor.
dializór *s. n.* dializator.
dialóg *s. n.* discuție, convorbire, conversație, *(livr.)* colocviu, *(fam.)* parolă, șuetă.
dialogá *vb.* a discuta, a conversa, *(livr.)* a se întreține, *(fam.)* a sfătui.
diamánt *s. n.* adamant.
diamántic, -ă *adj.* (rar) diamantin.
diamanticále *s. f. pl.* *(înv.)* bijuterii, pietre prețioase.
diamantín, -ă *adj.* *(livr.)* adamantin, diamantic.
diapzón *s. n.* *(muz.)* ambitus, întindere, registru.
diarée *s. f.* *(pop.)* cufureală, pântecare, *(fam.)* deranjament.
diastáză *s. f.* *(biol.)* enzimă, ferment.
diastázic, -ă *adj.* *(biol.)* enzimatic.
diátă *s. f.* *(înv.)* testament.
diatomít *s. n.* *(min.)* kieselgur, pământel, tripoli, pământ de diatomee.
diatríbă *s. f.* pamflet, *(livr.)* libel.
diávol *s. m.* drac, satana, demon, necuratul, *(livr.)* mefisto, belzebut, naiba, ucigă-l crucea, ucigă-l-toaca, *(pop.)* faraon.
diavolésc, -eáscă *adj.* diabolic, demonic, satanic, mefistofelic, *(fig.)* cumplit.
diavolésțe *adv.* drăcește.
diávoliță *s. f.* **1.** drăcoaică. **2.** strengăriță.
diavoloáică *s. f.* drăcoaică, diavoliță.
dibáci, -ce *adj.* **1.** îndemânatic, abil, priceput, iscusit. **2.** inteligent, deștept, *(pop.)* mintos.
dibăcí *vb.* *(pop.)* a găsi, a dibui, a afla, a descoperi.
dibăcíe *s. f.* **1.** îndemânare, abilitate, pricepere, iscusință, măiestrie. **2.** șiretenie; rafinament; inteligență, istețime.

diblár *s. m.* (*pop.*) scripcar, lăutar, viorist.
diblă *s. f.* (*pop.*) vioară, scripcă, violină.
dibuí *vb.* **1.** a bâjbâi. **2.** a găsi, a afla, a dibăci, a descoperi. **2.** a tatona.
dibuiálă *s. f.* dibuire, bâjbâială, dibuire, orbecăială.
dibuíre *s. f.* dibuială, tatonare.
dichís *s. n.* (*pop.*) podoabă, găteală, ornament.
dichiseálă *s. f.* (*pop.*) dichisire, aranjare, gătire, spilcuire.
dichisí *vb.* (*pop.*) a se găti, a se ferchezui.
dichisíre *s. f.* (*pop.*) gătire, dichiseală, ferchezuială, spilcuire.
dichisít, -ă *adj.* (*pop.*) gătit, împodobit, aranjat, ferchezuit, îngrijit.
dichíu *s. m.* (*înv.*) econom.
dictá *vb.* a ordona, a impune.
dictáre *s. f.* dicteu.
dictatoriál, -ă *adj.* autoritar, tiranic, despotic, satrapic, samavolnic.
dictatúră *s. f.* tiranie.
dictéu *s. n.* (rar) dictare.
dictón *s. n.* sentință, maximă, cugetare, (*livr.*) adagiu, (*pop.*) zicere, aforism, panseu.
dicționár *s. n.* lexicon, vocabular.
dicțiúne *s. f.* pronunțare, rostire.
didáctic, -ă *adj.* (*peior.*) arid, sec.
didacticísm *s. n.* tezism.
didahíe *s. f.* (*bis.; înv.*) predică, cazanie; (*p. gener.*) învățătură.
diecezán, -ă *adj.* (*bis.*) eparhial, episcopal, (*înv.*) pastoral.
diecézǎ *s. f.* (*bis.*) eparhie, episcopie, episcopat.
dieléctric, -ă *adj., s. n.* izolant.
diétă[1] *s. f.* regim, (*înv.*) cumpăt, post.
diétă[2] *s. f.* adunare legislativă.
difamánt, -ă *adj.* defăimător, compromițător, dezonorant, infamant, înjositor, rușinos.
difamáție *s. f.* defăimare.
diferénd *s. n.* neînțelegere, dezacord, dispută, conflict, disensiune, litigiu, ceartă, (*pop.*) sfadă, dihonie, răcă, (*reg.*) bucluc.
diferénță *s. f.* **1.** deosebire, nepotrivire. **2.** (*mat.*) rest. **3.** (*fiz.*) ~ *de fază* = defazaj.
diferențiá *vb.* a se deosebi, a se distinge.
diferí *vb.* a se deosebi, a se diferenția, a varia.
diferít, -ă *adh.* **1.** deosebit, distinct. **2.** variat, divers, felurit.
dificíl, -ă *adj.* **1.** anevoios, greu, complicat, (*pop.*) ostenitor. **2.** exigent, moșturos, capricios. **3.** susceptibil.
dificultáte *s. f.* **1.** anevoință, inconvenient, neajuns. **2.** obstacol, piedică, oprelişte.
dificultós, -oásă *adj.* (*livr.*) **1.** dificil. **2.** greoi.
difluénță *s. f.* fluidificare.
difórm, -ă *adj.* **1.** urât, slut, hidos, pocit, (*reg.*) șui. **2.** inform.
diformitáte *s. f.* urâțenie, slutenie, hidoșenie, (rar) sluție.
difterie *s. f.* anghină difterică, (*reg.*) bolfă.
difúz, -ă *adj.* **1.** împrăștiat, risipit. **2.** confuz, neclar, obscur. **3.** palid, slab, stins.
difuzá *vb.* a (se) răspândi, a (se) propaga, a (se) transmite.
difuzáre *s. f.* răspândire, propagare, transmitere.
dig *s. n.* (*reg.*) opritoare, gat.
digerá *vb.* a mistui, (*reg.*) a râșni.
digerábil, -ă *adj.* digestibil.
digeráre *s. f.* digestie, mistuire.
digerát, -ă *adj.* mistuit.
digéste *s. f. pl.* pandecte.
digestíbil, -ă *adj.* digerabil.
digéstie *s. f.* mistuire, digerare.
dígit *s. n.* (*inform., electron.*) cifră.
digitálă *s. f.* (*bot.*) degețel-roșu, degetariță.
digitát, -ă *adj.* (*bot.*) palmat, palmatiform.
digresiúne *s. f.* divagație, (*livr.*) excurs. (*fig.*) paranteză.
dihái *adv.* (*pop.; fam.*) *mai* ~ = mai mult, și mai și, abitir.
dihánie *s. f.* **1.** fiară, jivină, lighioană, sălbăticie. **2.** namilă, monstru. **3.** ființă, vietate.

dihónie *s. f.* (*reg.*) dușmănie, vrajbă, neînțelegere, discordie, ceartă, disensiune.
dihór de apă *s. m.* (*reg.*) lutră, nurcă, vidră.
díjmă *s. f.* zeciuială.
dijmuí *vb.* (*fig.*) a fura, a sustrage.
dilatá *vb.* **1.** a se umfla. **2.** a se mări, a se lărgi.
dilatábil, -ă *adj.* (*fiz.*) expansibil.
dilatáre *s. f.* **1.** umflare. **2.** dilatație. **3.** lărgire, mărire. **4.** (*fiz.*) destindere, detentă, expansiune.
dilatát, -ă *adj.* **1.** umflat. **2.** mărit, lărgit.
dilatáție *s. f.* dilatare.
dilațiúne *s. f.* (*jur.*) întârziere, amânare.
dilémă *s. f.* alternativă.
diletánt, -ă *s. m. f.* amator, neprofesionist.
diletantísm *s. n.* amatorism, superficialitate.
diligént, -ă *adj.* (*livr.*) harnic, sârguincios, zelos, vrednic.
diligéntă[1] *s. f.* poștalion, poștă, (*înv.*) olac.
diligéntă[2] *s. f.* sârguință, osteneală, zel.
diluá *vb.* **1.** a subția, a îndoi. **2.** (*fig.*) a slăbi, a (se) atenua, a (se) micșora.
diluát, -ă *adj.* **1.** îndoit, slab, subțiat. **2.** dezlânat, prolix.
diluvián *s. n.* (*geol.*) pleistocen, glaciar.
dilúviu *s. n.* **1.** potop. **2.** (*geol.*) pleistocen, glaciar.
dimensiúne *s. f.* **1.** mărime, măsură, proporție; (*fam.*) calibru. **2.** format. **3.** volum, (*fam.*) gabarit.
dimerlíe *s. f.* (*reg.*) baniță, dublă, bănicior, dublu-decalitru, mierță.
dimíe *s. f.* aba, pănură, (*pop.*) suman, (*reg.*) zeghe.
diminuá *vb.* a (se) micșora, a scădea, a descreşte.
diminuáre *s. f.* micșorare, scădere.
diminuéndo *adv.* (*muz.*) decrescendo.
diminutív *s. n.* abreviere, prescurtare.
dimpotrívă **1.** *adj. invar.* opus, contrar, potrivnic. **2.** *adv.* invers.
dimprejúr *adv., adj. invar.* din jur.
dimpreúnă *adv.* împreună, laolaltă.
din *prep.* **1.** dinspre. **2.** dintru. **3.** dintre.
dinadíns *adv.* intenționat, înadins, anume.
dinafárǎ *adv. pe* ~ = pe de rost.
dinaínte **1.** *adv.* înainte, în față. **2.** *adj. invar.* anterior, premergător.
dinaíntea *prep.* înaintea, în față.
dinámic, -ă *adj.* **1.** activ, tonic. **2.** energic, întreprinzător.
dinamísm *s. n.* energie, vitalitate.
dinamitárd, -ă *adj.* (*livr.*) anarhic, distrugător.
dinamítă *s. f.* (*reg.*) pușcău.
dinamizá *vb.* a stimula, a activa, a intensifica.
dinamizánt, -ă *adj.* tonic, stimulant.
dinamizáre *s. f.* activare, stimulare, intensificare, înviorare.
dinapói **1.** *adj. invar.* posterior. **2.** *adv.* înapoi, dindărăt.
dinapóia *prep.* înapoia, dindărătul, după.
dinastíe *s. f.* (*ist.*) casă, familie domnitoare.
dinăúntru *adj. invar.* interior, intern.
dindărăt **1.** *adj.* înapoi. **2.** *adj. invar.* posterior, dinapoi.
dindărătul *prep.* dinapoia, după, îndărătul.
dínspre *prep.* **1.** din. **2.** după.
dintâi *adj. invar.* prim, întâi.
dínte *s. m.* **1.** colț, măsea. **2.** colț, zimț. **3.** (*bot.*) ~*le-dracului* = (*reg.*) iarbă-iute, iarbă-roșie.
díntru *prep.* din.
dința *vb.* a zimțui, a cresta.
dințát, -ă zimțuit, crestat.
dionisiác, -ă *adj.* **1.** bahic. **2.** pasionat, zbuciumat, extatic.
diorie *s. f.* (*înv.*) termen, soroc, scadență.
dioxíd *s. m.* bioxid.
diplă máre *s. f.* (*muz.*) contrabas.
diplegíe *s. f.* hemiplegie dublă.
diplofáză *s. f.* (*biol.*) fază diploidă.
diplomát, -ă *adj.* **1.** (*înv.*) politic. **2.** (*fig.*) abil, dibaci, șiret.
diplomație *s. f.* **1.** abilitate, dibăcie, tact. **2.** *șeful* ~*i* = ministru de externe.

diplomă *s. f.* atestat, (*pop.*) patalama.
dipól *s. m.* (*fiz.*) ~ *electric* = dublet electric.
dipsomán, -ă *s. m. f.* alcoolic.
dipsomanie *s. f.* alcoolism cronic.
diréct, -ă **I.** *adj.* drept, fără ocolișuri. **II.** *adj., adv.* fățiș, nemijlocit. **III.** *adv.* **1.** pe față, fățiș. **2.** deschis, franc, sincer, (*fig.*) verde.
directív, -ă *adj.* direcțional, normativ.
directívă *s. f.* indicație, instrucțiune, normativ, normă, recomandare, dispoziție.
direcțíe *s. f.* **1.** sens, parte. **2.** linie, orientare, sens. **3.** conducere, șefie. **4.** ~ *de scenă* = regie.
diriguí *vb.* a dirija, a conduce.
diriguitór, -oáre *adj.* conducător, șef.
dirijá *vb.* a conduce, a îndruma.
dirijábil *s. n.* zepelin.
dirijáre *s. f.* îndrumare, conducere, orientare.
dirijísm *s. n.* etatism.
dirijór, -oáre *s. m. f.* șef de orchestră.
disc *s. n.* **1.** cerc. **2.** (*muz.*) placă.
discernământ *s. n.* judecată, rațiune.
discérne *vb.* a deosebi, a distinge, a delimita, a diferența, (*fig.*) a cerne.
disciplinát, -ă *adj.* ordonat.
disciplínă *s. f.* **1.** ordine, regulă, rânduială. **2.** branșă, ramură, domeniu, sector. **3.** știință. **4.** obiect, materie.
discípol *s. m.* **1.** elev, învățăcel, (*livr.*) cirac, urmaș. **2.** acolit.
disc-jockey (pr. *disc-giókhei*) *s. m. invar.* prezentator, redactor muzical.
disco *s. n.* discotecă.
disconfórt *s. n.* neplăcere.
discontinuitáte *s. f.* intermitență, întrerupere.
discontínuu, -uă *adj.* intermitent.
discordá *vb.* a se dezacorda.
discordánt, -ă *adj.* nearmonios, disonant, strident.
discordánță *s. f.* distonanță, dezacord, nepotrivire.
discórdie *s. f.* neînțelegere, dezbinare, conflict, disensiune, dezacord; (*p. ext.*) ceartă, vrajbă, dușmănie, ură, (*pop.; fam.*) dihonie.
discount (pr. *discaúnt*) *s. n.* reducere de preț.
discreditá *vb.* a (se) compromite, a (se) dezonora, a (se) calomnia, a (se) denigra, (*pop.*) a se ocărî.
discreditát, -ă *adj.* compromis, dezonorat, calomniat, defăimat, ponegrit, (*fig.*) pătat.
discrepánt, -ă *adj.* nepotrivit.
discrepánță *s. f.* nepotrivire, dezacord, deosebire, discordanță, neconcordanță, stridență.
discrét, -ă *adj.* **1.** reținut, rezervat, circumspect. **2.** sobru. **3.** (*fig.*) abia perceptibil.
discrétie *s. f.* secret, tăcere, reținere.
discrimină *vb.* a deosebi, a distinge.
discriminánt, -ă *adj.* (rar) discriminatoriu.
discriminăre *s. f.* **1.** deosebire, diferențiere. **2.** ~ *rasială* = segregație, rasism.
discriminatóriu, -ie *adj.* discriminant.
disculpá *vb.* (*livr.*) a (se) dezvinovăți, a (se) justifica, a (se) apăra, a (se) dezvinui.
disculpáre *s. f.* dezvinovățire, justificare, scuză.
discúrs *s. n.* **1.** cuvântare, expunere, alocuțiune, speech; (*fam.*) logos. **2.** ~ *funebru* = oratie funebră.
discutá *vb.* **1.** a conversa, a convorbi. **2.** a chibzui, a dezbate, a delibera.
discutábil, -ă *adj.* **1.** neconvingător, îndoielnic, contestabil, controversat. **2.** nesigur.
discutáre *s. f.* dezbatere, deliberare, chibzuire.
discúție *s. f.* **1.** conversație, convorbire. **2.** dispută, ceartă, altercație. **3.** (la *pl.*) dezbateri. **4.** neînțelegere.
disecá *vb.* (*anat.*) a spinteca.
disecáre *s. f.* disecție.
disécție *s. f.* disecare.
diseminá *vb.* a (se) risipi, a (se) răspândi.
diseminăre *s. f.* împrăștiere, răspândire.

diseminát, -ă *adj.* (*livr.*) răspândit, împrăștiat, risipit.
disensiúne *s. f.* neînțelegere, ceartă, dispută, dezacord.
disfazíe *s. f.* afazie.
disfonie *s. f.* răgușeală.
disgravidíe *s. f.* gestoză.
disidént, -ă *s. m. f.* opozant, oponent.
disidéntă *s. f.* sciziune.
disimetríe *s. f.* asimetrie, inegalitate.
disimiláre *s. f.* (*fon.*) disimilație.
disimilátie *s. f.* (*fon.*) disimilare.
disimilitúdine *s. f.* deosebire.
disimulá *vb.* a camufla, a masca.
disimuláre *s. f.* camuflare, mascare, deghizare.
disimulát, -ă *adj.* mascat, închis, ascuns; fals, ipocrit.
disimulátie *s. f.* (rar) **1.** disimulare. **2.** prefăcătorie, nesinceritate, duplicitate.
disipá *vb.* a risipi, a împrăștia, a dispersa.
disjúncție *s. f.* despărțire, separare.
dislocá *vb.* **1.** a (se) desprinde. **2.** a (se) strămuta. **3.** a (se) luxa. **4.** a (se) mișca, a (se) deplasa.
dislocáre *s. f.* **1.** dislocație; desprindere. **2.** strămutare. **3.** luxație, scrânteală.
dislocát, -ă *adj.* **1.** desprins. **2.** strămutat. **3.** luxat, scrântit.
dislocátie *s. f.* (rar) dislocare.
disocіá *vb.* a separa, a delimita, a despărți.
disociátie *s. f.* disociere.
disociére *s. f.* disociație.
disolút, -ă *adj.* (*livr.*) corupt, decăzut.
disolútie *s. f.* **1.** descompunere, dezagregare; degradare. **2.** (*fig.*) corupție.
disonánt, -ă *adj.* nearmonios, discordant, strident.
disonántă *s. f.* **1.** nepotrivire, dezacord, lipsă de armonie, stridență. **2.** cacofonie.
disparát, -ă *adj.* răzleț, izolat, descompletat, desperecheat.
disparitáte *s. f.* inegalitate.
dispariție *s. f.* **1.** pieire; (*fam.; fig.*) volatilizare. **2.** moarte. **3.** cădere, suprimare.
dispăreá *vb.* **1.** a pieri; (*fam.; fig.*) a se evapora, a se volatiliza. **2.** a se stinge, a pieri. **3.** a muri. **4.** a apune.
dispărút, -ă *adj.* **1.** mort, decedat, defunct, răposat. **2.** apus, trecut.
dispensá *vb.* **1.** a renunța la..., a se lipsi. **2.** a scuti.
dispénsă *s. f.* scutire.
dispersá *vb.* a (se) împrăștia, a (se) răspândi, a (se) risipi.
dispersáre *s. f.* împrăștiere, răspândire, risipire, dispersie.
dispersát, -ă *adj.* împrăștiat, răspândit, risipit.
dispérsie *s. f.* împrăștiere, răspândire, risipire, dispersare.
displăceá *vb.* a-i repugna.
displăcút, -ă *adj.* neplăcut, dezagreabil, dizgrațios, infect, urât, (*livr.*) fetid, rău-mirositor.
dispnée *s. f.* înecăciune, sufocare, (*pop.*) năduf.
disponíbil, -ă **1.** *adj.* liber, neocupat. **2.** *s. n.* efectiv.
disponibilizáre *s. f.* concediere.
disponibilizát, -ă *adj.* concediat.
dispozitív *s. n.* (*tehn.*) mecanism.
dispozíție *s. f.* **1.** (*jur.*) normă, prescripție. **2.** clauză, condiție, stipulație. **3.** hotărâre, ordin, poruncă. **4.** situație, stare. **5.** alcătuire, construcție. **6.** (*mil.*) consemn, ordin. **7.** (la *pl.*) toane.
dispréț *s. n.* desconsiderare, desconsiderație.
disprețuí *vb.* a desconsidera, a nesocoti, (*înv.*) a ocărî.
disprețuire *s. f.* desconsiderare, nesocotire.
disprețuít, -ă *adj.* desconsiderat.
disprețuitór, -oáre *adj.* **1.** batjocoritor. **2.** peiorativ, depreciativ.
dispropórție *s. f.* **1.** deosebire, nepotrivire, neconcordanță. **2.** inegalitate.
disproporționát, -ă *adj.* inegal.
dispúne *vb.* **1.** a ordona, a porunci. **2.** a decide, a hotărî. **3.** a aranja, a orândui, a așeza. **4.** a (se) înveseli, a (se) amuza, a (se) distra. **5.** a avea, a se bucura. **6.** a învinge, a bate, a întrece.

dispúnere *s. f.* alcătuire, aranjament, întocmire, distribuție, structură.
disputá *vb.* **1.** a rivaliza. **2.** a se desfășura, a se juca.
disputát, –ă *adj.* aprig, dârz, îndârjit, înverșunat, (*fig.*) aprins.
dispútă *s. f.* **1.** controversă; (*p. ext.*) ceartă. **2.** neînțelegere. **3.** (*spec.*) întrecere sportivă, competiție, meci, partidă.
distánt, –ă *adj.* neprietenos, nesociabil, necomunicativ, rezervat, (*fig.*) glacial, rece.
distanțá *vb.* **1.** a rări. **2.** a întrece, a depăși, a se detașa. **3.** a spația.
distanțáre *s. f.* **1.** rărire. **2.** spațiere.
distanțát, –ă *adj.* **1.** rărit, depărtat. **2.** spațiat.
distánță *s. f.* **1.** depărtare, interval, spațiu. **2.** lungime, întindere. **3.** (*fig.*; rar) deosebire, diferență.
distínct, –ă *adj.* **1.** deosebit, diferit, aparte. **2.** clar, evident, lămurit, deslușit, net.
distinctív, –ă *adj.* caracteristic, specific, tipic, definitoriu, propriu.
distincție *s. f.* **1.** deosebire, diferență. **2.** bun-gust. **3.** finețe, eleganță, rafinament. **4.** decorație, recompensă.
distínge *vb.* **1.** a (se) deosebi, a (se) diferenția. **2.** a (se) evidenția, a (se) remarca. **3.** a deslușí, a percepe, a discerne.
distíngere *s. f.* **1.** deosebire. **2.** deslușire, percepere.
distíns, –ă *adj.* **1.** deosebit, ales, remarcabil, ilustru, eminent. **2.** elegant, (*livr.*) șic. **3.** academic, solemn.
distóm *s. m.* (*biol.*) gălbează.
distomatóză *s. f.* (*med.*) fascioloză, (*pop.*) gălbează.
distonánt, –ă *adj.* **1.** nepotrivit, neadecvat, necorespunzător. **2.** nearmonios, strident, fals, discordant.
distonánță *s. f.* nepotrivire, discordanță, discrepanță, stridență.
distorsioná *vb.* a deforma.
distrá *vb.* a (se) înveseli, a (se) amuza, a petrece, a râde.
distractív, –ă *adj.* plăcut, agreabil, amuzant.
distracție *s. f.* **1.** amuzament, petrecere, agrement, divertisment. **2.** absență, neatenție.
distrát, –ă *adj.* absent, neatent, absorbit, (*fig.*) căscat, pierdut, dus pe gânduri.
distribuí *vb.* **1.** a repartiza, a împărți, a difuza, a da. **2.** a atribui.
distribuíre *s. f.* repartizare, împărțire, distribuție.
distribuít, –ă *adj.* repartizat, împărțit.
distribuitór, –oáre *s. m. f.* comerciant.
distribúție *s. f.* **1.** distribuire, repartizare, dispunere. **2.** alcătuire.
distríct *s. n.* comitat, ținut.
distructív, –ă *adj.* distrugător, nimicitor, pustiitor, ruinător, devastator.
distrugátór, –oáre **1.** *adj.* nimicitor, distructiv, pustiitor, devastator. **2.** *s. n.* contratorpilor.
distrúge *vb.* **1.** a nimici, a devasta, a pustii, a ruina. **2.** a (se) strica, a (se) prăpădi.
distrúgere *s. f.* **1.** nimicire, devastare, pustiire, ruinare. **2.** stricare, prăpădire.
distrús, –ă *adj.* **1.** nimicit, devastat, pustiit, dărâmat. **2.** pârjolit. **3.** (*fig.*) ruinat.
dítai *adj. invar.* (*fam.*) coșcogea, ditamai.
dítamai *adj. invar.* (*fam.*) coșcogea, ditai.
ditirámb *s. m.* elogiu.
ditirámbic, –ă *adj.* (*fig.*) emfatic, retoric, elogios; entuziast.
diúrn, –ă *adj.* zilnic.
diurníst, –ă *s. m. f.* ziler.
divagá *vb.* a se abate, a bate câmpii, (*p. ext.*) a aiura.
divagáre *s. f.* digresiune, divagație, (*livr.*) excurs, (*fig.*) paranteză.
divagáție *s. f.* divagare, digresiune, (*livr.*) excurs, (*fig.*) paranteză.
diván *s. n.* (*ist.*) sfat, consiliu.
dívă *s. f.* star, vedetă, (*fig.*) stea.
divergént, –ă *adj.* **1.** deosebit, diferit. **2.** contrar, opus, contradictoriu, potrivnic.
divergénță *s. f.* **1.** neînțelgere, conflict, dezacord, discordie, dispută, gâlceavă. **2.** (*livr.*) fricțiune.

divérs, –ă *adj.* diferit, variat, felurit.
diversificá *vb.* a (se) ramifica.
diversitáte *s. f.* varietate, felurime, multipilicitate, pluralitate, variație.
divertisménț *s. n.* **1.** distracție, plăcere, amuzament, agrement. **2.** interludiu.
divíde *vb.* a (se) împărți, a (se) diviza, a (se) fragmenta.
divín, –ă *adj.* **1.** dumnezeiesc, ceresc, (*livr.*) celest, sfânt. **2.** bisericesc, religios. **3.** (*fig.*) minunat, uimitor, splendid.
divinitáte *s. f.* **1.** Dumnezeu, Dumnezeire. **2.** zeu.
divinizá *vb.* **1.** a adora, a proslăvi. **2.** a deifica, a zeifica.
divinizáre *s. f.* **1.** adorare, venerare. **2.** deificare, zeificare. **3.** (*livr.*) apoteoză.
divinizát, –ă *adj.* **1.** adorat, venerat. **2.** deificat, zeificat.
divizá *vb.* **1.** a (se) împărți. **2.** a fisiona. **3.** a (se) despărți, a (se) izola, a (se) dezbina.
divizáre *s. f.* **1.** împărțire, fracționare. **2.** descompunere, scindare, fisiune.
divízie *s. f.* categorie.
diviziúne *s. f.* **1.** împărțire, fragmentare, separare. **2.** secțiune, parte. **3.** gradație.
divizór *s. m.* împărțitor.
divórț *s. n.* **1.** (*jur.*) despărțire, separare. **2.** (*fig.*) ruptură.
divorțá *vb.* (*jur.*) a (se) despărți, a (se) separa.
divorțát, –ă *adj.* (*jur.*) despărțit.
divulgá *vb.* a destăinui, a dezvălui, a împărtăși, a mărturisi, a releva, (*livr.*) a confia.
divulgáre *s. f.* destăinuire, dezvăluire, mărturisire, relevare, împărtășire.
dizgrațiós, –oásă *adj.* dezagreabil, dezgustător, neplăcut, oribil, urât, grețos, (*livr.*) imund, respingător.
dizolvá *vb.* **1.** a solvi, a topi. **2.** a desființa.
dizolvábil, –ă *adj.* solubil.
dizolvánt *s. m.* solvent.
dizolváre *s. f.* **1.** solvire, topire. **2.** desființare.
dizolvát, –ă **1.** *adj.* topit. **2.** *s. m.* (*chim.*) solvat.
doámnă *s. f.* **1.** cucoană, madam, (*peior.*) damă. **2.** soție. **3.** (*bot.; pop.*) *~–mare* sau *~a–codrului* = mătrăgună, beladonă. **4.** (*înv.*) stăpână.
doar *adv.* **1.** numai. **2.** desigur. **3.** poate, probabil.
dobándă *s. f.* **1.** camătă, procent. **2.** câștig, folos, profit. **3.** (*înv.*) pradă de război.
dobândí *vb.* **1.** a câștiga, a obține, a realiza; a procura. **2.** a primi, a căpăta. **3.** a repurta, a câștiga, a învinge.
dobândíre *s. f.* **1.** primire, obținere. **2.** câștigare, obținere. **3.** repurtare, câștigare.
dobitóc, –oácă **1.** *s. n.* animal, lighioană, vietate, dihonie. **2.** *s. m. f., adj.* (om) prost, nătâng.
dobitocésc, –eáscă *adj.* prostesc.
dobitocéște *adv.* prostește.
dobitocíe *s. f.* prostie, neghiobie, nerozie, tâmpenie.
doborâre *s. f.* **1.** culcare, răsturnare, dărâmare, prăvălire. **2.** aruncare, azvârlire, trântire.
doborât, –ă *adj.* **1.** răsturnare, culcat. **2.** învins, zdrobit, distrus.
doborî *vb.* **1.** a culca, a răsturna, a dărâma. **2.** a înfrânge, a supune, a distruge, a răpune. **3.** (*fig.*) a birui, a copleși.
docil, –ă *adj.* supus, ascultător, plecat, (*livr.*) obedient.
docilitáte *s. f.* supunere, ascultare, (*livr.*) obediență, supușenie.
doct, –ă *adj.* învățat, erudit, savant.
dóctor *s. m.* medic, (*înv.*) vraci.
doctorál, –ă *adj.* grav, solemn; afectat, pedant; încrezut.
doctoránd, –ă *s. m. f.* aspirant.
doctorantúră *s. f.* doctorat.
doctorát *s. n.* aspirantură.
doctorie *s. f.* medicament, leac, remediu.
doctrínă *s. f.* sistem, teorie.
documént *s. n.* **1.** act oficial, înscris. **2.** text vechi. **3.** legitimație.
documentá *vb.* a cerceta, a se informa, a studia.

documentáre *s. f.* documentaţie, informare, informaţie.
documentát, –ă *adj.* **1.** informat. **2.** dovedit.
documentáţie *s. f.* documentare, informare, informaţie.
dódă *s. f.* (*reg.*) ţaţă, lele, nană.
dogár *s. m.* butnar.
dogărie *s. f.* butnărie.
dógger *s. n.* (*geol.*) jurasic mediu.
dogí *vb.* (*fig.*) a răguşi.
dogít, –ă *adj.* (*fig.*) răguşit.
dogmátic, –ă *s. m. f.* dogmatist.
dogmatíst, –ă *s. m. f.* (rar) dogmatic.
dogoáre *s. f.* dogoreală, arşiţă, caniculă, năduşeală, zăpuşeală, (*fig.*) cuptor, jar.
dogoreálă *s. f.* dogoare.
dogorí *vb.* **1.** a arde, a frige, a pârjoli. **2.** a încinge, a înfierbânta.
dogorít, –ă *adj.* **1.** ars, pârlit. **2.** cald, fierbinte, încins, înfierbântat.
dogoritór, –oáre *adj.* fierbinte, arzător, canicular, torid, tropical, zăpuşitor.
dóică *s. f.* dădacă, (*livr.*) bonă, (rar) nursă.
doi-dínţi *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) dentiţă.
doíme *s. f.* jumătate.
doinár *s. m.* (*pop.*) doinaş.
doináş *s. m.* (*pop.*) doinar.
dóină *s. f.* (*reg.*) horă.
dojánă *s. f.* mustrare, ceartă, admonestare, observaţie, reproş, ocară, (*fig.; fam.*) săpuneală.
dojení *vb.* a (se) mustra, a (se) certa.
dojenire *s. f.* mustrare, certare, dojană, reproş, (*fam.; fig.*) săpuneală.
dojenitór, –oáre *adj.* mustrător.
dol *s. n.* (*jur.*) viclenie, rea-credinţă.
dóldora *adj. invar., adv.* încărcat, înţesat, plin, ticsit.
doleánţă *s. f.* **1.** dorinţă, deziderat. **2.** rugăminte, cerere, plângere, solicitare.
dolofán, –ă *adj.* grăsuţ, durduliu, rotofei, grăsan.
doméniu *s. n.* **1.** moşie, latifundiu. **2.** branşă, disciplină, ramură, sector. **3.** arie, compartiment. **4.** cadru, zonă. **5.** resort, sector, serviciu.
doméstic, –ă *adj.* **1.** casnic, familial, gospodăresc. **2.** casnic, menajer. **3.** intim, privat, particular, personal.
domestící *vb.* a îmblânzi.
domesticíre *s. f.* îmblânzire.
domesticít, –ă *adj.* îmblânzit.
domiciliá *vb.* a locui.
domiciliére *s. f.* locuire.
domicíliu *s. n.* locuinţă, casă.
dominá *vb.* **1.** a stăpâni, a trona. **2.** a predomina, a prevala. **3.** a se reţine, a se stăpâni.
dominánt, –ă *adj.* **1.** stăpânitor. **2.** predominant, specific, caracteristic.
dominánţă *s. f.* preponderenţă.
domináre *s. f.* **1.** autoritate. **2.** predominare, predominaţie.
dominaţie *s. f.* **1.** putere, stăpânire, domnie, autoritate. **2.** control, supremaţie.
domn *s. m.* **1.** domnitor, voievod. **2.** stăpân. **3.** (*art.; n. pr.*) Dumnezeu. **4.** soţ. **5.** (*pop.*) orăşean, târgoveţ.
domnésc, –eáscă *adj.* **1** voievodal. **2.** bogat, îmbelşugat; elegant.
domnéşte *adv.* (*fig.*) boiereşte.
domní *vb.* **1.** a cârmui, a conduce, a stăpâni. **2.** (*fig.*) a domina.
domníe *s. f.* **1.** cârmuire, conducere, stăpânire, (*fig.*) cârmă. **2.** (*fig.*) coroană, scaun, sceptru, tron. **3.** dominaţie.
domnişoáră *s. f.* **1.** duduie, (*reg.*) duducă, (*înv.*) demoazelă, madmoazelă. **2.** (*fam.*) fiică.
domnişór *s. m.* fiu (neînsurat).
domnitór, –oáre **1.** *s. m.* domn, monarh, suveran, vodă, voievod. **2.** *adj.* *familie* (sau *casă*) ~ = dinastie.
domniţă *s. f.* principesă, prinţesă.
domól, –oálă *adj.* **1.** încet, potolit, lent, liniştit, temperat. **2.** lin, înfundat. **3.** blajin, blând, paşnic. **4.** temperat, moale, dulce. **5.** moderat, slab.
domolí *vb.* **1.** a se linişti, a se potoli. **2.** a (se) calma, a (se) tempera. **3.** a înfrâna, a struni. **4.** a (se) atenua.
doná *vb.* a da, a dărui.
donáre *s. f.* donaţie.

donáţie *s. f.* **1.** donare. **2.** dar, (*pop.*) danie.
dondăní *vb.* (*pop.*) **1.** a bombăni, a bodogăni. **2.** a flecări.
dóniţă *s. f.* **1.** cofă. **2.** şiştar.
donjuán *s. m.* afemeiat, crai.
dop *s. n.* astupuş.
dopáj *s. n.* dopare, doping.
dopáre *s. f.* dopaj, doping.
dóping *s. n.* dopaj, dopare.
dor *s. n.* **1.** alean, nostalgie. **2.** năzuinţă, dorinţă, aspiraţie. **3.** (*pop.*) durere fizică. **4.** poftă, gust. **5.** atracţie erotică.
dorí *vb.* **1.** a tinde, a râvni, a năzui. **2.** a vrea. **3.** a pofti. **4.** a ura.
dorínţă *s. f.* **1.** năzuinţă, dor, aspiraţie. **2.** poftă, gust, voie. **3.** atracţie erotică.
doritór, –oáre *adj.* **1.** amator, dornic. **2.** avid. **3.** nerăbdător.
dormí *vb.* **1.** a se odihni, a se repauza, a-şi face somnul. **2.** a mânea. **3.** (*fig.*) a mocni.
dormít *s. n.* somn, odihnă; repaus.
dormitá *vb.* a aţipi, a moţăi, a picoti.
dormitór *s. n.* cameră de dormit, (*reg.*) iatac.
dorn *s. n.* (*tehn.*) **1.** priboi. **2.** valţ.
dórnic, –ă *adj.* **1.** amator, doritor. **2.** avid. **3.** nerăbdător.
dorobánţ *s. m.* (*ist.*) ostaş pedestru, curcan, daraban, căciular.
dorsál, –ă *adj.* posterior.
dorul-Maicei-Preceste *s. n.* (*bot.*) strașnic.
dos *s. n.* **1.** spate. **2.** şezut, fund, popou, fese. **3.** revers. **4.** verso. **5.** (*reg.*) coş, toc.
dosí *vb.* (*pop.; fam.*) a (se) ascunde, a (se) piti, a (se) pitula.
dosít, –ă *adj.* (*pop.; fam.*) **1.** ascuns, pitit, pitulat. **2.** dosnic, ferit, izolat, retras, singuratic, tăinuit.
dósnic, –ă *adj.* ascuns, dosit, ferit, izolat, lăturalnic, retras, singuratic, tăinuit.
dospeálă *s. f.* plămădeală, aluat, maia, (*înv.*) covăseală.
dospí *vb.* **1.** a creşte. **2.** a fermenta.
dospíre *s. f.* **1.** creştere. **2.** fermentare, fermentaţie.
dospít, –ă *adj.* **1.** crescut. **2.** fermentat.
dotá *vb.* **1.** a echipa, a înzestra, a utila. **2.** (*fig.*) a înzestra, a împodobi.
dotáre *s. f.* **1.** echipare, înzestrare, utilare. **2.** înzestrare.
dotát, –ă *adj.* **1.** utilat. **2.** competent, talentat, înzestrat.
dótă *s. f.* zestre.
dovádă *s. f.* **1.** mărturie. **2.** (*spec.*) probă juridică. **3.** act, adeverinţă.
dovedí *vb.* **1.** a demonstra, a proba, a susţine, (*livr.*) a corobora, (*reg.*) a probălui. **2.** a (se) arăta, a (se) manifesta. **3.** (*pop.*) a învinge, a birui. **4.** (*pop.*) a prididi, a răzbi; a termina.
dovedíre *s. f.* probare, adeverire, confirmare, demonstrare, demonstraţie, (*livr.*) coroborare.
doveditór, –oáre *adj.* justificativ, probator, (*înv.*) mărturisitor.
dovleác *s. m.* **1.** bostan, (*reg.*) pepene. **2.** (*fig.*) cap.
dóxă *s. f. sg.* **1.** (*fam.*) minte, pricepere, iscusinţă, inteligenţă, raţiune, spirit. **2.** (*înv.*) părere.
dozá *vb.* **1.** a potrivi, a proporţiona. **2.** (*fig.*) a grada, a nuanţa.
dozáj *s. n.* **1.** dozare, potrivire. **2.** dozare, gradare, nuanţare.
dozáre *s. n.* **1.** dozaj, potrivire. **2.** dozaj, gradare, nuanţare.
dózǎ *s. f.* (rar) porţie.
drábină *s. f.* (*reg.*) loitră.
drac *s. m.* **1.** diavol, demon, satana, necuratul, încornoratul, aghiuţă, (*livr.*) belzebut, mefisto, scaraoţchi, (*pop.*) benga, cel-de-pe-comoară, ducă-se-pe-pustii, ucigă-l-crucea, ucigă-l-toaca, (*pop.*) faraon. **2.** (*fig.*) om rău, crud. **3.** (*fig.*) om poznaş, vioi. **4.** (*iht.*) *~-de-mare* = dragon.
drácilă *s. f.* (*bot.; reg.*) bucsău, lemn galben, măcriş spinos.
dracónic, –ă *adj.* sever.
drag **1.** *adj.* iubit, scump, îndrăgit, (*fig.*) dulce. **2.** *s. m. f.* iubit (ă). **3.** *s. n.* (*pop.*) iubire, dragoste.
dragáj *s. n.* dragare.
dragáre *s. f.* dragaj.

dragavéi *s. m.* ştevie, limba-boului.
drághină *s. f.* (*pop.*) **1.** loitră. **2.** carâmb.
dragobéte *s. m.* (*entom.*) repede, (*reg.*) măsurător.
dragomán *s. m.* interpret, tălmaci, traducător, translator.
dragomír *s. m.* (*bot.*) măcrişul calului, ştevie.
dragón *s. m.* **1.** (*iht.*) drac-de- mare. **2.** (*astron.; art.; n. pr.*) Balaurul.
drágoste *s. f.* **1.** iubire, afecţiune, amor. **2.** fiinţă iubită. **3.** legătură sexuală. **4.** (*bot.; reg.*) masa-raiului. **5.** (*bot.*) limba-cucului. **6.** *~a-fetei* = (*bot.; reg.*) silur.
dram *s. n.* (*pop.*) gram, pic, strop.
dramátic, -ă *adj.* impresionant, emoţionant, zguduitor, tragic.
dramatísm *s. n.* tensiune.
dramaturgíe *s. f.* artă dramatică, teatru.
drámă *s. f.* (*fig.*) nenorocire.
drániţă *s. f.* (*pop.*) şindrilă, şiţă.
drapá *vb.* a cuta.
drapát, -ă *adj.* cutat.
drapél *s. n.* steag, stindard, (*livr.*) flamură, (*reg.*) prapur.
drástic, -ă *adj.* **1.** brutal, violent, vehement. **2.** eficient, energic, puternic.
drăcésc, -eáscă *adj.* **1.** diavolesc, diabolic, demonic, satanic, (*livr.*) demoniac, mefistofelic, (*înv.*) demonicesc. **2.** (*fig.*) cumplit, infernal.
drăcéşte *adv.* diavoleşte.
drăcíe *s. f.* **1.** strengărie, poznă, năzbâtie; drăcovenie. **2.** blestemăţie. **3.** minunăţie, ciudăţenie. **3.** vrăjitorie, farmec.
drăcoáică *s. f.* **1.** diavoliţă, tartoriţă. **2.** strengăriţă, (*reg.*) zgâtie.
drăcós, -oásă *adj.* **1.** poznaş, strengar; isteţ. **2.** neastâmpărat, nebun, zăpăcit, zbânţuit, zurliu, zvăpăiat. (*pop.*) zbanghiu.
drăcuí *vb.* a (se) înjura, a (se) ocărî, a (se) blestema.
drăgáică *s. f.* **1.** (la *pl.*) Sânzăiene. **2.** târg, iarmaroc. **3.** (la *pl.*) iele. **4.** (*bot.*) sânzăiană, floarea-lui-Sântion. **5.** (*bot.*) sânzâiană albă, (*reg.*) beteala-reginei.
drăgăláş, -ă *adj.* drăguţ, graţios, gingaş, frumuşel, (*reg.*) cinaş, (*fig.*) dulce.
drăgălăşénie *s. f.* gingăşie, graţie, farmec, drăgălăşie, (*livr.*) şarm.
drăgălăşie *s. f.* (rar) drăgălăşenie.
drăgăncle *s. f. pl.* (*pop.*) graţii, nuri, farmece.
drăgăstós, -oásă *adj.* **1.** iubitor, afectuos, drag, (*fig.*) cald. **2.** galeş, languros, tandru.
drăghinár *s. n.* (*reg.*) carâmb (la car).
drăgosteálă *s. f.* (*pop.*) **1.** mângâiere, dezmierdare. **2.** relaţii de dragoste.
drăgostí *vb.* (*pop.*) a (se) mângâia, a (se) dezmierda, a (se) giugiuli.
drăgostíre *s. f.* (*pop.*) dragoste.
drăguléţ *adj.* drăgălaş.
drăgúţ, -ă **I.** *adj.* **1.** drăgălaş, frumuşel, graţios; iubit, drag. **2.** agreabil, estetic, frumos, plăcut. **3.** amuzant, distractiv, plăcut. **II.** *s. m. f.* (*pop.*) iubit(ă), ibovnic(ă), amant(ă).
drămăluí *vb.* (rar) a drămui.
drămăluíre *s. f.* drămuire.
drămuí *vb.* a măsura, a cântări, a drămălui, a chibzui.
drămuíre *s. f.* drămăluire.
drâmbă *s. f.* (*muz.*) drâng; (*ir.*) vioară, scripcă.
drâng *s. n.* (*reg.*) drâmbă.
drângălău *s. m.* (rar) pierde-vară.
dreáptă orientátă *s. f.* axă.
dregătór *s. m.* (*înv.*) demnitar.
dregătoríe *s. f.* (*înv.*) demnitate, funcţie înaltă.
drége *vb.* (*pop.; fam.*) **1.** repara. **2.** a (se) întrema, a (se) îndrepta. **3.** a aranja, a plănui. **4.** a falsifica, a contrafface. **5.** a (se) farda, a se sulemeni. **6.** a îndrepta, a corecta.
drenáj *s. n.* drenare.
drenáre *s. f.* drenaj.
drepneá *s. f.* (*ornit.; pop.*) lăstun-mare, lăstun-negru.
drept, dreáptă **I.** *adj.* **1.** direct, necolit. **2.** (*livr.*) rectiliniu. **3.** vertical, abrupt, povârnit. **4.** deschis, direct, sincer. **5.** just, cinstit, bun, integru. **6.** cuvios, cucernic. **7.** (*bot.*) erect, vertical. **II.** *adv.* **1.** adevărat; corect. **2.** chiar, exact, întocmai, (*pop.*) taman. **3.** ţeapăn. **4.** ca. **III.** *s. n.* **1.** jurisprudenţă; (*înv.*) drit. **2.** calitate, cădere, îndreptăţire. **3.** (*jur.*) *~ de preferinţă* = prioritate. **4.** *~ de reproducere* = copyright. **IV.** *prep.* **1.** de. **2.** ca. **3.** (*înv.*) pentru.

dreptár *s. n.* colţar, echer, (*reg.*) cot.
dreptáte *s. f.* **1.** echitate, justeţe; (*înv.*) lege. **2.** (*pop.*) judecată, proces, cauză.
dreptúnghi *s. n.* (*înv.*) rectangul.
dreptunghiulár, -ă *adj.* rectangular.
dres[1] *s. n.* (*pop.*) **1.** fard, suliman. **2.** (la *pl.*) mirodenii, condimente.
dres[2]**, dreásă** *adj.* (*pop.*) **1.** reparat, refăcut. **2.** sulemenit, dichisit, fardat, aranjat, elegant, gătit, îngrijit, (*reg.*) ferchezuit.
dres[3] *s. n.* **1.** ciorap-pantalon. **2.** (sport, balet) echipament.
dresá *vb.* **1.** a deprinde, a învăţa. **2.** a întocmi, a redacta.
dresáj *s. n.* dresare, dresură.
dresáre *s. f.* **1.** dresaj, dresură. **2.** întocmire, redactare.
dresát, -ă *adj.* învăţat, deprins.
dresór, -oáre *s. m. f.* îmblânzitor.
dresúră *s. f.* dresaj, dresare.
dréţe *s. f.* (*bot.*) duminecea, lotus, (*reg.*) gălbenele.
dreţ-gálben *s. m.* crin-galben.
drezínă *s. f.* vagonetă.
dribláj *s. n.* driblare, dribling.
dribláre *s. f.* dribling, driblaj.
dríbling *s. n.* driblare, driblaj.
dric *s. n.* **1.** car mortuar. **2.** (*fig.*) miez, toi.
dricálă *s. f.* (*reg.*) pilotă, saltea.
dricár *s. m.* cioclu.
drişcă *s. f.* (*tehn.*) făţuitoare, (*reg.*) netezitoare.
drişcuí[1] *vb.* a făţui.
drişcuí[2] *vb.* (*reg.*) a tencui.
drişcuiálă *s. f.* (*reg.*) tencuială.
drişcuíre *s. f.* drişcuit, făţuire, făţuit.
drişcuít *s. n.* drişcuire, făţuire, făţuit.
drit *s. n.* (*înv.*) drept, jurisprudenţă.
droágă *s. f.* (*reg.; fam.*) **1.** căruţă mare. **2.** roabă. **3.** car funerar.
droáie **1.** *s. f.* mulţime, ceată, grup; gloată. **2.** *adv.* buluc, gloată, grămadă.
drob *s. m.* **1.** bucată, bulgăre, grunz. **2.** (*bot.*) drobiţă. **3.** (*bot.*) drobuşor.
drobíţă *s. f.* (*bot.*) drob.
drobuşór *s. m.* (*bot.*) drob, drobiţă.
drog *s. n.* **1.** stupefiant. **2.** (*bot.*) grozamă. **3.** (*fam.*) medicament.
drójdie *s. f.* **1.** levură. **2.** maia, plămadă, plămădeală. **3.** zaţ. **4.** (*fig.*) lepădătură, pleavă, gunoi.
drópică *s. f.* (*med.; pop.*) hidropizie, ciroză hidrică.
dropicós, -oásă *s. m. f.* (*pop.*) hidropic.
drópie *s. f.* *~ mică* = spurcaci.
dropiţă mică *s. f.* spurcaci.
drosofílă *s. f.* musculiţă-de-oţet.
droşcár *s. m.* (*pop.*) birjar, surugiu, vizitiu.
dróşcă *s. f.* (*pop.*) birjă.
drot *s. n.* (*pop.*) sârmă.
drug *s. m.* **1.** bară; lingou. **2.** pârghie. **3.** (*tehn.*) broască.
drúgă *s. f.* **1.** fus mare. **2.** (*înv.*) drug scurt. **3.** (*reg.*) ştiulete.
drugălău *s. m.* (*reg.*) cocean, ştiulete.
druíd *s. m.* preot celt.
drum *s. n.* **1.** cale, (*reg.*) potecă. **2.** *~-de-fier* = cale-ferată. **3.** călătorie, voiaj. **4.** parcurs; rută, itinerar, traseu, cursă, traiect, traiectorie.
drumár *s. m.* (*reg.*) călător, drumeţ, picher.
drumáş *s. m.* (*înv.; reg.*) drumeţ, călător.
drumeág *s. n.* drum îngust.
drumét, -eáţă *s. m. f.* călător, (*reg.*) drumar, drumaş.
drumeţíe *s. f.* **1.** călătorie; excursie. **2.** turism.
drummer (pr. *drámăr*) *s. m.* baterist.
Drumul-Róbilor *s. n.* Calea- Lactee.
drupacée *s. f. pl.* (*bot.*) sâmburoase.
dry (pr. *drai*) *adj. invar.* sec; fără zahăr.
dualísm *s. n.* (*impr.*) dualitate.
dualitáte *s. f.* dualism.

dúbă *s. f.* **1.** autodubă, camionetă. **2.** *(fig.)* închisoare, puşcărie.
dubălár *s. m.* *(reg.)* tăbăcar.
dubí *vb.* *(reg.)* **1.** a tăbăci, a argăsi. **2.** a se muia, a se topi, a se destrăma. **3.** a se răni.
dubiós, -oásă *adj.* **1.** nesigur, incert, îndoielnic, *(livr.)* improbabil. **2.** suspect, problematic. **3.** echivoc, suspect. **4.** veros, necinstit.
dubít, -ă *adj.* *(reg.)* **1.** argăsit, tăbăcit. **2.** muiat, topit, destrămat.
dubitatív, -ă *adj.* îndoielnic.
dubíţă *s. f.* autodubiţă.
dúbiu *s. n.* îndoială, nesiguranţă, neîncredere, rezervă, incertitudine, şovăială.
dublá *vb.* **1.** a (se) îndoi. **2.** a căptuşi. **3.** *(fig.)* a însoţi.
dúblă *s. f.* *(pop.)* baniţă, dublu-decalitru, *(reg.)* mierţă, dimirlie.
dublét *s. n.* *(fiz.)* ~ *electric* = dipol electric.
dúblu, -ă *adj.* îndoit.
dublu-decalítru *s. m.* baniţă, dublă, bănicioară, *(reg.)* mierţă, dimirlie.
dublúră *s. f.* căptuşeală.
dúcă[1] *s. f.* plecare, pornire.
dúcă[2] *s. m.* *(înv.)* duce, senior feudal.
ducăréţ, -eáţă *adj.* *(fam.)* plimbăreţ, umblăreţ.
ducă-se-pe-pustíi *s. m.* **1.** drac. **2.** epilepsie.
dúce *vb.* **1.** a căra, a transporta. **2.** a merge, a se deplasa. **3.** a pleca. **4.** a transmite, a răspândi. **5.** a trăi, a vieţui. **6.** a îndura, a suporta, a suferi. **7.** a depune, a presta. **8.** a evita. **9.** a trage, a trasa, a desena linii. **10.** a colinda, a cutreiera. **11.** *(fig.)* a trece, a dispărea. **12.** a înşela, a fraieri. **13.** a muri, a se sfârşi.
dúcere *s. f.* plecare; mers.
duct *s. n.* *(anat.)* canal, tub.
dud *s. m.* agud, *(reg.)* mur, pomiţar, frăgar.
dúdă *s. f.* agudă, *(reg.)* mură, pomiţă, fragă.
dudău *s. n.* *(bot.; pop.)* cucută, bucinişi; *(p. ext.)* buruieni.
dudúcă *s. f.* *(reg.)* domnişoară, duduie.
duduí *vb.* **1.** a se zgudui, a se cutremura. **2.** a bubui, a detuna, a trăsni, a tuna. **3.** a vui, a vâjâi.
dudúie *s. f.* domnişoară, *(reg.)* duducă, *(înv.)* demoazelă, madmoazelă.
duduít *s. n.* zgomot sacadat, bubuitură.
duduitúră *s. f.* duduit.
duét *s. n.* *(muz.)* duo.
dugheánă *s. f.* prăvălie mică, *(reg.)* boltă.
dughíe *s. f.* *(bot.)* **1.** părâng, mohor. **2.** mohor, mei-păsăresc.
dúgliş, -ă *adj., s. m. f.* *(reg.)* [om] leneş; puturos, indolent, trândav.
duh *s. n.* **1.** arătare, strigoi, fantomă. **2.** *(bis.)* spirit. **3.** *Sfântul Duh* = Sfânta Treime, Trinitate. **4.** suflet, spirit. **5.** *(înv.)* respiraţie, suflare. **6.** minte, inteligenţă, umor, haz, spirit. **7.** *(fig.)* idee, aspiraţie.
duhán *s. n.* *(reg.)* tutun.
duhăní *vb.* *(reg.)* a fuma.
duhní *vb.* a puţi, a mirosi.
duhoáre *s. f.* putoare, infecţie, împuţiciune, miasmă.
duhóvnic *s. m.* confesor, părinte spiritual.
duhovnicésc, -eáscă *adj.* **1.** preoţesc, *(pop.)* popesc. **2.** bisericesc, spiritual, religios.
duiós, -oásă *adj.* **1.** îndioşător, tulburător, emoţionant, impresionant, mişcător, patetic. **2.** afectiv, sentimental; iubitor. **3.** jalnic, trist.
duioşíe *s. f.* **1.** înduioşare, emoţie. **2.** melancolie, tristeţe.
duiúm *s. n.* mulţime, grămadă, gloată, puhoi, sumedenie, *(reg.)* polog.
dulámă *s. f.* suman, *(reg.)* gubă.
duláp *s. n.* **1.** şifonier, garderob. **2.** *(pop.)* scrânciob, leagăn.
dulău *s. m.* *(zool.)* câine mare, zăvod.
dúlce *adj.* **1.** îndulcit. **2.** proaspăt, nefermentat. **3.** nesărat. **4.** frumos, drăguţ, gingaş. **5.** aromatic, parfumat. **6.** melodios. **7.** potolit, puţin intens. **8.** estompat, pal. **9.** liniştit, calm. **10.** simpatic, plăcut. **11.** iubit, drag. **12.** blând, omenos; agreabil.

dulceág, -ă *adj.* *(fig.)* **1.** searbăd, fad; siropos. **2.** *(fig.)* mieros, sentimental, languros.
dulcegărie *s. f.* sentimentalism.
dulcele Crăciúnului *s. n.* *(pop.)* cârneleagă, *(bis.)* harţi.
dulcinée *s. f.* *(fam.; ir.)* amantă.
dulghér *s. m.* lemnar, tâmplar.
dulgherie *s. f.* dulgherit, lemnărie.
dulgherít *s. n.* dulgherie, lemnărie.
dulie *s. f.* fasung.
dumbéţ *s. m.* *(bot.)* sclipeţ.
dumbrávă *s. f.* *(reg.)* berc, rediu.
dumerí *vb.* a înţelege, a se lămuri, a pricepe, *(fig.)* a se trezi.
dumeríre *s. f.* lămurire, înţelegere, clarificare.
dumésnic, -ă *adj.* *(înv.)* domestic.
dumesnicí *vb.* *(înv.)* a (se) domestici, a (se) îmblânzi.
dumicá *vb.* *(pop.)* **1.** a rupe, a fărâmiţa. **2.** a ciopârţi; *(p. ext.)* a distruge.
dumicát *s. m.* *(pop.)* îmbucătură.
dumineceá *s. f.* *(bot.)* dreţe, *(reg.)* gălbenele.
Duminica Floríilor *s. f.* *(bis.)* Florii.
dumitríţă *s. f.* *(bot.; pop.)* tufănică; crizantemă.
dumneaéi *pron. pers.* **1.** ea. **2.** *(fam.)* soţie.
dumnealúi *pron. pers.* **1.** el. **2.** *(fam.)* soţ.
dumneatá *pron. pers.* tu, dumneavoastră.
dumneavoástră *pron. pers.* **1.** voi. **2.** dumneata, tu.
dumnezeiésc, -iáscă *adj.* **1.** divin, ceresc, *(livr.)* celest. **2.** *(fig.)* minunat, splendid, superb.
dumnezeiéşte *adv.* minunat, superb, splendid.
Dumnezeíre *s. f.* Divinitate; Dumnezeu.
Dumnezéu *s. m.* **1.** Atotputernicul, Creatorul, Domnul, Dumnezeire, Divinitate. **2** zeu.
dunăreán, -ă *adj.* danubian.
dungá *vb.* a tărca, a vărga.
dungát, -ă *adj.* **1.** vărgat, tărcat. **2.** reiat.
dúngă *s. f.* **1.** fâşie, dâră. **2.** muchie, margine. **3.** latură, coastă, parte. **4.** creţ, cută, rid, zbârcitură, *(fig.)* brazdă.
dúo *s. n.* *(muz.)* duet.
dúpă **I.** *prep.* **1.** înapoia. **2.** cu, de. **3.** peste. **4.** prin. **5.** dinspre. **II.** *adv.* conform.
duplicát *s. n.* copie.
duplicitár, -ă *adj.* fals, făţarnic, ipocrit, perfid, şiret, *(livr.)* machiavelic, *(fig.)* iezuit.
duplicitáte *s. f.* făţărnicie, ipocrizie, falsitate, viclenie, *(livr.)* fariseism, *(livr.)* iezuitism.
dur, -ă *adj.* **1.** tare, rezistent, solid. **2.** *(fig.)* aspru; sever, violent, crud, brutal, belicos.
durá[1] *vb.* a construi, a zidi, a clădi, a înălţa, *(livr.)* a edifica.
durá[2] *vb.* **1.** a dăinui, a persista, a se menţine. **2.** a rezista, a fi trainic.
durábil, -ă *adj.* **1.** rezistent, trainic, viabil. **2.** stabil, statornic. **3.** persistent, *(livr.)* peren.
durabilitáte *s. f.* **1.** rezistenţă, trăinicie; viabilitate. **2.** persistenţă, *(livr.)* perenitate.
duramáter *s. f.* *(anat.)* pahimeninge.
durátă *s. f.* **1.** întindere, lungime, mărime. **2.** interval, perioadă, răstimp, timp.
durăí *vb.* *(pop.)* a hurui, a durui, a hodorogi, a trăncăni.
dúrdă *s. f.* *(înv.; reg.)* puşcă; flintă.
durduliu, -ie *adj.* grăsuţ, rotofei, dolofan, grăsan, plin, bucălat.
dureá *vb.* **1.** a chinui. **2.** *(fig.)* a mâhni, a întrista, a îndurera.
durére *s. f.* **1.** chin, încercare, patimă, suferinţă. **2.** *(fig.)* mâhnire, întristare.
durerós, -oásă *adj.* **1.** întristător, trist. **2.** jalnic, trist.
dúrham *s. m.* *(zool.)* shorthorn.
durílon *s. n.* bătătură.
duritáte *s. f.* **1.** tărie, rezistenţă, soliditate. **2.** asprime, severitate, violenţă, cruzime, agresivitate.
duruí *vb.* **1.** a hurui. **2.** *(fig.)* a turui.
dus[1] *s. n.* (rar) plecare.

dus[2], **–ă** *adj.* **1.** plecat; (*p. ext.*) mort. **2.** (*fig.*) absent, îngândurat, absorbit.
dúșcă *s. f.* înghițitură, sorbitură.
dușmán, –ă *s. m. f.* **1.** vrăjmaș. **2.** inamic.
dușmănésc, –eáscă *adj.* (*înv.*) dușmănos.
dușmăní *vb.* a (se) urî, a (se) învrăjbi, a (se) pizmui.
dușmăníe *s. f.* ură, vrajbă, (*livr.*) inimiciție, vrăjmășie, ostilitate, dihonie.
dușmănós, –oásă *adj.* ostil, inamic, potrivnic, răuvoitor, (*înv.*) dușmănesc.
dușumeá *s. f.* podea, pardoseală.
dúză *s. f.* (*tehn.*) **1.** (*tehn.*) ajutaj. **2.** (*tehn.*) filieră.

E

ea *pron. pers.* dânsa, dumneaei.
ebén *s. n.* abanos.
ebóșă *s. f.* schiță, crochiu.
ebrietáte *s. f.* alcoolism acut.
ebulíție *s. f.* (*livr.*) fierbere; (*fig.*) agitație.
eburnéu, –ée *adj.* (*fig.*) candid, imaculat.
ecarisór *s. m.* hingher.
ecarlát *adj. invar.* roșu-stacojiu, vișiniu.
ecárt *s. n.* interval.
echér *s. n.* **1.** colțar. **2.** dreptar.
echilibrá *vb.* **1.** a (se) contrabalansa, a (se) cumpăni, (*livr.*) a (se) pondera. **2.** a compensa.
echilibráre *s. f.* **1.** contrabalansare, cumpănire. **2.** compensare.
echilibrát, –ă *adj.* (*fig.*) cumpănit, ponderat, chibzuit, calculat.
echilibríst, –ă *s. m. f.* acrobat.
echilibrístic, –ă **1.** *adj.* acrobatic. **2.** *s. f.* acrobație.
echilíbru *s. n.* **1.** stabilitate, cumpănire. **2.** armonie, proporționalitate. **3.** (*fig.*) calm, pondere.
echimóză *s. f.* contuzie, vânătaie.
echinídă *s. f.* (*zool.*) arici-de-mare.
echinococóză *s. f.* (*med.*) hidatioză.
echipá *vb.* **1.** a se îmbrăca, a se înveșmânta. **2.** a dota, a înzestra, a utila.
echipamént *s. n.* (*mil.*) (la *pl.*) efecte.
echipáre *s. f.* **1.** îmbrăcare. **2.** dotare, înzestrare, utilare.
echipát, –ă *adj.* îmbrăcat, înveșmântat.
echípă *s. f.* **1.** formație. **2.** *spirit de ~* = solidaritate. **3.** *~ fanion* (sport) echipă de frunte.
echipoténță *s. f.* (*log.*) echivalență.
echitábil, –ă *adj.* just, drept, nepărtinitor, imparțial, neutru, obiectiv, onest, corect.
echitáte *s. f.* dreptate, nepărtinire; cinste, corectitudine.
echitáție *s. f.* (sport) călărie.
echivalá *vb.* a egala.
echivalént, –ă *adj.* concordant, corespunzător, (*livr.*) congruent.
echivalénță *s. f.* coincidență, concordanță, (*livr.*) congruență.
echívoc, –ă *adj.* **1.** neclar, confuz, ambiguu. **2.** suspect, îndoielnic, dubios.
eclatá *vb.* a străluci, (*livr.*) a bria.
eclatánt, –ă *adj.* **1.** strălucitor, (*livr.*) briant, viu. **2.** impresionant, răsunător, triumfal. **3.** radios, senin.
ecleziárh *s. m.* cleric, sacristan.
ecleziástic, –ă *adj.* **1.** bisericesc, religios, spiritual. **2.** clerical, preoțesc, *pop.* popesc.
eclipsá *vb.* **1.** a întuneca, a umbri. **2.** (*fig.*) a întrece, a depăși. **3.** (*fig.*) a dispărea, a se evapora.
eclípsă *s. f.* **1.** (*astrom.*) (*înv.*) întunecare. **2.** (*fig.*) **1.** dispariție, absență.
ecloziúne *s. f.* (*fig.*) înflorire.
ecografíe *s. f.* ultrasonografie.
ecolót *s. n.* ecosondă.
económ, –oámă **1.** *adj.* strângător, adunător, cumpătat. (*fig.*) strâns, (*peior.*) zgârcit, parcimonios. **2.** *s. m. f.* (în

trecut) administrator, intendent, îngrijitor.
económic, -ă *adj.* **1.** economicesc. **2.** ieftin, convenabil, economicos, rentabil.
economicésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) economic.
economicitáte *s. f.* economisire, rentabilitate.
economicós, -oásă *adj.* **1.** economic, ieftin, rentabil. **2.** spornic.
economíe *s. f.* **1.** agoniseală, (*pop.*) chiverniseală, (la *pl.*) rezerve, fonduri băneşti. **2.** cumpătare, chibzuială, măsură. **3.** ~ *a unui roman* = structură, alcătuire.
economisí *vb.* a acumula, a agonisi, (*pop.*) a chivernisi.
ecosistém *s. n.* sistem ecologic.
ecosóndă *s. f.* ecolot.
ecotíp *s. n.* rasă ecologică.
ecóu *s. n.* **1.** răsunet. **2.** (*fig.*) răunet, vâlvă.
ecrán *s. n.* **1.** cinematograf. **2.** *micul* ~ = televizor; (*p. ext.*) televiziune.
ecranizáre *s. f.* adaptare cinematografică; film.
ecrú *adj. invar.* bej-deschis.
ectoplásmă *s. f.* **1.** hialoplasmă. **2.** teleplasmă.
ecuatoriál *s. n.* lunetă astronomică.
ecuménic, -ă *adj.* (*bis.*) (*înv.*) sobornicesc.
ecvéstru, -ă *adj.* călare.
eczémă *s. f.* (*med.*) (*pop.*) pecingine.
édelvais *s. n.* (*bot.*) floare-de-colţ, floarea-reginei.
edén *s. n.* (*livr.*) rai, paradis, (*bis.*) cer.
edénic, -ă *adj.* (*fig.*) frumos, plăcut, încântător.
edícul *s. n.* chioşc.
edificá *vb.* **1.** a zidi, a clădi, a construi, a ridica. **2.** (*fig.*) a (se) lămuri, a (se) clarifica, a (se) dumiri.
edificatór, -oáre *adj.* **1.** lămuritor, clarificator, explicativ. **2.** concludent, convingător, decisiv, elocvent, ilustrativ.
edíl *s. m.* consilier municipal.
edilitár, -ă *adj.* urbanistic.
editá *vb.* a publica, a tipări, a imprima, a scoate.
editáre *s. f.* publicare, tipărire, apariţie, imprimare.
editór, -oáre *s. m. f.* (*înv.*) librar.
edíţie *s. f.* **1.** etapă. **2.** versiune. **3.** (*înv.*) tipărire.
educá *vb.* a creşte, a forma.
educáre *s. f.* creştere, formare, cultivare, educaţie.
educát, -ă *adj.* **1.** cult, cultivat, învăţat, instruit. **2.** manierat, politicos, civilizat.
educatív, -ă *adj.* **1.** pedagogic, educaţional. **2.** instructiv, moralizator.
educatór, -oáre *s. m. f.* pedagog.
educáţie *s. f.* **1.** instrucţie, învăţământ. **2.** bună creştere, bună cuviinţă.
educaţionál, -ă *adj.* educativ, pedagogic.
edulcorá *vb.* (*livr.*) a atenua; a îndulci.
edulcorát, -ă *adj.* (*livr.*) atenuat, îndulcit.
eféb *s. m.* adolescent; (*p. ext.*) tânăr (frumos).
eféct *s. n.* **1.** rezultat, urmare, consecinţă. **2.** impresie, influenţă, înrâurire. **3.** (*mil.*; la *pl.*) echipamente. **4.** (la *pl.*) hârtii de valoare.
efectív, -ă **1.** *adj.* real, adevărat, indiscutabil, incontestabil. **2.** *adv.* realmente.
efectuá *vb.* a face, a realiza, a înfăptui; a îndeplini, a executa.
efemér, -ă **1.** *adj.* trecător, vremelnic, (*livr.*) pasager. **2.** *s. f. pl.* (*entom.*) efemeride.
efemerídă *s. f.* (*entom.*) efemeră.
efemerítate *s. f.* vremelnicie.
efeminát, -ă *adj.* (rar) delicat, (*p. ext.*) molatic, moleşit.
efeminánţie *s. f.* (rar) moliciune, slăbiciune.
efervescént, -ă *adj.* (*fig.*) agitat, înflăcărat, frământat.
efervescénţă *s. f.* (*fig.*) agitaţie, frământare, fierbere.
eficáce *adj. invar.* **1.** eficient. **2.** folositor, practic.
eficacitáte *s. f.* eficienţă, randament.

eficiént, -ă *adj.* **1.** eficace. **2.** competent.
eficiénţă *s. f.* eficacitate, randament.
efígie *s. f.* chip.
efilá *vb.* (*tehn.*) a (se) subţia.
eflorescént, -ă *adj.* **1.** înfloritor. **2.** prosper, bogat.
eflorescénţă *s. f.* **1.** înflorire. **2.** (*fig.*) prosperitate, dezvoltare, progres. **3.** (*med.*) (*pop.*) spuzeală.
eflúviu *s. n.* **1.** emanaţie, exhalaţie. **2.** (*fig.*) curent, flux, avalanşă.
éfor *s. m.* epitrop, administrator.
eforíe *s. f.* epitropie.
efórt *s. n.* strădanie, străduinţă, silinţă, trudă, osteneală, (*livr.*) travaliu.
efuzív, -ă *adj.* vulcanic.
egál, -ă **I.** *adj.* **1.** deopotrivă, identic, uniform. **2.** plat. **3.** constant, invariabil. **4.** (*fig.*) monoton, plictisitor. **5.** *fără* ~ = inegalabil, incomparabil, unic, excepţional. **II.** *s. m.* semăn, pereche.
egalá *vb.* a egaliza.
egalát, -ă *adj.* nivelat, uniformizat.
egalitáte *s. f.* **1.** paritate. **2.** uniformitate, uniformizare.
egalizá *vb.* **1.** a egala. **2.** (*fig.*) a nivela.
egídă *s. f.* **1.** ocrotire, oblăduire, sprijin, protecţie, îndrumare, îngrijire, patronaj. **2.** *sub* ~*a* = sub auspiciile...
eglógă *s. f.* bucolică, idilă.
egocentrísm *s. n.* egotism, egolatrie.
egoísm *s. n.* egocentrism; narcisism.
egoíst, -ă *adj.* meschin, calic.
egolatríe, *s. f.* egotism, egocentrism.
egolátru, -ă *adj.* egotist.
egotísm *s. n.* egocentrism, egolatrie.
egotíst, -ă *adj.* egolatru.
egrétă *s. f.* (*ornit.*) (*reg.*) stârc-alb, bâtlan alb.
egúmen, -ă *s. m. f.* stareţ (ă), superior.
egumenie *s. f.* stăreţie.
EIS *s. n.* sida.
ejaculáre *s. f.* ejaculaţie.
ejaculáţie *s. f.* ejaculare.
el *pron. pers.* (*fam.*; la *sg.*) dânsul, dumnealui; soţ, bărbat.
elaborá *vb.* a alcătui, a realiza, a întocmi; (*p. ext.*) a redacta.
elaboráre *s. f.* **1.** lucrare, scriere. **2.** redactare, întocmire, concepere.
elagáj *s. n.* elagare.
elagáre *s. f.* elagaj.
elán *s. n.* entuziasm, avânt, însufleţire, pasiune, ardoare.
elansá *vb.* (*livr.*) a se avânta, a se repezi.
elansáre *s. f.* (*livr.*) avântare, repezire; (*fig.*) năzuire.
elansát, -ă *adj.* (*livr.*) zvelt; avântat.
elástic, -ă **1.** *adj.* flexibil, extensibil, maleabil, suplu; (*fig.*) adaptabil, acomodabil. **2.** *s. n.* gumă, gumilastic.
elasticitáte *s. f.* **1.** flexibilitate, mlădiere, suplete. **2.** (*fig.*) adaptabilitate.
elebór *s. m.* (rar) spânz.
electricitáte *s. f.* **1.** (*fiz.*) sarcină electrică. **2.** lumină electrică; (*impr.*) energie electrică.
electrizá *vb.* (*fig.*) a înflăcăra, a anima, a entuziasma.
electrizáre *s. f.* înflăcărare, animare.
electroacupunctúră *s. f.* electropunctură.
electrocásnic, -ă *adj.* electromenajer.
electrofón *s. n.* pick-up.
electromenajér, -ă *adj.* electrocasnic.
electromotór *s. n.* motor electric.
electropunctúră *s. f.* electroacupunctură.
electrotermíe *s. f.* electrocăldură.
electrotropísm *s. n.* galvanotropism.
electrovalénţă *s. f.* (*chim.*) legătură ionică.
electiúne *s. f.* (rar) alegere.
elefantiázis *s. n.* (*med.*) filarioză; edem enorm.
elegánt, -ă *adj.* **1.** gătit, distins, (*livr.*) cochet, şic. **2.** luxos, somptuos. **3.** graţios, mlădios, suplu, zvelt.
elegánţă *s. f.* **1.** bun-gust. **2.** distincţie, graţie, rafinament. **3.** lux, somptuozitate.
elegíac, -ă *adj.* melancolic, nostalgic, trist, jalnic.
elegíe *s. f.* (*fig.*) tristeţe, jale.
elemént *s. n.* **1.** constituent, parte componentă. **2.** ~ *autohton* = substrat. **3.** (*chim.*) corp simplu. **4.** pilă electrică.

5. (la *pl.*) cunoştinţe, noţiuni, principii. 6. mediu, anturaj, ambianţă.

elementár, -ă *adj.* 1. primar. 2. simplu, uşor; rudimentar, primitiv. 3. esenţial, fundamental. 4. natural.

elén, -ă *adj.* elinesc, elenic.

elénic, -ă *adj.* elen, elinesc.

elév *s. m.* 1. şcolar. 2. discipol, ucenic (*livr.*) cirac, învăţăcel, urmaş, adept.

elevát, -ă *adj.* distins, nobil, rafinat, academic.

elevatór *s. n.* (*tehn.*) încărcător.

elévă *s. f.* şcolăriţă.

eliberá *vb.* 1. a dezrobi, a libera, a descătuşa, a emancipa. 2. a desărcina, a destitui, a scoate. 3. a emite. 4. a evacua, a goli, a degaja.

eliberáre *s. f.* 1. liberare, dezrobire, emancipare. 2. (*mil.*) liberare, lăsare la vatră. 3. evacuare, golire.

eliberatór, -oáre *adj.* dezrobitor, liberator, salvator, (*înv.*) mântuitor.

elidáre *s. f.* eliziune.

eliminá *vb.* 1. a îndepărta, a înlătura, a scoate. 2. a exclude. 3. a expira. 4. a anula, a suprima, a şterge.

elimináre *s. f.* 1. înlăturare, îndepărtare. 2. evacuare. 3. excludere, înlăturare, scoatere.

eliminát, -ă *adj.* anulat, suprimat, şters.

eliminatór, -oáre *adj.* (rar) eliminatoriu.

eliminatóriu, -ie *adj.* eliminator.

elinésc, -eáscă *adj.* elen, elenic.

elípsă *s. f.* omitere, omisiune.

elítă *s. f.* (*fig.; fam.*) cremă, floare, frunte, spumă.

eliziúne *s. f.* elidare, eliminare.

elocvént, -ă *adj.* convingător, persuasiv; grăitor, demonstrativ, expresiv, semnificativ.

elocvénţă *s. f.* 1. oratorie, retorică. 2. expresivitate, plasticitate, sugestivitate.

elogiá *vb.* a preamări, a proslăvi, a lăuda, a glorifica.

elogiós, -oásă *adj.* encomiastic, laudativ.

elógiu *s. n.* panegiric, laudă, preamărire, slăvire, glorie.

eluánt *s. m.* developant.

eluáre *s. f.* (*chim.*) eluţiune.

elucidá *vb.* a lămuri, a clarifica, a desluşi, a explica.

elucidáre *s. f.* lămurire, desluşire, explicare.

elucubránt, -ă *adj.* (*livr.*) aberant, absurd.

elucubráţie *s. f.* aberaţie, absurditate, divagaţie, prostie, stupiditate.

eludá *vb.* a ocoli, a evita, a ignora.

eluţiúne *s. f.* (*chim.*) eluare.

elvétic, -ă *adj.* (rar) elveţian.

elveţian, -ă *adj.* elvetic.

emaciáţie *s. f.* emaciere.

emaciére *s. f.* caşexie, emaciaţie.

emáil *s. n.* smalţ, glazură.

E-MAIL (pr. *iméil*) *s. n.* poştă electronică.

emailá *vb.* a smălţui, a glazura.

emailáj *s. n.* emailare.

emailáre *s. f.* smălţuire, glazurare.

emailát, -ă *adj.* smălţuit, glazurat.

emailór, -oáre *s. m. f.* smălţuitor.

emaná *vb.* 1. a degaja, a emite, a exala, a scoate. 2. a proveni, a se trage, (*fig.*) a izvorî. 3. a apărea, a irupe. 4. a (se) produce, a (se) concretiza.

emanáre *s. f.* 1. emanaţie. 2. degajare, producere, radiere.

emanatísm *s. n.* emanaţionism.

emanáţie *s. f.* 1. degajare, emisiune, emitere, exalaţie. 2. efluviu.

emanaţionísm *s. n.* emanatism.

emancipá *vb.* a (se) elibera, a (se) dezrobi, (*fig.*) a (se) descătuşa.

emasculá *vb.* (*livr.*) a castra, a jugăni, a scopi, a steriliza.

emasculáţie *s. f.* (*livr.*) castrare, evirare; impotenţă.

embatíc *s. n.* emfiteoză.

emblemátic, -ă *adj.* simbolic.

emblémă *s. f.* 1. simbol, (*înv.*) pecete. 2. blazon, armoarii, stemă, (*înv.*) marcă.

embriocardíe *s. f.* (*med.*) ritm fetal.

embriogenéză *s. f.* dezvoltare embrionară.

embrión *s. n.* 1. (*bot.*) germen. 2. (*fig.*) început, sâmbure.

emendá *vb.* a amenda, a corecta.

emendáţie *s. f.* corectare.

emerí *s. n.* (rar) şmirghel.

emerít, -ă *adj.* experimentat, priceput, versat, eminent, competent.

emetíc *s. n.* vomitiv.

emfátic, -ă *adj.* afectat, bombastic, pretenţios, retoric, (*fig.*) preţios, umflat.

emfázĕ *s. f.* afectare, grandilocvenţă, preţiozitate, patos, retorism.

emfiteózĕ *s. f.* embatic.

emfizem pulmonár *s. n.* 1. (*med.*) (*reg.*) şui. 2. (*med. vet.*) (*pop.*) tignafes.

emigrá *vb.* a se expatria, a se exila; (*înv.*) a se înstrăina.

emigránt, -ă *s. m. f., adj.* expatriat, exilat.

emigráre *s. f.* expatriere, emigraţie.

emigrát, -ă *s. m. f., adj.* emigrant.

emigráţie *s. f.* emigrare, expatriere.

eminaménte *adv.* prin excelenţă, întru totul.

eminént, -ă *adj.* ales, deosebit, distins, ilustru, remarcabil, superior.

emisár *s. m.* delegat, mesager, trimis, sol, (*înv.*) solitar.

emisféră *s. f.* 1. (*mat.*) semisferă. 2. (*geogr.*) (*înv.*) semiglob.

emisiúne *s. f.* 1. emitere. 2. emanaţie, împrăştiere, răspândire. 3. (*rad.; tv.*) transmisiune.

emisív, -ă *adj.* emiţător, transmiţător.

emitánţă *s. f.* (*fiz.*) radianţă.

emíte *vb.* 1. a enunţa, a elabora, a expune, a formula. 2. a transmite. 3. a scoate, a da. 4. a degaja, a dezvolta, a emana, a radia. 5. a lansa.

emítere *s. f.* emisiune.

emiţătór, -oáre 1. *adj.* transmiţător, (rar) emisiv. 2. *adj. post* ~ = post de radioemisiune. 3. *s. n.* ~ *radio* = radioemiţător.

emoliére *s. f.* înmuiere, catifelare.

emolumént *s. n.* (*livr.*) profit, avantaj; onorariu.

emotív, -ă *adj.* 1. afectiv, emoţional. 2. sensibil, impresionabil, simţitor.

emotivitáte *s. f.* impresionabilitate, sensibilitate.

emóţie *s. f.* 1. (*livr.*) afect. 2. duioşie.

emoţioná *vb.* 1. a impresiona, a înduioşa, a mişca, a tulbura. 2. a sensibiliza, a impresiona.

emoţionál, -ă *adj.* emotiv, afectiv.

emoţionánt, -ă *adj.* înduioşător, tulburător, duios, vibrant, mişcător.

emoţionáre *s. f.* tulburare.

emoţionát, -ă *adj.* 1. impresionat, înduioşat, mişcat, tulburat, (*fig.*) atins. 2. sensibilizat.

empiréu *s. n.* 1. reşedinţa zeilor. 2. cer.

empíric, -ă *adj.* pragmatic, concret.

empiriocriticísm *s. n.* machism.

emplástru *s. n.* plasture, (*pop.*) cataplasmă.

emúl *s. m.* concurent, rival, competitor.

emulatív, -ă *adj.* stimulativ, încurajator.

emulaţie *s. f.* întrecere, competiţie, rivalitate.

emulgatór *s. m.* (*chim.*) emulsiv, emulsionant.

emulsionánt *s. n.* emulgator.

emulsív *s. n.* emulgator.

encefál *s. n.* creier.

encefalítă letárgică *s. f.* boala somnului.

enciclopédic, -ă *adj.* vast, cuprinzător.

enciclopedísm *s. n.* erudiţie.

enclític, -ă *adj.* 1. hotărât. 2. postpus.

enclízĕ *s. f.* (*gram.*) postpunere.

encomiástic, -ă *adj.* elogios, laudativ.

encomión *s. n.* elogiu, laudă.

endemicitáte *s. f.* endemism.

endemísm *s. n.* endemicitate.

endoblást *s. n.* (*biol.*) endoderm.

endodérm *s. n.* albumen.

endofazíe *s. f.* (*psih.*) limbaj interior.

endotérm, -ă *adj.* endotermic.

endotérmic, -ă *adj.* endoterm.

enérgic, -ă *adj.* 1. dinamic, impetuos, puternic, tare, viguros. 2. drastic, draconic.

energíe *s. f.* 1. dinamism, forţă, vigoare, impetuozitate, putere. 2. ~*electrică* = lumină electrică, electricitate. 3. ~ *atomică* = energie nucleară. 4. fermitate, hotărâre.

enervá *vb.* a (se) înfuria, a (se) irita, a (se) indispune, a (se) necăji, (*livr.*) a tracasa.
enervánt, -ă *adj.* agasant, supărător, iritant, plicticos, plictisitor.
enerváre *s. f.* agasare, iritare, plictisire, (*livr.*) tracasare.
enervát, -ă *adj.* nervos, iritat, supărat, (*livr.*) tracasat.
engléz, -ă **1.** *s. m. f.* britanic. **2.** *adj.* englezesc, britanic.
englezésc, -eáscă *adj.* britanic, englez.
enigmátic, -ă *adj.* tainic, misterios, ocult, secret, ascuns, (*livr.*) sibilic.
enígmă *s. f.* **1.** taină, mister. **2.** ghicitoare; șaradă, rebus.
enorie *s. f.* parohie.
enórm, -ă *adj.* imens, uriaș, colosal, gigantic.
enormitáte *s. f.* **1.** gigantism. **2.** absurditate, prostie, elucubrație, stupiditate; extravaganță.
entéric, -ă *adj.* intestinal.
enterogastrítă *s. f.* gastroenterită.
entomológ, -ă *s. m. f.* entomologist.
entomologíst, -ă *s. m. f.* (rar) entomolog.
entórsă *s. f.* (*med.*) scrânteală, scrântitură; luxație.
entrátă *s. f.* (*muz.*) introducere.
entuziásm *s. n.* avânt, înflăcărare, elan, pasiune, (*livr.*) fervoare, patos, exaltare.
entuziasmá *vb.* a (se) însufleți, a (se) înflăcăra, a (se) pasiona.
entuziasmát, -ă *adj.* entuziast.
entuziást, -ă *adj.* avântat, înflăcărat, entuziasmat, pasionat, (*livr.*) ardent, exaltat.
enumerá *vb.* a înșira, a înșirui, a număra.
enumeráre *s. f.* enumerație, înșirare, numărare.
enumerație *s. f.* enumerare, numărare, înșirare, înșiruire.
enunță *vb.* a formula, a exprima, a emite, a expune, a arăta.
enurézis *s. n.* incontinență urinară.
enzímă *s. f.* ferment, diastază.
eparhiál, -ă *adj.* diecezan, episcopal.
eparhíe *s. f.* diecezã, episcopie.
eparvén *s. n.* (*med. vet.*) spavan, (*pop.*) os mort.
epatá *vb.* a uimi, aului, a surprinde, a șoca.
epatánt, -ă *adj.* uluitor, uimitor, surprinzător, șocant.
epatáre *s. f.* uluire, uimire, șocare.
épic, -ă *adj.* narativ; (*fig.*) legendar; grandios.
epicárp *s. n.* exocarp, pieliță.
epicuréic, -ă *adj.* epicurian.
epicuréu, -ée *adj., s. m. f.* epicurian.
epicurián, -ă *adj.* epicureic, epicureu.
epidémic, -ă *adj.* contagios, molipsitor.
epidemíe *s. f.* molimă.
Epifánie *s. f.* Bobotează, Arătarea Domnului.
epifíză *s. f.* glandă pienală.
epifóră *s. f.* epistrofă.
epigón *s. m.* urmaș, succesor; scriitor modest.
epigráf *s. n.* moto.
epigramátic, -ă *adj.* satiric, (*fig.*) caustic, usturător.
epilá *vb.* a (se) depila.
epiláre *s. f.* depilare.
epilatór, -oáre *s. n., adj.* depilator.
epilepsíe *s. f.* (*med.*) (*pop.*) năbădăi, pedepsie, boala copiilor, ducă-se-pe-pustii.
epiléptic, -ă *adj.* comițial, (*pop.*) năbădăios.
epilóg *s. n.* deznodământ, încheiere, final, sfârșit, (*livr.*) fine.
epimónă *s. f.* (*lit.*) comorație.
epirogenétic, -ă *adj.* epirogenic.
epirogénic, -ă *adj.* epirogenetic.
episcop *s. m.* (*înv.*) vlădică.
episcopál, -ă *adj.* diecezan, eparhial.
episcopát *s. n.* episcopie, diecezã, eparhie.
episcopíe *s. f.* eparhie, episcopat, diecezã.
episód *s. n.* **1.** fragment, scenă, moment. **2.** întâmplare, peripeție.
episódic, -ă *adj.* secundar, necesențial, întâmplător, incidental, pasager.

epistát *s. m.* (*înv.*) administrator, intendent, logofăt, vechil.
epistáxis *s. n.* hemoragie nazală.
epistemologíe *s. f.* (*impr.*) gnoseologie, teoria cunoașterii.
epistíl *s. n.* (*arhit.*) arhitravă.
epístolă *s. f.* scrisoarea, (*înv.*) epistolie, (*pop.*) misivă, (*înv.*) depeșă.
epistolíe *s. f.* (*înv.*) scrisoare, epistolă.
epitáf *s. n.* **1.** (*bis.*) aer, (*pop.*) pocrovăț. **2.** inscripție funerară.
epitelióm *s. n.* (*med.*) carcinom.
epitét *s. n.* calificativ.
epítrop *s. m.* **1.** (*jur.*) tutore. **2.** efor.
epitropíe *s. f.* **1.** (*jur.*) tutelă; îngrijire. **2.** eforie.
epizootíe *s. f.* (*med. vet.*) molimă, (*pop.*) boleaznă, bolești.
epocál, -ă *adj.* memorabil, marcant, istoric, însemnat.
épocă *s. f.* **1.** perioadă, interval, răstimp, vreme, timp, sezon. **2.** eră, (*livr.*) ev. **2.** etapă.
epopée *s. f.* epos.
épos *s. n.* (*livr.*) epopee, povestire.
epuizá *vb.* **1.** a (se) termina, a (se) isprăvi. **2.** a (se) istovi, a (se) slei, a (se) extenua, a (se) vlăgui, a (se) obosi.
epuizánt, -ă *adj.* extenuant, epuizant, istovitor, obositor.
epuizáre *s. f.* **1.** terminare, isprăvire. **2.** extenuare, oboseală, istovire, surmenaj, surmenare.
epuizát, -ă *adj.* **1.** terminat, sfârșit, isprăvit. **2.** istovit, extenuat, sleit, slăbit, vlăguit.
epurá *vb.* **1.** (*tehn.*) a purifica. **2.** a restructura.
epurâre *s. f.* purificare, epurație.
epurativ, -ă *adj.* purificator.
epurație *s. f.* epurare.
epúră *s. f.* diagramă.
eradicá *vb.* a dezrădăcina; (*p. ext.*) a stârpi.
eradicáre *s. f.* stârpire, suprimare.
erátă *s. f.* (*livr.*) corrigenda.
éră *s. f.* epocă, perioadă, (*livr.*) ev.
erbacée *adj.* ierbos.
eréct, -ă *adj.* (*bot.*) drept, vertical.
eréde *s. m.* (*livr.*) moștenitor, succesor, urmaș.
ereditár, -ă *adj.* moștenit, congenital, înnăscut.
ereditáte *s. f.* (*jur.*) moștenire, succesiune.
eremít *s. m.* pustnic, sihastru, anahoret, ascet, schimnic.
erés *s. n.* **1.** erezie, greșeală. **2.** prejudecată; superstiție; păcat, vină.
eréte *s. m.* **1.** uliu, (*reg.*) gaie. **2.** (*reg.*) șoim de vară.
erétic, -ă *s. m. f.* (*bis.*) schismatic, (*pop.*) necredincios, păgân.
ereutofobíe *s. f.* eritrofobie.
erezíe *s. f.* **1.** (*bis.*) eres. **2.** (*fig.*) greșeală, eroare, rătăcire, abatere.
erg *s. n.* deșert de nisip.
eritremíe *s. f.* (*med.*) poliglobulie.
eritrocít *s. n.* hematie, globulă roșie.
eritrocitóză *s. f.* (*med.*) poliglobulie.
eritrofobíe *s. f.* (*med.*) ereutofobie.
erizipél *s. n.* (*med.*) (*pop.*) brâncă, orbalț, roșeață.
ermétic, -ă *adj.* **1.** etanș. **2.** obscur.
ermetísm *s. n.* ezoterism.
eroáre *s. f.* **1.** greșeală, inexactitate. **2.** vină, culpă.
erodá *vb.* a (se) roade, a (se) uza, (*fig.*) a (se) mânca.
erodáre *s. f.* eroziune, degradare.
eródiu *s. m.* egretă, stârc-alb, (*reg.*) bâtlan alb.
eróic, -ă **1.** *adj.* vitejesc, glorios, măreț. **2.** *adv.* curajos, vitejește, bărbătește.
eroísm *s. n.* vitejie, curaj, bravură, bărbăție.
eronát, -ă *adj.* greșit, inexact, incorect, fals, neadevărat.
éros *s. n.* (*livr.*) libido.
erótic, -ă *adj.* **1.** senzual, (*livr.*) concupiscent. **2.** sexual, (*peior.*) pornografic.
erotísm *s. n.* senzualitate, voluptate, pornografie.
erotomán, -ă *adj., s. m. f.* obsedat sexual.
erotomanie *s. f.* obsesie sexuală.
eróu *s. m.* **1.** viteaz, brav. **2.** personaj.
eroziúne *s. f.* **1.** erodare, roadere, (*fig.*)

spălare. **2.** ~ *glaciară* = exarație. **3.** rosătură, julitură, excoriație.
eructá *vb.* a râgâi.
eructáție *s. f.* râgâială, râgâit.
erudít, -ă *adj.* învățat, doct, savant, cărturar.
erudíție *s. f.* cultură vastă, știință.
erúpe *vb.* **1.** a țâșni, a izbucni. **2.** a apărea, a se forma.
erúpție *s. f.* **1.** țâșnire, izbucnire. **2.** vulcanism. **3.** ~ *cromosferică* = erupție solară. **4.** alergie, exantem, (*pop.*) spuzeală.
erzáț *s. n.* surogat, succedaneu, înlocuitor.
escaladá *vb.* **1.** a sui, a urca. **2.** a sări, a trece; (*p. ext.*) a se extinde.
escaladáre *s. f.* **1.** suire, suiș, urcare. **2.** sărire, sărit, trecere. **3.** (*fig.*) extindere, intensificare.
escaládă *s. f.* escaladare, suire, cățărare; ascensiune.
escalatór *s. n.* scară rulantă.
escálă *s. f.* oprire, popas, stație.
escamotá *vb.* (*fig.*) a denatura, a falsifica, a măslui, a mistifica, a contrafface.
escapádă *s. f.* aventură.
eschivá *vb.* **1.** a (se) feri, a para. **2.** a se sustrage, a se fofila.
eschiváre *s. f.* sustragere.
eschívă *s. f.* eschivare.
escobár *s. m.* ipocrit.
escortá *vb.* a însoți, a păzi.
escortáre *s. f.* însoțire, păzire.
escórtă *s. f.* pază, gardă.
escroácă *s. f.* pungășoaică, șarlatancă, șnapancă.
escróc *s. m.* pungaș, șarlatan, (*pop.*) potlogar, hoț, impostor, șnapan, (*fig.*) scamator.
escrocá *vb.* a înșela, a pungăși, (*fam.*) a șmecheri.
escrocáre *s. f.* înșelare, pungășire, (*fam.*) potlogărie.
escrocheríe *s. f.* înșelăciune, pungășie, șarlatanie, șmecherie, potlogărie, hoție, delapidare, fraudă.
esculáp *s. m.* (*fam.*) medic.
esénță *s. f.* **1.** chintesență. **2.** natură, substanță. **3.** bază, fundament, temei. **4.** fond, (*fig.*) miez, nucleu.
esențiál, -ă *adj.* fundamental, principal, capital, important, primordial, (*livr.*) cardinal, major, nodal, necesar, indispensabil.
eséu *s. n.* (la rugbi) încercare.
esofág *s. n.* (*anat.*) (*reg.*) gușter.
esópic, -ă *adj.* ambiguu, sibilinic.
est *s. n.* răsărit, orient, (*pop.*) soare-răsare.
estét, -ă *s. m. f.* estetizant.
estétic, -ă *adj.* **1.** frumos, agreabil. **2.** decorativ, armonios.
estetizánt, -ă *s. m. f.* estet.
éstic, -ă *adj.* răsăritean, oriental.
estimá *vb.* a evalua, a aprecia, a prețui, a socoti.
estimábil, -ă *adj.* evaluabil; apreciabil.
estimáre *s. f.* evaluare, estimație.
estimáție *s. f.* evaluare, apreciere, prețuire.
estímp *adv.* (*reg.*) în acest an.
estív, -ă *adj.* estival.
estivál, -ă *adj.* estiv.
estompá *vb.* a (se) șterge, a (se) diminua, a (se) atenua.
estompát, -ă *adj.* **1.** vag, neclar, imprecis, șters. **2.** pal, stins, șters, (*fig.*) dulce. **3.** voalat.
estón, -ă *s. m. f., adj.* estonian.
estonián, -ă *s. m. f., adj.* eston.
estropiá *vb.* a schilodi, a mutila.
estropiát, -ă *adj.* schilodit, mutilat, infirm.
estropiáție *s. f.* estropiere.
estropiére *s. f.* estropiație.
eșafodáj *s. n.* schelă.
eșantión *s. n.* model, mostră, probă.
eșéc *s. n.* insucces, nereușită, înfrângere, nerealizare, (*livr.*) fiasco, *fam.* chix.
eșuá *vb.* a cădea, a pica, a da greș.
etáj *s. n.* cat, nivel.
etajéră *s. f.* poliță, (*reg.*) policer.
etalá *vb.* **1.** a exhiba. **2.** a expune, a arăta.
etaláj *s. n.* etalare, expunere.
etaláre *s. f.* **1.** exhibiție. **2.** etalaj, expunere.

etalón *s. n.* model.
etanól *s. m.* alcool etilic, spirt.
etánș, -ă *adj.* ermetic.
etápă *s. f.* **1.** fază, moment. **2.** stadiu.
etapizá *vb.* a eșalona.
etáte *s. f.* vârstă.
etatísm *s. n.* dirijism.
etatizá *vb.* a naționaliza.
etatizáre *s. f.* naționalizare.
eténă *s. f.* etilenă.
etér *s. n.* (*fig.*) aer, atmosferă, cer, văzduh.
eterát, -ă *adj.* (*fig.*) subtil, diafan, fin.
etéric, -ă *adj.* (*fig.*) subtil, fin, inconsistent.
etérn, -ă **1.** *adj.* neîncetat, veșnic, nepieritor, nemuritor. **2.** *adv.* pururi, veșnic.
eternitáte *s. f.* veșnicie, nemurire, vecie.
eternizá *vb.* a imortaliza, a perpetua.
étic, -ă **1.** *adj.* moral. **2.** *s. f.* morală.
etichetá *vb.* (*fig.*) a califica.
etichétă *s. f.* (*fig.*) ceremonial, protocol, regulă, ritual, tipic, rânduială, ceremonie.
etilénă *s. f.* (*chim.*) etenă.
etílic, -ă *adj.* **1.** *alcool* ~ = alcool, spirt, etanol. **2.** *eter* ~ = eter.
etilísm *s. n.* alcoolism, beție.
etimologíe *s. f.* **1.** (*gram., înv.*) morfologie. **2.** (*lingv.*) origine. **3.** etimon.
etímon *s. n.* etimologie.
etirá *vb.* a alungi, a întinde, a trage.
etiráre *s. f.* trefilare, trefilat.
étnic, -ă *adj. nume* ~ = nume de popor.
etníe *s. f.* comunitate etnică.
etnogenéză *s. f.* etnogenie.
etnogenie *s. f.* etnogeneză.
étos *s. n.* moralitate.
etranjér, -ă *adj.* străin.
eufuístic, -ă *adj.* (*livr.*) prețios, pompos, bombastic.
eugenétică *s. f.* eugenie.
eugeníe *s. f.* eugenetică.
euharístie *s. f.* împărtășanie, cumineătură, (*pop.*) grijanie.
eunúc *s. m.* hadâmb, famen, bărbat castrat; (*fig.*) om laș, fricos.
europenésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) european.
ev *s. n.* **1.** (*livr.*) eră, epocă. **2.** (*ist.*) *~ul mediu* = secolul de mijloc.
evacuá *vb.* **1.** a elibera, a goli, a libera. **2.** a părăsi. **3.** a elimina.
evacuáre *s. f.* **1.** eliberare, golire. **2.** părăsire. **2.** eliminare.
evadá *vb.* a fugi, a scăpa; (*fam.*) a o șterge.
evadáre *s. f.* fugă.
evaluá *vb.* a aprecia, a calcula, a estima, a măsura, a prețui, a socoti.
evaluábil, -ă *adj.* estimabil.
evaluáre *s. f.* **1.** apreciere, calcul, calculare, estimare, măsurare, prețuire, socotire. **2.** (*fig.*) bilanț, socoteală.
evanghéliar *s. n.* tetraevanghel, evanghelie.
evanghélic, -ă *adj., s. m. f.* protestant.
evanghélie *s. f.* evangheliar, tetraevanghel, tetraevangheliar.
evaporá *vb.* **1.** a (se) vaporiza, a (se) volatiliza. **2.** (*fig.: fam.*) a dispărea.
evaporáre *s. f.* **1.** vaporizare, volatilizare, evaporație. **2.** (*fig.*) dispariție, volatilizare.
evaporáție *s. f.* (*fiz.*) evaporare.
evazát, -ă *adj.* cloș.
evaziv, -ă *adj.* vag, ocolit, imprecis.
evenimént *s. n.* **1.** întâmplare, fapt important. **2.** accident.
eventuál, -ă **1.** *adj.* posibil, probabil. **2.** *adv.* cumva.
eventualitáte *s. f.* posibilitate, probabilitate.
eversiúne *s. f.* (*livr.*) răsturnare, ruinare, ruină.
evidént, -ă *adj.* clar, vădit, neîndoielnic, indiscutabil, (*livr.*) indubitabil.
evidénță *s. f.* certitudine, claritate, pregnanță.
evidențiá *vb.* **1.** a (se) deosebi, a (se) distinge, a (se) remarca. **2.** a se profila, a se contura. **3.** a reieși, a se reliefa.
evidențiére *s. f.* **1.** profilare, conturare. **2.** accentuare, marcare, reliefare.
evirație *s. f.* (rar) castrare, jugănire, scopire, sterilizare, (*livr.*) emasculație.
evitá *vb.* **1.** a ocoli. **2.** a se feri. **3.** a

împiedica, a îndepărta, a înlătura, a preveni.

evitáre *s. f.* **1.** ocolire. **2.** împiedecare, îndepărtare, înlăturare, prevenire.

evlávie *s. f.* cucernicie, pietate, pioșenie, smerenie, (*livr.*) devoțiune, credință.

evlaviós, –oásă *adj.* cucernic, cuvios, pios, devot, credincios, smerit, religios.

evocá *vb.* **1.** a sugera. **2.** a chema, a reaminti, a redeștepta. **3.** a aminti.

evocatív, –ă *adj.* evocator, expresiv, sugestiv, (*fig.*) colorat.

evocatór, –oáre *adj.* evocativ, sugestiv, expresiv, pitoresc, (*fig.*) colorat.

evocáție *s. f.* evocare.

evoluá *vb.* **1.** a se dezvolta, a se transforma, a progresa. **2.** a se desfășura, a decurge.

evoluáre *s. f.* evoluție.

evoluát, –ă *adj.* **1.** dezvoltat. **2.** superior.

evolútă *s. f.* (*mat.*) desfășurată.

evolutív, –ă *adj.* cronologic, diacronic, istoric.

evolúție *s. f.* **1.** dezvoltare, prefacere, schimbare, transformare, progres. **2.** desfășurare, curs, dezvoltare, mers.

evoluționísm *s. n.* darwinism, transformism.

evoluționíst, –ă *s. m. f* (*biol.*) transformist.

evreiésc, –iáscă *adj.* izraelit.

evréu *s. m.* izraelit.

evulsiúne *s. f.* (*livr.*) smulgere; scoatere, extracție.

ex– fost, (*înv.*) biv.

exacerbá *vb.* (*livr.*) a întări, a intensifica, a accentua, a exagera.

exacerbáre *s. f.* (*livr.*) exacerbație.

exacerbát, –ă *adj.* (*livr.*) intensificat, accentuat, exagerat.

exacerbáție *s. f.* exacerbare.

exáct, –ă **I.** *adj.* **1.** adevărat, corect, drept, just. **2.** fidel. **3.** fix, precis. **4.** riguros, științific. **5.** punctual, parolist. **II.** *adv.* **1.** tocmai, chiar. **2.** ad-litteram. **3.** fix, punct, (*fig.*) matematic. **4.** drept.

exactitáte *s. f.* **1.** adevăr. **2.** exactitudine, justețe, precizie, fidelitate. **3.** punctualitate.

exactitúdine *s. f.* **1.** adevăr. **2.** exactitate. **3.** punctualitate.

exacțiúne *s. f.* abuz.

exagerá *vb.* (*fig.*) a înflori, a umfla, a deforma; a dramatiza.

exageráre *s. f.* exagerație, exces.

exagerát, –ă *adj.* **1.** excesiv, (*livr.*) hiperbolic, caricatural. **2.** exorbitant, excesiv, ridicat, scump. **3.** abuziv.

exagerátie *s. f.* (rar) exagerare.

exalá *vb.* a emana, a emite, a degaja.

exaláre *s. f.* exalație.

exalátie *s. f.* exalare, abureală, emanație.

exaltá *vb.* **1.** a (se) înflăcăra, a (se) entuziasma. **2.** a slăvi, a glorifica.

exaltáre *s. f.* **1.** entuziasm, încântare, înflăcărare. **2.** slăvire, glorificare.

exaltát, –ă **1.** *adj.* entuziasmat, înflăcărat; surescitat; (*p. ext.*) smintit. **2.** *s. m. f.* fanatic.

exámen *s. n.* **1.** probă, verificare. **2.** cercetare, examinare, analiză, investigare.

examiná *vb.* **1.** a analiza, a cerceta, a studia, a observa. **2.** a sonda, a investiga, a tatona. **3.** a asculta, a întreba, a chestiona. **4.** (*med.*) a consulta.

examináre *s. f.* **1.** analiză, cercetare, observare, studiere. **2.** ascultare, chestionare, interogare. **3.** (*med.*) consultare.

exantém *s. n.* alergie, erupție, (*pop.*) spuzeală.

exarátie *s. f.* eroziune glaciară.

exasperá *vb.* a despera; a agasa.

exasperánt, –ă *adj.* înnebunitor.

exasperáre *s. f.* desperare.

exasperát, –ă *adj.* desperat.

excavá *vb.* a săpa.

excaváre *s. f.* excavație, săpare.

excavátie *s. f.* săpătură, excavare.

excedá *vb.* a copleși, a covârși.

excedént *s. n.* surplus, prisos, prisosință, plus.

excelá *vb.* a se remarca, a se evidenția, a se deosebi.

excelént, –ă *adj.* desoebit, admirabil, remarcabil, minunat.

excéntric, –ă *adj.* neobișnuit, ciudat, bizar, extravagant, original, straniu, (*livr.*) abracadabrant, (*fig.*) fistichiu, trăsnit.

excentricitáte *s. f.* originalitate, ciudățenie, bizarerie, extravaganță, fantezie.

exceptá *vb.* a exclude, (*înv.*) a scoate.

excépție *s. f.* abatere.

excepționál, –ă **1.** *adj.* deosebit. **2.** *adj.* extraordinar, excelent, remarcabil, grozav, teribil. **3.** *adv.* extraordinar, grozav, nemaipomenit, foarte.

excerptá *vb.* a despuia.

excés *s. n.* **1.** surplus. **2.** abuz, exagerare. **3.** abuz, samavolnicie, silnicie.

excesív, –ă **I.** *adj.* **1.** exagerat, (*livr.*) hiperbolic. **2.** exagerat, abuziv. **3.** exorbitant, exagerat, scump, (*livr.*) inabordabil, (*fig.*) pipărat. **4.** abuziv, arbitrar, despotic, samavolnic. **II.** *adv.* cam, exagerat, prea.

excitá *vb.* (*fiziol.*) a activa, a stimula, (*pop.*) a ațâța, a stârni.

excitánt, –ă **1.** *adj.* ațâtător, excitator. **2.** *s. n.* stimulent, stimul.

excitáre *s. f.* excitație, activare, stimulare.

excitatór, –oáre *adj.* excitant, ațâtător.

excitátie *s. f.* excitare, activare, stimulare.

excizá *vb.* **1.** a extirpa. **2.** a scobi.

excízie *s. f.* (*med.*) extirpare.

exclamá *vb.* a striga.

exclamáre *s. f.* exclamație, strigăt.

exclamatív, –ă *adj.* exclamator.

exclamatór, –oáre *adj.* exclamativ.

exclamátie *s. f.* exclamare, strigăt.

exclúde *vb.* a elimina, a înlătura, a scoate, a îndepărta.

exclúdere *s. f.* eliminare, înlăturare, scoatere, excluziune.

exclús, –ă **1.** *adj.* eliminat, îndepărtat. **2.** *adv.* imposibil, inadmisibil, nicidecum.

exclusív *adv.* **1.** numai. **2.** doar, sigur.

excluziúne *s. f.* excludere, interdicție, prohibiție, interzicere.

excomunicá *vb.* (*bis.*) a afurisi, a anatemiza, a blestema.

excomunicáre *s. f.* (*bis.*) afurisenie, afurisire, anatemă, blestem.

excoriá *vb.* a se jupui.

excoriátie *s. f.* julitură, eroziune, excoriere.

excoriére *s. f.* excoriație.

excrémént *s. n.* (la *pl.*) materii fecale, (*fig.*) rahat.

excrescéntă *s. f.* creștătură, cucui.

excrétie *s. f.* (*fiziol.*) secreție externă, secreție exocrină.

excúrs *s. n.* (*livr.*) digresiune, paranteză, divagație.

excúrsie *s. f.* drumeție.

execrábil, –ă *adj.* respingător, îngrozitor, oribil, dezbustător, detestabil.

execrátie *s. f.* oroare, repulsie.

executá *vb.* **1.** a prelucra, a face, a fabrica, a confecționa, a produce. **2.** a efectua, a realiza. **3.** a se supune, a da ascultare. **4.** (*muz.*) a cânta, a interpreta.

executábil, –ă *adj.* realizabil.

executánt, –ă **1.** *adj.* executor. **2.** *s. m. f* interpret; (*p. ext.*) muzician, cântăreț, corist.

executáre *s. f.* **1.** confecționare, fabricare, producere. **2.** execuție, îndeplinire. **3.** (*muz.*) execuție, interpretare.

executór, –oáre *adj.* executant.

execútie *s. f.* **1.** executare, facere, înfăptuire, realizare, săvârșire. **2.** lucrătură. **3.** (*muz.*) interpretare, intonare.

exemplár[1] *s. n.* **1.** piesă. **2.** bucată.

exemplár[2], **–ă** *adj.* impecabil, ireproșabil.

exemplificá *vb.* a lămuri, a demonstra, a ilustra, (*înv.*) a pildui.

exemplificáre *s. f.* **1.** ilustrare. **2.** exemplu.

exémplu *s. n.* **1.** model, pildă. **2.** model, mostră, probă, specimen, tip.

exercitá *vb.* a practica, a profesa.

exercítiu *s. n.* practică, (*p. ext.*) experiență, (rar) deprindere.

exerézǎ *s. f.* (*med.*) ablație, extirpare.

exfoliá *vb.* **1.** a (se) coji. **2.** a (se) scutura, a (se) desfrunzi.

exfoliére *s. f.* desfrunzire.

exhaustív, –ă *adj.* (*livr.*) complet, integral, total.

exhibá *vb.* a etala, a arăta.
exhibíție *s. f.* **1.** etalare. **2.** (*la pl.*) jonglerii, scamatorii.
exhibiționíst *s. m.* satir, pervers.
exhumá *vb.* a deshuma, a dezgropa, (*reg.*) a dezmormânta.
exhumáre *s. f.* deshumare, dezgropare, (*reg.*) dezmormântare.
exíge *vb.* (*livr.*) a cere, a necesita; a obliga.
exigént, –ă *adj.* **1.** pretențios, riguros, sever. **2.** conștiincios, meticulos, scrupulos.
exigéntă *s. f.* **1.** pretenție, rigurozitate, severitate, exiguitate. **2.** cerință, imperativ, necesitate, nevoie, trebuință. **3.** acribie, conștiinciozitate, meticulozitate, rigurozitate.
exiguitáte *s. f.* (rar) exigență.
exíl *s. n.* exilare, pribegie, surghiun, deportare.
exilá *vb.* **1.** a surghiuni, a deporta, a proscrie; (*fig.*) a izgoni, a alunga. **2.** a pribegi.
exilát, –ă *adj.* surghiunit, proscris; (*fig.*) retras, izolat.
existá *vb.* **1.** a se afla, a fi, a se găsi. **2.** a fi, a trăi, a viețui. **3.** a dăinui, a dura, a fi, a se menține, a persista, a subzista. **4.** a data. **5.** a consta, a rezida, a se afla.
existént, –ă *adj.* prezent.
existéntă *s. f.* **1.** trai, viață. **2.** prezență.
éxitus *s. n.* (*livr.*) moarte, deces, sfârșit.
exobiologíe *s. f.* astrobiologie.
exocárp *s. n.* (*bot.*) epicarp, pieliță.
exoftálmic, –ă *adj.* bulbucat.
exorbitánt, –ă *adj.* excesiv, exagerat, scump, (*livr.*) inabordabil, (*fig.*) pipărat.
exortá *vb.* (*livr.*) a înflăcăra, a îndemna.
exortáre *s. f.* (*livr.*) înflăcărare.
exortáție *s. f.* încurajare, îndemn, îmbold, înflăcărare, exortare.
exostóză *s. f.* (*med. vet.*) (*pop.*) os mort.
exotéric, –ă *adj.* public.
exotérm, –ă *adj.* (*fiz.*) exotermic.
exotérmic, –ă *adj.* exoterm.
expandát, –ă *adj.* (*chim.*) spongios.
expansíbil, –ă *adj.* (*fiz.*) dilatabil.
expansiúne *s. f.* **1.** (*fiz.*) destindere, detentă. dilatare. **2.** dezvoltare economică. **3.** (*fig.*) expansivitate, exuberanță, vioiciune.
expansív, –ă *adj.* **1.** vioi, exuberant, **2.** comunicativ, (*fig.*) deschis, sociabil, volubil.
expansivitáte *s. f.* **1.** exuberanță. **2.** comunicativitate, sociabilitate.
expatriá *vb.* a emigra, a pribegi.
expatriát, –ă *adj., s. m. f.* emigrant, pribeag.
expatriére *s. f.* emigrare, emigrație, pribegie.
expectatívă *s. f.* expectație.
expectáție *s. f.* (*livr.*) așteptare; expectativă.
expectorá *vb.* a scuipa.
expectoráre *s. f.* expectorație.
expectorátie *s. f.* **1.** flegmă, spută, scuipat. **2.** expectorare.
expediá *vb.* **1.** a trimite. **2.** a adresa, a scrie, a trimite.
expediére *s. f.* expediție, trimitere.
expeditív, –ă *adj.* prompt, iute, operativ.
expeditór, –oáre *s. m. f., adj.* trimițător.
expedíție *s. f.* expediere, trimitere.
experiéntă *s. f.* **1.** practică, rutină. **2.** experiment, încercare, probă.
experimént *s. n.* observație provocată, experiență.
experimentá *vb.* a încerca, a proba.
experimentát, –ă *adj.* **1.** capabil, competent, priceput, valoros. **2.** încercat, pățit. **3.** deprins, încercat, versat, rutinat.
expért, –ă *s. m. f., adj.* cunoscător, specialist.
expiá *vb.* (*livr.*) a ispăși, a îndura. **2.** a sucomba, a deceda, a muri.
expiatór, –oáre *adj.* (*livr.*) ispășitor.
expiáție *s. f.* (*livr.*) ispășire, expiere.
expiére *s. f.* expiație, ispășire.
expirá *vb.* **1.** a se încheia, a se termina. **2.** a se împlini, a trece. **3.** (*fig.*) a muri, a deceda, a sucomba, a pieri, a răposa.
expiráre *s. f.* expirație, săvârșire; împlinire.

expirátie *s. f.* expirare.
explicá *vb.* **1.** a lămuri; a expune, a preda. **2.** a se justifica. **3.** a analiza, a comenta, a interpreta, (*fig.*) a descifra. **4.** a glosa.
explicábil, –ă *adj.* justificabil, motivabil.
explicáre *s. f.* **1.** lămurire, elucidare, clarificare, rezolvare. **2.** demonstrare, explicație. **3.** comentare, interpretare, (*fig.*) descifrare.
explicatív, –ă *adj.* lămuritor, (*înv.*) explicator, deslușitor.
explicatór, –oáre *adj.* (*înv.*) explicativ.
explicátie *s. f.* **1.** clarificare, elucidare, lămurire, rezolvare, (*fig.*) descâlcire. **2.** demonstrare, explicare. **3.** comentariu, glosă, notă. **4.** indicație, instrucțiuni. **5.** explicare, justificare, motivare. **6.** cauză.
explícit, –ă **1.** *adj.* clar, deslușit, lămurit, expres, inteligibil, (*livr.*) comprehensibil. **2.** *adv.* clar, expres, răspicat, (*fig.*) curat.
exploatá *vb.* **1.** a valorifica. **2.** a asupri, a prigoni, a oprima, a împila, (*fig.*) a stoarce.
exploatábil, –ă *adj.* valorificabil.
exploatáre *s. f.* **1.** valorificare. **2.** exploatație. **3.** ~ *la zi* = carieră.
exploatát, –ă *adj., s. m. f.* asuprit, împilat, prigonit, oprimat.
exploatatór, –oáre *adj., s. m. f.* asupritor, opresor, profitor, spoliator, (*fam.*) vampir.
exploatátie *s. f.* **1.** exploatare. **2.** ~ *agricolă* = fermă. **3.** ~ *de banane* = plantație.
explodá *vb.* **1.** a detona. **2.** a erupe. **3.** (*fig.*) a izbucni.
explodáre *s. f.* explozie.
explodór *s. n.* explozor.
explorá *vb.* **1.** a sonda, a prospecta. **2.** a cerceta, a analiza, a examina, a studia, a investiga.
exploráre *s. f.* **1.** sondare, prospectare. **2.** cercetare, analizare, examen, examinare, investigație.
explozíbil, –ă *adj., s. n.* detonant, exploziv, fulminant.
explózie *s. f.* explodare, detonație, fulminație.
explozív, –ă **1.** *adj., s. n.* detonant, explozibil, fulminant. **2.** *adj.* (*fon.*) ocluziv.
exponént, –ă *s. m. f.* reprezentant, (*fig.*) interpret.
expórt *s. n.* exportare.
exportáre *s. f.* export.
exportatór, –oáre *s. m. f.* comerciant, intermediar.
expozéu *s. n.* expunere, dare de seamă.
expozitív, –ă *adj.* enunțiativ.
exprés, –ă **1.** *adj.* clar, deslușit, lămurit, explicit, inteligibil, (*livr.*) comprehensibil. **2.** *adv.* precis, anume, dinadins, intenționat, înadins, special pentru...
exprésie *s. f.* **1.** exprimare; cuvânt. **2.** (*pop.*) zicere. **3.** aer, aspect, chip, figură, mină, (*fam.*) mutră, fizionomie.
expresív, –ă *adj.* evocativ, evocator, pitoresc, semnificativ, sugestiv, viu, (*fig.*) colorat.
expresivitáte *s. f.* elocvență, plasticitate, sugestivitate.
exprimá *vb.* **1.** a expune, a formula, a comunica. **2.** a vorbi. **3.** a înfățișa, a reda, a reprezenta. **4.** a exterioriza.
exprimáre *s. f.* **1.** formulare, pronunțare, zicere. **2.** vorbă, vorbire.
expúne *vb.* **1.** a arăta, a înfățișa, a relata, a spune, a explica. **2.** a exprima, a formula. **3.** a risca.
expúnere *s. f.* **1.** relatare; narațiune, povestire. **2.** expozeu. **3.** elaborare, enunțare, formulare.
expurgáre *s. f.* expurgație.
expurgátie *s. f.* expurgare.
exsudátie *s. f.* transpirație, asudare.
extátic, –ă *adj.* fermecat, încântat, extaziat.
extáz *s. n.* adorație, venerație, extaziere.
extaziá *vb.* a se minuna.
extaziát, –ă *adj.* încântat, fermecat.
extensiúne *s. f.* **1.** dezvoltare, creștere, amplificare, extindere. **2.** (*log.*) sferă, denotație.
extenuá *vb.* a (se) istovi, a (se) obosi, a (se) epuiza.

extenuánt, -ă *adj.* istovitor, epuizant, obositor, (*pop.*) ostenitor, sleit, sfârșit.
extenuáre *s. f.* istovire, epuizare.
extenuát, -ă *ad.* istovit, epuizat, sleit, sfârșit.
exteriór, -oáră **I.** *adj.* extern. **II.** *s. n.* **1.** fațadă. **2.** ținută, înfățișare, aspect, alură.
exteriorizá *vb.* **1.** a comunica, a exprima. **2.** a (se) manifesta.
exteriorizáre *s. f.* exprimare, manifestare exterioară.
extermină *vb.* a ucide, a masacra, a stârpi.
exterminăre *s. f.* masacrare, stârpire, exterminațiune, genocid.
exterminatór, -oáre *adj., s. m. f.* nimicitor, distrugător.
exterminațiúne *s. f.* (rar) exterminare.
extérn, -ă **I.** *adj.* **1.** exterior. **2.** străin. **II.** *s. m. f* student în medicină; (*p. ext.*) medic.
extinctór *s. n.* stingător.
extincție *s. f.* **1.** stingere, slăbire. **2.** (*fig.*) moarte, deces.
extínde *vb.* a (se) lărgi, a (se) întinde, a (se) mări.
extíndere *s. f.* întindere, mărire, lărgire.
extiprá *vb.* **1.** (*med.*) a exciza. **2.** (*fig.*) a distruge, a nimici, a stârpi.
extirpáre *s. f.* extipрație, excizie.
extirpáție *s. f.* extirpare.
extorcá *vb.* (*fig.*) a stoarce.
extorcáre *s. f.* (*fig.*) stoarcere, extorsiune.
extorsiúne *s. f.* extorcare.
extraconjugál, -ă *adj.* adulterin, extramarital.
extráct *s. n.* (ieșit din uz) fragment, pasaj.
extrácție *s. f.* **1.** extragere, scoatere. **2.** (*livr.*) origine, proveniență.
extra-dry (pr. *extra-drai*) *adj. invar.* foarte sec.
extrafín, -ă *adj.* superfin.
extráge *vb.* **1.** a scoate. **2.** a lua, a scoate.
extrágere *s. f.* extracție, scoatere.
extramarital, -ă *adj.* extraconjugal.
extranéu, -ée *adj.* străin.
extraordinár, -ă *adj.* **1.** colosal, enorm, excepțional, formidabil, gigantic, neobișnuit, uriaș, (*livr.*) mirabil. **2.** desăvârșit, magistral, minunat, perfect, splendid, sublim, superb.
extrapoláre *s. f.* extrapolație.
extrapolație *s. f.* extrapolare.
extrás *s. n.* fragment, pasaj.
extravagánt, -ă *adj.* bizar, ciudat, excentric, neobișnuit, original, paradoxal, straniu, (*livr.*) abracadabrant, (*fig.*) fistichiu, sucit, trăsnit.
extravagánță *s. f.* bizarerie, ciudățenie, excentricitate, originalitate.
extrém, -ă **I.** *adj.* **1.** exagerat. **2.** terminal, final. **3.** drastic, radical. **II.** *adv.* deosebit, excepțional, foarte, grozav, teribil. **III.** *s. f.* **1.** margine, limită, cap, capăt, extremitate. **2.** (sport) aripă.
extremitáte *s. f.* limită, extremă, margine, punct final.
extrudáre *s. f.* (*tehn.*) extruziune.
extruziúne *s. f.* (*tehn.*) extrudare.
exuberánt, -ă *adj.* **1.** expansiv, vioi, înflăcărat. **2.** comunicativ, sociabil, (*fig.*) deschis.
exuberánță *s. f.* **1.** expansivitate, euforie. **2.** (rar) bogăție, belșug.
exultáre *s. f.* exultație.
exultáție *s. f.* exultare.
ezitá *vb.* a șovăi, a se codi, a pregeta.
ezitánt, -ă *adj.* șovăitor, nehotărât, indecis, (*fig.*) oscilant.
ezitáre *s. f.* șovăială, nehotărâre, (*livr.*) indecizie, (*pop.*) preget.
ezotéric, -ă *adj.* ascuns, secret, tainic.

F

fabricá *vb.* **1.** a produce, a face, a confecționa, a realiza, a manufactura. **2.** (*fig.*) a născoci, a plăsmui, a inventa, a crea.
fábrică *s. f.* uzină.
fabulá *vb.* a inventa, a imagina; (*p. ext.*) a minți.
fabulație *s. f.* **1.** afabulație, intrigă, (rar) fabulă, (*livr.*) tramă. **2.** mitomanie, minciună.
fábulă *s. f.* **1.** afabulație, (*pop.*) tâlc. **2.** minciună.
fabulós, -oásă *adj.* **1.** fantastic, legendar, mitic, supranatural. **2.** colosal, enorm, extraordinar, gigantic. **3.** imaginar, ireal.
fáce *vb.* **1.** a executa, a realiza, a fabrica, (*pop.*) a meșteri. **2.** a construi, a clădi, a zidi. **3.** a prepara, a găti. **4.** a naște, a procrea. **5.** a compune, a scrie, a redacta. **6.** a parcurge. **7.** a determina, a convinge. **8.** a preface, a schimba, a transforma în... **9.** a săvârși, a făptui, a comite. **10.** (*bis.*) a crea, a zidi. **11.** a descânta, a fermeca, a ursi, a vrăji. **12.** a acumula, a economisi. **13.** a se produce, a se ivi, a se lăsa. **14.** a ajunge, a deveni. **15.** a se preface, a simula. **16.** a merge, a parcurge, a străbate. **17.** a valora, a prețui; a costa.
fácere *s. f.* **1.** ~ *de bine* = binefacere. **3.** *Facerea* sau *Cartea ~ii* = geneza. **3.** construire, zidire. **4.** naștere, procreare.
facețíe *s. f.* snoavă; butadă, farsă.
facețiós, -oásă *adj.* glumeț, poznaș.
fáchie *s. f.* (*înv.*) făclie, (*pop.*) văpaie, torță, (*reg.*) opaiț.
fachír *s. m.* iluzionist, scamator, prestidigitator.
fachirísm *s. n.* scamatorie.
fácies *s. n.* fizionomie.
facíl, -ă **I.** *adj.* **1.** simplu, ușor. **2.** comod, lesnicios, ușor. **3.** superficial. **II.** *adv.* comod, lesne.
facilitá *vb.* a favoriza, a înlesni, a ușura.
facilitáre *s. f.* înlesnire, ușurare, favorizare.
facilitáte *s. f.* **1.** înlesnire, simplitate, ușurință. **2.** (la *pl.*) înlesniri.
fáclă *s. f.* făclie, torță, (*înv.*) fachie.
facóndă *s. f.* limbuție, volubilitate.
factice *adj. invar.* artificial, nefiresc, prefăcut.
factitív *adj.* (*gram.*) (verb) cauzativ.
fáctor *s. m.* **1.** condiție. **2.** poștaș, (rar) curier.
fáctoriță *s. f.* poștăriță.
factúră *s. f.* **1.** caracter, gen, natură. **2.** conformație, constituție, fizic, structură, alcătuire.
facțiúne *s. f.* (*pol.*) partidă, grupare.
facultáte *s. f.* **1.** aptitudine, capacitate, însușire. **2.** însușire, proprietate.
facultatív, -ă *adj.* benevol, nesilit, voluntar, neobligatoriu.
fad, -ă *adj.* **1.** insipid, searbăd, sălciu. **2.** (*fig.*) plat, anost, neinteresant, plictisitor, inexpresiv, plicticos.
fáe *s. f.* (*reg.*) ciumăfaie, laur.
faetón *s. n.* **1.** șaretă, brișcă[2], cabrioletă. **2.** (*reg.*) cotigă.
fagacée *s. f. pl.* cupulifere.

faiantár *s. m.* faiantator.
faințatór, –oáre *s. m. f.* faiantar.
faiánță *s. f. (livr.)* majolică.
fáimă *s. f.* **1.** renume, reputație, pretigiu, vază, notorietate, celebritate, fală. **2.** veste, zvon.
faimós, –oásă *adj.* **1.** vestit, celebru, renumit, ilustru, reputat, *(fig.)* strălucit. **2.** consacrat, notoriu. **3.** legendar.
fain, –ă *adj. (reg.)* frumos, minunat, bun.
fairplay (pr. *férplei*) *s. n.* joc corect.
fálă *s. f.* **1.** aroganță, fudulie, îngâmfare, vanitate, mândrie, trufie, orgoliu, *(livr.)* morgă, fatuitate. **2.** glorie, faimă, mândrie. **3.** strălucire, măreție, pompă, fast.
falbalá *s. f. (înv.)* volan, manget.
fálcă *s. f.* **1.** maxilar. **2.** mandibulă. **3.** maxilă.
fald *s. n.* creț, cută, godeu, pliseu, pliu.
fálie *s. f. (geol.)* fractură, ruptură, despicătură.
faliмént *s. n. (fin.)* bancrută, crah; *(fig.)* ruină, eșec total.
falimentár, –ă *adj. (fin.)* insolvabil.
falít, –ă *(fin)* **1.** *adj.* insolvabil; *(fig.)* ruinat, sărăcit, distrus. **2.** *s. m. f.* bancrutar, *(înv.)* mofluz.
fálnic, –ă *adj.* **1.** grandios, impozant, impunător, măreț, splendid, *(livr.)* magnific, *(pop.)* mândru, *(fig.)* trufaș. *2.* arătos, frumos, *(pop.)* mândru. **3.** glorios, strălucit.
fals, –ă **1.** *adj.* **1.** contrafăcut, falsificat, neautenti… …ficial, *(livr.)* postiș. **3.** prefăcu… …ipocrit, duplicitar, vicl… …vr.) machiavelic, (*… …ronat, inexact. **s. II.** *adv.* …contrafac… …face, …a
escroc… potlogăr…
escrocherie *s. f.* şarlatanie, şmecherie, … delapidare, fraudă.
esculáp *s. m. (fam.)* medic.
esénță *s. f.* **1.** chintesență. **2.** natură, duplicitate, fățărnicie, ipocrizie, prefăcătorie, perfidie, viclenie, *(fig.)* iezuitism, mascaradă.
famélic, –ă *adj. (livr.)* înfometat, flămând.
fámen *s. m.* **1.** *(înv.)* bărbat castrat; *(spec.)* eunuc. **2.** *(fig.)* desfrânat, imoral, afemeiat.
familiál, –ă *adj.* **1.** casnic, domestic, gospodăresc. **2.** *planning* ~ = controlul nașterilor.
familiár, –ă *adj.* **1.** obișnuit, simplu. **2.** afectuos, cordial, prietenos, apropiat, intim. **3.** cunoscut, știut.
familiarísm *s. n.* familiaritate.
familiarităte *s. f.* familiarism.
familiarizá *vb.* a (se) aclimatiza, a (se) deprinde, a (se) învăța, a (se) obișnui.
familie *s. f.* **1.** neam, viță, *(livr.)* stirpe. **2.** casă, cămin; *(fig.)* dinastie.
fan *s. m.* simpatizant, admirator, suporter.
faná *vb.* a se trece, *(fig.)* a se ofili, a se vesteji.
fanár *s. n. (înv.)* felinar.
fanaragíu[1] *s. m. (înv.)* lampagiu.
fanaragíu[2] *s. m. (înv.)* fanariot.
fanariót, –ă *adj.* fanariotic.
fanariótic, –ă *adj.* fanariot.
fanariotísm *s. n. (fig.)* ipocrizie, viclenie, fățărnicie.
fanát, –ă *adj.* trecut, *(fig.)* ofilit, vestejit.
fanátic, –ă **1.** *adj.* pătimaș, intolerant, fervent, pasionat, entuziast, extremist, nestăpânit. **2.** *adj., s. m. f.* bigot, habotnic.
fanatísm *s. n.* **1.** intoleranță. **2.** bigotism, habotnicie, *(livr.)* fervoare.
fandoseálă *s. f. (fam.)* capriciu, chef, moft, nazuri, fandosire, sclifoseală, fițe, izmeneală.
fandosí *vb. (fam.)* a se prosti, a se sclifosi, a se izmeni.
fandosíre *s. f. (fam.)* fandoseală.
…ndosít, –ă *adj. (fam.)* capricios, mofturos, sclifosit, izmenit.
… *s. n.* lignofoliu.
…mă *s. f. (bot.)* antofită, sperma…
…nă *s. m. f., adj.* lăudăros.

fanfaronádă *s. f.* lăudăroșenie, rodomontadă.
fanión *s. n.* steguleț.
fanón *s. n. (anat.)* salbă.
fantásc, –ă *adj. (livr.)* ciudat, bizar.
fantasmagóric, –ă *adj.* **1.** ireal, fantastic. **2.** bizar, ciudat, fantezist, extravagant.
fantasmagorie *s. f.* **1.** închipuire, nălucire, vedenie. **2.** aberație, absurditate, prostie, elucubrație, enormitate.
fantásmă *s. f.* stafie, nălucă, arătare, fantomă, vedenie, viziune, *(pop.)* moroi, strigoi, *(fig.)* himeră.
fantást, –ă *s. m. f.* original, visător, idealist.
fantástic, –ă *adj.* **1.** ireal, imaginar, fantasmagoric, plăsmuit. **2.** fabulos, legendar, supranatural, feeric. **3.** fantezist, irealizabil, utopic, *(livr.)* himeric. **4.** colosal, enorm, imens, formidabil, extraordinar.
fantazá *vb.* a-și imagina, a plăsmui.
fántă *s. f.* **1.** *(tehn.)* crăpătură. **2.** *(fiz.)* fereastră.
fánte *s. m.* **1.** filfizon. **2.** valet.
fantezie *s. f.* **1.** imaginație, închipuire, invenție, plăsmuire, născocire. **2.** capriciu, chef, fandoseală, moft, sclifoseală, *(reg.)* năbădaie. **3.** *(muz.)* capriciu.
fantezíst, –ă *adj.* **1.** imaginar, născocit, plăsmuit. **2.** ireal, irealizabil, utopic, *(livr.)* himeric. **3.** ciudat, bizar, curios, extravagant, original, boem.
fantomátic, –ă *adj.* spectral, fantastic, ireal; *(fig.)* vag, aparent, închipuit.
fantómă *s. f.* nălucă, stafie, vedenie, strigoi, fantasmă, arătare. *(pop.)* moroi; *(fig.)* aparență, umbră, plăsmuire.
fantóșă *s. f. (livr.)* marionetă.
fapt *s. n.* **1.** caz, întâmplare. **2.** fenomen. **3.** faptă. **4.** *(pop.)* început. **5.** farmec, vrajă, magie. **6.** *(med.)* scarlatină. **7.** *~ul zilei* = aurora, crepuscul, zori.
fáptă *s. f.* **1.** fapt, ispravă. **2.** acțiune, operă, realizare, întâmplare.
fáptic, –ă *adj.* material.
far *s. n.* **1.** proiector. **2.** *(fig.)* îndrumător, ghid.
farafastâc *s. n. (pop.)* **1.** moft, capriciu, fasoane, toane, naz. **2.** (la *pl.*) zorzoane.
faraón *s. m.* **1.** demon, diavol, drac, naiba. **2.** *(fam.; ir.)* țigan.
fáră *s. f. (înv.)* neam, gintă, națiune; soi.
fárbă *s. f. (reg.)* vopsea, culoare.
fard *s. n. (pop.)* boia, boială, dres[1], suliman.
fardá *vb.* a (se) machia, *(pop.)* a (se) sulemeni, a (se) boi[1], a (se) rumeni, a (se) grima.
fardáre *s. f.* boire, machiere, vopsire, sulemenire.
fardát, –ă *adj.* machiat, vopsit, *(pop.)* boit, dres, rumenit, sulemenit, grimat.
farétră *s. f. (rar)* tolbă.
farfará *s. f. (fam.; peior.)* flecar, palavragiu, guraliv, limbut, *(pop.)* gură-slobodă, vorbă-lungă.
farfazoáne *s. f. pl. (reg.)* mofuri, fasoane.
farfurie *s. f.* **1.** taler, talger, *(reg.)* tipsie. **2.** *(înv.)* porțelan. **3.** *~ zburătoare* = O. Z. N.
farfurioáră *s. f.* farfuriuță.
farfuriúță *s. f.* farfurioară.
fariséic, –ă *adj.* ipocrit, fățarnic, prefăcut, perfid, fals, duplicitar, șiret, viclean, *(livr.)* machiavelic, *(fig.)* iezuit.
fariseísm *s. n.* ipocrizie, fățărnicie, duplicitate, perfidie, prefăcătorie, viclenie.
fariséu *s. m.* om fățarnic, prefăcut, ipocrit, șiret, viclean, mincinos, fals, iudă.
farmacíe *s. f. (pop.)* spițerie, *(reg.)* apotecă, potică.
farmacíst *s. m. (pop.)* spițer, *(reg.)* poticăraș, poticar.
farmacístă *s. f. (pop.)* spițereasă.
farmazón[1], **–oánă** *s. m. f. (pop.)* vrăjitor, vraci; *(fig.)* om viclean.
farmazón[2] *s. m. (pop.)* **1.** francmason. **2.** panglicar, șiret, vrăjitor, scamator.
farmazonie *s. f. (pop.)* vrajă, farmec, magie, vrăjitorie, șiretenie.
fármec *s. n.* **1.** vrajă, vrăjitorie, descântec, fapt, făcătură, solomonie, magie. **2.** desfătare, plăcere, încântare, fasci-

faianțár *s. m.* faianțator.
faințatór, -oáre *s. m. f.* faianțar.
faiánță *s. f. (livr.)* majolică.
fáimă *s. f.* **1.** renume, reputație, pretigiu, vază, notorietate, celebritate, fală. **2.** veste, zvon.
faimós, -oásă *adj.* **1.** vestit, celebru, renumit, ilustru, reputat, *(fig.)* strălucit. **2.** consacrat, notoriu. **3.** legendar.
fain, -ă *adj. (reg.)* frumos, minunat, bun.
fairplay (pr. *férplei*) *s. n.* joc corect.
fálă *s. f.* **1.** aroganță, fudulie, îngâmfare, vanitate, mândrie, trufie, orgoliu, *(livr.)* morgă, fatuitate. **2.** glorie, faimă, mândrie. **3.** strălucire, măreție, pompă, fast.
falbalá *s. f. (înv.)* volan, manget.
fálcă *s. f.* **1.** maxilar. **2.** mandibulă. **3.** maxilă.
fald *s. n.* creț, cută, godeu, pliseu, pliu.
fálie *s. f. (geol.)* fractură, ruptură, despicătură.
falimént *s. n. (fin.)* bancrută, crah; *(fig.)* ruină, eșec total.
falimentár, -ă *adj. (fin.)* insolvabil.
falít, -ă *(fin)* **1.** *adj.* insolvabil; *(fig.)* ruinat, sărăcit, distrus. **2.** *s. m. f.* bancrutar, *(înv.)* mofluz.
fálnic, -ă *adj.* **1.** grandios, impozant, impunător, măreț, splendid, *(livr.)* magnific, *(pop.)* mândru, *(fig.)* trufaș. *2.* arătos, frumos, *(pop.)* mândru. **3.** glorios, strălucit.
fals, -ă **I.** *adj.* **1.** contrafăcut, falsificat, neautentic. **2.** artificial, *(livr.)* postiș. **3.** prefăcut, fățarnic, ipocrit, duplicitar, viclean, mincinos, *(livr.)* machiavelic, *(fig.)* iezuit. **4.** greșit, eronat, inexact. **5.** distonant, nearmonios. **II.** *adv. (pop.; fig.)* strâmb. **III.** *s. n.* contrafacere, falsificare.
falsificá *vb.* **1.** a contrafface, a preface, *(pop.)* a drege. **2.** a plastografia. **3.** a denatura, a deforma, a altera. **4.** a măslui, a trișa.
falsificáre *s. f.* **1.** contrafacere, falsificație. **2.** plastografiere.
falsificát, -ă *adj.* **1.** contrafăcut, *(pop.)* dres, *(reg.)* stricat. **2.** plastografiat. **3.** fals, neautentic, plăsmuit. **3.** măsluit.
falsitáte *s. f.* **1.** inexactitate, neadevăr. **2.** duplicitate, fățărnicie, ipocrizie, prefăcătorie, perfidie, viclenie, *(fig.)* iezuitism, mascaradă.
famélic, -ă *adj. (livr.)* înfometat, flămând.
fámen *s. m.* **1.** *(înv.)* bărbat castrat; *(spec.)* eunuc. **2.** *(fig.)* desfrânat, imoral, afemeiat.
familiál, -ă *adj.* **1.** casnic, domestic, gospodăresc. **2.** *planning* ~ = controlul nașterilor.
familiár, -ă *adj.* **1.** obișnuit, simplu. **2.** afectuos, cordial, prietenos, apropiat, intim. **3.** cunoscut, știut.
familiarísm *s. n.* familiaritate.
familiarități *s. f.* familiarism.
familiarizá *vb.* a (se) aclimatiza, a (se) deprinde, a (se) învăța, a (se) obișnui.
famílie *s. f.* **1.** neam, viță, *(livr.)* stirpe. **2.** casă, cămin; *(fig.)* dinastie.
fan *s. m.* simpatizant, admirator, suporter.
faná *vb.* a se trece, *(fig.)* a se ofili, a se veșteji.
fanár *s. n. (înv.)* felinar.
fanaragiu[1] *s. m. (înv.)* lampagiu.
fanaragíu[2] *s. m. (înv.)* fanariot.
fanariót, -ă *adj.* fanariotic.
fanariótic, -ă *adj.* fanariot.
fanariotísm *s. n. (fig.)* ipocrizie, viclenie, fățărnicie.
fanát, -ă *adj.* trecut, *(fig.)* ofilit, veștejit.
fanátic, -ă **1.** *adj.* pătimaș, intolerant, fervent, pasionat, entuziast, extremist, nestăpânit. **2.** *adj., s. m. f.* bigot, habotnic.
fanatísm *s. n.* **1.** intoleranță. **2.** bigotism, habotnicie, *(livr.)* fervoare.
fandoseálă *s. f. (fam.)* capriciu, chef, moft, nazuri, fandosire, sclifoseală, fițe, izmenealâ.
fandosí *vb. (fam.)* a se prosti, a se sclifosi, a se izmeni.
fandosíre *s. f. (fam.)* fandoseală.
fandosít, -ă *adj. (fam.)* capricios, mofturos, sclifosit, izmenit.
fanerít *s. n.* lignofoliu.
fanerogámă *s. f. (bot.)* antofită, spermatofită.
fanfarón, -oánă *s. m. f., adj.* lăudăros.

fanfaronádă *s. f.* lăudăroșenie, rodomontadă.
fanión *s. n.* steguleț.
fanón *s. n. (anat.)* salbă.
fantásc, -ă *adj. (livr.)* ciudat, bizar.
fantasmagóric, -ă *adj.* **1.** ireal, fantastic. **2.** bizar, ciudat, fantezist, extravagant.
fantasmagorie *s. f.* **1.** închipuire, nălucire, vedenie. **2.** aberație, absurditate, prostie, elucubrație, enormitate.
fantásmă *s. f.* stafie, nălucă, arătare, fantomă, vedenie, viziune, *(pop.)* moroi, strigoi, *(fig.)* himeră.
fantást, -ă *s. m. f.* original, visător, idealist.
fantástic, -ă *adj.* **1.** ireal, imaginar, fantasmagoric, plăsmuit. **2.** fabulos, legendar, supranatural, feeric. **3.** fantezist, irealizabil, utopic, *(livr.)* himeric. **4.** colosal, enorm, imens, formidabil, extraordinar.
fantazá *vb.* a-și imagina, a plăsmui.
fántă *s. f.* **1.** *(tehn.)* crăpătură. **2.** *(fiz.)* fereastră.
fánte *s. m.* **1.** filfizon. **2.** valet.
fantezie *s. f.* **1.** imaginație, închipuire, invenție, plăsmuire, născocire. **2.** capriciu, chef, fandoseală, moft, sclifoseală, *(reg.)* năbădaie. **3.** *(muz.)* capriciu.
fantezíst, -ă *adj.* **1.** imaginar, născocit, plăsmuit. **2.** ireal, irealizabil, utopic, *(livr.)* himeric. **3.** ciudat, bizar, curios, extravagant, original, boem.
fantomátic, -ă *adj.* spectral, fantastic, ireal; *(fig.)* vag, aparent, închipuit.
fantómă *s. f.* nălucă, stafie, vedenie, strigoi, fantasmă, arătare. *(pop.)* moroi; *(fig.)* aparență, umbră, plăsmuire.
fantóșă *s. f. (livr.)* marionetă.
fapt *s. n.* **1.** caz, întâmplare. **2.** fenomen. **3.** faptă. **4.** *(pop.)* început. **5.** farmec, vrajă, magie. **6.** *(med.)* scarlatină. **7.** *~ul zilei* = aurora, crepuscul, zori.
fáptă *s. f.* **1.** fapt, ispravă. **2.** acțiune, operă, realizare, împlinire.
fáptic, -ă *adj.* material.
far *s. n.* **1.** proiector. **2.** *(fig.)* îndrumător, ghid.
farafastâc *s. n. (pop.)* **1.** moft, capriciu, fasoane, toane, naz. **2.** (la *pl.*) zorzoane.
faraón *s. m.* **1.** demon, diavol, drac, naiba. **2.** *(fam.; ir.)* țigan.
fără *s. f. (înv.)* neam, gintă, națiune; soi.
fárbă *s. f. (reg.)* vopsea, culoare.
fard *s. n. (pop.)* boia, boială, dres[1], suliman.
fardá *vb.* a (se) machia, *(pop.)* a (se) sulemeni, a (se) boi[1], a (se) rumeni, a (se) grima.
fardáre *s. f.* boire, machiere, vopsire, sulemenire.
fardát, -ă *adj.* machiat, vopsit, *(pop.)* boit, dres, rumenit, sulemenit, grimat.
farétră *s. f.* (rar) tolbă.
farfará *s. f. (fam.; peior.)* flecar, palavragiu, guraliv, limbut, *(pop.)* gură-slobodă, vorbă-lungă.
farfazoáne *s. f. pl. (reg.)* mofuri, fasoane.
farfurie *s. f.* **1.** taler, talger, *(reg.)* tipsie. **2.** *(înv.)* porțelan. **3.** *~ zburătoare* = O. Z. N.
farfurioárâ *s. f.* farfurioară.
farfuriúță *s. f.* farfurioară.
fariséic, -ă *adj.* ipocrit, fățarnic, prefăcut, perfid, fals, duplicitar, șiret, viclean, *(livr.)* machiavelic, *(fig.)* iezuit.
fariseísm *s. n.* ipocrizie, fățărnicie, duplicitate, perfidie, prefăcătorie, viclenie.
fariséu *s. m.* om fățarnic, prefăcut, ipocrit, șiret, viclean, mincinos, fals, iudă.
farmacíe *s. f. (pop.)* spițerie, *(reg.)* apotecă, potică.
farmacíst *s. m. (pop.)* spițer, *(reg.)* poticăraș, poticar.
farmacístă *s. f. (pop.)* spițereasă.
farmazón[1], **-oánă** *s. m. f. (pop.)* vrăjitor, vraci; *(fig.)* om viclean.
farmazón[2] *s. m. (pop.)* **1.** francmason. **2.** panglicar, șiret, vrăjitor, scamator.
farmazonie *s. f. (pop.)* vrajă, farmec, magie, vrăjitorie, șiretenie.
fármec *s. n.* **1.** vrajă, vrăjitorie, descântec, fapt, făcătură, solomonie, magie. **2.** desfătare, plăcere, încântare, fasci-

naţie. **3.** haz. **4.** *(fig.)* savoare, sevă, suculenţă.

farmută *s. f. (înv.)* ordin, ferman.

farniénte *s. n. (livr.)* inactivitate, lenevie, trândăvie.

fársă *s. f.* festă, păcăleală, glumă, *(pop.)* şotie, renghi.

farsór, -oáre *s. m. f.* impostor, şarlatan, escroc, şnapan.

fascícul *s. n.* **1.** mănunchi, snop. **2.** dungă, fâşie, rază.

fasciculă *s. f.* coliţă, *(p. gener.)* broşură.

fáscie *s. f.* faşcină.

fasciná *vb.* a atrage, a captiva, a fermeca, a încânta, a vrăji, a subjuga.

fascinánt, -ă *adj.* captivant, seducător, fermecător, încântător, şarmant, *(fig.)* delicios.

fascinát, -ă *adj.* încântat, captivat, sedus, fermecat, cucerit, vrăjit.

fascinatór, -oáre *adj.* (rar) fascinant.

fascinaţie *s. f.* captivare, delectare, desfătare, fascinare, seducţie, şarm.

fascínă *s. f.* fascie.

fasciolózǎ *s. f. (med. vet.)* distomatoză, gălbează.

fasóle *s. f.* **1.** *(pop.)* mazăre. **2.** *~-japonézǎ* = soia. **3.** *(~a-cioarei* = curcubeţea.

fasoleálă *s. f. (fam.)* fandosire, fandoseală, sclifoseală, toană.

fasolí *vb. (fam.)* a se fandosi, a se prosti, a se sclifosi, a se alinta.

fasolít, -ă *adj. (fam.)* fandosit, sclifosit, răsfăţat, mofturos, năzuros, alintat.

fasón *s. n.* **1.** aspect, înfăţişare. **2.** model, croială. **3.** *(fig.; fam.;* la *pl.)* nazuri, moşturi, fandoseli, fiţe, capricii.

fasoná *vb.* a forma, a modela.

fasonáre *s. f.* formare, modelare, fasonat.

fasonát *s. n.* fasonare.

fast[1] *s. n.* splendoare, măreţie, pompă, lux, strălucire.

fast[2]**, -ă** *adj. (livr.)* favorabil, fericit, prielnic.

fast-food (pr. *fastfúd*) *s. n.* mâncare la minut.

fastidiós, -oásă *adj. (livr.)* plicticos, plicitisitor, anost, searbăd, neinteresant, neatractiv.

fastuós, -oásă *adj. (livr.)* măreţ, splendid, somptuos, grandios, strălucit, luxos, bogat, *(livr.)* magnific, pompos, *(fig.)* sclipitor.

fásung *s. n. (tehn.)* dulie.

fáşă *s. f.* bandaj, pansament.

fatál, -ă *adj.* **1.** funest, nefast, sinistru, sumbru. **2.** nefericit, nenorocit, trist, tragic. **3.** inevitabil, ineluctabil.

fatalísm *s. n.* predestinaţie.

fatalitáte *s. f.* **1.** soartă, destin, fatum, predestinaţie, *(pop.)* scrisă, soroc, *(fig.)* stea. **2.** nenorocire ineviabilă.

fatalménte *adv.* inevitabil, fatal.

fáta morgána *s. f.* **1.** *(pop.)* apa-morţilor. **2.** nălucire; *(fig.)* iluzie.

fátă *s. f.* **1.** copilă. **2.** fecioară, virgină. **3.** copilă, fiică. **4.** servitoare.

fatídic, -ă *adj.* profetic; fatal.

fatigabilitáte *s. f.* oboseală.

fatuitáte *s. f. (livr.)* îngâmfare, vanitate.

fátum *s. n. (livr.)* fatalitate, soartă, destin.

faţádă *s. f.* exterior, faţă; *(fig.)* aparenţă (înşelătoare).

fáţă *s. f.* **1.** chip, figură, fizionomie, obraz, profil. **2.** om, persoană, individ, ins, *(pop.)* creştin. **3.** persoană, personaj. **4.** înfăţişare, aspect, mină. **5.** avers, cap. **6.** recto. **7.** culoare. **8.** *(pop.)* pagină. **9.** faţadă, exterior.

faţétă *s. f. (fig.)* aspect divers.

fáur[1] *s. m. (pop.)* februarie.

fáur[2] *s. m. (pop.)* meştergrindă.

fáur[3] *s. m. (înv.)* fierar.

favoáre *s. f.* **1.** avantaj, privilegiu, protecţie, *(pop.)* hatâr. **2.** concesie, hatâr. **3.** *(bis.)* dar, graţie, har.

favorábil, -ă *adj.* **1.** avantajos, prielnic, propice. **2.** adecvat, binevoitor, bun, fericit, oportun. **3.** fast, fericit.

favorít, -ă **1.** *adj.* preferat, *(livr.)* predilect. **2.** *adj., s. m. f.* preferat, *(fam.)* drag. **3.** *s. m.* protejat, *(înv.)* cirac. **4.** *s. m. pl.* perciuni.

favoritór, -oáre *adj. (înv.)* favorabil.

favoritísm *s. n.* nepotism.

favorizá *vb.* **1.** a facilita, a înlesni. **2.** a avantaja, a proteja, a părtini, a susţine.

fax *s. n.* depeşă.

fázǎ *s. f.* **1.** etapă, moment, stadiu, perioadă. **2.** *(tehn.)* timp. **3.** *(biol.) ~ diploidă* = diplofază.

fazotrón *s. n. (fiz.)* sincrociclotron.

făcăléţ *s. n.* **1.** melesteu. **2.** vergea, sucitor.

făcăluí *vb.* a bate, a freca.

făcăluít, -ă *adj.* bătut, frecat, zdrobit.

făcătúră *s. f.* descântec, farmec, vrajă, vrăjitorie, fermecătură.

făclíe *s. f.* faclă, torţă; *(fig.)* flacără, văpaie, lumină; căldură.

făcút[1] *s. n.* **1.** confecţionăre, fabricare, facere. **2.** gătit, pregătit, preparat. **3.** *(pop.)* farmec, vrajă. **4.** *(pop.)* soartă, destin, ursită.

făcút[2]**, -ă** *adj.* **1.** falsificat, dres. **2.** artificial, emfatic, *(fig.)* preţios. **3.** *(fam.)* beat, băut, ameţit, afumat.

făgáş *s. n.* **1.** albie, curs, matcă, vad. **2.** *(fig.)* direcţie, drum; orientare. **3.** *(reg.)* urmă.

făgădău *s. n. (reg.)* cârciumă, birt, han, ospătărie.

făgăduí *vb.* a promite, a se angaja.

făgăduiálă *s. f.* promisiune, făgăduinţă, angajament.

făgăduínţă *s. f.* **1.** făgăduială. **2.** *Pământul* (sau *ţara) ~ei* = Palestina; *(p. gener.)* ţinut bogat, mănos, fericit.

făină de păpuşói *s. f. (reg.)* făină de porumb, mălai.

făină de porúmb *s. f.* mălai, *(reg.)* făină de păpuşoi.

făinós, -oásă *adj.* mălăieţ.

fălcós, -oásă *adj. (reg.)* mâncăcios.

făli *vb.* **1.** a se mândri, *(reg.)* a se făloşi, *(fam.)* a se fuduli a se infatua, a se lăuda, a se îngâmfa. **2.** *(înv.)* a preamări, a slăvi, a cinsti, a venera.

fălós, -oásă *adj. (pop.)* **1.** mândru, fudul, *(peior.)* trufaş, semeţ. **2.** impunător, măreţ, impozant. **3.** *(înv.)* glorios, slăvit.

făloşi *vb. (reg.)* a se făli, a se îngâmfa, a se fuduli.

făloşie *s. f. (reg.)* fudulie, îngâmfare, infatuare, înfumurare, semeţie, vanitate.

fălţuí *vb.* **1.** a netezi, a nivela. **2.** a împături, a îndoi.

făptáş, -ă *s. m. f.* făptuitor.

făptuí *vb. (jur.)* a comite, a săvârşi, a face.

făptuíre *s. f. (jur.)* comitere, săvârşire.

făptuitór, -oáre *s. m. f.* **1.** făptaş, infractor, răufăcător. **2.** autor, făptaş.

făptúră *s. f.* **1.** fiinţă, vietate, creatură, vieţuitoare. **2.** aspect, chip, înfăţişare. **3.** statură, trup, înălţime; structură. **4.** natură, fire; lume, univers.

fără **1.** *adv. (înv.)* bez. **2.** *prep.* minus. **3.** *conj.* ci, doar.

fărădelége *s. f. (înv.; pop.)* faptă rea; nelegiuire, ticăloşie, mişelie, *(livr.)* turpitudine, *(fig.)* murdărie.

fărâmá *vb. (pop.)* a (se) sfărâma, a (se) sparge, a (se) zdrobi, a (se) frânge, a (se) casa; a (se) distruge.

fărâmáre *s. f. (pop.)* sfărâmare, spargere, zdrobire; distrugere.

fărâmát, -ă *adj. (pop.)* sfărâmat, spart, zdrobit, frânt; nimicit, distrus.

fărâmă *s. f.* **1.** bucăţică, pic, *(reg.)* mangură. **2.** firimitură, *(reg.)* fărâmătură. **3.** fir, pic, strop.

fărâmătúră *s. f. (reg.)* sfărâmătură; fărâmă, bucăţică, rămăşiţă.

fărâmícă *s. f. (pop.)* fărâmiţă, fărâmă, bucăţică.

fărâmicíos, -oásă *adj.* sfărâmicios, friabil.

fărâmiţá *vb.* a mărunţi, a sfărâma.

fărşáng *s. n. (reg.)* carnaval; câşlegi.

fărşerót *s. m.* aromân din Albania.

făt *s. m.* **1.** *(anat.)* fetus. **2.** *(pop.)* fecior, fiu; băiat, copil, prunc. **3.** *(reg.)* paracliser, tărcovnic.

fătá *vb.* a naşte, a face pui.

fătălău *s. m. (pop)* hermafrodit.

fătúcă *s. f. (pop.)* fetiţă.

fătúţă *s. f. (reg.)* fetiţă.

făţărnic, -ă *adj.* prefăcut, ipocrit, fals, şiret, perfid, viclean, *(livr.)* machiavelic, *(fig.)* iezuit.

făţărie *s. f. (înv.)* făţărnicie.

făţărnicí *vb. (înv.)* a se preface.

făţărnicie *s. f.* prefăcătorie, ipocrizie.

falsitate, perfidie, viclenie, vicleșug, (*livr.*) fariseism, (*fig.*) iezuitism.

fățiș, –ă 1. *adj.* deschis, direct, mărturisit, (*livr.*) manifest. 2. *adv.* deschis, direct, franc, sincer, (*fig.*) neted, verde.

fățos, –oasă *adj.* (*reg.*) arătos, chipeș.

fățui *vb.* 1. a drișcui. 2. a netezi, a nivela, (*pop.*) a obli. 3. (*fig.; pop.*) a pălmui.

fățuială *s. f.* 1. fățuire, netezire, nivelare. 2. fățuire, fățuit, lustruire, lustruit. 3. (*fig.*) (*pop.*) pălmuire.

fățuire *s. f.* 1. fățuială, fățuit, drișcuit. 2. fățuială, fățuit, nivelare. 3. fățuială, lustruire, lustruit.

fățuit[1] *s. n.* 1. dișcuire, drișcuit, fățuire. 2. fățuială, fățuire, netezire, nivelare. 3. fățuială, fățuire, lustruire.

fățuit[2], **–ă** *adj.* 1. netezit, nivelat. 2. lustruit.

fățuitoare *s. f.* (*tehn.*) drișcă, (*reg.*) netezitoare.

fățuitor *s. n.* (*tehn.*) rindea.

făurár[1] *s. m.* (*pop.*) februarie.

făurár[2] *s. m.* 1. (*înv.; reg.*) fierar. 2. făuritor, creator, realizator.

făurărie *s. f.* (*înv.; reg.*) fierărie.

făuri *vb.* 1. a crea, a înfăptui, a construi, a face, a realiza. 2. (*spec.*) a fabrica.

făurire *s. f.* creare, înfăptuire, construire.

făuriște *s. f.* (*reg.*) fierărie.

făuritór, –oáre *s. m. f.* 1. creator, realizator, (*fig.*) făurar. 1. creator, fondator.

fâlfâi *vb.* 1. a pâlpâi. 2. a flutura. 3. a agita, a flutura.

fâlfâire *s. f.* fluturare, fâlfâit, fâlfâitură.

fârfâit *s. n.* fâlfâire.

fâlfâitór, –oáre *adj.* (rar) fluturător.

fâlfâitúră *s. f.* (rar) fâlfâire, fluturare.

fân *s. n.* fânaț.

fânáț *s. n.* (*pop.*) 1. fâneață. 2. fân.

fânărie *s. f.* (*pop.*) fâneață.

fâneáță *s. f.* fânărie, fânaț.

fântână *s. f.* 1. puț, (*înv.*) cișmea. 2. ~ *arteziană ţâșnitoare* = arteziană, havuz. 3. (*ref.*) izvor, obârșie.

fârnâi *vb. reg.* a fonfăi, a fornăi.

fârnâire *s. f.* (*reg.*) fârnâit, fonfăire.

fârnâit[1] *s. n.* (*reg.*) fârnâire.

fârnâit[2], **–ă** *adj.* (*reg.*) fonf, fonfăit, fornăit[2].

fârtái *s. n.* (*reg.*) sfert.

fârtát *s. m.* frate de cruce; tovarăș, ortac.

fâsâi *vb.* a sâsâi, a șuiera.

fâsâiálă *s. f.* fâsâit, fâsâitură.

fâsâit *s. n.* fâsâială.

fâsâitúră *s. f.* fâsâială.

fâstâceálă *s. f.* (*fam.*) zăpăceală.

fâstâci *vb.* (*fam.*) a (se) întimida, a (se) zăpăci.

fâstâcít, –ă *adj.* tulburat, zăpăcit, intimidat.

fâș *s. n.* balon, balonzaid, fulgarin, impermeabil, trenci.

fâșâi *vb.* a foșni, a suna, a susura, a șopti.

fâșâiálă *s. f.* fâșâire, fâșâit, foșnet, foșnire, foșnitură.

fâșâire *s. f.* fâșâială, fâșâit, fâșâitură, foșnet, foșnit, foșnitură.

fâșâit *s. n.* fâșâitură, foșnet, freamăt, murmur, sunet, susur.

fâșâitúră *s. f.* fâșâit, foșnet, foșnire, foșnit, foșnitură.

fâșie *s. f.* 1. șuviță. 2. bandă, bantă, straif. 3. bucată, petic, sprânceană. 4. dâră, dungă, fascicul, rază, trâmbă.

fârâi *vb.* 1. a bâțâi, a da. 2. a se foi.

fâțâiálă *s. f.* fâțâit, forfoteală.

fâțâit *s. n.* fâțâială.

feblețe *s. f.* (*fam.*) slăbiciune, preferință.

fébră *s. f.* 1. temperatură, fierbințeală, (*pop.*) arșită, (*reg.*) vipie. 2. ~ *paratifoidă* = paratifos. 3. ~ *tifoidă* = tifos, (*pop.*) lingoare, (*reg.*) boală-lungă. 4. ~ *exantematică* = tifos exantematic. 5. (*fig.*) emoție, neliniște, încordare, tensiune, agitație.

febricitáte *s. f.* (*fig.*) entuziasm.

febrifúg, –ă *adj., s. n.* antifebril, anticaloric, antipiretic.

febríl, –ă *adj.* 1. (*fig.*) încordat, înfrigurat, agitat; intens, însuflețit, viu. 2. *capitaluri ~e* = hot money.

febrilitáte *s. f.* încordare, înfrigurare, agitație, tensiune, neastâmpăr.

februárie *s. m.* (*pop.*) faur[1], făurar[1].

fecálă *adj. f. materie* (sau *substanță*) ~ (și *s. f.*) = excrement, rahat, (*fam.*) caca.

fecioáră I. *s. f.* 1. fată, virgină; (*adj.; pop.*) *fată* ~ = fată mare. 2. (*art.*) *Fecioara Maria* = Maica Domnului, Madona, Preacurata, Precista, Născătoarea. 3. (*art.; astron.*) Virgina. II. *adj.* castă, pură, neprihănită, (*fig.*) imaculată.

feciór *s. m.* 1. fiu, băiat, copil, (*pop.*) făt, (*reg.*) cocon. 2. flăcău, tânăr, june. 3. lacheu, valet, camerier. 4. ~ *boieresc* = vătaf, isprăvnicel.

feciorélnic, –ă *adj.* (*fig.*) neprihănit, nepătat, nevinovat, imaculat, curat, cast, candid, fecioresc, virgin, virginal, pur, (*fig.*) neatins.

feciorésc, –eáscă *adj.* feciorelnic.

feciorícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) feciorie, iarba-fecioarei.

fecioríe *s. f.* 1. castitate, virginitate, (*pop.*) fetie. 2. (*bot.*) feciorică.

feculént, –ă *adj.* hrănitor, nutritiv, sățios, consistent.

fecúnd, –ă *adj.* 1. prolific, (*pop.*) puios. 2. roditor, productiv, fertil, mănos. 3. (*fig.*) bogat. 4. prodigios, productiv, prolific, fructuos.

fecundáre *s. f.* fecundație, fecundat, procreare.

fecundáție *s. f.* fecundare, fecundat, concepție, procreare.

fecunditáte *s. f.* 1. prolificitate. 2. fertilitate, rodnicie, productivitate. 3. prolificitate.

féder *s. n.* (*tehn.*) lambă.

federál, –ă *adj.* 1. federativ. 2. *stat* ~ = federație.

federatív, –ă *adj.* federal.

federáție *s. f.* stat federal.

fée *s. f.* (*livr.*) zână, (*pop.*) crăiasă.

feedback (pr. *fidbec*) *s. n.* (*cib.*) retroacțiune inversă, conexiune inversă, autoreglare.

feeling (pr. *filing*) *s. n.* simțire, simțământ.

feéric, –ă *adj.* minunat, încântător, fermecător, fantastic, (*fig.*) îmbătător.

fel *s. n.* 1. soi, varietate, gen, mod, sort. 2. obicei, datină, tradiție, uz, uzanță.

félcer, –ă *s. m. f.* agent sanitar.

félcerițá *s. f.* felceră.

felicitá *vb.* a (se) congratula, a (se) gratula.

felicitáre *s. f.* congratulare, (*înv.*) gratulare.

felídă *s. f.* (*zool.*) felină.

felín, –ă 1. *s. f.* felidă. 2. *adj.* (*fig.*) suplu, grațios, mlădios.

felinár *s. n.* lampă, (*reg.*) lămpaș, (*înv.*) fanar.

felinitáte *s. f.* suplețe, agerime, grație.

felioáră *s. f.* feliuță.

feliúță *s. f.* felioară.

felonie *s. f.* trădare, infidelitate.

felúcă *s. f.* caic.

feluri *vb.* (*înv.*) a se diferenția, a varia, a se deosebi.

feluríme *s. f.* diversitate, varietate, pluralitate.

felurít, –ă *adj.* variat, divers, diferit, deosebit, eterogen.

feméie *s. f.* 1. (*pop.*) muiere, nevastă, (*fig.*) fustă. 2. ~ *de stradă* = cocotă, curvă, prostituată, târfă, (*pop.*) damă, madamă. 3. ~ *publică* = cocotă, curvă, femeie de stradă, prostituată, târfă, vampă. 4. soție, consoartă. 5. ~*–autoare* = scriitoare. 6. ~*– doctor* sau ~*–medic* = doctoriță.

femeiésc, –iáscă *adj.* feminin.

femeiéște *adv.* muierește.

femeiúșcă *s. f.* 1. (*zool.*) femelă. 2. (*peior.*) femeie ușoară.

femélă *s. f.* femeiușcă.

feminín, –ă *adj.* femeiesc, muieresc.

femúr *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) șoldan.

fenazónă *s. f.* (*farm.*) antipirină.

fenéc *s. m.* vulpea-deșertului.

fénic *adj. m. acid* ~ = fenol.

fenilamínă *s. f.* (*chim.*) anilină.

fénix *s. m. pasăre* ~ = pasăre fabuloasă; (*fig.*) om unic.

fenobarbitál *s. n.* (*farm.*) luminal.

fenól *s. m.* acid fenic, (*înv.*) carbol.

fenomén *s. n.* 1. proces, transformare, evoluție. 2. fapt. 3. (*fig.*) raritate.

fenomenál, –ă *adj.* colosal, excepțional, extraordinar, teribil, uluitor, prodigios.

fentá *vb.* a păcăli, a minți, a înșela.

ferátă *adj. cale* (sau *linie ferată* = drum-de-fier.
ferăstrău *s. n.* (*tehn.*) (*reg.*) firez.
fércheș, -ă *adj.* (*pop.*) gătit, dichisit, cochet, spilcuit, elegant, (*reg.*) cinaș, nialcoș.
ferchezuí *vb.* (*pop.*) a (se) găti, a (se) dichisi, a (se) spilcui, a (se) aranja.
ferchezuít, -ă *adj.* (*pop.*) gătit, dichisit, spilcuit, îngrijit, cochet.
férdelă *s. f.* (*reg.*) baniță, dublu-decalitru mierță, dimirlie.
fereálă *s. f.* (*pop.*) **1.** ferire. **2.** pază, precauție, băgare de seamă, circumspecție, grijă, prudență. **3.** adăpost, refugiu.
fereástră *s. f.* **1.** geam. **2.** (*fiz.*) fantă.
ferecá *vb.* **1.** a încătușa, a înlănțui. **2.** a încuia, a închide, a zăvorî.
ferecáre *s. f.* ferecat.
ferecát[1] *s. n.* ferecare.
ferecát[2]**, -ă** *adj.* **1.** încătușat, înlănțuit. **2.** închis, încuiat, zăvorât.
feredéu *s. n.* (*reg.*) baie, cadă, vană.
feredúi *vb.* (*reg.*) a îmbăia, a scălda.
férfeniță *s. f.* (*pop.*) zdreanță, cârpă, ruptură, jerpelitură.
ferfeníi *vb.* (*pop.*) a (se) zdrențui, a (se) sfâșia.
ferfenițíre *s. f.* (*pop.*) ferfenițit, zdrențuire, sfâșiere.
ferfenițít[1] *s. n.* (*pop.*) ferfenițire.
ferfenițít[2]**, -ă** *adj.* (*pop.*) zdrențuit, rupt, sfâșiat.
ferí *vb.* **1.** a apăra, a ocroti, a proteja, (*livr.*) a prezerva, a salvgarda. **2.** a se ascunde, a fugi, a se eschiva.
ferice **I.** *adj. invar.* fericit. **II.** *s. f.* (*înv.*) **1.** fericire. **2.** noroc.
fericí *vb.* **1.** (*pop.*) a noroci. **2.** (*fam.*) a se felicita. **3.** (rar) a felicita. **4.** (*înv.*) a slăvi, a glorifica, a preamări.
fericíre *s. f.* **1.** (*livr.*) beatitudine. **2.** noroc, (*pop.*) norocire.
fericít, -ă *adj.* **1.** (*înv.*) norocit, (*pop.*) ferice. **2.** radios. **3.** adecvat, binevenit, favorabil, potrivit, prielnic, propice; (*livr.*) pertinent.
férigă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) năvalnic, creasta-cocoșului, iarba-șarpelui.
feríre *s. f.* fereală.
ferít, -ă *adj.* **1.** adăpostit, ocrotit, păzitor. **2.** izolat, tăinuit, ascuns, dosit, dosnic, retras.
ferm, -ă *adj.* **1.** dârz, hotărât, inflexibil, intransigent, nesovăitor, neclintit, statornic. **2.** categoric, decis, neezitant, tranșant. **3.** sigur, cert, definitiv, fix, indiscutabil, neîndoios.
fermáta *s. f.* (*muz.*) coroană.
fermecá *vb.* **1.** a descânta, a vrăji, (*pop.*) a solomoni. **2.** a atrage, a captiva, a fascina, a seduce, a subjuga. (*fig.*) a hiponotiza, a magnetiza.
fermecáre *s. f.* captivare, fascinare, seducere, seducție, subjugare, vrăjire.
fermecát, -ă *adj.* **1.** vrăjit. **2.** captivat, fascinat, încântat, cucerit, sedus.
fermecătoáre *s. f.* babă, vrăjitoare.
fermecătór, -oáre *adj.* **1.** captivant, desfătător, încântător, răpitor, seducător, fascinant, șarmant. **2.** feeric, minunat, (*fig.*) îmbătător.
fermecătorie *s. f.* (*pop.*) vrăjitorie, vrajă, magie.
fermecătúră *s. f.* (*pop.*) fermecare, vrăjire.
ferméntă *s. m.* (*biol.*) enzimă, diastază.
fermentá *vb.* **1.** (*pop.*) a dospi. **2.** a se acri, a se altera.
fermentáre *s. f.* fermentație.
fermentáție *s. f.* fermentare; substanță fermentată.
fermitáte *s. f.* **1.** dârzenie, hotărâre, neclintire, stabilitate, statornicie. **2.** putere, tărie.
feróce *adj. invar.* bestial, crud, nemilos, sălbatic, inuman, violent, sângeros.
ferocitáte *s. f.* cruzime, sălbăticie, violență.
feroșie *s. f.* (*înv.*) ferocitate.
feroviár, -ă *s. m. f.* ceferist.
fertíl, -ă *adj.* **1.** roditor, productiv, fecund, mănos, bogat. **2.** (*fig.*) fecund.
fertilitáte *s. f.* rodnicie, fecunditate, rodire, productivitate.
fervént, -ă **1.** *adj.* entuziast, înfocat, înflăcărat, avântat, pasionat, zelos, (*livr.*) ardent, (*fig.*) aprins. **2.** (*s. m.*) fanatic.
fervíd, -ă *adj.* arzător, strălucitor.

fervoáre *s. f.* ardoare, înfocare, pasiune, patimă, zel, înflăcărare.
fésă *s. f.* (*anat.*) bucă.
fesfesére *s. f. pl.* (*reg.*) zorzoane.
féstă *s. f.* păcăleală, farsă, glumă, poznă, (*pop.*) șotie.
festín *s. n.* (*livr.*) banchet, masă sărbătorească, prăznuire.
festív, -ă **1.** *adj.* sărbătoresc, solemn; măreț, somptuos, maiestuos. **2.** *adv.* sărbătorește, solemn.
festivitáte *s. f.* **1.** sărbătoare, solemnitate. **2.** serbare.
festón *s. n.* (*înv.*) ghirlandă.
feșteli *vb.* (*reg.*) **1.** a (se) murdări, a (se) mânji, a (se) păta, a (se) mâzgăli. **2.** (*fig.*) a (se) necinsti.
feștelít, -ă *adj.* (*reg.*) **1.** murdărit, mânjit, pătat. **2.** necinstit.
feștílă *s. f.* fitil; (*p. ext.*) lumânare.
fetícă *s. f.* **1.** (*pop.; fam.*) fetiță. **2.** (*bot.*) (*reg.*) salata-mielului.
fetíd, -ă *adj.* rău-mirositor, împuțit, infect, puturos.
fetiditáte *s. f.* duhoare, miasmă, putoare, împuțiciune.
fetíe *s. f.* feciorie, castitate, virginitate, neprihănire.
fetíș *s. n.* idol.
fetișcánă *s. f.* **1.** puștoaică. **2.** adolescentă, tânără.
fetișísm *s. n.* **1.** fetișizare, (*livr.*) sacralizare. **2.** cult.
fetișizáre *s. f.* fetișism, (*livr.*) sacralizare.
fetișoáră *s. f.* (*pop.; fam.*) fetiță.
fetíță *s. f.* fetișoară, fetică.
fétus *s. m.* (*anat.*) făt.
feudál, -ă *adj. orânduire ~ă* = feudalism.
feudalísm *s. n.* orânduire feudală.
feúdă *s. f.* (*ist.*) fief.
fezábil, -ă *adj.* realizabil, posibil.
fi *vb.* **1.** a exista, a trăi, a viețui. **2.** a dăinui, a dura, a exista, a persista. **3.** a se afla, a se găsi. **4.** a se întâmpla, a se petrecea. **5.** a costa, a valora. **6.** a însemna, a prevesti, a semnifica. **7.** a proveni, a se trage.
fiácru *s. n.* (*înv.*) birjă, trăsură.
fiáră *s. f.* bestie, dihanie, jivină, lighioană, sălbăticiune.
fiásco *s. n.* (*livr.*) insucces, nereușită, eșec.
fíbră *s. f.* fir.
fibrós, -oásă *adj.* atos, teios.
fibúlă *s. f.* (*anat.*) peroneu.
ficát *s. m.* (*reg.*) mai.
fictív, -ă *adj.* imaginar, născocit, fals, ireal; aparent.
ficțiúne *s. f.* născocire, plăsmuire, fantezie, invenție, închipuire, scorneală.
fideiusiúne *s. f.* (*jur.*) cauțiune, garanție, (*pop.*) chezășie.
fidél, -ă *adj.* **1.** cinstit, credincios, devotat, (*livr.*) leal, loial, (*înv.*) smerit. **2.** exact, precis.
fidelitáte *s. f.* **1.** devotament, credință, cinste, statornicie, (*livr.*) lealitate. **2.** exactitate, exactitudine, precizie.
fie[1] *conj.* ori, sau, (*reg.*) măcar.
fie[2] *interj.* (*fam.*) calea-valea!
fie[3] *s. f.* (*pop.*) fiică, fată.
fiecáre *pron. nehot.* oricare, oricine, fiecine.
fiecé *adj. nehot.* (*pop.*) fitece, fiecare, orice.
fiecíne *pron. nehot.* (*pop.*) fiecare, fitecine.
fiecúm *adv.* (*pop.*) oricum.
fief *s. n.* feudă.
fier *s. n.* **1.** (*impr.*) oțel (moale). **2.** (la *pl.*) lanțuri, cătușe.
fierár *s. m.* (*reg.*) covaci, (*înv.*) faur[3].
fierărie *s. f.* făurărie.
fierbătór *s. m.* plonjor.
fiérbe *vb.* **1.** a clocoti. **2.** a coace. **3.** a opări. **4.** a fermenta. **5.** (*fig.*) a vui, a răsuna.
fiérbere *s. f.* **1.** (*fiz.*) ebuliție. **2.** clocot, clocotire.
fierbínte *adj.* **1.** clocotit. **2.** arzător, canicular, dogoritor, torid, tropical, zăpușitor. **3.** (*fig.*) aprins, înfocat, entuziasmat, pasionat, viu.
fierbințeálă *s. f.* **1.** arșiță, caniculă, dogoare, năduf, pârjol, toropeală, zăduf, (*livr.*) torpoare, (*pop.*) vipie, (*fig.*) cuptor. **2.** arșiță, pară, văpaie.

fiére *s. f.* **1.** bilă[2], (*pop.*) venin. **2.** (*anat.*) colecist, veziculă biliară, (*pop.*) beşica fierii. **3.** (*fig.*) amărăciune, supărare, necaz. **4.** (*bot.*) *~a pământului* = potroacă, crucea-pământului. **5.** (*bot.*) *~* = crin de pădure. **6.** (*bot.*) *~-de-turs* = aloe.

fiert *s. n.* clocot, fierbere.

fiert, fiártă *adj.* (*fig.*) necăjit, supărat, amărât.

fiertúră *s. f.* clocot, fierbere, fiert.

fiésc, fiáscă *adj.* (*înv.*) filial.

fiéstă *s. f.* serbare, sărbătoare.

fieúnde *adv.* (rar) oriunde; pretutindeni.

figurá *vb.* **1.** a se afla, a fi, a se găsi, a se număra. **2.** a simboliza. **3.** a-şi închipui, a-şi imagina.

figuránt, -ă *s. m. f.* (*înv.*) compars.

figurát, -ă *adj.* figurativ.

figurativ, -ă *adj.* figurat.

figúră *s. f.* **1.** chip, faţă, obraz, fizionomie, profil. **2.** aer, aspect, expresie, înfăţişare, mină. **3.** individ, ins, persoană, (*pop.*) creştin, tip, (*peior.*) creatură. **4.** personaj, personalitate. **5.** imagine, simbol. **6.** piesă. **7.** poziţie. **8.** *~ de stil* = trop.

figurínă *s. f.* statuetă, bibelou.

fiícă *s. f.* fată, (*reg.*) pruncă.

fiíndcă *conj.* pentru că, deoarece.

fiinţá *vb.* a exista, a fi, a trăi, a vieţui.

fiinţáre *s. f.* existenţă, viaţă, fiinţă.

fiínţă *s. f.* **1.** vieţuitoare, vietate. **2.** (*spec.*) om, persoană. **3.** existenţă; viaţă.

filá *vb.* (*text.*) a toarce, a răsuci.

filactéră *s. f.* (*bis.*) corn, (rar; la *pl.*) tfiline, (*înv.*) advar.

filádă *s. f.* (*înv.*) broşură, cărticică.

filantrópic, -ă *adj.* caritabil, milos, generos, milostiv.

filantropíe *s. f.* caritate, binefacere, milă.

filarióză *s. f.* (*med.*) elefantiazis, (rar) pahidermie.

filát, -ă *adj.* tors, răsucit.

filatór, -oáre *s. m. f.* (*pop.*) torcător.

filatúră *s. f.* (*text.*) torcătorie.

fílă *s. f.* foaie, (*înv.*) listă, selidă.

fíldeş *zool.* **1.** *s. m.* (*înv.*) elefant. **2.** *s. n.* defensă. **3.** *s. n.* ivoriu.

fildeşíu, -íe *adj.* ivoriu.

filét *s. n.* (*tehn.*) ghivent.

filéu *s. n.* **1.** plasă, reţea. **2.** plasă. **3.** sacoşă.

filfízón *s. m.* fante, (*fam.*) ţafandache.

fillál, -ă *adj.* fiesc.

filiálă *s. f.* agentură, agenţie, reprezentanţă, sucursală.

filiáţie *s. f.* **1.** descendenţă, succesiune, linie. **2.** înlănţuire, logică.

filiéră *s. f.* **1.** cale, intermediu, mijlocire. **2.** (*text.*) duză.

filigórie *s. f.* (*reg.*) pavilion, chioşc.

filigrán *s. n.* (*înv.*) sârmă.

filimícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) gălbenele.

film *s. n.* **1.** peliculă. **2.** cinematografie, peliculă. **3.** cinema. **4.** (*fam.*) *~ pornografic* = porno. **5.** *~ de plastic* = peliculă. **6.** (*fig.*) desfăşurare, prezentare. **6.** *~-monstru* = superproducţie. **7.** *~-spectacol* = spectacol ecranizat.

filmá *vb.* a turna.

filmic, -ă *adj.* cinematrografic.

filodórmă *s. f.* filotim.

filoengléz, -ă *adj., s. m. f.* anglofil.

filogenéză *s. f.* (*biol.*) filogenie.

filogeníe *s. f.* filogeneză.

filogermán, -ă *adj., s. m. f.* germanofil.

filomélă *s. f.* (*înv.*) privighetoare.

filón *s. n.* **1.** vână. **2.** (*fig.*) sursă, izvor.

filótim, -ă (*înv.*) **1.** *adj.* culant, generos, darnic, galanton, mărinimos; ambiţios. **2.** *s. n.* filodormă, mită.

filotimíe *s. f.* (*înv.*) **1.** dărnicie, generozitate, mărinimie. **2.** amor propriu.

filozóf, -oáfă *s. m. f.* **1.** cugetător, gânditor. **2.** înţelept. **3.** astrolog.

filozofá *vb.* (*fam.*) a cugeta.

filozofíe *s. f.* înţelepciune.

filtráre *s. f.* (*fig.*) filtru, control minuţios.

filtru *s. n.* **1.** şvarţ, (rar) cafea nemţească. **2.** (*fig.*) control minuţios.

fílum *s. n.* (*bot.*) încrengătură.

fin, -ă *adj.* **1.** diafan, străveziu, transparent, (*fig.*) eterat, spumos. **2.** mărunt. **3.** ales, selectat, sortat, superior. **4.** delicat, gingaş. **5.** curat, pur, neamestecat. **6.** (*fig.*) subtil, ingenios, ager, sensibil. **7.** ales, delicat, distins, manierat, bine-crescut, politicos.

finál, -ă **1.** *adj.* ultim. **2.** *s. n.* cap, capăt, fine, încheiere, sfârşit. **3.** *s. n.* epilog, sfrşit, (*livr.*) fine.

finalísm *s. n.* teologie.

finalitáte *s. f.* scop, ţel, ţintă.

finalizá *vb.* **1.** a isprăvi, a termina, a încheia, a sfârşi, (*livr.*) a fini. **2.** (*fig.*) a fructifica.

financiár, -ă **1.** *adj.* bănesc, (*livr.*) pecuniar. **2.** *s. m. f.* bancher, capitalist.

finanţá *vb.* a subvenţiona, (*livr.*) a stipendia, a sponsoriza.

finanţáre *s. f.* subvenţionare.

finánţe *s. f. pl.* fonduri băneşti, resurse.

fíne *s. n.* (*livr.*) **1.** sfârşit, final. **2.** *în ~* = aşadar.

finéţe *s. f.* **1.** delicateţe, gingăşie, suavitate. **2.** distincţie, eleganţă, subtilitate, rafinament, noblеţe.

fíni *vb.* (*livr.*) a sfârşi, a termina, a isprăvi.

finíc *s. m.* (*bot.*) curmal.

finícă *s. f.* (*înv.*) curmală.

finisá *vb.* a definitiva, a termina, a încheia.

finisáj *s. n.* finisare.

finisáre *s. f.* finisaj.

finít, -ă *adj.* **1.** limitat, mărginit, delimitat. **2.** terminat, sfârşit.

fióc *s. n.* (*reg.*) lădiţă, sertar.

fiólă *s. f.* flacon, ampulă.

fiór *s. m.* înfiorare, zguduire nervoasă.

fiorín *s. m.* **1.** florin. **2.** zlot.

fiorós, -oásă **1.** *adj., adv.* aprig, feroce, inuman, nemilos, violent, (*fig.*) dur. **2.** *adj.* cumplit, cutremurător, groaznic, înspăimântător, îngrozitor.

fir *s. n.* **1.** fibră textilă. **2.** cablu. **3.** firămă, pic, strop, (*fig.*) scânteie.

firáv, -ă *adj.* debil, delicat, slăbuţ, plăpând, gingaş, şubred.

fíre *s. f.* **1.** făptură, lume, natură, univers. **2.** caracter, temperament, structură. **3.** minte, cuget; cumpăt, calm, stăpânire. **4.** (*reg.*) ciclu, menstruaţie.

firésc, -eáscă **I.** *adj.* **1.** obişnuit, normal; natural, (*fig.*) curat. **2.** normal, regulat. **3.** dezinvolt, spontan, (*livr.*) nonşalant. **II.** *s. n.* naturaleţe, dezinvoltură, spontaneitate, (*livr.*) nonşalanţă.

firéşte *adv.* natural, bineînţeles, cert, desigur, negreşit, sigur.

firét *s. n.* ceapraz.

firezár *s. m.* (*entom.*) prunar.

firfiríc *s. m.* (*reg.*) băncuţă, piţulă.

firicél *s. n.* firişor, firuţ.

firicícă *s. f.* (*bot.*) granat.

fírídă *s. f.* adâncitură, cotlon, nişă.

firimitúră *s. f.* firămă.

firişór *s. n.* firicel.

firíz *s. n.* (*reg.*) ferăstrău.

firmamént *s. n.* (*livr.*) boltă cerească; cer (*înv.*) crângul cerului.

firn *s. n.* neveu.

firúţ *s. n.* firicel, firişor.

fisă *s. f.* jeton.

fisc *s. n.* percepţie, administraţie financiară.

fisioná *vb.* (*fiz.*) a diviza, a scinda.

fisionáre *s. f.* (*fiz.*) divizare, fisiune, scindare.

fisiúne *s. f.* (*fiz.*) divizare, fisionare, scindare.

fistichíu, -íe *adj.* **1.** (*înv.*) verde-gălbui. **2.** (*fig.*) curios, ciudat, bizar, extravagant, excentric.

fisurá *vb.* a (se) crăpa, a plesni, a (se) sparge.

fisúră *s. f.* **1.** crăpătură, plesnitură, spărtură. **2.** (*fig.*) ruptură.

fişă *s. f.* (*fiz.*) ştecăr.

fişcă *s. f.* (*reg.*) biciuşcă.

fişíc *s. n.* **1.** cornet, (*reg.*) toc. **2.** (*înv.*) cartuş, glonţ.

fişiér *s. n.* catalog.

fişíu *s. n.* batic.

fitecé *pron. nehot.* (*pop.*) fiecare, fiece.

fitecíne *pron. nehot.* (*pop.*) fiecine.

fitíl *s. n.* feştilă.

fitobiologíe *s. f.* biologie vegetală.

fitogeografíe *s. f.* geobotanică.

fitohormón *s. m.* hormon vegetal.

fitologíe *s. f.* botanică.

fitotoxínă *s. f.* toxină vegetală.
fiu *s. m.* **1.** copil, fecior, băiat, (*reg.*) cocon. **2.** (*art.*) junior.
fix, -ă *adj.* **1.** imobil, neclintit, nemișcat. **2.** stabil. **3.** precis, exact. **4.** *idee ~ă* = obsesie.
fixá *vb.* **1.** a imobiliza, a înțepeni, a prinde. **2.** a prinde, a pune. **3.** a pecetlui, a înțepeni. **4.** a se stabili, a monta, a uni. **6.** a determina, a hotărî, a preciza, a stabili. **7.** a stabili, a se decide.
fixáj *s. n.* fixare.
fixáre *s. f.* fixaj.
fixát, -ă *adj.* **1.** imobil, înțepenit, nemișcat, neclintit. **2.** hotărât, decis.
fixatív *s. n.* fixator.
fixatór *s. m.* fixativ.
fixitáte *s. f.* neclintire, imobilitate, stabilitate.
fízic, -ă **I.** *adj.* **1.** corporal, trupesc, carnal. **2.** erotic, fiziologic, sexual. **3.** material, concret, palpabil. **4.** manual. **5.** mecanic. **II.** *s. n.* conformație, constituție, natură, structură.
fizicéște *adv.* trupește.
fiziológ, -ă *s. m. f.* fiziologist.
fiziológic, -ă *adj.* **1.** organic, somatic. **2.** trupesc, fizic, intim, erotic, sexual.
fiziologíst, -ă *s. m. f.* (rar) fiziolog.
fizionomíe *s. f.* **1.** aer, aspect, chip, față, figură, mină, obraz, (*pop.*) boi, (*reg.*) mutră. **2.** expresie. **3.** profil, structură. **4.** configurație, conformație, formă, înfățișare.
flácără *s. f.* **1.** pară, văpaie, (*livr.*) flamă. **2.** (*fig.*) înflăcărare, pasiune, patimă.
flacíd, -ă *adj.* flasc.
flacón *s. n.* fiolă, (*reg.*) șip.
flagél *s. n.* **1.** (rar) bici. **2.** calamitate, dezastru, catastrofă, nenorocire, (*fig.*) plagă. **3.** (*spec.*) boală, epidemie, molimă.
flagelá *vb.* **1.** a biciui. **2.** (*fig.*) a critica, a satiriza.
flageláre *s. f.* biciuire, flagelație.
flagelație *s. f.* biciuire, flagelare.
flagránt, -ă *adj.* categoric, evident, izbitor, vizibil, indiscutabil, incontestabil.
flagránță *s. f.* evidență, fapt incontestabil.
flaimúc *s. m.* (*pop.*) prostănac, prost, neghiob, nerod, mătărău.
flámă *s. f.* (*livr.*) flacără, pară, văpaie.
flambáre *s. f.* flambaj.
flambáj *s. n.* flambare.
flaná *vb.* a hoinări, a cutreiera, a vagabonda.
flanc *s. n.* (*mil.*) aripă, margine.
flanélă *s. f.* pulover.
flánșă *s. f.* (*tehn.*) bridă.
flasc, -ă *adj.* (*livr.*) moale, fleșcăit, puhav.
flash (pr. *flaș, fleș*) *s. n.* **1.** (foto) bliț. **2.** informație, știre scurtă.
flașnétă *s. f.* caterincă, (*înv.*) minavet.
flatá *vb.* a măguli, a linguși.
flaușát, -ă *adj.* scămoșat, păros.
fláut *s. n.* piculină.
flăcăiándru *s. m.* adolescent, flăcăuan, băiețandru, (*fam.*) puștan.
flăcărăíe *s. f.* vălvătaie, pălălaie.
flăcău *s. m.* **1.** fecior, june. **2.** *~ tomnatic* (sau *stătut*) = burlac, cavaler, celibatar, necăsătorit.
flăcăuán *s. m.* (*reg.*) flăcăiandru.
flămând, -ă *adj.* înfometat, famelic, nemâncat.
flămânzáre *s. f.* (*anat.*) deșert, (*pop.*) bărdăhan.
flămânzí *vb.* a înfometa.
flămânzít, -ă *adj.* înfometat, nemâncat.
fleac *s. n.* **1.** bagatelă, nimic. **2.** (la *pl.*) nimicuri, palavre, (*fam.*) baliverne.
fleáncă *s. f.* (*fam.*) gură.
fleándură *s. f.* (*reg.*) **1.** zdreanță, buleandră, (*pop.*) treanță. **2.** prostituată.
fleáșcă *s. f.* **1.** fleșcăială, fleșcăraie, lapoviță, zloată. **2.** (*fig.*) molâu. **3.** (*pop.*) palmă.
flebotomíe *s. f.* (*med.*) venesecție.
flecár, -ă *s. m. f.* guraliv, limbut, palavragiu, vorbăreț, vorbă-lungă, (*fam.; peior.*) farfara, (*fig.*) meliță.
flecăreálă *s. f.* flecărie, pălăvrăgeală, limbuție, sporovăială, trăncăneală, (*livr.*) locvacitate, logoree, (*fig.*) clănțăneală.

flecărí *vb.* a trăncăni, a pălăvrăgi, a sporovăi, (*pop.*) a dondăni, (*reg.*) a vorovi, (*fig.*) a clănțăni.
flecăríe *s. f.* flecăreală.
flecuí *vb.* (*reg.*) a se muia, a se fleșcăi, a se sfărâma; a se moleși, a se terciui.
flecuít, -ă *adj.* muiat, fleșcăit; moleșit, terciui.
flegmátic, -ă *adj.* **1.** limfatic. **2.** imperturbabil, calm, liniștit, placid. **3.** impasibil, indiferent, (*fig.*) rece. **4.** *tip ~* = tip echilibrat, lucid, rece.
flegmazíe *s. f.* inflamație internă.
flégmă *s. f.* **1.** expectorație, scuipat, spută. **2.** nepăsare, calm, indiferență, răceală, impasibilitate, sânge-rece.
flencăní *vb.* (*pop.*) a trăncăni, a sporovăi, a flecări.
flendurít, -ă *adj.* (*fam.*) zdrențuit.
flendurós, -oásă *adj.* zdrențăros, rupt.
fleoș, fleoáșă *adj.* (rar) moleșit, fleșcăit.
fler *s. n.* perspicacitate, instinct.
fleșcăí *vb.* **1.** a se muia, a se terciui. **2.** a se moleși, a se vlăgui, a se muia.
fleșcăiálă *s. f.* **1.** fleașcă. **2.** fleșcărie, lapoviță, zloată.
fleșcáit, -ă *adj.* **1.** moale, puhav, (*livr.*) flasc. **2.** (*fig.*) moleșit.
fleșcăráie *s. f.* fleșcăială, lapoviță, zloată.
fleț, -eáță *adj., s. m. f.* (*fam.*) bleg, nătăfleț, nătărău, nedescurcăreț.
flexíbil, -ă *adj.* **1.** elastic, mlădios. **2.** (*gram.*) flexionar. **3.** (*fig.*) maleabil, docil.
flexionár, -ă *adj.* (*gram.*) flexibil.
flexiúne *s. f.* **1.** încovoire, arcuire, îndoire, mlădiere. **2.** (*gram.*) *~ nominală* = declinare.
flibustíer *s. m.* pirat; hoț, pungaș.
flicténă *s. f.* (*med.*) băsicuță.
flíntă *s. f.* sâneață, (*reg.*) pușcă.
flirt *s. n.* **1.** cochetare. **2.** aventură.
flit *s. n.* (*reg.*) bot, rât.
floáre *s. f.* **1.** (*bot.*) (*pop.*) pană. **2.** *~a-soarelui* = sora-soarelui. **3.** *~a-brumei* = brândușă. **4.** *~-de- colț* sau *~a-reginei* = albumeală, albumiță, edelvais. **5.** *flori-de- paie* = imortele. **6.** capul cuiului. **7.** (*înv.*) culoare.
floc *s. m.* păr pubian.
flocăí *vb.* (*reg.*) **1.** a smulge, a jumuli, a scărmăna. **2.** a bate, a părui.
flocoșél *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) burete-țepos.
flocoși *vb.* (*fam.*) a (se) scămoșa.
flocoșíre *s. f.* (*fam.*) scămoșare.
flocoșít, -ă *adj.* (*fam.*) scămoșat.
florár *s. m.* **1.** grădinar, horticultor. **2.** (*înv.*) florist. **3.** (*tehn.*) pistolet. **3.** luna mai.
flóră *s. f.* vegetație.
florăreásă *s. f.* (*înv.*) buchetieră, floristă.
floreán, -ă **1.** *s. m.* (*ornit.*) florinte. **2.** *adj.* bălțat.
floriceá, -ică *s. f.* **1.** florișoară. **2.** *floricele de porumb* = cocoșei.
florícol, -ă *adj.* florifer.
floríd, -ă *adj.* înfloritor, prosper.
Florii *s. f. pl.* Duminica Floriilor.
florilégiu *s. n.* crestomație, antologie, culegere.
florín *s. m.* **1.** fiorin. **2.** gulden.
florínte *s. m.* (*ornit.*) florean, brotăcel.
floríst, -ă *s. m. f.* (*înv.*) florar.
florișoáră *s. f.* floricea.
floríu, -íe *adj.* (rar) înflorit.
flotábil, -ă *adj.* plutitor, flotant.
flotánt, -ă *adj.* **1.** plutitor, flotabil. **2.** nepermanent, nestabil.
flotáre *s. f.* flotație.
flotáție *s. f.* flotare.
flotór *s. n.* plutitor.
flu *adj. invar.* **1.** vaporos. **2.** indistinct; (*fig.*) incert, vag.
fluctuá *vb.* a oscila, a varia.
fluctuánt, -ă *adj.* schimbător, nestatornic, nesigur, nehotărât, ezitant, indecis, (*fig.*) oscilant.
fluctuáre *s. f.* fluctuație.
fluctuáție *s. f.* **1.** oscilare, oscilație. **2.** instabilitate, schimbare, variație. **3.** ezitare, nehotărâre, șovăială, (*livr.*) indecizie.
fluént, -ă *adj.* (*fig.*) curgător, cursiv; limpede.
fluéntă *s. f.* (*fig.*) cursivitate.
fluíd *s. n.* (*fig.*) suplu, impuls, curent; emanație.

fluidificáre *s. f.* difluență.
fluiditáte *s. f.* **1.** fluență. **2.** *(fig.)* schimbare; flexibilitate, mlădiere.
flúier *s. n.* **1.** fluierătoare. **2.** șuierătură, fluierătură. **3.** *(pop.)* gambă, tibia, *(pop.)* turloi.
fluierá *vb.* a șuiera, a vâjâi, a vui.
fluierár *s. m.* **1.** fluieraș. **2.** *(ornit.)* prundăraș. **3.** *(ornit.)* ploier mic. **4.** *(ornit.)* prundaș.
fluieráș *s. m.* fluierar.
fluierătoáre *s. f.* **1.** fluier. **2.** *(bot.) (reg.)* napi-porcești-de-pădure.
fluierătór *s. m.* fluierar.
fluieră-vânt *s. m. (pop.)* trântor.
fluieróI *s. n. (reg.)* caval.
fluștură *vb. (pop.)* **1.** a flutura. **2.** a șuiera.
fluștурátic, -ă *adj. (pop.)* nebunatic, zvăpăiat, ușuratic, fluturatic, nestatornic, schimbător.
flutură *vb.* **1.** a fâlfâi. **2.** a agita, a clătina. **3.** *~ă-vânt s. m. invar.* = derbedeu, vagabond.
fluturáre *s. f.* fâlfâire, fluturat.
fluturáș *s. m.* **1.** fluturel. **2.** paietă.
fluturát *s. n.* (rar) fluturare.
fluturátic, -ă *adj.* fluturatic.
fluturătór, -oáre *adj.* fâlfâitor.
flúture *s. f.* **1.** *(entom.)* lepidopter. **2.** *~-de-mătase* = vierme-de-mătase. **3.** *~ alb* sau *~-de-varză* = albiliță. **4.** *(fig.)* (la *pl.*) toane. **5.** (la *pl.*) fluturași, paiete.
fluturél *s. m.* fluturaș.
flúviu *s. n.* **1.** *(geogr.)* apă. **2.** *(fig.)* șuvoi, debit mare, revărsare.
flux *s. n.* **1.** *(fiz.)* curent. **2.** *(fig.)* șuvoi, torent.
foáie *s. f.* **1.** frunză; sepală sau petală. **2.** filă. **3.** *(înv.; reg.)* pătură. **4.** (la *pl.*) fustă, *(livr.)* jupă, *(pop.)* poale. **5.** *(înv.)* ziar, revistă.
foále *s. n.* **1.** burduf. **2.** *(reg.; fam.)* abdomen, burtă, pântece, stomac.
foáme *s. f.* **1.** nemâncare. **2.** *(fig.)* lăcomie.
foárfece *s. n.* *(anat.)* clește.
foárte *adv.* **1.** tare. **2.** extrem, tare. **3.** *(pop.)* mult, tare.
fobúrg *s. n.* *(livr.)* suburbie, mahala, periferie.
foc *s. n.* **1.** incendiu, pârjol. **2.** împușcătură; *(p. ext.)* salvă, tir. **3.** *(fig.)* luptă, război. **4.** *(fig.)* entu ziasm, avânt, înflăcărare. **5.** agilitate, vioiciune, neastâmpăr. **6.** durere, chin, necaz. **7.** nenorocire, pacoste, urgie. **8.** *(reg.) ~ viu* = zona Zoster. **9.** *(reg.) ~ul-lui- Dumnezeu* = licurici.
focalizá *vb. (fig.)* a concentra, a polariza.
focár *s. n.* **1.** *(fig.)* centru, sediu. **2.** *~ magmatic* = bazin magmatic. **3.** *~ seismic* = hipocentru. **4.** *(fig.)* izvor, sediu. **5.** *~ de infecție* = loc murdar, neîngrijit. **6.** *(înv.)* foc mare; rug. **7.** *(fig.)* nenorocire, amar. **8.** *(pop.)* fochist.
fochíst *s. m.* focar.
focós, -oásă *adj.* **1.** înfocat, înflăcărat, avântat, entuziasmat, fervent, *(fig.)* ardent, *(fig.)* aprins. **2.** iute, sprinten, *(pop.)* ortoman.
foculéț *s. n.* focușor.
focușór *s. n.* foculeț.
fofeázâ *s. f.* *(reg.)* aripă, brațele vatalelor.
fofélniță *s. f.* *(reg.)* **1.** cuțitul meliței. **2.** *(fig.)* gură; limbută, guralivă.
foféngher *s. m.* *(reg.)* Luccafărul-de-Dimineață.
fofilá *vb.* **1.** a se furișa, a se strecura, a se retrage. **2.** *(fig.)* a se eschiva, a se sustrage.
fofl énchi *interj.* tronc! zdrang!
fofológ, -oágă *s. m. f.* *(pop.)* om greoi, leneș, indolent, împiedicat, tont.
foí *vb.* **1.** a mișuna, a forfoti, a fojgăi. **2.** a se fâțâi. **3.** a se perpeli, a se răsuci, a se zvârcoli. **4.** *(fig.)* a se codi.
foiálă *s. f.* forfotă, foire; forfoteală, frământare, furnicare, *(fam.)* vânzoleală.
foiletá *vb. (livr.)* a răsfoi, a frunzări.
foiós, -oásă **1.** *adj.* frunzos. **2.** *s. n. (anat.)* ghem.
foíre *s. f.* forfotă, foială.
foișór *s. n.* **1.** cerdac, pridvor, *(pop.)* târnat. **2.** pavilion, chioșc, *(reg.)* filigorie. **3.** *(înv.)* turn.
foitáj *s. n.* aluat franțuzesc.
foiță *s. f.* frunzuliță.

fojgăí *vb.* *(reg.)* a foi, a mișuna, a furnica, a roi.
fojgăiálă *s. f.* *(reg.)* fojgăire, foire, furnicare, roire.
fojgăitúră *s. f.* *(reg.)* fâșâit, foșnet, foire, furnicare.
folclór *s. n.* **1.** literatură populară, tradiție populară. **2.** folcloristică.
folclóric, -ă *adj.* folcloristic, popular.
folclorístic, -ă **1.** *adj.* folcloric. **2.** *s. f.* folclor.
folfăí *vb. (pop.)* a molfăi, a morfoli, a mozoli.
foliculár *adj. hormon ~* = foliculină.
folíe *s. f.* nebunie.
foliculínă *s. f.* hormon folicular.
folk *s. n.* folksong.
folksóng *s. n.* folk.
folós *s. n.* **1.** avantaj, câștig, profit, beneficiu, *(înv.)* folosință. **2.** eficiență, randament. **3.** serviciu. **4.** necesitate, trebuință.
folosí *vb.* **1.** a utiliza, a întrebuința. **2.** a fi de folos, a ajuta, a servi. **3.** a profita, a beneficia.
folosínță *s. f.* **1.** folosire, utilizare, uz. **2.** *(înv.)* folos.
folosíre *s. f.* întrebuințare, utilizare, folosință.
folosít, -ă *adj.* **1.** întrebuințat, uzitat. **2.** purtat, uzat, vechi.
folositór, -oáre *adj.* **1.** necesar, util. **2.** binevenit, salutar.
folt *s. n. (reg.)* petec, zdreanță, fâșie.
foncé (pr. *fonsé*) *adj. invar.* închis.
fond *s. n.* **1.** conținut; *(fig.)* miez. **2.** *articol de ~* = editorial. **3.** fundal. **4.** mijloace bănești; bunuri, valori.
fondatór, -oáre *s. m. f* întemeietor, ctitor; creator.
foném *s. n.* *(fon.)* sunet.
fonemátic, -ă *adj.* fonologic.
fonétică *s. f.* *(înv.)* fonologie.
fonetician, -ă *s. m. f.* fonetist.
fonetísm *s. n.* *(fon.)* pronunțare, rostire, pronunție.
fonetíst, -ă *s. m. f.* fonetician.
fonf, foánfă *adj.* fonfăit, fârnâit.
fonfăí *vb.* a fârnâi, a fornâi.
fonfăít, -ă *adj. (pop.)* fonf.
fónic, -ă *adj. (fon.)* sonor.
foníe *s. f. (fon.)* sonoritate.
fonológic, -ă *adj. (fon.)* fonematic.
fonologíe *s. f. (înv.)* fonetică funcțională.
fontanélă *s. f. (anat.) (pop.)* moalele-capului.
fóntă *s. f.* tuci.
footing (pr. *fútin*) *s. n.* alergare, jogging.
for *s. n.* **1.** autoritate, instanță, organ de stat. **2.** *~ interior* = conștiință.
forá *vb.* a sonda.
foráj *s. n.* forare, forat.
forát *s. n.* forare, foraj.
forăí *vb. (reg.)* a sforăi, a fornâi.
forbán *s. m.* (rar) **1.** pirat, corsar. **2.** *~ literar* = plagiator.
fórceps *s. n. (med.)* clește.
forestiér, -ă *adj.* silvic.
forfăí *vb. (pop.)* a forfoti, a furnica, a mișuna, a roi.
forfecá *vb. (fig.)* **1.** a mustra, a critica. **2.** a bodogăni.
forfecár *s. m. (entom.; reg.)* caraban, nasicorn.
forfecătúră *s. f.* forfecare; *(fig.)* mustruluială, bătaie.
forfetár, -ă *adj.* paușal; invariabil.
fórfotă *s. f. (pop.)* forfoteală, foială, frământare, mișuială, mișunare, roială, agitație.
forfoteálă *s. f.* forfotă, mișuială, agitație, foială, roială.
forfotí *s. f. (pop.)* **1.** a se agita, a (se) foi, a se frământa, a roi, a mișuna, a forfăi. **2.** a flecări.
fórjă *s. f.* forjărie.
forjărie *s. f.* forjă.
forjór *s. m.* fierar.
formá *vb.* **1.** a face. **2.** a crește, a educa. **3.** a alcătui, a compune. **4.** a constitui, a reprezenta. **5.** a (se) dezvolta.
formál, -ă **1.** categoric, expres, net. **2.** simbolic. **3.** *(fam.)* platonic. **4.** *(jur.)* solemn.
fomaldehídă *s. f.* aldehidă formică.
formalínă *s. f.* formol.
formalísm *s. n.* formalitate.

formalíst, -ă *adj.* ceremonios, protocolar.
formalitáte *s. f.* **1.** procedură, regulă, formă. **2.** etichetă.
formár *s. m.* formator.
formáre *s. f.* **1.** formație. **2.** pregătire, instruire, educare; creare.
formát[1] *s. n.* dimensiune, mărime.
formát[2], **-ă** *adj.* **1.** instruit, educat, pregătit. **2.** maturizat, matur, (*fig.*) copt.
formatór, -oáre *s. m. f.* formar.
formáție *s. f.* **1.** alcătuire, întocmire, organizație, constituire, compunere. **2.** trupă, colectiv, ansamblu, echipă. **3.** *~une politică* = partid. **4.** *~ de jazz* = orchestră. **5.** pregătire.
fórmă *s. f.* **1.** înfățișare, configurație, aspect, contur, siluetă. **2.** tipar, calapod, model. **3.** fel chip, mod, procedură, mijloc. **4.** formalitate, etichetă, bune maniere, protocol. **5.** (*înv.*) brutărie.
formidábil, -ă *adj.* **1.** extraordinar, colosal, uluitor, teribil, enorm, inimaginabil. **2.** desăvârșit, excepțional, minunat, perfect.
formól *s. n.* formalină.
formulá *vb.* **1.** a exprima, a pronunța, a rosti, a spune, a zice. **2.** a enunța, a expune. **3.** a alcătui, a compune, a întocmi, a redacta.
formulár *s. n.* imprimat.
formúlă *s. f.* **1.** enunț. **2.** parolă. **3.** *~ publicitară* = slogan. **4.** expresie. **5.** metodă, procedeu, mijloc, soluție, (*fam.*) truc.
fornăí *vb.* (rar) **1.** a sforăi, a forăi. **2.** a fonfăi.
fornăiálă *s. f.* (rar) fornăit.
fornăít[1] *s. n.* (rar) fornăială.
fornăít[2], **-ă** *adj.* fonf, fârnâit[2].
fortăreáță *s. f.* cetate.
fórte **1.** *adj. invar.* (*livr.*) puternic, tare. **2.** *adv.* (*muz.*) puternic, tare. **3.** *~ fortissimo* = extrem de tare.
fortifiánt, -ă *adj., s. n.* întăritor, tonic, tonifiant, reconfortant, remontant.
fortificá *vb.* a (se) întări, a (se) oțeli.
fortificáție *s. f.* (*mil.*) întăritură, bastion.
fortuít, -ă *adj.* neprevăzut, inopinat; întâmplător, incidental, neașteptat.
fortúna *s. f.*-(*livr.*) soartă, destin, hazard; noroc, șansă.
forțá *vb.* **1.** a sili, a constrânge, a obliga. **2.** a se strădui, a se trudi, a se zbate. **3.** a sfărâma, a sparge.
forțaménte *adv.* necesar, obligatoriu, forțat.
forțáre *s. f.* silire, spargere, stricare.
forțát, -ă *adj.* **1.** impus, silit. **2.** brutal, violent. **3.** spart, stricat. **4.** silit, nenatural, nefiresc; artificial, fals.
fórță *s. f.* **1.** putere, vigoare, tărie. **2.** dinamism, energie. **3.** rezistență. **4.** aptitudine, capacitate. **5.** armată. **6.** constrângere, violență, (*fig.*) presiune. **7.** amploare, volum. **8.** autoritate, somitate.
forzáto (pr. *forțato*) *adv.* puternic, accentuat.
fósă *s. f.* **1.** (*anat.*) adâncitură, cavitate. **2.** loja orchestrei.
fosforescént, -ă *adj.* fosforic, luminos.
fosforescéță *s. f.* sclipire.
fosfóric, -ă *adj.* (*fig.*) luminos, strălucitor, fosforescent.
fosílă *s. f.* **1.** (*geol.*) (*înv.*) petrefact. **2.** (*ir.*) bătrân.
fosilizá *vb.* a se petrifica.
fosilizáre *s. f.* petrificare.
fost, -ă *adj.* ex, (*înv.*) biv.
fósnet *s. n.* foșnire, foșnitură, freamăt.
foșní *vb.* (rar) a foi, a mișuna.
foșnire *s. f.* foșnitură, foșnit, foșnet.
foșnit *s. n.* foșnire.
foșnitúră *s. f.* foșnet.
fótă *s. f.* catrință, (*pop.*) pestelecă, (*reg.*) zadie, zăvelcă.
fotél *s. n.* (*înv.*) fotoliu.
fotocelúlă *s. f.* celulă fotoelectrică, fotodiodă.
fotocolografie *s. f.* heliotipie.
fotocópie *s. f.* copie fotografică.
fotocuplór *s. n.* (*electron.*) optocuplor.
fotodiódă *s. f.* celulă fotoelectrică.
fotografiá *vb.* (*pop.*) a (se) poza.
fotografíe *s. f.* (*pop.*) poză.

fotogravúră *s. f.* heliogravură.
fotoîntrerupătór *s. n.* (*elt.*) fotoreleu.
fotóliu *s. n.* jeț, (*reg.*) șezău.
fotomicrofotografie *s. f.* microfotografie.
fotoobiectív *s. n.* obiectiv (fotografic).
fotopilă *s. f.* (*elt.*) fotoelement.
fotosintéză *s. f.* asimilație clorofiliană.
fototropíe *s. f.* fototropism.
fototropísm *s. n.* fototropie.
fotovoltáic, -ă *adj. pilă* (sau *celulă*) *~ă* = fotoelement.
fov *adj.* **1.** galben. **2.** feroce, crud, sălbatic.
fox *s. m.* foxterier.
foxteriér *s. m.* fox.
fracturá *vb.* a (-și) frânge, a (-și) rupe.
fracturát, -ă *adj.* rupt, frânt.
fractúră *s. f.* **1.** (*med.*) ruptură. **2.** (*geol.*) falie, ruptură.
fracțiúne *s. f.* **1.** bucată, fragment. **2.** (*pol.*) facțiune.
frag *s. m.* (*reg.*) **1.** pomniță. **2.** *~-de-câmp* = căpșun.
frágă *s. f.* (*reg.*) **1.** pomiță. **2.** *~ de pom* = dudă.
fráged, -ă *adj.* **1.** crud, proaspăt. **2.** tânăr; gingaș, plăpând. **3.** *vârstă ~ă* = vârsta copilăriei.
fragil, -ă *adj.* gingaș, firav, delicat, slăbuț, șubred.
fragmént *s. n.* **1.** bucată, parte, frântură, fracțiune, porțiune, (*pop.*) dărab. **2.** extras, pasaj. **3.** episod, scenă. **4.** crâmpei, frântură.
fragmentá *vb.* a împărți; a tăia; a îmbucătăți; a segmenta.
framgentár, -ă *adj.* incomplet, parțial.
fragmentáre *s. f.* îmbucătățire, fragmentație.
fragmentáție *s. f.* fragmentare.
fragránt, -ă *adj.* (rar) mirositor, parfumat.
fraht *s. n.* document comercial, scrisoare de trăsură.
frai *adj. invar., adv.* (rar) liber.
fráier, -ă *adj.* credul, naiv, prost.
franc[1] *s. m.* **1.** leu, ban. **2.** (la *pl.*) bani, avere.
franc[2], **-ă** *adj.* loial, cinstit, deschis, sincer, corect, onest.
francá *vb.* a timbra, a marca.
francáre *s. f.* timbrare, marcare.
francát, -ă *adj.* timbrat, marcat.
francéz, -ă **1.** *s. m.* franțuz. **2.** *adj.* franțuzesc.
franchéțe *s. f.* sinceritate.
francmasón *s. m.* mason.
francmasonerie *s. f.* masonerie.
francmasónic, -ă *adj.* masonic.
fránco *adv., adj. invar.* francat.
francofil, -ă *adj., s. m. f.* galofil.
francofilíe *s. f.* galofilie.
franj *s. m.* țurțur.
franțúșcă *s. f.* (*înv.*) franțuzoaică.
franțúz *s. m.* (*pop.*) francez.
franțuzésc, -éască *adj.* **1.** francez. **2.** *aluat ~* = foitaj.
franțuzéște *adv.* (*înv.*) galicește.
franțuzoáică *s. f.* franțușcă
franzelár *s. m.* (*înv.*) jimblar.
franzélă *s. f.* pâine albă, (*pop.*) jimblă, (*reg.*) bulcă.
franzelúță *s. f.* (rar) chiflă.
frapá *vb.* a surprinde, a șoca, (*fig.*) a izbi.
frapánt, -ă *adj.* șocant, izbitor, surprinzător, uimitor, (*livr.*) sesizant.
frasin-de-múnte *s. m.* (*reg.*) mojdrean.
fráte *s. m.* **1.** frățâne. **2.** *~ de cruce* = fârtat. **3.** *~-de-mireasă* = vătaf, vătășel, vornicel. **4.** (*bot.*) *~-le- briboiului* = briboi.
fratérn, -ă *adj.* frățesc.
fraternitáte *s. f.* frăție, frățietate; solidaritate.
fraternizá *vb.* a se înfrăți.
fraternizáre *s. f.* înfrățire, unire.
fraudá *vb.* a defrauda, a delapida, a sustrage.
fráudă *s. f.* delapidare, înșelăciune, hoție, (*livr.*) malversație.
frazeologíe *s. f.* (*fig.*) pălăvrăgeală.
frăgár *s. m.* (*reg.*) dud.
frăgezíme *s. f.* prospețime.

frăgulíță *s. f.* (*bot.*) **1.** (*pop.*) frăguță. **2.** (*reg.*) moscușor.
frăgușoáră *s. f.* (*pop.*) frăguță.
frăgúță *s. f.* (*pop.*) frăguliță, frăgușoară.
frământá *vb.* **1.** a plămădi, (*înv.*) a soage. **2.** a (se) agita, a (se) neliniști. **3.** a se mișca, a se feri, a se agita. **4.** a chinui, a obseda, a preocupa.
frământáre *s. f.* **1.** frământat[1]. **2.** umblet, neastâmpăr; (*p. ext.*) agitație, tulburare. **3.** zbucium, chin.
frământát[1] *s. n.* frământare.
frământát[2], -ă *adj.* (*fig.*) zbuciumat, agitat.
frăsinét *s. n.* frăsiniș.
frăsiníș *s. n.* frăsinet.
frăsuí *vb.* (*reg.*) a se plânge, a se boci, a se văicări, a se văita, a se tângui.
frățâne *s. m.* (*pop.*) frate.
frățésc, -eáscă *adj.* fratern, afectuos, devotat.
frăție *s. f.* **1.** frățietate, fraternitate, înfrățire. **2.** solidaritate, unitate.
frățietáte *s. f.* (*înv.*) fraternitate; frăție.
frână *vb.* **1.** a opri. **2.** (*fig.*) a împiedica, a diminua, a stăvili.
frânáre *s. f.* **1.** frânat. **2.** inhibiție.
frânát *s. n.* frânare.
frână *s. f.* (*fig.*) obstacol, piedică.
frânge *vb.* **1.** a rupe, a fractura. **2.** a ceda, a rupe. **3.** (*med.*) a-și fractura, a-și rupe. **4.** (*fig.*) a (se) îndoi, a (se) apleca. **5.** (*fig.*) a învinge, a birui.
frângere *s. f.* **1.** frântură, rupere. **2.** (*med.*) fracturare, rupere.
frânghíe *s. f.* funie, (*pop.*) ștreang.
frânt, -ă *adj.* **1.** rupt. **2.** (*med.*) fracturat, rupt. **3.** spart, zdrobit, stricat. **4.** (*fig.*) sleit, extenuat. **5.** (*fig.*) învins, înfrânt.
frântúră *s. f.* **1.** frângere, bucată, crâmpei, fragment, parte, porțiune. (*pop.*) dărab. **2.** crâmpei, fragment, parte. **3.** (*pop.*) fractură. **4.** (rar) spărtură.
frâu *s. n.* **1.** (*înv.*) dezghin. **2.** hăț. **3.** (*fig.; pl. frâne*) conducere politică.
freámăt *s. n.* **1.** fremătare. **2.** murmur, sunet, susur, foșnet. **3.** zgomot, larmă, gălăgie, rumoare. **4.** (*fig.*) fior, înfiorare.
freátic, -ă *adj. apă ~ă* = apă subterană.
frecá *vb.* **1.** a bate, a făcălui. **2.** a lustrui, a curăța. **3.** a fricționa. **4.** (*fig.; fam.*) a bate, a lovi. **5.** a examina riguros, a cerceta.
frecáre *s. f.* **1.** (*fiz.*) fricțiune. **2.** frecuș, frecătură, roadere, rosătură.
frecát, -ă *adj.* bătut, făcăluit, zdrobit.
frecătúră *s. f.* **1.** frecare. **2.** (*fig.*) mustrare. **3.** (*fig.;* la *pl.*) divergențe, neînțelegeri; frecușuri, fricțiuni.
frecăței *s. m. pl.* zdrențe.
frecúș *s. n.* **1.** frecare. **2.** (*fig.;* la *pl.*) divergențe, neînțelegeri; frecături.
frecvént, -ă *adj.* **1.** des, repetat. **2.** cunoscut, obișnuit, răspândit, uzual, curent, ordinar, tradițional.
frecventá *vb.* **1.** a urma. **2.** a vizita. **3.** (*înv.; reg.*) a păzi.
frecventatív, -ă *adj.* (*gram.*) iterativ.
frecvénță *s. f.* cadență.
frecvențmétru *s. n.* (*fiz.*) undametru.
fredoná *vb.* a îngâna, (*reg.*) a lălăi.
fredonáre *s. f.* îngânare.
freezer (pr. *frízăr*) *s. n.* congelator.
fremătá *vb.* a se înfiora, a vibra, a palpita; a se agita.
fremătáre *s. f.* freamăt.
french-cancan (pr. *frenci-cancán*) *s. n.* cancan[2].
frenétic, -ă *adj.* puternic; pasionat; violent.
frenghíe *s. f.* (*înv.*) brocart.
frénție *s. f.* (*reg.*) lues, sifilis.
frescă *s. f.* **1.** panoramă. **2.** pictură murală.
freș *adj. invar.* vioi; proaspăt.
fretá *vb.* (*tehn.*) a cercui.
freudísm *s. n.* psihanaliză.
frez *adj. invar.* roz, roșiatic, trandafiriu.
frézá *s. f.* coafură, frizură, pieptănătură, tunsoare.
friábil, -ă *adj.* (*fon.*) constrictiv, continuu, spirant.
fricá *s. f.* **1.** teamă, temere, înfricoșare, spaimă. **2.** speriat, sperietură.
fricós, -oásă *adj.* sperios, temător, laș.
fricționá *vb.* a freca, a masa.
fricționáre *s. f.* frecare.

fricțiúne *s. f.* **1.** (*fiz.*) frecare. **2.** (*fig.*) neînțelegere, ceartă, divergență, frecătură.
frig *s. n.* **1.** răceală, rece. **2.** (la *pl.*) frisoane. **3.** febră, fierbințeală, temperatură, (*pop.*) arșiță, (*reg.*) vipie, (*fig.*) jar. **4.** *~uri palustre* = malarie, paludism.
frigáre *s. f.* țiglă, (*pop.*) sucală, (*reg.*) țepușă.
frigărúică *s. f.* frigăruie.
frigărúie *s. f.* frigăruică.
fríge *vb.* **1.** a prăji. **2.** a (se) arde. **3.** a dogori. **4.** (*fig.; fam.*) a se păcăli, a se înșela. **5.** a pierde.
frige-línte *s. m. invar.* om avar, zgârcit, harpagon.
frigorifér, -ă *adj.* frigorific.
frigorífic, -ă *adj.* frigorifer.
frigotéhnică *s. f.* criotehnică.
frigoterapíe *s. f.* crioterapie.
friguléț *s. n.* (*fam.*) frig mare.
frigurícă *s. f.* (*bot.*) fierea-pământului, potroacă.
frigurós, -oásă *adj.* **1.** geros, rece. **2.** înfrigurat.
fripón *s. m.* șarlatan, hoț, escroc.
fript, -ă *adj.* **1.** prăjit. **2.** (*fig.*) chinuit.
frisoáne *s. n. pl.* friguri.
frișcă *s. f* (*pop.*) **1.** nuia, vergea. **2.** bobârnac, tiflă.
frivól, -ă *adj.* fluturatic, neserios, ușuratic, (*livr.*) futil.
frivolitáte *s. f.* neseriozitate, (*livr.*) futilitate.
frizá *vb.* a (se) coafa, a încreți.
frizér *s. m.* bărbier.
frizerie *s. f.* bărbierie.
frizúră *s. f.* freză, coafură.
fróndă *s. f.* opoziție, răzvrătire.
frondór *s. m.* răzvrătit.
frontál *adv.* pieptiș.
frontaliér, -ă *adj.* limitrof.
frontiéră *s. f.* graniță, hotar, limită teritorială.
fruct *s. n.* **1.** (*bot.*) poamă, rod. **2.** (*fig.*) produs, rezultat. **3.** *~ de mare* = crustacee.
fructiéră *s. f.* pomieră.
fructifér, -ă *adj.* roditor.
fructificá *vb.* a valorifica, a finaliza.
fructificáre *s. f.* valorificare.
fructóză *s. f.* levuloză.
fructúos, -oásă *adj.* **1.** fecund, productiv. **2.** folositor, profitabil, avantajos, rentabil.
frumoásele *s. f. pl. art.* (*pop.*) ielele.
frumós, -oásă *adj.* **1.** chipeș, arătos, mândru. **2.** aspectuos, falnic, impozant, (*pop.*) mândru. **3.** agreabil, plăcut, estetic. **4.** senin, calm. **5.** remarcabil, bun.
frumuséțe *s. f.* **1.** măndrețe, splendoare, strălucire. **2.** minunăție.
frumușél, -ícă *adj.* drăgălaș, drăguț.
fruntár *s. n.* (*reg.*) **1.** catapeteasmă. **2.** co-rună, masa pietrelor la moară.
fruntáș, -ă *s. m. f.* **1.** cap, corifeu, protagonist. **2.** (*livr.*) lider.
frúnte *s. f.* **1.** cap, față, chip. **2.** elită, cremă, parte eminentă.
frúnză *s. f.* **1.** (*pop.*) foaie. **2.** *~-de-potcă* = (*reg.*) iarba-drumurilor. **3.** *~-latră* = iris, stânjenel.
frunzăreálă *s. f.* frunzărire.
frunzărí *vb.* a răsfoi, a foileta.
frunzărime *s. f.* frunziș.
frunzărie *s. f.* frunzăreală.
frunzătúră *s. f.* (rar) frunziș.
frunzét *s. n.* frunziș.
frunzíș *s. n.* frunzet, frunzărime, frunzătură.
frunzișoáră *s. f.* frunzuliță.
frunzíță *s. f.* (*pop.*) frunzuliță.
frunzuliță *s. f.* frunzișoară, frunziță, foiță, frunzuță.
frunzúță *s. f.* (*pop.*) frunzuliță.
frupt *s. n.* produs lactat.
frust, -ă *adj.* **1.** tocit, șters. **2.** (*fig.*) brut, natural, neprelucrat, simplu, rudimentar, grosier.
frustrá *vb.* a înșela, a păgubi, a priva.
frustratór, -oáre *s. m. f., adj.* păgubitor; (*p. ext.*) înșelător.
frustráție *s. f.* (rar) frustrare.
ftizic, -ă *adj., s. m. f.* tuberculos, tebecist, ofticos, atacat.
ftizie *s. f.* tuberculoză pulmonară, tebece, otică, atac.

fúcsie *s. f.* (*bot.*) cercelus.
fucsínă *s. f.* (*chim.*) roşu de anilină.
fudúl, -ă *adj.* **1.** îngâmfat, mândru, încrezut, arogant, orgolios, trufaş, vanitos, (*livr.*) prezumţios, (*fig.*) bătos. **2.** *~ de-o ureche* = surd.
fudulí *vb.* a se făli, a se lăuda, a se mândri, a se împăuna, (*fam.*) a se furlandisi.
fudulíe *s. f.* aroganţă, fală, infatuare, vanitate, (*livr.*) fatuitate, morgă, (*reg.*) făloşenie.
fúfă *s. f.* **1.** (*iht.*) plevuşcă. **2.** femeie uşoară.
fugáci, -ce **1.** *adj.* fugar. **2.** *s. m.* cal. **3.** *adj.* (*fig.; livr.*) trecător, fugitiv, evanescent.
fugár, -ă **1.** *adj., s. m. f.* dezertor, evadat, fugit. **2.** *adj.* fugitiv, nestatornic, trecător, (*livr.*) fugaci. **3.** *s. m.* cal. **4.** *s. m.* (*reg.*) fugău.
fugárnic, -ă *adj.* (rar) fugitiv, nestatornic.
fugáş, -ă *adj.* (*reg.*) fugaci.
fúgă *s. f.* **1.** goană, alergare. **2.** evadare.
fugări *vb.* a goni, a alerga.
fugău *s. m.* **1.** (*entom.*) goangă, (*reg.*) gonaci, **2.** (*ornit.; reg.*) fugar.
fugí *vb.* **1.** a alerga, a goni. **2.** a evada, a dezerta. **3.** a se depărta, a se retrage. **4.** a se sustrage, a se eschiva.
fugít, -ă *adj.* dezertor, evadat, fugar.
fugitív, -ă *adj.* **1.** trecător, fugar, fugarnic, (*livr.*) fugaci. **2.** sumar, rapid, superficial.
fugós, -oásă *adj.* (*înv.*) aprig, impetuos.
führer (pr. *fiúrăr*) *s. m.* conducător.
fulár *s. n.* şal.
fulău *s. m.* (*reg.*) fanfaron, pierde-vară.
fulg *s. m.* **1.** (*reg.*) pihă. **2.** puf.
fulgarín *s. n.* impermeabil.
fúlger *s. n.* **1.** străfulgerare, (*pop.*) scăpărare, (*fig.*) săgeată. **2.** *~ electronic* = bliţ.
fulgerá *vb.* **1.** a scăpăra, a străluci, (*reg.; fig.*) a săgeta. **2.** a scânteia, a luci, a sclipi.
fulgeráre *s. f.* **1.** scânteiere, lucire, fulgerătură. **2.** (*fig.*) durată scurtă, clipă, moment.
fulgerát, -ă *adj.* lovit, atins de fulger.
fulgerătór, -oáre *adj.* **1.** iute, rapid. **2.** (*fig.*) rapid, pătrunzător. **3.** brusc, instantaneu, subit.
fulgerătúră *s. f.* fulger, fulgerare.
fulguiálă *s. f.* fulguire, fulguit.
fulguíre *s. f.* fulguială, fulguit.
fulguít *s. n.* fulguială, fulguire.
fúlie *s. f.* (*bot.*) narcisă.
fuliginós, -oásă *adj.* fumuriu.
fulminánt, -ă *adj.* **1.** exploziv, explozibil, detonant. **2.** (*fig.*) ameninţător, violent; provocator.
fulminaţíe *s. f.* explozie.
fum *s. n.* **1.** (*fig.*) începetoşare, tulbureală, ameţeală. **2.** (*înv.*) gospodărie; familie, casă. **3.** (*fig.*) îngâmfare, trufie; (la *pl.*) gărgăuni.
fumá *vb.* a bea (tutun), (*reg.*) a duhăni.
fumár *s. n.* (*reg.*) coş, horn, hogeag, bageacă.
fumát, -ă *adj.* (*fam.*) răsuflat, ştiut; perimat, vechi.
fumăráie *s. f.* fumărie.
fumărie *s. f.* fumăraie, fumegai.
fumegá *vb.* (*înv.*) a afuma.
fumegái *s. n.* (*reg.*) fumărie, fumăraie.
fumíst, -ă *s. m. f.* şarlatan, escroc.
fumisterie *s. f.* şarlatanie, escrocherie.
fumuiág, -e *s. n.* (*reg.*) şomoiog.
fumuríu, -íe *adj.* **1.** cenuşiu, întunecat. **2.** (*fig.*) posomorât, mohorât.
fumurós, -oásă *adj.* (*înv.*) **1.** înfumurat, închipuit, încrezut, fudul, orgolios, vanitos. **2.** efemer, trecător.
funambúl, -ă *s. m. f.* acrobat.
funambulésc, -éscă *adj.* (rar) **1.** echilibristic, acrobatic. **2.** bizar, excentric, extravagant.
funciár, -ă *adj.* **1.** *carte ~ă* = carte funduară. **2.** (*fig.*) fundamental.
fúnctor *s. m.* (*log.*) operator logic.
fúncţie *s. f.* **1.** serviciu, slujbă, post. **2.** sarcină, rol; destinaţie, scop. **3.** grad, rang.
funcţioná *vb.* a lucra, a servi, a sluji.
funcţionál, -ă *adj.* util, practic.
funcţionár, -ă *s. m. f.* slujbaş, (ieşit din uz) amploiat.

funcţionarísm *s. n.* birocratism, birocraţie.
funcţionărésc, -éască *adj.* birocratic.
fund *s. n.* **1.** dos. **2.** tocător, (*pop.*) cârpător. **3.** (*fam.*) şezut, dos, popou.
fundá *vb.* a întemeia, a înfiinţa, a crea, a institui.
fundác **1.** *s. m.* (*ornit.*) cufundar. **2.** alee, fundătură.
fundál *s. n.* **1.** fond. **2.** orizont.
fundamént *s. n.* **1.** fundaţie, bază, temelie. **2.** (*fig.*) bază, temei.
fundamentá *vb.* **1.** a se baza, a se întemeia, a se sprijini. **2.** a stabili. **3.** a consolida.
fundamentál, -ă *adj.* principal, esenţial, capital, decisiv, vital, (*livr.*) cardinal, major, primordial.
fundamentalísm *s. n.* fanatism, extremism religios.
fundamentalíst *s. m.* fanatic, extremist religios.
fundáre *s. f.* întemeiere, înfiinţare, instruire, creare.
fundáş *s. m.* (sport) apărător, bec.
fundát, -ă *adj.* întemeiat.
fundáţie *s. f.* **1.** fundament, bază, temelie. **2.** aşezământ, stabiliment.
fúndă *s. f.* panglică.
fundătúră *s. f.* alee, fundac.
funduárã *adj. f. carte ~* = carte funciară.
funébru, -ă *adj.* **1.** funerar, mortuar. **2.** mormântal, sepulcral. **3.** jalnic, macabru, sinistru, sumbru, trist, lugubru.
funerár, -ă *adj.* mortuar.
funést, -ă *adj.* fatal, nefast, sinistru, trist, funebru.
fungi *s. m. pl.* (*bot.*) ciuperci.
fúnie *s. f.* frânghie, (*pop.*) ştreang.
fur *s. m.* (*înv.*) hoţ, tâlhar, pungaş.
furá *vb.* **1.** a sustrage, (rar) a hoţi, a jefui, (*fam.*) a subtiliza, a ciordi. **2.** a prăda. **3.** a răpi. **4.** (*fig.*) a fermeca, a vrăji, a fascina.
furáj *s. n.* nutreţ, masă verde, (*reg.*) nutriment.
furát, -ă *adj.* prădat.
furătúră *s. f.* (rar) furt, furat, furtişag, (*livr.*) rapt, (*pop.*) tâlhărie, (*fam.*) ciordeală, şterpelire.
fúrcă *s. f.* **1.** (*tehn.*) braţ, mână, stâlp. **2.** (*tehn.*) pisc, (*reg.*) cârlig, grui. **3.** (*anat.*) *~a-pieptului* = stern, (*pop.*) lingurea, lingurică, (*reg.*) lingura pieptului. **4.** *~a drumului* = răspântie. **5.** (*pop.; la pl.*) spânzurătoare, (*reg.*) acăstău.
furgăsí *vb.* (*pop.; fam.*) a fura.
furibúnd, -ă *adj.* furios, (*livr.*) rabiat, (*fig.*) turbat.
fúrie *s. f.* înverşunare, mânie; violenţă, (*reg.*; la *pl.*) pandalii.
furiós, -oásă *adj.* **1.** înfuriat, mâniat, mânios, furibund. **2.** violent, puternic, năprasnic.
furioso (pr. *furiózo*) *adv.* (*muz.*) vijelios, puternic.
furişá *vb.* a se fofila, a se strecura.
furişát, -ă *adj.* ascuns, ferit.
furlandisí *vb.* (*fam.*) a se fuduli, a se făli, a se împăuna.
furnál *s. n.* cuptor înalt.
furnicá *vb.* a mişuna, a forfoti.
furnicár[1] *s. n.* muşuroi.
furnicár[2] *s. m.* (*ornit.*) albinărel, prigorie.
furnícă *s. f.* *~ albă* = termită.
furnicél *s. m.* (*reg.*; la *pl.*) buboaie, furuncule.
furnizá *vb.* **1.** a achiziţiona, a livra, a procura, a aproviziona. **2.** a da, a oferi.
furóu *s. n.* cămaşă, combinezon.
fursánt *s. n.* (*reg.*) dever.
furt *s. n.* hoţie, furătură.
furtişág *s. n.* furt; ciupeală, (*fam.*) găinărie.
furtív, -ă *adj.* discret, rapid.
furtunár *s. m.* (*ornit.*) pasărea-furtunii, (rar) pasărea-vijeliei.
furtunátic, -ă *adj.* **1.** furtunos, impetuos. **2.** schimbător.
furtúnă *s. f.* **1.** vifor, vijelie, (*pop.*) vântoasă. **2.** (*fig.*) zbucium. **3.** (*fig.*) revoltă, răscoală.
furtunós, -oásă *adj.* **1.** viforos, vijelios, (*reg.*) vânturos. **2.** (*fig.*) agitat, zbuciumat. **3.** (*fig.*) năvalnic, impetuos, violent.

furúncul *s. n.* abces, (*pop.*) buboi.
fus *s. n.* (*tehn.*) **1.** arbore. **2.** ax, osie. **3.** grindei, osie.
fusár *s. m.* (*iht.*) **1.** ~ *mare* = pietrar, (*reg.*) fus, peşte-de-piatră, peştele-ţiganului. **2.** ţipar, sular.
fuscél *s. m.* **1.** vergea, joardă. **2.** (rar) cotor de ceapă.
fústă *s. f.* **1.** jupă. **2.** (*fig.*) femeie.
fustigáţie *s. f.* (rar) **1.** flagelare. **2.** (*fig.*) corecţie, pedeapsă.
fustişoáră *s. f.* fustiţă.
fustíţă *s. f.* fustişoară.
fuştaş *s. m.* lăncier.
fúşte *s. f.* (*înv.*) lance.
futíl, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** inutil. **2.** neserios, frivol, superficial.
futilitáte *s. f.* (*livr.*) frivolitate, vanitate.
futurist, -ă *s. m. f.* avangardist.
futurológ, -ă *s. m. f.* (rar) viitorolog.
futurologíe *s. f.* (rar) viitorologie.
fuzáie *s. f.* (*înv.*) puşcă; flintă, sâneaţă.
fuzioná *vb.* a se contopi, a se uni.
fuzionáre *s. f.* contopire, fuziune, unire.
fuziúne *s. f.* **1.** contopire, fuzionare, unire. **2.** (*fiz.*) topire.

G

gabarít *s. m.* **1.** capacitate, volum. **2.** dimensiune, talie.
gaci *s. m. pl.* (*reg.*) indispensabili, izmene.
gádină *s. f.* (*pop.*) bestie, dihanie, fiară, jivină, (la *pl.*) vietăţi.
gáfă *s. f.* poznă, prostie.
gafeur (pr. *gafőr*) *s. m.* gafist.
gafíst, -ă *s. m. f.* gafeur.
gagát *s. n.* (*min.*) jais.
gagíc *s. m.* (*arg.*) amant, iubit, concubin, prieten.
gagícă *s. f.* (*arg.*) amantă, iubită, concubină, prietenă.
gagíu *s. m.* (*arg.*) **1.** om, persoană, tip, individ. **2.** iubit, amant, concubin, prieten.
gaibaráce *s. f. pl.* (*fam.*) picioare lungi, gaibe, gaide, zgaide.
gáibe *s. f. pl.* (*fam.*) picioare lungi, gaibarace, gaide, zgaide.
gáică *s. f.* agăţătoare, atârnătoare.
gáidă *s. f.* **1.** (*reg.*) cimpoi. **2.** (*fig.*) picioare lungi, gaibarace, gaibe, zgaide.
gáie *s. f.* (*ornit.; reg.*) uliu, cailă, şorecar, uligan, şoim.
gáiţă *s. f.* (*ornit.*) **1.** (*reg.*) ghindar, matieş, zaică. **2.** ~ *de munte* = alunar.
gaj *s. n.* amanet, garanţie, zălog, (*pop.*) chezăşie.
gal *s. m.* celt.
galactométru *s. n.* lactometru.
galánt, -ă *adj.* **1.** amabil, atent, curtenitor, politicos, plăcut, tandru. **2.** darnic, generos, mărinimos, culant.
galantár *s. n.* vitrină.
galanterie *s. f.* amabilitate, atenţie, curtoazie, gentileţe, politeţe.
galantón, -oánă *adj.* (*fam.*) darnic, generos, galant, mărinimos.
galantonie *s. f.* (*fam.*) dărnicie, generozitate, mărinimie.
gálă[1] *s. f.* ceremonie, paradă.
gálă[2] *s. f.* **1.** cecidie. **2.** gogoaşă de ristic, gogoaşă de stejar, (*reg.*) gogoaşă de cerneală.
galb *s. n.* curbură, contur.
gálben, -ă *adj.* **1.** bălai, blond, (*pop.*) gălbior. **2.** îngălbenit, palid, (*livr.*) pal. **3.** şarg.
galéră *s. f.* sulfură de plumb.
galéră *s. f.* (*înv.*) catargă.
galerie *s. f.* **1.** coridor, tunel, gang. **2.** (*înv.*) tindă. **3.** (*reg.*) ştrec. **4.** suporteri, asistenţă, spectatori, public.
gáleş, -ă *adj.* **1.** drăgăstos, languros, tandru. **2.** melancolic, trist, nostalgic.
gálic, -ă *adj.* celt, celtic.
galión *s. n.* (*tipogr.*) şif.
gáliţă *s. f.* (*reg.*) **1.** orătanie, pasăre. **2.** cioară-de-câmp.
galofíl, -ă *adj., s. m. f.* francofil.
galofilíe *s. f.* francofilie.
galón *s. n.* (*mil.*) tresă.
galonát, -ă *adj.* (*mil.*) ofiţer; gradat.
galopánt, -ă *adj.* rapid.
galvánic, -ă *adj. element* ~ = pilă electrochimică.
galvanizá *vb.* (*tehn.*) a zinca, a zincui.

galvanizáre *s. f.* (*tehn.*) zincare, zincuire.
galvanoscóp *s. n.* galvanometru.
gamaglobulínă *s. f.* imunoglobulină.
gambétă *s. f.* melon.
gamélă *s. f.* (*reg.*) șaică.
gang *s. n.* coridor, galerie, culoar.
ganglión *s. m.* (*anat.*) (*pop.*) ghindură, momiță.
gángster *s. m.* bandit, răufăcător, escroc, criminal.
gangsterísm *s. n.* banditism, jaf, hoție, tâlhărie, brigandaj.
gáplă *s. f.* (*reg.*) troliu, cabestan.
gará *vb.* a parca.
garánt, -ă *s. m. f.* cauțiune, fideiusor, (*pop.*) chezaș.
garantá *vb.* **1.** a asigura. **2.** a gira, (*pop.*) a chezășui.
garantát, -ă *adj.* (*fam.*) sigur, neîndoielnic, precis.
garánță *s. f.* (*bot.*) roibă.
garanție *s. f.* **1.** cauțiune, fideiusiune, (*pop.*) chezășie. **2.** amanet, gaj, (*pop.*) chezășie, zălog.
gáră *s. f.* stație.
gard *s. n.* **1.** îngrăditură, împrejmuire, ocol, zăplaz. **2.** ~ *viu* = spalier.
gárdă *s. f.* **1.** (*mil.*) pază, strajă. **2.** apărătoare, (*înv.*) scut.
garderób, -ă **1.** *s. n.* dulap, șifonier. **2.** *s. f.* vestiar. **3.** *s. f.* îmbrăcăminte.
gardián *s. m.* paznic, strajă, sergent, supraveghetor, păzitor.
gárdină *s. f.* bor, margine.
gardíst *s. m.* **1.** gardian, paznic, sergent. **2.** legionar.
garf *s. n.* (*reg.*) costiță.
gargáră *s. f.* **1.** gargariseală. **2.** (*fig.*) pălăvrăgeală, sporovăială.
gargariseálă *s. f.* gargară.
gárișe *s. f.* (*reg.*) luncă, rât, fânaț.
garnisí *vb.* a împodobi, a orna, a ornamenta.
garnitúră *s. f.* **1.** set, (rar) sortiment. **2.** ornament, podoabă. **3.** accesoriu.
gárniță *s. f.* bidon.
garoáfă *s. f.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) cuișoare, scânteiuță, saschiu, secfiu. **2.** (*reg.*) micsandră, micșunea, toporaș, viorea. **3.** ~ *de câmp* (sau *sălbatică*) = garofiță. **4.** ~ *de apă* = roșătea.
garofíță *s. f.* garoafă de câmp.
garsón *s. m.* chelner.
gasteropód *s. n.* (*zool.*) melc, (*pop.*) bourel, culbec.
gástric, -ă *adj.* stomacal.
gastroenterítă *s. f.* (*med.*) enterogastrită.
gastronomíe *s. f.* artă culinară.
gáșcă *s. f.* (*peior.*) bandă, clan, clică, șleahtă, (rar) tagmă, (*fig.*) bisericuță.
gásper *s. m.* (*fam.; ir.*) țigan.
gășperiță *s. f.* (*fam.; ir.*) țigancă.
gat *s. n.* (*reg.*) dig, stăvilar.
gáta *adj. invar.* isprăvit, terminat, finisat.
gáter *s. n.* ferăstrău mecanic; joagăr.
gatísm *s. n.* ramolisment.
gáură *s. f.* **1.** cavitate, (*reg.*) bortă. **2.** deschidere, deschizătură, orificiu, (*livr.*) apertură. **3.** ascunzătoare, vizuină. **4.** (*fam.*) furt.
gavanós *s. n.* (*reg.*) borcan, chisea.
gay (pr. *ghei*) *s. m.* homosexual, homo.
gaz *s. n.* **1.** petrol lampant. **2.** ~ *ilariant* = protoxid de azot.
gázdă *s. f.* **1.** amfitrion. **2.** (*reg.*) chiabur, bogătan.
gazetár, -ă *s. m. f.* ziarist, jurnalist, publicist.
gazétă *s. f.* ziar, jurnal, cotidian, (*înv.*) foaie.
gazetărésc, -eáscă *adj.* jurnalistic, ziaristic, publicistic.
gazetărie *s. f.* ziaristică, jurnalistică, presă, publicistică.
gazón *s. n.* peluză.
găbji *vb.* a înhăța, a găbui; a fura.
găbui *vb.* (*pop.*) a găbji.
găiná[1] *vb.* a se găinăța.
găiná[2] *vb.* a lâncezi; a boli.
găinár *s. m.* (*fam.*) borfaș, pungaș, fur.
găinărie *s. f.* potlogărie, hoție.
găinățá *vb.* a se găina.
găinúșă *s. f.* **1.** (*ornit.*) ieruncă, (*reg.*) alunar. **2.** (*ornit.*) ~*-de- baltă* = corlă. **3.** (*bot.*) gălbenele, paștiță, dediței-gal-

beni. **4.** (*bot.; reg.*) floarea-ciutei. **5.** (*astron.; art.*) Cloșca-cu-Pui, Pleiadele.
găitán *s. n.* brandenburg, (*reg.*) șinor.
gălăgíe *s. f.* larmă, hărmălaie, tărăboi, vacarm, zgomot, zarvă.
gălăgiós, -oásă *adj.* zgomotos.
gălățéne *s. f. pl.* (*bot.*) (*reg.*) primulă.
gălbeázã *s. f.* **1.** (*med. vet.*) distomatoză, fascioloză. **2.** (*bot.*) torțel.
gălbejeálă *s. f.* (*pop.*) paliditate, paloare.
gălbejít, -ă *adj.* (*pop.*) palid, slab.
gălbenáș *s. m.* (*pop.*) gălbior.
gălbenátic, -ă *adj.* chihlimbariu, gălbui.
gălbeneá *s. f.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) hreniță, floare-de-leac. **2.** piciorul-cocoșului.
gălbeneálă *s. f.* **1.** paliditate, paloare. **2.** (*pop.*) gălbinare, icter, hepatită.
gălbení *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) îngălbeni, a (se) ofili, a (se) vesteji.
gălbenire *s. f.* (*înv.; pop.*) îngălbenire, ofilire, vestejire.
gălbenít, -ă *adj.* (*înv.; pop.*) îngălbenit, ofilit, vestejit.
gălbeníu, -íe *adj.* (rar) gălbui, palid.
gălbinare *s. f.* **1.** (*med.; pop.*) icter, hepatită, (*pop.*) gălbenează. **2.** (rar) paliditate. **3.** (*bot.; reg.*) pălămidă. **4.** (*bot.; reg.*) rostopască.
gălbiniciós, -oásă *adj.* (*pop.*) galben, palid, îngălbenit.
gălbiór, -ioárã (*pop.*) **1.** *adj.* bălai, blond. **2.** *s. m.* gălbenaș.
gălbíu, -íe *adj.* (*pop.*) gălbui; bălai, blond.
gălbúi, -úie *adj.* gălbenatic, gălbeniu, gălbiu.
găleátă *s. f.* **1.** căldare, (*reg.*) vadră. **2.** ciutură.
găligán *s. m.* (*peior; fam.*) lungan, vlăjgan, zdragon, matahală, gligan.
gălúșcă *s. f.* (*reg.*) sarma.
găluștéle *s. f. pl.* (*reg.*) papanaș.
gămán *s. m.* (*pop.*) mâncău, mâncăcios.
găoáce *s. f.* coajă.
găoázã *s. f.* (*pop.*) anus, vagin.
gărăfioárã *s. f.* (*reg.*) șipușor.
gărduí *vb.* (*reg.*) a îngrădi, a împrejmui.
gărgăriță *s. f.* (*entom.*) **1.** (*reg.*) măzărar. **2.** (*reg.*) molie.
gărgăún *s. m.* **1.** (*entom.*) bărzăun, găun. **2.** (*fig.*; la *pl.*) fumuri.
găsélniță *s. f.* molia-stupilor.
găsí *vb.* **1.** a descoperi, a afla. **2.** a surprinde, a nimeri. **3.** a afla, a crea, a descoperi, a elabora, a inventa. **4.** a se afla, a exista, a fi. **5.** a se pomeni, a se trezi. **6.** a se afla, a se situa. **7.** a socoti, a crede că...
gătá *vb.* (*reg.*) a se găti.
gătéj *s. n.* vreasc, surcea.
gătejél *s. m.* (*reg.*) pitulice, sfredeluș.
gătí *vb.* **1.** a (se) îmbrăca, a (se) împodobi, a (se) dichisi. **2.** a decora, a înfrumuseța, a orna, a pavoaza. **3.** a face, a prepara. **4.** (*reg.*) a sfârși, a termina. **5.** (*reg.*) a omorî, a ucide, a nimici.
gătíre *s. f.* gătit[1].
gătít[1] *s. n.* gătire.
gătít[2]**, -ă** *adj.* **1.** aranjat, îngrijit, dichisit, spilcuit. **2.** decorat, împodobit, ornat, pavoazat. **3.** preparat, pregătit. **4.** (*reg.*) sfârșit, terminat.
găún *s. n.* (*reg.*) **1.** scorbură, bortă. **2.** gărgăun, bărzăun.
găuní *vb.* (*reg.*) a găuri.
găunós, -oásă *adj.* **1.** scorburos. **2.** gol, sec. **3.** cariat, găurit, stricat.
găunoșitúră *s. f.* (rar) gaură, scobitură; scorbură.
găureá, -ícă *s. f.* găurice.
găurí *vb.* **1.** a perfora, a borteli, a borti. **2.** a se caria, a se strica. **3.** a composta. **4.** a (se) rupe, a (se) sfâșia.
găurice *s. f.* găurea, găurică.
găurire *s. f.* **1.** găurit[1], perforare, perforat, scobire, scobit. **2.** spargere.
găurít[1] *s. n.* găurire.
găurít[2]**, -ă** *adj.* **1.** perforat, bortelit, bortit. **2.** rupt, sfâșiat, uzat, zdrențuit. **3.** cariat, găunos, stricat.
găván *s. n.* (*pop.*) **1.** (*geogr.*) crov, padină, (*reg.*) coșcovă. **2.** scafă. **3.** orbită.
găvozdí *vb.* (*reg.*) a (se) înghesui, a (se) îngrămădi; a se ascunde.
găvozdít, -ă *adj.* (*reg.*) ghemuit, înghesuit, ascuns.

găzár *s. m.* păcurar[2].
găzdác, –ă *adj.* avut, bogat.
găzdoáie *s. f.* (*reg.*) **1.** gospodină. **2.** chiaburoaică.
găzduí *vb.* a adăposti, a primi, (*pop.*) a sălăşui.
gâde *s. m.* (*pop.*) călău; (*înv.*) gealat.
gâdiláre *s. f.* gâdilat.
gâdilát *s. n.* gâdilare.
gâfâí *vb.* a pufăi, a răsufla.
gâfâiálă *s. f.* gâfâit.
gâfâít *s. n.* gâfâială.
gâlcă *s. f.* **1.** (*med.*) umflătură, tumoare, (*pop.*) gâlmă. **2.** (*pop.*) scrofulă.
gâlceávă *s. f.* ceartă, conflict, neînţelegere, (*pop.*) sfadă, divergenţă, zâzanie, dihonie, (*fig.*) ciocnire.
gâlceví *vb.* (*pop.*) a se certa, a se ciorovăi, a se ciondăni, a se învrăjbi.
gâlcevíre *s. f.* ceartă, neînţelegere, conflict, gâlceavă, învrăjbire, litigiu, vrajbă, zâzanie.
gâlcevitór, –oáre *adj., s. m. f.* (*pop.*) certăreţ, cârcotaş, arţăgos, scandalagiu.
gâlgâí *vb.* a bolborosi.
gâlgâiálă *s. f.* gâlgâire.
gâlgâíre *s. f.* gâlgâit, gâlgâială, gâlgâiturá.
gâlgâít *s. n.* gâlgâire.
gâlgâitúră *s. f.* gâlgâire.
gâlmă *s. f.* (*pop.*) **1.** dâmb, movilă. **2.** umflătură, gâlcă, bolfă. **2.** tont, prost.
gând *s. n.* **1.** minte, raţiune. **2.** idee, cuget, cugetare. **3.** închipuire, imaginaţie, fantezie, inspiraţie. **4.** reflexie, meditare. **5.** intenţie, plan. **6.** convingere, părere, opinie. **7.** voie, dorinţă, plac.
gândác *s. m.* (*entom.*) **1.** (*reg.*) pepe. **2.** *~–de–casă* (sau *–de–bucătărie, –negru*) = şvab[1]. **3.** *~–de–frasin* (sau *~–ul frasinului*) = cantaridă. **4.** *~–de–mai* = cărăbuş. **5.** *~–de–făină* = morar. **6.** vierme– de–mătase.
gândí *vb.* **1.** a reflecta, a medita, a cugeta, a chibzui, a judeca. **2.** a concepe, a crea. **3.** a crede, a socoti. **4.** a intenţiona (să...). **5.** (*reg.*) a dori, a spera.
gândíre *s. f.* **1.** cugetare, meditare, reflexie. **2.** spirit, conştiinţă, cuget, (*livr.*) for interior. **3.** intelect, înţelegere, minte, raţiune. **4.** imaginaţie, fantezie.
gândít, –ă *adj.* socotit, chibzuit, cumpănit, temeinic.
gânditór, –oáre **I.** *s. m. f.* cugetător, filozof. **II.** *adj.* **1.** cugetător, meditativ, reflexiv. **2.** îngândurat, absent, preocupat; distrat.
gângánie *s. f.* (*entom.*) gâză, insectă, (*pop.*) goangă, muscă.
gângav, –ă *adj., s. m. f.* gângăvit, bâlbâit, (*reg.*) balamut.
gângăveálă *s. f.* gângăvie, bâlbâială.
gângăví *vb.* a (se) bâlbâi.
gângăvíe *s. f.* gângăveală.
gângăvít, –ă *adj.* gângav, bâlbâit.
gânsác *s. m.* (*pop.*) gâscan.
gârbiţă *s. f.* **1.** (*pop.*) greabăn, grumaz, ceafă. **2.** (*bot.; reg.*) salbă.
gârbov, –ă *adj.* gârbovit, ghebos, gheboşat.
gârboví *vb.* a se cocârja, a se cocoşa, a se gheboşa, a se încovoia.
gârbovít, –ă *adj.* cocârjat, cocoşat, ghebos, gârbov.
gârlă *s. f.* (*geogr.*) ponor.
gâscán *s. m.* gânsac.
gât *s. n.* grumaz, gâtlan, (*p. ext.*) gâtlej.
gâtár *s. n.* (*reg.*) grebănar, hamut.
gâtiţă *s. f.* (*reg.*) gâtlej, beregată.
gâtlán *s. n.* **1.** *s. n.* (*reg.*) gât, grumaz. **2.** bâtlan, stârc cenuşiu.
gâtléj *s. n.* (*pop.*) beregată, înghiţitoare, (*reg.*) gâtiţă, guşter.
gâtuí *vb.* **1.** a sugruma, a strangula, a jugula. **2.** a se îngusta, a se strâmta.
gâtuíre *s. f.* **1.** sugrumare, strangulare. **2.** gâtuitură, sugrumătură.
gâtuitúră *s. f.* **1.** sugrumătură. **2.** gâtuire, sugrumătură.
gâză *s. f.* gânganie, hexapod, insectă, (*pop.*) goangă, muscă.
geába *adv.* (*pop.*) degeaba, gratis, gratuit, zadarnic.
gealát *s. m.* **1.** (*înv.*) călău, gâde. **2.** om voinic, zdravăn, violent.
gealău *s. n.* (*reg.*) rindea; ghilău.
geam *s. n.* **1.** fereastră. **2.** sticlă. **3.** (*pop.*) monoclu.

geamantán *s. n.* valiză, (*pop.*) cufăr.
geamantănáş *s. n.* valijoară, valizuţă.
geámăt *s. n.* **1.** scâncet, vaiet. **2.** (*fig.*) freamăt, murmur, vuiet.
geambáş *s. m.* (*reg.*) sfârnar, mecler.
geambaşíe *s. f.* (rar) geambaşlâc.
geambaşlâc *s. n.* geambaşie.
geamgíu *s. m.* sticlar, (*reg.*) glăjer.
geamíe *s. f.* moschee, (*înv.*) mecet.
geamlâc *s. n.* (rar) vitraj.
geamparále *s. f. pl.* (*înv.*) castaniete.
geână *s. f.* (*înv.*) pleoapă.
geántă *s. f.* **1.** mapă, servietă. **2.** poşetă. **3.** taşcă.
gel *s. n.* (*pop.*) piftie.
gelát *s. m.* (*ornit.*) muscar.
gelatinizá *vb.* a (se) gelifica.
gelatinizáre *s. f.* gelificare.
gelatinós, –oásă *adj.* cleios, mucos, văscos.
gelificá *vb.* a (se) gelatiniza.
gelificáre *s. f.* gelatinizare.
gelós, –oásă *adj.* **1.** bănuitor, temător. **2.** invidios, pizmaş, ranchiunos.
gelózã *s. f.* agar–agar.
gelozíe *s. f.* **1.** (*pop.*) temere. **2.** invidie, pizmă.
geluí *vb.* a rindelui, (*pop.*) a făţui.
geluít, –ă *adj.* rindeluit.
gemănáre *s. f.* (*tehn.*) furculiţă, (*reg.*) lişiţă.
gemănăríţă *s. f.* (*bot.*) bujorel.
gême *vb.* **1.** a se lamenta, a se văita. **2.** (*fig.*) a fremăta, a murmura, a vui. **3.** (*fig.*) a fi plin.
geminát, –ă *adj.* (*livr.*) îngemănat, împerecheat, dublu.
geminăţie *s. f.* (*livr.*) îngemănare, împerechere.
gemút *s. n.* geamăt.
gen *s. n.* **1.** fel, soi, tip, varietate. **2.** manieră, stil, mod. **3.** diviziune, specie, categorie, grup.
genealogíe *s. f.* (*înv.*) spiţă.
generá *vb.* a cauza, a declanşa, a produce, a determina, a stârni, a isca, a pricinui.
generál, –ă *adj.* **1.** colectiv, comun, obştesc, public. **2.** obştesc, universal. **3.** unanim.
generalíst, –ă *s. m. f.* medic internist.
generalitáte *s. f.* **1.** universalitate. **2.** (la *pl.*) idei generale. **3.** (la *pl.; peior.*) banalităţi.
generalizá *vb.* (rar) a universaliza, a (se) extinde.
generáţie *s. f.* (*pop.*) neam, spiţă, (*înv.*) rudă.
generós, –oásă *adj.* **1.** culant, darnic, mărinimos, galant, (*livr.*) munificent, (*înv.*) filotim, (*fam.*) galanton, (*fig.*) larg. **2.** ales, mărinimos, nobil. **3.** (*fig.*) bogat, fertil, fecund. **4.** opulent, planturos.
generozitáte *s. f.* **1.** mărinimie, dărnicie, (*livr.*) munificenţă, (*înv.*) filotimie, (*fam.*) galantonie, (*fig.*) larghеţe. **2.** mărinimie, noblеţe.
genétic, –ă *adj.* ereditar.
genézã *s. f.* **1.** naştere, origine, (*livr.*) matrice. **2.** (*bis.*) creaţie, facere. **3.** (*fig.*) apariţie, ivire.
genocíd *s. n.* exterminare, crimă.
genotíp *s. n.* germen, plasmă germinativă.
gentíl, –ă *adj.* **1.** amabil, politicos, curtenitor, îndatoritor, galant. **2.** (*înv.*) drăguţ, plăcut, nostim, simpatic, şarmant.
gentilétе *s. f.* amabilitate, curtoazie, galanterie, politeţe, politeţe.
gentilóm *s. m.* **1.** nobil, aristocrat. **2.** gentleman.
gentleman (pr. *géntlmen*) *s. m.* gentilom.
gentulíţă *s. f.* gentuţă.
gentúţă *s. f.* gentuliţă.
genţiánă *s. f.* (*bot.*) ghinţură (*reg.*) cupe, fierea–pământului.
genuflexiúne *s. f.* **1.** îngenunchere. **2.** (*fig.*) ploconeală.
genuím, –ă *adj.* (*livr.*) natural, veritabil, pur.
genúne *s. f.* (*livr.*) prăpastie, abis, hău, adânc.
geometrie plánă *s. f.* planimetrie.
geométru *s. m.* topograf.
geopotenţiál *s. n.* potenţial terestru.

georgián, -ă *s. m. f., adj.* gruzin.
geotactísm *s. n.* geotaxie.
geotaxíe *s. f.* (*biol.*) geotactism.
geotectónică *s. f.* tectonică.
gerá *vb.* a administra, a organiza.
geráh *s. m.* (*înv.*) chirurg.
gerár *s. m.* (*pop.*) ianuarie.
gerg *s. n.* (*înv.*) jargon.
germán, -ă 1. *s. m.* neamț. 2. *adj.* germanic, nemțesc.
germánă *s. f.* germancă, nemțoaică.
germánic, -ă *adj.* german, nemțesc.
germanofíl, -ă *adj., s. m. f.* filogerman.
germănár *s. m.* (rar) martie.
gérmen *s. m.* 1. (*bot.*) embrion, (*pop.*) plod. 2. (*biol.*) genotip, plasmă germinativă. 3. (*fig.*) embrion, izvor, origine.
germiná *vb.* (*bot.*) a ieși, a încolți, a răsări.
germinăre *s. f.* încolțire, germinație, încolțit, răsărire, răsărit.
germinație *s. f.* germinare, încolțire, răsărire, încolțit, răsărit.
gerofánt *s. m.* hierofant.
gerós, -oásă *adj.* friguros, rece.
geruiálă *s. f.* frig mare; (*pop.*) promoroacă.
gerúnziu *s. n.* (*gram.*) participiu prezent.
gest *s. n.* atitudine, comportare, purtare.
gestaltísm *s. n.* configuraționism.
gestáție *s. f.* (*biol.*) sarcină.
gesticuláre *s. f.* gesticulație.
gesticulație *s. f.* gesticulare.
gestóză *s. f.* disgravidie.
get, -ă 1. *s. m. f.* dac. 2. *adj.* dac, dacic, getic.
get-begét *adj. invar.* autentic, adevărat, neaoș, veritabil.
gétic, -ă *adj.* dac, dacic, get.
gheáră *s. f.* (*anat.*) (*pop.*) unghie.
gheátă *s. f.* 1. (rar) botină, (*reg.*) ciubotă. 2. bocanc.
gheáță I. *s. f.* 1. (*reg.*) grindină, piatră. 2. (*reg.*) portulacă, agurijoară. II. *adj. invar. bani ~* = numerar, pesin, lichizi.
gheb *s. n.* 1. cocoașă, cifoză, gibozitate. 2. (la *pl.*) (*bot.*) (*reg.*) opintici, popinci.
ghébă s. f. zeghe, țundră.
ghebós, -oásă *adj.* 1. (*med.*) cifos, cocoșat, (*reg.*) pupoș. 2. gheboșat, gârbov, gârbovit, încovoiat.
gheboșá *vb.* a se cocoșa.
gheboșát, -ă *adj.* (rar) cocoșat.
gheénă *s. f.* (*livr.*) iad, infern, tartar.
ghemotóc *s. n.* cocoloș, mototol.
ghemuí *vb.* 1. a se înghemui. 2. a (se) înghesui, a îndesa, a (se) îngrămădi.
ghemuít, -ă *adj.* 1. strâns. 2. îndesat, înghesuit, îngrămădit.
ghemulét *s. n.* ghemușor.
ghemușór *s. n.* ghemuleț.
gherdán *s. n.* (*înv.*) colan, colier, salbă, șirag.
gherétă *s. f.* chioșc, tonetă.
gherghéf *s. n.* (*reg.*) război.
gherghínă *s. f.* dalie, (*reg.*) leurdină.
gherisér *s. m.* tămăduitor, vraci.
ghérlă *s. f.* (*pop.; fam.*) închisoare, carceră.
gheróc *s. n.* (rar) redingotă.
ghes *s. n.* 1. brânci. 2. stimul, impuls.
gheșéft *s. n.* (*fam.*) afacere, speculație.
ghétră *s. f.* (*înv.*) valtrap.
ghețắr[1] *s. n.* (*înv.*) răcitor.
ghețắr[2] *s. n.* ~ *plutitor* = aisberg.
ghețúș *s. n.* 1. polei. 2. alunecuș, lunecuș.
ghicí *vb.* 1. a intui, a prevedea, a întrezări. 2. a afla, a descoperi. 3. a dezlega. 4. a prezice, a prevesti, a proroci, (*înv.*) a divina.
ghicitoáre *s. f.* enigmă, (*pop.*) cimilitură.
ghicitór *s. m.* prezicător.
ghid, -ă *s. m. f.* călăuză, cicerone.
ghidá *vb.* a (se) călăuzi, a (se) conduce, a (se) orienta.
ghidúș, -ă *adj.* poznaș, hazliu, vesel, glumeț.
ghidușie *s. f.* (*fam.*) poznă, glumă, farsă.
ghiftuí *vb.* a (se) îmbuiba, a (se) îndopa.
ghiftuít, -ă *adj.* îndopat, îmbuibat.
ghiliméle *s. f. pl.* semnele citării.
ghimíe *s. f.* (*înv.*) corabie, navă.

ghímpe *s. m.* 1. spin. 2. (*pop.*) scaiete, scai.
ghimpós, -oásă *ad. j.* 1. țepos, spinos. 2. (*fig.*) sarcastic, ironic.
ghínă *s. f.* ghinion, nenoroc.
ghindár *s. m.* (*bot.; reg.*) stejar.
ghíndă *s. f.* spatie, treflă.
ghíndură *s. f.* (*pop.*) ganglion, umflătură.
ghinión *s. n.* nenoroc, nesansă.
ghinionist, -ă *s. m. f., adj.* nenorocos, păgubos.
ghințură *s. f.* (*bot.; pop.*) gențiană.
ghioágă *s. f.* ciomag, bâtă, măciucă.
ghiób *s. n.* (*reg.*) putină.
ghióc *s. m.* (*bot.; reg.*) albăstrea, vinețea.
ghiocél *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) 1. aișor, clopoței. 2. *șei-mari* = lușce, noduțe. 3. narcisă, roșătea.
ghiold *s. n.* (*reg.*) ghiont.
ghionoáie *s. f.* (*ornit.; pop.*) ciocănitoare, bocănitoare, verdaică.
ghiont *s. m.* ghiold, brânci, izbitură.
ghiontí *vb.* a (se) izbi, a (se) îmbrânci, a (se) înghionti.
ghiorlán *s. m.* (*reg.; fam.*) bădăran, țopârlan, mitocan, mârlan, vulgar.
ghiorțăí *vb.* (*pop.*) a chiorăi.
ghiurghiulíu, -ie *adj.* (*reg.*) roșu-deschis, trandafiriu.
ghivéci *s. n.* glastră.
ghivént *s. n.* (*tehn.*) filet.
ghizd *s. n.* colac, margine.
ghízdav, -ă *adj.* (*înv.*) arătos, frumos; grațios, plăcut.
giácă *s. f.* jachetă.
giárdia *s. f.* (*zool.*) lamblie.
giardiáză *s. f.* (*med.*) lambliază.
gibozitáte *s. f.* cifoză, cocoașă.
gig *s. n.* semischif.
gigánt *s. m.* uriaș, titan, colos.
gigantésc, -ă *adj.* (*livr.*) colosal, monstruos, gigantic.
gigántic, -ă *adj.* enorm, colosal, gigantesc, uriaș.
gigoló (pr. *jigolo*) *s. m.* amant.
gimnáziu *s. n.* liceu, școală secundară, colegiu.
ginecéu *s. n.* (*bot.*) pistil.
gínere *s. m.* (*pop.*) mire.
gingaș, -ă *adj.* 1. plăpând, firav, delicat, fin, grațios, (*fig.*) dulce. 2. sensibil. 3. mofturos, dificil, năzuros. 3. anevoios, dificil, (*fig.*) ingrat.
gingășie *s. f.* 1. delicatețe, finețe, grație, suavitate. 2. tandrețe.
giní *vb.* (*arg.*) a observa, a vedea, a zări.
ginséng *s. m.* (*bot.*) rădăcina-vieții.
gíntă *s. f.* 1. (*livr.*) neam; origine. 2. *dreptul ~-ților* = dreptul universal.
gionát *s. n.* (rar; *peior.*) picior, membru, inferior.
girá *vb.* a garanta, (*pop.*) a chezăși.
giránt *s. m.* (*jur.*) remitent.
giratóriu, -ie *adj.* circular.
giráție *s. f.* (*tehn.*) rotație.
giravión *s. n.* autogir.
gireádă *s. f.* (*reg.*) șir, stog.
girodirecționál *s. n.* girocompas.
giruétă *s. f.* (*met.*) anemoscop.
gírus *s. n.* ~ *cerebral* = circumvoluție.
gitánă *s. f.* (*livr.*) țigancă (din Spania).
giugiuleálă *s. f.* (*fam.*) mângâiere, dezmierdare, alintare.
giugiulí *vb.* (*fam.*) a (se) dezmierda, a (se) mângâia, a (se) alinta.
giúlgiu *s. n.* lințoliu, (*pop.*) pânză.
giumbúș *s. n.* (rar) giumbușluc.
giumbușlúc *s. n.* bufonerie, caraghioslâc, clovnerie, comicărie, ghidu-șie, giumbuș.
giuvaiér *s. n.* bijuterie, podoabă.
giuvaiergíu *s. m.* bijutier.
giuvaiericále *s. f. pl.* (*pop.*) bijuterii.
glábru, -ă *adj.* imberb.
glaciál, -ă *adj.* (*livr.*) distant, rece, rezervat.
glaciar, -ă 1. *s. n.* pleistocen. 2. *adj.* pleistocen, diluvian.
glácis *s. n.* glasiu.
gladiatór *s. m.* (*înv.*) boinic.
gladiólă *s. f.* (*bot.*) (*pop.*) săbiuță, (*reg.*) săbioară.
glaf *s. n.* pervaz, (*pop.*) prichici.
glagóre *s. f. invar.* (*pop.*) minte, pricepere, inteligență.

glájă *s. f.* (*reg.*) sticlă; geam.
glamour (pr. *gleámăr*) *s. n.* farmec.
glandulár, –ă *adj.* glandulos.
glandúlă *s. f.* glandă mică.
glandulós, –oásă *adj.* glandular.
glas *s. n.* **1.** cuvânt, grai, voce. **2.** (*fig.*) (*înv.*) veste, știre.
glasá *vb.* a glazura.
glasát, –ă *adj.* **1.** (*înv.*) zăhărit. **2.** lustruit, apretat.
glásnică *s. f.* (*înv.*) vocală.
glástră *s. f.* **1.** ghiveci. **2.** vază.
glauc, –ă *adj.* albastru-verzui.
glaucóm *s. n.* (*med.*) (*pop.*) apă-neagră.
glazurá *vb.* **1.** a glasa. **2.** a emaila, a smălțui.
glazúră *s. f.* email, smalț.
glădiță *s. f.* (*bot.*) plătică, (*reg.*) roșcovar, salcâm.
glăscior *s. n.* glăsuț.
glăsuí *vb.* **1.** a vorbi, a zice, a spune. **2.** a conține, a exprima. **3.** a cânta, a intona.
glăsuíre *s. f.* (*înv.*) text, izvod.
glăsuitór, –oáre *adj.* (*înv.*) cântător.
glăsúț *s. n.* (rar) glăscior.
glicerínă *s. f.* glicerol.
gliceról *s. n.* (*chim.*) glicerină.
glicól *s. n.* etilenglicol.
glicozídă *s. f.* glucozidă.
glíe *s. f.* (*pop.*) pământ; ogor, țarină; (*fig.*) patrie, țară, pământ strămoșesc.
gligán *s. m.* **1.** (*reg.*) porc, mistreț. **2.** (*fig.; pop.*) găligan.
glisá *vb.* **1.** a culisa. **2.** a aluneca.
glisór *s. n.* (*tehn.*) cursor.
gloábă *s. f.* **1.** mârțoagă, (*pop.*) dârloagă. **2.** (*înv.; pop.*) amendă, penalitate, penalizare.
gloátă *s. f.* **1.** (*depr.*) mulțime; buluc, adunătură, strânsură, șleahtă. **2.** (*mil.; înv.*) tabără. **3.** (*reg.*) familie.
glob *s. n.* **1.** corp sferic. **2.** ~ terestru = Pământul, mapamond. **3.** ~ *ceresc* = corp ceresc.
globál, –ă *adj.* total.
globalitáte *s. f.* totalitate.
globulár, –ă *adj.* sferic, (*livr.*) orbicular.
globúlă *s. f.* **1.** ~ *roșie* = hematie, eritrocit. **2.** ~ *albă* = leucocită. **3.** ~*le sangvine* = hematii, leucocite, trombocite.
glockenspiel (pr. *glócănșpil*) *s. n.* joc de clopoței.
glod *s. n.* (*pop.*) noroi, nămol, mâl, mocirlă.
glodurós, –oásă *adj.* (*pop.*) noroios, nămolos, mocirlos.
glonț *s. n.* cartuș, (*reg.*) patron.
glórie *s. f.* **1.** onoare, mărire, slavă, laudă, slăvire. **2.** faimă, mândrie. **3.** celebritate, faimă, renume, reputație, (*fig.*) strălucire. **4.** glorificare, slăvire.
glorificá *vb.* (*livr.*) a preamări, a slăvi.
glorificáre *s. f.* preamărire, slăvire.
gloriólă *s. f.* glorie deșartă; vanitate.
gloriós, –oásă *adj.* **1.** eroic, vitejesc, (*pop.*) voinicesc, biruitor. **2.** falnic, strălucit.
glosá *vb.* **1.** a explica. **2.** a adnota.
glosalgíe *s. f.* glosodinie.
glosár *s. n.* lexic, vocabular.
glósă *s. f.* comentariu, explicație, notă.
glosíe *s. f.* (*livr.*) limbă.
glosodínie *s. f.* glosalgie.
glotologíe *s. f.* dialectologie; teoria limbii.
glucídă *s. f.* hidrat de carbon.
glucíniu *s. n.* (*chim.*) beriliu.
glucóză *s. f.* zahăr de struguri.
glúmă *s. f.* **1.** ghidușie, năzbâtie, poznă, strengărie. **2.** anecdotă, spirit, (*fam.*) banc. **3.** farsă, păcăleală, festă, șotie.
glumeț, –eáță *adj.* vesel, poznaș, hâtru, mucalit, șugubăț.
gnom[1] *s. m.* (*mitol.*) spiriduș.
gnom[2] *s. n.* sentință, maximă; cugetare.
gnoseologíe *s. f.* epistemologie, teoria cunoașterii.
goánă *s. f.* **1.** alergare, fugă. **2.** haită. **3.** gonire, împreunare, montă, (*reg.*) montare, sărit.
goángă *s. f.* (*pop.*) insectă, gânganie, gâză, fugău.
goárnă *s. f.* trompetă, trâmbiță.
godác *s. m.* (*pop.*) purcel, godin, godânac.

godânác *s. m.* (*reg.*) godac.
godéu *s. n.* creț, cută, fald, pliseu, pliu.
gódin *s. n.* (*reg.*) godac.
goeländ *s. m.* (*ornit.*) pescăruș.
gofrá *vb.* a încreți.
gogoáșă *s. f.* **1.** (*reg.*) craflă, pancovă. **2.** (*fig.*; la *pl.*) minciuni, brașoave. **3.** ~ *de mătase* = cocon[2]. **4.** ~ *de ristic* = gală[2].
gogomán, –ă *s. m., adj.* nătărău, bleg, nerod, prost, prostănac.
gogománie *s. f.* prostie, neghiobie, nerozie, stupiditate.
gogonát, –ă *adj.* **1.** gogoneț. **2.** (*fig.*) mare, exagerat.
gogonéț, –eáță *adj.* gogonat.
gógoriță *s. f.* baubau.
gol, goálă I. *adj.* **1.** despuiat, dezbrăcat, nud. **2.** golaș, pleșuv. **3.** pustiu, deșert. **4.** simplu, (*reg.*) sec. **5.** (*fig.*) neîntemeiat. **II.** *s. n.* **1.** vid. **2** lacună, lipsă. **3.** ~ *negru* = (*astron.*) gaură neagră.
golán, –ă *s. m. f.* **1.** derbedeu, haimana, vagabond. **2.** om sărac, zdrențăros.
golaș, –ă *adj.* gol, pleșuv.
golănie *s. f.* strengărie.
golătate *s. f.* (rar) goliciune; sărăcie.
goldán *s. m.* renglot, (*reg.*) culcuduș.
goldană *s. f.* renglotă.
goli *vb.* **1.** a descărca, a deșerta. **2.** a elibera, a evacua. **3.** a seca, a secătui. **4.** a (se) dezbrăca, a (se) despuia, a (se) dezgoli.
goliardíe *s. f.* libertinism; nonconformism.
goliciúne *s. f.* nuditate, (*pop.*) golătate.
golíre *s. f.* **1.** descărcare, deșertare, golit. **2.** eliberare, evacuare, liberare. **3.** despuiere, dezbrăcare, dezgolire.
gologán *s. m.* ban, franc, para, (*reg.*) pițulă, (*fam.*) arginți, capital, (*arg.*) lovele.
golomăț *s. m.* (*bot.; reg.*) noduroasă.
gomós, –oásă *s. m. f., adj.* (*fam.*) înfumurat, pretențios.
gonáci *s. m.* **1.** (*pop.*) gonaș, mânător, hăitaș. **2.** (*reg.*) fugău. **3.** (rar) cal sprinten.
gonádă *s. f.* glandă genitală.
gonáș *s. m.* (rar) hăitaș, mânător, gonaci.
gondólă *s. f.* ~ *de dirijabil* = nacelă.
gondoliéră *s. f.* barcarolă.
gonflá *vb.* a (se) umfla.
gonfláre *s. f.* (*livr.*) umflare.
gonflát, –ă *adj.* (*livr.*) umflat.
gongorísm *s. n.* (*lit.*) cultism.
goní *vb.* **1.** a fugări, a alerga. **2.** (*fig.; înv.*) a urmări. **3.** a alunga, a izgoni, a exila. **4.** a se împerechea, a se împreuna, (*reg.*) a se pui.
gonire *s. f.* **1.** alungare, izgonire. **2.** goană, împreunare, montă.
gonitór *s. m.* (*reg.*) taur, buhai.
gonițắr *s. m.* (*entom.*) fugău.
gonorée *s. f.* blenoragie, (*pop.*) sculament, (*reg.*) scurgere, scursoare.
gorílă *s. f.* **1.** maimuță antropoidă. **2.** (*peior.*) gardă de corp, badyguard. **3.** paznic, pândar.
gorníst *s. m.* (*mil.*) trompetist, trâmbițaș.
gorún *s. m.* (*bot.*) (*pop.*) slădun, tufan, (*reg.*) ceroi, moșmon.
gorunét *s. n.* goruniș, goruniște.
goruníș *s. n.* gorunet, goruniște.
goruníște *s. f.* goruniș, gorunet.
gospodár I. *s. m.* **1.** (*reg.*) soț. **2.** (*înv.*) domnitor, vodă, voievod. **II.** *adj.* harnic, econom.
gospodărésc, –eáscă *adj.* **1.** casnic, domestic, familial. **2.** (rar) conjugal.
gospodări *vb.* **1.** a administra, a conduce. **2.** a (se) căpătui.
gospodăríe *s. f.* **1.** casă, (*reg.*) namestie. **2.** menaj. **3.** căsnicie.
gospodăríre *s. f.* administrare, conducere, (*înv.*) chiverniseală, isprăvnicie, ocârmuire.
gospodínă *s. f.* casnică.
gotcán *s. m.* (*ornit.; reg.*) cocoș-de-munte.
gótcă *s. f.* (*reg.*) găină-sălbatică.
goz *s. n.* (*reg.*) gunoi, murdărie.
grábă *s. f.* **1.** iuțeală, viteză, zor, grăbire. **2.** urgență, zor.
grábnic, –ă **1.** *adj.* urgent, rapid, iute, întins, zorit. **2.** *adv.* iute, rapid, tare. **3.** *adv.* imediat, îndată, degrabă, (*reg.*) mintenaș.

gracíl, –ă *adj.* fragil, plăpând, firav.
gracilitáte *s. f.* fragilitate, delicatețe.
grad *s. n.* **1.** nivel, stadiu, treaptă. **2.** funcție, rang, (*înv.*) ridicare. **3.** poziție, treaptă, (*înv.*) stepenă.
gradá *vb.* **1.** a marca, a diviza. **2.** a nuanța, a doza.
gradáre *s. f.* nuanțare.
gradát[1] *s. m.* (*mil.*) galonat.
gradát[2]**, –ă** *adj.* **1.** treptat, progresiv, succesiv. **2.** nuanțat, dozat.
gradáție *s. f.* diviziune.
gradél *s. n.* (*reg.*) dril.
graf *s. m.* conte (german).
graffiti *s. n. pl.* mâzgăluri, inscripții.
gráfic, –ă **1.** *s. n.* diagramă, schemă. **2.** *adj.* scris, desenat, tipărit.
grafie *s. f.* scriere, scris, scriitură.
grafít *s. n.* (*min.*) plombagină.
grafomán *s. m.* reclamagiu.
grafomanie *s. f.* graforee.
graforée *s. f.* grafomanie.
grafospásm *s. n.* crampa scriitorului.
graf-plótter (pr. *graf-plotăr*) *s. n.* (*inform.*) plotter.
grai *s. n.* **1.** glas, voce. **2.** limbă. **3.** dialect, (*livr.*) idiom. **4.** (rar) vorbă, cuvânt, termen.
grajd *s. n.* (*înv.; reg.*) sălaș, staul, (*reg.*) poiată.
gram *s. n.* (*pop.*) dram.
gramátic, –ă *s. m. f.* gramatician.
gramaticián, –ă *s. m. f.* gramatic.
gramofón *s. n.* patefon.
granát *s. m.* spilcuță, (*reg.*) bumbișor, mușețel, năsturel, părăluțe, tarhon, laba-gâștii, ochiul-boului, poala Sfintei-Mării.
granátă *s. f.* (*bot.; pop.*) rodie.
grandilocvént, –ă *adj.* pompos, umflat, bombastic, emfatic, manierat, (*fig.*) prețios.
grandilocvénță *s. f.* afectare, emfază, prețiozitate, retorism.
grandiós, –oásă *adj.* măreț, impozant, impunător, monumental, splendid, superb, falnic.
grandiozitáte *s. f.* (*înv.*) grandoare, măreție.
grandoáre *s. f.* **1.** măreție, monumentalitate, splendoare. **2.** glorie, mărire, slavă.
grandomán, –ă *s. m. f.* megaloman.
grandomanie *s. f.* megalomanie.
grángur *s. m.* **1.** (*ornit.*) (*reg.*) domnișor, mierlă-galbenă. **2.** (*peior.*) ștab.
grániță *s. f.* **1.** frontieră, hotar, limită, (*pop.*) margine. **2.** (*fig.*) limită, margine.
granulár, –ă *adj.* granulos, grăunțos, (*pop.*) zgrăbunțos.
granulíe *s. f.* (*med.*) **1.** tuberculoză miliară. **2.** tifobacilozã.
granulós, –oásă *adj.* granular, grăunțos, (*pop.*) zgrăbunțos, (*livr.*) rugos.
grápă[1] *s. f.* (*reg.*) boroană, colțar.
grápă[2] *s. f.* (*bot.*) ciorchine, racem.
gras, –ă **I.** *adj.* **1.** corpolent, gras, obez, planturos, dolofan, durduliu, rotofei. **2.** (*anat.*) adipos, seboreic. **3.** onctuos, uleios, unsuros. **4.** plin, cărnos. **5.** fertil, roditor. **II.** *adj., s. f.* aldin, compact. **III.** *s. m.* (*înv.*) grăsime.
grátie *s. f.* zăbrea.
gratificáție *s. f.* recompensă.
grátis *adv.* degeaba, gratuit.
gratitúdine *s. f.* (*livr.*) recunoștință.
gratuít, –ă **1.** *adj.* inutil, nefolositor, zadarnic, neîntemeiat. **2.** *adv.* degeaba, gratis.
gratulá *vb.* a (se) felicita, a (se) lăuda.
gratuláre *s. f.* felicitare.
gratuláție *s. f.* felicitare.
grația *vb.* (*jur.*) (*înv.*) a pardona.
grație **I.** *s. f.* **1.** drăgălășenie, farmec, (*livr.*) șarm. **2.** delicatețe, finețe, gingășie, suavitate. **3.** (*bis.*) dar, favoare, har. **4.** bunăvoință, preferință, favoare. **5.** (*bis.*) ajutor, milă, îndurare, milostivire. **II.** *prep.* datorită, mulțumită.
grațiós, –oásă *adj.* **1.** delicat, fin, gingaș, suav, (*fig.*) dulce. **2.** elegant, mlădios, suplu, zvelt. **3.** (*înv.*) binevoitor, prietenos.
grațiozitáte *s. f.* **1.** amabilitate. **2.** (la *pl.*) nazuri, mofturi.
grav, –ă *adj.* **1.** greu, malign, periculos, sever, acut. **2.** sever, solemn. **3.** jos, profund, gros. **4.** auster, sever, sobru.

gravá *vb.* (rar) a scrijeli, a imprima, a înscrie.
graváre *s. f.* gravură.
gravélă *s. f.* (*med.*) litiază urinară.
gravelít *s. n.* (*constr.*) granulit.
gravídă *adj.* însărcinată, (*pop.*) borțoasă, grea, groasă.
gravidíe *s. f.* graviditate.
graviditáte *s. f.* sarcină.
gravitáte *s. f.* **1.** pericol, primejdie. **2.** seriozitate, severitate, sobrietate, austeritate. **3.** gravitație, atracție universală.
gravitáție *s. f.* (*fiz.*) atracție universală, (*impr.*) gravitate.
gravúră *s. f.* **1.** gravare. **2.** stampă.
grăbí *vb.* **1.** a urgenta, a zori, a iuți, a accelera, a devansa. **2.** a se pripi.
grăbíre *s. f.* grabă, iuțeală, zor.
grădínă *s. f.* **1.** (*reg.*) sad. **2.** parc. **3.** ~ *zoologică* = parc zoologic, (*livr.*) zoo, zooparc.
grădinărie *s. f.* grădinărit, horticultură.
grădinărit *s. n.* grădinărie, horticultură.
grădíște *s. f.* (*geogr.*) grind.
grăí *vb.* (*pop.*) a zice, a spune, a vorbi.
grăitór, –oáre *adj.* convingător, elocvent, edificator, concludent, ilustrativ.
grămádă *s. f.* **1.** maldăr, morman, purcoi. **2.** mulțime. **3.** (*spec.*) meleu.
grămădeálă *s. f.* (*pop.*) îngrămădeală, învălmășeală, valmă.
grămădí *vb.* (*pop.*) a se îngrămădi, a se îmbulzi.
grămătic *s. m.* **1.** diac, logofăt, pisar, scrib, scriitor, uricar. **2.** cântăreț, dascăl, paracliser, târcovnic. **3.** lingvist, gramatician.
grămăticíe *s. f.* (*înv.*) cancelarie.
grănicér *s. m.* **1.** (*mil.*) (*înv.*) cordonaș, străjă. **2.** (*ist.*) plăieș.
grăpá *vb.* (*pop.*) a boroni.
grăpáre *s. f.* grăpat.
grăpát *s. n.* grăpare, grăpătură, boronit.
grăpătúră *s. f.* (rar) grăpat.
grăpíș *adv.* dificil, anevoie.
grăsán, –ă *adj.* dolofan, durduliu, grăsuț, plin, rotofei.
grăsíme *s. f.* **1.** (*înv.*) gras. **2.** unsoare, untură.
grăsún, –ă **1.** *adj.* grăsuț. **2.** *s. m.* porc tânăr.
grăsúț, –ă *adj.* dolofan, durduliu, grăsun, grăsan, plin, rotofei.
grătár *s. n.* **1.** (*electron.*) grilă, sită. **2.** gril.
grăúnte *s. m.* boabă, bob.
grăunțós, –oásă *adj.* granulos.
grânár *s. m.* hambar, jitniță, pătul.
grâne *s. n. pl.* **1.** holde. **2.** cereale, (*pop.*) bucate, pâine.
grâulét *s. m.* grâușor.
grâușór *s. m.* **1.** grâuleț. **2.** (*bot.; pop.*) untișor.
grea *adj.* (*pop.*) gravidă, însărcinată.
greábăn *s. n.* (*zool.*) **1.** (*reg.*) gârbiță, spete, șa. **2.** *~ul spinării* = (*pop.*) coloană vertebrală, șira spinării.
greáță *s. f.* **1.** (*înv.*) greutate, apăsare, (*pop.*) plecate, (*reg.*) slădici. **2.** aversiune, dezgust, repulsie, scârbă, silă, lehamite, (*livr.*) repugnanță.
grebánar *s. n.* (*reg.*) gătar.
grebláre *s. f.* greblat.
greblát *s. n.* greblare.
grec, greácă **1.** *s. m.* (*peior.*) grecotei. **2.** *adj.* grecesc.
grecésc, –eáscă *adj.* grec.
greco-católic, –ă *adj., s. m. f.* unit, uniat.
greco-orientál, –ă *adj., s. m. f.* ortodox, greco-răsăritean.
greco-răsăriteán, –ă *adj., s. m. f.* greco-oriental, ortodox.
grecotéi *s. m.* (*peior.*) grec.
green (pr. *grin*) *s. n.* peluză.
grefá *vb.* **1.** (*med.*) a transplanta. **2.** (*fig.*) a introduce, a insera.
grefát, –ă *adj.* transplantat.
gréfă *s. f.* **1.** grefon, transplant. **2.** plastie.
grefón *s. n.* grefă, transplant.
gregarísm *s. n.* (*fig.*) instinct gregar.
greghetín *s. m.* (*bot.*) ciocul-berzei, (*reg.*) săgețică.
greíme *s. f.* (*înv.*) **1.** greutate. **2.** mulțime.
grej *adj. invar.* bej închis.

grená *s. n., adj. invar.* roşu-închis.
greói, –oáie *adj.* **1.** încet, lent, moale. **2.** *(fig.)* încărcat, complicat, confuz.
grep *s. n.* grepfrut.
grépfrut *s. n.* grep.
gresá *vb.* a lubrifia, a unge.
gresáj *s. n.* ungere, gresare.
gresáre *s. f.* gresaj.
gresát, –ă *adj.* uns.
gresór *s. n.* ungător.
greş *s. n.* greşeală, eroare.
greşeálă *s. f.* **1.** eroare, vină, vinovăţie, *(înv.)* cusur, *(fig.)* rătăcire. **2.** ispită, păcat. **3.** eroare, inexacti tate.
greşí *vb.* **1.** a se înşela. **2.** a da greş. **3.** a încurca, a confunda. **4.** a păcătui.
greşít, –ă *adj.* eronat, incorect, inexact.
greţós, –oásă *adj.* scârbos, dezgustător, dezagreabil, nesuferit.
greu, grea **I.** *adj.* **1.** masiv, voluminos, mare. **2.** împovărat, încărcat, îngreuiat. **3.** *(pop.;* la *f.)* gravidă. **4.** încărcat, apăsător, fetid. **5.** adânc, profund. **6.** dens, compact, gros. **7.** anevoios, dificil. **8.** grav, malign, sever. **9.** serios, grav. **10.** *vorbă* ~ = insultă, injurie. **II.** *adv.* **1.** anevoie, încet, lent. **2.** rău, grav, tare. **III.** *s. n.* **1.** greutate, dificultate, impas. **2.** povară, sarcină. **3.** gros, mulţime.
greutáte *s. f.* **1.** încărcătură, povară, sarcină, *(livr.)* pondere, *(pop.)* tărhat, *(înv.)* greime. **2.** halteră. **3.** dificultate, piedică. **4.** *(fam.)* influenţă, trecere, putere, înrâurire. **5.** gravitate, asprime.
gri *adj. invar.* cenuşiu, fumuriu, sur, *(pop.)* sein.
grijánie *s. f.* *(bis.; pop.)* cuminecătură, împărtăşanie, euharistie.
grijă *s. f.* **1.** îngrijorare, nelinişte, frământare, temere, *(livr.)* anxietate, impacienţă. **2.** atenţie, precauţie, prudenţă, băgare de seamă, luare-aminte. **3.** atenţie, vigilenţă. **4.** migală, meticulozitate.
grijí *vb.* a (se) împărtăşi, a (se) cumineca, a (se) spovedi.
grijulíu, –íe *adj.* atent, circumspect, precaut, prudent, prevăzător, *(fig.)* treaz.
gril *s. n.* grătar.
griláj *s. n.* parmaclâc, *(înv.)* parmac.
grílă *s. f.* *(electron.)* grătar, sită.
grimá *vb.* a (se) machia.
grimáre *s. f.* grimă, machiaj, machiere.
grimásă *s. f.* **1.** schimonoseală, schimonosire, strâmbătură. **2.** *(fig.)* disimulare.
grimát, –ă *adj.* machiat.
grimă *s. f.* machiaj, machiere, grimare.
grimeur, –ă (pr. *grimŏr*) *s. m. f.* machior.
grimpánt, –ă *adj.* căţărător.
grind *s. n.* *(geogr.)* grădişte.
gríndă *s. f.* bârnă, stâlp, *(reg.)* şoş.
grindéi *s. n.* *(tehn.)* **1.** talpă. **2.** fus, osie.
grindél *s. n.* *(iht.)* molan, *(reg.)* molete.
gríndină *s. f.* piatră, *(reg.)* gheaţă.
gripá *vb.* *(tehn.)* a se bloca.
grisái *s. n.* *(pict.)* camaieu.
griv, –ă *adj.* *(pop.)* pestriţ, grivei.
griván *s. m.* *(zool.)* hârciog.
grivéi *adj.* *(reg.)* griv.
grizá *vb.* *(livr.)* a (se) îmbăta, a (se) ameţi.
grizát, –ă *adj.* *(livr.)* ameţit, beat, turmentat, îmbătat.
grizonánt, –ă *adj.* cărunt, sur, gri.
groápă *s. f.* **1.** gaură, cavitate, *(reg.)* bortă. **2.** mormânt, *(livr.)* sepultură, *(înv.)* tombă; *(p. ext.)* moarte.
groázĕ *s. f.* **1.** înfiorare, oroare, spaimă, teroare. **2.** *(fig.)* duium, grămadă, mulţime, sumedenie, puzderie.
groáznic, –ă **I.** *adj.* **1.** grozav, înfricoşător, înspăimântător, îngrozit, oribil. **2.** atroce, cumplit. **II.** *adv.* tare, mult, foarte, extrem de...
grob, –ă *adj.* *(livr.)* aspru, dur, grosolan, grobian.
grobián, –ă *adj.* necioplit, grosolan, bădăran, mitocan, grob, vulgar, ordinar, mojic, ţopârlan.
gróbişte *s. f.* *(reg.)* cimitir.
grof *s. m.* conte.
grog *s. n.* punci, băutură.
grom *s. m.* *(livr.)* lacheu, valet.
gropár *s. m.* *(entom.)* necrofor.

gros, groásă **I.** *adj.* **1.** corpolent, gras, obez, planturos, rotofei, umflat. **2.** voluminos, mare. **3.** dens. **4.** adânc, compact. **5.** *(fig.)* adânc, grav. **6.** cald, călduros. **7.** *(înv.)* grosolan, bădăran, incult, mitocan, mojic, vulgar. **II.** *adv.* mult. **III.** *s. n.* **1.** *(mil.)* mulţime, *(înv.)* greime, greu. **2.** *(pop.; fam.)* închisoare, arest. **IV.** *s. m.* *(reg.)* buştean, trunchi; bârnă.
grosiér, –ă *adj.* **1.** necizelat, rudimentar. **2.** frust, grosolan, mitocan.
grosíme *s. f.* circumferinţă.
grosolán, –ă *adj.* **1** brut, necizelat, necioplit, nefinisat. **2.** bădăran, mojic, ordinar, vulgar, grobian, gros, *(fig.)* necioplit.
grosolánie *s. f.* mojicie, bădărănie, mitocănie, mârlănie, impolitеţe, vulgaritate.
grótă *s. f.* *(livr.)* peşteră, cavernă, *(înv.)* speluncă.
grotésc, –ă *adj.* ridicol, burlesc; bizar, parodic, caricatural, absurd; caraghios.
grozámă *s. f.* *(bot.)* **1.** *(reg.)* drog. **2.** *(reg.)* ~ *mică* = drob, drobiţă. **3.** *(reg.)* ~*mare* = lemnul-bobului, salcâm-galben.
grozáv, –ă **I.** *adj.* **1.** groaznic, îngrozitor, macabru, monstruos, oribil, sângeros, teribil, zguduitor, *(livr.)* abominabil, terifiant. **2.** atroce, crunt, cumplit. **3.** remarcabil, excepţional. **II.** *adv.* tare, mult; foarte, extrem de...
grozăvénie *s. f.* **1.** grozăvie. **2.** *(fig.)* număr, mulţime (de...), duium.
grozăví *vb.* a se lăuda, a se făli, a se mândri.
grozăvie *s. f.* **1.** oroare, urgie, prăpăd, nenorocire, sinistru, *(fig.)* plagă. **2.** grozăvenie.
grui *s. n.* *(reg.)* **1.** colină, deluşor, măgură, movilă. **2.** pisc.
grumáz *s. m.* *(anat.)* **1.** ceafă, *(pop.)* cerbice, *(reg.)* gârbiţă. **2.** gât, *(reg.)* gâtlan.
grunjós, –oásă *adj.* granulos, grunzuros, zgrunţuros, *(livr.)* rugos.
grunz *s. m.* bulgăre, drob.
grunzurós, –oásă *adj.* grunjos.
grup *s. n.* **1.** bandă, ceată, trupă, mulţime, liotă. **2.** grupă, colectiv. **3.** ~ *de scriitori* = cenaclu. **4.** *(spec.)* fracţiune politică. **5.** clasă, castă.
grupá *vb.* **1.** a (se) aduna, a (se) reuni; a comasa. **2.** a împărţi, a repartiza.
grupáj *s. n.* ansamblu, grup.
grupáre *s. f.* **1.** comasare. **2.** clasă, grup, tagmă, colectivitate. **3.** partidă, *(înv.)* partid. **4.** structură.
gruzín, –ă *s. m. f., adj.* gerogian.
guárd *s. m.* body-guard.
gúbav, –ă *adj.* *(reg.)* **1.** bolnăvicios, slab. **2.** *(înv.)* lepros.
gúbă *s. f.* *(reg.)* sarică, suman.
gudrón *s. n.* catran, *(reg.)* zeft.
gudroná *vb.* a cătrăni.
gudronáj *s. n.* (rar) gudronare.
gudronáre *s. f.* gudronaj.
guest-star (pr. *ghest-stár*) *s. n.* actor invitat.
gúlden *s. m.* florin.
gulíe *s. f.* *(bot.)* *(reg.)* **1.** calarabă. **2.** nap porcesc.
gumáj *s. n.* *(tehn.)* gumare.
gumáre *s. f.* *(tehn.)* gumaj.
gúmă *s. f.* **1.** *(pop.)* elastic. **2.** radieră.
gumilástic *s. n.* *(pop.)* elastic.
gunói *s. n.* **1.** impuritate, murdărie, *(reg.)* goz. **2.** baligă, băligar. **3.** *(fig.)* lepădătură, lichea.
gunoíre *s. f.* gunoit.
gunoít, –ă *adj.* gunoire.
guraliv, –ă *adj., s. m. f.* limbut, vorbăreţ, flecar, gură-spartă, *(livr.)* locvace.
gúră *s. f.* **1.** buze. **2.** *(anat.)* *(înv.)* rost, *(fam.; peior.)* cloanţă, fleancă, *(fig.)* clanţă. **3.** sărutare, sărut. **4.** îmbucătură, sorbitură, înghiţitură, duşcă. **5.** cuvânt, glas, grai, voce. **6.** gălăgie, ţipăt, ceartă, *(fig.)* deschidere, orificiu, gaură. **7.** ~*spartă* = om flecar, limbut.
gúreş, –ă *adj.* guraliv.
gurgúi *s. n.* **1.** sfârc, mamelon. **2.** vârf, culme.
gurguiá *vb.* *(înv.)* a se îngâmfa, a se fuduli.
guríţă *s. f.* sărut.
gúru *s. m.* *(livr.)* mentor spiritual.

gust *s. n.* **1.** savoare. **2.** înclinație, predispoziție, pornire. **3.** preferință. **4.** plăcere, dorință, poftă, (*înv.*) tabiet. **5.** grație, pricepere, eleganță.

gustá *vb.* **1.** a încerca, a degusta; a mânca. **2.** a se bucura. **3.** a aprecia, a prețui, a-i plăcea.

gustár *s. m. invar.* (*pop.*) august.

gustáre *s. f.* **1.** aperitiv. **2.** (*reg.*) dejun, prânz.

gustát, -ă *adj.* apreciat, prețuit.

gustós, -oásă *adj.* apetisant, bun, delicios, plăcut, savuros.

gúșă *s. f.* **1.** (*fam.*) gât, gâtlej, beregată. **2.** ~ *exoftalmică* = bazedov, boala lui Bazedow. **3.** (*ornit.*) ~*-roșie* = măcâlcandru, (*reg.*) pietruș, prigoare. **4.** (*bot.*) ~*-porumbelului* = odolean. **5.** (la reptile) bărbie.

gúșter **1.** *s. m.* (*reg.*) șopârlă. **2.** *s. n.* (*reg.*) gâtlej; esofag; omușor. **3.** *s. n.* (*med.; pop.*) crup.

gútă *s. f.* **1.** podagră, (*reg.*) șui. **2.** (*reg.*) apoplexie; paralizie.

gutúi *s. m.* (*reg.*) măr-gutui.

gutúie *s. f.* alămâioară, măr-gutuie.

guturái *s. n.* coriză, catar, răceală.

guturál, -ă *adj.* (*fon.*) velar.

guvérn *s. n.* **1.** cabinet, consiliu de miniștri. **2.** cârmuire, stăpânire. **3.** *șeful ~ lui* = primul ministru.

guverná *vb.* a conduce, a administra, a domni, a stăpâni, (*înv.*) a ocârmui.

guvernánt *s. m.* conducător.

guvernántă *s. f.* bonă, șvester, (rar) tetă, (*înv.*) madamă, (*livr.*) nursă.

guvernatór *s. m.* cârmuitor, conducător.

guvernământ *s. n.* regim politic.

guvíd *s. m.* ~*-mare* = strunghil.

guzgán *s. m.* șobolan, (*reg.*) cloțan, popândău.

H

habitát *s. n.* (*biol.*) biotop.

habituál, -ă *adj.* obișnuit, frecvent.

habitúdine *s. f.* (*livr.*) obișnuință, deprindere, obicei.

habótnic, -ă *adj., s. m. f.* bigot, fanatic, (*fam.*) bisericos, mistic.

habotnicíe *s. f.* bigotism, fanatism.

háchițe *s. f. pl.* (*fam.*) toane, capricii, istericale.

hachițós, -oásă *adj.* năbădăios.

hádes (*livr.*) infern.

hadâmb *s. m.* (*înv.*) eunuc, scopit, castrat.

háfniu *s. n.* (*chim.*) celțiu.

hagialâc *s. n.* perelinaj.

hagiográfic, -ă *adj.* hagiologic.

hagiografíe *s. f.* hagiologie.

hagiológic, -ă *adj.* hagiografic.

hagiologíe *s. f.* hagiografie.

hagioním *s. n.* nume de sfânt.

hahaléră *s. f.* (*fam.*) canalie, pramatie, pușlama.

hahám *s. m.* (*înv.*) rabin.

hai *interj.* haide!, vino!

haidamác *s. m.* (*fam.*) **1.** derbedeu, bătăuș, tâlhar, haidău. **2.** om vlăjgan, lungan.

haidău *s. m.* (*reg.*) **1.** haidamac. **2.** văcar.

háide *interj.* hai!, vino!

haiduc *s. m.* **1.** pandur, (*înv.*) haramin. **2.** (*înv.*) soldat mercenar.

haiducí *vb.* a hoți, (*pop.*) a viteji.

haiducíe *s. f.* (*pop.*) vitejie, (*reg.*) tâlhărie.

haihúi *adv.* razna.

haimaná *s. f.* derbedeu, vagabond, golan, (*fam.*) bate-poduri.

haimanalâc *s. n.* hoinăreală, vagabondaj.

haín, -ă *adj.* **1.** crud, hapsân, câinos. **2.** (*înv.*) trădător, sperjur, necredincios.

háină *s. f.* îmbrăcăminte, veșmânt, (*reg.*) țoală.

hainí *vb.* **1.** a se înstrăina. **2.** a se înrăi.

hainíe *s. f.* **1.** răutate, cruzime; dușmănie. **2.** (*înv.*) trădare; răzvrătire.

haiós, -oásă *adj.* (*arg.*) amuzant, simpatic.

háită *s. f.* **1.** (*reg.*) potaie. **2.** goană. **3.** (*fig.*) bandă. **4.** (*reg.*) cocotă, prostituată, târfă.

halál *interj.* bravo!

halát *s. n.* capot.

hálă[1] *s. f.* piață acoperită.

hálă[2] *s. f.* (*reg.*) **1.** vijelie. **2.** monstru, dihanie, arătare.

hálcă *s. f.* hartan, ciozvârtă.

haldéu *s. m.* (rar) rabin.

half *s. m.* (la fotbal) mijlocaș.

half-time (pr. *halftáim*) *s. n.* repriză sportivă.

halí *vb.* (*fam.*) a mânca, a consuma.

halieútic, -ă **1.** *adj.* pescăresc. **2.** *s. f.* pescuit.

halít *s. n.* sare gemă.

haló *s. n.* (*astron.*) (*pop.*) cearcăn.

halt *interj.* stai! oprește!

háltă *s. f.* **1.** gară mică. **2.** oprire, popas, (*înv.*) stație.

haltéră *s. f.* (sport) greutate.
halucinánt, –ă *adj.* impresionant, grandios, uluitor, extraordinar.
halucinatóriu, –ie *adj.* halucinant.
halucinație *s. f.* nălucire, vedenie, năzărire.
hambár *s. n.* **1.** grânar, jitniță, pătul. **2.** (*mar.*) cală.
hamléți *s. m. pl.* indispensabili.
hámster *s. m.* hârciog.
hamút *s. n.* (*înv.*) gătar.
handicáp *s. n.* **1.** dezavantaj, neajuns, dificultate. **2.** infirmitate.
handicapá *vb.* a defavoriza, a dezavantaja.
handicapánt, –ă *adj.* distrugător.
handicapát, –ă *s. m. f., adj.* infirm, invalid.
hangér *s. n.* pumnal, (*reg.*) șiș.
hangioáică *s. f.* (rar) hangiță.
hangíță *s. f.* hangioaică.
hantá *vb.* a obseda, a chinui.
hánță *s. f.* (*fig.*) gură.
háos *s. n.* **1.** babilonie, dezordine, încurcătură, zăpăceală. **2.** debandadă, neorânduială, dezorganizare, (*fam.*) harabaură.
haótic, –ă *adj.* **1.** confuz, difuz, echivoc, imprecis, obscur, vag. **2.** dezordonat, dezorganizat.
hap *s. n.* (*pop.; fam.*) bulin, caşetă, pilulă, capsulă.
háplea *s. m.* bleg, prostănac, nerod, tont, neghiob.
haplofáză *s. f.* fază haploidă.
haploídă *adj. f. fază* ~ = haplofază.
happy-end (pr. *hépiend*) *s. n.* sfârșit fericit.
hapsân, –ă *adj.* apucător, hrăpăreț, lacom, nesătul, avid, rapace.
har *s. n.* **1.** dar[2], ajutor spiritual. **2.** talent, vocație, dar[2].
harabá *s. f.* (*reg.*) șarabană.
harababúră *s. f.* dezordine, învălmășeală, încurcătură, gălăgie, scandal.
haráci *s. n.* (*ist.*) tribut, dare.
haraimán *s. n.* (*reg.*) gălăgie, tărăboi, zarvă.
harám *s. n.* (*reg.*) **1.** vită slabă. **2.** jaf, pradă.
haramín *s. m.* (*înv.; reg.*) haiduc.
harbúz *s. m.* (*reg.*) pepene verde, lubeniță.
harbuzărie *s. f.* (*reg.*) pepenărie.
hard *s. n.* (*fam.*) hardware.
hardback (pr. *hárdbec*) *s. n.* ediție scumpă.
hardughie s. f. șandrama.
hárdware (pr. *hárduer*) *s. n.* hard.
harém *s. n.* serai.
hárnic, –ă *adj.* **1.** vrednic, muncitor, activ, sârguincios, sârguitor, (*livr.*) laborios, (*înv.*) diligent. **2.** (*pop.*) capabil, competent, destoinic.
harpagón *s. m.* om avar, calic, zgârcit; zgârie-brânză.
harpíe *s. f.* (*fig.*) zgripțoroaică.
harpsicórd *s. n.* (*livr.*) clavecin.
hartán *s. n.* halcă.
hárță *s. f.* încăierare; ceartă.
háșmă *s. f.* (*reg.*) praz.
hat *s. n.* **1.** răzor, hotar. **2.** (*reg.*) pârloagă, țelină.
hatâr *s. n.* (*pop.*) **1.** plăcere, poftă, plac. **2.** favoare, concesie; serviciu.
haute couture (pr. *otcutiúr*) *s. f.* croitorie de lux.
havaíu, –ie *adj.* (*înv.*) azuriu.
hávră *s. f.* sinagogă, templu.
havúz *s. n.* fântână arteziană, țâșnitoare.
haz *s. n.* **1.** veselie, umor. **2.** duh, spirit, (*fig.*) piper. **3.** (*înv.*) plăcere, bucurie, satisfacție.
hazárd *s. n.* **1.** întâmplare, (*fig.*) loterie. **2.** soartă, destin. **3.** *joc de* ~ = joc de noroc.
hazardá *vb.* a risca, a se expune, a se aventura.
hazardát, –ă *adj.* imprudent, periculos, riscant, primejdios.
hazlíu, –ie *adj.* **1.** spiritual, vesel. **2.** atrăgător, plăcut, simpatic, nostim.
hăbăúc, –ă *adj.* năuc, buimac, zăpăcit; (*p. ext.*) prost, nebun.
hăbăucí *vb.* (*reg.*) a (se) zăpăci, a (se) năuci.

hăbucí *vb.* (*reg.*) a strica; a rupe, a distruge.
hăcuí *vb.* (*reg.*) a toca, a sfârteca, a ciopârți.
hădărág *s. m.* (*reg.*) hădărău.
hărădău *s. n.* hădărag.
hăi *interj.* (*reg.*) bre! fă!
hăitáș *s. m.* gonaci, gonaș, bătăiaș, hăitar, crainic.
hăituí *vb.* **1.** a stârni, a goni, a scorni. **2.** (*fig.*) a urmări, a fugări, (rar) a prigoni.
hăituiálă *s. f.* **1.** goană, gonire, hăituire, stârnire, scornire. **2.** fugărire, urmărire.
hălăduí *vb.* **1.** (*pop.*) a locui. **2.** (*reg.*) a izbuti, a reuși.
hălăláie *s. f.* (*pop.*) hărmălaie.
hămăí *vb.* a latra.
hămișlíu, –ie *adj.* (*reg.*) viclean, șiret.
hărăzí *vb.* **1.** a destina, a hotărî, a meni, a predestina. **2.** (*înv.*) a dedica, a închina.
hărăzít, –ă *adj.* **1.** stabilit, hotărât, destinat. **2.** (*înv.*) devotat, credincios, fidel.
hărmăláie *s. f.* gălăgie, zarvă, tărăboi, tevatură, tumult, vacarm, zgomot, (*fam.*) chiloman, (*înv.*) dandana.
hărnicíe *s. f.* sârguință, vrednicie, destoinicie, (*înv.*) diligență.
hărtăní *vb.* a (se) ferfeniți, a (se) sfâșia, a (se) zdrențui.
hărtănít, –ă *adj.* ferfenițit, sfâșiat, zdrențuit, rupt.
hărțuí *vb.* **1.** a cicălui, a sâcâi, a pisa. **2.** a se încăiera.
hărțuít, –ă *adj.* frământat, neliniștit, agitat.
hățíș *s. n.* **1.** crâng, desiș, tufiș, mărăciniș. **2.** sihlă.
hățuí *vb.* (*fig.*) a frâna, a stăpâni.
hău *s. n.* prăpastie, abis, genune, adânc.
hăulí *vb.* **1.** a chiui, a țipa. **2.** a răsuna, a vui, (*fig.*) a clocoti.
hăulíre *s. f.* chiuit, hăulit.
hăulít *s. n.* hăulire.
hăulitúră *s. f.* chiuitură.
hâd, –ă *adj.* slut, urât.
hâdoșénie *s. f.* sluțenie, hâzenie.
hâi *vb.* (*pop.*) a se înclina; a (se) prăvăli; a (se) nărui.
hâit, –ă *adj.* (*pop.*) aplecat, prăvălit; strâmb; surpat, năruit.
hâră *s. f.* (*reg.*) ceartă, neînțelegere, zăzanie.
hârâí *vb.* **1.** a hârcâi, a horcăi. **2.** a sforăi.
hârb *s. n.* **1.** (*pop.*) ciob, spărtură. **2.** (*fig.*) hodorog, ramolit.
hârbuí *vb.* a (se) hodorogi, a (se) uza, a (se) strica.
hârbuít, –ă *adj.* stricat, uzat, hodorogit.
hârcă *s. f.* **1.** craniu; țeastă, tigvă. **2.** babornițâ, cotoroanță, hoașcă.
hârcióg *s. m.* (*zool.*) grivan.
hârcâí *vb.* a hârâi.
hârjoánă *s. f.* hârjoneală, joacă.
hârjoneálă *s. f.* hârjoană.
hârjoní *s. n.* a se încăiera.
hârleț *s. n.* (*reg.*) cazma, sapă.
hârtíe *s. f.* **1.** (*reg.*) papir. **2.** ~ *pergaminată* = pergament. **3.** ~-*carbon* = carbon, indigo, plombagină. **4.** (*fin.*) bancnotă. **5.** ~-*monedă* = bani, bilet de bancă. **6.** ~ *de valoare* = efect. **7.** act, document, dovadă, înscris.
hârtioáră *s. f.* hârtiuță.
hârtiúță *s. f.* hârtioară.
hâtru *adj., s. m. f.* (*reg.*) **1.** (om) glumeț, mucalit, poznaș. **2.** (om) isteț, deștept. **3.** (om) șiret, viclean.
hâțâí *vb.* (*reg.*) a (se) hâțâna.
hâțână *vb.* **1.** a (se) zgâlțâi; a (se) hâțâi. **2.** a (se) legăna, a (se) balansa.
hâzénie *s. f.* (*pop.*) hâdoșenie.
hebdomadár, –ă *adj., s. n.* săptămânal.
hecatómbă *s. f.* (*fig.*) masacru, măcel, carnaj.
hécelă *s. f.* (*reg.*) darac.
hectográf *s. n.* șapirograf.
hedonísm *s. n.* cultul plăcerii.
hedonístic, –ă *adj.* hedonist.
hegemón *s. m., adj.* conducător.
hegemonie *s. f.* autoritate, dominare, supremație.
heimatlós *s. n.* (*jur.*) apatrid.
héiuri (*reg.*) *s. n. pl.* acareturi.
helcóză *s. f.* (*med.*) ulcerație.
heleștéu *s. n.* iaz, (*reg.*) rămnic.
hélge *s. f.* (*zool.; reg.*) hermină.

heliánt *s. m.* (*livr.*) floarea-soarelui.
heliantínă *s. f.* (*chim.*) metiloranj.
heliocéntric, -ă *adj. sistemul ~* = heliocentrism.
heliocentrísm *s. n.* sistemul heliocentric.
heliocromíe *s. f.* tipar adânc, policrom.
heliogravúră *s. f.* fotogravură.
heliotactísm *s. n.* heliotropism.
helioterapíe *s. f.* baie de soare.
heliotérm, -ă *adj.* heliotermic.
heliotipíe *s. f.* fotocolografie.
heliotropísm *s. n.* fototropism.
helióză *s. f.* (*livr.*) insolație.
hematíe *s. f.* globulă roșie, eritrocit.
hematocrít *s. n.* hematoglobinometru.
hematospermíe *s. f.* hemospermie.
hematoterapíe *s. f.* hemoterapie.
hematóză *s. f.* (*fiziol.*) oxigenare.
hemeralopíe *s. f.* (*med.*) cecitate nocturnă.
hemiplegie dúblă *s. f.* diplegie.
hemiptér *s. n.* (*med.*) heteropter.
hemoragíe *s. f.* (*med.*) **1.** (*înv.*) vărsare de sânge. **2.** *~ intestinală* = enterohemoragie. **3.** *~ nazală* = epistaxis. **4.** (*fig.*) curgere, pierdere de capital.
hemorée *s. f.* hemoragie.
hemoroízi *s. m. pl.* (*med.*) (*pop.*) trânji.
hemospermíe *s. f.* (*med.*) hematospermie.
hepatítă *s. f.* (*med.*) icter, (*pop.*) gălbinare, gălbeneală.
herb *s. n.* **1.** (*înv.*) armoarii, bloazon, emblemă, stemă. **2.** (*fig.*) origine, neam nobil.
hermafrodít, -ă **1.** *adj.* androgin, bisexual, bisexuat. **2.** *s. m.* fătălău.
hermafroditísm *s. n.* bisexualitate, androginie.
hermelínă *s. f.* (*zool.*) herminā.
hermenéutică *s. f.* știința exegezei.
herminā *s. f.* (*zool.*) hermelină, cacom, (*reg.*) helge.
hérnie *s. f.* (*med.*) (*pop.*) vătămătură, surpătură, boșorogeală, hâitură.
hérpes *s. n.* (*med.*) (*pop.*) spuzeală, (*reg.*) zăbală.
hertz (pr. *herț*) *s. m.* ciclu pe secundă.
hérțog *s. m.* (*înv.*) duce, ducă.
hetaírā *s. f.* curtezană.
heteroclít, -ă *adj.* neobișnuit, anormal; ciudat, bizar.
heterocromozóm *s. m.* cromozom sexual; heterozom.
heterogamíe *s. f.* anizogamie.
heterogréfă *s. f.* heteroplastie.
heterometábolă *s. f.* (*zool.*) hemimetabolă.
heteromorfíe *s. f.* heteromorfism.
heteromorfísm *s. n.* heteromorfie.
heteroptér *s. n.* (*zool.*) hemipter.
heterotopíe *s. f.* (*med.*) ectopie.
heterozóm *s. m.* heterocromozom, cromozom sexual, alozom.
hexapód *s. n.* (*entom.*) gânganie, gâză, insectă, (*pop.*) goangă, muscă.
hialoplásmă *s. f.* (*anat.*) ectoplasmă.
hiat *s. n.* (*fig.*) discontinuitate, pauză, întrerupere, gol.
híbă *s. f.* (*reg.*) defect, cusur.
hibernáre *s. f.* **1.** hibernație. **2.** *~ artificială* = hibernoterapie.
hibernáție *s. f.* hibernare.
hibríd, -ă **1.** *adj.* (*pop.*) corcit. **2.** *s. m.* (*pop.*) corcitură, metis. **3.** (*fig.*) amestecat, eterogen.
hibridá *vb.* a hibridiza.
hibridáre *s. f.* hibridizare.
hibridáție *s. f.* (rar) hibridare.
hibridizá *vb.* a hibrida.
hibridizáre *s. f.* hibridare.
hidalgíe *s. f.* (*livr.*) noblețe.
hidátic *adj. n. chist ~* = echinococoză.
hidós, -oásă *adj.* diform, monstruos, slut, dezgustător, scârbos, hâd, (*fig.*) borât, oribil.
hidoșénie *s. f.* urâțenie, sluțenie.
hidrargír *s. n.* (*chim.*) mercur.
hidrát *s. m.* **1.** (*impr.*) hidroxid. **2.** *~ de carbon* = glucide, zaharuri.
hidroamelioráre *s. f.* hidroameliorație.
hidrocarbonát *s. m.* carbohidrat.
hidrocentrálă *s. f.* centrală hidroelectrică.
hidrocortizón *s. n.* cortizon.

hidroenergíe *s. f.* energie hidraulică.
hidrofílă *adj., s. f.* hidrogamă.
hidrofób, -ă *adj.* hidrofug.
hidrofúg, -ă *adj.* hidrofob.
hidrogámă *adj., s. f.* (*bot.*) hidrofilă.
hidrogén *s. n.* **1.** *~ fosforat* = fosfină. **2.** *~ greu* = deuteriu. **3.** *~ sulfurat* = acid sulfhidric.
hidrolocatór *s. n.* sonar.
hidromél *s. n.* mied, mursă[1].
hidropatíe *s. f.* hidroterapie.
hidropedéză *s. f.* transpirație abundentă.
hidrópic, -ă *adj., s. m. f.* hidropicos.
hidropicós, -oásă *adj., s. m. f.* hidropic.
hidropizíe *s. f.* (*med.*) ciroză hidrică, (*pop.*) dropică.
hidroplán *s. n.* hidroavion.
hidrostátică *s. f.* statica lichidelor.
hidroterapíe *s. f.* hidropatie.
hidroxíd *s. m.* **1.** (*impr.*) hidrat. **2.** *~ de calciu* = var stins.
hidroxíl *s. m.* oxidril.
hidrúră *s. f.* *~ de bor* = boran.
hiénă *s. f.* (*fig.*) om ticălos, mizerabil.
hierátic, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** sfânt, sacru. **2.** imobil, înțepenit, rigid, static.
hierofánt *s. m.* gerofant.
hieroglífă *s. f.* **1.** semn cabalistic; scriitură. **2.** (*fig.; ir.*) scris neciteț.
hi-fi (pr. *haifi*) *s. f. invar.* înaltă fidelitate.
high-life (pr. *hailáif*) *s. n.* înalta societate.
higroscopíe *s. f.* (rar) higrometrie.
himéră *s. f.* iluzie, fantasmă, închipuire, utopie, amăgire.
himéric, -ă *adj.* iluzoriu, irealizabil, imaginar; fantastic, utopic.
hindíchi (*reg.*) șanț; tranșee.
hinghér *s. m.* hoher.
hintéu *s. n.* (*reg.*) trăsură, caleașcă.
hiperalgíe *s. f.* (*med.*) hiperalgezie.
hiperbátă *s. f.* inversiune a topicii.
hiperbólic, -ă *adj.* exagerat, excesiv.
hiperbolísm *s. n.* exagerare.
hiperboreán, -ă *adj.* septentrional.
hiperboréu, -ée *adj., s. m. f.* hiperborean.
hipercorectitúdine *s. f.* hiperurbanism.
hiperemíe *s. f.* congestie.
hipermetropíe *s. f.* (*med.*) hipermetropism.
hipermetropísm *s. n.* (*med.*) hipermetropie.
hiperorexíe *s. f.* (*med.*) bulimie.
hipertensiúne *s. f.* hipertonie.
hipertiroidíe *s. f.* hipertiroidism.
hipertiroidísm *s. n.* hipertiroidie.
hipertonie *s. f.* hipertensiune, tensiune.
hipertricóză *s. f.* (*med.*) hirsutism.
hiperurbanísm *s. n.* hipercorectitudine.
hipísm *s. n.* (sport) călărie.
hipnoterapíe *s. f.* somnoterapie.
hipnótic, -ă **1.** *adj., s. n.* hipnotizant, narcotic, soporific, somnifer, (*livr.*) soporifer, calmant. **2.** *adj.* (*fig.*) fascinant, captivant.
hipnotísm *s. n.* hipnoză.
hipnotizá *vb.* a atrage, a captiva, a fascina.
hipnotizánt, -ă *adj., s. n.* hipnotic, narcotic, somnifer, soporific, (*livr.*) soporifer, calmant.
hipnotizát, -ă *adj.* (*fig.*) captivat, fascinat.
hipnotizatór, -oáre *s. m. f., adj.* hipnotizor.
hipnotizór, -oáre *s. m. f., adj.* hipnotizator.
hipnóză *s. f.* **1.** hipnotism. **2.** (*fig.*) fascinație.
hipoaciditáte *s. f.* (*med.*) hipoclorhidrie.
hipoacúzic, -ă *s. m. f.* surd.
hipoacuzíe *s. f.* surditate.
hipoazotídă *s. f.* bioxid de azot.
hipocámp *s. m.* (*iht.*) cal-de-mare.
hipocentáur *s. m.* centaur.
hipocéntru *s. m.* focar seismic.
hipoclorhidríe *s. f.* hipoaciditate.
hipocorístic, -ă *adj.* alintător, dezmierdător, tandru.
hipodermíc, -ă *adj.* subcutanat, subcutaneu.
hipodróm *s. n.* turf, câmp de curse.

hipofiză *s. f.* adenohipofiză.
hipometróp, -ă *adj., s. m. f.* miop.
hipometropíe *s. f.* (*med.*) miopie.
hipostáză *s. f.* (*gram.*) conversiune.
hipotensiúne *s. f.* hipotonie.
hipotiroidíe *s. f.* hipotiroidism.
hipotiroidísm *s. n.* hipotiroidie.
hipotonie *s. f.* (*med.*) hipotensiune.
hiritisí *vb.* (*înv.*) a felicita.
hiritisíre *s. f.* (*înv.*) felicitare.
hirotoní *vb.* a hirotonisi, a popi, a preoți, a sfinți.
hirotonie *s. f.* hirotonisire, (*pop.*) sfințire.
hirotoníre *s. f.* hirotonisire, hirotonie, (*pop.*) sfințire.
hirotonisí *vb.* a hirotoni.
hirotonisíre *s. f.* hirotonie, hirotonire.
hirotonisít *adj.* hirotonit, (*pop.*) sfințit.
hirotonít *adj.* hirotonisit, (*pop.*) sfințit.
hirsút, -ă *adj.* **1.** zbârlit. **2.** aspru, grosolan. **3.** posac, ursuz, tacitum. **4.** (*bot.*) hispid.
hirsutísm *s. n.* hipertricoză.
hispánic, -ă *adj.* spaniol.
hispíd, -ă *adj.* (*bot.*) hirsut.
histeróm *s. n.* fibrom uterin.
histoterapíe *s. f.* terapie tisulară.
histrión *s. m.* **1.** bufon. **2.** măscărici. **3.** (*fig.*) perfid, ipocrit, șarlatan.
histriónic, -ă *adj.* (*fig.*) ipocrit, fals, șmecher.
hit *s. n.* șlagăr.
hitlerísm *s. n.* nazism.
hlamídă *s. f.* mantie, (rar) purpură.
hlei *s. n.* (*reg.*) pământ argilos.
hoánghină *s. f.* hoașcă.
hoáșcă *s. f.* hoanghină, hârcă.
hóbot *s. n.* (*reg.*) văl.
hócus-pócus *s. n.* scamatorie.
hodorogí *vb.* **1.** a hurui, a durui, a troncăni. **2.** a se uza, a se strica, a se dărăpăna, a se hârbui. **3.** (*fig.*) se șubrezi.
hodorogít, -ă *adj.* **1.** uzat, stricat, hârbuit. **2.** (*fig.*) șubrezit, ramolit. **3.** răgușit.
hogeág *s. n.* (*reg.*) horn, fumar.
hohér *s. m.* (*reg.*) **1.** hingher. **2.** călău, gâde.
hóhot *s. n.* **1.** hohotire, hohotit. **2.** sughiț.
hohotí *vb.* (*fig.*) a vui, a răsuna.
hohotíre *s. f.* hohot, hohotit.
hohotít *s. n.* hohotire.
hoinár, -ă *adj., s. m. f.* pribeag, rătăcitor, vagabond.
hoinărí *vb.* **1.** a vagabonda. **2.** a pribegi, a rătăci. **3.** a colinda, a cutreiera, a peregrina.
holt *s. n.* cadavru, mortăciune, stârv, leș.
hojbăí *vb.* (*reg.*) a căuta, a cotrobăi, a scotoci.
hójma *adv.* (*reg.*) mereu, întruna, permanent.
hol *s. n.* antreu, vestibul.
holbá *vb.* a se zgâi, a se chiorî.
hóldă *s. f.* **1.** lan. **2.** (la *pl.*) grâne.
hólding *s. n.* societate, trust.
hold-up (pr. *hóld-ap*) *s. n.* jaf, tâlhărie.
holéndru *s. n.* (*tehn.*) racord olandez.
holéră *s. f.* **1.** (*med. vet.*) pasteureloză. **2.** (*bot.*) (*reg.*) cătină, dracilă, ghimpe, pălămidă, scaiete, spin, scai rusesc.
holércă *s. f.* basamac, (*reg.*) trăscău, poșircă, rachiu.
holocáust *s. n.* **1.** (*fig.*) ofrandă, sacrificiu. **2.** genocid.
holocén *s. n.* (*geol.*) aluviu.
holográmă *s. f.* fotografie tridimensională.
holotúrie *s. f.* castravete-de-mare.
holtéi *s. m.* burlac, becher, celibatar, flăcău, necăsătorit.
holteí *vb.* a burlăci.
holteíe *s. f.* burlăcie, celibat.
homár *s. m.* (*zool.*) stacoj.
homeostáză *s. f.* homeostazie.
homeostazíe *s. f.* (*biol.*) homeostază.
homéric, -ă *adj.* imens, grandios.
homicíd[1] *s. n.* omor, crimă, asasinat, moarte, ucidere.
homicíd[2]**, -ă** *s. m. f.* ucigaș, asasin, criminal.
hómo *s. m.* homosexual.
homocromíe *s. f.* camelonism.

homocrón, -ă *adj.* simultan, concomitent, sincronic.
homosexuál *s. m.* invertit, pederast, homo, gay (pr. *ghei*), (*reg.*) buzerant.
homosexualitáte *s. f.* pederastie, inversiune sexuală, invertire sexuală.
homúnculus *s. m.* fetus uman, avorton.
hop *s. n.* **1.** salt, săritură. **2.** (*fig.*) dificultate, obstacol, piedică.
hopăí *vb.* a sălta, a sări, a țopăi.
hóră *s. f.* **1.** dans, joc. **2.** melodie, cântec, doină, baladă. **3.** (*astron.; reg.: art.*) coroana borealã.
horăí *vb.* (*reg.*) a sforăi.
horăít *s. n.* (*reg.*) sforăială.
horăitúră *s. f.* (*reg.*) sforăială.
hórbotă *s. f.* (*reg.*) dantelă.
horcăí *vb.* (*reg.*) **1.** a respira greu. **2.** a sforăi.
horcăiálă *s. f.* horcăit.
horcăít *s. n.* horcăială, horcăitură.
horcăitúră *s. f.* horcăit, horcăială.
horí *vb.* a doini.
horíște *s. f.* (*reg.*) horitură.
horitúră *s. f.* (*reg.*) horiște.
hormon foliculár *s. m.* (*biol.*) foliculină.
horn *s. n.* cămin, coș, (*reg.*) fumar, hogeag, horneț.
hornár *s. m.* coșar.
horneț *s. n.* (*reg.*) coș, horn, cămin.
hornpipe (pr. *hórnpaip*) *s. n.* (*muz.*) carabă.
horoscóp *s. n.* rojdanic, zodiac.
horticultór *s. m.* florar, grădinar.
horticultúră *s. f.* grădinărie, grădinărit.
hóstie *s. f.* azimă.
hotár *s. n.* **1.** frontieră, graniță, limită teritorială, (*pop.*) margine. **2.** hat, răzor, mejdină. **3.** (*fig.*) limită, margine, capăt, sfârșit. **4.** moșie, proprietate; (*p. ext.*) regiune, țară.
hotărâre *s. f.* **1.** decizie, rezoluție. **2.** dispoziție; sentință, verdict. **3.** determinare, fermitate, tărie.
hotărât, -ă *adj.* **1.** decis. **2.** fixat, stabilit, stipulat. **3.** destinat, menit. **4.** (*adv.*) indiscutabil, neîndoios, sigur. **5.** (*gram.*) *articol* ~ = articol definit.
hotărâtór, -oáre *adj.* **1.** decisiv, determinant, (*livr.*) irefutabil, (*fig.*) zdrobitor. **2.** concludent, convingător, edificator. **3.** considerabil, crucial, esențial, major.
hotărî *vb.* **1.** a (se) decide. **2.** a porunci, a decreta. **3.** a stabili, a fixa. **4.** a destina, a meni, a soroci. **5.** a se mărgini cu...
hotărnicí *vb.* a delimita, a demarca, a marca, a mărgini.
hotél *s. n.* (*înv.*) birt, ospel.
hotnóg *s. m.* sutaș.
hoț *s. m.* **1.** pungaș, fur, tâlhar, mână-lungă, (*fam.*) coțcar. **2.** escroc, impostor, șarlatan, șnapan. **3.** șmecher, viclean, pișicher, șiret.
hoțéște *adv.* hoțiș.
hoți *vb.* a fura.
hoție *s. f.* furt, furtișag; fraudă.
hoțiș *adv.* hoțește.
hoțoáică *s. f.* hoață; (*fam.*) strengăriță, hoțomancă.
hoțomán, -ă *adj.* (*fam.*) șiret, strengar, șmecher, viclean.
hoțománcă *s. f.* (*fam.*) strengăriță; hoțoaică.
hoțománie *s. f.* **1.** tâlhărie, hoție. **2.** înșelătorie, șarlatanie; șmecherie.
hrănă *s. f.* **1.** mâncare, bucate, (*livr.*) nutriment, de-ale gurii, (*fam.*) crăpelniță. **2.** masă. **3.** (*bot.*) *~a vacii* = spergulă.
hrăní *vb.* **1.** a (se) nutri, a (se) alimenta. **2.** a (se) întreține, a (se) susține.
hrănít, -ă *adj. bine* ~ = gras, rotofei, nutrit.
hrănitór, -oáre *adj.* consistent, nutritiv.
hrăpărét, -eáță *adj.* apucător, lacom, nesătul, (*livr.*) cupid, rapace, (*pop.*) hapsân.
hrean *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) usturoi, rădăcină-sălbatică.
hreníță *s. f.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) urda-vacii. **2.** creson.
hrentuí *vb.* (*reg.*) **1.** a se strica; a se hodorogi. **2.** a se împrăștia, a se risipi.
hrentuít, -ă *adj.* (*reg.*) stricat, uzat.
hrib *s. m.* mănătarcă, burete.

hrisóv *s. n.* (*înv.*) ispisoc, uric, carte domnească.
hrîşcă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) tătarcă.
hrónic *s. n.* (*înv.*) cronică, letopiseţ.
hronicár *s. m.* (*înv.*) cronicar.
hrúbă *s. f.* **1.** subterană, bordei, (*înv.*) culă. **2.** tainiţă.
htónián, –ă *adj.* htonic.
htónic, –ă *adj.* (*livr.*) htonian.
huceág *s. n.* (*reg.*) tufiş, crâng, huci, tufăriş, stufăriş.
huci *s. n.* (*reg.*) huceag.
húdiţă *s. f.* (*reg.*) ulicioară.
hudubáie *s. f.* (*reg.*) **1.** casă mare. **2.** monstru.
huhurá *vb.* (*reg.*) a chiui.
huhuréz *s. m.* (*ornit.*) ciuhurez, ciuf.
huiálă *s. f.* (*reg.*) vuiet.
huiduí *vb.* a hătcăi.
huiduiálă *s. f.* huiduitură.
huiduitúră *s. f.* huiduială.
huidúmă *s. f.* (*fam.*) matahală, namilă, uriaş.
húlă *s. f.* (*pop.*) ocară, injurie, afront, bârfă; ponegrire, calomnie; blasfemie.
hulí *vb.* (*pop.*) **1.** a calomnia, a defăima, a ocărî, a ponegri, a insulta. **2.** a blasfemia.
hulíre *s. f.* (*pop.*) calomniere, bârfă, calomnie, defăimare, denigrare, ponegrire.
hulitór, –oáre *s. m. f.* calomniator, bârfitor, clevetitor, denigrator, ponegritor.
húlpav, –ă *adj.* (*reg.*) mâncăcios, pofticios, nesăţios.
hulúb *s. m.* (*ornit.; reg.*) porumbel.
hulubărie *s. f.* porumbar[2].
hulubíţă *s. f.* (*reg.*) **1.** porumbiţă. **2.** (*bot.*) păinişoară, vineţică.
huludéţ *s. n.* (*reg.*) fus.
húmă *s. f.* argilă, lut, pământ.
humós, –oásă *adj.* argilos, lutos, cleios.
hurducá *vb.* **1.** a (se) clătina, a (se) scutura, a (se) zgâlţâi, a (se) zdruncina. **2.** (*reg.*) a hurui.
hurducăí *vb.* (*reg.*) **1.** a (se) clătina, a (se) scutura, a (se) zdruncina, a (se) zgudui. **2.** a hodorogi.
hurducăiálă *s. f.* hurducătură.
hurducătúră *s. f.* zdruncinătură, zguduire; hurducăială.
hurduí *vb.* (*reg.*) a hurui.
hurduitúră *s. f.* (*reg.*) huruitură.
huricán *s. n.* furtună, uragan, ciclon tropical.
hurmúz *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) corale-albe, lemn-cu-boabele-albe.
huruí *vb.* **1.** a hurdui; a hodorogi. **2.** (*reg.*) a se dărâma, a se surpa, a se nărui.
huruiálă *s. f.* huruitură.
huruít[1] *s. n.* huruitură.
huruít[2], **–ă** *adj.* (*reg.*) dărâmat, surpat, năruit.
huruitúră *s. f.* huruială, huruit[1], hurduitură.
huţán, –ă (*reg.*) **1.** *adj.* huţănesc. **2.** *s. m. f.* huţul.
huţănésc, –eáscă *adj.* huţan.
huţúl, –ă *s. m. f.* huţan.
huzmét *s. n.* **1.** dar, plocon. **2.** slujbă, funcţie, rang.
huzúr *s. n.* **1.** lăfăire. **2.** îmbuibare, trândăvie, lenevie.
huzurí *vb.* **1.** a se lăfăi. **2.** a se îmbuiba.

I

iácă[1] *interj.* **1.** iată! uite! vezi! **2.** deodată.
iácă[2] *s. f.* (*înv.; reg.*) bunică, mamă mare.
iacínt *s. m.* (*livr.*) zambilă.
iactánt, –ă *adj.* (rar) înfumurat, îngâmfat.
iad *s. n.* **1.** infern, gheenă, tartar, hades. **2.** (*fig.*) chin, suferinţă, supliciu.
ianuárie *s. m.* gerar, sărindar.
iápă *s. f.* **1.** (*zool.*) (*pop.*) mărţână. **2.** (*reg.*) tălpig, călcător, potnog.
iaprác *s. m.* (*iht.; reg.*) somn mic.
iar **I.** *adv.* **1.** iarăşi. **2.** tot. **II.** *conj.* **1.** dar, însă. **2.** şi.
iárăşi *adv.* iar.
iárbă *s. f.* **1.** nutreţ verde. **2.** buruieni. **3.** pajişte, gazon. **4.** ~ *rea* = buruiană otrăvitoare; (*fig.*) om rău, primejdios. **5.** ~*–de–mare* = zegras. **6.** ~*–creaţă* = izmă–creaţă. **7.** ~*–roşie* = (*pop.*) cârligioasă. **8.** (*înv.*) praf de puşcă.
iarmaróc *s. n.* bâlci, târg, (*pop.*) drăgaică, (*înv.*) zbor.
iárnă *s. n.* (*fig.*) an.
iatác *s. n.* **1.** (*reg.*) dormitor, budoar. **2.** (*înv.*) pat.
iátă *interj.* **1.** ia! iacă[1]! uite! vezi! **2.** deodată.
iaváş *adv.* agale, alene, binişor, uşurel, domol, încet.
iaz *s. n.* **1.** heleşteu, (*reg.*) rămnic, (*înv.*) pescuină. **2.** (*reg.*) ierugă. **3.** zăgaz, stavilă.
iázmă *s. f.* (*pop.*) arătare, nălucă, vedenie, stafie, fantomă, strigoi, fantasmă.
ibáncă *s. f.* (*reg.*) cioltar, şabracă, valtrap.
ibéris *s. m.* (*pop.*) limbuşoară.
íboste *s. f.* (*înv.*) iubire, amor, dragoste.
ibóvnic, –ă *s. m. f.* (*pop.*) iubit[2], amant, concubin, drăguţ.
ibrişín *s. n.* papiotă.
ic *s. n.* (*reg.*) găvozd.
ici *adv.* (*pop.*) aici.
icneálă *s. f.* icnet.
ícnet *s. n.* icneală, icnitură, geamăt.
icní *vb.* (*pop.*) **1.** a geme, a gâfâi. **2.** a sughiţa.
ícnire *s. f.* geamăt scurt.
icnitúră *s. f.* icnet, icnire, icneală.
icoánă *s. f.* **1.** (*bis.*) (*înv.*) semn. **2.** (*înv.*) tablou, desen, ilustraţie. **3.** (*fig.*) imagine, chip, reprezentare.
iconoclást *s. m.* (*fig.*) rebel, răzvrătit.
iconostás *s. n.* catapeteasmă, tâmplă, (*reg.*) fruntar.
icosár *s. m.* (*înv.*) irmilic.
ícră *s. f.* **1.** ~*e negre* = caviar. **2.** (*pop.*) pulpă.
ícter *s. n.* hepatită, (*pop.*) gălbinare, gălbeneală.
íctus *s. n.* **1.** şoc. **2.** ~ *apoplectic* = apoplexie, (*pop.*) atac, dambla, (*reg.*) gută.
ideá *vb.* a stabili; a proiecta; a–şi imagina.
ideál, –ă *adj.* **1.** perfect, desăvârşit, excepţional, extraordinar, formidal, sublim, superb. **2.** platonic, pur. **3.** spiritual, imaterial. **4.** mintal, subiectiv.

idealíst, –ă *adj., s. m. f.* himeric, irealist, utopic.
idealitáte *s. f.* imaterialitate, spiritualitate.
idealizá *vb.* a înfrumuseţe, a poetiza.
idéat, –ă *adj.* (rar) imaginat.
ideatív, –ă *adj.* ideatic.
idée *s. f.* **1.** noţiune, concept. **2.** concepţie, gândire. **3.** opinie, părere, gând, convingere, judecată. **4.** intenţie, plan, proiect. **5.** teamă, panică. **6.** ~ *fixă* = manie, obsesie, psihoză.
idéntic, –ă I. *adj.* **1.** conform. **2.** sinonim, sinonimic. **II.** *adv.* întocmai, aidoma, exact, asemenea.
identificá *vb.* a cunoaşte, a recunoaşte, a constata.
identificát, –ă *adj.* recunoscut.
identitáte *s. f.* **1.** (*livr.*) consimilitudine. **2.** asemănare, similitudine.
ideológ, –ă *s. m. f.* teoretician.
ideologíe *s. f.* sistem de idei, doctrină.
idílă *s. f.* **1.** bucolică, eglogă. **2.** dragoste.
idílic, –ă *adj.* **1.** bucolic, pastoral. **2.** câmpenesc, rustic; singuratic. **3.** simplu, naiv.
idióm *s. n.* dialect, grai, limbă.
idiót, –oátă 1. *adj., s. m. f.* tâmpit, cretin, imbecil, (rar) tâmp. **2.** *adj.* stupid, tâmpit.
idiotíp *s. n.* genotip.
idiotizá *vb.* a (se) imbeciliza, a (se) tâmpi, a (se) îndobitoci.
idioténie *s. f.* neghiobie, nerozie, tâmpenie, idioţie, imbecilitate.
idioţíe *s. f.* idioţenie, cretinism.
ídol *s. m.* **1.** divinitate, zeitate. **2.** demon.
idolatríe *s. f.* (*fig.*) adoraţie, veneraţie, iubire exagerată, cult.
idolatrizá *vb.* a adora, a diviniza, a venera, (*înv.*) a cinsti.
idolátru, –ă *adj., s. m. f.* păgân, politeist.
idonéu, –ée *adj.* adecvat, potrivit.
iéderă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) smirdar.
iéftin, –ă *adj.* **1.** avantajos, convenabil, scăzut. **2.** (*fig.*) comun, banal, neoriginal; trivial.
ieftíni *vb.* a (se) micşora, a (se) reduce, a scădea.
ielcován *s. m.* (*ornit.; reg.*) pescăruş.
iéle *s. f. pl.* (mai ales *art.*) (*pop.*) dânsele, drăgaicele, frumoasele, mândrele, şoimanele, vântoasele, sânzienele, rusaliile.
ienicér *s. m.* (*fig.*) tâlhar, bandit.
ienúpăr *s. m.* jneapăn, (*reg.*) brădişor.
ierárh *s. m.* arhiereu.
ierarhíe *s. f.* scară, nivel, rang, treaptă.
ierarhizá *vb.* a clasifica.
ierarhizáre *s. f.* clasificare.
ierbár *s. n.* (*anat.*) burduhan, rumen.
ierbăríe *s. f.* bălării, buruieni, ierburi.
ierbós, –oásă *adj.* erbacee.
ieremiádă *s. f.* (*livr.*) plângere, tânguire, văicăreală.
iernáre *s. f.* iernat.
iernát *s. n.* iernatic, iernare.
iernátic *s. n.* iernat.
iertá *vb.* **1.** a absolvi, a cruţa, a scuti. **2.** (*bis.*) a dezlega. **3.** (*pop.; fam.*) a îngădui, a permite, a accepta.
iertáre *s. f.* **1.** iertăciune; scuză. **2.** indulgenţă, îndurare, (*livr.*) clemenţă.
iertăciúne *s. f.* (*înv.; pop.*) iertare, scuză.
iertătór, –oáre *adj.* indulgent.
ierúgă *s. f.* (*reg.*) iazul morii.
ierúncă *s. f.* (*ornit.*) (*reg.*) găinuşă de munte; fugău.
ieşí *vb.* **1.** a pleca, a se duce. **2.** a rezulta, a decurge, a urma. **3.** a se ivi, a răsări, a creşte. **4.** a se decolora, a se spălăci. **5.** a ajunge, a deveni. **6.** a defeca. **7.** a apărea, a se publica, a se tipări. **8.** a proveni, a rezulta.
ieşínd *s. n.* ieşitură.
ieşíre *s. f.* **1.** purgaţie, scaun, (*înv.*) purgare. **2.** decolorare, spălăcire. **3.** (*fig.*) soluţie, dezlegare.
ieşitúră *s. f.* proeminenţă, ieşind.
iézer *s. n.* lac, (*pop.*) tău.
iezuít *s. m.* om făţarnic, ipocrit, perfid, şiret, viclean, fariseu, prefăcut, intrigant.
iezuític, –ă *adj.* (*fig.*) ipocrit, viclean, perfid.
iezuitísm *s. n.* ipocrizie, perfidie, viclenie, falsitate, duplicitate.

ifliíu, –íe *adj.* (*reg.; fam.*) lefter.
ífos *s. n.* (*fam.*) **1.** orgoliu, înfumurare, trufie, vanitate. **2.** (la *pl.*) pretenţii, (*fig.*) fumuri.
ighemón *s. m.* (*înv.*) domn, stăpân, domnitor.
ighemonicón *s. n.* (*înv.*) **1.** demnitate, măndrie. **2.** fast, lux, somptuozitate, splendoare, strălucire.
igliţă *s. f.* **1.** croşetă, (*reg.*) cârligel. **2.** andrea, cârlig, navetă.
ignár, –ă *adj.* (*livr.*) incult, ignorant, neinstruit, prost.
igníţie *s. f.* (*impr.*) aprindere, combustie.
ignóbil, –ă *adj.* (*livr.*) josnic, infam, mârşav, mizerabil, abject, ticălos.
ignominíe *s. f.* (*livr.*) josnicie, infamie, mârşăvie, abjecţie, nelegiuire, ticăloşie.
ignorá *vb.* a neglija, a nesocoti, a omite.
ignoránt, –ă *adj., s. m. f.* **1.** (om) incult, necultivat, neinstruit, neînvăţat, prost, (*livr.*) agramat, analfabet, ignar. **2.** incapabil, incompetent, (*fam.*) ageamiu. **3.** neiniţiat, neştiutor, (*fig.*) profan.
ignoránţă *s. f.* **1.** incultură, neştiinţă, (*livr.*) agramatism, analfabetism. **2.** incompetenţă.
ignoráre *s. f.* neglijare, omitere.
igrasíe *s. f.* umezeală, (*reg.*) mucegăială.
igrasiós, –oásă *adj.* umed, (*reg.*) mucegăit.
ihneumón *s. m.* (*zool.*) mangustă.
ihtiografíe *s. f.* ihtiologie.
Iisus *s. m.* Cristos, Mesia, (*art.*) Mântuitorul.
ilár, –ă *adj.* ilariant, hazliu, comic, amuzant, nostim, vesel.
ilariánt, –ă *adj.* hazliu, ilar, comic, nostim, vesel.
ilatív, –ă *adj., s. n.* conclusiv.
ilău *s. n.* (*reg.*) nicovală.
ileánă *s. f.* (*entom.*) gândac-de-bălegar, (*reg.*) cărăbuş-verde.
ielgál, –ă *adj.* **1.** clandestin, ilicit. **2.** ilicit, incorect, (*livr.*) oneros, (*fig.*) murdar. **3.** clandestin, conspirativ, secret.
ilegalitáte *s. f.* faptă ilegală.
ilegítim, –ă *adj.* (*livr.*) nelegitim.
ileus *s. n.* ocluziune intestinală.
iliác, –ă *adj.* (*anat.*) coxal.
ilíc *s. n.* pieptar, bundiţă.
ilicít, –ă *adj.* **1.** clandestin, ilegal, nelegal. **2.** necinstit, incorect, (*livr.*) oneros, (*fig.*) murdar.
ilicitáte *s. f.* ilegalitate.
ilimitát, –ă *adj.* (rar) nemărginit, imens, infinit.
ilizíbil, –ă *adj.* necitet, indescifrabil, (*fig.*) hieroglific.
ilógic, –ă *adj.* **1.** incoerent, nelogic. **2.** absurd, stupid, iraţional, aberant.
ilogísm *s. n.* absurditate, nonsens.
iluminá *vb.* (*fig.*) **1.** a se bucura, a se înveseli, a se înviora. **2.** a fi inspirat.
iluminát, –ă *adj.* (*fig.*) inspirat, vizionar.
iluminatór, –oáre *s. m. f.* iluminist.
iluminăţie *s. f.* (*pop.*) **1.** luminaţie, lumină. **2.** (*fig.*) inspiraţie.
iluminísm *s. n.* luminism.
iluminíst, –ă *s. m. f.* iluminator.
ilustrá *vb.* **1.** a exemplifica, (*înv.*) a pildui, a lămuri. **2.** a imagina, a reprezenta. **3.** a se remarca, a se distinge, a se evidenţia. **4.** a orna, a împodobi.
ilustratív, –ă *adj.* **1.** demonstrativ, exemplificativ. **2.** concludent, convingător, decisiv, edificator, elocvent.
ilustratór, –oáre *s. m. f.* desenator de carte.
ilustráţie *s. f.* poză, imagine, planşă, figură.
ilustrísim, –ă *adj.* mărit, slăvit, prealuminat.
ilústru, –ă *afj.* **1.** celebru, faimos, mare, renumit, strălucit, vestit. **2.** ales, distins, eminent, remarcabil. **3** aristocrat, nobil, mărit, slăvit.
iluviúne *s. f.* inundaţie; potop; (*fig.*) aglomeraţie.
ilúzie *s. f* **1.** ~ *optică* = pseudoblepsie. **2.** fantezie, himeră, închipuire, amăgire, utopie, (*livr.*) irealitate. **3.** miraj, viziune.
iluzioná *vb.* a (se) amăgi, a-şi închipui, a visa.

iluzionáre *s. f.* (*fig.*) închipuire, visare.
iluzionísm *s. n.* scamatorie, prestidigitație.
iluzionist, -ă *s. m. f.* scamator, prestidigitator, magician.
iluzóriu, -ie *adj.* **1.** înșelător, neîntemeiat. **2.** fantastic, imaginar, ireal, închipuit, utopic, nerealizabil. **3.** amăgitor.
im *s. n.* (*reg.*) **1.** noroi, mâl. **2.** murdărie, jeg, slin, lip.
imaculát, -ă *adj.* **1.** curat. **2.** (*fig.*) neprihănit, nevinovat, cast, inocent, pudic, virgin.
imaginá *vb.* a-și închipui; (*p. ext.*) a crea, a inventa, a născoci.
imaginár, -ă *adj.* **1.** fictiv, imaginat, ireal, închipuit, născocit, plăsmuit. **2.** himeric, ideal, utopic. **3.** fabulos, fantastic, mitic, magic.
imaginát, -ă *adj.* conceput, creat.
imaginatív, -ă *adj.* creator, ingenios, inventiv, iscusit.
imaginație *s. f.* închipuire, fantezie, ficțiune, inventivitate, invenție.
imágine *s. f.* **1.** înfățișare, reprezentare, reproducere; tablou. **2.** chip. **3.** reflectare. **4.** figură, simbol.
imálă *s. f.* (*reg.*) **1.** mocirlă, noroi, lut. **2.** muruială.
imanént, -ă *adj.* intrinsec, lăuntric.
imáș *s. n.* izlaz, pășune, păscătoare, (*pop.*) suhat.
imateriál, -ă *adj.* **1.** nematerial, spiritual. **2.** imaplpabil, ideal.
imbatábil, -ă *adj.* invincibil, neînvins.
imbecíl, -ă *adj., s. m. f.* cretin, tâmpit, idiot, tâmp, neghiob, prost, netot.
imbecilitáte *s. f.* **1.** idiotenie, tâmpenie. **2.** neghiobie, nerozie. **3.** inepție, prostie, stupiditate.
imbecilizá *vb.* a (se) tâmpi, a (se) prosti, a (se) idiotiza, a (se) cretiniza.
imbérb, -ă *adj.* (*livr.*) tânăr.
imbóld *s. n.* îndemn, stimulent, impuls, (*reg.*) bold, (*fig.*) suport.
imbroglio (pr. *imbrólio*) *s. n.* confuzie, încurcătură.
imediát, -ă **1.** *adv.* îndată, acum, acuși, acușica, numaidecât. **2.** *adj., adv.* grabnic, prompt, rapid. **3.** *adj.* direct, nemijlocit.
imediatéțe *s. f.* urgență.
imemoriál, -ă *adj.* străvechi, antic.
iméns, -ă *adj.* **1.** colosal, enorm, vast, nemărginit, (*livr.*) incomensurabil, gigantic. **2.** numeros, foarte mult, nenumărat. **3.** (*fig.*) profund, adânc.
imensitáte *s. f.* enormitate, infinit, vastitate, nemărginire, întindere uriașă, spațiu imens.
imérge *vb.* a imersa.
imersá *vb.* a imerge.
imigráre *s. f.* imigrație.
imigrație *s. f.* imigrare.
iminént, -ă *adj.* inevitabil, (*livr.*) ineluctabil.
iminență *s. f.* inevitabilitate.
imitá *s. f.* (*livr.*) **1.** a mima. **2.** a copia, a pastișa, a plagia. **3.** a contraface.
imitáre *s. f.* imitație.
imitatív, -ă *adj.* onomatopeic.
imitație *s. f.* **1.** imitare, copiere, pastișare, plagiere. **2.** copie, pastișă. **3.** (*muz.*) canon.
imixtiúne *s. f.* amestec, ingerință, intervenție.
imn *s. n.* **1.** odă. **2.** (*bis.*) tropar.
imnic, -ă *adj.* festiv.
imóbil[1] *s. n.* clădire, casă, construcție.
imobíl[2], **-ă** *adj.* **1.** fix, neclintit, stabil, nemișcat. **2.** rigid, țeapăn, (*pop.*) vârtos. **3.** imobiliar, nemișcător.
imobiliár, -ă *adj.* imobil[2], nemișcător.
imobilísm *s. n.* inchistare, inerție, inacțiune.
imobilitáte *s. f.* fixitate, inerție, inactivitate, neclintire, nemișcare.
imobilizá *vb.* **1.** a fixa, a înțepeni. **2.** a paraliza.
imolá *vb.* **1.** a jertfi. **2.** a masacra; (*fig.*) a sacrifica.
imolație *s. f.* jertfire, sacrificare.
imóndice *s. n. pl.* murdării, impurități.
imorál, -ă *adj.* **1.** neetic. **2.** corupt, depravat, destrăbălat, pervertit, stricat, (*livr.*) libertin, indecent, obscen.
imoralitáte *s. f.* viciu, desfrânare.
imortalizá *vb.* a eterniza, a perpetua.

imortélă *s. f.* (*bot.*) **1.** siminoc. **2.** floride-paie.
imós, -oásă *adj.* (*reg.*) jegos, murdar, nespălat, slinos, mânjit.
impaciént, -ă *adj.* (*livr.*) nerăbdător, neliniștit, îngrijorat, alarmat, nervos.
impacientá *vb.* a se îngrijora, a se neliniști, a se frământa, a se enerva, a se alarma.
impacientáre *s. f.* nerăbdare, neliniște, impacientă.
impacientát, -ă *adj.* (*livr.*) nerăbdător, neliniștit, îngrijorat.
impaciéntă *s. f.* (*livr.*) nerăbdare, neliniște, îngrijorare, agitație, frământare, nervozitate, zbucium.
impact *s. n.* **1.** ciocnire, izbire, lovire, tamponare. **2.** șoc, surpriză. **3.** (*fig.*) urmare, influență.
impalpábil, -ă *adj.* minuscul, imperceptibil.
impaludísm *s. n.* malarie, paludism, friguri palustre.
impár, -ă *adj.* (*mat.*) nepereche.
impardonábil, -ă *adj.* iremisibil.
imparicopitát, -ă *adj.* imparidigitat.
imparidigitát, -ă *adj.* imparicopitat.
imparitáte *s. f.* inegalitate, nepotrivire.
imparțiál, -ă *adj.* nepărtinitor, obiectiv, drept, echitabil, corect.
imparțialitáte *s. f.* nepărtinire, obiectivitate, corectitudine.
impás *s. n.* **1.** dificultate, încurcătură, neajuns. **2.** alee, fundătură, intrare.
impasíbil, -ă *adj.* (*livr.*) nepăsător, indiferent, flegmatic, insensibil, pasiv, rece, stoic, calm, detașat.
impasibilitáte *s. f.* (*livr.*) nepăsare, indiferență, flegmă, insensibilitate.
impecábil, -ă *adj.* **1.** desăvârșit, ireproșabil, perfect. **2.** exemplar, pilduitor, ireproșabil.
impecabilitáte *s. f.* (*livr.*) perfecțiune, desăvârșire.
impedimént *s. n.* dificultate, impas, neajuns, obstacol, piedică, stavilă, inconvenient, (*fig.*) barieră, handicap.
impenetrábil, -ă *adj.* **1.** dens. **2.** incomprehensibil, obscur. **3.** enigmatic, ascuns, tainic.
imperatív, -ă **1.** *adj.* **1.** autoritar, poruncitor. **2.** imperios, presant, stringent. **II.** *s. n.* cerință, exigență, necesitate, obligație.
imperceptíbil, -ă *adj.* insesizabil.
imperféct, -ă *adj.* nedesăvârșit.
imperfecțiúne *s. f.* defect, cusur, scădere, lacună, lipsă, (*livr.*) carență.
imperiál, -ă *adj.* **1.** împărătesc, (rar) august, (*pop.*) crăiesc. **2.** impozant.
imperialísm *s. n.* capitalism monopolist.
imperiós, -oásă *adj.* imperativ, presant, stringent, absolut, neaparat.
imperiozitáte *s. f.* (*livr.*) urgență.
imperisábil, -ă *adj.* nepieritor, veșnic.
impériu *s. n.* **1.** împărăție, (*pop.*) crăie. **2.** (*n. pr.*) *~ul Otoman* = Poartă.
impermeábil *s. n.* fulgarin, balon, balonzaid, fâș, trenci.
impertinént, -ă *adj.* insolent, arogant, ireverențios, obraznic, nerușinat, necuviincios.
impertinență *s. f.* obrăznicie, insolență, nerușinare, aroganță, (*livr.*) morgă, ireverență.
imperturbábil, -ă *adj* liniștit, calm, flegmatic, placid, impasibil, stoic, pasiv.
imperturbabilitáte *s. f.* stăpânire de sine.
impestá *vb.* (*fig.*) a corupe.
impétigo *s. n.* (*med.*) bube dulci.
impetuós, -oásă *adj.* năvalnic, tumultuos, vehement, violent, vulcanic, dezlănțuit, impulsiv, energic.
impetuozitáte *s. f.* dinamism, ardoare, vehemență, violență, înfocare.
impiegát *s. m.* amploiat.
impietá *vb.* a leza.
impietáte *s. f.* sacrilegiu.
implacábil, -ă *adj.* neîndurător, inexorabil, crud, hain, necruțător, inflexibil, sever, nedinduplecat.
implantá *vb.* a introduce; a stabili, a fixa, a așeza.
implantație *s. f.* implantare.
implementá *vb.* **1.** a aplica, a integra, a îndeplini, a realiza. **2.** a introduce. **3.** (*ir.*) a se instala.

implementáre *s. f.* (*livr.*) introducere.
implicá *vb.* **1.** a include, a conține. **2.** a participa, a (se) amesteca.
implicáție *s. f.* **1.** implicare, amestec. **2.** consecință.
implorá *vb.* a ruga, a cere, a solicita.
imploráre *s. f.* implorație, rugăminte, cerere.
implorátie *s. f.* implorare.
impolitéțe *s. f.* necuviință, mojicie, bădărănie, grosolănie, mitocănie, indelicatețe.
imponderábil, -ă *adj.* (*fig.*) imperceptibil; subtil, insesizabil.
impopulár, -ă *adj.* nepopular.
impopularitáte *s. f.* nepopularitate.
importánt, -ă *adj.* **1.** însemnat, considerabil, mare, apreciabil. **2.** remarcabil, ilustru, notabil, deosebit, (*fig.*) proeminent, marcant, distins.
importánță *s. f.* însemnătate; semnificație; valoare.
importuná *vb.* a deranja, a stânjeni, a plictisi, a incomoda, a supăra, a sâcâi.
imposibil, -ă *adj.* **1.** irealizabil. **2.** insuportabil, nesuferit, groaznic.
imposibilitáte *s. f.* neputință.
impostáție *s. f.* (*muz.*) vocalizare.
impostór, -oáre *s. m. f.* **1.** șarlatan, mincinos, escroc, pungaș, șnapan. **2.** farsor.
impostúră *s. f.* șarlatanie, înșelătorie, potlogărie, pungășie, minciună, înșelăciune.
impotént, -ă *adj.* (*med.*) neputincios.
impoténță *s. f.* emasculație, neputință.
impozánt, -ă *adj.* impunător, măndru, grandios, măreț, falnic, impresionant.
impózit *s. n.* dare, bir, plată, taxe, (*înv.*) adet, dajdie.
impracticábil, -ă *adj.* desfundat, stricat, rău.
imprecáție *s. f.* (*livr.*) blestem; ocară, (*livr.*) maledicție; înjurătură.
imprecís, -ă *adj.* vag, nesigur, neprecis.
impregná *vb.* a (se) îmbiba.
impregnáre *s. f.* îmbibare.
impregnát, -ă *adj.* îmbibat, plin de...
impresár *s. m.* manager.
imprésie *s. f.* **1.** părere, sentiment, senzație. **2.** efect.
impresioná *vb.* **1.** a emoționa, a mișca, a înduioșa. **2.** a emoționa, a sensibiliza.
impresionábil, -ă *adj.* sensibil, emotiv, simțitor.
impresionabilitáte *s. f.* sensibilitate, emotivitate, simțire.
impresionánt, -ă *adj.* **1.** emoționant, zguduitor, tulburător; uluitor. **2.** impunător, impozant, spectacular.
impresionát, -ă *adj.* mișcat, emoționat, tulburat.
imprevizíbil, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, nebănuit, surprinzător.
imprimá *vb.* **1.** a întipări. **2.** a edita, a publica, a tipări. **3.** (*fig.*) a comunica, a transmite. **4.** a impune, a determina, a impulsiona.
imprimát, -ă **1.** *adj.* tipărit. **2.** *s. n.* tipăritură. **3.** *s. n.* formular-tip.
imprimerie *s. f.* tipografie, (*înv.*) tipar, tiparniță.
improbábil, -ă *adj.* incert, nesigur, îndoielnic, dubios, problematic.
improbánt, -ă *adj.* incert, nesigur.
imprópriu, -ie *adj.* **1.** eronat, greșit, incorect. **2.** nepotrivit.
improvizá *vb.* (*fig.*) a însăila.
imprudént, -ă *adj.* **1.** nechibzuit, nesocotit, neprevăzător, nesăbuit. **2.** hazardat, periculos, riscant.
imprudénță *s. f.* nesocotință; neprevedere, nesăbuință.
impudic, -ă *adj.* **1.** necuviincios, nerușinat, imoral, obscen, indecent, (*livr.*) licențios. **2.** lasciv, obscen, senzual, (*livr.*) lubric.
impudicitáte *s. f.* impudoare, indecență, imoralitate, necuviință, obscenitate.
impudoáre *s. f.* nerușinare, impudicitate, indecență, obscenitate, trivialitate.
impúls *s. n.* **1.** imbold, îndemn, pornire, stimul, stimulent. **2.** (*fig.*) cantitate de mișcare. **3.** ~ *cardiac* = șoc apexian.
impulsioná *vb.* **1.** a stimula, a îndemna, a îmboldi. **2.** a imprima, a impune.
impulsív, -ă *adj.* violent, nestăpânit, nestăvilit, agresiv, coleric, aprig, dur, brutal.

impulsivitáte *s. f.* nestăpânire, violență, agresivitate, brutalitate, duritate.
impunătór, -oáre *adj.* măreț, falnic, impozant, grandios, monumental, maiestuos, (*livr.*) august, magnific, (*pop.*) măndru, (*fig.*) trufaș.
impúne *vb.* **1.** (*înv.; reg.*) a supune. **2.** a obliga, a sili, a forța, a constrânge. **3.** a imprima, a impulsiona. **4.** a se cădea, a se cere, a se cuveni. **5.** a se afirma, a se remarca.
impúnere *s. f.* impozit, taxă.
impúr, -ă *adj.* **1.** murdar, necurat, imund. **2.** (*fig.*) corupt, murdar. **3.** eterogen, amestecat.
impurificá *vb.* a murdări, a polua.
impuritáte *s. f.* murdărie, necurățenie.
impús, -ă *adj.* forțat, obligatoriu.
imputá *vb.* **1.** a reproșa; a mustra, a dojeni. **2.** a amenda.
imputáre *s. f.* **1.** reproș, învinuire, mustrare, observație. **2.** imputație; amendă.
imputátie *s. f.* imputare.
imuábil, -ă *adj.* constant, permanent, neschimbător, invariabil, imutabil.
imuabilitáte *s. f.* permanență, fixitate, constanță, invariabilitate.
imúnd, -ă *adj.* (*livr.*) dezgustător, murdar, oribil, sordid, respingător, scârbos.
imundicitáte *s. f.* (*livr.*) murdărie, imundiție, impuritate.
imundítie *s. f.* (*livr.*) imundicitate.
imunitáte *s. f.* (*jur.*) inviolabilitate.
imunoglobulínă *s. f.* (*biol.*) gamaglobulină.
imutábil, -ă *adj.* (rar) imuabil.
in *s. m.* ~*-sălbatic* = linariță, inișor-de-alior.
inabil, -ă *adj.* (*livr.*) neîndemânatic, stângaci, neabil, nepriceput.
inabilitáte *s. f.* (*livr.*) stângăcie.
inabordábil, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** inaccesibil, neabordabil. **2.** excesiv, exagerat, exorbitant, scump.
inacceptábil, -ă *adj.* neacceptabil, inadmisibil, neadmisibil.
inaccesíbil, -ă *adj.* inabordabil.
inactív, -ă *adj.* **1.** pasiv, apatic, indolent. **2.** (*chim.*) inert.
inactivá *vb.* **1.** a anihila, a suprima. **2.** (*chim.*) a neutraliza.
inactivitáte *s. f.* pasivitate, imobilitate, inerție, inacțiune, indolență.
inactuál, -ă *adj.* neactual, anacronic, vechi, depășit.
inacuzábil, -ă *adj.* nevinovat.
inadaptábil, -ă *adj.* inacomodabil, neadaptabil.
inadaptabilitáte *s. f.* neadaptabilitate.
inadaptáre *s. f.* neadaptare.
inadaptát, -ă *adj.* neadaptat.
inadecváre *s. f.* nepotrivire.
inadecvát, -ă *adj.* nepotrivit, neadecvat, necorespunzător, impropriu.
inaderént, -ă *adj.* (*livr.*) neaderent.
inaderénță *s. f.* (*libr.*) neaderență.
inadmisíbil, -ă *adj.* **1.** neadmisibil, inacceptabil. **2.** intolerabil.
inadvertént, -ă *adj.* **1.** neatent, distrat. **2.** greșit.
inadvertență *s. f.* **1.** eroare, greșeală, nepotrivire. **2.** neatenție.
inalterábil, -ă *adj.* nealterabil, (*libr.*) imputrescibil.
inamíc, -ă **1.** *adj., s. m. f.* adversar, dușman, vrăjmaș. **2.** *adj.* dușmănos, ostil.
inanalizábil, -ă *adj.* neanalizabil.
inanimát, -ă *adj.* neînsuflețit, neanimat; fără viață, (*fig.*) mort.
inanitáte *s. f.* deșărtăciune, vanitate, zădărnicie.
inapetént *s. f.* **1.** anorexie. **2.** (*fig.*) dezinteres, indiferență.
inaplicábil, -ă *adj.* neaplicabil.
inaplicabilitáte *s. f.* neaplicabilitate.
inapreciábil, -ă *adj.* (*livr.*) inestimabil, neestimabil, neprețuit.
inápt, -ă *adj.* incapabil, nepotrivit.
inaptitúdine *s. f.* (*livr.*) nepricepere, incapacitate.
inasimilábil, -ă *adj.* neasimilabil.
inatacábil, -ă *adj.* invulnerabil.
inaudíbil, -ă *adj.* imperceptibil.
inaugurá *vb.* **1.** a deschide, a începe. **2.** a vernisa.
inauguráre *s. f.* **1.** deschidere, începere. **2.** vernisaj.

inauténtic, -ă *adj.* fals, neautentic, inventat, neadevărat.
inavuábil, -ă *adj.* nedemn, ruşinos.
inăriţă *s. f.* (*ornit.*) **1.** (*reg.*) ţintar, pasărea-inului. **2.** *~-verde* = scatiu.
incalculábil, -ă *adj.* **1.** necalculabil, nenumărat. **2.** colosal, considerabil, imens, enorm.
incalificábil, -ă *adj.* nedemn, josnic.
incandescént, -ă *adj.* **1.** înroşit, roşu. **2.** (*fig.*) înflăcărat, exaltat, ardent.
incantáţie *s. f.* (*fig.*) farmec, delectare.
incapábil, -ă *adj.* **1.** inapt, nepriceput, incompetent, (*fam.*) ageamiu.
incapacitáte *s. f.* **1.** inaptitudine. **2.** nepricepere, incompetenţă.
incarceráţie *s. f.* (*livr.*) încarcerare.
incarná *vb.* **1.** a (se) întrupa, a (se) întruchipa. **2.** a (se) concretiza, a (se) materializa.
incarnáre *s. f.* incarnaţie.
incarnát, -ă *adj.* **1.** întrupat. **2.** (*fig.*) înverşunat, pasionat. **3.** *unghie ~ă* = onixiris.
incarnáţie *s. f.* incarnare.
incaváţie *s. f.* adâncitură.
incendiá *vb.* a aprinde.
incendiár, -ă *adj.* provocator.
incendiatór, -oáre *s. m. f.* (*fig.*) instigator, provocator.
incéndiu *s. n.* foc, pârjol, ardere.
incért, -ă *adj.* nesigur, neîndoielnic, schimbător.
incertitúdine *s. f.* nesiguranţă, îndoială, ezitare, indecizie, rezervă, şovăială.
inchietúdine *s. f.* (*livr.*) nelinişte.
inchizitór *s. m.* (*fig.*) anchetator aspru.
inchizitoriál, -ă *adj.* (*fig.*) foarte crud, nemilos.
incidentál, -ă *adj.* accidental, întâmplător, ocazional, (*livr.*) aleatoriu.
incineráre *s. f.* incineraţie.
incineráţie *s. f.* incinerare.
incipiént, -ă *adj.* începător.
incisív, -ă *adj.* (*fig.*) pătrunzător; tăios, muşcător, sarcastic, satiric, usturător.
incitá *vb.* (*livr.*) a aţâţa, a instiga, a stârni, a întărâta, a provoca, a stimula.
incitánt, -ă *adj.* aţâţător, incitativ.
incitáre *s. f.* aţâţare, întărâtare, instigare, incitaţie, stârnire, provocare.
incitát, -ă *adj.* (*livr.*) aţâţat, întărâtat, instigat, stârnit, provocat.
incitatív, -ă *adj.* incitant, provocator.
incitatór, -oáre *adj., s. m. f.* (*livr.*) instigator, provocator.
incitáţie *s. f.* (*livr.*) incitare, aţâţare, instigare, instigaţie, provocare.
incizá *vb.* a cresta.
incizáre *s. f.* incizie.
incízie *s. f.* **1.** tăietură. **2.** crestătură.
inclemént, -ă *adj.* (*livr.*) neiertător, nemilos.
incleménţă *s. f.* (*livr.*) neîndurare.
inclúde *vb.* a cuprinde, a conţine, a îngloba.
inclúdere *s. f.* cuprindere, înglobare.
inclus, -ă *adj.* conţinut, înglobat.
incoerént, -ă *adj.* ilogic.
incolór, -ă *adj.* **1.** spălăcit, şters. **2.** (*fig.*) şters, searbăd, neatractiv.
incomensurábil, -ă *adj.* nemăsurat, nelimitat, colosal, enorm, nemărginit, infinit, imens.
incomestíbil, -ă *adj.* necomestibil.
incomód, -ă *adj.* **1.** necomod, neconfortabil, inconfortabil. **2.** jenant, neplăcut, supărător. **3.** plictisitor.
incomodá *vb.* a deranja, a stingheri, a stânjeni, a importuna, (*livr.*) a conturba.
incomodánt, -ă *adj.* supărător, jenant, dezagreabil.
incomoditáte *s. f.* neplăcere, jenă.
incomparábil, -ă *adj.* inegalabil, neasemănat, necomparabil, unic, extraordinar, superior.
incompatíbil, -ă *adj.* necompatibil.
incompetént, -ă *adj.* necompetent, incapabil, nepriceput, ignorant, neştiutor, (*fam.*) ageamiu.
incompeténţă *s. f.* necompetenţă, nepregătire, nepricepere, ignoranţă.
incomplét, -ă *adj.* necomplet, fragmentar, parţial, lacunar.
incomprehensíbil, -ă *adj.* **1.** ininteligibil, neinteligibil. **2.** obscur, misterios, inexplicabil.

incomprehensív, -ă *adj.* (*livr.*) neînţelegător.
incompresíbil, -ă *adj.* necompresibil.
incomunicábil, -ă *adj.* **1.** intransmisibil. **2.** inexprimabil.
inconceptíbil, -ă *adj.* (*livr.*) imposibil.
inconciliábil, -ă *adj.* neconciliabil.
inconformísm *s. n.* nonconformism.
inconfortábil, -ă *adj.* neconfortabil, incomod.
incongruént, -ă *adj.* nepotrivit, neconcordant.
inconsecvént, -ă *adj.* schimbător, instabil, inconstant, nestatornic, neconsecvent, oscilant.
inconsecvénţă *s. f.* neconsecvenţă, instabilitáte, inconstanţă, (*livr.*) labilitate.
inconsistént, -ă *adj.* slab, moale, amorf.
inconsolábil, -ă *adj.* nemângâiat, neconsolabil, neconsolat.
incostánt, -ă *adj.* **1.** schimbător, nestatornic, (*livr.*) labil, capriciu. **2.** infidel.
inconstánţă *s. f.* nestatornicie, inconsecvenţă, neconstanţă, instabilitate, (*livr.*) labilitate, versatilitate.
inconştient, -ă *adj.* **1.** leşinat. **2.** involuntar, automat, instinctiv, instinctual. **3.** iresponsabil, nebun.
inconştiénţă *s. f.* **1.** leşin, lipotimie, nesimţire. **2.** iresponsabilitate.
incontestábil, -ă *adj.* cert, sigur, pozitiv, riguros, vădit, indiscutabil, necontestabil, real, (*livr.*) peremptoriu.
incontinént, -ă *adj.* **1.** violent. **2.** desfrânat, luxurios.
incontinénţă *s. f.* **1.** *~ urinară* = enurezis. **2.** (*fig.; fam.*) logoree, limbuţie.
incontrolábil, -ă *adj.* inverificabil.
inconvenábil, -ă *adj.* neconvenabil.
inconveniént *s. n.* neajuns, dezavantaj, dificultate, obstacol, piedică.
incovertíbil, -ă *adj.* neconvertibil.
incoordonáre *s. f.* necoordonare.
incoréct, -ă *adj.* **1.** greşit, eronat, inexact, necorect, fals. **2.** necinstit, neonest, necorect, (*livr.*) veros. **3.** ilegal, ilicit, (*fig.*) murdar, necurat.
incorectitúdine *s. f.* necinste, şarlatanie, înşelătorie, necorectitudine, incorecţiune, malonestitate.
incorecţiúne *s. f.* (*înv.*) incorectitudine.
incorigíbil, -ă *adj.* impenitent, irecuperabil, înrăit, (*livr.*) inveterat.
incoruptíbil, -ă *adj.* integru, onest, cinstit, corect, necoruptibil, (*livr.*) prob, (*fig.*) curat, nepătat.
incoruptibilitáte *s. f.* integritate, cinste, onestitate, (*livr.*) probitate.
incredíbil, -ă *adj.* necredibil, neverosimil.
incredúl, -ă *adj.* **1.** neîncrezător, bănuitor, suspicios. **2.** sceptic. **3.** (*înv.*) necredincios.
incredulitáte *s. f.* neîncredere, bănuială, suspiciune.
incremént *s. n.* creştere, adaos, spor.
incriminá *vb.* a învinovăţi, a acuza, a învinui, a inculpa.
incriminábil, -ă *adj.* acuzat.
incrimináre *s. f.* învinuire, acuzaţie, incriminaţie.
incriminát, -ă *adj.* acuzat, inculpat, împricinat, învinuit.
incriminatór, -oáre *adj.* acuzator.
incrimináţie *s. f.* (*înv.*) incriminare.
incrustáre *s. f.* incrustaţie.
incrustáţie *s. f.* **1.** incrustare. **2.** crustă minerală.
incubatór *s. n.* cloşcă artificială.
inculpá *vb.* a acuza, a învinui, (*livr.*) a incrimina.
inculpáre *s. f.* acuzare, învinuire.
inculpát, -ă *s. m. f.* pârât, acuzat, învinuit.
incúlt, -ă *adj., s. m. f.* (om) necultivat, agramat, ignorant, neinstruit, neînvăţat.
incultúră *s. f.* ignoranţă, neştiinţă, (*livr.*) agramatism, analfabetism.
incumbá *vb.* a se impune, a-i reveni.
incurábil, -ă *adj.* **1.** nevindecabil. **2.** condamnat, necurabil.
incurbá *vb.* a curba, a îndoi.
incúrie *s. f.* (*livr.*) neglijenţă, neîngrijire, dezordine.
incursiúne *s. f.* raid, razie, cercetare.
indecént, -ă *adj.* **1.** necuviincios, neruşinat, impudic, licenţios, imoral, vulgar, trivial, pornografic, obscen. **2.** insolent.

indecéntă *s. f.* necuviinţă, nerușinare, impudoare, imoralitate, obscenitate, vulgaritate, impudicitate, licenţiozitate.
indecís, -ă *adj.* nehotărât, nedecis, șovăielnic, ezitant, (*fig.*) oscilant.
indecízie *s. f.* nehotărâre, șovăială, incertitudine, îndoială.
în-de-cấmp *s. m.* ineață, inușor.
indefinít, -ă *adj.* **1.** nedefinit, nelămurit, vag, neprecis, confuz, obscur. **2.** (*gram.*) nehotărât, nedefinit.
indelébil, -ă *adj.* nești̯ers.
indelicát, -ă *adj.* (*înv.*) nedelicat, grosolan.
indelicatéțe *s. f.* nedelicatețe, bădărănie, grosolănie, impolitețe, mârlănie, mojicie, nepolitețe.
indemnitáte *s. f.* indemnizaţie, compensaţie, indemnizare.
indemnizáre *s. f.* indemnizaţie, (rar) indemnitate.
indemnizáție *s. f.* indemnizare, (rar) indemnitate; compensaţie, daune, despăgubiri.
independént, -ă *adj.* **1.** liber[2], suveran, autonom, neatârnat. **2.** (*bis.*) autocefal. **3.** distinct, separat.
independéntă *s. f.* **1.** libertate, suveranitate, neatârnare, autonomie. **2.** (*bis.*) autocefalie, neatârnare.
indescifrábil, -ă *adj.* nedescifrabil, necitet̯, ilizibil, (*fig.*) hieroglific.
indescriptíbil, -ă *adj.* nedescriptibil, (*livr.*) indicibil, inefabil, inexprimabil.
indestructíbil, -ă *adj.* trainic, rezistent, solid, indisolubil.
indeșirábil, -ă *adj.* nedeșirabil.
índex **1.** *s. n.* indice. **2.** degetul arătător.
indexá *vb.* a compensa.
indezirábil, -ă *adj.* nedorit, neplăcut, neagreat.
indián, -ă **I.** *s. m. f.* **1.** amerindian, (la *pl.*) pieile-roșii. **2.** (*livr.*) hindus. **II.** *adj.* (*livr.*) hindus, indic.
indianíst, -ă *s. m. f.* indolog.
indianístică *s. f.* indologie.
índic, -ă *adj.* indian.
indicá *vb.* **1.** a arăta, a semnala, a menţiona, a specifica. **2.** a recomanda, a prescrie. **3.** a desemna. **4.** a marca, a înregistra. **5.** a demonstra, a dovedi, a proba, (*fig.*) a marca.
indicáre *s. f.* **1.** arătare, semnalare, recomandare. **2.** prescriere, recomandare.
indicát, -ă *adj.* adecvat, cuvenit, potrivit, corespunzător, oportun, recomandabil, bun, (*livr.*) pertinent.
indicatív, -ă *adj.* **1.** indicator, îndrumător. **2.** (rad., tv.) semnal.
indicatór, -oáre **1.** *adj.* îndrumător, indicativ. **2.** *s. n.* arătător. **3.** *s. n.* jalon, reper, semn.
indicáție *s. f.* directivă, îndrumare, lămurire, recomandare, indiciu, informaţie.
índice *s. n.* index.
indicíbil, -ă *adj.* inexprimabil, ineafabil.
indíciu *s. n.* dovadă, indicaţie, mărturie, probă, semn, particularitate.
indiferént, -ă *adj.* **1.** impasibil, nepăsător, neprietenos, distant, detașat, insensibil, (*fig.*) rece. **2.** apatic, delăsător, pasiv, placid, (*fig.*) rece.
indiferéntă *s. f.* nepăsare, impasibilitate, insensibilitate; (*fig.*) răceală, apatie, pasivitate, inerţie, dezinteres.
indigén, -ă *adj., s. m. f.* aborigen, băștinaș, autohton, pământean, (*reg.*) ierliu.
indigená *vb.* (*înv.*) a încetăţeni.
indigénță *s. f.* (*livr.*) lipsă, sărăcie, mizerie.
indigést, -ă *adj.* **1.** greu. **2.** (*fig.*) confuz.
indigéstie *s. f.* (*med.*) aplecat, (*pop.*) plecate, ciumurluială.
indignă *vb.* a (se) necăji, a (se) supăra, a (se) revolta, a (se) scandaliza.
indignáre *s. f.* revoltă sufletească.
indignát, -ă *adj.* revoltat, scandalizat.
indigó *s. n.* hârtie-carbon, plombagină.
indiréct, -ă *adj.* mediat, mijlocit.
indisciplinábil, -ă *adj.* indocil, incorigibil.
indisciplinát, -ă *adj.* nedisciplinat.
indisciplínă *s. f.* nesupunere, neascultare; (*p. ext.*) dezordine, (*livr.*) insubordonare, anarhie.
indiscrét, -ă *adj.* curios.
indiscrétie *s. f.* **1.** curiozitate. **2.** nedelicatețe.

indiscutábil, -ă *adj.* incontestabil, neîndoielnic, evident, sigur.
indisolúbil, -ă *adj.* trainic, indestructibil.
indispensábil, -ă **1.** *adj.* necesar, esenţial, vital, nedispensabil. **2.** *s. m. pl.* izmene.
indispozíție *s. f.* **1.** supărare. **2.** boală ușoară.
indispúne *vb.* a (se) supăra, a (se) mâhni, a (se) întrista.
indispús, -ă *adj.* **1.** supărat, abătut, mâhnit, întristat, necăjit. **2.** mahmur.
indivíd, -ă *s. m. f.* ins, om, persoană, (*pop.*) creștin, tip, personaj, (*fam.*) cetăţean, (*fig.*) căciulă.
individuál, -ă *adj.* **1.** personal, propriu, particular. **2.** privat, propriu. **3.** singular, special, (*livr.*) insolit.
individualísm *s. n.* egoism.
individualíst, -ă *adj., s. m. f.* (om) egoist.
individualitáte *s. f.* originalitate, personalitate.
individualizá *vb.* **1.** a caracteriza. **2.** a tipiza. **3.** a personaliza.
indivizíbil, -ă *adj.* nedivizibil.
indivizibilitáte *s. f.* nedivizibilitate, unitate.
indocíl, -ă *adj.* nesupus, neînţelegător, rebel.
indocilitáte *s. f.* neascultare, nesupunere.
indolént, -ă *adj.* nepăsător, apatic, leneș, trândav, inactiv, delăsător, nepăsător, neglijent. (*fig.*) rece, (*livr.*) impasibil.
indolénță *s. f.* nepăsare, apatie, lene, trândăvie, indiferenţă, (*livr.*) impasibilitate, trândăveală, lenevire.
indológ *s. m. f.* indianist.
indologíe *s. f.* indianistică.
indolór, -ă *adj.* nedureros.
indosatríce *s. f.* manechin.
indrușaím *s. m.* (*bot.*) **1.** sângele-voinicului. **2.** (*reg.*) mușcată.
indubitábil, -ă *adj.* (*livr.*) cert, sigur, neîndoios, neîndoielnic, vădit.
inductánță *s. f.* (*fiz.*) inductivitate.
inductivitáte *s. f.* (*fiz.*) inductanţă.
indúcție *s. f.* ~ *electrostatică* = influenţă[1].
indulgént, -ă *adj.* iertător, îngăduitor, tolerant, (*livr.*) clement, bun.
indulgénță *s. f.* toleranţă, bunătate, îngăduinţă, (*livr.*) clemenţă.
indurá *vb.* (*med.*) a se întări.
indurátie *s. f.* (*med.*) bătătură.
industriáș *s. m.* fabricant; (*înv.*) industrios, meșteșugar, meseriaș.
industriós, -oásă (*înv.*) **1.** *adj.* harnic, sârguincios; laborios; iscusit, îndemânatic. **2.** *s. m.* industriaș.
ineáță *s. f.* (*bot.*) inișor.
inechitábil, -ă *adj.* neechitabil, injust, nedrept, inic, inegal.
inechitáte *s. f.* neechitate, nedreptate, injustețe, inicvitate.
inedít, -ă *adj.* nou, necunoscut, original.
inefábil, -ă *adj.* inexprimabil, indicibil; perfect, desăvârșit.
ineficáce *adj. invar.* ineficient, infructuos, (*livr.*) inoperant, (*fig.*) steril, inutil.
ineficiént, -ă *adj.* neeficient, ineficace, (*livr.*) inoperant.
ineficiéntă *s. f.* ineficacitate, inutilitate, (*fig.*) sterilitate.
inegál, -ă *adj.* **1.** neegal; disproporţionat. **2.** schimbător, nestabil, neconstat, capricios. **3.** neuniform.
inegalábil, -ă *adj.* neegalabil, incomparabil, unic, fără egal.
inegalitáte *s. f.* **1.** neegalitate, disproporţie. **2.** imparitate. **3.** asperitate; denivelare. **4.** (*mat.*) inecuaţie.
inél *s. n.* **1.** ~ *de logodnă* = verighetă. **2.** verigă, belciug. **3.** (*anat.*) segment.
inelár *s. m.* (*etom.*) fluture-inelat.
inelát, -ă *adj.* buclat, cârlionţat, creț.
inelegánt, -ă *adj.* neelegant, grosier, indelicat.
inelegánță *s. f.* neeleganţă.
ineligíbil, -ă *adj.* neeligibil.
ineligibilitáte *s. f.* neeligibilitate.
ineluctábil, -ă *adj.* (*livr.*) neeluctabil, inevitabil, iminent.
inépt, -ă *adj.* prost, stupid, tâmpit, absurd.

inepție *s. f.* prostie, stupiditate, tâmpenie, absurditate.
inepuizábil, -ă *adj.* neepuizabil, nesfârșit, interminabil, (*fig.*) nesecat; (*p. ext.*) abundent, bogat.
inerént, -ă *adj.* intrinsec.
inért, -ă *adj.* **1.** nemișcat, mort, neînsuflețit, inanimat. **2.** pasiv, moale, molâu. **3.** anchilozat, înțepenit. **4.** (*chim.*) inactiv.
inerție *s. f.* **1.** fixitate, imobilitate, nemobilitate, nemișcare. **2.** imobilism, apatie, pasivitate, indolență, (*livr.*) impasibilitate.
inerváre *s. f.* inervație.
inervație *s. f.* inervare.
inestétic, -ă *adj.* neestetic, urât.
inestimábil, -ă *adj.* inapreciabil, neestimabil, neprețuit, prețios.
inevitábil, -ă *adj.* **1.** ineluctabil, fatal, neevitabil. **2.** cert, sigur.
inevitabilitáte *s. f.* iminență.
inexáct, -ă *adj.* neadevărat, neexact, eronat, greșit, incorect, fals.
inexactitáte *s. f.* neexactitate, eroare, neadevăr, greșeală, incorectitudine, falsitate.
inexistént, -ă *adj.* **1.** neexistent, nul. **2.** (*fig.*) șters.
inexistență *s. f.* neexistență.
inexorábil, -ă *adj.* crud, inflexibil, implacabil, hain, neiertător, nemilos, neînduplecat.
inexperiență *s. f.* **1.** neexperiență. **2.** naivitate.
inexperimentát, -ă *adj.* **1.** neexperimentat, neîncercat. **2.** tânăr, novice.
inexplicábil, -ă *adj.* **1.** neexplicabil, neînțeles, incomprehensibil. **2.** bizar, curios, straniu, ciudat.
inexplorábil, -ă *adj.* neexplorabil.
inexplorát, -ă *adj.* necercetat, neexplorat.
inexpresív, -ă *adj.* neexpresiv, șters, tern, plat, searbăd, fad, banal.
inexprimábil, -ă *adj.* indicibil, neexprimabil, inefabil, indescriptibil.
inexpugnábil, -ă *adj.* inatacabil.
infailíbil, -ă *adj.* cert, sigur, perfect, desăvârșit.
infám, -ă *adj.* **1.** abject, sordid, josnic, nedemn, ticălos, mârșav. **2.** (*fig.*) oribil, groaznic.
infamá *vb.* (*livr.*) a defăima.
infamánt, -ă *adj.* rușinos, degradant, dezonorant, infamator, compromițător.
infamáre *s. f.* (*livr.*) defăimare.
infamatór, -oáre *adj.* infamant, calomniator, defăimător.
infamíe *s. f.* ticăloșie, josnicie, mârșăvie, nemernicie, mișelie, abjecție, fărădelege, (*livr.*) ignominie, turpitudine, (*fig.*) murdărie.
infantérie *s. f.* pedestrime.
infanteríst *s. m.* pedestraș, pedestru, (*înv.*) odivoi, (*fam.*) pifan.
infanticíd *s. n.* pruncucidere.
infantíl, -ă *adj.* **1.** *paralizie* ~ = poliomelită. **2.** (*fig.*) copilăresc, pueril, neserios.
infatigábil, -ă *adj.* neobosit, zelos.
infatuá *vb.* a se înfumura, a se îngâmfa, a se mândri, (*pop.*) a se împăuna.
infatuáre *s. f.* înfumurare, îngâmfare, orgoliu, vanitate, (*livr.*) fatuitate.
infatuát, -ă *adj.* înfumurat, îngâmfat.
infést, -ă *adj.* **1.** greu, urât, puturos, stricat, viciat, rău-mirositor, (*livr.*) fetid, pestilențial. **2.** neîngrijit, murdar, sordid, urât. **3.** mârșav, josnic, ticălos, infam, mizerabil, netrebnic, oribil.
infectá *vb.* **1.** a (se) contamina, a (se) molipsi. **2.** (*fig.*) a corupe.
infectánt, -ă *adj.* infecțios, contagios, molipsitor.
infectáre *s. f.* contagiune, infecție, molipsire.
infectát, -ă *adj.* contaminare, molipsit.
infécție *s. f.* **1.** contagiune, infectare, molipsire. **2.** duhoare, putoare, miasmă. **3.** ~ *generalizată* = septicemie. **4.** (*fig.*) contagiune morală; corupție.
infecțiós, -oásă *adj.* molipsitor, contagios, infectant.
infecțiozitáte *s. f.* contagiozitate.
infecúnd, -ă *adj.* infertil, steril, arid.
infecunditáte *s. f.* infertilitate; sterilitate.
inferiór, -oáră **1.** *adj.* ordinar, prost. **2.** *s. m.* subaltern, subordonat.

inferioritáte *s. f.* slăbiciune, scădere, dezavantaj, handicap.
inférn *s. n.* **1.** iad, gheenă, tartar, hades, (*înv.*) matca focului, (rar) orc. **2.** (*fig.*) chin, suferință.
infernál, -ă *adj.* **1.** drăcesc, diabolic, demonic, necurat, satanic, (*livr.*) mefistofelic, (*pop.*) satanesc. **2.** asurzitor, înspăimântător, teribil, demential, cumplit, groaznic, (*fig.*) turbat. **3.** insuportabil, teribil.
infértil, -ă *adj.* **1.** (rar) nefertil, neroditor. **2.** (*med.*) steril, sterp.
infertilitáte *s. f.* (*impr.*) sterilitate.
infestá *vb.* **1.** a bântui, a pustii, a nimici; a invada. **2.** a năpădi.
infestáre *s. f.* infectație.
infestáție *s. f.* infestare.
infidél, -ă *adj.* **1.** adulter, nefidel, nestatornic, (*fig.*) trădător. **2.** inexact, incorect.
infidelitáte *s. f.* **1.** adulter, necredință, nestatornicie. (*fig.*) trădare. **2.** inexactitate, neadevăr.
infiltrá *vb.* **1.** a pătrunde, a străbate, a se scurge. **2.** (*fig.*) a pătrunde, a se introduce, a se strecura, a se furișa.
infiltráre *s. f.* infiltrație.
infiltrát *s. n.* ~ *TBC* = tuberculoză pulmonară.
infiltrátie *s. f.* infiltrare.
infím, -ă *adj.* minuscul, neînsemnat, (*livr.*) infinitezimal, microscopic.
infinít, -ă *adj.* nesfârșit, nemărginit, nemăsurat, nelimitat, interminabil, imens, mare, vast, considerabil.
infinitezimál, -ă *adj.* minuscul, infim, microscopic, foarte mic.
infírm, -ă *adj., s. m. f.* invalid, schilod, neputincios, beteag, handicapat fizic, estropiat, slăbănog, (*fam.*) șontorog.
infirmá *vb.* **1.** a dezminți. **2.** a anula, a respinge. **3.** a abroga, a desființa, a invalida.
infirmáre *s. f.* invalidare.
infirmerie *s. f.* (*med.*) (rar) lazaret, (*înv.*) bolniță.
infirmiér, -ă **1.** *s. m.* (*reg.*) velter, (*înv.*) bolnicer. **2.** *s. f.* soră, (*reg.*) velteriță.
infirmitáte *s. f.* **1.** invaliditate, schilodenie, betesug, betegeală, handicap, (*pop.*) meteahnă. **2.** (*fig.*) imperfecțiune, slăbiciune, lipsă.
inflamá *vb.* (*med.*) **1.** a (se) congestiona, a (se) irita, (*reg.*) a (se) boboti. **2.** a se tumefia, a se umfla.
inflamáre *s. f.* **1.** confestionare, iritare, inflamație. **2.** umflare, tumefacție.
inflamát, -ă *adj.* **1.** congestionat, iritat. **2.** tumefiat, umflat.
inflamáție *s. f.* **1.** congestionare, iritare, inflamare. **2.** umflătură, tumefacție, (*livr.*) tumescență.
inflexíbil, -ă *adj.* **1.** neflexibil, rigid, tare, nemlădios. **2.** (*fig.*) neimpresionabil, neînduplecat, ferm, intransigent, inexorabil, implacabil.
inflexibilitáte *s. f.* **1.** neflexibilitate, rigiditate. **2.** (*fig.*) fermitate, tărie, intransigență, dârzenie, hotărâre, statornicie.
inflexiúne *s. f.* intonație, ton, modulație.
inflicțiúne *s. f.* (rar) pedeapsă.
inflíge *vb.* (rar) a pedepsi.
influént, -ă *adj.* important, puternic.
influență *vb.* a înrâuri.
influențábil, -ă *adj.* (*fig.*) slab, moale.
influență[1] *s. f.* **1.** înrâurire. **2.** ascendent, autoritate, considerație, trecere, vază, prestigiu. **3.** *electrizare prin* ~ = inducție electrostatică.
influénță[2] *s. f.* (*med.*) gripă.
informe, -ă *adj.* **1.** amorf. **2.** grosolan, brut, necizelat. **3.** (*fig.*) imperfect, nedesăvârșit.
informá *vb.* **1.** a înștiința. **2.** a se documenta, a se edifica. **3.** a se interesa.
informál, -ă *adj.* neoficial, neprotocolar, familiar, simplu.
informatív, -ă *adj.* orientativ.
informație *s. f.* **1.** comunicare, știre, veste, înștiințare. **2.** (la *pl.*) izvoare, surse. **3.** referință, relație. **4.** (la *pl.*) noutăți televizate, actualități. **5.** *~ii rapide* = flash-uri.
informațional, -ă *adj.* informatizat.
infractór, -oáre *s. m. f.* făptaș, hoț, răufăcător, făptuitor.
infracțional, -ă *adj.* (*jur.*) corecțional.
infracțiúne *s. f.* (*jur.*) vină.

inframicrób *s. m.* virus.
inframicrobiologíe *s. f.* virusologie.
infructuós, -oásă *adj.* ineficace, ineficient, inutil, nefructuos, van, zadarnic, (*livr.*) inoperant, (*fig.*) steril, sterp.
infuzáre *s. f.* infuzie.
infuzíe *s. f.* **1.** decoct. **2.** (*fig.*) introducere, pătrundere (de capital).
infuzór *s. m.* (*zool.*) ciliat.
ínga *interj.* (*reg.*) iată! iacă! uite!
ingeniós, -oásă *adj.* **1.** iscusit, dibaci, îndemânatic, priceput, isteț, deștept. **2.** inventiv, genial, creator. **3.** subtil.
ingeniozitáte *s. f.* **1.** inventivitate, măiestrie, iscusință, dexteritate, dibăcie, pricepere, talent, istețime. **2.** subtilitate.
ingenuitáte *s. f.* candoare, puritate, naivitate, inocență, credulitate.
ingéuu, -uă *adj.* candid, credul, inocent, naiv, pur.
ingeráre *s. f.* ingestie.
ingerínță *s. f.* amestec, imixtiune, intervenție.
ingéstie *s. f.* înghițire.
ingrát, -ă **I.** *adj., s. m. f.* (om) nerecunoscător. **II.** *adj.* **1.** (*fig.*) dezavantajos; (*p. ext.*) anevoios, greu. **2.** arid, steril. **3.** inospitalier.
ingratitúdine *s. f.* nerecunoștință.
ingrediént *s. n.* aromat, condiment, mirodenie, (*pop.*) dres.
ingurgitá *vb.* a înghiți.
ingurgitáre *s. f.* ingurgitație.
ingurgitáție *s. f.* ingurgitare.
inhalá *vb.* a aspira, a inspira.
inhaláre *s. f.* aspirare, inhalație.
inhaláție *s. f.* aspirare, inhalare.
inhibá *vb.* a se abține, a se reține.
inhibitív, -ă *adj.* inhibitor.
inhibitór, -oáre *adj.* inhibitiv.
inhumáție *s. f.* (rar) înhumare, îngropare, înmormântare.
iníc, -ă *adj.* (*livr.*) inechitabil, nedrept, injust, inegal.
inicvitáte *s. f.* (*livr.*) inechitate.
inimaginábil, -ă *adj.* extraordinar, neimaginabil, neinchipuit, fantastic.
ínimă *s. f.* **1.** cord. **2.** suflet, sân. **3.** (*pop.*) stomac, burtă, pântece, rânză. **4.** cupă[2]. **5.** (*bot.*) măduvă. **6.** (*fig.*) caracter, fire. **7.** (*fig.*) om, individ, ființă. **8.** miez.
inimicíție *s. f.* (*livr.*) dușmănie, ură, vrăjmășie, animozitate, discordie.
inimitábil, -ă *adj.* neimitabil; neasemuit.
inimós, -oásă *adj.* **1.** curajos, brav, viteaz, neînfricat, (*livr.*) intrepid. **2.** bun, mărinimos, generos, culant. **3.** pasionat.
ininteligíbil, -ă *adj.* neclar, neintiligibil, confuz, incomprehensibil.
inișór *s. m.* *~-de-alior* = linariță, in-sălbatic.
iníță *s. f.* (*bot.; reg.*) torțel, cuscută.
inițiá *vb.* **1.** a începe, a porni. **2.** a preconiza. **3.** a călăuzi, a introduce. **4.** a (se) instrui, a (se) învăța, a îndruma.
inițiál, -ă *adj.* **1.** începător. **2.** originar, primitiv, primordial. **3.** incipient.
inițiát, -ă *adj.* cunoscător, informat, documentat.
inițiátic, -ă *adj.* (*livr.*) ezoteric.
inițiatór, -oáre *s. m. f.* promotor, protagonist.
injectá *vb.* **1.** a se congestiona, a se înroși. **2.** (*fig.*) a insufla, a introduce.
injectát, -ă *adj.* congestionat, roșu.
injonctív, -ă *adj.* poruncitor.
injoncțiúne *s. f.* (*fig.*) presiune, ordin precis, somație.
injuriá *vb.* a insulta, a jigni, a ofensa.
injúrie *s. f.* insultă, jignire, afront, ocară, invectivă, (*livr.*) ultraj, (*pop.*) hulă, (*fig.*) lezare.
injuriós, -oásă *adj.* insultător, jignitor, ofensator, defăimător, (*livr.*) vexant, (*fig.*) tare.
injúst, -ă *adj.* nedrept, nejust, inic, inechitabil.
injustéțe *s. f.* nedreptate, inexactitate, neadevăr, inechitate, neechitate, (*pop.*) strâmbătate.
inocént, -ă *adj.* **1.** nevinovat, candid, (*ir.*) naiv, simplu, ignorant, neștiutor, credul, ingenuu. **2.** candid, cast, pudic, virgin.
inocénță *s. f.* **1.** candoare, nevinovăție, (*ir.*) naivitate, simplitate, ignoranță, credulitate. **2.** castitate, candoare, feciorie, virginitate.

inoculá *vb.* a vaccina, a injecta.
inoculáre *s. f.* inoculație, vaccinare.
inoculáție *s. f.* inoculare, vaccinare.
inodór, -ă *adj.* nemirositor.
inofensív, -ă *adj.* nevătămător, neofensiv, neactiv; (*p. ext.*) anodin.
inombrábil, -ă *adj.* nenumărat.
inoperánt, -ă *adj.* neoperant, ineficace, infructuos, inutil, nefolositor, van, zadarnic.
inopinát, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, brusc, neanunțat.
inoportún, -ă *adj.* **1.** nepotrivit, neoportun, (*livr.*) intempestiv, (*fig.*) deplasat. **2.** nedorit, neoportun. **3.** neplăcut, plictisitor, incomod.
inoportuná *vb.* (*fam.*) a importuna.
inoportunitáte *s. f.* neoportunitate.
inoróg *s. m.* **1.** licorn, unicorn. **2.** (rar) rinocer.
inospitaliér, -ă *adj.* neospitalier, neprimitor, rece.
inová *vb.* a înnoi, a inventa, a crea, a descoperi.
inováre *s. f.* înnoire, inovație.
inováție *s. f.* **1.** inovare, înnoire. **2.** noutate, schimbare, prefacere, creație, invenție.
inoxidábil, -ă *adj.* neoxidabil.
ínput *s. n.* **1.** (*electron.*) intrare. **2.** (*inform.*) intrare.
ins *s. m.* individ, persoană, om, (*pop.*) creștin, suflet, (*înv.*) față, obraz.
insalúbru, -ă *adj.* nesănătos, neigienic.
insanitáte *s. f.* (rar) nebunie.
insatisfácție *s. f.* nemulțumire, neplăcere, nesatisfacție.
insațiábil, -ă *adj.* nesățios, lacom, avid.
insațiabilitáte *s. f.* (rar) insațietate.
insațietáte *s. f.* lăcomie, nesaț, (*fig.*) aviditate; (rar) insațiabilitate.
incripție *s. f.* **1.** (*înv.*) semn. **2.** înscriere, înregistrare, înmatriculare.
inscripționá *vb.* a (în) scrie.
inséctă *s. f.* (*entom.*) gânganie, gâză, hexapod, (*pop.*) goangă, (*reg.*) borză.
insecuritáte *s. f.* nesiguranță.
inseminăre *s. f.* (*biol.*) fecundare artificială.
insensíbil, -ă *adj.* **1.** nesimțitor. **2.** (*fig.*) nepăsător, rece, impasibil, indiferent, flegmatic, nesensibil, indolent, apatic. **3.** imperceptibil, insesizabil, indescernabil.
insensibilitáte *s. f.* **1.** nesensibilitate. **2.** (*fig.*) nepăsare, indiferență, răceală, apatie, impasibilitate, nesimțire, indolență.
insesibilizá *vb.* **1.** a amorți. **2.** (*fig.*) a se împietri.
inseparábil, -ă *adj.* indisolubil, nedespărțit, strâns unit, neseparabil, unitar.
inseră *vb.* a include, a introduce.
inseráre *s. f.* inserție.
insért *s. n.* inserție.
insérție *s. f.* **1.** inserare. **2.** legare, fixare.
insesizábil, -ă *adj.* nesesizabil; (*p. ext.*) imperceptibil, indiscernabil, neperceptibil.
insidiós, -oásă *adj.* **1.** perfid, viclean. **2.** înșelător.
insígnă *s. f.* însemn, (*înv.*) marcă, semn; imagine-simbol.
insignifiánt, -ă *adj.* neînsemnat, neimportant, mărunt, tern, futil.
insignifiánță *s. f.* mediocritate; inconsistență.
insunuá *vb.* a (se) infiltra.
insinuánt, -ă *adj.* insinuator.
insinuáre *s. f.* aluzie răutăcioasă; strecurare, pătrundere, infiltrare, insinuație.
insinuatór, -oáre *adj.* insinuant.
insinuáție *s. f.* insinuare.
insípid, -ă *adj.* **1.** fad, searbăd. **2.** (*fig.*) anost, plat, plictisitor, neinteresant.
insistá *vb.* **1.** a persevera, a persista, a stărui. **2.** a accentua, a sublinia, a reliefa.
insisténț, -ă *adj.* stăruitor, perseverent, tenace, zelos.
insisténță *s. f.* stăruință, perseverență, obstinație, tenacitate.
insociábil, -ă *adj.* nesociabil, neprietenos, posac, taciturn, ursuz, (*fig.*) închis.
insolént, -ă *adj.* obraznic, impertinent, nerușinat, necuviincios, arogant, ireverențios, sfidător, (*livr.*) prezumțios.

insolénță *s. f.* obrăznicie, impertinență, nerușinare, aroganță, ireverență, tupeu, (*livr.*) morgă, prezumție, (*pop.*) țâfnă.
insolít, -ă *adj.* **1.** bizar, ciudat, curios, straniu, neobișnuit, original, paradoxal, singular, (*fam.*) abracadabrant. **2.** neuzitat, neobișnuit, special.
insolúbil, -ă *adj.* **1.** nedizolvabil. **2.** (*fig.*) nerezolvabil.
insolvábil, -ă *adj.* **1.** nesolvabil, falit. **2.** falimentar.
insomníe *s. f.* nesomn.
insondábil, -ă *adj.* **1.** nesondabil. **2.** (*fig.*) obscur, incomprehensibil.
insonór, -ă *adj.* fonoizolant.
insonoritáte *s. f.* izolare fonică.
inspectá *vb.* a cerceta, a controla, a verifica; (*p. ext.*) a examina.
inspectáre *s. f.* control, inspecție, revizie, revizuire.
inspécție *s. f.* inspectare.
inspirá *vb.* **1.** a aspira, a inhala. **2.** (*fig.*) a sugera.
inspirát, -ă *adj.* (*fig.*) iluminat.
inspiratór, -oáre *adj., s. m. f.* îndrumător, sfătuitor.
instábil, -ă *adj.* **1.** nestabil, schimbător, variabil, nestatornic. **2.** capricios, flușturatic, inconstant, (*livr.*) labil.
instabilitáte *s. f.* nestatornicie, nestabilitate, inconsecvență, inconstanță, versatilitate.
instalá *vb.* **1.** a monta, a aranja. **2.** a se plasa, a se așeza, a se fixa, a se stabili. **3.** a caza, a cantona.
instalát, -ă *adj.* așezat, montat, fixat.
instánt *adj. invar.* instantaneu, rapid.
instantanéu, -ée **1.** *adj.* brusc, neașteptat, inopinat, subit. **2.** *adv.* brusc, deodată.
instánță *s. f.* (*jur.*) justiție, juriu, complet de judecată.
instaurá *vb.* **1.** a institui, a introna. **2.** a introduce, a stabili.
instauráre *s. f.* instituire, stabilire.
instauratór, -oáre *s. m. f.* intemeietor, fondator, ctitor.
instaurație *s. f.* (rar) instaurare, întemeiere.
instigá *vb.* a îndemna, a agita, a incita, a întărâta, a provoca, (*fig.*) a asmuți.
instigáre *s. f.* îndemn, instigație, întărâtare, provocare, incitare, ațâțare, stârnire.
instigát, -ă *adj.* ațâțat, întărâtat, provocat, incitat.
instigatór, -oáre *adj., s. m. f.* ațâțător, provocator, incitator; inspirator.
instigáție *s. f.* instigare, incitare, provocare, stârnire, incitație.
instínct *s. n.* **1.** simț, impuls natural. **2.** (*fam.*) fler.
instinctív, -ă *adj.* **1.** inconștient, instinctual. **2.** automat, mașinal, mecanic, spontan, reflex.
instinctuál, -ă *adj.* inconștient, instinctiv.
instituí *vb.* a înființa, a întemeia, a funda; a stabili, a alcătui.
instituíre *s. f.* înființare, întemeiere, fundare; alcătuire.
institutoáre *s. f.* (*pop.*) învățătoare, dăscăliță.
institutór *s. m.* dascăl, învățător, (*peior.*) belfer.
instituționalizá *vb.* a oficializa.
instructáj *s. n.* instruire.
instructív, -ă *adj.* educativ, moralizator, informativ.
instrúcție *s. f.* **1.** instruire. **2.** învățătură, învățământ, instrucțiune.
instrucțiúne *s. f.* directivă, indicație, normativ, normă, recomandare.
instruí *vb.* **1.** a învăța, a (se) cultiva, a studia. **2.** (*jur.*) a cerceta, a ancheta, a analiza. **3.** a (se) pregăti.
instruíre *s. f.* cultivare, învățare.
instruít, -ă *adj.* citit, cult, cultivat, educat, învățat.
instrumént *s. n.* **1.** sculă, unealtă, ustensilă. **2.** aparat. **3.** (*fig.*) agent.
instrumentá *vb.* (*muz.*) a orchestra.
instrumentár *s. n.* utilaj.
instrumentație *s. f.* (*muz.*) orchestrare, orchestrație.
instrumentíst, -ă *s. m. f.* orchestrant, muzician, interpret, executant.
insubmersíbil, -ă *adj.* nesubmersibil.
insubordonáre *s. f.* indisciplină, neascultare, nesubordonare, nesupunere.
insubordonát, -ă *adj.* nesupus, nesubordonat, recalcitrant, nedisciplinat.

insuccés *s. n.* eșec, nereușită, (*livr.*) fiasco, (*fam.*) chix.
insuficiént, -ă *adj.* nemulțumitor, neîndestulător, nesatisfăcător; incomplet, puțin, redus.
insuficiență *s. f.* lipsă, sărăcie, carență, lacună.
insuflá *vb.* **1.** (*fig.*) a inspira. **2.** (*înv.*) a însufleți, a îmbărbăta, a stimula, a îndemna.
insulă *s. f.* **1.** ostrov. **2.** ~ *plutitoare* = plaur, plavie.
insultá *vb.* a ofensa, a jigni, a ocărî, a ultragia, (*pop.*) a sudui, (*livr.*) a leza, (*fig.*) a răni.
insultáre *s. f.* insultă.
insultát, -ă *adj.* jignit, ofensat, ultragiat, (*livr.*) lezat.
insúltă *s. f.* ofensă, jignire, injurie, ocară, invectivă, (*livr.*) ultraj, vexațiune, (*pop.*) hulă, sudalmă.
insultătór, -oáre *adj.* jignitor, ofensator, injurios, (*livr.*) vexant.
insuportábil, -ă *adj.* nesuferit, uricios, supărător, imposibil.
insurgént, -ă *s. m. f.* revoltat, rebel, răzvrătit, răsculat.
insurgență *s. f.* (rar) insurecție; răscoală.
intáct, -ă *adj.* **1.** neatins, neștirbit, întreg, (*pop.*) nestricat. **2.** teafăr, nevătămat, sănătos, valid.
intangíbil, -ă *adj.* inviolabil, sacru, sfânt, (*livr.*) sacrosant, tabu.
integrá *vb.* a (se) include, a (se) îngloba, a (se) încorpora.
integrál, -ă *adj.* întreg, complet, total, exhaustiv, tot.
integráre *s. f.* includere, înglobare, încorporare, (rar) integrație.
integrát, -ă *adj.* inclus, înglobat.
integrație *s. f.* (rar) integrare.
integritáte *s. f.* **1.** incoruptibilitate, onestitate, (*livr.*) probitate, cinste, corectitudine. **2.** deplinătate, plenitudine, totalitate.
intégru, -ă *adj.* cinstit, onest, corect, incoruptibil, prob, loial, (*fig.*) curat, nepătat.
inteléct *s. n.* minte, gândire, rațiune, inteligență.
intelectuál, -ă *adj.* **1.** cerebral, mintal, rațional, spiritual. **2.** spiritual.
intelectualitáte *s. f.* (rar) inteligență.
inteligént, -ă *adj.* **1.** deștept, ager, isteț, pătrunzător. **2.** abil.
inteligență *s. f.* **1.** deșteptăciune, intelect, judecată, minte, rațiune, spirit. **2.** agerime, dibăcie, iscusință, pricepere. **3.** (*înv.; art.*) intelectualitate.
inteligíbil, -ă *adj.* **1.** clar, limpede, lămurit, comprehensibil. **2.** accesibil.
intemperánt, -ă *adj.* (*livr.*) excesiv, necumpătat.
intemperánță *s. f.* (*livr.*) necumpătare, neînfrânare, intemperanță.
intemperát, -ă *adj.* (*livr.*) nestăpânit, dezlănțuit, netemperat.
intemperíe *s. f.* vreme rea.
intempestív, -ă *adj.* (*livr.*) inoportun, neprevăzut, neașteptat, neoportun, nepotrivit.
intendént *s. m.* administrator, econom, (*înv.*) vechil, epistat, ispravnic.
intendență *s. f.* (*mil.*) administrație.
inténs, -ă *adj.* puternic, tare, viu, violent, intensiv; considerabil.
intensificá *vb.* a (se) înteți, a (se) întări, a (se) mări, a (se) amplifica, a (se) accentua.
intensitáte *s. f.* **1.** (rar) acuitate. **2.** forță, putere, tărie. **3.** amploare, forță, volum. **4.** (*fiz.*) tensiune.
intensív, -ă *adj.* intens.
intenție *s. f.* calcul, proiect, plan, idee, gând, dorință, preocupare.
intenționá *vb.* a plănui, a dori, a proiecta.
intenționát, -ă *adj.* anume, plănuit, voit, deliberat, liber-consimțit.
înter *s. m.* (sport) înaintaș, atacant.
interacțiúne *s. f.* condiționare, influență reciprocă.
interastrál, -ă *adj.* interstelar.
interatráctie *s. f.* (*biol.*) atracție reciprocă.
intercalá *vb.* a pune, a plasa între, a insera.
intercaláre *s. f.* intercalație.
intercalátie *s. f.* intercalare.

interceptá *vb.* a prinde, a recepționa, a capta.
interceptáre *s. f.* interceptie.
intercépție *s. f.* interceptare.
intercóm *s. n.* (*tehn.*) interfon.
intercomunicáție *s. f.* conexiune.
intercondiționáre *s. f.* interdependență.
interconexiúne *s. f* interconectare.
interdependénță *s. f.* condiționare, dependență reciprocă.
interdícție *s. f.* interzicere, prohibire, prohibiție.
interdisciplinár, -ă *adj.* pluridisciplinar.
interés *s. n.* **1.** afacere, problemă, treabă. **2.** avantaj, folos, câștig, profit. **3.** dobandă. **4.** solicitudine, comprehensiune. **5.** atracție.
interesá *vb.* **1.** a se preocupa, a se ocupa. **2.** a (se) informa, a întreba. **3.** a captiva, a pasiona.
interesánt, -ă *adj.* **1.** captivant, pasionant; palpitant. **2.** atractiv, avantajos, bun. **3.** neobișnuit, ciudat, bizar, aparte.
interesát, -ă *adj.* **1.** materialist, (*livr.*) mercantil. **2.** meschin, avar.
interferá *vb.* a se suprapune, a se încrucișa, a se combina, a se întretăia, a se intersecta.
interferénță *s. f* intersectare; încrucișare, întretăiere.
interglaciár *s. n.* interglaciație.
interglaciáție *s. f.* interglaciar.
interimár, -ă *adj.* **1.** ad-interim. **2.** provizoriu, temporar.
interiór, -oáre . **1.** *adj.* intern, dinăuntru. **2.** *adj.* (*fig.*) lăuntric, intim. **3.** *s. n.* (*fig.*) sân, pântece. **4.** *s. n.* casă.
interioritáre *s. f.* subiectivitate.
interlóck *s. n.* tricot indesirabil.
interlóp, -ă *adj.* rău famat, dubios, suspect, (*fig.*) deocheat.
intermediá *vb.* a mijloci, a înlesni, a negocia.
intermediár, -ă **1.** *s. m. f.* mijlocitor, mediator. **2.** (*adj.* tranzitoriu.
intermédiu *s. n.* **1.** mediație, mediere, mijlocire. **2.** cale, filieră.
intermézzo (pr. *intermédzo*) *s. n.* **1.** pauză, antract. **2.** interludiu.
interminábil, -ă *adj.* **1.** inepuizabil, neepuizabil, nesfârșit, foarte lung. **2.** nesfârșit, (*fig.*) kilometric.
intermitént, -ă *adj.* **1.** discontinuu. **2.** ritmic, sacadat.
intermiténță *s. f.* discontinuitate.
intérn, -ă *adj.* **1.** interior, dinăuntru. **2.** (*înv.*) domestic, intestin[2].
internă *vb.* a spitaliza.
internáre *s. f.* spitalizare.
internaționál, -ă *adj.* mondial, universal.
interoculár, -ă *adj.* (rar) interpupilar.
interogá *vb.* **1.** a întreba, a chestiona, (*fig.*) a descoase. **2.** a asculta, a chestiona, a examina. **3.** a ancheta. **4.** a intervieva, a conversa.
interogáre *s. f.* întrebare, examinare, chestionare, interogație.
interogatív, -ă *adj.* întrebător.
interogáție *s. f.* (rar) interogare, întrebare.
interpeláre *s. f.* interpelație.
interpelátie *s. f.* (rar) interpelare.
interpoláre *s. f.* interpolație.
interpolátie *s. f.* (rar) interpolare.
interprét, -ă *s. m. f.* **1.** translator, traducător, tălmaci, (*înv.*) dragoman. **2.** (*fig.*) exponent, reprezentant. **3.** comentator, exeget. **4.** artist, actor.
interpretá *vb.* **1.** a tălmăci, a tâlcui. **2.** a comenta, a explica, a analiza, (*fig.*) a descifra. **3.** a înțelege. **4.** (*muz.*) a cânta, a executa. **5.** a juca.
interpretábil, -ă *adj.* echivoc.
interpretáre *s. f.* comentare, explicare, tălmăcire, exegeză.
interpretatór, -oáre *s. m. f.* comentator, exeget.
interpúne *vb.* a intermedia, a media, a mijloci; a interveni, a se amesteca.
interpupilár, -ă *adj.* interocular.
interpús, -ă *adj.* mijlocitor, intermediar, mediator.
interschimbábil, -ă *adj.* interșanjabil.
intersectá *vb.* a se întretăia, a se încrucișa, a se interfera.

intersectáre *s. f.* interferență, încrucișare, întretăiere.
intersécție *s. f.* întretăiere, încrucișare, răscruce, (*pop.*) cruce, furca-drumului.
intersiderál, -ă *adj.* interstelar.
interstadiál, -ă *adj.* interstadiu.
interstádiu *s. n.* (*geol.*) interstadial.
interstelár, -ă *adj.* interastral; intersideral.
interstítiu *s. n.* luft, interval, spațiu (gol).
interșanjábil, -ă *adj.* interschimbabil.
intertrígo *s. n.* (*med.*) (*pop.*) opăreală.
intervál *s. n.* **1.** răstimp, epocă, perioadă, timp, vreme. **2.** distanță, depărtare, spațiu, (*reg.*) postată.
intervení *vb.* **1.** a intra, a se amesteca, a se băga, a se vârî. **2.** a se ivi, a surveni, a se produce, a se întâmpla.
intervénție *s. f.* **1.** amestec, imixtiune, ingerință. **2.** demers. **3.** luare de cuvânt. **4.** solicitare, cerere. **5.** ~ *chirurgicală* = operație.
interversiúne *s. f.* inversare, intervertire, răsturnare.
intervertí *vb.* a inversa, a răsturna, a permuta.
intervievá *vb.* a conversa, a dialoga, a interoga.
interzíce *vb.* **1.** a opri, a prohibi. **2.** a suprima, a suspenda.
interzícere *s. f.* prohibire.
intestín[1] *s. n.* (*anat.*) mat.
intestín[2], -ă *adj.* (*livr.*) intern, lăuntric.
intestinál, -ă *adj.* enteric.
Intifáda *s. f.* insurecție.
íntim, -ă *adj.* **1.** lăuntric, interior. **2.** (*fig.*) strâns, apropiat. **3.** familial, apropiat, prietenos, afectuos, cordial. **4.** personal, privat, secret. **5.** *relații ~e* = relații sexuale.
intimáre *s. f.* (*jur.*) avertizare.
intimidá *vb.* a (se) speria, a (se) încurca, a (se) zăpăci, a (se) fâstâci, (*fig.*) a se pierde.
intimitáte *s. f.* familiaritate, afecțiune, viață personală.
intitulá *vb.* a se numi.
intituláre *s. f.* titlu, nume, denumire.
intitulát, -ă *adj.* denumit, numit, poreclit, zis, supranumit.
intolerábil, -ă *adj.* **1.** inadmisibil, netolorabil, inacceptabil. **2.** insuportabil.
intoleránt, -ă *adj.* neîngăduitor, netolerant, neiertător, intransigent, nemilos, dur.
intoleránță *s. f.* **1.** neîngăduință, intransigență, netoleranță. **2.** fanatism, sectarism.
intoná *vb.* **1.** (*muz.*) a cânta, a executa, a interpreta. **2.** a modula.
intonáție *s. f.* inflexiune, ton, accent.
intoxicá *vb.* **1.** a (se) otrăvi. **2.** a se droga. **3.** (*fig.; fam.*) a (se) plictisi.
intoxicáre *s. f.* otrăvire.
intoxicáție *s. f.* otrăvire.
intrá *vb.* **1.** a se introduce, a se băga, a se vârî. **2.** (*fig.*) a pătrunde, a ajunge la... **3.** a participa, a se băga, a se amesteca. **4.** a se angaja, a se încadra. **5.** a adera, a se înscrie. **6.** a se strecura; a ajunge la... **7.** a încăpea. **8.** a fi necesar.
intransigént, -ă *adj.* incoruptibil, inflexibil, neîngăduitor, sever, dur, aspru, statornic.
intransigénță *s. f.* fermitate, rigoare, severitate, statornicie.
intransmisíbil, -ă *adj.* netransmisibil.
intráre *s. f.* **1.** intrat, acees. **2.** (*bis.*) (*n. pr.*) ~ *în biserică* = (*pop.*) Vovedenie. **3.** stradelă, fundătură, alee. **4.** (*cont.*) încasare. **5.** (*electron.*) input. **6.** (*inform.*) input. **7.** încadrare, angajare.
intrát *s. n.* intrare.
intratábil, -ă *adj.* netratabil.
intrând *s. n.* adâncitură, scobitură, firidă, cotlon, nișă.
intrepíd, -ă *adj.* (*livr.*) brav, curajos, îndrăzneț, cutezător, temerar, neînfricat, tenace.
intrepiditáte *s. f.* (*livr.*) bravură, curaj, îndrăzneală, cutezanță, temeritate, neînfricare, temeritate.
intrigá *vb.* **1.** a (se) îngrijora, a (se) alarma, a (se) neliniști, (*livr.*) a (se) impacienta. **2.** (*înv.*) a unelti, a complota, a conspira.
intrigánt, -ă *s. m. f., adj.* **1.** (*înv.*) uneltitor, (*fig.*) sforar. **2.** arivist.

intrigát, -ă *adj.* alarmat, îngrijorat, (*livr.*) impacientat.
intrigă *s. f.* **1.** maşinaţie, uneltire, (*livr.*) cabală, (*fam.*) tertip, (*fig.*) manevră. **2.** complot, conjuraţie, conspiraţie.
intrinséc, -ă *adj.* lăuntric, imanent, inerent, esenţial.
introdúce *vb.* **1.** a băga, a vârî. **2.** a băga, a pune. **3.** a include, a îngloba, a adăuga. **4.** a institui, a fixa, a stabili. **5.** (*fig.*) a injecta. **6.** a intra, a se infiltra.
introdúcere *s. f.* **1.** băgare, vârâre. **2.** includere, inserare, înglobare; punere în practică. **3.** prefaţă, cuvânt introductiv, (*livr.*) preambul, (*înv.*) precuvântare, predoslovie. **4.** introducţie, început.
introdúcţie *s. f.* (*înv.*) introducere, început.
introspectáre *s. f.* introspecţie.
introspécţie *s. f.* autoobservare; examen de conştiinţă.
intrús, -ă *adj.* nepoftit, inoportun, indezirabil.
intruziúne *s. f.* pătrundere, introducere ilegală.
intubáţie *s. f.* tubaj laringian, intubare.
intuí *vb.* **1.** a ghici, a întrevedea, a prevedea, (*fig.*) a mirosi. **2.** a sesiza, a înţelege, a pricepe, (*fig.*) a dibui.
intuíţie *s. f.* **1.** contemplare vie, instinct, presentiment. **2.** sagacitate, perspicacitate.
intumescént, -ă *adj.* (*med.*) umflat.
intuşábil, -ă *adj.* intangibil.
inuít *s. m.* eschimos.
inumán, -ă *adj.* neomonos, crud, feroce, neuman, brutal, nemilos; (*p. ext.*) monstruos.
inundá *vb.* **1.** a se revărsa, a îneca, a potopi. **2.** (*fig.*) a năpădi, a covârşi, a umple, a copleşi, a invada.
inundáre *s. f.* **1.** revărsare, înecare. **2.** inundaţie, potop.
inundát, -ă *adj.* înecat, potopit.
inundáţie *s. f.* inundare, înec, potop, revărsare.
inútil, -ă **1.** *adj.* nefolositor, neutil, van, superfluu, ineficace, ineficient. **2.** *adv.* degeaba, zadarnic.
inutilitáte *s. f.* neutilitate, zădărnicie, vanitate, (rar) inanitate, deşertăciune.
inutilizábil, -ă *adj.* neutilizabil.
inuzitát, -ă *adj.* nefolosit, neîntrebuinţat, neuzitat.
invadá *vb.* **1.** a cotropi, a năpădi. **2.** (*fig.*) a cuprinde, a copleşi. **3.** a năpădi.
invadáre *s. f.* cotropire, invazie.
invadát, -ă *adj.* împresurat, năpădit.
invadatór, -oáre *adj., s. m. f.* năvălitor, cotropitor, agresor.
invalíd, -ă *adj., s. m. f.* **1.** infirm, schilod, handicapat, (*pop.*) schilav. **2.** mutilat.
invalidá *vb.* a infirma, a abroga, a anula, a suprima.
invalidáre *s. f.* anulare, infirmare.
invaliditáte *s. f.* infirmitate, (*pop.*) meteahnă.
invariábil, -ă *adj.* **1.** neschimbător, nevariabil, constant, fix, neschimbat, (*livr.*) inuabil. **2.** (*spec.*) neflexibil. **3.** permanent.
invázie *s. f.* **1.** cotropire, invadare, năpădire, (*pop.*) călcare, (*înv.*) năbuşeală. **2.** (*fig.*) irupere.
invectivá *vb.* a insulta, a ofensa, a ultragia, a jigni.
invectívă *s. f.* injurie, înjurătură, jignire, insultă, ofensă.
inventá *vb.* **1.** a crea, a descoperi, a inova, a imagina. **2.** (*fig.*) a născoci, a scorni, a broda; (*p. ext.*) a minţi.
inventár *s. n.* **1.** listă, (*înv.*) catagrafie, sumar. **2.** (*fam.*) zestre. **3.** (*fig.*) înşirare, enumerare.
inventáre *s. f.* născocire, scornire.
inventariá *vb.* a înregistra, a catagrafia, a consemna, (*înv.*) a inventoria.
inventatór, -oáre *s. m. f.* creator, inovator, (*înv.*) inventor.
inventív, -ă *adj.* ingenios, ager, creativ, imaginativ.
inventivitáte *s. f.* imaginaţie creatoare, ingeniozitate.
inventór *s. m.* (*înv.*) inventator.
inventoriá *vb.* (*înv.*) a inventaria.
invénţie *s. f.* **1.** descoperire, inovaţie. **2.** fantezie, imaginaţie, închipuire, plăsmuire, scorneală. **3.** minciună, scornire, (*fig.*) broderie, (*fam.*) gogoaşă.
inverifiábil, -ă *adj.* incontrolabil.
ínvers, -ă **1.** *adj.* contrar, opus. **2.** *adv.* pe dos, întors, de-a-ndoaselea, răsturnat.
inversá *vb.* a interverti, a răsturna.
inversáre *s. f.* inversiune, intervertire, răsturnare.
inversiúne *s. f.* **1.** inversare, răsturnare. **2.** hiperbată. **3.** (*med.*) ~ *sexuală* = homosexualitate, pederastie, invertire sexuală.
invertázã *s. f.* invertină, zaharază.
invertí *vb.* a schimba, a transforma.
invertínă *s. f.* (*biol.*) invertază.
invertíre *s. f.* **1.** schimbare, transformare. **2.** ~ *sexuală* = homosexualitate.
invertít *s. m.* (*livr.*) homosexual, pederast, (*reg.*) buzerant.
investí *vb.* a plasa, a aloca.
investigá *vb.* **1.** a analiza, a cerceta, a examina, a studia, a urmări, (*livr.*) a considera, (*fig.*) a explora. **2.** (*fig.*) a sonda.
investigáre *s. f.* investigaţie.
investigáţie *s. f.* **1.** analiză, cercetare, examen, investigare, studiere, (*fig.*) explorare. **2.** investigare, (*fig.*) sondare, sondaj.
investíre *s. f.* plasamanet, plasare.
investít, -ă *adj.* plasat.
investíţie *s. f.* capital plasat.
inveterát, -ă *adj.* incorigibil, înrăit, impenitent, vicios.
invidiá *vb.* **1.** a pizmui. **2.** a dori, a râvni, a jindui.
invidiát, -ă *adj.* pizmuit.
invídie *s. f.* pizmă, pică, ciudă, ranchiună; (*p. ext.*) ură.
invidiós, -oásă *adj.* pizmaş, ranchiunos, (*pop.*) ciudos, (*reg.*) dâcos.
invincíbil, -ă *adj.* imbatabil, neînfrânt, neînvins.
inviolábil, -ă *adj.* intangibil, sacru, sfânt, (*livr.*) sacrosanct.
inviolabilitáte *s. f.* (*jur.*) imunitate.
invitá *vb.* **1.** a pofti, a chema; a convoca. **2.** a soma, a ordona. **3.** (*jur.*) a chema, a cita. **4.** a îmbia, a pofti.

invitát, -ă *s. m. f.* musafir, oaspete.
invitáţie *s. f.* **1.** chemare, convocare, poftire. **2.** (*jur.*) chemare, citare, citaţie. **3.** (*fig.*) incitaţie.
invizíbil, -ă *adj.* nevăzut, nevizibil.
invizibilitáte *s. f.* nevizibilitate.
invocá *vb.* **1.** (*înv.*) a meni. **2.** a pretexta, a chema, a cita, a evoca.
invocáre *s. f.* invocaţie.
invocáţie *s. f.* invocare.
involuá *vb.* a regresa, a decădea.
involuáre *s. f.* regres, involuţie.
involuntár, -ă *adj.* neintenţionat.
involúţie *s. f.* regres.
involvá *vb.* a introduce, a implica.
invulnerábil, -ă *adj.* nevulnerabil, inatacabil.
invulnerabilitáte *s. f.* nevulnerabilitate.
iobág *s. m.* şerb, român, vecin.
iobăgie *s. f.* şerbie, românie, vecinătate, (*livr.*) servitute.
iobăgíme *s. f.* rumânime.
ioc *adv.* (*pop.; fam.*) defel, deloc, nu, nimic, nicicum, nicidecum.
iod *s. m.* (*fon.*) iot.
iodizá *vb.* (*fon.*) a se iotaciza.
iodizáre *s. f.* (*fon.*) iotacism, iotacizare.
iodizát, -ă *adj.* (*fon.*) iotacizat.
ionizáre *s. f.* ionoterapie.
ionizáţie *s. f.* (rar) ionizare.
ionosféră *s. f.* termosferă.
ionoterápie *s. f.* (*med.*) ionizare.
Iordán *s. n.* Bobotează.
iorgován *s. m.* (*bot.; reg.*) liliac.
ioság *s. n.* (*reg.*) avere, avuţie, bunuri, bogăţie.
iot *s. n.* (*fon.*) iod.
iotacísm *s. n.* (*fon.*) iodizare.
iotacizá *vb.* a se iodiza.
iotacizáre *s. f.* (*fon.*) iodizare, iotacism.
iotacizát, -ă *adj.* (*fon.*) iodizat.
íov *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) lozã, mâţişoară, răchită, salcie.
ipác *adv.* (*înv.*) de asemenea, tot aşa, aşijderea, idem.
ipochímen *s. n.* (*înv.; ir.*) persoană, individ, ins; personaj.

ipocrít, -ă *adj.* prefăcut, fățarnic, perfid, fals, nesincer, viclean, (*livr.*) machiavelic, (*fig.*) iezuit.
ipocrizíe *s. f.* prefăcătorie, fățărnicie, falsitate, viclenie, vicleșug, (*livr.*) farseism, machiavelism, (rar) tartufism.
ipohóndric, -ă *adj.* ipohondru.
ipostáză *s. f.* **1.** aspect, chip, înfățișare. **2.** stare, circumstanță, caz, conjunctură.
ipotécă *s. f.* (*jur.*) (*pop.*) zălog.
ipotétic, -ă *adj.* prezumtiv, presupus, nesigur, incert, îndoielnic.
ipotéză *s. f.* **1.** supoziție, presupunere, prezumție, (*livr.*) conjectură. **2.** bănuială.
ípsos *s. n.* (*min.*) ghips, (*inv.*) plastru.
ir *s. n.* (*pop.*) alifie, cremă, pomadă, unguent; (*reg.*) unsoare.
iraníst, -ă *adj.* **1.** *s. m. f.* iranolog. **2.** iranistic.
iranístic, -ă **1.** *s. f.* iranologie. **2.** *adj.* iranist.
iranológ, -ă *s. m. f.* iranist.
iranologíe *s. f.* iranistică.
irascíbil, -ă *adj.* iritabil, nervos, supărăcios, coleric, (*fam.*) nevricos.
irascibilitáte *s. f.* enervare, iritabilitate, iritare, supărare, surescitare, (*pop.*) năduf.
irațiónal, -ă *adj.* contrar rațiunii, nerațional, absurd, ilogic, stupid.
iraționalísm *s. n.* (*filoz.*) antiintelectualism.
írbis *s. m.* leopardul zăpezilor.
ireál, -ă *adj.* **1.** nereal, imaginar, fantastic, închipuit. **2.** iluzoriu, irealizabil, nerealizabil, utopic, (*livr.*) himeric.
irealitáte *s. f.* nerealitate, fantezie, himeră, iluzie, închipuire, utopie.
irealizábil, -ă *adj.* **1.** nerealizabil, imposibil. **2.** himeric, utopic, iluzoriu.
ireconciliábil, -ă *adj.* (*livr.*) nereconciliabil, de neîmpăcat.
irecuperábil, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** nerecuperabil, incurabil. **2.** incorigibil.
irecuzábil, -ă *adj.* (*livr.*) irefutabil.
iredént, -ă *adj.* (rar) iredentist.
iredentíst, -ă *adj.* (rar) iredent.
ireductíbil, -ă *adj.* (*fig.*) neîmpăcat, inflexibil, înverșunat.
irefutábil, -ă *adj.* (*livr.*) absolut, convingător, decisiv, hotărâtor, irecuzabil.
iremediábil, -ă **1.** *adj.* neremediabil, ireparabil. **2.** *adv.* definitiv, irevocabil.
ireparábil, -ă *adj.* nereparabil, iremediabil.
ireproșábil, -ă *adj.* **1.** desăvârșit, impecabil, perfect, nereproșabil. **2.** exemplar, pilduitor.
irespirábil, -ă *adj.* greu, înăbușitor, sufocant, viciat, nerespirabil.
iresponsábil, -ă *adj.* neresponsabil, inconștient.
iresponsabilitáte *s. f.* neresponsabilitate, inconștiență.
ireverénță *s. f.* nereverență, insolență, necuviință.
ireverențiós, -oásă *adj.* nerespectuos, necuviincios, nereverențios, insolent, impertinent, obraznic, trufaș, nepoliticos.
ireversíbil, -ă *adj.* nereversibil, fără întoarcere.
ireversibilitáte *s. f.* nereversibilitate.
irevocábil, -ă *adj.* hotărât, definitiv, nerevocabil.
irezistíbil, -ă *adj.* nerezistibil, cuceritor, seducător.
irigáre *s. f.* irigație.
irigatór *s. m.* (*med.*) (*pop.*) clistir.
irigáție *s. f.* irigare.
íris **1.** *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) arcul ochiului. **2.** *s. m.* (*bot.*) stânjenel.
iritá *vb.* **1.** a (se) enerva, a (se) înfuria, a (se) supăra. **2.** (*med.*) a (se) congestiona, a (se) inflama.
iritábil, -ă *adj.* irascibil, supărăcios, nervos, surescitabil, arțăgos.
iritabilitáte *s. f.* irascibilitate, enervare, surescitare, (*pop.*) năduf.
irritánt, -ă *adj.* enervant, agasant, vexant, supărător.
iritáre *s. f.* **1.** congestionare, inflamație. **2.** enervare, iritație, (*livr.*) tracasare.
iritát, -ă *adj.* **1.** congestionat, inflamat, (*reg.*) bobotit. **2.** atât, surescitat, enervat, supărat, (*livr.*) tracasat, (*pop.*) zădărât. **3.** enervat, necăjit, supărat.

iritáție *s. f.* **1.** congestie, inflamație. **2.** iritare, enervare, irascibilitate, supărare, nervozitate, surescitare, (*pop.*) năduf.
irmilíc *s. m.* icosar.
iród *s. m.* **1.** (la *pl.*) *art.* vicleim. **2.** (*fig.; ir.*) comedian, paiață, cabotin.
irodíe *s. f.* (*pop.*; la *pl.*) ielele.
irónic, -ă *adj.* zeflemist, batjocoritor, sarcastic, (*fig.*) înțepător.
ironíe *s. f.* zeflemea, persiflare, sarcasm, (*fig.*) împunsătură, înțepătură.
ironizá *vb.* a zeflemisi, a persifla, (*fig.*) a împunge, a înțepa.
iroseálă *s. f.* irosire, pierdere, risipă.
irosí *vb.* **1.** a cheltui, a împrăștia, a prăpădi, a risipi, (*fig.*) a toca. **2.** a pierde, a risipi, (*pop.*) a strica.
irosíre *s. f.* risipire, cheltuire, (*fig.*) tocare.
irúpe *vb.* **1.** a erupe, a izbucni, a năvăli, a răbufni, a țâșni. **2.** (*fig.*) a se revărsa, a deborda.
irúpție *s. f.* erupție, irupere, izbucnire, năvălire, răbufnire, țâșnire.
iscá *vb.* **1.** a apărea, a se ivi, a se produce. **2.** a provoca, a naște, a ridica, a stârni, a produce. **3.** a se declanșa, a se dezlănțui, a izbucni.
iscălí *vb.* **1.** a semna, a subscrie. **2.** a se semna, (*pop.*) a se scrie.
iscălitúră *s. f.* semnătură.
iscoádă *s. f.* spion, detectiv.
iscodeálă *s. f.* născocire, invenție, scornitură, plăsmuire, iscodenie.
iscodénie *s. f.* (rar) iscodeală.
iscodí *vb.* **1.** a spiona, a urmări, a cerceta. **2.** a chestiona, (*fig.*) a descoase, a se informa, a întreba. **3.** a născoci, a inventa, a scorni, a plăsmui.
iscoditór, -oáre **1.** *adj.* atent, cercetător, pătrunzător. **2.** *adj.* născocitor, creator, ingenios, inventiv, iscusit. **3.** *adj., adv.* bănuitor.
iscoditúră *s. f.* invenție, scornitură; minciună.
iscusíe *s. f.* (*inv.*) talent.
iscusínță *s. f.* **1.** îndemânare, dibăcie, pricepere; (*p. ext.*) talent, artă. **2.** agerime, deșteptăciune, inteligență, istețime.
iscusít, -ă *adj.* **1.** abil, îndemânatic, dibaci, priceput; învățat. **2.** ingenios, inventiv, subtil, creator, imaginativ. **3.** ager, deștept, dibaci, inteligent, isteț, (*fig.*) dezghețat, sprinten, (*fam.*) breaz. **4.** (*înv.*) arătos, chipeș, frumos.
islám *s. n.* mahomedanism, islamism.
islámic, -ă *adj.* mahomedan, musulman.
islamísm *s. n.* islam, mahomedanism.
isnáf (*înv.*) **1.** *s. n.* breaslă, corporație. **2.** *s. m.* breslaș, meseriaș; patron.
Ispás *s. n.* (*pop.*) Înălțarea (Domnului).
ispáșă *s. f.* (*reg.*) gloabă, tălpășag, amendă, despăgubire.
ispășénie *s. f.* (*înv.*) ispășire, pocăire.
ispăși *vb.* **1.** a-și răscumpăra, (*livr.*) a-și expia, (*înv.; reg.*) a-și spăsi, (*fig.*) a-și spăla. **2.** a îndura, a plăti, (*livr.*) a expia, (*reg.*) a răsplăti.
ispășíre *s. f.* expiere, spășenie, ispășenie, expiație.
ispășitór, -oáre *adj.* expiator, (*înv.*) spăsitor.
ispisóc *s. n.* (*înv.*) hrisov, document vechi.
ispítă *s. f.* **1.** ademenire, tentație, seducție; (*p. ext.*) păcat, greșeală. **2.** (*înv.*) încercare, probă. **3.** (*înv.*) cercetare, examinare, studiu, experiență.
ispití *vb.* **1.** a atrage, a ademeni, a tenta, a momi, a seduce, (*fig.*) a îmbia. **2.** (*înv.*) a cerceta, a examina; (*p. ext.*) a descoase, a iscodi. **3.** (*înv.*) a constata, a descoperi, a afla.
ispitíre *s. f.* **1.** ademenire, tentație, seducere. **2.** (*înv.*) experiență. **3.** (*înv.*) demers, intervenție; încercare, sforțare.
ispitít, -ă *adj.* **1.** ademenit, sedus. **2.** (*înv.*) încercat, experimentat.
ispititór, -oáre *adj.* ademenitor, tentant; (*p. ext.*) fermecător, seducător.
isprávă *s. f.* **1.** faptă, treabă; (*p. ext.*) aventură, bravură. **2.** (*ir.*) poznă, năzdrăvănie, năzbâtie, pocinog, dandana, boroboață, șotie, trăsnaie. **3.** succes, reușită, izbândă, realizare.
isprávnic *s. m.* (*înv.*) **1.** staroste. **2.** administrator, intendent, epitrop, prefect.
isprăví *vb.* **1.** a (se) sfârși, a (se) termina,

(*livr.*) a (se) fini, (*înv.*) a (se) săvârși. **2.** a îndeplini, a executa, a înfăptui, a realiza. **3.** a distruge, a nimici, a prăpădi. **4.** (*fig.*) a muri, a dispărea, a sucomba, a deceda.

isprăvít *s. n.* sfârșit[1], isprăvire, încheiere, terminare, terminat, (*pop.*) gătare, (*înv.*) săvârșire.

isprăvnicél *s. m.* **1.** vătășel, (*reg.*) fecior boieresc. **2.** (*înv.*) subprefect.

isprăvnicí *vb.* a administra, a conduce, a cârmui, a gospodări.

isprăvnicíe *s. f.* (*înv.*) **1.** stărostie. **2.** administrare, administrație, cârmuire, epitropie; prefecturtă.

ist *adj. dem.* (*reg.*) acest.

ísta *pron. dem.* (*reg.*) acesta.

ístalalt *pron. dem.* (*reg.*) cestălalt.

isteciúne *s. f.* (*înv.*) istețime.

istéric, -ă *adj., s. m. f.* (*med.*) (*înv.*) istericos.

istericós, -oásă *adj. s. m. f.* isteric.

isterie *s. f.* (*med.*) (*înv.*) isterism.

isterism *s. n.* isterie.

istéț, -eáță *adj.* **1.** ager, deștept, iscusit, priceput, inteligent, dibaci. **2.** vioi, sprinten, iute, agil.

isteție *s. f.* istețime.

istețíme *s. f.* agerime, iscusință, pricepere, vioiciune, ingeniozitate, isteție, isteciune, perspicacitate, dibăcie, îndemânare.

istóric, -ă **1.** *s. m.* istoriograf, (*înv.*) izvoditor. **2.** *adj.* (*înv.*) istoricesc. **3.** *adj.* cronologic, diacronic, evolutiv.

istoricésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) istoric.

istórie *s. f.* **1.** istorisire, povestire, narațiune. **2.** (*fam.*) întâmplare, pățanie, poznă, încurcătură, peripeție.

istoriográf *s. m.* istoric, (*înv.*) izvoditor.

istorisí *vb.* a povesti, a expune, a nara, a relata, a prezenta.

istorisíre *s. f.* povestire, arătare, expunere, înfățișare, narare, relatare.

istóv *s. n.* (*înv.*) **1.** sfârșit[1], capăt, încheiere, fine. **2.** pierzare, moarte.

istoveálă *s. f.* epuizare, oboseală, extenuare, istovire, sfârșeală, slăbiciune, sleire, vlăguire, surmenare, (*livr.*) marasm.

istoví *vb.* **1.** a (se) obosi, a (se) slei; a (se) epuiza, a (se) extenua, a (se) vlăgui. **2.** (*pop.*) a sfârși, a termina, a epuiza, a isprăvi, a încheia.

istovít, -ă *adj.* **1.** extenuat, epuizat, frânt, sleit, sfârșit[2], stors, trudit, vlăguit. **2.** deșelat, spetit.

istovitór, -oáre *adj.* epuizant, extenuant, obositor, (*pop.*) ostenitor.

italián, -ă **1.** *s. m.* (*fam.*) macaronar. **2.** *adj.* italienesc.

italiánă *s. f.* italiancă.

italiáncă *s. f.* italiană.

itálic, -ă *adj.* cursiv, (*înv.*) curent.

italienésc, -eáscă *adj.* italian.

interativ, -ă *adj.* (*gram.*) frecventativ.

itinerár *s. n.* **1.** parcurs, rută, traseu, drum, (rar) marșrut. **2.** linie, traseu.

ițári *s. m. pl.* (*reg.*) strâmțari.

iți *vb.* (*pop.*) **1.** a apărea, a se arăta, a se ivi. **2.** a se zgâi.

iub *s. m.* (*înv.*) iubire, dragoste.

iubí *vb.* **1.** a (se) îndrăgi, a (se) plăcea, (*înv.*) a (se) libovi. **2.** (*pop.*) a se drăgosti. **2.** a-i plăcea să... **4.** (*înv.*) a dori, a jindui, a pofti, a râvni.

iubíre *s. f.* **1.** amor, dragoste, (*înv.; reg.*) iboște, (*înv.*) libov. **2.** amor, dragoste, iubit[1], (*reg.*) iub. **3.** afecțiune, dragoste. **4.** pasiune, patimă.

iubít[1] *s. n.* iubire.

iubít[2], -ă **1.** *adj.* drag, scump. **2.** *s. m. f.* prieten, amant, amorez, ibovnic, drăguț, concubin, (*reg.*) gagic. **3.** *adj.* drag, scump, (*fig.*) dulce.

iubitór, -oáre **1.** *adj.* afectuos, drag, drăgăstos, tandru, (*fig.*) cald. **2.** *adj., s. m. f.* amator, doritor, dornic, pofticios.

iudaísm *s. n.* mozaism.

iúdă *s. f.* trădător, fățarnic, fariseu, vânzător, prefăcut.

iudeospaniól, -ă *s. m. f.* evreu spaniol.

iudéu *s. m.* evreu.

iuí *vb.* (rar) a chiui.

iuít *s. n.* (rar) chiuit.

iúlie *s. f.* (*pop.*) (luna lui) cuptor.

iúncher *s. m.* (*mil.*) cadet.

iúnie *s. n.* (*pop.*) cireșar.

iúreș *s. n.* **1.** asalt, atac, năvală, năvălire. (*înv.; reg.*) șturm. **2.** fugă, goană.

iúșcă *s. f.* (*reg.*) bici, biciușcă, cravașă.

iúte **I.** *adj.* **1.** sprinten, vioi, (*fig.*) dezghețat. **2.** focos, sprinten, (*pop.*) ortoman. **2.** repede, vioi, sprinten, (*livr.*) alert. **4.** fulgerător, rapid. **5.** expeditiv, prompt. **6.** irascibil, violent, coleric, dur, impulsiv, (*fam.; reg.*) belicos. **7.** picant, condimentat, piperat, (*reg.*) papricat. **8.** înțepător, pișcător. **II.** *adv.* **1.** repede, rapid, grabnic. **2.** imediat, numaidecât, îndată, neîntârziat, (*pop.*) degrabă, (*reg.*) mintenaș.

iutișór *adv.* (*pop.*) repejos.

iuțári *s. m. pl.* (*bot.*) (*reg.*) iuțișori, burete-acru, buete-galben, burete-iute, burete-piperat.

iuțeálă *s. f.* **1.** repeziciune, viteză, rapiditate, (*livr.*) celeritate. **2.** gust înțepător. **3.** mânie, violență.

iuți *vb.* **1.** a (se) grăbi, a (se) zori, (*livr.*) a (se) alerta, (*pop.*) a (se) sprinteni. **2.** a se accelera, a grăbi, a urgenta, a zori. **3.** a (se) ardeia. **4.** (rar) a se enerva, a se supăra. **4.** (*pop.; fig.*) a (se) căli, a (se) oțeli.

iuțít, -ă *adj.* **1.** grăbit, repede. **2.** usturător, picant, pișcător, înțepător. **3.** (*pop.*) călit, oțelit.

ívăr *s. n.* **1.** clanță. **2.** încuietoare, zăvor.

ívără *s. f.* (*reg.*) dovleac, bostan, lubeniță.

iveálă *s. f.* (rar) ivire.

ivi *vb.* **1.** a se arăta, a apărea, a ieși, a se descoperi. **2.** a se înfățișa, a se prezenta, a veni, (*fam.*) a se înființa. **3.** a încolți, a răsări. **4.** a apărea, a se declara.

ivíre *s. f.* apariție, iveală, (*fig.*) geneză, înfiripare, naștere.

ivoár *adj. invar.* alb.

ivóriu *s. n.* **1.** fildeș. **2.** dentină.

iz *s. n.* miros, (*reg.*) șmag.

izabél *adj. invar.* galben-deschis; alb murdar.

izbávă *s. f.* (*înv.*) scăpare, salvare, mântuire.

izbăví *vb.* (*pop.*) a scăpa; a (se) salva, a (se) mântui, (*fig.*) a (se) spăla.

izbăvíre *s. f.* (*pop.*) scăpare, salvare, mântuire, (*înv.*) spăsenie.

izbăvít, -ă *adj.* (*pop.*) scăpat, salvat, mântuit.

izbăvitór, -oáre *s. m. f.* (*pop.*) salvator, mântuitor.

izbândă *s. f.* **1.** victorie, biruință. **2.** reușită, succes, victorie, realizare.

izbândí *vb.* **1.** a învinge, a birui, a triumfa. **2.** a izbuti, a reuși, a realiza, (*fig.*) a răzbi. **3.** (*înv.*) a se răzbuna.

izbânditór, -oáre *adj.* biruitor, învingător.

izbí *vb.* **1.** a da, a (se) lovi; a (se) trânti. **2.** a (se) arunca, a (se) azvârli. **3.** a ataca, a lovi. **4.** a (se) bate, a (se) lovi. **5.** a se ciocni, a se lovi, a se tampona. **6.** (*fig.*) a surprinde, a frapa, a contraria, a șoca.

izbíre *s. f.* **1.** lovire. **2.** ciocnire, lovire, tamponare, (*livr.*) coliziune, impact.

izbít, -ă *adj.* **1.** ciocnit, lovit, tamponat. **2.** (*fig.*) contrariat, șocat, vexat.

izbitór, -oáre *adj.* **1.** intens, strident, țipător. **2.** clar, evident, flagrant, incontestabil, (*livr.*) manifest, (*fig.*) marcat. **3.** impresionant, frapant, uimitor, uluitor, surprinzător, șocant.

izbitúră *s. f.* **1.** lovitură, (*pop.*) pălitură. **2.** lovitură, plesnitură. **3.** (rar) contuzie.

izbucní *vb.* **1.** a erupe, a irupe, a țâșni, a împroșca, a izvorî, (*reg.*) a bușni. **2.** a se declanșa, a se dezlănțui, a se isca, (*fig.*) a se aprinde. **3.** a se declara.

izbucníre *s. f.* **1.** erupție, irupere, irupție, țâșnire, împroșcare. **2.** declanșare, dezlănțuire, iscare, pornire, stârnire.

izbutí *vb.* a reuși, a izbândi, (*fig.*) a răzbi.

izbutíre *s. f.* succes, reușită, izbândă.

izbutít, -ă *adj.* bun, realizat, reușit, valoros, (*pop.*) nimerit, (*arg.*) mișto.

izgoní *vb.* a alunga, a goni, a îndepărta, a surghiuni, a exila.

izgoníre *s. f.* alungare, gonire, proscriere, surghiunire.

izláz *s. n.* imaș, pășune, suhat, fânceață, (*pop.*) păscătoare, (*reg.*) siliște, țelină, toloacă.

izma-Maicii-Préciste *s. f.* (*pop.*) calomfir.

izmănă *s. f.* (la *pl.*) indispensabili. (*reg.*) gaci.

izma-stúpilor s. f. (*reg.*) melisă, roiniță.

ízmă *s. f.* (*bot.*) **1.** mentă. **2.** ~ *creață* = mentă creață, (*reg.*) iarbă-creață. **3.** ~*a broaștei* = menta broaștei, (*reg.*) minta lângorii. **4.** (*reg.*) tămâiță. **5.** ~ *proastă* = (*pop.*) apărătoare, busuioc-de-câmp.

izmeneálă *s. f.* (*fam.*) **1.** fandoseală, sclifoseală, capriciu, fiță. **2.** strâmbătură, grimasă.

izmení *vb.* (*fam.*) **1.** a se fandosi. **2.** a se strâmba, a se schimonosi.

izmenít, -ă *adj.* afectat, fandosit, mofturos, capricios, sclifosit, pretențios, năzuros.

izmenitúră *s. f.* (*reg.*) fason, fandoseală.

iznoávă *s. f.* (*pop.*) **1.** noutate, născocire. **2.** poznă, glumă, ghidușie. **3.** minciună, scornitură, snoavă.

izobátă *s. f.* curbă batimetrtică.

izolá *vb.* **1.** a (se) despărți, a (se) separa. **2.** a se retrage. **3.** a (se) claustra, a (se) însingura, (*fig.*) a (se) sihăstri.

izolánt, -ă **1.** *adj.* izolator. **2.** *adj., s. n.* dielectric. **3.** *adj., s. n.* ~ *termic* = calorifug, termoizolant, termoizolator.

izoláre *s. f.* **1.** despărțire, separare. **2.** retragere. **3.** singurătate, (*livr.*) solitudine, (rar) însingurare, (*fig.*) sihăstrie.

izolát, -ă *adj.* **1.** separat, despărțit; (*p. ext.*) îndepărtat, retras. **2.** răzleț.

izolatór, -oáre *adj.* **1.** despărțitor, separator. **2.** izolant.

izoláție *s. f.* insonorizare.

izraelít, -ă **1.** *s. m. f.* evreu. **2.** *adj.* evreiesc.

izvód *s. n.* (*înv.*) **1.** însemnare; listă, registru, condică, catalog. **2.** manuscris, text; document. **3.** concept, plan; model. **4.** anunț, afiș; ordin.

izvodí *vb.* (*înv.*) **1.** a crea, a face, a inventa; (rar) a descoperi. **2.** a alcătui, a compune, a redacta; a scrie, a compila. **3.** a tălmăci, a traduce. **4.** a se contura, a apărea. **5.** a plănui, a proiecta.

izvoditór *s. m.* (*înv.*) **1.** cronicar, istoriograf; (*p. gener.*) scriitor, autor. **2.** tălmăcitor, traducător. **3.** copist, imitator.

izvór *s. n.* **1.** fântână. **2.** obârșie, origine, (*înv.*) sorginte. **3.** (*fig.*) sursă. **4.** document, text, original, înscris, informație.

izvorí *vb.* **1.** a ieși, a țâșni. **2.** (*fig.*) a șiroi. **3.** (*fig.*) a răsări, a se arăta, a apărea. **4.** (*fig.*) a rezulta, a deriva, a proveni, a se trage, a purcede, a emana.

Î

îmbăiá *cv.* a (se) scălda, (*reg.*) a (se) la, a (se) feredui.

îmbăierá *vb.* (*fig.*) a lega, a îmbina.

îmbălá *vb.* (*reg.*) **1.** a (se) îmbăloșa. **2.** (*fig.*) a înjura.

îmbălăre *s. f.* (*reg.*) înjurătură, ocară, insultă, calomniere.

îmbălát, -ă *adj.* (*fig.*) trivial.

îmbălătúră *s. f.* (*reg.*) **1.** (*fig.*) înjurătură, vulgaritate, insultă. **2.** minciună.

îmbăligá *vb.* (*reg.*) a se băliga.

îmbălsămá *vb.* **1.** a parfuma, a înmiresma, (*pop.*) a miresma. **2.** a bălsăma.

îmbălsămát, -ă *adj.* **1.** parfumat, îmbătător, înmiresmat, (*pop.*) miresmat. **2.** bălsămat.

îmbărbătá *vb.* **1.** a (se) încuraja. **2.** a (se) consola, a (se) alina.

îmbărbătáre *s. f.* încurajare; stimulare.

îmbărbătát, -ă *adj.* încurajat.

îmbătá *vb.* **1.** a (se) ameți, a (se) cherchели, a (se) turmenta, (*livr.*) a (se) griza, (*fam.; fig.*) a (se) afuma, a (se) aghesmui, a (se) pili. **2.** (*p. anal.*) a ameți. **2.** (*fig.*) a (se) încânta, a (se) ameți, a (se) tulbura.

îmbătáre *s. f.* **1.** amețeală. **2.** (*fig.*) încântare.

îmbătát, -ă *adj.* **1.** (rar) beat. **2.** (*fig.*) amețit; încântat; fericit.

îmbătătór, -oáre *adj.* **1.** îmbălsămat, înmiresmat, parfumat, (*pop.*) miresmat. **2.** (*fig.*) încântător, amețitor, feeric, minunat, tulburător.

îmbătrâní *vb.* **1.** a se trece. **2.** a se învechi, a se uza.

îmbătrânire *s. f.* (*med.*) senescență.

îmbătrânít, -ă *adj.* (*înv.*) învechit.

îmbâcsít, -ă *adj.* (*reg.*) îndesat.

îmbârligá *vb.* a (-și) bârliga.

îmbelșugáre *s. f.* abundență, belșug, îndestulare, bogăție, prisos, (*livr.*) opulență, (*înv.*) spor.

îmbi, -e *num. col.* (*înv.*) amândoi, ambii.

îmbiá *vb.* **1.** a (se) învita, a (se) pofti. **2.** (*fig.*) a atrage, a ispiti.

îmbiát *s. n.* îmbiere.

îmbibá *vb.* **1.** a (se) impregna. **2.** (*fig.*) a îndoctrina.

îmbiére *s. f.* poftire, invitație, îmbiat.

îmbietór, -oáre *adj.* ademenitor, ispititor, atrăgător, încântător, seducător, tentant.

îmbietúră *s. f.* (rar) îndemn, invitație.

îmbiná *vb.* **1.** a asambla, a fixa, a împreuna, a monta, a uni, a reuni. **2.** a (se) combina, a (se) împreuna, a (se) îngemăna.

îmbináre *s. f.* **1.** unire, împreunare, montaj, reunire, unire. **2.** combinare, îngemănare.

îmbinát, -ă *adj.* împreunat, încheiat, îngemănat.

îmblăciu *s. n.* (rar) bătătoare.

îmblăní *vb.* a blănui.

îmblătí *vb.* (*reg.*) **1.** a treiera. **2.** (*fig.*) a ciomăgi, a bate.

îmblătíre *s. f.* îmblătit.

îmblătit *s. n.* îmblătire, treierare.
îmblânzeálă *s. f.* (*înv.*) mângâiere.
îmblânzí *vb.* **1.** a domestici. **2.** a (se) domoli, a (se) liniști, a (se) calma, a (se) potoli.
îmblânzít, -ă *adj.* domesticit.
îmbogățí *vb.* **1.** a (se) înavuți, a (se) înstări. **2.** a (se) dezvolta, a (se) mări.
îmbogățít, -ă *adj.* **1.** bogat, înstărit, înavuțit. **2.** dezvoltat.
îmboldí *vb.* **1.** a îndemna. **2.** a (se) ghionti, a (se) împinge, (*pop.*) a (se) buși, (*reg.*) a (se) brânci. **3.** a îndemna, a împinge, a stimula, a impulsiona.
îmboldíre *s. f.* (*fig.*) îndemn, stimul, imbold, impuls, stimulent.
îmbolditór, -oáre *adj.* (*fig.*) caustic, înțepător, usturător.
îmbolnăví *vb.* (*pop.*) a (se) bolnăvi, (*reg.*) a (se) beteji.
îmbolnăvíre *s. f.* (*med.*) caz.
îmbrăcá *vb.* **1.** a se echipa, a se înveșmânta. **2.** a (se) acoperi, a (se) înveli. **3.** a înfășa. **4.** a capitona, a tapisa. **5.** a fereca.
îmbrăcáre *s. f.* îmbrăcat[1].
îmbrăcát[1] *s. n.* îmbrăcare.
îmbrăcát[2], **-ă** *adj.* **1.** echipat, înveșmântat, (*înv.*) învăscut. **2.** acoperit, învelit.
îmbrăcămíte *s. f.* **1.** veșminte, haine, straie, (*pop.; fam.*) țoală. **2.** port. **3.** vestimantație. **4.** ținută. **5.** garderobă. **6.** înveliș, învelitoare. **7.** (*reg.*) placentă.
îmbrăciná *vb.* (*reg.*) a se încinge[2].
îmbrățișá *vb.* **1.** a (se) cuprinde, a (se) înlănțui, a (se) strânge. **2.** (*fig.*) a învălui. **3.** (*fig.*) a adopta, a cuprinde, a primi, a-și însuși.
îmbrățișáre *s. f.* îmbrățișat, înlănțuire, strângere, (rar) strâns, strânsură.
îmbrățișát[1] *s. n.* îmbrățișare, înlănțuire, strângere, strânsoare.
îmbrățișát[2], **-ă** *adj.* înlănțuit.
îmbrâncí *vb.* a (se) ghionti, a (se) brânci.
îmbrâncitúră *s. f.* împunsătură, ghiont, brânci.
îmbrobodeálă *s. f.* îmbrobodire; (*reg.*) broboadă.
îmbrobodí *vb.* (*fig.*) a minți, a înșela.
îmbrobodíre *s. f.* îmbrobodeală.
îmbrobodít[1] *s. n.* îmbrobodire.
îmbrobodít[2], **-ă** *adj.* (*fig.; fam.*) amăgit, înșelat, păcălit.
îmbucá *vb.* **1.** a mânca, a gusta, a înfuleca. **2.** (*tehn.*) a se împreuna, a se uni. **3.** (*fam.*) a se săruta.
îmbucătățí *vb.* a îmbucăți, a fragmenta.
îmbucătățít, -ă *adj.* fracționat.
îmbucătúră *s. f.* înghițitură, dumicat, (*p. ext.*) mâncare; bucătură.
îmbucățí *vb.* (rar) a îmbucătăți.
îmbucurá *vb.* (*reg.*) a (se) bucura.
îmbufná *vb.* (*fam.*) a se bosumfla, a se supăra, (*reg.*) a se drâmboi.
îmbufnáre *s. f.* (*fam.*) fosumflare, supărare, (*pop.*) țâfnă, (*reg.*) drâmboire.
îmbufnát, -ă *adj.* (*fam.*) supărat, bosumflat, (*pop.*) țâfnos, (*reg.*) drâmboiat, mofluz.
îmbuibá *vb.* a (se) ghiftui, a (se) îndopa.
îmbuibáre *s. f.* **1.** ghiftuire, îndopare, (*pop.*) saț. **2.** huzur.
îmbuibát, -ă *adj.* ghiftuit, îndopat.
îmbujorá *vb.* a se înroși, a se împurpura, (*fig.*) a se aprinde.
îmbujorát, -ă *adj.* roșu, înroșit, împurpurat, rumen, rumenit, (*livr.*) rubicond, (*fig.*) aprins.
îmbulzeálă *s. f.* înghesuială, aglomerație, grămădeală, îngrămădeală, învălmășeală.
îmbulzí *vb.* a se înghesui; a se îngrămădi, (*pop.*) a se buluci.
îmbulzít, -ă *adj.* învălmășit.
îmbună *vb.* **1.** a (se) îmblânzi. **2.** a (se) împăca, a (se) liniști.
îmbunáre *s. f.* **1.** potolire, liniștire, calmare, domolire, îmblânzire. **2.** (*înv.*) lingușeală, flatare, măgulеală.
îmbunát, -ă *adj.* împăcat, calmat, (rar) blând, binevoitor.
îmbunătățí *vb.* a (se) ameliora, a (se) îndrepta, (*fig.*) a (se) răzbuna.

îmbunătățíre *s. f.* **1.** ameliorare, îndreptare. **2.** *~i funciare* = ameliorații.
îmburdá *vb.* (*reg.*) a se răsturna.
îmburghezí *vb.* a se burghezi.
împachetá *vb.* **1.** a ambala. **2.** a strânge, a aduna.
împachetáre *s. f.* ambalare, împachetat, ambalaj.
împachetát *s. n.* împachetare, ambalaj, ambalare.
împăcá *vb.* **1.** a (se) reconcilia, (*pop.*) a (se) împăciui. **2.** a se învoi, a conveni. **3.** a se deprinde, a se obișnui. **4.** a (se) calma, a (se) domoli, a (se) îmbuna, a (se) liniști, a (se) potoli.
împăcáre *s. f.* **1.** reconciliere, (*pop.*) împăciuire, păciuire. **2.** conciliere. **3.** calmare, domolire, îmbunare, liniștire, potolire.
împăcăcíos, -oásă *adj.* (*înv.*) conciliant.
împăciuít, -ă *adj.* (rar) împăcat, liniștit.
împăciuitór, -oáre *adj.* conciliant.
împăciuitorísm *s. n.* conciliatorism.
împăciutoríst, -ă *adj., s. m. f.* conciliator.
împăienjení *vb.* (*fig.*) a se încețoșa; a (se) tulbura, a (se) voala.
împăienjeníre *s. f.* (*fig.*) încețoșare, tulburare.
împăienjenít, -ă *adj.* (*fig.*) încețoșat, înnegurat, tulbure.
împământení *vb.* **1.** a (se) naturaliza, (*înv.*) a (se) indigena, a (se) naționaliza. **2.** (*fig.*) a (se) introduce, a (se) generaliza, a (se) statornici.
împănă *vb.* (*fig.*) a umple, a înțesa, a împânzi.
împănát, -ă *adj.* plin, înțesat, împânzit, ticsit.
împărát *s. m.* **1.** cezar, basileu, suveran, (*pop.*) crai, (*înv.*) chesar, imperator. **2.** (*fig.*) stăpân, conducător. **3.** (*reg.; art.*) Steaua polară. **4.** (*iht.; reg.*) *~ul-peștilor* regină, caras galben.
împărăteásă *s. f.* **1.** (*pop.*) crăiasă. **2.** (*entom.*) matcă, regină, (*reg.*) crăiasă, muscă-mare. **3.** (*bot.; reg.*) mutătoare, brei, curcubețea. **4.** (*bot.; reg.*) beladonă, mătrăgună.
împărătésc, -éască *adj.* imperial, (rar) august, (*pop.*) crăiesc; (*p. ext.*) măreț, maiestuos, solemn.
împărătéște *adv.* (*înv.*) crăiește; (*p. ext.*) minunat, excelent, extraordinar.
împărăție *s. f.* **1.** imperiu, (*pop.*) crăie, (*înv.*) crăime. **2.** *~a cerului* = rai. **3.** stăpânire. **4.** (*înv.*) împărat, sultan.
împărtășánie *s. f.* cuminecătură, euharistie, împărtășire, (la catolici) sacrament, (*pop.*) grijanie.
împărtăși *vb.* **1.** a (se) cumineca, (*reg.*) a (se) griji. **2.** a declara, a destăinui, a dezvălui, a divulga, a mărturisi, (*livr.*) a confia. **3.** a accepta, a primi, a admite.
împărtășíre *s. f.* **1.** cuminecare, cuminecătură, euharistie, împărtășanie, (la catolici) sacrament, (*pop.*) grijanie. **2.** destăinuire, dezvăluire, divulgare, mărturisire.
împărți *vb.* **1.** a (se) divide, a (se) diviza. **2.** (rar) a clasifica. **3.** a repartiza, a distribui. **4.** a se răspândi, a se împrăștia.
împărțít, -ă *adj.* **1.** divizat, segmentat. **2.** răspândit, împrăștiat.
împărțitór *s. m.* **1.** (*înv.*) factor poștal, poștaș. **2.** (*mat.*) divizor.
împătimíre *s. f.* (rar) iubire, pasiune, patimă.
împătimít, -ă *adj.* (rar) pătimaș, pasionat.
împătrí *vb.* (*livr.*) a cvadrupla.
împătrít, -ă *adj.* (*livr.*) cvadruplu.
împăuná *vb.* a se făli, a se mândri, a se fuduli, a se infatua, a se îngâmfa; (*reg.*) a se făloși, (*fig.*) a se înfoia, (*arg.*) a se șucări.
împăunát, -ă *adj.* fudul, mândru, înfumurat, infatuat, îngâmfat.
împâclít, -ă *adj.* întunecat, mohorât.
împânzí *vb.* (*fig.*) a (se) întinde, a (se) răspândi, a (se) extinde, a (se) umple, (*fig.*) a (se) împăna.
împânzít, -ă *adj.* **1.** împăienjenit. **2.** înțesat, plin, ticsit, (*fig.*) împănat.
împeliță *vb.* (*înv.*) a se întrupa, a se încarna, a se întruchipa.
împelițát, -ă **1.** *adj.* (*înv.*) întrupat. **2.**

adj. (*pop.*) afurisit, blestemat, hain, îndrăcit; obraznic. **3.** *s. m. art.* dracul, demonul, aghiuță, diavolul, necuratul.

împerecheá *vb.* **1.** a (se) asocia, a (se) uni. **2.** a se goni, a se împreuna, a se încrucișa, (*pop.*) a se căței, (*reg.*) a se pui.

împerecheát, –ă *adj.* împreunat, unit, asociat.

împestrițá *vb.* a păta, (rar) a pestrița, (*fig.*) a smălțui.

împestrițáre *s. f.* împestrițătură.

împestrițát, –ă *adj.* **1.** pestriț. **2.** amestecat, diferit, eterogen, felurit, variat.

împestrițătúră *s. f.* **1.** împestrițare. **2.** pestrițătură, bâltătură, tărcătură.

împeticát, –ă *adj.* (*reg.*) cârpit, peticit.

împeți *vb.* (*reg.*) a peți.

împiedicá *vb.* **1.** a se poticni. **2.** a opri, a reține, a bara. **3.** a jena, a stingheri, a stânjeni. **4.** a dejuca, a strica, a zădărnici. **5.** a anihila, a neutraliza, a zădărnici.

împiedicáre *s. f.* **1.** poticneală, poticnire. **2.** înfrânare. **3.** interzicere, oprire. **4.** dejucare, zădărnicire. **5.** anihilare, neutralizare. **6.** (*înv.; reg.*) piedică, obstacol.

împiedicát, –ă *adj.* **1.** înțepenit. **2.** (*fig.*) greoi, poticnit, încurcat.

împietrí *vb.* **1.** a se întări. **2.** (*fig.*) a încremeni, a înlemni, a înmărmuri, a îngheța. **3.** (*fig.*) a se insensibiliza.

împietríre *s. f.* (*fig.*) **1.** încremenire, înlemnire, înmărmurire. **2.** insensibilitate.

împietrít, –ă *adj.* **1.** petrificat. **2.** (*fig.*) nemișcat, încremenit, înlemnit. **3.** insensibil, nesimțitor.

împilá *vb.* **1.** a comprima, a presa. **2.** a asupri, a oprima, a oropsi, a tiraniza, a exploata, a prigoni, (*fig.*) a apăsa, a stoarce.

împiláre *s. f.* asuprire, oprimare, opresiune, prigoană, urgisire, (*pop.*) asupreală, silnicie, (*fig.*) apăsare.

împilátor, –oáre *adj.* asupritor, opresor, prigonitor, exploatator.

împínge *vb.* **1.** a (se) ghionti, a (se) izbi, a (se) îmboldi, (*pop.*) a (se) buși, (*reg.*) a (se) brânci, a (se) înghioldi. **2.** a duce, a purta. **3.** (*fig.*) a îndemna, a îmboldi, a stimula. **4.** (*înv.*) a izgoni, a alunga. **5.** (*fig.*) a respinge. **6.** (*reg.*) a cheltui.

împinsătúră *s. f.* ghiont, brânci, îmbrâncitură, îmbrânceală.

împistrí *vb.* **1.** (*reg.*) a broda, a coase. **2.** (*pop.*) a încondeia.

împistrít, –ă *adj.* **1.** (*reg.*) brodat. **2.** (*pop.*) încondeiat.

împlântá *vb.* **1.** a (se) înfige, a (se) vârî. **2.** (rar) a fixa, a așeza. **3.** (*înv.*) a planta, a răsădi.

împlântáre *s. f.* **1.** înfigere, vârâre. **2.** fixare, înțepenire.

împletí *vb.* **1.** a tricota. **2.** a se îmbina, a se uni; a se întretăia, a se încrucișa. **3.** (*fig.; înv.*) a urzi, a unelti, a complota, a plănui.

împleticí *vb.* **1.** a se clătina, a se împiedica. **2.** a se amesteca, a se încurca, a se încâlci. **3.** a (se) încolăci.

împleticít, –ă *adj.* **1.** împiedecat, poticnit, clătinat. **2.** amestecat, încurcat, încâlcit. **3.** confuz.

împletíre *s. f.* **1.** împletit[1], tricotat, tricotare. **2.** îmbinare, unire. **3.** (*fig.*) amestec, încurcătură, încâlceală.

împletít[1] *s. n.* împletire.

împletít[2], –ă *adj.* **1.** împletire, tricotare. **2.** (*fig.*) încrucișat, încolăcit.

împliní *vb.* **1.** a completa, a întregi. **2.** a se dezvolta, a se îngrășa, a se rotunji. **3.** (*fig.*) a se desăvârși. **4.** a realiza, a îndeplini, a executa. **5.** a achita, a plăti.

împlinít, –ă *adj.* **1.** întreg, complet. **2.** proporționat. **3.** durduliu, grăsuț, rotund. **4.** îndeplinit, înfăptuit, realizat, satisfăcut.

împodobí *vb.* **1.** a decora, a găti, a înfrumuseța, a orna, a pavoaza, a ornamenta. **2.** (*fig.*) a agrementa.

împodobíre *s. f.* decorare, înfrumusețare; podoabă, ornament.

împodobít, –ă *adj.* înfrumusețat.

împoncișá *vb.* **1.** a se contrazice; a se împotrivi. **2.** a împlânta.

împoncișáre *s. f.* conflict, împotrivire, disensiune, discordie, opoziție.

împoncișát, –ă *adj.* (*înv.*) încrucișat.

împopoțá *vb.* (*reg.*) a (se) împopoțona.

împopoțoná *vb.* a (se) înzorzona, a (se) împopoța, a (se) înțoțona.

împopoțonáre *s. f.* înzorzonare.

împopoțonát, –ă *adj.* înzorzonat, înțoțonat.

împotmolí *vb.* a se îngloda, a se înnămoli, a se noroi, (*reg.*) a se întina.

împotmolíre *s. f.* înnămolire, înglodare.

împotríva *prep.* **1.** contra. **2.** către, spre, despre. **3.** contra, contrar.

împotrívă *adv.* contrar, (*înv.; reg.*) potrivă.

împotriveálă *s. f.* (rar) împotrivire, opoziție, rezistență.

împotrivi *vb.* **1.** a se opune, a se încontra. **2.** a rezista.

împotrivíre *s. f.* opoziție, rezistență, opunere, împotriveală.

împotrivít, –ă *adj.* (*înv.*) opus, contrar.

împotrivitór, –oáre *s. m. f., adj.* (*înv.*) dușman.

împovărá *vb.* **1.** a îngreuna, (*înv.*) a însărcina. **2.** a asupri, a exploata, a persecuta, a prigoni.

împovăráre *s. f.* îngreunare.

împovărát, –ă *adj.* îngreunat, îngreuiat, încărcat.

împrăștiá *vb.* **1.** a (se) risipi, a (se) răspândi, a (se) răzleți, a (se) dispersa. **2.** a se răspândi, a se difuza. **3.** a cheltui, a părădui. **4.** a emana, a radia, a propaga. **5.** (*fig.*) a (se) întinde, a (se) difuza, a (se) răspândi.

împrăștiát, –ă *adj.* **1.** dispersat, răspândit, răsfirat, răzlețit, risipit. **2.** distrat, zăpăcit, dezordonat, dezorganizat, derutat, descumpănit.

împrăștiére *s. f.* risipire, răspândire.

împrăștietór, –oáre *adj.* (*înv.*) risipitor, cheltuitor.

împrejmuí *vb.* **1.** a îngrădi, a închide, a înconjura, a încercui. **2.** (*fig.*) a înconjura, a împresura, a asedia.

împrejmuíre *s. f.* **1.** împrejmuit, închidere, îngrădire. **2.** îngrăditură, gard. **3.** (*înv.*) curte.

împrejmuít[1] *s. n.* împrejmuire, închidere, îngrădire.

împrejmuít[2], –ă *adj.* închis, îngrădit.

împrejmuitór, –oáre *adj.* înconjurător.

împrejúr *adv.* primprejur, (*înv.*) prejur.

împrejurá *vb.* (*înv.*) a înconjura.

împrejuráre *s. f.* **1.** circumstanță, caz, conjunctură, ipostază, postură. **2.** întâmplare, ocazie, prilej.

împrejuríme *s. f.* preajmă, vecinătate, (*livr.*) proximitate.

împrejúrul *prep.* primprejurul.

împresurá *vb.* **1.** a înconjura, a încercui, a învălui, (*pop.*) a cuprinde. **2.** a asedia, a încercui, a cuceri. **3.** a îmbrățișa.

împresurát, –ă *adj.* învăluit, năpădit.

împreuná *vb.* **1.** a (se) uni, a (se) îmbina, a monta. **2.** (rar) a întruni, a cumula. **3.** a (se) împerechea, (*pop.*) a (se) căței, (*reg.*) a (se) pui.

împreunát, –ă *adj.* îmbinat, încheiat[2].

împreúnă *adv.* laolaltă, (*reg.*) delaolaltă, (*înv.*) depreună.

împricinát, –ă *adj., s. m. f.* acuzat, inculpat, învinuit, pârât, (*livr.*) încriminat, (*reg.*) pricinat.

împrimăvărá *vb.* a se desprimăvăra, (*reg.*) a se primăvăra.

împrospătá *vb.* **1.** a primeni, a purifica, a ventila. **2.** a (se) reînnoi. **3.** a (se) înviora.

împrospătáre *s. f.* **1.** primenire, purificare, ventilare. **2.** reînnoire. **3.** înviorare.

împrospătát, –ă *adj.* înnoit; înviorat.

împroșcá *vb.* **1.** a stropi, (*reg.*) a prașca. **2.** a sări, a stropi. **3.** a insulta, a batjocori.

împroșcáre *s. f.* stropire, împroșcătură.

împroșcătúră *s. f.* **1.** împroșcare, stropire. **2.** stropitură, pată. **3.** (*înv.*) canonadă.

împrumút *s. n.* credit.

împrumutá *vb.* **1.** (*fin.*) a credita. **2.** a imita.

împungáci, –ce *adj.* (*reg.*) împungător.

împungátor, –oáre *adj.* (*reg.*) **1.** (*fig.*) pătrunzător, scrutător. **2.** (*fig.*) înțepător, mușcător. **3.** împungaci.

împúnge *vb.* **1.** a (se) înțepa. **2.** (*fig.*) a ironiza, a persifla, a zeflemisi.

împúngere *s. f.* înțepare.
împunsătúră *s. f.* **1.** înțepătură. **2.** *(fig.)* ironie, persiflare, zeflemea.
împupí *vb.* *(reg.)* a îmboboci, a înmuguri.
împupít, -ă *adj.* *(reg.)* îmbobocit, înmugurit.
împurpurá *vb.* a se înroși, a se îmbujora.
împușcá *vb.* **1.** *(înv.; pop.)* a pușca, *(înv.)* a pușcări. **2.** a se coșcovi, a se scoroji, a se coji.
împușcát, -ă *adj.* **1.** *(reg.)* pușcat. **2.** coșcovit, scorojit, cojit.
împușcătúră *s. f.* descărcătură, foc, *(înv.)* pușcătură.
împuternicí *vb.* **1.** a autoriza, a delega, a învesti. **2.** *(înv.; pop.)* a (se) întări.
împuternicíre *s. f.* **1.** *(jur.)* mandat, procură. **2.** autorizație. **3.** învestire, învestitură. **4.** (rar) întărire, fortificare, tonificare.
împuternicít, -ă *adj.* **1.** delegat, emisar, mesager, reprezentant, sol, trimis. **2.** mandatar, reprezentant.
împuțiciúne *s. f.* **1.** (rar) putoare. **2.** murdărie.
împuțíná *vb.* a se micșora, a descrește, a diminua, a scădea, a se reduce, *(înv.)* a se puțina.
împuțináre *s. f.* reducere, micșorare, descreștere, diminuare, scădere.
împuținát, -ă *adj.* micșorat, redus, scăzut.
împuțít, -ă *adj.* **1.** alterat, acru, stricat. **2.** murdar, neîngrijit; leneș, trândav.
în *prep.* **1.** pe. **2.** la. **3.** de. **4.** spre.
înadíns *adv.* anume, dinadins, intenționat, expres.
înaintá *vb.* **1.** a avansa. **2.** a progresa, a propăși. **3.** a se desfășura, a se dezvolta. **4.** a expedia, a trimite. **5.** a promova.
înaintáre *s. f.* dezvoltare, progres, propășire.
înaintáș *s. m.* **1.** precursor, predecesor, antecesor, premergător, *(înv.)* înaintemergător. **2.** ascendent.
înaintát, -ă *adj.* **1.** avansat. **2.** târziu. **3.** avansat, civilizat, evoluat, dezvoltat. **4.** progresist. **5.** *~ în vârstă* = bătrân.
înainte *adv.* **1.** *(înv.)* ainte. **2.** dinainte. **3.** *~ vreme* = odinioară. **4.** *~-mergător s. m.* = înaintaș, precursor, predecesor.
înaintea *prep.* dinaintea.
înált, -ă **I.** *adj.* **1.** ridicat. **2.** lung, mare. **3.** acut, subțire. **4.** *(fig.)* superior, deosebit, distins, măreț, ilustru, ales. **5.** important, însemnat. **II.** *s. n.* înălțime.
înamorá *vb.* *(livr.)* a se îndrăgosti, a se amoreza.
înamoráre *s. f.* *(livr.)* îndrăgostire.
înamorát, -ă *adj.* *(livr.)* îndrăgostit, amorezat.
înapói *adv.* **1.** îndărăt. **2.** dinapoi, dindărăt.
înapóia *prep.* dinapoia, dindărătul, după, îndărătul.
înapoiá *vb.* **1.** a restitui, a da. **2.** a rambursa, a restitui. **3.** a reveni, a se întoarce, *(pop.)* a se înturna. **4.** *(fig.; înv.)* a regresa; a decădea.
înapoiát, -ă *adj.* **1.** neevoluat, primitiv, necivilizat, rudimentar. **2.** retrograd, învechit, depășit, reacționar. **3.** arierat.
înapoiére *s. f.* **1.** restituire, rambursare. **2.** întoarcere, revenire, venire, *(pop.)* înturnare. **3.** *(fig.)* regres, declin, decadență, nedezvoltare.
înaripá *vb.* **1.** a întraripa. **2.** a (se) însufleți, a (se) avânta.
înaripát, -ă *adj.* **1.** aripat, întraripat. **2.** *(fig.)* avântat, entuziast, înflăcărat, înfocat.
înarmá *vb.* a (se) arma, *(pop.)* a (se) întrarma.
înaurí *vb.* (rar) a auri.
înaurít, -ă *adj.* *(pop.)* daurit.
înavuți *vb.* a (se) îmbogăți.
înăbușeálă *s. f.* zăduf, arșiță, dogoare; *(p. ext.)* aer greu.
înăbuși *vb.* **1.** a (se) sufoca, a (se) asfixia, a (se) îneca, *(pop.)* a (se) năduși. **2.** a strangula, a sufoca. **3.** a năpădi. **4.** *(fig.)* a reprima, a înfrânge, a suprima.
înăbușíre *s. f.* **1.** asfixie, sufocare, asfixiere, înecare. **2.** *(fig.)* reprimare, suprimare.

înăbușít, -ă *adj.* **1.** asfixiat, înecat, sufocat. **2.** *(fig.)* gâtuit, stins, înecat, sugrumat. **3.** *(fig.)* reprimat.
înăbușítor, -oáre *adj.* **1.** sufocant, asfixiant, înecăcios, *(pop.)* năbușitor. **2.** sufocant, *(pop.)* zăpușit.
înăcrí *vb.* *(pop.)* **1.** a (se) acri, a (se) oțeti. **2.** a se acri, a se altera, a se strica, *(reg.)* a se mocni.
înăcrít, -ă *adj.* **1.** acrit, oțetit, acru. **2.** alterat, descompus, fermentat, stricat. **3.** *(fig.)* ursuz, posac.
înădușeálă *s. f.* *(reg.)* nădușeală, transpirație.
înăduși *vb.* *(reg.)* a (se) năduși, a transpira.
înălbástri *vb.* **1.** a (se) albăstri, *(reg.)* a (se) mierii. **2.** a colora.
înălbeálă *s. f.* *(pop.)* albire, înălbire.
înălbí *vb.* a (se) albi.
înălbíre *s. f.* albire, *(pop.)* albeală, înălbeală.
înălbít, -ă *adj.* albit.
înălță *vb.* **1.** a (se) ridica, a (se) sui, a (se) urca. **2.** a încăleca. **3.** a crește, a se ridica. **4.** a clădi, a construi, a zidi, *(livr.)* a edifica. **5.** *(fig.)* a proslăvi, a lăuda, a preamări. **6.** a avansa, a promova, a înainta, a ridica. **7.** a se mândri, a se făli, a se infatua, a se împăuna.
înălțáre *s. f.* **1.** ridicare, suire, urcare. **2.** ascensiune. **3.** *(n. pr.; art.)* *~a Domnului* = *(pop.)* Ispas, *(înv.)* Văznesenie. **4.** *(n. pr.; art.)* *~a sfintei cruci* = Ziua crucii, *(pop.)* cârstov. **5.** construcție, zidire, *(livr.)* edificare. **6.** *(fig.)* progres, dezvoltare. **7.** avansare, promovare, *(fig.)* ascensiune.
înălțát, -ă *adj.* **1.** ridicat. **2.** mărit, preamărit, slăvit, serenisim.
înălțătúră *s. f.* (rar) ridicătură, dâmb; înălțime.
înălțíme *s. f.* **1.** dâmb, ridicătură, vârf, culme, (rar) înălțătură. **2.** altitudine, cotă. **3.** înalt. **4.** (la *pl.*) văzduh. **5.** mărime, statură, talie. **6.** *(fon.)* ton, tonalitate. **7.** grad, rang; *(p. ext.)* prețuire.
înăspri *vb.* **1.** a (se) aspri. **2.** a se încorda, a se agrava, a se înrăutăți.
înăspríre *s. f.* **1.** asprire. **2.** înrăutățire, agravare; încordare.
înăsprít -ă *adj.* **1.** aspru. **2.** *(fig.)* sever, neprietenos, dur.
încadrá *vb.* **1.** a încrăma. **2.** a se potrivi, a se armoniza, a se adapta. **3.** a înconjura, a împresura, a împrejmui. **4.** a se angaja. **5.** a (se) integra.
încadráre *s. f.* **1.** încrămare. **2.** angajare, numire, primire.
încadratúră *s. f.* *(livr.)* ramă.
încái *adv.* *(reg.)* măcar, barem.
încáltea *adv.* *(reg.)* măcar, barem.
încarcerá *vb.* a întemnița, a închide.
încarceráre *s. f.* întemnițare, detențiune.
încartirui *vb.* a cartirui.
încartiruíre *s. f.* cartiruire.
încasá *vb.* **1.** a lua, a primi, a obține. **2.** a percepe, a strânge, a aduna.
încasatór, -oáre *s. m. f.* taxator.
încă *adv.* **1.** chiar, tocmai. **2.** deja. **3.** tot. **4.** tot, totuși. **5.** mai.
încăibărá *vb.* *(reg.)* a se încăiera.
încăierá *vb.* **1.** a se încăibăra. **2.** (rar) a ataca, a hărțui. **3.** *(fig.)* a se înfrunta, *(fig.)* a se ciocni.
încăieráre *s. f.* **1.** bătaie, luptă; încăierat, încăierătură. **2.** harță, hărțuială. **3.** înfruntare, *(fig.)* ciocnire.
încăierát *s. n.* *(reg.)* încăierare, bătaie, luptă.
încăierătúră *s. f.* (rar) încăierare, bătaie, luptă.
încălárá *vb.* *(înv.)* a încăleca.
încălăráre *s. f.* *(înv.)* încălecare.
încălcá *vb.* **1.** a cotropi, a invada. **2.** *(fig.)* a nesocoti, a silui.
încălcáre *s. f.* **1.** cotropire, invadare. **2.** *(fig.)* nesocotire, nerespectare; abatere, violare.
încălecá *b.* **1.** a călări, a încălăra. **2.** a se suprapune, a coincide. **3.** *(fig.)* a domina, a supune, a stăpâni.
încălecáre *s. f.* încălărare.
încălecát, -ă *adj.* **1.** călare. **2.** suprapus.
încălță *vb.* **1.** a-și trage, a-și pune. **2.** *(fig.)* a înșela, a păcăli, a îmbrobodi, a prosti.

încălțáre *s. f.* **1.** încălțat. **2.** (la *pl.*) încălțăminte.
încălțát *s. n.* încălțare.
încălțăminte *s. f. sg.* (*înv.; reg.*) încălțări.
încălțări *s. f. pl.* (*înv.; reg.*) încălțăminte.
încălțătór *s. n.* limbă.
încălzí *vb.* **1.** a încinge, a înfierbânta. **2.** a se înmuia. **3.** (*fig.*) a (se) înflăcăra, a (se) entuziasma, a (se) însufleți.
încălzíre *s. f.* încălzit[1].
încălzít[1] *s. n.* încălzire.
încălzit[2]**, –ă** *adj.* (*fig.*) înflăcărat, entuziasmat.
încăpătór, –oáre *adj.* larg, spațios, cuprinzător.
încăpățînà *vb.* **1.** a se îndărătnici, (*livr.*) a se obstina. **2.** a se ambiționa, a se îndârji, a persevera, a stărui.
încăpățînáre *s. f.* **1.** îndărătnicie, (*livr.*) obstinație. **2.** dârzenie, perseverență, stăruință, tenacitate, (rar) cerbicie.
încăpățînát, –ă *adj.* **1.** îndărătnic, recalcitrant, refractar, (*fam; peior.*) capsoman. **2.** ambițios, îndârjit, perseverent, stăruitor.
încăpeá *vb.* **1.** a intra. **2.** a cuprinde, a conține. **3.** a ajunge, a intra. **4.** a trece, a străbate, a pătrunde.
încăpére *s. f.* cameră, odaie, (*reg.*) casă, sobă.
încăputá *vb.* a căputa.
încărcá *vb.* **1.** a umple. **2.** a (se) acoperi, a (se) umple. **3.** (*fig.*) a exagera. **4.** (*fig.*) a se întrema.
încărcáre *s. f.* încărcat, umplere.
încărcát, –ă *adj.* **1.** plin, umplut. **2.** împovărat, îngreuiat, îngreunat. **3.** doldora, ticsit, înțesat. **4.** greu, irespirabil, sufocant, viciat, înăbușitor. **5.** (*fig.*) exagerat, scump, exorbitant.
încărcătór *s. n.* (*tehn.*) elevator.
încărcătúră *s. f.* **1.** încărcare. **2.** (*înv.*) podvadă. **3.** greutate, povară, tonaj. **4.** umplutură.
încărunți *vb.* a cărunți, a albi; (*p. ext.*) a îmbătrâni.
încătușá *vb.* a înlănțui, a ferecа, a lega.
încătușát, –ă *adj.* înlănțuit, ferecat, legat.
încâlceálă *s. f.* **1.** încâlcire, încurcătură, încâlcitură, amestecătură, (*livr.*) mixtură. **2.** complicație, încurcătură.
încâlcí *vb.* **1.** a (se) amesteca, a (se) încurca. **2.** a (se) complica, a (se) încurca.
încâlcíre *s. f.* **1.** complicare, încurcare. **2.** amestecătură, încurcătură, încâlceală, (*livr.*) mixtură, (*fam.*) talmeș-balmeș.
încâlcít, –ă *adj.* **1.** amestecat, încurcat. **2.** (*fig.*) întortocheat, sucit, complicat. **3.** (*fig.*) confuz, neclar, obscur. **4.** neciteț, ilizibil, neclar.
încâlcitúră *s. f.* încâlcire.
încântá *vb.* **1.** a fermeca, a fascina, a vrăji, a seduce, (*fig.*) a magnetiza. **2.** a ademeni, a (se) amăgi, a (se) înșela, a (se) păcăli.
încântáre *s. f.* **1.** farmec, vrajă, fermecare, seducție. **2.** fascinație, magie, vrajă, farmec, (*fig.*) poezie.
încântát, –ă *adj.* **1.** fermecat, vrăjit, fascinat, sedus, captivat. **2.** fericit, radios. **3.** (rar) încântător.
încântătór, –oáre *adj.* **1.** atrăgător, fermecător, seducător, fascinant, șarmant, (*fig.*) delicios. **2.** admirabil, remarcabil, deosebit. **3.** feeric, minunat, (*fig.*) îmbătător. **4.** adorabil, fermecător.
încârdoșá *vb.* (*reg.*) a se asocia, a se înhăita, a se încârdui.
încârdui *vb.* a (se) întovărăși.
încârligá *vb.* a (se) îndoi, a (se) încovoia; a (se) încolăci.
încârligát, –ă *adj.* îndoit, încovoiat, strâmbat.
încârlionțá *vb.* a (se) cârlionța.
încăt *adv.* întrucât.
începătór, –oáre **1.** *adj.* inițial. **2.** *s. m. f.* debutant, (*livr.*) neofit, novice, (*fam.*) ageamiu, (*fig.*) boboc. **3.** (rar) inițiator.
începătúră *s. f.* (*înv.*) **1.** început, origine, obârșie, sursă. **2.** exemplu, pildă. **3.** paragraf.
începe *vb.* **1.** a deschide, a inaugura, a porni. **2.** a iniția. **3.** a debuta. **4.** a se arăta, a se ivi, a se manifesta. **5.** a se porni, a se produce, a se stârni, (*înv.*) a concepe, a procrea.

începére *s. f.* **1.** inițiere. **2.** deschidere, inaugurare. **3.** dezlănțuire, pornire, izbucnire, stârnire.
începút *s. n.* **1.** debut, (*fig.*) start. **2.** obârșie, origine, (*livr.*) sorginte, (*înv.*) începătură, (*fig.*) izvor. **3.** cap, frunte.
încercá *vb.* **1.** a proba, a verifica, (*pop.*) a cerca. **2.** a experimenta, a proba. **3.** a căuta, a tatona, (*reg.*) a probălui. **4.** a se strădui, a năzui, a se sili, (*pop.*) a cerca, a se trudi. **5.** a îndura, a suferi, a suporta, a răbda.
încercáre *s. f.* **1.** verificare, probă. **2.** tentativă, străduință, silință, efort. **3.** (sport; la rugbi) eseu. **4.** necaz, neajuns, dificultate, primejdie, suferință. **5.** (*înv.*) experiență, practică; cunoaștere.
încercát *s. n.* încercare.
încercát, –ă *adj.* **1.** probat, verificat, (*înv.*) probăluit. **2.** bun, capabil, competent, destoinic, dotat, experimentat, înzestrat, versat. **3.** pățit. **4.** (*fig.*) călit.
încercănát, –ă *adj.* cercănat.
încercuí *vb.* **1.** a împresura, a înconjura, a învălui. **2.** a asedia.
încercuíre *s. f.* înconjurare.
încét, înceátă **I.** *adj.* **1.** liniștit, lin, domol, lent, potolit. **2.** greoi, moale, molatic, molâu. **II.** *adv.* **1.** agale, alene, binișor, încetinel, încetișor, (*pop.*) cătinel. **2.** (*muz.*) adagio, lento, rar. **3.** (*muz.*) piano. **4.** greu, lent. **5.** molcom, potolit.
încetá *vb.* **1.** a conteni, a se opri. **2.** a se liniști, a se domoli, a se potoli, a se calma. **3.** a dispărea, a trece.
încetáre *s. f.* contenire, întrerupere, oprire, sfârșit.
încetățení *vb.* **1.** a indigena. **2.** (*fig.*) a se înrădăcina, a se statornici.
încetí *vb.* (*înv.*) a se asocia, a se întovărăși.
încetinél, –ícă **1.** *adj.* domol, potolit. **2.** *adv.* încetișor, agale, alene, lin, ușurel, încet, (*pop.*) cătinel.
încetiní *vb.* **1.** a micșora, a reduce. **2.** a potoli, a domoli; (*p. ext.*) a întârzia, a amâna.
încetiníre *s. f.* **1.** micșorare, reducere. **2.** potolire, domolire.
încetinít, –ă *adj.* **1.** micșorat, moderat, redus. **2.** domolit, liniștit, potolit.
încetișór *adv.* încetinel, alene, agale, domol, încet, lin, (*pop.*) cătinel.
încețoșá *vb.* **1.** a se înnegura. **2.** (*fig.*) a se împăinjeni, a se întuneca.
încețoșát, –ă *adj.* **1.** cețos, înnegurat, nebulos, neguros, pâclos. **2.** neclar, tulbure. **3.** (*fig.*) împăienjenit.
închegá *vb.* **1.** a (se) coagula, (*livr.*) a (se) conglutina. **2.** a se îngroșa, a se învârtoșa, a se lega. **3.** (*fig.*) a se forma.
închegáre *s. f.* **1.** coagulare; unire, lipire. **2.** îngroșare, învârtoșare, legare. **3.** (*fig.*) întrupare, materializare.
închegát, –ă *adj.* **1.** coagulat. **2.** îngroșat, învârtoșat, legat. **3.** coerent, omogen.
închegătoáre *s. f.* (*bot.; reg.*) **1.** năprasnică. **2.** pojarniță, sunătoare.
încheiá *vb.* **1.** a închide, (*reg.*) a îmbumba. **2.** a îmbina, a uni, a asambla, a reuni. **3.** a concluda. **4.** a lichida, a sfârși, a termina. **5.** a redacta, a alcătui, a dresa. **6.** (*înv.*) a completa, a întregi.
încheiát, –ă *adj.* **1.** închis, (*reg.*) îmbumbat. **2.** îmbinat, împreunat. **3.** isprăvit, terminat, (*înv.*) săvârșit. **4.** deplin, împlinit, întreg. **5.** (rar) bine legat, voinic.
încheiére *s. f.* **1.** închidere, (*reg.*) îmbumbare. **2.** concluzie. **3.** închidere, sfârșit, terminare. **4.** (*jur.*) contractare. **5.** epilog, final, sfârșit, (*livr.*) fine. **6.** (*înv.*) statornicire. **7.** semnare.
încheietoáre *s. f.* **1.** cheotoare. **2.** (*bot.; reg.*) urechea-șoarecelui; vulturică.
încheietúră *s. f.* (*anat.*) **1.** articulație, (*fam.; fig.*) balamale. **2.** (*înv.*) concluzie.
închíde *vb.* **1.** a încuia. **2.** a (se) fereca, a (se) zăvorî. **3.** a (se) acoperi, a (se) astupa. **4.** a se cicatriza, a se vindeca. **5.** a încheia, (*reg.*) a îmbumba. **6.** a se înfunda. **7.** a îngrădi, a împrejmui, (*pop.*) a țărcui. **8.** (*jur.*) a aresta, a întemnița, a deține, a izola. **9.** a se retrage, a se izola. **10.** (*fig.*) a conține, a cuprinde. **11.** a se întuneca, a se înnora, a se mohorî.

închiná *vb.* **1.** a se ruga. **2.** a se înclina, a se prosterna. **3.** a se pleca, a se preda, a se supune. **4.** a (se) consacra, a (se) dărui, a (se) dedica, a (se) devota. **5.** a dedica, a oferi. **6.** a toasta, a cinsti. **7.** (*înv.*) a capitula.

închinăre *s. f.* **1.** rugăciune, rugă, închinăciune. **2.** înclinare, prosternare. **3.** consacrare, dedicare, devotare, destinare. **4.** dedicație.

închinăciúne *s. f.* (*înv.*) **1.** rugăciu ne. **2.** plecăciune, ploconeală, reverență, temenea; salut.

închinătór, -oáre *s. m. f.* **1.** credincios. **2.** (*înv.*) adorator, admirator.

închinătúră *s. f.* (*înv.*) închinare.

închipuí *vb.* **1.** a-și imagina. **2.** a imagina, a plăsmui, a proiecta, a alcătui, a inventa, a scorni. **3.** a reprezenta, a simboliza; a forma. **4.** (*pop.*) a face, a întocmi, a înjgheba.

închipuíre *s. f.* **1.** imaginație, fantezie. **2.** plăsmuire, ficțiune, iluzie, halucinație. **3.** idee, gând, părere, opinie, presupunere. **4.** (rar) chip, imagine. **5.** iluzie, utopie, (*livr.*) irealitate.

închipuit -ă *adj.* **1.** imaginar, imaginat, fictiv, ireal, născocit, plăsmuit, scornit. **2.** fantezist, iluzoriu, irealizabil, ireal, fals, utopic, (*livr.*) himeric. **3.** bănuit, presupus. **4.** încrezut, înfumurat, fudul, grandoman, îngâmfat, mândru, orgolios, trufaș, vanitos.

închircí *vb.* (*reg.*) **1.** a se chirci. **2.** a degenera, a se pipernici.

închircít, -ă *adj.* (*reg.*) **1.** chircit, ghemuit, strâns. **2.** degenerat, nedezvoltat, pipernicit, pirpiriu, pricăjit.

închiriá *vb.* (*înv.; pop.*) a tocmi, (*reg.*) a năimi.

închiriére *s. f.* locație, (*reg.*) năimeală.

închís[1] *s. n.* închidere.

închís[2]**, -ă** *adj.* **1.** încuiat, ferecat, zăvorât. **2.** acoperit, astupat. **3.** astupat, înfundat, (*pop.*) pecetluit. **4.** oprit. **5.** încheiat, (*reg.*) îmbumbat. **6.** împrejmuit, îngrădit. **7.** (*jur.*) arestat, deținut, întemnițat. **8.** retras, izolat. **9.** stătut, viciat. **10.** (*med.*) cicatrizat, vindecat. **11.** întunecat. **12.** înnegurat, înnorat, întunecat, întunecos, mohorât, plumburiu. **13.** (*fon.; înv.*) jos. **14.** (*fig.*) insociabil, morocănos, necomunicativ, neprietenos, posac, ursuz; antipatic.

închisoáre *s. f.* temniță, pușcărie, penitenciar, arest, (*pop.*) prinsoare, (*reg.*) cremenal, (*fam.*) gherlă, (*fam.; fig.*) dubă, răcoare, (*arg.*) zdup, țuhaus.

închistá *vb.* (*fig.*) a se izola.

închistát, -ă *adj.* izolat.

încinchít, -ă *adj.* (*reg.*) strâns, ghemuit.

încincít, -ă *adj.* cvintuplu.

încínge[1] *vb.* **1.** a arde, a încălzi, a înfierbânta. **2.** a se înfierbânta, a se coace. **3.** a dogori, a înfierbânta. **4.** (*fig.*) a consuma, a mistui. **5.** (*fig.*) a se aprinde, a se înflăcăra. **6.** (*fig.*) a se înteți, a se intensifica. **7.** a se aprinde, a fermenta, a se strica, a se altera.

încínge[2] *vb.* **1.** (*înv.*) a (se) împrejura. **2.** a înfășura, a strânge, a lega. **3.** (*fig.*) a înconjura, a împresura, a cuprinde.

încíns, -ă *adj.* **1.** înfierbântat[1]. **2.** (*fig.*) aprins[2], înflăcărat, întețit. **3.** stricat, alterat, fermantat, aprins[2].

înciudá *vb.* a (se) necăji, a (se) supăra, (*pop.*) a (se) ciudi.

înciudáre *s. f.* ciudă, necaz, pizmă, ranchiună.

înciudát, -ă *adj.* ciudos, necăjit, supărat.

încleiá *vb.* **1.** a (se) lipi. **2.** (*tehn.*) a ancola.

încleiálă *s. f.* încleiere, lipire.

încleiére *s. f.* **1.** încleială, lipire. **2.** (*tehn.*) ancolare.

încleștá *vb.* **1.** a strânge. **2.** a (se) contracta, a (se) crispa. **3.** a se încăriera. **4.** (*fig.*) a se înteți.

încleștáre *s. f.* **1.** strângere, strâns. **2.** contractare, crispare. **3.** încăierare.

încleștát, -ă *adj.* **1.** strâns. **2.** contractat. **3.** (*fig.*) înverșunat, aprig, aspru, crunt, violent.

înclináː *vb.* **1.** a (se) apleca. **2.** a saluta, a (se) pleca, a (se) închina. **3.** a (se) lăsa, a (se) strâmba, (*pop.*) a se hâi, a (se) șoldi. **4.** a se închina, a se pleca, a se prosterna.

înclináre *s. f.* **1.** (*geom.*) înclinație. **2.** (*fig.*) vocație, dispoziție, înclinație, talent, predispoziție, har, aplecare.

înclinát, -ă *adj.* **1.** oblic; încovoiat. **2.** plecat, aplecat, povârnit, prăvălit, (*pop.*) hâit, (*reg.*) șoldit.

înclinăție *s. f.* **1.** înclinare. **2.** (*fig.*) vocație, atracție, înclinare, predispoziție.

încolăcí *vb.* **1.** a (se) înfășura, a (se) încovriga; a (se) încârliga, a (se) încolăci. **2.** a o coti, a șerpui.

încolăcíre *s. f.* înfășurare, încolăceală, încolăcitură.

încolăcít, -ă *adj.* învârtit, înfășurat; încovrigat, îndoit.

încolăcitúră *s. f.* încolăcire.

încolătăcí *vb.* (*reg.*) a (se) încolăci.

încolți *vb.* **1.** a răsări, a germina. **2.** a apărea, a se ivi, a se forma, a se naște. **3.** (*fig.*) a cuprinde, a copleși.

încolțíre *s. f.* germinare; încolțit[1], răsărire.

încolțít[1] *s. n.* încolțire.

încolțít[2]**, -ă** *adj.* răsărit, germinat.

încondeiá *vb.* **1.** (*pop.*) a împistri, a scrie. **2.** (*fig.*) a defăima, a calomnia, a ponegri.

încondeiát, -ă *adj.* **1.** (*reg.*) împistrit. **2.** (*pop.*) înnegrit. **3.** (*fig.*) defăimat, calomniat, ponegrit.

încónjur *s. n.* **1.** ocol, ocolire. **2.** tur.

înconjurá *vb.* **1.** a ocoli, (*înv.*) a împrejura. **2.** a împrejmui, a închide, a îngrădi. **3.** a încercui, a împresura, a asedia. **4.** (*înv.; fig.*) a cruța, a menaja.

încontínuu *adv.* mereu, întruna, necontenit, neîncetat, permanent, pururi, veșnic.

încontrá *vb.* (*pop.*) a se împotrivi, a se opune; a se contrazice.

încontráre *s. f.* ceartă, sfadă, contrazicere.

încordá *vb.* (*fig.*) a se înăspri.

încordáre *s. f.* **1.** încordătură, întindere. **2.** nervozitate.

încordát, -ă *adj.* **1.** întins, strâns. **2.** (*fig.*) concentrat, atent, vigilent; înfrigurat, febril. **3.** acordat. **4.** (*fig.*) înăsprit, neprietenos.

încordătór *s. n.* (*reg.*) cordar, întinzător, slobozitor.

încordătúră *s. f.* (*înv.*) încordare, întindere; tensiune; spasm.

încornorá *s. f.* (*fig.*) **1.** a exagera, a înflori. **2.** a înșela, a trăda. **3.** a exagera.

încornorát, -ă **I.** *adj.* **1.** (*pop.*) cornut. **2.** (*fig.*) umflat, înflorit. **3.** înșelat, trădat. **II.** *s. m. art.* (*pop.*) dracul, diavolul.

încoroná *vb.* **1.** a încununa. **2.** (*fig.*) a încununa, a desăvârși.

încoronát, -ă *adj. cap* ~ = suveran, monarh.

încorporá *vb.* **1.** a îngloba, a include. **2.** a anexa, a alipi. **3.** a înrola, a recruta. **4.** (*înv.*) a se întrupa, a se încarna.

încorporáre *s. f.* încorporație.

încorporáție *s. f.* încorporare.

încorsetá *vb.* (*fig.*) a îngrădi, a încătușa.

încorsetáre *s. f.* (*fig.*) îngrădire, încătușare.

încorsetát, -ă *adj.* (*fig.*) îngrădit, încătușat, rigid, formalist.

încotoșmănă *vb.* a (se) înfofoli.

încotoșmănát, -ă *adj.* înfofolit.

încotró *adv.* **1.** unde. **2.** oriunde, orișiunde.

încotrová *adv.* (*pop.*) undeva.

încovoiá *vb.* **1.** a (se) îndoi, a (se) arcui; (*spec.*) a (se) curba. **2.** (*fig.*) a se umili.

încovoiálă *s. f.* încovoietură, arcuire, curbură.

încovoiát, -ă *adj.* **1.** îndoit, curb, curbat, arcuit. **2.** cocârjat, cocoșat, gârbov.

încovoietúră *s. f.* îndoitură, curbură, încovoială, sinuozitate.

încovrigá *vb.* a (se) încolăci, a (se) ghemui, a (se) încârliga.

încovrigát, -ă *adj.* încârligat, încolăcit, încovoiat, îndoit.

încrâncená *vb.* a se crâncena, a se înfiora; a se încleșta.

încrâncenáre *s. f.* **1.** înfiorare. **2.** încăierare, încleștare.

încrâncenát, -ă *adj.* **1.** înspăimântat, înfiorat. **2.** (*fig.*) crâncen, neîndurător.

încréde *vb.* **1.** a crede, a conta, a se bizui, a se încredința. **2.** (*pop.*) a se fuduli, a se făli.

încrédere *s. f.* **1.** (*pop.*) crezare, (*fig.*) credit. **2.** (*livr.*) confiență, credință. **3.** nădejde, siguranță. **4.** optimism.

încredință *vb.* **1.** a da, a înmâna, (*livr.*) a confia. **2.** a asigura, a confirma, a garanta. **3.** (*reg.*) a (se) logodi.
încredințáre *s. f.* (rar) act, certificat, adeverință.
încremeneálă *s. f.* (rar) încremenire.
încremení *vb.* **1.** a înlemni, a împietri, a înmărmuri, a înțepeni. **2.** a uimi. **3.** a sta, a se opri.
încremenire *s. f.* nemișcare, neclintire, înmărmurire, consternare, încremeneală.
încremenít, -ă *adj.* **1.** înmărmurit, înlemnit, consternat. **2.** fix, imobil, pironit.
încreți *vb.* **1.** (*geol.*) a se cuta. **2.** a (se) zbârci, a (se) rida. **3.** (*fig.*) a se încrâncena, a se înfiora. **4.** a ondula, a cârlionța.
încrețíre *s. f.* **1.** (*geol.*) cutare. **2.** ridare, zbârcire, (*fam.*) smochinire. **3.** buclare, cârlionțare, ondulare.
încrețít, -ă *adj.* **1.** creponat. **2.** ridat, zbârcit, (*fam.*) smochinit, (*fig.*) brăzdat. **3.** buclat, cârlionțat, creț, ondulat.
încrețitúră *s. f.* **1.** cută, creț. **2.** rid, zbârcitură. **3.** (*anat.*) cută, pliu.
încrezătór, -oáre *adj.* **1.** credul, confient. **2.** optimist.
încrezút, -ă *adj.* îngâmfat, înfumurat, închipuit, fudul, mândru, infatuat, orgolios, vanitos, trufaș, (*livr.*) prezumțios, (*fig.*) bățos.
încropí *vb.* a înjgheba, a înfiripa.
încropít, -ă *adj.* înjghebat, înfiripat.
încrucí *vb.* (*pop.*) a se cruci.
încrucișá *vb.* **1.** a se interfera, a se intersecta, a se întretăia. **2.** (*înv.*) a cruci. **3.** a (se) goni, a (se) împerechea, a (se) împreuna, (*pop.*) a (se) căței, (*reg.*) a (se) pui. **4.** a se amesteca, a se corci.
încrucișáre *s. f.* **1.** interferență, intersectare, întretăiere. **2.** intersecție, răscruce, răspântie, (*pop.*) cruce, furca-drumului, (*reg.*) crucișătură. **3.** amestecare, corcire.
încrucișát[1] *s. n.* încrucișare.
încrucișát[2], **-ă** *adj.* **1.** întretăiat. **2.** împerecheat, amestecat, corcit. **3.** șașiu, chiorâș, cruciș, strabic, (*pop.*) zbanghiu, (*reg.*) chior.
încrucít, -ă *adj.* (*pop.*) crucit.
încruntá *vb.* **1.** a se posomorî. **2.** (*înv.*) a se înroși.
încruntáre *s. f.* posomoreală.
încruntát, -ă *adj.* **1.** îmbufnat, mohorât, posomorât, posac. **2.** (*înv.*) însângerat.
încruși *vb.* (*reg.*) a argăsi.
încrușít, -ă *adj.* (*reg.*) argăsit.
încuiá *vb.* **1.** a închide. **2.** a (se) fereca, a (se) zăvorî. **3.** a se izola. **4.** (*fig.*) a înfunda. **5.** (*pop.*) a (se) constipa.
încuiát[1] *s. n.* încuiere.
încuiát[2], **-ă** *adj.* **1.** ferecat, închis, zăvorât. **2.** (*fig.*) îngust, mărginit, nesociabil, redus, limitat. **3.** (*pop.*) constipat.
încuibá *vb.* **1.** a se oploși, a se cuibări. **2.** (*fig.*) a se înrădăcina, a se înțeleni.
încuibát, -ă *adj.* (*fig.*) înrădăcinat.
încuiére *s. f.* **1.** încuiat[1]. **2.** (*pop.*) constipație.
încuietoáre *s. f.* **1.** clanță, ivăr. **2.** ivăr, zăvor.
încuietúră *s. f.* (*pop.*) constipație.
încujbá *vb.* (*înv.; reg.*) **1.** a (se) încovoia, a (se) îndoi, a (se) curba. **2.** (*fig.*) a (se) îndupleca, a (se) convinge.
încujbáre *s. f.* (*înv.; reg.*) **1.** încovoiere, îndoire. **2.** sinuozitate, șerpuitură. **3.** (*fig.*) înduplecare, convingere.
încujbát, -ă *adj.* (*înv.; reg.*) încovoiat, strâmb, cocoșat.
încumetá *vb.* **1.** a îndrăzni, a cuteza. **2.** a se bizui, a se încrede.
încumetáre *s. f.* cutezanță, curaj, dârzenie, temeritate, (*livr.*) întrepiditate.
încumetrí *vb.* **1.** a se cumetri, a se încuscri. **2.** a se asocia, a se întovărăși.
încunoștință *vb.* a înștiința, a informa, a comunica, a anunța.
încunoștințáre *s. f.* **1.** înștiințare, informare, anunțare. **2.** aviz, anunța, înștiințare, mesaj.
încununá *vb.* **1.** a încorona. **2.** (*fig.*) a încorona, a desăvârși.
încununáre *s. f.* (*fig.*) desăvârșire.

încurá *vb.* (*înv.; reg.*) a alerga, a fugi, a goni.
încuráre *s. f.* (*înv.; reg.*) cavalcadă, cursă, întrecere.
încurajá *vb.* **1.** a îmbărbăta, a însufleți, a stimula, a îndemna. **2.** a sprijini, a stimula, a favoriza.
încurajáre *s. f.* îmbărbătare, sprijinire, stimulare.
încuraját, -ă *adj.* îmbărbătat.
încurajatór, -oáre *adj.* stimulativ, emulativ.
încuráre *s. f.* (*înv.; reg.*) alergare, cavalcadă, cursă; (*p. ext.*) năvală, incursiune.
încurcá *vb.* **1.** a (se) amesteca, a (se) încâlci. **2.** a (se) zăpăci. **3.** a (se) rătăci. **4.** a stânjeni, a stingheri, a incomoda, a deranja. **5.** (*fig.*) a întârzia, a zăbovi.
încurcát, -ă *adj.* **1.** amestecat, încâlcit. **2.** întortocheat, sucit. **3.** confuz, neclar, nelămurit, nedeslușit, echivoc, complicat, obscur. **4.** stingherit, stânjenit, jenat, tulburat.
încurcătúră *s. f.* **1.** încâlcitură. **2.** ~ *de mațe* = ocluzie intestinală, ileus. **3.** belea, bucluc, necaz. **4.** confuzie. **5.** jenă, tulburare.
încuviință *vb.* a consimți, a permite, a accepta, a admite, a aproba.
încuviințáre *s. f.* aprobare, consimțământ, asentiment, aviz, permisiune.
îndárn *adv.* (*înv.*) zadarnic, degeaba, inutil.
îndátă *adv.* imediat, numaidecât, acum, acuși.
îndatorá *vb.* **1.** a se împrumuta. **2.** a se obliga, a se angaja.
îndatorát, -ă *adj.* **1.** dator. **2.** obligat, recunoscător.
îndatoríre *s. f.* **1.** datorie, însărcinare, obligație, sarcină. **2.** (rar) atenție, politețe.
îndatoritór, -oáre *adj.* atent, serviabil, binevoitor, amabil, (*livr.*) complezent, politicos, (*fam.*) săritor.
îndărăt *adv.* înapoi.
îndărătnic, -ă *adj.* **1.** încăpățânat, recalcitrant, nesupus; (*p. ext.*) stăruitor, perseverent, îndârjit. **2.** (rar) restanțier.
îndărătnicí *vb.* a se încăpățâna, (*livr.*) a se obstina; (*p. ext.*) a persevera.
îndărătnicíe *s. f.* încăpățânare, (*livr.*) obstinație; (*p. ext.*) stăruință, perseverență.
îndărătul *prep.* dinapoia, înapoia, după.
îndătiná *vb.* (rar) a se obișnui, a se deprinde.
îndătinát, -ă *adj.* **1.** înrădăcinat. **2.** deprins, obișnuit.
îndârjí *vb.* a (se) înverșuna, a (se) înfuria, a (se) întărâta.
îndârjíre *s. f.* înverșunare, întărâtare.
îndârjít, -ă *adj.* dârz, stăruitor, perseverent, înverșunat, întărâtat, mânios, pornit.
înde *prep.* (*înv.; reg.*) **1.** între. **2.** spre, către.
îndeajúns *adv.* destul, suficient, (*reg.*) bugăt, (*înv.*) îndestul.
îndeaproápe *adv.* amănunțit, atent, minuțios.
îndeletnicí *vb.* a se ocupa.
îndeletnicíre *s. f.* **1.** meserie, ocupație, profesiune, (*înv.*) marafet. **2.** activitate, preocupare, treabă, (*livr.*) travaliu.
îndelúng, -ă *adj.* îndelungat.
îndelungát, -ă *adj.* **1.** îndelung, lung, prelung. **2.** mult, lung, îndelung.
îndemână *vb.* (*reg.*) a se înlesni.
îndemânáre *s. f.* iscusință, abilitate, pricepere, dibăcie, dexteritate, ușurință.
îndemânátic, -ă *adj.* **1.** iscusit, dibaci, abil, priceput, (*fig.*) breaz. **2.** comod. **3.** ager, deștept, inteligent, istet, (*fig.*) dezghețat. **4.** (*înv.*) potrivit, favorabil.
îndemână *adv.* ușor, comod, lesnicios.
îndemânós, -oásă *adj.* (*reg.*) comod.
îndémn *s. n.* **1.** îmbold, impuls, stimulent, pornire. **2.** îndrumare, învățătură, povață, sfat, (*pop.*) învățătură.
îndemná *vb.* a îmboldi, a stimula, a impulsiona; a îmbia.
îndemnáre *s. f.* îndemn.
îndeosébi *adv.* chiar, tocmai.
îndepărtá *vb.* **1.** a înlătura. **2.** a concedia. **3.** a se abate, a devia, a divaga.
îndepărtáre *s. f.* **1.** depărtare, distanță.

2. înlăturare, eliminare. 3. concediere, scoatere; destituire. 4. abatere, deviere, deviație.

îndepărtát, -ă *adj.* depărtat.

îndeplini *vb.* 1. a efectua, a executa, a săvârși, a face, a înfăptui, a realiza. 2. a efectua, a executa, a presta, a-și satisface. 3. a aplica, a executa.

îndeplinire *s. f.* 1. înfăptuire, executare, realizare. 2. prestare, executare, prestație. 3. aplicare, executare.

îndesá *vb.* 1. a înghesui, a burduși, a bucși, a îngrămădi, a ticsi. 2. a bate, a bătători, a bătuci, a presa. 3. a se aduna, a se îngrămădi, a se înghesui. 4. (*pop.*) a se grăbi.

îndesát, -ă *adj.* 1. îngrămădit, înghesuit[2]. 2. greu, puternic, apăsat. 3. compact, dens, masiv. 4. bondoc.

îndesí *vb.* a (se) înmulți, a (se) crește.

îndesíre *s. f.* sporire, desime.

îndestúl, -ă *adj.* (*înv.*) destul, suficient.

îndestulá *vb.* a (se) sătura.

îndestulare *s. f.* belșug, abundență, bogăție, îmbelșugare, prisos, (*livr.*) opulență.

îndestulát, -ă *adj.* 1. abundent, bogat, îmbelșugat. 2. copios, îmbelșugat, (*fig.*) princiar.

îndestulătór, -oáre I. *adj.* 1. destul, suficient. 2. mulțumitor, satisfăcător. II. *adv.* îndeajuns, destul.

îndiguí *vb.* a stăvili, a zăgăzui.

îndiguíre *s. f.* zăgăzuire.

îndiguít, -ă *adj.* zăgăzuit.

îndobitocí *vb.* a (se) prosti, a (se) tâmpi, a (se) abrutiza.

îndobitocít, -ă *adj.* prostit, tâmpit.

îndoí *vb.* 1. a împături, a plia, a strânge. 2. a (se) arcui, a (se) curba, a (se) încovoia, (*livr.*) a (se) cambra. 3. a se gârbovi, a se cocârja, a se cocoșa, a se gheboșa. 4. a dubla; (*p. ext.*) a înmulți, a mări, a spori. 5. a subția, a dilua. 6. (*reg.*) a se codi, a ezita, a șovăi, a pregeta.

îndoiálă *s. f.* 1. neîncredere, ezitare, șovăială; îndoire, (*livr.*) indecizie, (*pop.*) preget. 2. (rar) îndoire.

îndoiélnic, -ă *adj.* 1. dubios, echivoc, discutabil, problematic, (*livr.*) improbabil, indecis, (*fig.*) nebulos. 2. suspect, necurat. 3. șovăitor, nehotărât, ezitant, fluctuant.

îndoíme *s. f.* (*înv.*) pereche; familie.

îndoiós, -oásă *adj.* (rar) îndoielnic, nesigur, incert, problematic.

îndoíre *s. f.* 1. împăturire; încovoiere, curbare. 2. (*înv.*) îndoială.

îndoít, -ă *adj.* 1. împăturit, pliat. 2. arcuit, curb, curbat, încovoiat. 3. dublu, dublat, (*p. ext.*) înmulțit, sporit, mărit. 4. subțiat, diluat.

îndoítură *s. f.* 1. arcuire, curbură, încovoială. 2. cotitură, întortochetură, serpentină. 2. (rar) cută, adâncitură.

îndoliá *vb.* a (se) cerni.

îndoliát, -ă *adj.* 1. cernit. 2. trist, îndurerat.

îndopá *vb.* 1. a (se) ghiftui, a (se) îmbuiba. 2. (*reg.*) a îndesa.

îndopáre *s. f.* îndopat.

îndopát[1] *s. n.* îndopare.

îndopát[2], **-ă** *adj.* ghiftuit, îmbuibat.

îndrăcí *vb.* a (se) înfuria, a (se) înrăi, a (se) mânia.

îndrăcíre *s. f.* furie, înverșunare, mânie.

îndrăcít, -ă *adj.* 1. furios, afurisit, rău. 2. teribil, grozav, înfocat, aprins. 3. (*fig.*) drăcos, șmecher.

îndrăgí *vb.* a (se) iubi, a (se) plăcea.

îndrăgít, -ă *adj.* 1. iubit, drag, scump. 2. îndrăgostit.

îndrăgostí *vb.* a se amoreza, a se înamora; (*pop.*) a se iubi.

îndrăgostíre *s. f.* îndrăgire, înamorare.

îndrăgostít, -ă *adj.* amorezat, înamorat.

îndrăzneálă *s. f.* 1. curaj, cutezanță, bravură, neînfricare, semeție, temeritate, (*livr.*) intrepiditate, petulanță. 2. (*livr.*) aplomb.

îndrăznéț, -eáță *adj.* 1. curajos, cutezător, brav, dârz, neînfricat, semeț, viteaz, (*livr.*) intrepid, petulant, temerar. 2. original, excentric. 3. obraznic, arogant, insolent, neobrăzat, nerușinat, sfidător, nepoliticos.

îndrăzní *vb.* 1. a cuteza, a se încumeta, (*pop.*) a se bizui. 2. (*înv.*) a se insufleți.

îndrăznire *s. f.* (*înv.*) îndrăzneală.

îndreá *s. m.* (*reg.*) decembrie.

îndreptá *vb.* 1. (*înv.*) a obli. 2. a (se) destinde, a (se) întinde. 3. a netezi, a nivela. 4. a (se) îmbunătăți, a (se) remedia. 5. a (se) îmbunătăți, a (se) ameliora. 6. a (se) corecta, a (se) corija, a rectifica. 7. a (se) întrema, a (se) însănătoși, a (se) vindeca. 8. a îndruma, a dirija, a călăuzi, a conduce.

îndreptár *s. n.* 1. călăuză, ghid, îndrumar, (*livr.*) vademecum. 2. normativ, regulament, normă.

îndreptáre *s. f.* 1. netezire, nivelare. 2. îmbunătățire, remediere. 3. ameliorare, ameliorație, îmbunătățire. 4. corectare, corijare, rectificare. 5. corectiv, corectură. 6. (*înv.; pop.*) dreptate, dreptățire.

îndreptát, -ă *adj.* 1. netezit, nivelat. 2. înfiripat, însănătoșit, întremat, lecuit, tămăduit, vindecat. 3. corectat, rectificat. 4. (rar) drept, cinstit, corect.

îndreptătór, -oáre *adj.* călăuzitor.

îndreptățí *vb.* a autoriza, a justifica, a îndritui, a îndreptui.

îndreptățíre *s. f.* justificare, motivare, rațiune, temei, (*livr.*) legitimare, legimitate, (*pop.*) noimă.

îndreptățít, -ă *adj.* autorizat, justificat, îndrituit.

îndreptuí *vb.* (*înv.*) a îndreptăți, a justifica.

îndrituí *vb.* (rar) a îndreptăți.

îndrituít, -ă *adj.* (rar) îndreptățit, autorizat.

îndrugá *vb.* 1. a îngăima, a articula, a bălmăji, a îngâna, a mormăi. 2. a flecări, a pălăvrăgi, a sporovăi, a trăncăni. 3. (rar) a înjgheba.

îndrumá *vb.* 1. a (se) călăuzi, a (se) conduce, a (se) ghida, a (se) orienta. 2. a dirija, a regla. 3. a dăscăli, a învăța, a povățui, a sfătui. 4. a instrui, a pregăti. 5. (*reg.*) a porni, a pleca.

îndrumár *s. n.* (rar) îndrumător.

îndrumáre *s. f.* 1. îndreptare, dirijare; călăuzire. 2. indicație, directivă, sfat, povață.

îndrumătór, -oáre 1. *adj.* călăuzitor. 2. *s. n.* îndrumar, ghid, îndreptar, (*livr.*) vademecum. 3. *s. m.* călăuză, ghid, (*livr.*) cicerone. 4. *s. m.* călăuză, povățuitor, sfătuitor, (*livr.*) mentor, (*fam.*) dascăl.

înduioșá *vb.* a emoționa, a impresiona, a mișca, a tulbura.

înduioșáre *s. f.* duioșie, emoție.

înduioșát, -ă *adj.* mișcat, emoționat, impresionat, tulburat.

înduioșătór, -oáre *adj.* 1. mișcător, impresionat, emoționat, patetic, tulburător, vibrant. 2. duios, melancolic, întristător.

îndulcí *vb.* 1. a se înfrupta. 2. a desfăta, a încânta. 3. (*fig.*) a domoli, a estompa, a diminua, a micșora. 4. a (se) îmbuna, a (se) îmblânzi.

îndulcít, -ă *adj.* 1. dulce. 2. (*fig.*) blând, domol.

îndulcitúră *s. f.* (*înv.*) dulceață.

îndumnezeí *vb.* (*livr.*) 1. a diviniza, a deifica, a zeifica. 2. a glorifica, a preamări.

îndumnezeíre *s. f.* divinizare, adorație.

îndumnezeít, -ă *adj.* (*livr.*) ceresc, deificat, divin, divinizat, dumnezeiesc, sfânt, zeificat.

înduplecá *vb.* 1. a convinge, a determina, a hotărî, (*înv.*) a îndemna. 2. a se îndura, a consimți.

înduplecătór, -oáre *adj.* (*înv.*) conciliant, concludent, convingător, decisiv, ilustrativ, pilduitor.

înduplecătúră *s. f.* (*înv.*) îndoitură, cută.

îndurá *vb.* 1. a pătimi, a suferi, a răbda, a suporta. 2. a se înduplecă, a consimți. 3. a se milostivi, a se înduioșa.

înduráre *s. f.* 1. milă, iertare, indulgență, milostivire, (*livr.*) clemență. 2. (*bis.*) ajutor, grație, har, milă.

îndurătór, -oáre *adj.* tolerant, răbdător, indulgent, milostiv, bun.

îndurerá *vb.* 1. a (se) întrista, a (se) amărî, a (se) mâhni. 2. a durea, a întrista, (*fig.*) a răni.

îndureráre *s. f.* mâhnire, întristare, (*fig.*) rănire.

îndurerát, -ă *adj.* trist, amărât.
înduşmăní *vb.* (*reg.*) a se duşmăni, a se urî, a se vrăjmăşi.
înec *s. n.* **1.** înecăciune. **2.** inundare, inundaţie, potop, revărsare, diluviu.
înecá *vb.* **1.** a (se) scufunda. **2.** a inunda, a potopi. **3.** (*fig.*) a se cufunda, a se afunda. **4.** a (se) sufoca, a (se) înăbuşi, a (se) asfixia. **5.** (*fig.*) a copleşi, a înăbuşi. **6.** (*reg.*) a gâtui, a strangula, a sugruma.
înecáre *s. f.* inundare, revărsare.
înecát, -ă *adj.* **1.** scufundat. **2.** inundat, potopit. **3.** asfixiat, înăbuşit, sufocat. **4.** gâtuit, sugrumat, înăbuşit.
înecăcíos, -oásă *adj.* asfixiant, înăbuşitor, sufocant, iritant, (rar) înecător.
înecăciúne *s. f.* **1.** asfixie, sufocare, năduf. **2.** (rar) înec.
înecătór, -oáre *adj.* (rar) înăbuşitor, sufocant, înecăcios, asfixiant.
înfăptuí *vb.* **1.** a realiza, a îndeplini, a face, a crea, a săvârşi. **2.** a realiza, (*pop.*) a isprăvi.
înfăptuíre *s. f.* realizare, îndeplinire, (*concr.*) operă, lucrare.
înfăptuít, -ă *adj.* realizat, îndeplinit.
înfăptuitór, -oáre *s. m. f.* (rar) realizator, creator, făuritor, (*fig.*) făurar.
înfăşá *vb.* a bandaja, a lega.
înfăşát, -ă *adj.* bandajat.
înfăşurá *vb.* **1.** a depăna. **2.** (*fig.*) a cuprinde, a învălui. **3.** a încinge, a strânge. **4.** a (se) încolăci.
înfăţişá *vb.* **1.** a (se) prezenta, a (se) arăta. **2.** a zugrăvi, a reprezenta, a descrie. **3.** a-şi imagina, a-şi închipui, a vedea. **4.** (*jur.*) a compărea.
înfăţişáre *s. f.* **1.** prezentare, descriere, zugrăvire. **2.** aspect, configuraţie, conformaţie, fizionomie, profil, structură, (rar) făptură.
înfeudá *vb.* a supune, a înrobi, a aservi, a subjuga.
înfeudáre *s. f.* supunere, robire, aservire, înrobire, subjugare.
înfiá *vb.* (*jur.*) a adopta
înfiát, -ă *adj.* (*jur.*) adoptiv.
înfierá *vb.* **1.** (*înv.*) a pecetlui. **2.** a stigmatiza, (*înv.*) a pecetlui. **3.** a blama, a condamna, a dezaproba, a reproba, a respinge, (*livr.*) a dezavua, (rar) a sancţiona, (*pop.*) a osândi; a stigmatiza.
înfieráre *s. f.* înfierat[1].
înfierát[1] *s. n.* înfierare, stigmatizare.
înfierát[2], **-ă** *adj.* **1.** stigmatizat, (*înv.*) pecetluit. **2.** (*fig.*) stigmatizat. **3.** (*pop.*) ferecat.
înfierbântá *vb.* **1.** a arde, a încălzi, a încinge. **2.** a dogori, a încinge. **3.** (*fig.*) a se antrena, a se înflăcăra.
înfierbântáre *s. f.* înfierbântat[1].
înfierbântát[1] *s. n.* (rar) înfierbântare.
înfierbântát[2], **-ă** *adj.* **1.** încins. **2.** (*fig.*) înflăcărat, aprins.
înfiére *s. f.* adoptare, adopţie.
înfietór, -oáre *s. m. f.* adoptator.
înfigăréţ, -eáţă *adj.* (*fam.*) băgăcios, băgăreţ, îndrăzneţ.
înfige *vb.* **1.** împlânta, a vârî. **2.** a intra, a se împlânta, a pătrunde. **3.** a trage. **4.** (*fig.*) a interveni, a se amesteca, a se băga.
înfigere *s. f.* împlântare.
înfiinţá *vb.* **1.** a crea, a întemeia, a funda, a institui, a ctitori. **2.** a alcătui, a desemna, a forma, a organiza. **3.** a se prezenta, a se înfăţişa, a apărea.
înfiinţáre *s. f.* **1.** fundare, instituire, întemeiere, creare. **2.** (rar) realizare, executare.
înfiorá *vb.* **1.** a (se) speria, a (se) înfricoşa, a (se) îngrozi. **2.** a (se) emoţiona, a (se) tulbura, a (se) impresiona.
înfioráre *s. f.* **1.** frică, spaimă, nelinişte, groază. **2.** tulburare, emoţie.
înfiorát, -ă *adj.* **1.** speriat, înfricoşat, îngrozit, înspăimântat. **2.** emoţionat, tulburat.
înfiorătór, -oáre *adj.* groaznic, înfricoşător, îngrozitor, oribil, înspăimântător, abominabil, atroce.
înfípt, -ă **I.** *adj.* **1.** nemişcat, neclintit, ţeapăn. **2.** (*fam.*) îndrăzneţ, cutezător, (*p. ext.*) obraznic, arogant. **3.** (*reg.*) isteţ, descurcăreţ. **II.** *adv.* direct.
înfiripá *vb.* **1.** a înjgheba, a încropi. **2.** a se întrema, a se însănătoşi, a se reface. **3.** (*fig.*) a apărea, a se ivi.

înfiripáre *s. f.* **1.** înjghebare, încropire. **2.** întremare, însănătoşire. **3.** (*fig.*) apariţie, ivire.
înfiripát, -ă *adj.* **1.** înjghebat. **2.** întremat, însănătoşit, restabilit, vindecat.
înflăcărá *vb.* **1.** a (se) aprinde, a (se) înfierbânta, a (se) pasiona, a (se) entuziasma. **2.** a (se) înroşi, a se îmbujora.
înflăcăráre *s. f.* ardoare, pasiune, entuziasm, avânt, însufleţire, (*livr.*) fervoare, patos, (*fig.*) aprindere.
înflăcărát, -ă *adj.* **1.** avântat, impetuos, temperamental. **2.** entuziasmat, entuziast, fervent, focos, înfocat, însufleţit, pasionat. (*livr.*) ardent, (*fig.*) aprins.
înflorát, -ă *adj.* înflorit.
înflorí *vb.* **1.** a se deschide, a se desfoia. **2.** (*fig.*) a se dezvolta, a creşte, a prospera. **3.** a se îmbujora, a se lumina. **4.** a împodobi, a ornamenta. **5.** (*fig.*) a exagera, a amplifica.
înflorire *s. f.* belşug, bogăţie, bunăstare, propăşire, prosperitate.
înflorít, -ă *adj.* **1.** deschis, desfoiat. **2.** înflorat. **3.** îmbujorat, împurpurat, rumen, înroşit. **4.** ornamentat, împodobit. **5.** exagerat, hiperbolic.
înfloritór, -oáre *adj.* prosper, (*livr.*) eflorescent.
înfloritúră *s. f.* **1.** podoabă, ornament, broderie. **2.** exagerare.
înfocá *vb.* a (se) înflăcăra, a (se) înroşi, (*fig.*) a (se) aprinde, a (se) încinge.
înfocáre *s. f.* **1.** înflăcărare, entuziasm, ardoare, pasiune, (*livr.*) fervoare, patos, (*fig.*) aprindere. **2.** impetuozitate, vehemenţă, violenţă.
înfocát, -ă *adj.* **1.** fierbinte, aprins, înfierbântat, arzător. **2.** roşu-aprins, viu. **3.** (*fig.*) înflăcărat, însufleţit, pasionat, exaltat, impetuos.
înfofolí *vb.* a (se) încotoşmăna, (*reg.*) a (se) îmbodoli, a (se) cocoloşi.
înfofolít, -ă *adj.* încotoşmănat, (*reg.*) cocoloşit, îmbodolit.
înfoiá *vb.* **1.** a se învolta. **2.** a se umfla, a se zbârli. **3.** a se afăna. **4.** a se făli, a se fuduli, a se infatua, a se împăuna.
înfoiát, -ă *adj.* **1.** bătut, bogat, învolt. **2.** răsfirat, zbârlit. **3.** larg, creţ. **4.** afânat.
înfometá *vb.* a flămânzi.
înfometáre *s. f.* flămânzire.
înfometát, -ă *adj.* flămând, flămânzit, nemâncat, (*livr.*) famelic.
înfrăţí *vb.* **1.** a fraterniza; a (se) împrieteni. **2.** (*bot.*) a lăstări, (*reg.*) a pui.
înfrăţíre *s. f.* **1.** fraternizare; prietenie frăţească. **2.** lăstărire.
înfrăţít, -ă *adj.* solidar, unit.
înfrână *vb.* **1.** a împiedica. **2.** a îmblânzi, a domestici. **3.** (*fig.*) a stăvili, a reţine, a potoli. **4.** (*fig.*) a se stăpâni, a se domina.
înfrânáre *s. f.* (*fig.*) reţinere, abţinere, cumpătare.
înfrânge *vb.* **1.** a învinge, a birui, a bate, a răpune, a răzbi. **2.** a depăşi, a învinge, a răzbi, (*livr.*) a surmonta. **3.** (*fig.*) a înăbuşi, a copleşi, a doborî.
înfrângere *s. f.* **1.** învingere. **2.** bătaie, eşec.
înfrânt, -ă *adj.* **1.** învins, biruit, bătut. **2.** (*înv.*) luetic, sifilitic.
înfricá *vb.* a se înfricoşa, a se teme, a se înspăimânta.
înfricát, -ă *adj.* înfricoşat, înspăimântat.
înfricoşá *vb.* a (se) înspăimânta; a (se) îngrozi, a se înfrica.
înfricoşát, -ă *adj.* speriat, înspăimântat, îngrozit, înfricat; înfiorător, înspăimântător; teribil, grozav.
înfricoşătór, -oáre *adj.* îngrozitor, înspăimântător, abominabil, groaznic, atroce.
înfriguráre *s. f.* agitaţie, febrilitate, încordare, neastâmpăr, nelinişte, tensiune.
înfrigurát, -ă *adj.* febril.
înfrumoşá *vb.* (*reg.*) a se înfrumuseţa, a se împodobi.
înfrumuseţá *vb.* a (se) împodobi, a (se) înfrumoşa.
înfrumuseţáre *s. f.* împodobire, ornamentare, ornare, decorare.
înfrumuseţát, -ă *adj* împodobit, ornat, ornamentat, pavoazat.

înfrúnt *s. n.* (*înv.*) afront.
înfruntá *vb.* **1.** a brava, a sfida. **2.** a se opune. **3.** a mustra, a dojeni, a certa.
înfruntáre *s. f.* **1.** mustrare, dojană, (*p. ext.*) jignire, insultă, injurie, ofensă, reproș. **2.** rezistență hotărâtă; conflict, ciocnire.
înfrunzí *vb.* a înverzi.
înfruptá *vb.* **1.** (*pop.; fam.*) a se îndulci. **2.** (*fig.*) a profita.
înfumurá *vb.* a se îngâmfa, a se infatua.
înfumuráre *s. f.* îngâmfare, aroganță, orgoliu, infatuare, trufie, vanitate, (*livr.*) morgă, fatuitate, (*reg.*) făloșenie.
înfumurát, –ă *adj.* îngâmfat, încrezut, închipuit, infatuat, fudul, grandoman, mândru, orgolios, trufaș, vanitos, (*livr.*) prezumțios.
înfundá **1.** a (se) astupa, a (se) închide, a (se) obtura. **2.** a se închide, a se sfârși. **3.** a (se) adânci, a (se) afunda, a (se) cufunda.
înfundáre *s. f.* astupare, înfundat; astupat.
înfundát[1], **–ă** *s. n.* înfundare, astupare, astupat.
înfundát[2], **–ă** *adj.* **1.** închis, astupat. **2.** (*fig.*) înăbușit, slab, stins.
înfundătoáre *s. f.* (*pop.*) codârlă.
înfundătúră *s. f.* intrare, fundătură.
înfurcí *vb.* (*rar*) **1.** a se bifurca. **2.** a se certa, a se încăiera.
înfurcít, –ă *adj.* (rar) bifurcat.
înfurcitúră *s. f.* (rar) răspântie, bifurcare, răscruce.
înfuriá *vb.* a (se) mânia, a (se) enerva, a (se) irita.
înfuriát, –ă *adj.* furios, mânios.
îngăduí *vb.* **1.** a accepta, a permite, a consimți, a se învoi. **2.** (*pop.*) a amâna, a păsui. **3.** (*reg.*) a întârzia, a zăbovi.
îngăduiálă *s. f.* îngăduință.
îngăduínță *s. f.* **1.** încuviințare, permisiune, voie; indulgență, toleranță, îngăduială, îngăduire. **2.** înțelegere. **3.** (*fam.*) păsuire, răgaz, amânare.
îngăduire *s. f.* îngăduință.
îngăduitór, –oáre *adj.* **1.** iertător, indulgent, îndurător, (*livr.*) clement, tolerant, răbdător, concesiv. **2.** bun, cumsecade, omenos, blând, generos.
îngăimá *vb.* **1.** a bolborosi, a îndruga; (*p. ext.*) a fredona, a cânta. **2.** a ezita, a pregeta. **3.** a se zăpăci, a se tulbura.
îngăimáre *s. f.* îngăimeală.
îngăimát, –ă *adj.* bolborosit, nearticulat, neclar, tărăgănat, șovăielnic.
îngăimătór, –oáre *adj.* (rar) confuz.
îngăimeálă *s. f.* (rar) îngăimare; confuzie, nehotărâre.
îngălá *vb.* **1.** (*pop.*) a (se) murdări. **2.** (*reg.*) a îngăima. **3.** (*fig.*) a ocărî, a ponegri.
îngălát, –ă *adj.* **1.** (*pop.*) murdar, neîngrijit, neglijent. **2.** (*reg.*) îngăimat, bâiguit.
îngălăciúne *s. f.* (*înv.*) neîngrijire, necurățenie, murdărie.
îngălbení *vb.* a (se) ofili, a (se) veșteji; a (se) gălbeni.
îngălbenire *s. f.* veștejire, ofilire, pălire, (*pop.*) gălbenire.
îngălbenít, –ă *adj.* ofilit, veștejit, gălbenit, (*livr.*) pal.
îngâmfá *vb.* a se mândri, a se fuduli, a se făli, a se infatua, a se împăuna, a se lăuda, (*fig.*) a se înfoia.
îngâmfáre *s. f.* trufie, orgoliu, fală, infatuare, aroganță, mândrie, trufie, vanitate, (*livr.*) fatuitate, morgă, (*reg.*) făloșenie.
înfâmfát, –ă *adj.* încrezut, fudul, vanitos, orgolios, infatuat, arogant, mândru, trufaș, grandoman, înfumurat, închipuit, (*fig.*) bătos, înțepat.
îngână *vb.* **1.** a fredona, (*reg.*) a lălăi. **2.** a bălmăji, a bâigui, a bodogăni, a bolborosi, a bombăni, a îngăima. **3.** a (se) acompania, a (se) însoți. **4.** a se amăgi. **5.** a se combina, a se amesteca. **6.** a se legăna.
îngânáre *s. f.* cântec, murmurare.
îngânát, –ă *adj.* murmurat, șoptit.
îngândurá *vb.* a (se) îngrijora.
îngândurát, –ă *adj.* gânditor, preocupat; îngrijorat.
îngemănă *vb.* a (se) combina, a (se) îmbina, a (se) împreuna, a (se) uni.
îngemănáre *s. f.* **1.** unire, îmbinare, combinație, combinare. **2.** împerechere, (*livr.*) geminație.

îngemănát, –ă *adj.* **1.** împreunat, îmbinat, unit. **2.** împerecheat, (*livr.*) geminat.
îngenuncheá *vb.* (*fig.*) a supune, a aservi, a înrobi, a subjuga, a domina.
îngenunchеát, –ă *adj.* (*fig.*) supus, aservit, subjugat, înrobit.
îngenunchére *s. f.* (*livr.*) genuflexiune.
îngeráș *s. m.* îngerel.
îngerésc, –eáscă *adj.* **1.** angelic, serafic, ceresc. **2.** pur, neprihănit; excepțional. **3.** (rar) călugăresc, monahal.
înghemuí *vb.* (*reg.*) a se ghemui.
înghesuí *vb.* **1.** a se îngrămădi, a se îndesa, a se îmbulzi, a se grămădi. **2.** a băga, a vârî.
înghesuiálă *s. f.* îmbulzeală, aglomerație, grămădeală, îngrămădeală.
înghesuíre *s. f.* înghesuit.
înghesuít[1] *s. n.* înghesuire.
înghesuít[2], **–ă** *adj.* **1.** strâns, îngrămădit; ghemuit. **2.** aglomerat, ticsit.
înghéț *s. n.* **1.** ger mare, (rar) înghețare. **2.** (*fig.*) răceală.
înghețá *vb.* **1.** a se solidifica. **2.** a congela. **3.** a degera. **4.** (*fig.*) a înlemni, a împietri, a încremeni, a înmărmuri.
înghețáre *s. f.* **1.** îngheț. **2.** congelare. **3.** degerare.
înghețát, –ă *adj.* **1.** solidificat. **2.** congelat. **3.** degerat. **4.** (*fig.*) înmărmurit, împietrit, înlemnit.
înghimpá *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) înțepa, a (se) împunge. **2.** (*fig.*) a îmboldi.
înghionteálă *s. f.* înghiontire.
înghionti *vb.* a se ghionti.
înghiontíre *s. f.* înghionteală.
înghiți *vb.* **1.** (*livr.*) a îngurgita; (*p. ext.*) a înfuleca, a mânca, a devora. **2.** a absorbi, a aspira, a incorpora. **3.** a răbda, a îndura.
înghițíre *s. f.* deglutiție.
înghițitoáre *s. f.* (*reg.*) gâtlej.
înghițitúră *s. f.* **1.** înghițire, înghițit. **2.** îmbucătură, (*pop.*) dumicat. **3.** dușcă, gură, sorbitură.
înglobá *vb.* a include, a cuprinde, a încorpora, a integra.
înglobáre *s. f.* cuprindere, includere.
înglodá *vb.* a se înnămoli, a se împotmoli, a se nămoli, a se noroi, (*reg.*) a se întina.
înglodát, –ă *adj.* înnămolit.
îngrădí *vb.* **1.** a împrejmui, a închide, a înconjura; (*p. ext.*) a hotărnici. **2.** (*fig.*) a se apăra, a se păzi. **3.** (*fig.*) a limita, a mărgini, a înfrâna, a stăvili, a restrânge. **4.** (*fig.*) a stăpâni, a subjuga.
îngrădíre *s. f.* **1.** împrejmuire, împrejmuit. **2.** (*fig.*) restricție, restrângere, limitare.
îngrădít, –ă *adj.* **1.** împrejmuit, închis. **2.** (*fig.*) stăvilit.
îngrăditúră *s. f.* gard, împrejmuire, ocol, ulucă, (*reg.*) zăplaz.
îngrămădeálă *s. f.* aglomerație, înghesuială, grămădeală.
îngrămădí *vb.* **1.** a se grămădi, a se îmbulzi, a se îndesa, a se înghesui, (*pop.*) a se buluci. **2.** (*fig.*) a se bolovăni.
îngrămădíre *s. f.* înghesuială, grămadă, morman, grămădire.
îngrămădít, –ă *adj.* **1.** înghesuit, îndesat, învălmășit, burdușit, ticsit. **2.** (*fam.*) prost, nepriceput.
îngrășá *vb.* **1.** a (se) împlini, a (se) rotunji, (*reg.*) a (se) încarna. **2.** a gunoi, a fertiliza.
îngrășáre *s. f.* îngrășat, rotunjire, împlinire.
îngrășát *s. n.* îngrășare, rotunjire, împlinire.
îngrășătoáre *s. f.* (bot.) (*reg.*) foaie grasă.
îngrețoșá *vb.* (*fig.*) a (se) scârbi, a (se) dezgusta.
îngrețoșáre *s. f.* scârbă, greață, dezgust, silă, lehamite, repulsie, aversiune.
îngreuiá *vb.* **1.** a (se) îngreuna. **2.** a (se) agrava, a (se) înrăutăți.
îngreuiát, –ă *adj.* îngreunat.
îngreuná *vb.* **1.** a (se) îngreuia, a (se) împovăra. **2.** (*pop.*) a însărcina.
îngreunát, –ă *adj.* **1.** îngreuiat. **2.** (*pop.*) gravidă, însărcinată.
îngrijá *vb.* (rar) a se îngrijora, a se neliniști, a se alarma, a se frământa.

îngrijáre *s. f.* (rar) îngrijorare.
îngriját, –ă *adj.* îngrijorat, neliniștit.
îngrijí *vb.* **1.** a căuta, a vedea, (*reg.*) a se griji. **2.** a se interesa, a se preocupa, a se ocupa. **3.** a (se) trata, (*pop.*) a (se) doftorici. **4.** a (se) alarma, a (se) îngrijora, a (se) neliniști, a (se) tulbura.
îngrijíre *s. f.* **1.** solicitudine, grijă. **2.** tratament. **3.** băgare de seamă, atenție. **4.** (*înv.*) îngrijorare, teamă, temere, frământare.
îngrijít –ă *adj.* **1.** cochet, dichisit, elegant, fercheș, gătit, spilcuit. **2.** curat, curățel, spălat. **3** (*înv.*) neliniștit, îngrijorat, alarmat.
îngrijítor, –oáre *adj.* (*înv.*) alarmant, îngrijorător, neliniștitor.
îngrijorá *vb.* a (se) neliniști, a (se) alarma, a (se) îngriji, a se îngrija.
îngrijoráre *s. f.* grijă, temere, neliniște, îngrijare.
îngrijorát, –ă *adj.* neliniștit, alarmant, îngrijat, (*livr.*) impacient, impacientat.
îngrijorătór, –oáre *adj.* alarmant, neliniștitor.
îngropá *vb.* **1.** a înmormânta, a înhuma, (*reg.*) a astruca. **2.** (*fig.*) a (se) înfunda.
îngropát *s. n.* îngropare, înhumare, înmormântare, (*livr.*) înhumație, sepultură, (*pop.*) îngropăciune, prohod, (*reg.*) astrucare.
îngropăciúne *s. f.* (*pop.*) înmormântare, înhumare, îngropare.
îngropélniță *s. f.* (*înv.*) cimitir.
îngroșá *vb.* **1.** a se închega, a se învârtoșa, a se lega. **2.** a se îndesi, a se înmulți, a spori.
îngrozí *vb.* a (se) înspăimânta, a (se) înfricoșa.
îngrozíre *s. f.* **1.** groază, spaimă. **2.** (*înv.*) amenințare.
îngrozít, –ă *adj.* **1.** înspăimântat, înfricoșat. **2.** (*înv.*) îngrozitor.
îngrozitór, –oáre *adj.* groaznic, înspăimântător, înfricoșător, înfiorător, îngrozit, grozav.
îngúst, –ă *adj.* **1.** strâmt, mic, limitat. **2.** strâmt, strâns, colant. **3.** subțire, delicat. **4.** (*fig.*) mărginit, mediocru, limitat, obtuz, opac, redus.
îngustá *vb.* **1.** a strâmta. **2.** a se gâtui, a se strâmta; a diminua. **3.** (*fig.*) a (se) reduce, a (se) limita, a (se) mărgini.
îngustíme *s. f.* **1.** (rar) strâmtoare; zgârcenie, calicie. **2.** (*fig.*) mărginire, mediocritate.
înhăitá *vb.* a se încârdoșa.
înhămá *vb.* **1.** a pune, a prinde. **2.** (*fig.*) a se înjuga.
îngățá *vb.* a înșfăca, a apuca, (*reg.*) găbji, a găbui, (*fig.*) a umfla.
înhățáre *s. f.* înșfăcare, luare, (*fig.*) umflare.
înhumá *vb.* (*livr.*) a înmormânta, a îngropa.
înhumáre *s. f.* înmormântare, îngropare, (*livr.*) înhumație, sepultură, (*pop.*) îngropăciune, prohod, (*reg.*) astrucare, (*înv.*) pogrebanie.
înjghebá *vb.* **1.** a înfiripa. **2.** a încropi. **3.** a construi, a întemeia.
înjghebáre *s. f.* înfiripare.
înjosí *vb.* a (se) umili, a (se) dezonora, a (se) ploconi, (*fam.*) a se căciuli.
înjosíre *s. f.* umilire, dezonorare, degradare, rușine, umilință.
înjosít, –ă *adj.* dezonorat, umilit.
înjositór, –oáre *adj.* umilitor, dezonorant, degradant.
înjugá *vb.* **1.** a prinde, a pune. **2.** (*fig.*) a (se) înhăma, a (se) angaja.
înjugáre *s. f.* înjugat.
înjugát *s. n.* înjugare.
înjumătățí *vb.* a jumătăți.
înjunghiá *vb.* **1.** a (se) junghia, a (se) tăia. **2.** a (se) spinteca.
înjunghiére *s. f.* junghiere.
înjunghietór, –oáre *adj.* (*pop.*) junghietor.
înjunghietúră *s. f.* junghi.
înjurá *vb.* a (se) sudui.
înjurătúră *s. f.* (*livr.*) imprecație, invectivă, (*pop.*) ocară, sudalmă, suduitură, (*fig.*) îmbălătură.
înlăcrimá *vb.* **1.** a plânge, a lăcrima. **2.** a lăcrima.
înlăcrimát, –ă *adj.* **1.** lăcrămos, lăcrimat. **2.** îndurerat, trist.
înlănțuí *vb.* **1.** a încătușa, a fereca, a lega. **2.** a (se) cuprinde, a (se) îmbrățișa, a (se) prinde. **3.** (*fig.*) a captiva, a subjuga, a încânta, a fermeca.

înlănțuít, –ă *adj.* **1.** încătușat, ferecat, legat. **2.** îmbrățișat.
înlăturá *vb.* **1.** a anula, a elimina, a suprima, a șterge. **2.** a depărta, a îndepărta. **3.** (*fig.*) a răsturna. **4.** a aplana, a pacifica.
înlăturáre *s. f.* **1.** îndepărtare, eliminare, excludere. **2.** (*fig.*) răsturnare.
înlăturát, –ă *adj.* **1.** anulat, eliminat, scos, suprimat, șters, tăiat. **2.** (*jur.*) aborgat.
înlemní *vb.* **1.** a încremeni, a înmărmuri, a împietri, a înțepeni. **2.** (*fig.*) a împietri, a paraliza, a îngheța.
înlemnít, –ă *adj.* încremenit, înmărmurit, împietrit, înțepenit.
înlesní *vb.* **1.** a ușura, a facilia, a favoriza. **2.** (*înv.; pop.*) a ajuta, a ocroti, a proteja, a susține.
înlesnire *s. f.* **1.** facilitare, ușurare, favorizare. **2.** ajutorare, ajutor, (*pop.*) hatâr.
înlocuí *vb.* **1.** a schimba. **2.** a substitui. **3.** a suplini.
înlocuitór, –oáre *adj.* supleant, suplinitor, locțiitor, substituit.
înmagazinà *vb.* **1.** a depozita, a stoca, (*înv.*) a strânge. **2.** a (se) acumula, a (se) aduna, a (se) concentra.
înmatriculá *vb.* a (se) matricula, a (se) înregistra.
înmărmurí *vb.* a înlemni, a încremeni, a împietri; (*fig.*) a îngheța.
înmărmurire *s. f.* încremenire, înlemnire, împietrire, petrificare.
înmărmurít, –ă *adj.* înlemnit, încremenit, împietrit, (*fig.*) înghețat.
înmânà *vb.* **1.** a preda, a da, a remite, a încredința, a transmite, (*livr.*) a confia. **2.** a depune, a înainta, a prezenta, (*pop.*) a băga.
înmânáre *s. f.* remitere, predare.
înmiresmá *vb.* a îmbălsăma, a parfuma, (*pop.*) a miresma.
înmiresmát, –ă *adj.* **1.** parfumat, îmbălsămat, (*pop.*) miresmat. **2.** aromat, aromatic, binemirositor.
înmlădiá *vb.* a (se) mlădia.
înmlădiére *s. f.* (rar) mlădiere.
înmlădiós, –oásă *adj.* (rar) mlădios.
înmoiná *vb.* (rar) a se moina, a se dezgheța.
înmormântá *vb.* a îngropa, a înhuma, (*reg.*) a astruca, a mormânta.
înmormântáre *s. f.* îngropare, înhumare, îngropăciune, mormântare.
înmugurí *vb.* **1.** a muguri, (*reg.*) a împupi, a încăpuși. **2.** (*fig.*) a se înfiripa.
înmugurire *s. f.* mugurire.
înmugurít, –ă *adj.* mugurit, (*reg.*) încăpușat, împupit.
înmuiá *vb.* **1.** a muia, a uda. **2.** (*fig.*) a (se) potoli, a (se) calma, a (se) liniști. **3.** (*fig.*) a (se) îmblânzi.
înmuiát, –ă *adj.* **1.** muiat, scăldat; înlăcrimat. **2.** (*fig.*) potolit, calmat, liniștit; (*p. ext.*) îmblânzit. **3.** (*fig.*) înduioșat, mișcat.
înmulți *vb.* **1.** a multiplica. **2.** a mări, a spori. **3.** a procrea, a se reproduce, (*pop.*) a (se) împuia. **4.** (*fig.*) a se prăsi.
înmulțire *s. f.* **1.** multiplicare. **2.** mărire. **3.** sporire, creștere, mărire. **4.** prăsire, prăsit, procreare, reproducere, (*reg.*) plodire.
înmulțít, –ă *adj.* sporit, mărit.
înmurgí *vb.* (rar) a (se) însera, a amurgi, a se întuneca.
înmurgít *s. n.* (rar) amurg.
înnădí *vb.* **1.** a nădi. **2.** (*fig.*) a (se) nărăvi.
înnădítură *s. f.* nadă.
înnămolí *vb.* a se împotmoli, a se îngloda, a se nămoli, a se noroi, (*reg.*) a se întina.
înnămolíre *s. f.* împotmolire, înglodare.
înnămolít, –ă *adj.* înglodat, împotmolit, nămolit, (rar) înnoroit.
înnărăví *vb.* (*reg.*) a (se) nărăvi.
înnăscút, –ă *adj.* **1.** nativ, natural. **2.** congenital, nativ, ereditar, moștenit.
înnebuní *vb.* **1.** a se aliena, a se sminti, a se țicni, (*reg.*) a (se) bolînzi, a (se) zărghi, (*fam.*) a căpia, (*fig.*) a se țăcăni. **2.** a agasa, a enerva.

înnebunít, -ă *adj.* nebun, alienat, dement, smintit, țicnit, (*livr.*) sonat, (*fam.*) căpiat, (*reg.*) zărghit, (*fig.*) țăcănit.
înnebunitór, -oáre *adj.* exasperant.
înnegreálă *s. f.* (rar) înnegrire.
înnegrí *vb.* **1.** (*pop.*) a cerni. **2.** (*pop.*) a (se) smoli. **3.** a se întuneca. **4.** a se bronza. **5.** a murdări, a păta. **6.** (*fig.*) a ponegri, a defăima, a calomnia, a denigra.
înnegrire *s. f.* **1.** înnegreală, (*pop.*) cernire. **2.** bronzare. **3.** (*fig.*) bârfă, calomnie, defăimare, ponegreală, denigrare.
înnegrít, -ă *adj.* **1.** negru, (*pop.*) cernit. **2.** bronzat.
înnegurá *vb.* **1.** a se înnora, a se întuneca. **2.** a se încețoșa, a se împăienjeni. **3.** (*fig.*) a se întuneca, a se întrista, a se posomorî.
înneguráre *s. f.* întunecare.
înnegurát, -ă *adj.* **1.** întunecat, înnorat, mohorât, neguros, noros, plumburiu, păclos. **2.** (*fig.*) întunecat, posomorât, mâhnit, trist, întristat.
înnemurí[1] *vb.* (*înv.*) a imortaliza.
înnemurí[2] *vb.* (*reg.*) a se înrudi.
înnemurire *s. f.* (*reg.*) înrudire.
înnobilá *vb.* **1.** (*fig.*) a (se) înălța. **2.** a îmbunătăți, a ameliora.
înnodá *vb.* **1.** a lega. **2.** (*fig.*) a agonisi. **3.** a improviza, a înjgheba.
înnodătúră *s. f.* înnodare; nod.
înnoí *vb.* **1.** a (se) reface, a (se) repara. **2.** a inova; a moderniza. **3.** a primeni, a schimba. **4.** (*fig.*) a se împrospăta, a se redeștepta, a se regenera. **5.** a prelungi.
înnoíre *s. f.* **1.** inovare. **2.** refacere, reparare. **3.** (*fig.*) transformare, prefacere, regenerare. **4.** repetare, reluare.
înnoít, -ă *adj.* **1.** reparat. **2.** (*fig.*) schimbat, primenit, împrospătat, regenerat, reînnoit.
înnoitór, -oáre *adj.* novator, reformator, regenerator, transformator.
înnoptá *vb.* **1.** a se întuneca, (*reg.*) a (se) întunerici. **2.** (*pop.*) a mânea.
înnoptáre *s. f.* înnoptat[1].
înnoptát[1] *s. n.* înnoptare.
înnoptát[2]**, -ă** *adj.* (*fig.*) întunecat, posomorât.
înnorá *vb.* **1.** a se închide, a se înnegura, a se întuneca, a se mohorî. **2.** (*fig.*) a (se) întrista, a (se) posomorî, a (se) mâhni.
înnoráre *s. f.* (*fig.*) tristețe, mâhnire.
înnorát, -ă *adj.* **1.** noros, înnegurat, întunecat, întunecos, mohorât, neguros, păclos, plumburiu, posomorât. **2.** (*fig.*) trist, posomorât, întristat, mâhnit.
înnoroí *vb.* a (se) împotmoli, a (se) îngloda, a (se) înnămoli, a (se) noroi.
înót *s. n.* înotare, natație.
înotá *vb.* a naviga, a pluti.
înotáre *s. f.* înotat, înot.
înotát *s. n.* înot, înotare.
înnotátór, -oáre **1.** *s. m.* navigator, marinar. **2.** *s. f.* (*iht.*) aripă, aripioară.
înrădăcinà *vb.* a se încuiba, a se statornici, (*fig.*) a se înțeleni.
înrădăcinát, -ă *adj.* (*fig.*) încuibat.
înrămá *vb.* a încadra.
înrăutățí *vb.* a (se) agrava, a (se) înrăi.
înrăutățíre *s. f.* **1.** agravare, înrăire. **2.** agravare, (*livr.*) recrudescență. **3.** (*fig.*) stricare, înăsprire.
înrăutățít, -ă *adj.* agravat, (*livr.*) recrudescent.
înrâurí *vb.* a influența.
înrâurire *s. f.* **1.** influență, putere. **2.** ascendent, autoritate, considerație, prestigiu, stimă, (*fig.*) credit.
înregimentá *vb.* a (se) înrola.
înregimentáre *s. f.* înrolare.
înregistrá *vb.* **1.** a inventaria, (*înv.*) a catagrafia, a registra. **2.** a (se) înmatricula, a (se) înscrie. **3.** a imprima. **4.** (*fig.*) a memora. **5.** a obține, a repurta. **6.** a înscrie, a consemna, a nota.
înrobí *vb.* a supune, a robi, a subjuga, a aservi.
înrobít, -ă *adj.* subjugat, aservit, supus, (*fig.*) îngenuncheat.
înrolá *vb.* **1.** a încorpora, a recruta. **2.** a (se) înregimenta.
înroșí *vb.* **1.** a (se) însângera, a (se) roși, a sângera. **2.** a (se) îmbujora, a (se) înflăcăra, a (se) împurpura. **3.** a se coace. **4.** a se congestiona, a se injecta.

înroșít, -ă *adj.* roșit.
înrudí *vb.* a se înnemuri[2], (*înv.*) a se rudi.
ínsă *conj.* **1.** dar, totuși. **2.** ci, dar, numai.
însăilá *vb.* **1.** a coase, (*reg.*) a sui. **2.** (*fig.*) a înjgheba, a improviza, a înșira.
însăiláre *s. f.* însăilat[1].
însăilát[1] *s. n.* însăilare.
însăilát[2]**, -ă** *adj.* (*fig.*) înjghebat, improvizat.
însămânțá *vb.* a semăna, (*reg.*) a sămânța.
însămânțáre *s. f.* însămânțat, semănare.
însămânțát *s. n.* însămânțare, semănare.
însănătoșí *vb.* a (se) lecui, a (se) întrema, a (se) vindeca, a (se) reface.
însănătoșíre *s. f.* vindecare, înzdrăvenire, întremare, lecuire.
însănătoșit, -ă *adj.* vindecat, înzdrăvenit, lecuit, întremat, tămăduit.
însărcinà *vb.* **1.** (*înv.*) a sărcina. **2.** a se angaja, a se obliga, a promite. **3.** (*pop.*) a împovăra, a îngreuna.
însărcináre *s. f.* misiune, îndatorire, obligație, răspundere.
însărcinátă *s. f.* gravidă.
însângerá *vb.* a (se) înroși, a (se) roși, a sângera.
însângerát, -ă *adj.* **1.** sângerat. **2.** congestionat, injectat, înroșit, roșu.
înscăuná *vb.* **1.** a (se) încorona, a (se) întrona. **2.** a instaura, a instala.
înscăunát, -ă *adj.* întronat.
înscená *vb.* a monta, a regiza.
înscríe *vb.* **1.** a (se) înregistra, a (se) înmatricula. **2.** a consemna. **3.** a adera, a intra. **4.** a marca, a puncta.
înscríere *s. f.* **1.** înregistrare, consemnare, însemnare, notare. **2.** ade rare, intrare. **3.** marcare, punctare. **4.** (*înv.*) înscripție.
înscrís *s. n.* act, document, (*înv.*) izvod, uric, zapis.
însémn *s. n.* (rar) insignă.
însemná *vb.* **1.** (*înv.*) a semna. **2.** a marca, a delimita. **3.** a consemna, a înregistra, a înscrie, a nota, a scrie, a notifica. **4.** a arăta, a indica, a marca, a preciza.
însemnáre *s. f.* notă, mențiune, indicație, notificare, observație, precizare, specificare.
însemnát, -ă *adj.* **1.** marcat. **2.** important, valoros, prețios, apreciabil. **3.** înregistrat. **4.** important, influent, marcant, puternic. **5.** (*înv.*) desenat, pictat, imprimat.
însemnătáte *s. f.* **1.** importanță, pondere, valoare. **2.** (rar) semnificație, sens, înțeles, conținut.
însemnătór, -oáre *adj.* (*înv.*) important, însemnat.
însemnătură *s. f.* (*înv.*) însemnare, notă.
însenină *vb.* **1.** a se deschide, a se limpezi. **2.** (*fig.*) a (se) înveseli, a (se) lumina.
înseninăre *s. f.* **1.** limpezire. **2.** (*fig.*) bună dispoziție, veselie.
înseninát, -ă *adj.* **1.** senin. **2.** (*fig.*) liniștit, vesel.
înserá *vb.* a amurgi, a se întuneca, a scăpăta, (*pop.*) a se înmurgi.
înseráre *s. f.* crepuscul, înserat, amurg, apus, asfințit.
înserát *s. n.* amurg, crepuscul, înserare.
însetá *vb.* a însetoșa.
însetát, -ă *adj.* însetoșat.
însetoșá *vb.* (*înv.; reg.*) a însета.
însetoșáre *s. f.* (*înv.; reg.*) însetare.
însetoșát, -ă *adj.* (*înv.; reg.*) însetat.
însingurá *vb.* (rar) a se izola.
însingurăre *s. f.* (rar) izolare.
însingurát, -ă *adj.* (rar) izolat, retras, solitar.
însorí *vb.* a se sori.
însorít, -ă *adj.* **1.** luminos, senin. **2.** (*fig.*) vesel, luminos.
însoți *vb.* **1.** a acompania, a întovărăși. **2.** (*pop.*) a se întovărăși, a se asocia. **3.** (*pop.*) a se căsători. **4.** (*pop.*) a se goni, a se împerechea.
însoțíre *s. f.* **1.** întovărășire, însoțit. **2.** (*pop.*) căsătorie, cununie; nuntă. **3.** (*pop.*) împerechere.
înspăimântá *vb.* a se cutremura, a se îngrozi, a se înfiora, a se înfricoșa, (*pop.*) a se spăimânta.
înspăimântáre *s. f.* spaimă, înfiorare,

îngrozire, oroare, teroare, (*fig.*) cutremur.

înspăimântát, -ă *adj.* îngrozit, înfricoșat, speriat, timorat, (*pop.*) spăimântat, (*reg.*) înfricat.

înspăimântătór, -oáre *adj.* îngrozitor, înfricoșător, fioros, groaznic, înfiorător, oribil.

înspre *prep.* **1.** spre, către, la. **2.** spre, către, pe (la).

înspumá *vb.* a (se) înspumega.

înspumát, -ă *adj.* înspumegat.

înspumegá *vb.* a (se) înspuma.

însumegát, -ă *adj.* (rar) înspumat.

înstărí *vb.* a (se) îmbogăți, a (se) înavuți, a (se) căpătui, a (se) chiverniși.

înstărít, -ă *adj.* bogat, avut, chivernișit.

înstelát, -ă *adj.* constelat.

înstrăiná *vb.* **1.** (*înv.; reg.*) a (se) străina. **2.** a sustrage, a fura, a deturna. **3.** a se depărta, a se îndepărta. **4.** (*jur.*) a aliena. **5.** (*înv.*) a emigra, a se expatria, a pribegi.

înstrăináre *s. f.* **1.** (*jur.*) alienare. **2.** emigrare, expatriere.

înstrăinát[1] *s. n.* înstrăinare.

înstrăinát[2]**, -ă** *adj.* **1.** străin, (*fig.*) dezrădăcinat. **2.** (*jur.*) alienat.

înstruná *vb.* **1.** (*muz.*) a acorda. **2.** a struni, a încorda, a întinde. **3.** (*fig.*) a stăvili, a înfrâna, a struni.

înstrunát, -ă *adj.* **1.** (*muz.*) acordat. **2.** strunit, încordat, întins, strâns. **3.** (*fig.*) potolit; înfrânt; strunit.

însufleți *vb.* **1.** a învia, a (se) scula. **2** a se înviora, a se anima. **3.** a (se) entuziasma, a (se) pasiona, (*fig.*) a (se) aprinde.

însuflețire *s. f.* avânt, entuziasm, animație.

însuflețít, -ă *adj.* **1.** viu. **2.** animat, vioi, alert.

însumá *vb.* **1.** a aduna, a totaliza, a cuprinde. **2.** a întruni.

însumáre *s. f.* **1.** totalizare. **2.** cumulare.

însumi *pron.* singur.

însurá *vb.* a (se) căsători.

însuráre *s. f.* (*înv.*) însurătoare, căsătorie.

însurát[1] *s. n.* însurătoare, căsătorie.

însurát[2] *adj.* căsătorit.

însurătoáre *s. f.* însurat[1], însurare, căsătorie.

însușí *vb.* **1.** a-și apropia, a-și atribui. **2.** a fura, a sustrage, (*fam.*) a șterpeli. **3.** a asimila, a învăța.

însușíre *s. f.* **1.** caracteristică, trăsătură. **2.** talent, înclinație.

înșelá *vb.* **1.** (*înv.*) a înșeua. **2.** a amăgi, a ademeni, a păcăli, a prosti, a trișa, (*livr.*) a iluziona. **3.** a greși. **4.** a trăda, (*fig.*) a încornora.

înșeláre *s. f.* înșelăciune; iluzie.

înșelát, -ă *adj.* **1.** (*înv.*) înșeuat. **2.** păcălit, amăgit, ademenit, prostit, trișat, (*reg.*) celuit, (*fam.*) fraierit. **3.** trădat, (*fig.*) încornorat. **4.** ademenit, sedus.

înșelăciúne *s. f.* **1.** înșelătorie, escrocherie, fraudă. **2.** (*jur.*) adulter, infidelitate, (*fig.*) trădare.

înșesít, -ă *adj.* sextuplu.

înșeuá *vb.* a înșela.

înșfăcá *vb.* a înhăța, a apuca, a prinde.

înșfăcáre *s. f.* înhățare, (*fig.*) umflare.

înșirá *vb.* **1.** a (se) alinia, a (se) înșirui. **2.** (*fig.*) a se succeda, a se perinda, a urma. **3.** a enumera, a înșirui.

înșiráre *s. f.* șir; (*fig.*) succedare, succesiune, perindare; expunere, enumerare.

înșirát, -ă *adj.* aliniat, înșiruit.

înșiruí *vb.* **1.** a (se) alinia, a (se) înșira. **2.** a se înșira, a se perinda, a se succeda, a urma. **3.** a enumera, a înșirui.

înșiruíre *s. f.* șir.

înștiințá *vb.* **1.** a anunța, a informa, a încunoștința, a vesti. **2.** a afla.

înștiințáre *s. f.* știre, informație, anunț, încunoștințare.

înștiințát, -ă *adj.* avertizat, avizat, somat.

întărâtá *vb.* **1.** a agita, a ațâta, a asmuți, a zădărî. **2.** a se însufleți, a se entuziasma, a se înflăcăra. **3.** a se înteți, a se intensifica.

întărâtáre *s. f.* iritare; surescitare; agitație, incitare.

întărâtát, -ă *adj.* iritat, surescitat, agitat; înfuriat.

întărí *vb.* **1.** a (se) învârtoșa, a (se) solidifica. **2.** a (se) durifica. **3.** (*mil.*) a (se) fortifica; a baricada. **4.** a (se) întrema, a (se) înzdrăveni. **5.** a se dezvolta. **6.** a (se) consolida. **7.** a confirma, a adeveri, a demonstra, a aproba, a susține, (*livr.*) a corobora. **8.** (*jur.*) a autentifica, a legaliza. **9.** a se intensifica, a se înteți, a se accentua, a amplifica.

întărít, -ă *adj.* **1.** învârtoșat, solidificat. **2.** fortificat. **3.** întremat, înzdrăvenit; reconfortant. **4.** consolidat. **5.** legalizat, autentificat.

întăritór, -oáre *adj.* tonic, fortifiant, reconfortant.

întăritúră *s. f.* fortificație.

întâi *adj.* dintâi, prim.

întâietáte *s. f.* prioritate, preponderență, precădere, primat.

întâlní *vb.* **1.** a găsi, a descoperi. **2.** a se confrunta, a se înfrunta, a se întrece. **3.** (*fig.*) a întâmpina.

întâlníre *s. f.* **1.** a întrevedea, (*pop.*) vedere, contact. **2.** dispută, întrecere, meci, partidă.

înpâmpiná *vb.* **1.** a primi; a aștepta, (*reg.*) a sprijini, (*înv.*) a tâmpina. **2.** (*fig.*) a întâlni. **3.** (*înv.*) a replica, a răspunde.

întâmpináre *s. f.* **1.** primire, (*înv.*) tâmpinare. **2.** (*bis.; n. pr.*) *~a Domnului* = (*pop.*) Stretenie, (*reg.*) ziua ursului. **3.** (*spec.*) contestație.

întâmplá *vb.* **1.** a se petrece, a se produce, a surveni, a se desfășura. **2.** a se înfăptui, a se realiza. **3.** a apuca, a nimeri.

întâmpláre *s. f.* **1.** fapt, eveniment. **2.** peripeție, aventură. **3.** hazard, (*fig.*) loterie. **4.** nimereală.

întâmplătór, -oáre *adj.* **1.** incidental, accidental, aleatoriu, ocazional, sporadic. **2.** arbitrar.

întârziá *vb.* **1.** a zăbovi, (*pop.*) a pregeta. **2.** a sta, a zăbovi. **3.** a amâna, a încetini. **4.** a tărăgăna, a tergiversa, a trena.

întârziát, -ă *adj.* **1.** tardiv, târziu. **2.** restant. **3.** (*med.*) arierat, înapoiat.

întârziére *s. f.* **1.** zăbovire, (*pop.*) pregetare, (*reg.*) pregetătură. **2.** amânare, încetinire.

întemeiá *vb.* **1.** a înființa, a funda, a crea, a ctitori, a instítui. **2.** (rar) a zidi, a clădi. **3.** (*fig.*) a consolida. **4.** (*fig.*) a se sprijini, a se baza.

întemeiát, -ă *adj.* **1.** just, logic, rațional, justificat, legitim, (*livr.*) îndrituit. **2.** (*înv.*) întărit, puternic, consolidat.

întemeiére *s. f.* **1.** înființare, instituire, fundare. **2.** (*fig.*) consolidare.

întemeietór, -oáre *s. m. f.* **1.** fondator, ctitor. **2.** creator, făuritor, fondator.

întemnița *vb.* a aresta, a închide, (*înv.*) a temnița.

întemnițát, -ă *adj.* închis, arestat, deținut.

înteți *vb.* a (se) intensifica, a (se) încinge.

întiná *vb.* (*reg.*) **1.** a se noroi. **2.** (*fig.*) a (se) păngări; a (se) păta; a profana.

întinát, -ă *adj.* (*fig.*) păngărit, profanat, pătat, spurcat.

întínde *vb.* **1.** a încorda, a tensiona. **2.** a încorda, a struni. **3.** a lărgi. **4.** a se înălța, a se ridica. **5.** (*fig.*) a se încumeta, a se îndrăzni, a se obrăznici. **6.** a se culca, a se relaxa. **7.** a înmâna, a da. **8.** (*fig.*) a hărtui. **9.** a desface, a desfășura, a răsfira. **10.** a se extinde. **11.** a se delimita. **12.** a se răspândi, a se înmulți. **13.** a dura, a dăinui. **14.** a îndrepta, a întoarce, a ochi, a ținti.

întíndere *s. f.* **1.** dezvoltare, creștere, răspândire. **2.** distanță, lungime. **3.** cuprins, întins, spațiu. **4.** bogăție, vastitate. **5.** (*muz.*) ambitus, diapazon, registru.

întínge *vb.* (*pop.*) a înmuia, a muia, a îmbiba.

întíns[1] *s. n.* suprafață, întindere.

întíns[2]**, -ă** *adj.* **1.** tensionat. **2.** încordat, înstrunat. **3.** așezat, fixat. **4.** netezit, neted. **5.** încordat, grăbit, zorit. **6.** vast.

întinzătór *s. n.* întorcător, încordător, cordar.

întipărí *vb.* **1.** a (se) imprima. **2.** (*fig.*) a imprima, a săpa.

întoárce *vb.* **1.** a se înapoia, a reveni. **2.** (*pop.*) a (se) transforma, a (se) modifica, a (se) preface. **3.** (*înv.*) a traduce, a interpreta. **4.** a învârti, a suci, a răsuci. **5.** (*pop.*) a jugăni, a castra. **6.** a restitui, a înapoia.

întócmai *adv.* **1.** exact, chiar. **2.** da, desigur.

întocmí *vb.* **1.** a elabora, a alcătui. **2.** a face, a constitui; a organiza, a aranja.

întorcătór *s. n.* (*pop.*) întinzător, încordător.

întórs *s. n.* **1.** înapoiere, revenire. **2.** răsturnare.

întórs, –oársă *adj.* **1.** curbat, strâmb, răsucit, încovoiat. **2.** (*pop.*) jugănit, castrat, scopit. **3.** (*fig.*) sucit, ciudat, bizar. **4.** (*fam.*) tulburat, supărat; bosumflat. **5.** (*fig.*) meşteşugit.

întorsătúră *s. f.* **1.** cotitură, curbă; întorsură, cot. **2.** (*fig.*) turnură, schimbare, modificare.

întorsúră *s. f.* (rar) **1.** întorsătură. **2.** (*fig.*) mlădiere, modulaţie, intonaţie.

întortocheát, –ă *adj.* **1.** sinuos, cotit. **2.** încurcat, încâlcit, confuz, neclar.

întortochére *s. f.* **1.** cotitură, sinuozitate. **2.** (*fig.*) complicaţie, încurcătură.

întortochetúră *s. f.* **1.** cotitură, sinuozitate. **2.** (*fig.*) complicaţie, încurcătură.

întotdeaúna *adv.* continuu, incontinuu, întruna, mereu, necontenit, permenent, totdeauna, veşnic.

întovărăşí *vb.* **1.** a acompania, a însoţi, a petrece. **2.** a se împrieteni.

întraripá *vb.* (*înv.; pop.*) a înaripa.

întraripát, –ă *adj.* (*înv.; pop.*) înaripat, aripat.

întrarmá *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) înarma.

întraurí *vb.* (*înv.; pop.*) a auri.

întraurít, –ă *adj.* (rar) aurit.

Íntre *prep.* **1.** printre. **2.** (*înv.*) înde. **3.** din, printre, dintre.

întrebá *vb.* **1.** a chestiona, a interoga. **2.** a cerceta, a se interesa, a se informa. **3.** a chestiona, a examina. **4.** a consulta.

întrebáre *s. f.* **1.** problemă, chestiune; cercetare, informare. **2.** îndoială, incertitudine.

întrebătór, –oáre *adj.* interogativ.

întrebuinţá *vb.* a folosi, a utiliza.

întrabuinţáre *s. f.* folosire, utilizare.

întrebuinţát, –ă *adj.* uzat, purtat.

întréce *vb.* **1.** a depăşi, a devansa. **2.** a depăşi, a trece, a prisosi, a exceda. **3.** a bate, a dispune, a învinge.

întrécere *s. f.* concurs, competiţie, emulaţie.

întredeschíde *vb.* a deschide, a crăpa.

întredeschídere *s. f.* crăpătură.

întredeschís, –ă *adj.* **1.** crăpat. **2.** mijit.

întrég, –eágă *adj.* **1.** complet. **2.** complet, exhaustiv, integral, total. **3.** complet, neştirbit, intact. **4.** teafăr, nevătămat, sănătos. **5.** (*fig.*) ferm, neclintit, integru. **6.** deplin, complet.

întregí *vb.* a (se) completa.

întregíme *s. f.* totalitate, plenitudine, integritate, deplinătate.

întregít, –ă *adj.* completat.

întreí *vb.* a tripla.

întremá *vb.* **1.** a (se) înzdrăveni, a (se) însănătoşi, a (se) vindeca. **2.** (*fig.*) a se întări.

întremáre *s. f.* înzdrăvenire, însănătoşire, vindecare.

întremát, –ă *adj.* înzdrăvenit, restabilit, refăcut, vindecat.

întreprínde *vb.* **1.** a desfăşura, a efectua, a executa, a presta. **2.** a efectua, a face. **3.** a plănui.

întrepríndere *s. f.* fabrică, uzină, (ieşit din uz) stabiliment.

întreprinzătór, –oáre *adj.* descurcăreţ, cutezător; (*fig.*) dezgheţat.

întrerupătór, –oáre *s. n.* comutator, şaltăr.

întrerúpe *vb.* a (se) opri, a (se) suspenda, a înceta.

întrerúpt, –ă *adj.* intermitent, întretăiat, (*fig.*) rupt.

întretăiá *vb.* a se intersecta, a se încrucişa, a se încruci.

întretăiát, –ă *adj.* **1.** încrucişat. **2.** intermitent, întrerupt, (*fig.*) rupt.

întretăiére *s. f.* **1.** interferenţă, intersectare, încrucişare. **2.** intersecţie, răspântie, răscruce, (*pop.*) cruce, furca–drumului.

întreţíne *vb.* **1.** a trăi. **2.** a (se) hrăni, a (se) susţine. **3.** a duce, a purta. **4.** a menţine; (*fig.*) a alimenta. **5.** a conversa, a discuta.

întrevăzút, –ă *adj.* **1.** a întrezărit. **2.** (*fig.*) prevăzut, bănuit.

întrevedeá *vb.* **1.** a (se) întrezări. **2.** (*fig.*) a prevedea, a bănui.

întrevedére *s. f.* întâlnire, (*pop.*) vedere.

întrevorbí *vb.* (*înv.*) a conversa.

întrevorbíre *s. f.* (*înv.; reg.*) convorbire, conversaţie.

întrevorbitór *s. m.* (*înv.*) interlocutor.

întrezărí *vb.* a (se) întrevedea.

întrezărít, –ă *adj.* întrevăzut.

întristá *vb.* a (se) mâhni, a (se) îndurera, a (se) amărî, a (se) indispune, a (se) supăra, (*fig.*) a (se) cătrăni.

întristáre *s. f.* tristeţe, mâhnire, amărăciune; îndurerare.

întristát, –ă *adj.* abătut, amărât, deprimat, indispus, mâhnit, supărat, trist, (*fig.*) cătrănit.

întroiení *vb.* a (se) înzăpezi, a (se) nămeţi, a (se) troieni.

întroienire *s. f.* înzăpezire, troienire, nămeţire.

întroienít, –ă *adj.* înzăpezit, nămeţit, troienit.

întrolocá *vb.* (*reg.*) **1.** a se întruni, a se reuni. **2.** a (se) forma, a (se) închega, a (se) înjgheba. **3.** (rar) a uni; a împerechea. **4.** a îngâima, a îngâna.

întrolocát, –ă *adj.* (*reg.*) **1.** întrunit, reunit. **2.** format, închegat. **3.** unit, împerecheat.

întroná *vb.* **1.** a (se) încorona, a (se) înscăuna; a învesti, a unge, a proclama. **2.** (*fig.*) a (se) statornici, a (se) stabili, a (se) instaura, a introduce.

întronáre s. f. înscăunare, învestire, proclamare, ungere.

întronát, –ă *adj.* **1.** înscăunat. **2.** introdus, instaurat.

întrucât *conj.* deoarece, pentru că, fiindcă.

întruchipá *vb.* **1.** a (se) încarna, a (se) întrupa, a reprezenta, (*înv.*) a (se) omeni. **2.** a forma, a întocmi, a alcătui. **3.** a reprezenta, a simboliza.

întrúna *adv.* mereu, neîncetat, continuu.

întruní *vb.* **1.** a (se) aduna, a (se) strânge, a (se) reuni, (*reg.*) a (se) întroloca. **2.** a însuma.

întrunire *s. f.* reuniune, adunare.

întrupá *vb.* **1.** a (se) încarna, a (se) întruchipa, (*înv.*) a (se) omeni. **2.** a (se) concretiza, a (se) materializa, a (se) realiza. **3.** (*înv.*) a uni, a încorpora, a anexa.

întrupáre *s. f.* concretizare, personificare; trup, fiinţă.

întrupát, –ă *adj.* încarnat, întruchipat, personificat.

întunecá *vb.* **1.** a se însera, a se înnopta, a se înnegura. **2.** (*fig.*) a eclipsa, a umbri. **3.** (*fig.*) a se posomorî; a se întrista.

întunecáre *s. f.* **1.** beznă, întunecime, întuneric, negură, obscuritate, (*livr.*) tenebre. **2.** (*fig.*) orbire. **3.** (*înv.*) eclipsă. **4.** (*cin.*) fondu.

întunecát, –ă *adj.* **1.** întunecos, negru, obscur. **2.** închis, înnorat, întunecos, mohorât, neguros, noros, pluburiu, posomorât. **3.** (*fig.*) posac, trist, sumbru, încruntat, posomorât. **4.** (*fig.*) confuz, echivoc, difuz, haotic, imprecis, încurcat, trist.

întunecíme *s. f.* **1.** beznă, obscuritate, negură, (*livr.*) tenebre, (*înv.*) întunericime, (*fig.*) negru. **2.** întuneric, umbră. **3.** (*pop.*) *~ de soare* = eclipsă de soare.

întunecós, –oásă *adj.* **1.** întunecat, negru, obscur. **2.** închis, înnegurat, înnorat, neguros, noros, plumburiu. **3.** (*fig.*) întunecat, posomorât, sumbru, trist.

întunéric *s. n.* **1.** beznă, întunecare, întunecime, negură, obscuritate, (*livr.*) tenebre. **2.** (*fig.*) incultură, ignoranţă.

întunericá *vb.* (*înv.; reg.*) a se înnopta, a se întuneca.

înturná *vb.* **1.** a (se) înapoia, a (se) întoarce, a reveni. **2.** a (se) învârti, a (se) suci.

înturnáre *s. f.* întoarcere, revenire, înturnat, înapoiere.

înturnát *s. n.* înturnare, întoarcere, revenire, înapoiere.

înțărcá *vb.* 1. (*reg.*) a întiri. 2. (*fig.; fam.*) a dezobișnui, a dezvăța.
înțărcáre *s. f.* înțărcat.
înțărcát *s. n.* înțărcare.
înțelegătór, -oáre *adj.* 1. binevoitor, îngăduitor, mărinimos, milos, milostiv. 2. bun, cumsecade, omenos.
înțelége *vb.* 1. a pricepe, a se dumiri, (*fig.*) a se trezi. 2. a constata, a vedea, a observa. 3. a gândi, a reflecta, a concepe, a pricepe. 4. a se împăca, (*pop.*) a se îngădui. 5. a se învoi, a pactiza.
înțelégere *s. f.* 1. (*înv.*) pricepere, iscusință, inteligență, spirit, rațiune. 2. bunăvoință, comprehensiune, compasiune, generozitate. 3. acord, învoială, învoire, angajament, consens. 4. pace, armonie.
înțelení *vb.* 1. a se întări, a se bătători. 2. a (se) înțepeni, a (se) fixa. 3. (*fig.*) a încremeni, a înlemni, a înmărmuri.
înțelenít, -ă *adj.* 1. bătătorit, întărit. 2. necultivat, nedesțelenit, nelucrat, țelinos, (*pop.*) sterp, (*reg.*) pârlogit. 2. (*fig.*) încremenit, împietrit, nemișcat, înlemnit.
înțelepciúne *s. f.* 1. sapiență, (*înv.*) înțelepție. 2. filozofie. 3. cumpătare, prudență, moderație, chibzuință, judecată, măsură, tact, (*livr.*) continență, (*fig.*) cumpănire.
înțelépt, -eáptă 1. *adj.* cuminte, deștept. 2. *s. m.* filozof, gânditor. 3. *adj.* prevăzător, chibzuit, stăpânit, circumspect, cumpătat. 4. *s. n.* (*înv.*) minte, intelect, inteligență.
înțelés *s. n.* sens, tâlc, noimă, accepție, semnificație.
înțepá *vb.* 1. a (se) împunge. 2. (*fig.*) a ironiza, a persifla.
înțepáre *s. f.* împungere, înțepătură.
înțepát, -ă *adj.* 1. împuns. 2. ciupit, pișcat. 2. (*fig.*) neplăcut, surprins, jignit. 3. (*fig.*) îngâmfat, mândru, fudul, înfumurat, încrezut, infatuat, trufaș, vanitos, orgolios.
înțepătór, -oáre *adj.* 1. pișcător. 2. țepos. 3. iute, picant, piperat. 4. (*fig.*) sarcastic, ironic, satiric, zeflemitor.
înțepătúră *s. f.* 1. înțepare, împunsătură. 2. ciupitură, pișcătură. 3. (la *pl.*) junghiuri, (*fig.*) ace. 4. (*fig.*) ironie, persiflare, zeflemea.
înțepeneálă *s. f.* (rar) înțepenire.
înțepení *vb.* 1. a încremeni, a înlemni. 2. a (se) fixa. 3. (*fig.*) a se încăpățâna. 4. (*med.*) a anchiloza. 5. a amorți, a paraliza. 6. a întări, a consolida.
înțepenít, -ă *adj.* 1. încremenit, inert. 2. fixat, întărit.
înțepós, -oásă *adj.* (rar) înțepător.
înțesá *vb.* 1. a îndesa, a umple, a ticsi. 2. (*fig.*) a se înteți.
înțesát, -ă *adj.* înghesuit, îndesat; plin, ticsit.
înțolí *vb.* (*fam.*) 1. a se îmbrăca, a se înnoi. 2. (*fig.*) a parveni.
înțoțoná *vb.* (rar) a (se) împopoțona, a se înzorzona.
înțoțonát, -ă *adj.* (rar) împopoțonat, înzorzonat.
învălătucí *vb.* a (se) înfășura, a (se) încolăci, a (se) răsuci.
învălătucíre *s. f.* vălătuceală, înfășurare, răsucire.
învălmășág *s. n.* învălmășeală.
învălmășeálă *s. f.* 1. aglomerație, grămădeală, înghesuială, îngrămădeală, neorânduială. 2. (*fig.*) confuzie, zăpăceală. 3. luptă, încăierare, învălmășag.
învălmăși *vb.* 1. (*pop.*) a (se) vălmăși. 2. (*fig.*) a se încurca, a se zăpăci, a se tulbura.
învălmășíre *s. f.* învălmășeală.
învălmășít, -ă *adj.* 1. îngrămădit, îmbulzit. 2. (*fig.*) zăpăcit, încurcat, tulburat; dezorientat, confuz.
învăluí *vb.* 1. a (se) înveli, a (se) înfășura. 2. (*fig.*) a împresura.
învăluiálă *s. f.* (*înv.*) 1. învălmășeală, îmbulzeală. 2. (*fig.*) necaz, supărare.
învăluíre *s. f.* 1. învelire, acoperire. 2. (*fig.*) revărsare. 3. încercuire, împresurare.
învăluít, -ă *adj.* 1. înfășurat, învelit. 2. (*fig.*) voalat. 3. încercuit, înconjurat, împresurat.

învălurá *vb.* a (se) ondula, a (se) undui.
învăluráre *s. f.* ondulare, unduire, frământare.
învălurát, -ă *adj.* 1. unduios, agitat. 2. accidentat, neregulat.
învăpăiá *vb.* 1. a se înroși. 2. (*fig.*) a se înflăcăra, a se entuziasma, a se însufleți.
învăpăiát, -ă *adj.* 1. aprins; (*p. ext.*) înroșit. 2. (*fig.*) scânteietor, arzător. 3. (*fig.*) înflăcărat, entuziasmat; pasionat. 4. iute, aprig.
învăpăiére *s. f.* 1. aprindere. 2. (*fig.*) înflăcărare, ardoare, însufleție.
învăscút, -ă *adj.* (*înv.*) acoperit, înfășurat, învelit; împodobit.
învăț *s. n.* 1. obicei, obișnuință, sfat, îndemn.
învățá *vb.* 1. a se instrui, a studia. 2. a studia, a citi. 3. a memora, a memoriza, a repeta. 4. a catehiza, a îndoctrina. 5. a (se) deprinde, a (se) obișnui, a (se) familiariza. 6. a disciplina, a cumințí. 7. a sfătui. 8. (*înv.*) a porunci, a ordona.
învățáre *s. f.* 1. instruire, învățătură, studiu, învățat[1]. 2. deprindere, însușire. 3. memorare. 4. inițiere, instruire.
învățát[1] *s. n.* învățare.
învățát[2], -ă *adj.* 1. citit, instruit, cult, erudit, doct, savant. 2. memorat, memorizat. 3. deprins, obișnuit, familiarizat. 4. domesticit, îmblânzit, dresat.
învățăcél *s. m.* (*fam.*) elev, discipol; ucenic, (*livr.*) cirac, (*înv.*) școlar.
învățământ *s. n.* 1. educație, instrucție, învățătură. 2. învățătură, concluzie, (*fig.*) lecție.
învățătór, -oáre *s. m. f.* 1. dascăl (*peior.*) belfer. 2. îndrumător, sfătuitor, povățuitor.
învățătoríme *s. f.* (*pop.*) dăscălime.
învățătúră *s. f.* 1. educație, instrucție, învățământ. 2. studiu, școală. 3. cunoștințe, cultură; erudiție, înțelepciune. 4. doctrină, principiu, știință. 5. povață, sfat, lecție, (*înv.*) poruncă.
învăltorí *vb.* (*reg.*) a se învolbura.
învârstá *vb.* (*pop.*) a tărca, a vărga, a dunga.
învârstát, -ă *adj.* bălțat, dungat, tărcat, vărgat; împestrițat, pestriț.
învârteálă *s. f.* 1. învârtire, întoarcere, răsucire, rotație. 2. (*fam.*; la *pl.*) afacere, speculație, manevră.
învârtecúș *s. n.* (*pop.*) întortochetură, întorsătură, sucitură.
învârtejí *vb.* a (se) învolbura.
învârtejíre *s. f.* învârtire, învârtitură, rotație; (*p. ext.*) agitație.
învârtejít, -ă *adj.* învolburat.
învârtí *vb.* 1. a (se) roti, a (se) răsuci, a (se) întoarce, a (se) suci. 2. a se foi. 3. a frământa, a răsuci, a suci. 4. a se aranja, a parveni.
învârtíre *s. f.* rotire, răsucire, învârtitură, învârtejire, învârtit[1].
învârtít[1] *s. n.* învârtire, întoarcere, răsucire, rotație.
învârtít[2], -ă *adj.* înfășurat, răsucit, rotit, sucit.
învârtitúră *s. f.* 1. învârtire, întoarcere, răsucire, rotire. 2. (*pop.*) întorsătură, cotitură. 3. piruetă. 4. (*fig.*) manevră, șiretlic.
învârtoșá *vb.* 1. a (se) întări, a (se) solidifica, (*reg.*) a (se) slei. 2. a se bătători, a se înțeleni. 3. (*fig.*) a se împietri. 4. a se închega, a se îngroșa, a se lega.
învârtoșáre *s. f.* 1. întărâre, solidificare. 2. închegare, legare, îngroșare.
învârtoșát, -ă *adj.* 1. întărit, îngroșat, solidicat. 2. tare, rezistent.
învechí *vb.* 1. a (se) uza, a (se) strica, a (se) degrada. 2. a se demoda, a se perima.
învechít, -ă *adj.* 1. uzat, degradat; deteriorat, stricat, (*fam.*) hârbuit, paradit, rablagit. 2. demodat, perimat, depășit, (*livr.*) vetust, (*fig.*) fumat. 3. arhaic, vechi.
învecinà *vb.* a se mărgini, a se hotărnici, a se megiesi.
învecináre *s. f.* (rar) vecinătate.
învecinát, -ă *adj.* 1. alăturat, vecin, (*livr.*) adiacent. 2. limitrof, mărginaș, vecin, (*reg.*) megieș.
învederá *vb.* (*livr.*) a accentua, a evidenția, a releva, a întări, a dovedi, a marca, a puncta, a prezenta.

învederát, -ă *adj.* vizibil, evident, limpede, notoriu.
învelí *vb.* **1.** a (se) acoperi, a (se) înfăşura. **2.** a (se) îmbrăca, (*pop.*) a (se) coperi.
învelíre *s. f.* **1.** învelit[1], înfăşurare. **2.** îmbrăcare.
învelíş *s. n.* **1.** învelitoare. **2.** scoarţă, copertă. **3.** acoperiş, acoperământ.
învelít[1] *s. n.* învelitoare.
învelít[2], **-ă** *adj.* înfăşurat, acoperit.
învelitoáre *s. f.* **1.** înveliş. **2.** (*pop.*) cuvertură, pătură, plapumă. **3.** copertă.
înveníná *vb.* **1.** a (se) otrăvi, (*pop.*) a (se) venina. **2.** (*fig.*) a (se) înrăi, a (se) înrăutăţi.
înveníná *s. f.* otrăvire.
înveníná, -ă *adj.* **1.** otrăvit. **2.** (*fig.*) amărât, veninos.
înverşuná *vb.* **1.** a (se) îndârji, (*livr.*) a se obstina. **2.** a (se) înfuria, a (se) întărâta, a (se) înrăi.
înverşunáre *s. f.* îndârjire.
înverşunát, -ă *adj.* îndârjit, necruţător, neînduplecat, aprig.
înverzí *vb.* a înfrunzi.
înverzíre *s. f.* înfrunzire.
înverzít, -ă *adj.* înfrunzit.
înveselí *vb.* **1.** (*pop.*) a (se) veseli. **2.** a se amuza, a se distra, a petrece, a râde.
înveselíre *s. f.* veselie, (*pop.*) veselire.
învestí *vb.* **1.** a înscăuna, a întrona, a proclama. **2.** a alege, a desemna. **3.** a delega, a împuternici.
învestíre *s. f.* **1.** înscăunare, întronare, proclamare. **2.** împuternicire, învestitură.
învestitúră *s. f.* împuternicire, învestire.
înveşmântá *vb.* a (se) îmbrăca.
înveşmântáre *s. f.* îmbrăcare.
înveşmântát, -ă *adj.* îmbrăcat.
înveşnící *vb.* (*înv.*) a eterniza, a perpetua.
învéşte *vb.* (*înv.; reg.*) a (se) îmbrăca.
înviá *vb.* **1.** a (se) însufleţi, a (se) ridica. **2.** (*fig.*) a (se) înviora, a (se) anima, a (se) întrema.
înviére *s. f.* (*bis.*) (*înv.*) voscreasnă.
învíforá *vb.* (*pop.*) **1.** a vifori. **2.** *fig.* a tulbura, a răscoli; a îndârji.
învíforát, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** năvalnic, vijelios. **2.** (*fig.*) tulburat, zbuciumat.
învigorá *vb.* a (se) însănătoşi, a (se) înviora, a (se) anima.
învigorát, -ă *adj.* întărit, înzdrăvenit, însănătoşit.
învingătór, -oáre *adj., s. m. f.* biruitor, câştigător, triumfător, victorios.
învínge *vb.* **1.** a birui, a triumfa, a înfrânge, (*pop.*) a dovedi. **2.** a domina, a stăpâni, a înfrâna, a supune. **3.** a depăşi.
învinovăţí *vb.* a (se) învinui, a (se) acuza, (*livr.*) a (se) încrimina.
învinovăţíre *s. f.* învinuire, acuzare, acuzaţie, (*livr.*) acuză, incriminare.
învíns, -ă *adj.* biruit, înfrânt; (*p. ext.*) supus.
învinuí *vb.* a (se) învinovăţi, a (se) acuza, a (se) încrimina; (*spec.*) a inculpa.
învinuíre *s. f.* învinovăţire, acuzare, acuzaţie, inculpare.
învinuít, -ă *adj.* acuzat, inculpat, pârât, împricinat, (*livr.*) încriminat.
învioará *vb.* a (se) însufleţi, a (se) anima, a (se) înveseli; a (se) îmbărbăta.
învioráre *s. f.* dezmorţire, însufleţire.
învioránt, -ă *adj.* însufleţit, îmbărbătat.
învoí *vb.* **1.** a conveni, a se înţelege, (*pop.*) a se ajunge, a se târgui. **2.** (*pop.*) a se angaja, a se tocmi. **3.** a consimţi, a accepta, a permite, a îngădui. **4.** (*pop.*) a se înţelege, a se împăca.
învoiálă *s. f.* **1.** înţelegere, convenţie, aranjament, acord. **2.** tocmeală; (*p. ext.*) angajare. **3.** permisie, îngăduire, consimţământ.
învoíre *s. f.* permisie.
învolburá *vb.* **1.** a (se) învârteji. **2.** (*fig.*) a învălui, a împresura.
învolburát, -ă *adj.* agitat, tulburat.
învólt, învoáltă *adj.* **1.** bătut, înfoiat, bogat; des, îmbelşugat. **2.** rotunjit, înfoiat, umflat.
învrăjbí *vb.* **1.** a se învrăjmăşi, a se certa, a se gâlcevi. **2.** a (se) înfuria, a (se) mânia, a (se) întărâta.

învrăjbíre *s. f.* duşmănie, vrajbă.
învrăjbít, -ă *adj.* înfuriat, mâniat, întărâtat.
învrăjmăşí *vb.* (*înv.*) a (se) învrăjbi, a (se) duşmăni.
învrednící *vb.* a binevoi, a catadicsi.
înzăpezí *vb.* a (se) întroieni, a (se) năme̦ţi, a (se) troieni.
înzăpezíre *s. f.* troienire, întroienire, năme̦ţire.
înzăpezít, -ă *adj.* troienit, întroienit, năme̦ţit.
înzdrăvení *vb.* a se întrema, a se întări, a (se) însănătoşi, a (se) vindeca.
înzdrăvenire *s. f.* însănătoşire, întremare, întărire, vindecare, tămăduire.
înzdrăvenít, -ă *adj.* însănătoşit, întremat, întărit, refăcut, tămăduit, vindecat.
înzestrá *vb.* **1.** a dota, a echipa, a utila. **2.** a dota, (*fig.*) a împodobi.
înzestráre *s. f.* **1.** dotare, utilare, echipare. **2.** dotare. **3.** aptitudine, chemare, dar, har, înclinare, capacitate, talent.
înzestrát, -ă *adj.* **1.** dotat, priceput, valoros. **2.** talentat.
înzorzoná *vb.* a (se) împopoţona.
înzorzonáre *s. f.* împopoţonare.
înzorzonát, -ă *adj.* împopoţonat, zorzonat.

J

jab *s. m.* (*reg.*) piciorul-cocoşului.
jácă *s. f.* (*reg.*) săculeţ, traistă.
jachetúţă *s. f.* jacheţică.
jacheţícă *s. f.* jachetuţă.
jad *s. n.* **1.** jadeit. **2.** nefrit.
jadeít *s. n.* jad.
jaf *s. n.* **1.** jefuire, furt, hoţie, jecmăneală, rapt, pradă. **2.** (*fam.*) consum, risipă.
jálbă *s. f.* (*pop.*) plângere, reclamaţie, petiţie, cerere, (*înv.*) suplică.
jále[1] *s. f.* **1.** tristeţe, jelanie. **2.** (*înv.*) doliu. **3.** chin, durere, amar, necaz.
jále[2] *s. f. bot.* **1.** jaleş, salvie, (*reg.*) şerlai. **2.** coada-vacii. **3.** linariţă.
jáleş *s. m.* (*bot.*) **1.** salvie, (*reg.*) şerlai. **2.** jale, (*reg.*) coada-vacii.
jálet *s. n.* (rar) vaiet, bocet, jale; durere.
jálnic, -ă *adj.* **1.** duios, dureros, trist. **2.** deplorabil, lamentabil, mizerabil, (*livr.*) mizer. **3.** funebru, lugubru, macabru, sinistru, sumbru.
jalón *s. n.* **1.** indicator, reper, semn. **2.** stâlp.
jalonă *vb.* a marca, a trasa.
jalonáre *s. f.* trasare.
jaluzeá *s. f.* persiană, stor, transperant, (*înv.*) oblon.
jaluzíe *s. f.* (*înv.*) gelozie.
jambón *s. n.* şuncă.
jandárm *s. m.* poliţist, agent de poliţie.
janghinós, -oásă *adj.* (*pop.; fam.*) **1.** murdar, jegos, nespălat, soios; neîngrijit. **2.** ticăloşit, decăzut. **3.** parvenit, fudul.
janílie *s. f.* catifea, pluş.
jántă *s. f.* geantă, cauciuc.
jap *interj.* jnap.
jápă *s. f.* (*reg.*) joardă, nuia, jordie.
jápcă *s. f.* extorsiune, spoliere, jefuire.
japonéz, -ă *s. m. f., adj.* nipon.
jápşă *s. f.* (*pop.*) baltă mică.
jar *s. n.* **1.** jeratic, jărăgai, jarişte; (*p. ext.*) arşiţă, dogoare. **2.** (*fig.*) fierbinţeală, febră. **2.** suferinţă, chin.
jarcaléte *s. m.* (*reg.*) vlăjgan, lungan, haimana, derbedeu, golan, vagabond.
járchină *s. f.* (*reg.*) **1.** ciomag. **2.** bucată, fragment, dărab.
jargón *s. n.* **1.** argou. **2.** (*înv.; impr.*) dialect, grai; gerg.
járişte *s. f.* (*înv.*) **1.** jar; foc, jărăgai, jeratic. **2.** vatră.
jartiéră *s. f.* (*reg.*) calţavetă.
jasmín *s. m.* iasomie.
jávră *s. f.* jigodie, potaie, cotarlă; (*p. gener.*) câine.
jaz *s. n.* (*muz.*) jazband.
jázband *s. n.* (*muz.*) jaz.
jărăgái *s. n.* (*pop.*) **1.** jar, jăratic. **2.** arsuri, pirozâ.
jărpán *s. m.* (*reg.*) mărţoagă, gloabă.
jder *s. m.* (*zool.*) (*înv.*) sângeap.
jeb *s. n.* (*reg.*) buzunar.
jecmăneálă *s. f.* jaf, jefuire.
jecmăní *vb.* a jefui, a prăda.
jefuí *vb.* **1.** a prăda, a tâlhări. **2.** a devasta, a sparge, (*livr.*) a devaliza. **3.** a deposeda, a prăda, (*livr.*) a spolia, (*fig.*) a despuia. **4.** a jecmăni.

jefuíre *s. f.* jaf, pradă, (*livr.*) rapt; jecmăneală.
jefuitór, -oáre *adj., s. m. f.* prădător, (*livr.*) spoliator.
jeg *s. m.* **1.** murdărie, necurăţenie, (*pop.*) rapăn, slin. **2.** (*reg.*) jar.
jegós, -oásă *adj.* murdar, nespălat, răpănos, slinos, soios, (*livr.*) maculat, neîngrijit.
jelánie *s. f.* **1.** plângere, tânguire, bocet, jeluire. **2.** jale. **3.** doliu.
jelér *s. m.* (*înv.*) colonist.
jelí *vb.* **1.** a se plânge, a se văita, a se tângui, a se jelui. **2.** a boci. **3.** a deplânge, a compătimi, a regreta, a jelui, a căina.
jelíre *s. f.* plângere, tânguire.
jelít, -ă *adj.* deplâns, compătimit, întristat, trist.
jelitór, -oáre *adj.* jalnic, sfâşietor, tânguitor.
jeluí *vb.* **1.** a se jeli; a se plânge (la...). **2.** a deplânge, a compătimi, a jeli.
jeluiálă *s. f.* jeluire.
jeluíre *s. f.* **1.** plângere, tânguire, jeluială. **2.** reclamaţie, jalbă.
jeluít, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** îndurerat, întristat, trist, jelit. **2.** (*reg.*) compătimit.
jeluitór, -oáre **1.** *adj.* tânguitor, jalnic, sfâşietor. **2.** *s. f.* bocitoare. **3.** *s. m. f.* reclamant, petiţionar, (*înv.*) suplicant.
jená *vb.* **1.** a strânge, a apăsa, a roade; a supăra. **2.** (*fig.*) a stânjeni, a deranja, a incomoda. **3.** a se ruşina, a se sfii.
jenánt, -ă *adj.* supărător, incomod, neplăcut, stingheritor, stânjenitor; penibil.
jenát, -ă *adj.* stânjenit, stingherit, încurcat, penibil, ruşinat.
jénă *s. f.* **1.** stinghereală, ruşine, sfială. **2.** decenţă, manieră, pudoare, ruşine. **3.** încurcătură, strâmtoare. **4.** ~ *financiară* = lipsă de bani. **5.** neplăcere, sâcâială.
jep *s. m.* (*bot.*) jneapăn.
jerpelí *vb.* a se uza, a se zdrenţui, a se degrada.
jerpelít, -ă *adj.* **1.** uzat, degradat, rupt. **2.** zdrenţăros.
jerséu *s. n.* tricot.
jértfă *s. f.* **1.** ofrandă, prinos, dar, sacrificiu. **2.** (*fig.*) victimă. **3.** sacrificiu, jertfire, (*fig.*) preţ. **4.** (*pop.*) prisos, belşug, abundenţă.
jertfélnic *s. n.* (*înv.*) **1.** proscomidie. **2.** altar, sanctuar.
jertfí *vb.* **1.** a sacrifica, (*înv.*) a înjunghia. **2.** a (se) sacrifica.
jertfíre *s. f.* jertfă, sacrificiu, (*fig.*) preţ.
jertfít, -ă *adj.* sacrificat.
jet *s. n.* ţâşnitură.
jetón *s. n.* fisă.
jeţ *s. n.* scaun înalt, fotoliu.
jgheab *s. n.* **1.** streaşină. **2.** crestătură, scobitură, adâncitură. **3.** rigolă. **4.** scocul morii. **5.** (*reg.*) coşciug, sicriu.
jidan *s. m.* (*pop.; peior.*) evreu.
jidáncă *s. f.* (*pop.; peior.*) evreică.
jidănésc, -iáscă *adj.* evreiesc.
jídov *s. m.* (*pop.; peior.*) evreu.
jigánie *s. f.* (*fam.*) jivină, lighioană, dihanie.
jigăráie *s. f.* (*pop.*) **1.** javră, jigodie, potaie. **2.** pirozâ, arsuri.
jigărí *vb.* (*fam.*) **1.** a slăbi, a se sfrijli. **2.** a se degrada, a se strica, a se jerpeli, a se învechi.
jigărít, -ă *adj.* (*fam.*) slab, sfrijit, costeliv, slăbănog, uscăţiv.
jigní *vb.* a ofensa, a insulta, a ultragia, (*livr.*) a invectiva, a vexa, (*pop.*) a sudui, (*fig.*) a leza.
jignire *s. f.* ofensă, insultă, ultragiere, (*livr.*) vexare, (*fig.*) rănire, lezare.
jignít, -ă *adj.* ofensat, insultat, ultragiat, (*livr.*) vexat, (*fig.*) lezat.
jignitór, -oáre *adj.* ofensator, injurios, insultător, (*livr.*) vexant.
jigódie *s. f.* **1.** potaie, javră, jigăraie, cotarlă. **2.** animal, lighioană, jiganie. **3.** (*med. vet.*) boala lui Carré, răpăn.
jílav, -ă *adj.* umed, reavăn, ud, (*reg.*) puhav.
jilăveálă *s. f.* umezeală, reveneală.
jilăvéte *s. m.* (*reg.*) ciomag, retevei.
jilăví *vb.* a (se) umezi.
jilăvít, -ă *adj.* umezit, umed.
jilétcă *s. f.* vestă, (*pop.*) laibăr.
jilíp *s. n.* (*reg.*) scoc, uluc, jgheab.
jimblár *s. m.* (*înv.*) brutar.

jímblă *s. f.* (*înv.*) franzelă.
jimblăreásă *s. f.* (*înv.*) brutăreasă.
jimblărie *s. f.* (*înv.*) brutărie.
jind *s. n.* jinduire, poftă, râvnire.
jinduí *vb.* **1.** a râvni, a pofti, a tânji, a aspira. **2.** (*înv.*) a regreta.
jinduiálă *s. f.* jinduire, chef.
jinduíre *s. f.* jind, poftă, jinduială.
jinduit, –ă *adj.* poftit, râvnit, jinduitor.
jinduitór, –oáre *adj.* râvnitor, poftitor; jinduit.
jintuiálă *s. f.* jintuire.
jintuíre *s. f.* jintuială.
jip *s. n.* (*reg.*) jeg, murdărie, slin.
jipán *s. m.* (*bot.; reg.*) tufan, stejar.
jirébie *s. f.* (*reg.*) delniță, sesie.
jítár *s. m.* (*reg.*) pândar.
jítie *s. f.* (*reg.*) **1.** biografie. **2.** poveste, anecdotă, snoavă, pățanie. **3.** boală cronică, beteșug. **4.** defect, cusur.
jítniță *s. f.* (*înv.*) grânar, hambar, pătul.
jivínă *s. f.* fiară, dihanie, lighioană, (*pop.*) gadină, jiganie; (*p. gener.*) vietate, ființă.
jnap *interj.* jap.
jnăpăí *vb.* (*reg.*) a bate.
jneápăn *s. m.* **1.** jep. **2.** ienupăr.
joácă *s. f.* **1.** joc, zbenguială, zburdare. **2.** distracție, amuzament.
joágăr *s. n.* **1.** gater, (*reg.*) moară. **2.** beschie.
joárdă *s. f.* **1.** vargă, jordie, **2.** (*reg.*) fuscel.
job (pr. *giob*) *s. n.* **1.** serviciu, slujbă. **2.** afacere.
jobber (pr. *giober*) *s. m.* angrosist; dealer; curtier.
jobén *s. n.* cilindru, (*pop.*) țilindru.
joc *s. n.* **1.** joacă, zbengujială, zbenguire. **2.** ~ *de cuvinte* = calambur. **3.** dans; (*p. ext.*) horă. **4.** *fig.*) tremur, vibrație. **5.** dispută, întrecere, meci, partidă. **6.** (la *pl.*) *~uri balcanice* = balcaniadă; *~uri olimpice* = olimpiadă. **7.** (*muz.*) ~ *de clopoței* = glockenspiel.
jogging (pr. *gióghing*) *s. n.* alergare, footing.
joimăriță *s. f.* (*pop.*) **1.** muma-pădurii, sperioatoare. **2.** bufniță, buhă. **3.** (*fig.*) fată bătrână.
joncțiúne *s. f.* **1.** împreunare, unire, legătură, asamblare. **2.** *~a râurilor* = confluență.
jonglerie *s. f.* (*fig.*) uneltire, mașinație, intrigă.
jórdie *s. f.* joardă, vargă.
jos, joásă **I.** *adj.* **1.** coborât, scoborât. **2.** mărunt, mic. **3.** coborât, redus, scăzut. **5.** adânc, grav, gros, profund, (*fig.*) cavernos. **5.** convenabil, ieftin, mic. **II.** *adv.* dedesubt.
jósnic, –ă *adj.* mârșav, abject, infam, mizerabil, nemernic, netrebnic, (*pop.*) becisnic, (*fig.*) infect.
josnicíe *s. f.* **1.** abjecție, infamie, mișelie, nemernicie, mârșăvie, ticăloșie, fărădelege, (*livr.*) turpitudine, (*fig.*) murdărie. **2.** meschinărie, intrigă.
joviál, –ă *adj.* vesel, voios, glumeț, hâtru, comunicativ, spiritual.
jovialitáte *s. f.* veselie, voioșie.
jubilá *vb.* a triumfa, a se bucura.
jubiláre *s. f.* (rar) jubilație.
jubilație *s. f.* (rar) jubilare, veselie.
jucá *vb.* **1.** a se distra. **2.** (*fig.*) a glumi. **3.** a dansa, (*pop.*) a dănțui, a sălta, (*peior.*) a țopăi. **4.** a se mișca, a vibra. **5.** a se desfășura, a se disputa. **6.** a practica. **7.** a (se) reprezenta. **8.** (*reg.*) a adermeni, a amăgi, a înșela, a momi.
jucărie *s. f.* (*fig.*) **1.** marionetă. **2.** bagatelă, fleac.
jucătór *s. m.* **1.** sportiv. **2.** (*pop.*) dansator. **3.** cartofor.
jucăúș, –ă *adj.* neastâmpărat, vioi, zglobiu.
júde *s. m.* (*înv.*) **1.** principe, cneaz. **2.** cârmuitor. **3.** judecător, magistrat. **4.** primar, (*reg.*) birău. **5.** conducător, vătaf.
judecá *vb.* **1.** a discerne, a chibzui. **2.** a aprecia, a prețui, a califica. **3.** a (se) critica, a (se) condamna, a (se) mustra. **4.** (*jur.*) a se pârî.
judecátă *s. f.* **1.** rațiune, inteligență, gândire, spirit, minte, intelect, (*pop.*) duh, (*fig.*) cap, creier. **2.** părere, idee, socoteală. **3.** (*jur.*) acțiune, cauză, proces, (*pop.*) dreptate, (*înv.*) județ. **4.** (*jur.; înv.*) condamnare, pedeapsă, osândă.
judecătór *s. m.* **1.** magistrat, (*înv.*) jude, județ. **2.** (*sport*) arbitru.
judecătorésc, –eáscă *adj.* judiciar.
judecătorie *s. f.* autoritate judiciară.
judéț (*înv.*) **I.** *s. m.* **1.** jude, primar, (*reg.*) șoltuz. **2.** (*reg.*) judecător, magistrat. **3.** guvernator, conducător. **II.** *s. n.* **1.** judecată. **2.** tribunal. **3.** ținut, comitat, district, (*reg.*) varmeghie.
judiciár, –ă *adj.* judecătoresc.
judiciós, –oásă *adj.* **1.** înțelept. **2.** chibzuit, socotit.
judiciozitáte *s. f.* chibzuință.
jug *s. n.* **1.** jujeu, (*reg.*) hădărău. **2.** (*tehn.*) (*reg.*) războ. **3.** (*reg.*) amnar, ceafă, rezemătoare.
jugănáș *s. m.* (*reg.*) jugănel.
jugănél *s. m.* (*reg.*) jugănaș.
jugăneálă *s. f.* castrare.
jugăní *vb.* (*pop.*) a castra, a scopi, a întoarce, (*livr.*) a emascula.
jugăníre *s. f.* (*pop.*) castrare, scopire, întoarcere, (*livr.*) emasculație.
jugănít *adj.* (*pop.*) castrat, scopit, întors.
jugulá *vb.* (rar) a sugruma, a strangula, a gâtui.
juguláre *s. f.* (rar) sugrumare, gâtuire, strangulare.
juice (pr. *gius*) *s. n.* suc.
juisór, –oáre *s. m. f.* (rar) petrecăreț.
jujéu *s. n.* jug.
júke-box (pr. *giu(k) –box*) *s. n.* tonomat.
julí *vb.* a (se) jupui, a (se) zdreli.
julíre *s. f.* jupuire, zdrelire.
julit, –ă *adj.* jupuit, zdrelit.
julitúră *s. f.* julire, zdrelitură, jupuitură, zgârietură.
jumálț *s. n.* (*reg.*) smalț.
jumáră *s. f.* (la *pl.*) papară, omletă, scrob.
jumătáte *s. f.* **1.** doime. **2.** (glumeț) soție, nevastă, soț, consort.
jumătăți *vb.* (*pop.*) a înjumătăți.
jumuleálă *s. f.* **1.** jumulire, jumulit, (*reg.*) scărmănare. **2.** (*fig.; fam.*) bătaie. **3.** (*fig.*) furt, jecmănire.

jumulí *vb.* **1.** (*înv.; pop.*) a smulge, (*reg.*) a scărmăna, a ciupeli, a jupeli. **2.** (*fig.*) a jefui, a escroca. **3.** a ciumăgi.
jumulíre *s. f.* jumuleală, jumulit, (*reg.*) scărmănare.
jumulít[1] *s. n.* jumulire, jumuleală.
jumulít[2], **–ă** *adj.* **1.** smuls; năpârlit. **2.** (*fig.*) extorcat, jefuit, escrocat.
jumulitúră *s. f.* jumuleală.
june *s. m.* mânzat.
júncă *s. f.* junincă
junctúră *s. f.* (*livr.*) joncțiune.
júne, –ă **1.** *adj., s. m. f.* tânăr, adolescent. **2.** *s. m.* (*reg.*) holtei, burlac, becher.
junéțe *s. f.* tinerețe.
junghér *s. n.* (*înv.*) pumnal, stilet, junghi.
junghi *s. n.* **1.** junghietură, înjunghietură. **2.** (*înv.*) jungher.
junghiá *vb.* (*pop.*) a înjunghia, a tăia.
junghiére *s. f.* (*pop.*) înjunghiere.
junghietór, –oáre *adj.* (*pop.*) înjunghietor.
junghietúră *s. f.* (*pop.*) **1.** junghi, (*pop.; fig.*) tăietură. **2.** gât, grumaz.
junie *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** tinerețe, junețe; feciorie. **2.** virginitate, fetie.
juníme *s. f.* (*înv.*) tinerime, tineret; tinerețe.
junincă *s. f.* (*zool.*) juncă.
juniór *s. m. invar.* fiul.
júpă *s. f.* fustă.
jupân *s. m.* (*pop.*) patron, stăpân.
jupâneásă *s. f.* **1.** menajeră, (rar) madamă. **2.** (*înv.*) boieroaică, doamnă, cucoană, matroană.
jupâníme *s. f.* (*înv.*) boierime.
jupuí *vb.* **1.** (*pop.*) a beli, (*reg.*) a despuia. **2.** a (se) juli, a (se) zdreli, a (se) zgâria. **3.** a se coji, a se descuama, a se scoroji. **4.** a bate, a ciomăgi.
jupuiálă *s. f.* **1.** jupuitură, jupuire, (*pop.*) belire. **2.** (*reg.*) pelagră, pecingine rea.
jupuíre *s. f.* **1.** jupuială, jupuit[1], (*pop.*) belire. **2.** cojire, descuamare.
jupuít[1] *s. n.* jupuire.
jupuít[2], **–ă** *adj.* **1.** (*pop.*) belit. **2.** julit, zdrelit. **3.** cojit, descuamat. **4.** ros, uzat.

jupuitúră *s. f.* jupuială, zdrelitură.
jur[1] *s. m.* jurat[1].
jur[2] *s. n.* împrejurime, vecintătate, (*livr.*) proximitate, (*reg.*) melag.
jur[3] *s. n.* (*pop.*) jurământ, legământ.
jur[4] *interj.* zău!
jurá *vb.* **1.** (*înv.*) a se făgădui, a se jurui. **2.** (*pop.*) a implora, a conjura.
juráre *s. f.* **1.** jurământ, legământ. **2.** blestem, afurisenie.
jurát[1] *s. m.* jur[1].
jurát[2], **–ă** *adj.* (*pop.*) blestemat, afurisit; rău, hain.
jurământ *s. n.* **1.** legământ, jur[3]. **2.** promisiune, făgăduială.
jurătór *s. m.* martor.
jurătúră *s. f.* (*înv.*) înjurătură.
jurisprudență *s. f.* drept, (*înv.*) drit.
jurist *s. m.* avocat.
jurnál *s. n.* **1.** ziar, gazetă, cotidian, (*înv.*) foaie. **2.** ~ *televizat* = actualități, informații. **3.** (*înv.*) proces-verbal.
jurnaliér, –ă *adj.* cotidian, zilnic.
jurnalísm *s. n.* ziaristică, gazetărie, publicistică, presă, jurnalistică.
jurnalíst, –ă *s. m. f.* ziarist(ă), gazetar (ă).
jurnalístic, –ă *adj.* ziaristic, gazetăresc.
jurnalístică *s. f.* ziaristică, gazetărie.
juruință *s. f.* (*înv.; reg.*) angajament, făgăduială; promisiune; jurământ.
just, –ă *adj.* **1.** drept, adevărat, corect; echitabil, imparțial. **2.** fundat, legitim, legal. **3.** potrivit, corespunzător.
justéțe *s. f.* **1.** adevăr, dreptate, corectitudine, autenticitate. **2.** precizie, exactitate, exactitudine. **3.** dreptate, temeinicie, (*înv.*) rezon.
justificá *vb.* **1.** a îndreptăți, a motiva, (*livr.*) a legitima. **2.** a se dezvinovăți, a se disculpa, a se scuza.
justificábil, –ă *adj.* **1.** motivabil, explicabil. **2.** scuzabil.
justificáre *s. f.* **1.** justificație, îndreptățire, motivare, motivație, rațiune, (*livr.*) legitimare, legimitate, (*pop.*) noimă, (*înv.*) rezon. **2.** dezvinovățire, disculpare, dovedire, scuză.
justificát, –ă *adj.* **1.** îndreptățit, legitim, fundamentat, just, logic, (*livr.*) îndrituit, (*fig.*) binecuvântat. **2.** dezvinovățit, disculpat.
justificatív, –ă *adj.* doveditor, probator, (*înv.*) mărturisitor.
justificatór, –oáre *adj.* justificativ.
justificáție *s. f.* justificare.
justíție *s. f.* **1.** (*jur.*) instanță. **2.** dreptate, echitate, (*înv.*) lege.
juvăț *s. n.* (*înv.*) streang, laț.
juvenil, –ă *adj.* tineresc, adolescentin.
juvéte *s. m.* **1.** (*iht.*) (*reg.*) babușcă, baboi. **2.** (*fam.*) oltean.
juxtapúne *vb.* a alătura.
juxtapúnere *s. f.* alăturare, juxtapoziție; (*gram.*) parataxă.
juxtapús, –ă *adj.* alăturat; (*gram.*) paratactic.

K

kabíli *s. m. pl.* berberi.
káliu *s. n.* (*chim.*) potasiu.
kampuchián (pr. *kampucian*) *s. m. f., adj.* cambodgian.
kantianísm *s. n.* kantism.
kantísm *s. n.* kantianism.
kárling *s. n.* (*geol.*) custură; horn.
keramít *s. n.* clincher ceramic.
kieselgúr (pr. *chizelgur*) *s. n.* diatomit.
kíler (pr. *chilăr*) *s. m.* ucigaș (plătit).
kílo *s. n.* kil, kilogram.
kilocalorie *s. f.* calorie mare.
kilociclu pe secándă *s. m.* kilohertz.
kilográm *s. n.* **1.** kil, kilo. **2.** (*impr.*) litru.
kilohértz *s. m.* kilociclu pe secundă.
kilométric, –ă *adj.* interminabil.
kit *s. n.* ansamblu, set.
know-how (pr. *nău-hau*) *s. n.* expertiză tehnică.
kogái *s. n.* polonic.
koiné *s. f. /s. n.* limbă comună.

L

la *prep.* **1.** asupra, către, înspre, spre. **2.** în. **3.** pentru. **4.** spre.

la *vb.* (*pop.*) a (se) spăla; a (se) scălda, a (se) îmbăia.

laba-găștii *s. f.* (*reg.*) antonică, granat, spilcuță.

laba-lúpului *s. f.* (*reg.*) piedicuță, talpa-găștei.

laba-máței *s. f.* (*reg.*) burete-de-conopidă, creasta-cocoșului, drob, drobușor.

laba-úrsului *s. f.* (*reg.*) crucea-pământului, brânca-ursului.

lábă *s. f.* **1.** (*anat.*) (*reg.*) brâncă. **2.** (*bot.*) *~-a-ursului* = (*reg.*) bureți- degetar, creasta-cocoșului. **3.** (*pop.*) membru inferior, picior.

labferméntˈ *s. m.* cheag, chimozină, lactoferment, (*reg.*) maia.

labíl, -ă *adj.* (*livr.*) nestatornic, instabil, schimbător, neconstant, inconsecvent.

labilitáte *s. f.* **1.** mobilitate funcțională. **2.** (*livr.*) inconsecvență, inconstanță, neconsecvență, nestatornicie, instabilitate.

labiríntˈ *s. n.* (*livr.*) dedal.

labiríntic, -ă *adj.* (rar) întortocheat.

laboriós, -oásă *adj.* harnic, activ, sârguincios, muncitor, neobosit, zelos.

laboriozitáte *s. f.* (rar) hărnicie.

labóș *s. n.* (*reg.*) cratiță.

lac[1] *s. n.* (*georgr.*) (*pop.*) tău.

lac[2] *s. n.* vernis.

lacerá *vb.* a sfâșia.

lachéu *s. m.* fecior, valet, (rar) camerier, (*fig.*; *depr.*) slugoi.

lácom, -ă *adj.* **1.** mâncăcios, nesătul, pofticios, (*livr.*) vorace. **2.** (*fig.*) avid, nesățios, cupid, ahtiat, dornic.

lacónic, -ă *adj.* scurt, bref, succint, concis, lapidar, concentrat, schematic, (*fig.*) telegrafic.

laconísm *s. n.* concizie.

lácrimă *s. f.* **1.** (*fig.*) strop, picătură. **2.** (la *pl.*) plâns, plânset.

lacs *s. m.* somon.

lactée *adj. f.* (*n. pr.*) *Calea ~* = Calea-Laptelui.

lactobiózăˈ *s. f.* (*chim.*) lactoză.

lactofermént *s. m.* cheag, chimozină, labferment, (*reg.*) maia.

lactóză *s. f.* lactobiază, (*pop.*) zahăr de lapte.

lacunár, -ă *adj.* incomplet, imperfect.

lacúnă *s. f.* **1.** gol, lipsă. **2.** cusur, defect, deficiență, imperfecțiune, lipsă, meteahnă, neajuns, (*livr.*) carență, racilă, tară.

lada păcii *s. f.* (*bis*) sicriul legii; chivot.

ládă *s. f.* **1.** cufăr, (*reg.*) sipet. **2.** (*tehn.*) postavă. **3.** (*reg.*) coșciug, sicriu.

ladín, -ă *adj.* retoroman.

ladínă *s. f.* (*lingv.*) retoromana.

lady (pr. *lédi*) *s. f.* doamnă.

laf *s. n.* (rar; la *pl.*) palavră.

lágăr *s. n.* **1.** tabără, campament, (*înv.*) sălaș. **2.** castru, (*înv.*) tabie. **3.** (*tehn.*) palier.

lai, láie *adj.* (*pop.*) negru.

láibăr *s. n.* mintean, scurtuc, jiletcă, vestă, pieptar, (*reg.*) laibărac.

láic, -ă *adj.* lumesc, mirean, pământean, profan.

láinic, -ă *s. m. f.* (*reg.*) haimana, vagabond, derbedeu, golan, pierde-vară.

láitmotiv *s. n.* refren.

laleá *s. f.* (*livr.*) tulipă, (*reg.*) tulipan, laptele-păsării.

láma *s. m. invar. marele ~* sau *~cel mare* = dalai-lama.

lámă *s. f.* ascuțiș, limbă, tăiș, (*pop.*) custură.

lámbă *s. f.* (*tehn.*) **1.** vătrai, (*reg.*) costiș, cruce, întinzătoare, tinzătoare. **2.** feder.

lambliáză *s. f.* (*med.*) giardiază.

lámblie *s. f.* giardia.

lamelár, -ă *adj.* lamelat, (rar) lamelos.

lamelát, -ă *adj.* lamelar, (rar) lamelos.

lamelós, -oásă *adj.* (rar) lamelar, lamelat.

lamentá *vb.* a se tângui, a se jeli, a se căina, a se plânge, a se văita, a se văicări.

lamentábil, -ă *adj.* deplorabil, jalnic, mizerabil, nenorocit, (*livr.*) mizer, sinistru.

lamentáre *s. f.* tânguire, văicăreală, lamentație, plângere, plâns, (*pop.*) jeluială.

lamentáție *s. f.* (rar) lamentare.

laminăre *s. f.* laminat.

laminát, -ă *s. n.* laminare.

laminatór, -oáre *s. m. f.* laminorist.

laminá *s. f.* (*bot.*) limb.

laminorist, -ă *s. m. f.* laminator.

lámoste *s. f.* (*pop.*) diaree.

lampagíu *s. m.* (*înv.*) fanaragiu.

lampánt *adj. petrol ~* = gaz.

lampás *s. n.* vipușcă.

lámpă *s. f.* **1.** felinar, (*reg.*) lămpaș. **2.** *~ fulger* = blitz. **3.** *~ de radio* = tub electronic. **4.** *~ de spirt* = spirtieră.

lampión *s. n.* lanternă venețiană.

lampisterie *s. f.* (rar) lămpărie.

lámură *s. f.* **1.** (*reg.*) puf, pulbere. **2.** (*fig.*) cremă, floare, spumă.

lan *s. n.* holdă.

lánce *s. f.* suliță.

landóu *s. n.* cărucior, căruț.

langoáre *s. f.* apatie, moleșeală.

langurós, -oásă *adj.* **1.** sentimental, (*fig.*) dulceag, siropos. **2.** drăgăstos, galeș, tandru.

lansá *vb.* **1.** a (se) arunca, a (se) azvârli, a trage, (*pop.*) a slobozi. **2.** a se avânta. **3.** a emite. **4.** a difuza, a răspândi, a propaga.

lantérnă *s. f.* **1.** felinar. **2.** *~ venețiană* = lampion. **3.** lanternou.

lanternóu *s. n.* lanternă, luminator.

lanț *s. n.* **1.** (rar) zale. **2.** (*chim.*) catenă. **3.** sistem muntos. **4.** (*geogr.*) brâu, șir. **6.** (*fig.*) sclavie, robie.

lanțúg *s. n.* (*pop.*) lanț, lănțișor.

laoláltă *adv.* împreună, alături.

lapalisádă *s. f.* adevăr evident, truism.

laparoscóp *s. n.* (*med.*) peritoneoscop.

laparoscopíe *s. f.* (*med.*) peritoneoscopie, celioscopie.

laparotomíe *s. f.* celiotomie.

lapidár, -ă *adj.* scurt, laconic, concis, succint, sumar, (*fig.*) telegrafic.

lapidáre *s. f.* lovire (cu pietre); (*fig.*) oprobriu.

lápis *s. n.* (*min.*) lazurit, lapislazuli.

lapislazúli *s. n.* (*min.*) lazurit, lapis.

lápoviță *s. f.* (*met.*) zloată, fleașcă, fleșcăială.

lápte *s. n.* **1.** *~ acru* = lapte bătut; *~ bătut* = lapte acru. **2.** *~ de var* = apă de var. **3.** (*bot.*) *~-le-câinelui* = laptele cucului, (*pop.*) alior. **4.** *~-le stâncii* = lăptișor, (*reg.*) primuliță. **5.** *~-le păsării* = (*reg.*) băluşcă, lalea.

lard *s. n.* (*reg.*) slănină.

larg, -ă **1.** *adj.* **1.** cuprinzător, întins, vast. **2.** cuprinzător, încăpător, mare, spațios. **3.** amplu, întins, bogat. **4.** (*fig.*) culant, darnic, generos, mărinimos, galanton. **5.** important, considerabil. **II.** *s. n.* întindere, cuprins, întins, cuprindere.

larghéțe *s. f.* dărnicie, generozitate, mărinimie, culanță.

lárice *s. f.* (*bot.*) zadă.

larínge *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) beregată, gâtlej.

lármă *s. m.* **1.** gălăgie, hărmălaie, scandal, tumult, vacarm, zarvă, zgomot,

(*pop.; fam.*) chiloman. 2. (*fig.*) frământare, zbucium. 3. (*înv.*) alarmă.

lascív, –ă *adj.* impudic, obscen, senzual, voluptuos, imoral, lubric.

lascivitáte *s. f.* senzualitate, voluptate, obscenitate, imoralitate, (*livr.*) lubricitate.

lasitúdine *s. f.* (*fig.*) dezgust, plictiseală.

lástex *s. n.* portjartier elastic.

laș, –ă *adj., s. m. f.* fricos, (*livr.*) poltron, (*pop.*) mișel.

lașitáte *s. f.* (*livr.*) poltronerie, mișelie.

lat, –ă 1. *adj.* larg, mare. 2. *s. n.* lățime.

laterál, –ă *adj.* 1. lăturalnic. 2. (*fig.*) secundar, neimportant, colateral, marginal, minor.

látex *s. n.* (*bot.*) (*pop.*) suc.

latifundiár, –ă *s. m. f.* moșier, mare proprietar funciar.

latifúndiu *s. n.* domeniu, moșie, (*reg.*) iosag, (*înv.*) posesiune.

latín, –ă *adj.* (rar) roman.

latín, –ă *adj., s. m. f.* catolic, romano-catolic. 2. *adj.* latinesc.

latinésc, –eáscă *adj.* latin.

latinéște *adv.* (*înv.*) rămlenește.

latrinár *s. m.* vidanjor.

latrínă *s. f.* closet, toaletă, budă, hazna, privată.

látură *s. f.* 1. dungă, margine, muchie. 2. extremitate, margine, parte. 3. coastă, dungă, parte. 4. direcție, parte, sens. 5. aspect, înfățișare. 6. (*înv.*) ținut, regiune.

laudatív, –ă *adj.* favorabil, elogios, encomiastic.

láudă *s. f.* 1. elogiu, omagiu, preamărire, slavă. 2. mărire, glorificare, onoare. 3. compliment, flatare. 4. (*înv.*) apreciere, cinste, considerație, stimă, vază.

láur *s. m.* 1. dafin. 2. (*fig.*) glorie, victorie.

lavabóu *s. n.* spălător comun, chiuvetă, lavoar.

laváj *s. n.* spălare, spălătură.

lavándă *s. f.* (*bot.*) levănțică.

lavínă *s. f.* (*livr.*) avalanșă.

láviță *s. f.* bancă.

lavoár *s. n.* lavabou, chiuvetă.

lavrác *s. m.* (*iht.*) lup-de-mare.

lax, –ă *adj.* (*livr.*) destins, leger.

laxatív, –ă *adj., s. n.* purgativ.

laz *s. n.* (*reg.*) curătură.

lazarét *s. n.* (rar) infirmerie.

lazaróne *s. m.* pungaș.

lazurít *s. n.* lapis, lapislazuli.

lăbărță *vb.* a se deforma, a se lărgi.

lăbărțáre *s. f.* lărgire.

lăbărțát, –ă *adj.* 1. deformat, lărgit. 2. (*fig.*) prolix, diluat. 3. (*fig.*) tărăganat.

lăcár *s. m.* (*ornit.*) privighetoare-de-stuf.

lăcăráie *s. f.* lăcărie.

lăcărie *s. f.* lăcăraie.

lăcomí *vb.* 1. a se calici, a se zgârci. 2. a jindui, a râvni.

lăcomíe *s. f.* 1. nesaț, (*livr.*) voracitate, insațiabilitate. 2. aviditate, poftă. 3. (*livr.*) cupiditate, rapacitate, voracitate.

lăcrimá *vb.* a plânge, a înlăcrima.

lăcrimát, –ă *adj.* înlăcrimat, plâns.

lăcrimioáră *s. f.* (*bot.*) mărgăritar, mărgăritărel, (*reg.*) clopoțel.

lăcrimós, –oásă *adj.* (*pop.*) 1. înlăcrimat. 2. (*fig.*) jalnic, impresionant.

lăcústă *s. f.* (*entom.*) (*reg.*) cal-de-iarbă.

lăfăi *vb.* a huzuri, a se desfăta.

lăfăire *s. f.* huzur.

lăfăit, –ă *adj.* îmbelșugat.

lăibărác *s. n.* (*reg.*) laibăr, mintean, surtuc.

lăicér *s. n.* (*reg.*) cergă, covor, cuvertură, învelitoare.

lăieș *s. m.* lăieț.

lăiéț, –iáță *s. m. f., adj.* lăieș.

lăinicí *vb.* (*reg.*) a hoinări.

lălăí *vb.* (*fam.*) a fredona, a îngâna.

lălău, –ăie *adj.* bleg, neghiob, indolent, mototol, (*fig.*) băligos, mămăligos.

lămâie *s. f.* (*bot.*) limonie.

lămâioáră *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) cimbrișor, cimbru.

lămâiță *s. f.* (*reg.*) cimbru, melisă, roiniță.

lămpáș *s. n.* (*reg.*) felinar, lampă.

lămpărie *s. f.* lampisterie.

lămuí *vb.* a (se) clarifica, a (se) elucida, a (se) explica, a (se) preciza, (*fig.*) a (se) descălci.

lămurire *s. f.* clarificare, deslușire, explicație.

lămurít, –ă *adj.* 1. limpezit. 2. clar, limpede, evident, precis, distinct.

lămuritór, –oáre *adj.* 1. explicativ. 2. clarificator, edificator.

lănciér *s. m.* sulițaș.

lăptărie *s. f.* (la *pl.*; *fam.*) sâni (mari).

lăptișór *s. m.* (*bot.*) laptele-stâncii, (*reg.*) primuliță.

lăptóc *s. n.* scoc, uluc, (*pop.*) burlan.

lăptúcă *s. f.* salată, (*reg.*) marulă.

lărgí *vb.* 1. a (se) întinde. 2. (*fig.*) a extinde. 3. (*fig.*) a se împrăștia, a se răspândi.

lărgíme *s. f.* lățime, (rar) larg.

lăsá *vb.* 1. (*pop.*) a lepăda. 2. a depune, a preda. 3. a permite, a îngădui, a admite. 4. a amâna, a aștepta, a păsui. 5. a nesocoti, a omite, a elimina. 6. a înceta, a trece. 7. a depăși, a întrece. 8. a provoca, a pricinui. 9. a rândui, a statornici, a hotărî. 10. a începe, a se produce, a veni. 11. a coborî, a apleca. 12. a ieftini. 13. a se îndoi, a se așeza, a se culca. 14. a abandona, a părăsi.

lăsáre *s. f.* 1. depunere, predare. 2. cădere, coborâre. 3. ~ *la vatră* = eliberare, liberare.

lăsát, –ă *adj.* 1. aplecat, curbat, înclinat, îndoit, încovoiat. 2. atârnat, blegit, clăpăug, pleoștit, (*reg.*) dăbălăzat.

lăsătoáre *s. f.* (*tehn.*) cocârlă, schimbătoare.

lăsătúră *s. f.* (*geogr.*) (*pop.*) depresiune.

lăsnicior *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) zârnă, buruiană-de-dalac.

lăstár *s. m.* 1. (*bot.*) mladă, mlădiță, smicea, vlăstar, (*înv.; pop.*) odraslă. 2. (*fig.*) urmaș, moștenitor, descendent.

lăstărí *vb.* 1. a înfrăți, (*înv.; pop.*) a odrăsli. 2. (*fig.*) a încolți.

lăstún *s. m.* (*ornit.*) 1. (*reg.*) rândunică. 2. ~*-de-mal* = (*reg.*) rândunică-de-apă. 3. ~*-mare* = (*pop.*) drepnea.

lătăréț, –eáță *adj.* plat, turtit.

lătrá *vb.* a hămăi, a bate.

lătrătór *s. m.* câine.

lăturálnic, –ă *adj.* 1. limitrof, mărginaș. 2. ascuns, dosnic, ferit, izolat, retras, (rar) lăturaș. 3. (*fig.*) ocolit, tainic, ascuns. 4. (*fig.*) incorect, necinstit. 5. lateral. 6. colateral, marginal, minor, neînsemnat, secundar.

lăturáș, –ă *adj.* (rar) lăturalnic, dosnic.

lătúri *s. f. pl.* zoaie, spălături.

lăturíș *adv.* (*reg.*) lateral, pieziș.

lăți *vb.* 1. a (se) extinde, a (se) lărgi, a (se) mări. 2. (*fig.*) a se răspândi, a se împrăștia, a se propaga, a se transmite.

lățíme *s. f.* 1. lărgime, larg. 2. lat.

lățít, –ă *adj.* întins, larg, lărgit.

lățós, –oásă *adj.* 1. flocos, mățos, păros. 2. neîngrijit, pletos.

lăudá *vb.* 1. a elogia, a cinsti, a preamări. 2. a se mândri, a se făli, a se fuduli, a se împăuna, a se înfumura, (*fig.*) a se înfoia.

lăudábil, –ă *adj.* meritoriu, merituos.

lăudăcios, –oásă *adj.* (rar) lăudăros.

lăudăros, –oásă *adj.* fanfaron, lăudăcios.

lăudăroșénie *s. f.* fanfaronadă, (rar) lăudăroșenie.

lăudăroșie *s. f.* (rar) lăudăroșenie.

lăúntric, –ă *adj.* intern.

lăút *s. n.* (*pop.*) spălat; lăutoare.

lăutár *s. m.* 1. scripcar, violonist, (*pop.*) diblar, (*reg.*) ceteraș. 2. (*entom.*) (*reg.*) trântor.

lăútă *s. f.* scripcă, vioară, violină.

lăutoáre *s. f.* (*reg.*) lăut, lăutură.

lăutúră *s. f.* (*reg.*) lăut, lăutoare.

lânărícă *s. f.* (*bot.*) bumbăcariță.

lânăríță *s. f.* (*bot.*) bumbăcariță.

lânced, –ă *adj.* 1. sleit, slăbit, suferind. 2. moale.

lâncezéală *s. f.* 2. toropeală, lâncezire, moleșeală. 2. (*fig.*) stagnare.

lâncezí *vb.* 1. a boli, (*fig.*) a vegeta. 2. (*fig.*) a stagna, a trena.

lâncezíre *s. f.* 1. lâncezeală, moleșeală. 2. (*fig.*) stagnare, trenare.

lângă *prep.* (*reg.*) drept, (*înv.*) prejur.

lânós, –oásă *adj.* moale.

leac *s. n.* **1.** medicament, doctorie, remediu. **2.** (*fig.*) soluție, remediu.
leáfă[1] *s. f.* (*pop.*) **1.** găvan. **2.** ascuțiș, lamă, tăiș.
leáfă[2] *s. f.* salariu.
leágăn *s. n.* **1.** (*impr.*) creșă. **2.** scrânciob. **3.** (*înv.*) berlină.
leah, -ă *s. m. f.* (*înv.*) polonez.
leál, -ă *adj.* corect, cinstit, incoruptibil, integru, onest, (*livr.*) prob, sincer, franc.
lealitáte *s. f.* cinste, corectitudine, incoruptibilitate, integritate, onestitate, sinceritate, franchețe.
leándru *s. m.* (*bot.*) (*înv.*) rododafin.
leápșă *s. f.* (*pop.; fam.*) palmă.
leásă *s. f.* coș, târn.
leat *s. n.* **1.** (*înv.*) an. **2.** (*pop.*) contingent.
leaț *s. n.* șipcă.
lébădă *s. f.* **1.** (*ornit.*) ~ *de vară* = cucovă. **2.** (*astron.; art.*) (*reg.*) Cobilița, Crucea, Fata-mare.
lectícă *s. f.* litieră, (rar) palanchin.
léctor *s. m.* (*livr.*) cititor.
lecturá *vb.* (rar) a citi.
lectúră *s. f.* citit, citire.
lécție *s. f.* **1.** temă. **2.** meditație, preparație. **3.** curs, oră. **4.** sfat, povață; (*p. ext.*) mustrare, dojană, admonestare, avertisment.
lecuí *vb.* a (se) îngriji, a (se) trata; (*p. ext.*) a (se) vindeca, a (se) însănătoși.
lecuíre *s. f.* vindecare, tămăduire, însănătoșire, întremare, îndreptare.
lecuit, -ă *adj.* însănătoșit, tămăduit, vindecat, tămăduit, întremat.
lecuitór, -oáre *adj.* tămăduitor, vindecător.
led *s. n.* (*electron.*) diodă.
lefegíu *s. m.* (*pop.; fam.*) salariat; funcționar.
left *s. n.* (*înv.*) bijuterie, podoabă, giuvaier.
léfter, -ă *adj.* (*reg.*) afif.
lefterie *s. f.* **1.** (*fam.*) credit, încredere, apreciere. **2.** (*reg.*) ocupație, îndeletnicire, profesiune.
legá[1] *vb.* **1.** a înnoda. **2.** a strânge. **3.** (*med.*) a (se) bandaja, a (se) pansa, (rar) a (se) înfășa. **4.** a priponi. **5.** a fereca, a încătușa, a înlănțui. **6.** a (se) îmbina, a (se) uni, a (se) reuni. **7.** a cartona, a broșa, (*p. restr.*) a coperta. **8.** a rodi. **9.** a se închega, a se îngroșa.
legá[2] *vb.* (*înv.*) a testa, (*înv.; reg.*) a testălui.
legál, -ă *adj.* **1.** licit, legitim, (*înv.*) legiuit. **2.** oficial.
legalitáte *s. f.* valabilitate.
legalizá *vb.* (*jur.*) **1.** a autentifica. **2.** a legifera, a reglementa, (*înv.*) a legiui. **3.** a consfinți, a oficializa.
legalizát, -ă *adj.* (*jur.*) **1.** autentificat. **2.** consfințit, oficializat.
legáre *s. f.* **1.** înnodare, legat. **2.** legat, strâns. **3.** (*med.*) bandajare, pansare. **4.** priponire. **5.** cartonare, broșare. **6.** închegare, îngroșare.
légat[1] *s. n.* **1.** înnodare, legare. **2.** legare, strângere, strâns. **3.** (*med.*) bandajare, pansare, (*pop.*) oblojire. **4.** priponire, legare. **5.** cartonare, broșare. **6.** rodire.
legát[2] *s. m.* nunțiu, (*înv.*) ambasador, diplomat; înalt demnitar.
legát[3], **-ă** *adj.* **1.** înnodat. **2.** (*med.*) bandajat, pansat, (*pop.*) oblojit. **3.** priponit. **4.** ferecat, încătușat, înlănțuit. **5.** închegat, îngroșat, consistent. **6.** robust, vânjos, voinic, zdravăn.
legatár, -ă *s. m. f.* moștenitor.
legământ *s. n.* **1.** obligație, angajament, îndatorire. **2.** învoială, convenție, înțelegere, contract, pact, acord. **3.** (*pop.*) descântec, farmec, vrajă, făcătură, magie.
legăná *vb.* **1.** a se balansa, a se clătina, a oscila, a pendula. **2.** (*fig.*) a ezita, a pregeta, a șovăi.
legănáre *s. f.* clătinare, balansare, legănătură.
legănát, -ă *adj.* **1.** bălăbănit. **2.** (*fig.*) tărăgănat.
legănătúră *s. f.* (rar) legănare.
legătór, -oáre **I.** *s. m. f.* (*reg.*) compactor. **II.** *s. f.* (*spec.*) **1.** basma. **2.** cravată. **3.** fular.
legătorie *s. f.* (*reg.*) compactorie.
legătúră *s. f.* **1.** legătoare. **2.** legare, joncțiune. **3.** basma, tulpan; (*înv.*) cravată. **4.** fașă, bandaj, pansament. **5.** sarcină, boccea; mănunchi. **6.** (*înv.*) acord, înțelegere, convenție.

legăturícă *s. f.* bocceluță.
lége *s. f.* **1.** (*jur.*) (*înv.*) legiuire, pravilă, testament. **2.** canon, normă, regulă, tipic, datină, obicei. **3.** ~ *nescrisă* = tradiție. **4.** (*pop.*) proces, judecată. **5.** legalitate, constituționalitate. **6.** religie, credință, cult. **7.** *Tablele ~ii* = cele zece porunci, decalog.
legendár, -ă *adj.* **1.** fabulos, fantastic, miraculos, imaginar, mitic. **2.** faimos, celebru.
legéndă *s. f.* **1.** (*bis.*) minologhion, sinaxar. **2.** mit.
legiferá *vb.* (*jur.*) a legaliza, a reglementa, (*înv.*) a legiui.
legiferáre *s. f.* (*jur.*) legalizare, reglementare, (*înv.*) legiuire.
legionár, -ă *s. m. f.* (*pol.*) gardist.
legislatív, -ă **1.** *adj.* (*jur.*) legiuitor. **2.** *s. n. sg. art.* parlamentul.
legislatór *s. m.* legiuitor.
legislație *s. f.* (*jur.*) (*înv.*) legiuire, testament.
legíst *s. m.* (*înv.*) jurist, pravilist.
legítim, -ă *adj.* **1.** îndreptățit, întemeiat, just, justificat, logic, echitabil, (*livr.*) îndrituit, (*fig.*) binecuvântat. **2.** drept, just.
legitimá *vb.* a justifica, a îndreptăți.
legitimáție *s. f.* act, document.
legiuí *vb.* a legifera, a legaliza.
legiuíre *s. f.* (*înv.*) legalizare; lege, legislație.
legiuít, -ă *adj.* (*înv.*) legal, legitim.
legiuitór, -oáre **1.** *adj.* legislativ. **2.** *s. m.* legislator.
legiúne *s. f.* **1.** (*înv.*) polc. **2.** (*fig.*) mulțime; ceată, gloată.
legúmă *s. f.* zarzavat; (rar) hrană, mâncare.
legumí *vb.* (*reg.*) a ciuguli; (rar) a degusta, a savura.
lehámite *s. f.* (*pop.*) plictiseală, dezgust, silă, aversiune, repulsie, scârbă.
lehăí *vb.* (*reg.*) a flecări, a trăncăni.
lehămetí *vb.* (*reg.*) a se sătura, a se plictisi, a se dezgusta, a se scârbi.
léică *s. f.* (*pop.*) lele, leliță, țață, nană.
leít, -ă *adj.* **1.** aidoma, identic. **2.** (*reg.*) lustruit, șlefuit.
lejér, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** destins, (*livr.*) lax. **2.** comod, ușor.
lejeritáte *s. f.* (*livr.*) ușurință, comoditate; (*fig.*) inconsistență, neseriozitate, instabilitate.
léle *s. f.* **1.** leliță, țață, (*reg.*) dadă, daică, leică, nană. **2.** iubită. **3.** (*reg.*) cocotă, curvă, târfă.
lelícă *s. f.* (*pop.*) leliță.
lelíță *s. f.* (*pop.*) lelică, dadă, țață.
lemn *s. n.* **1.** (*pop.*) copac, arbust, pom. **2.** *~-câinesc* = (*reg.*) mălin. **3.** *~-alb* = (*reg.*) salcâm. **4.** *~-câinesc* = (*reg.*) crușin.
lemnár *s. m.* dulgher, tâmplar, (*înv.*) bârdaș, teslar.
lemnăríe[1] *s. f.* cherestea.
lemnăríe[2] *s. f.* **1.** dulgherie, dulgherit. **2.** tâmplărie.
lemnúș *s. n.* (*reg.*) **1.** chibrit. **2.** (*bot.*) lemnul-domnului.
lémuri *s. m. pl.* strigoi.
léne *s. f.* indolență, inactivitate, lenevie, lâncezeală, trândăveală, trândăvie.
léneș, -ă *adj., s. m. f.* indolent, puturos, trântor, trândav, (*reg.*) dugliș, inactiv.
leneví *vb.* **1.** a trândăvi, (*fam.*) a tândăli. **2.** a se puturoși.
lenevíe *s. f.* lene, trândăvie, indolență, puturoșenie.
lenjereásă *s. f.* (rar) cusătoreasă.
lenjerie *s. f.* lenjuri, rufărie.
lénjuri *s. n. pl.* lenjerie, rugărie.
lent, -ă *adj.* **1.** încet, domol, lin, calm, liniștit, potolit. **2.** progresiv, treptat.
léntă *s. f.* **1.** cordon. **2.** eșarfă.
lenticulár, -ă *adj.* rotund.
lentígo *s. n.* pistrui.
lentitúdine *s. f.* încetineală, apatie.
lénto *adv.* (*muz.*) adagio, încet, lent, domol.
lentoáre *s. f.* încetineală.
leopárd *s. m.* (*zool.*) **1.** panteră, (*înv.*) pardos. **2.** *~-ul zăpezilor* = irbis.
lebădá *vb.* (*pop.*) **1.** a arunca, a azvârli, a zvârli. **2.** a abjura, a renega. **3.** a

avorta. **4.** a năpârli. **5.** a îndepărta, a alunga.

lepădáre *s. f.* (*pop.*) părăsire, renegare.

lepădát[1] *s. n.* (*pop.*) avort.

lepădát[2], **–ă** *adj.* abandonat.

lepădătúră *s. f.* **1.** stârpitură, (*livr.*) avorton. **2.** (*fig.*) derbedeu, lichea, secătură, (*pop.*) cioflingar, drojdie, gunoi, pleavă, putregai.

lepedéu *s. n.* (*reg.*) cearşaf.

lepidoptér *s. n.* (*entom.*) fluture.

lépră *s. f.* **1.** (*med.*) (*înv.*) gubăvie, stricăciune. **2.** (*fig.*) racilă, plagă, pestă, cancer.

léprică *s. f.* (*reg.*) pelagră, bubă.

lepşí *vb.* (*reg.*) a pălmui.

lepşít, –ă *adj.* (*reg.*) **1.** turtit, pleoştit. **2.** (*fig.*) smintit, ţicnit.

lesbianísm *s. n.* safism, tribadism.

lésne *adv.* uşor, comod, facil.

lesniciúne *s. f.* (rar) uşurinţă, facilitate, înlesnire.

léspede *s. f.* dală.

lest *s. n.* balast, savură.

leş[1] *s. n.* cadavru, hoit, stârv, mortăciune.

leş[2] *s. m.* leah.

leşésc, –eáscă *adj.* (*înv.*) polonez.

leşiétic, –ă *adj.* **1.** leşios, sălciu. **2.** (*fig.*) cenuşiu, întunecat, mohorât.

leşín *s. n.* **1.** lipotimie, inconştienţă, sincopă, (rar) leşinătură. **2.** sfârşeală, vlăguire.

leşínat, –ă *adj.* **1.** inconştient. **2.** sfârşit[2], extenuat, vlăguit. **3.** (*reg.*) lihnit, hămesit.

leşinătúră *s. f.* (rar) inconştienţă, leşin, lipotimie.

leşiós, –oásă *adj.* fad, leşietic, sălciu, searbăd.

letál, –ă *adj.* mortal, ucigător.

letalitáte *s. f.* mortalitate.

letárgic, –ă *adj. encefalită ~ă* = boala somnului.

letargíe *s. f.* **1.** leşin, moarte aparentă. **2.** (*fig.*) apatie, amorţeală, inactivitate.

létcă *s. f.* (*reg.*) depănătoare, vârtelniţă.

létcon *s. n.* ciocan de lipit.

letopiséţ *s. n.* cronică, (*înv.*) hronic.

leu[1] *s. m.* **1.** (*înv.*) aslan. **2.** (*zool.*) *~–de–mare* = otarie. **3.** (*astron.; art.*) (*pop.*) Calul. **4.** *~–paraleu* = (*fig.*) viteaz.

leu[2] *s. m.* (rar) franc[1].

léucă *s. f.* (*tehn.*) (*reg.*) mănuşă, suian.

leucemíe *s. f.* leucoză, mieloză.

leucobáză *s. f.* (*chim.*) leucoderivat.

leucocítă *s. f.* (*anat.*) globulă albă.

leucoderivát *s. m.* (*chim.*) leucobază.

leucóm *s. n.* (*med.*) albeaţă.

leucopatíe *s. f.* (*med.*) vitiligo.

leucorée *s. f.* (*med.*) (*pop.*) poală albă, (*reg.*) scurgere.

leucóză *s. f.* (*med.*) leucemie.

leúrdă *s. f.* (*bot.*) aior.

leurdínă *s. f.* (*reg.*) dalie, gherghină.

leuştéan *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) luştereag, buruiana–lingorii. **2.** *~–broştesc* = (*reg.*) piciorul–cocoşului.

levantín, –ă *adj.* (*depr.*) necinstit, ipocrit, intrigant.

levănţícă *s. f.* (*bot.*) lavandă.

levént, –ă *adj.* (*înv.*) **1.** darnic, generos, galant. **2.** voinic, viteaz.

leviatán *s. m.* (în basme) căpcăun.

levulóză *s. f.* (*biol.*) fructoză.

lexém *s. n.* cuvânt, unitate lexicală.

léxic *s. n.* **1.** vocabular. **2.** glosar, vocabular.

lexicón *s. n.* dicţionar, vocabular; (rar) enciclopedie.

lezá *vb.* **1.** (*livr.*) a răni, a vătăma. **2.** a păgubi, a prejudicia. **3.** (*fig.*) a ofensa, a jigni.

lezárd *s. m.* şopârlă.

lezáre *s. f.* **1.** vătămare, rănire. **2.** prejudiciu. **3.** (*fig.*) ofensă.

leziúne *s. f.* **1.** rană, plagă, bubă, (*înv.*) rănitură. **2.** prejudiciu.

liánt *s. m.* aglomerant.

liásic *s. n.* jurasicul inferior.

libadeá *s. f.* (*înv.*) anteriu, reverendă, sutană.

libárcă *s. f.* (*entom.*) şvab.

libél *s. n.* (*livr.*) diatribă, pamflet.

libelíst s. m.(*livr.*) pamfletar, pamfletist.

libelúlă *s. f.* (*entom.*) (*pop.*) cal–de–apă, calul–dracului, (*reg.*) călugăriţă.

líber, –ă *adj.* **1.** (*înv.; pop.*) slobod, (*înv.*) volnic. **2.** independent, neatârnat, nesupus, autonom, (*înv.*) volnic. **3.** gol, neînchiriat, neocupat. **4.** neangajat, disponibil. **5.** necăsătorit. **6.** degajat, natural, nestânjenit, dezinvolt. **7.** *desen ~* = desen artistic. **8.** *sub cerul ~* = afară.

liberá *vb.* **1.** a elibera, (*pop.*) a mântui, (*înv.*) a volnici. **2.** a elibera, a evacua, a goli.

liberál, –ă *adj.* înţelegător, generos; tolerant.

liberalitáte *s. f.* (*livr.*) mărinimie, generozitate.

liberáre *s. f.* **1.** eliberare, salvare. (*înv.; pop.*) slobozire, (*pop.*) mântuire. **2.** dezrobire, eliberare, emancipare. **3.** (*mil.*) eliberare, lăsare la vatră. **4.** evacuare, golire.

liberatór, –oáre *s. m. f., adj.* (*înv.; pop.*) eliberator, dezrobitor.

líber–consimţít *adj., adv.* deliberat, intenţionat, voit.

líber–cugetătór *s. m.* ateu, necredincios, (*pop.*) păgân, (*înv.*) ateist.

libertár, –ă *adj., s. m. f.* anarhist.

libertáte *s. f.* **1.** (*înv.; pop.*) slobozenie, (*înv.*) volnicie. **2.** independenţă, neatârnare, suveranitate. **3.** autonomie. **4.** (la *pl.*) drepturi cetăţeneşti.

libertín, –ă *adj.* **1.** indecent, uşuratic, desfrânat, corupt, imoral, lincţios. **2.** (rar) spontan, sălbatic.

libertináj *s. n.* desfrâu, destrăbălare, imoralitate, depravare.

libertiníşm *s. n.* desfrâu, destrăbălare, libertinaj.

libidinós, –oásă *adj.* senzual, desfrânat, lasciv.

librár *s. m.* (*înv.*) editor.

lícăr *s. n.* sclipire, scânteiere, licărire, scânteie, sclipeală.

licărí *vb.* **1.** a sclipi, a luci, a străluci. **2.** a pâlpâi, a tremura, a vibra.

licăríre *s. f.* sclipire, lucire, licăr, scânteiere, străfulgerare, (rar) licăriţ, zare, (*pop.*) sclipet.

licăríş *s. n.* (rar) licărire.

licăritór, –oáre *adj.* lucitor, scânteietor, sclipitor, (*înv.*) sçânteios.

liceál, –ă *adj.* secundar.

licénţă *s. f.* **1.** autorizaţie, brevet, permis. **2.** (*livr.*) necuviinţă, neruşinare, impudicitate.

licenţiós, –oásă *adj.* indecent, imoral, impudic, obscen, trivial.

licheá *s. f.* netrebnic, secătură, derbedeu, puşlama, mizerabil, (*pop.*) cioflingar, (*fam.*) cutră, marţafoi, (*fig.*) zdreanţă.

lichén *s. m.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) muşchi creţ, muşchi de munte. **2.** (*med.*) (*pop.*) păducel.

lichíd, –ă **1.** *s. n.* băutură. **2.** *s. n.* (*pop.*) zeamă. **3.** *adj.* numerar, gheaţă, peşin, cash, (*înv.*) naht.

lichidá *vb.* **1.** a încheia, a sfârşi, a termina. **2.** a desfiinţa, a suprima. **3.** (*fig.*) a sparge. **4.** a achita, a plăti, a onora. **5.** (*fig.*) a asasina, a omorî.

lichidităţi *s. f. pl.* bani lichizi.

licít, –ă *adj.* **1.** legal. **2.** permis, îngăduit.

licitáţie *s. f.* (*jur.*) mezat.

licórn *s. m.* (*livr.*) inorog, unicorn.

lictár *s. n.* (*reg.*) magiun.

licurící *s. m.* (*entom.*) (rar) luciolă, (*pop.*) putregai, (*reg.*) focul–lui– Dumnezeu, gândac–scânteios.

líder *s. m.* (*livr.*) şef, fruntaş.

lied *s. n.* (*muz.*) cântec.

lie–de–vín (pr. *lidëven*) *adj. invar.* mov; violet, lila.

lién *s. n.* (*anat.*) splină.

lift *s. n.* ascensor.

liftá *vb.* (*fig.*) a sâcâi, a enerva.

líftboi *s. m.* liftier.

ligamént *s. n.* (*anat.*) tendon.

ligatúră *s. f.* logotip.

lighioánă *s. f.* **1.** bestie, dihanie, fiară, jivină. (*pop.*) gadină. **2.** (*spec.*) orătanie. **3.** (*spec.*) insectă, gâză. **4.** (*fig.*) mişel.

lignofóliu *s. n.* (*tehn.*) fanerit.

lignóză *s. f.* celuloză.

lihneálă *s. f.* sfârşeală, slăbiciune.

lihnít, –ă *adj.* hămesit, (*fig.*) leşinat.

lilá *adj. invar.* (*livr.*) violet, liliachiu, vioriu, mov.

liliác[1] *s. m.* **1.** (*reg.*) iorgovan, mălin, boroșteau. **2.** *~-de-munte* = aninaș. **3.** (*reg.*) salcâm.

liliác[2] *s. m.* (*zool.*) (*reg.*) șoarece.

liliachíu, -ie *adj.* violet, vioriu, mov, (*livr.*) lila.

lilipút *adj. invar.* (rar) mic, pitic.

lilipután, -ă **1.** *s. m. f., adj.* pitic, (*înv.*) nan. **2.** *adj.* minuscul, liliput.

limán *s. n.* **1.** țărm, mal, litoral, (*înv.*) port. **2.** (*fig.*) adăpost, refugiu.

limax *s. m.* (*zool.*) (*reg.*) babiță.

limb *s. n.* (*bot.*) lamină.

limbáj *s. n.* **1.** limbă, vorbire. **2.** grai. **3.** exprimare. **4.** stil.

limbáreț, -ă *adj.* limbut, vorbăreț, flecar, guraliv, (*reg.*) clănțău.

limbáriță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) limba-bălților, limba-broaștei.

límbă *s. f.* **1.** (*livr.*) idiom. **2.** *~a veche slavă* = paleoslavă. **3.** limbaj, vorbire. **4.** (*înv.*) vorbă, cuvânt; grai. **5.** (*înv.*) popor, neam, națiune. **6.** *~ comună* = koinè. **7.** încălțător. **8.** *~a-apei* = broscariță.

limbístică *s. f.* (*înv.*) lingvistică.

limbríc *s. m.* ascarid.

limbricáriță *s. f.* (*med.; pop.*) ascaridioză.

limbușoáră *s. f.* (*pop.*) iberis.

limbút, -ă *adj., s. m. f.* vorbăreț, guraliv, flecare, locvace, clănțău, palavragiu, (*fig.*) meliță.

limbuți *vb.* (*înv.*) a flecări, a trăncăni.

limbuție *s. f.* vorbărie, flecăreală, locvacitate, pălăvrăgeală, sporovăială.

limfadenítă *s. f.* adenită.

limfátic, -ă *adj.* apatic, indolent.

limiér *s. m.* copoi.

liminár, -ă *adj.* (*livr.*) inițial, introductiv.

limitá *vb.* a (se) mărgini, a (se) restrânge, a (se) îngrădi.

limitáre *s. f.* restrângere, îngrădire.

limitát, -ă *adj.* **1.** delimitat, demarcat, mărginit. **2.** mic, redus. **3.** restrâns, redus, mărginit. **4.** (*fig.*) încuiat, mărginit, obtuz, redus.

limitatív, -ă *adj.* delimitativ, restrictiv.

limitatór *s. n.* limitor.

límită *s. f.* **1.** capăt, cap, extremă, extremitate, margine. **2.** *~ teritorială* = frontieră, graniță, hotar.

limitór *s. n.* limitator.

limitróf, -ă *adj.* **1.** vecin, învecinat, mărginaș, periferic, (*reg.*) megieș. **2.** lăturalnic, (*reg.*) mărginos.

limnimétru *s. n.* mină hidrometrică.

limonádă *s. f.* citronadă.

limónie *s. f.* (rar) lămâie.

límpede *adj.* **1.** clar, deslușit, distinct, evident, precis. **2.** albastru, clar, curat, pur, senin, străveziu. **3.** lucid. **4.** clar, lămurit, deslușit, explicit. **5.** neîndoios, sigur, evident.

limpezeálă *s. f.* transparență, luminozitate, claritate.

limpezí *vb.* **1.** (*pop.*) a se așeza. **2.** a se purifica. **3.** a se deschide, a se însenina, a se lumina. **4.** a (se) clarifica, a (se) desluși, a (se) lămuri.

limpeziciúne *s. f.* (rar) limpezime.

limpezíme *s. f.* claritate, limpeziciu ne. **2.** limpeziș. **3.** explicitate.

limpezíre *s. f.* limpezeală.

limpeziș *s. n.* (rar) **1.** loc deschis. **2.** limpezime.

limpezít *s. n.* clătire, clătit, limpezire.

limpezít, -ă *adj.* lămurit, edificat.

limpíd, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** limpede, clar, senin, străveziu, transparent. **2.** (*fig.*) deschis, sincer.

limpiditáte *s. f.* (*livr.*) limpezime, claritate, puritate, transparență.

lin, -ă *adj.* **1.** domol, liniștit, potolit. **2.** neted, plat, întins.

linăriță *s. f.* (*bot., reg.*) inișor-de- alior, jale, in-sălbatic.

linca *interj.* cling.

lineál *s. n.* (rar) riglă, linie.

língav, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** mofturos, dificil, năzuros. **2.** slab, plăpând, bolnăvicios.

lingău *s. m.* lingușitor, (*fig.*) periuță.

línge *vb.* **1.** (*fig.*) a se pieptăna. **2.** *~-blide* (sau *-talgere*) *s. m.* = parazit.

lingoáre *s. f.* (*pop.*) febră tifoidă, tifos.

lingurár *s. m.* rudar.

língură *s. f.* **1.** *~a pieptului* = furca pieptului. **2.** *~a zânelor* = linguriță, lingurița zânei. **3.** *~a-Maicii-Preceste* = (*reg.*) lingurea.

lingureá, -ícă *s. f.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) lingura-Domnului, lingura-Maicii-Preceste. **2.** (*pop.*) furca-pieptului, lingura-pieptului.

linguríță *s. f.* *~a-zânei* = lingura-zânelor.

lingurói *s. n.* (*reg.*) polonic.

lingușeálă *s. f.* lingușire, flatare, măgulire, (*fig.*) tămâiere.

linguși *vb.* a flata, a măguli, (*fig.*) a peria, a tămâia.

lingușíre *s. f.* adulare, lingușeală, linguștură, măgulire, flatare, (*fig.*) tămâiere.

lingușitór, -oáre **1.** *s. m.* lingău, adulator, (*reg.*) lingareț, (*fig.*) periuță. **2.** *adj.* servil. **3.** *adj.* măgulitor.

linguștítură *s. f.* (rar) lingușire, flatare, linguțeală, măgulire.

liniaméntt *s. n.* (rar) linie, trăsătură, contur.

liniár, -ă *adj.* **1.** rectiliniu. **2.** *mișcare ~ă* = mișcare rectilinie. **3.** (*fig.*) simplu, simplist, uniform, plictisitor.

línie *s. f.* **1.** *~ frântă* = zigzag. **2.** riglă. **3.** descendență, filiație. **4.** direcție, sens, traseu. **5.** *~-ferată* = cale-ferată, drum-de-fier, (*pop.*) șină, (*reg.*) ștrec. **6.** trăsătură. **7.** siluetă, talie. **8.** limită, margine. **9.** fel, chip, mod; criteriu.

liniméntt *s. n.* (*livr.*) alifie, cremă.

linioáră *s. f.* **1.** liniuță. **2.** cratimă, liniuță de unire, trăsură de unire.

líniște *s. f.* **1.** tăcere, (*înv.*) silențiu. **2.** acalmie, calm, pace, tăcere, tihnă.

liniști *vb.* a (se) calma, a (se) potoli, a (se) alina.

liniștíre *s. f.* liniște, acalmie, calm, pace, tăcere.

liniștít, -ă *adj.* **1.** tăcut, (*livr.*) silențios. **2.** calm, tăcut. **3.** patriarhal, tihnit. **4.** calm, stăpânit, flegmatic, imperturbabil, placid.

liniúță *s. f.* **1.** linioară. **2.** *~ de unire* = cratimă, linioară, trăsură de unire. **3.** linie.

lins, -ă *adj.* întins, neondulat, (*fig.*) netezit.

linșáj *s. n.* linșare.

linșáre *s. f.* linșaj.

línte **I.** *s. f.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) mazăre. **2.** *~a-pratului* = (*reg.*) bobușor, măzăriche. **3.** *~a bălților* = (*reg.*) lintiță. **4.** (*anat.*) (*înv.*) cornee. **5.** (*med. vet.*) trichinoză, (*pop.*) cisticercoză. **II.** *s. m. pl.* (*zool.; pop.*) cisticerci.

líntiță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) lintea-bălților.

lintóu *s. n.* (*constr.*) buiandrug.

lințóliu *s. n.* (*livr.*) giulgiu.

linx *s. m.* (*zool.*) râs, pisică sălbatică.

liótă *s. f.* (*pop.*) bandă, grămadă, mulțime, gloată, droaie, ceată.

lip *s. n.* (*reg.*) jeg, murdărie, necurățenie.

lipán *s. m.* (*bot.*) brusture.

lipăí *vb.* (*reg.*) a cepăi, a plescăi.

lipcán *s. m.* (*înv.*) curier, ștafetă.

lipemíe *s. f.* (*biol.*) lipidemie.

lipí *vb.* **1.** a (se) încleia. **2.** a (se) aglutina, a (se) alipi, a (se) suda. **3.** a murui, a tencui. **4.** (*fig.*) a se fixa, a se pironi. **5.** (*fig.*) a se alipi. **6.** (*înv.*) a alipi, a anexa, a încorpora, a atașa.

lipíci **1.** *s. n.* clei, pap. **2.** *s. m.* (*reg.*) torțel, cuscută. **3.** *s. n.* (*fig.; pop.*) farmec, nuri, sex-apil.

lipicíos, -oásă *adj.* **1.** cleios, vâscos. **2.** cleios, năclăios, unsuros. **3.** (*pop.*) molipsitor, contagios. **4.** atrăgător, seducător.

lipidemíe *s. f.* (*biol.*) lipemie.

lipíre *s. f.* lipit[1], încleiere.

lipít[1] *s. n.* lipire, încleiere.

lipít[2], **-ă** *adj.* **1.** încleiat. **2.** aglutinat, alipit, sudat. **3.** muruit.

lipitoáre *s. f.* (*ornit.*) păpăludă, (*reg.*) lipici, mulge-capre.

lipitúră *s. f.* (*reg.*) muruială.

lipotimíe *s. f.* (*med.*) leșin, inconștiență, nesimțire.

lipoveáncă *s. f.* lipoveană.

lipsă *s. f.* **1.** absență. **2.** carență, lacună, gol, defect. **3.** (*fin.*) manco. **4.** (*fin.*) deficit, minus. **5.** nevoie, sărăcie. **6.** necesitate, trebuință.

lipsí *vb.* **1.** a absenta. **2.** (*livr.*) a frustra, a priva. (*fig.*) a văduvi. **3.** a renunța, a se dispensa, a se priva. **4.** (*înv.*) a dezerta, a fugi.

lîră *s. f.* **1.** (*muz.*) (*înv.*) organ. **2.** (*astron.; art.*) (rar) Oierul, (*pop.*) Ciobanul-cu-oile.

lîric, -ă *adj.* sentimental, afectiv, emotiv, sensibil, exaltat.

lis, -ă *adj.* neted.

listă *s. f.* **1.** inventar, (*înv.*) catagrafie, sumar. **2.** tabel. **3.** ~ *de bucate* sau (rar) *de mâncare* = meniu. **4.** (*fig.*) enumerare orală. **5.** (*înv.*) filă, foaie.

listing *s. n.* listă.

lișiță *s. f.* (*ornit.*) (*reg.*) hodă, găină-de-apă.

litánie *s. f.* **1.** (*înv.*) procesiune. **2.** (*fig.*) expunere, înșiruire monotonă.

litárgă *s. f.* (*chim.*) miniu, oxid de plumb.

literál, -ă **1.** *adj.* textual, cuvânt cu cuvânt (*fig.*) servil. **2.** *adv.* exact, întocmai, ad litteram.

literalménte *adv.* exact, întocmai.

literár, -ă *adj.* **1.** artistic, beletristic. **2.** scriitoricesc.

literát, -ă *s. m. f.* scriitor, (rar) condeier, (*înv.*) scriptor, literator.

literatór, -oáre *s. m. f.* (*înv.*) literat, scriitor.

literatúră *s. f.* **1.** beletristică, litere. **2.** ~ *populară* = folclor. **3.** (rar) bibliografie.

literă *s. f.* **1.** slovă, (*pop.; fam.*) buche. **2.** caracter tipografic. **3.** ~ *mare* = capitală, majusculă, verzală. **4.** ~ *mică* = minusculă. **5.** (la *pl.*) beletristică, literatură. **6.** *om de* ~*e* = scriitor, literat. **7.** (la *pl.*) științele umanistice.

litiázǎ *s. f.* (*med.*) calculoză, piatră.

lítie *s. f.* (*înv.*) procesiune.

litiéră *s. f.* (*livr.*) lectică, (rar) palanchin.

litigiós, -oásă *adj.* controversat, discutabil, contestabil.

litígiu *s. n.* **1.** controversă. **2.** conflict, diferend, dezacord, dispută, disensiune, neînțelegere, (*înv.*) pricină, sfadă, (*pop.*) dihonie, răcă.

litografíe *s. f.* gravură.

litorál *s. n.* liman, mal, margine, țărm, coastă.

litosférǎ *s. f.* (*geol.*) scoarță.

litóu *s. n.* desen, tablou litografiat.

litră *s. f.* sfert de litru, (*reg.*) fărtai.

lítru *s. m.* kilogram.

liturghíe *s. f.* (*bis.*) **1.** mesă, misă. **2.** liturghier.

liur *s. n.* (*reg.*) poșircă.

livádă *s. f.* pomet, pomărit.

liván *s. m.* **1.** (*bot.*) (*înv.; reg.*) tămâie. **2.** (*înv.*) tămâie, smirnă, oliban.

live (pr. *laiv*) *adv.* în direct.

livid, -ă *adj.* **1.** învinețit, vânăt. **2.** (*fig.*) slab, palid.

lividitáte *s. f.* paloare extremă, învinețire.

líving-(room) (pr. *living [rumʃ]*) *s. n.* cameră de zi.

livrá *vb.* a achiziționa, a furniza, a procura; a presta.

livráre *s. f.* predare, furnizare.

lívră *s. f.* pfund.

livrésc, -ă *adj.* cărturăresc, cult, savant.

lizibíl, -ă *adj.* citeț, clar.

loázǎ *s. f.* (*reg.*) **1.** viță de vie. **2.** vlăstar. **3.** (*fig.*) ștrengar, derbedeu, șmecher, netrebnic, secătură.

lobby (pr. *lóbi*) *s. n.* grup de presiune.

lobbyísm (pr. *lobísm*) *s. n.* sistem de presiune.

lóbodă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** știr. **2.** (*reg.*) piciorul-caprei. **3.** spanac-porcesc. **4.** spanac-sălbatic. **5.** ~*-albă* = (*reg.*) spanacul-ciobanilor.

lobúl *s. m.* lob mic.

loc *s. n.* **1.** punct. **2.** așezare, localitate, regiune, țară. **3.** teren. **4.** spațiu, zonă. **5.** slujbă, post, funcție. **6.** poziție, situație. **7.** (*anat.*) (*reg.*) placentă, casa copilului.

locál, -ă **1.** *s. n.* **1.** sediu. **2.** clădire, imobil. **3.** restaurant, birt, bodegă. **II.** *adj.* (*înv.*) localnic.

localitáte *s. f.* aglomerație, așezare.

localizá *vb.* (*lit.*) a adapta, a prelucra.

localnic, -ă *adj.* local.

locándă *s. f.* han, ospătărie, birt.

locáș s. n. **1.** (rar) încăpere, casă, locuință, șălaș. **2.** ~ *sfânt* (sau *dumnezeiesc*) = biserică, mănăstire. **3.** (*tehn.*) capră, clește, matcă, plăsele.

locatár, -ă *s. m. f.* chiriaș, (*reg.*) salău, chirigiu.

locatór *s. n.* ~ *radio* = radiolocator.

locáție *s. f.* **1.** închiriere. **2.** (*concr.*) chirie, (*reg.*) simbrie.

locomotívă *s. f.* mașină, (*reg.*) țug.

locomóție *s. f.* (*fiziol.*) deplasare.

locotenent domnésc *s. m.* (*înv.*) regent, caimacam.

locotenénță *s. f.* (*înv.*) regență.

locotenénță domneáscă *s. f.* (*înv.*) căimăcămie.

locțiitór, -oáre *s. m. f.* substitut, (*înv.*) supleant, vechil.

locuí *vb.* **1.** a sta, a ședea, a domicilia. **2.** a popula. **3.** (*înv.*) a coloniza.

locuínță *s. f.* casă, cămin, domiciliu, sălaș.

locúl *s. m.* (*bot.*) lojă.

locuțiúne *s. f.* (*înv.*) expresie.

locváce *adj. invar.* (*livr.*) vorbăreț, limbut, guraliv, flecar, palavragiu, vorbălungă, volubil.

locvacitáte *s. f.* (*livr.*) limbuție.

lógic, -ă **1.** *adj.* **1.** rațional, natural, normal. **2.** coerent, (*fig.*) legat. **3.** fundamentat, îndreptățit, just, întemeiat, corect. **II.** *s. f.* coerență, noimă. **2.** justificare, motivare, rațiune, sens, temei. **3.** ~ *matematică* = logistică.

logístică *s. f.* logică matematică.

logodí *vb.* (*reg.*) a (se) credinți, a (se) jurui.

logodít, -ă *adj.* (*reg.*) încredințat.

logódnă *s. f.* (*reg.*) credință, încredințare, logodință.

logofát *s. m.* (*înv.*) **1.** diac, grămătic, pisar, scrib, copist, scriitor, uricar. **2.** vătaf, epistat, ispravnic.

logofețél *s. m.* (*înv.*) grămătic, copist.

logogríf *s. n.* (*fig.*) enigmă.

logorée *s. f.* (*fam.*) flecăreală, limbuție, sporovăială, vorbărie, pălăvrăgeală.

lógos *s. n.* (*ir.; fam.*) cuvântare, discurs.

logotíp *s. n.* (*tipogr.*) ligatură.

loiál, -ă *adj.* sincer, cinstit, leal, fidel, devotat.

loialísm *s. n.* loialitate.

loialitáte *s. f.* sinceritate, lealitate, probitate.

lóitră *s. f.* draghină.

lójă *s. f.* **1.** ~*a orchestrei* = fosa orchestrei. **2.** (*bot.*) locul. **3.** ~ *masonică* = organizație francmasonică.

lójniță *s. f.* (*reg.*) leasă, plasă.

lombalgíe *s. f.* durere de șale.

lombárd *s. n.* (*fin.*) casă de amanet.

lombartríe *s. f.* lombartrozǎ.

lombartrózǎ *s. f.* lombartrie.

longevitáte *s. f.* viață lungă.

look (pr. *luc*) *s. n.* aspect, chip, imagine.

lopátă *s. f.* **1.** ramă, vâslă. **2.** (*reg.*) vâslă. **3.** *sapa și* ~*a* = moartea.

lopătá *vb.* a vâsli, (rar) a canota, (*reg.*) a luntri.

lopătár *s. m.* **1.** barcagiu, luntraș, vâslaș. **2.** (*ornit.*) cosar.

lopățícă *s. f.* **1.** (*med.*) atelă. **2.** (*reg.*) omoplat.

lord *s. m.* milord.

lorícă *s. f.* platoșă, cuirasă.

lorniétă *s. f.* lornion.

lornión *s. n.* lornietă.

lóstriță *s. f.* (*iht.*) (*reg.*) puică, șaldaie.

lot *s. n.* **1.** parcelă. **2.** grup, stoc. **3.** (*înv.*) loz.

loteríe *s. f.* **1.** loto. **2.** (*fig.*) hazard, noroc, baftă, întâmplare.

lotizá *vb.* a parcela.

lotizáre *s. f.* parcelare.

lóto *s. n.* loterie.

lótru, loátră **1.** *s. m. f.* (*înv.; pop.*) hoț, tâlhar, bandit, pungaș. **2.** *s. m. f.* (*pop.*) ștrengar, șmecher. **3.** *adj.* (*reg.*) sprinten; isteț.

lótus *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) nufăr.

loveálă *s. f.* (rar) **1.** lovitură, izbitură. **2.** (*fam.*) coincidență, potrivire.

love-story (pr. *lav-stóri*) *s. n.* poveste de dragoste.

lovi *vb.* **1.** a (se) izbi. **2.** a atinge, a bate, (*fig.*) a altoi. **3.** a se împiedica, a se izbi de... **4.** (*înv.*) a se învecina. **5.** a apuca, a copleși. **6.** a se asemăna, a se potrivi. **7.** (*înv.*) a ataca, a se năpusti. **8.** (*înv.*) a se lupta. **9.** a se bate, a se strivi, a se zdrobi, (*reg.*) a se meci.

lovíre *s. f.* **1.** ciocnire, izbire, tamponare, (*livr.*) coliziune, impact. **2.** atingere,

ochire, ochit. 3. *(fig.) (înv.)* nenorocire, năpastă.

lovitúră *s. f.* **1.** izbitură. **2.** bătaie. **3.** *(fig.)* supărare, durere, necaz, năpastă; neajuns. **4.** *~ de colț* = corner. **5.** *~ de picior căzută* = dropgol. **6.** *~ă de maestru* = reușită extraordinară.

lózie *s. f.* *(bot.)* **1.** mlajă, răchită, *(reg.)* salcie. **2.** mlajă, răchită roșie, *(reg.)* răchițică, salcie. **3.** *(reg.)* salcie, salcie pletoasă.

lozíncă *s. f.* **1.** deviză. **2.** placardă, afiș.

luá *vb.* **1.** a apuca, a prinde, a înhăța, a înfășura. **2.** a răpi. **3.** a achiziționa, a cumpăra, a procura, a târgui. **4.** a se împrumuta, a se îndatora. **5.** *(jur.)* a confisca, a sechestra. **6.** a fura, a sustrage. **7.** a cuceri, a ocupa. **8.** a încasa, a primi. **9.** a extrage, a scoate. **10.** *(pop.)* a se căsători.

luáre *s. f.* *~=aminte* = atenție, grijă.

lúbeniță *s. f.* *(reg.)* pepene verde, harbuz.

lúbric, -ă *adj.* *(livr.)* libidinos, senzual, excitant, lasciv; obscen, erotic, voluptuos.

lubricitáte *s. f.* *(livr.)* lascivitate, desfrâu, obscenitate, senzualitate.

lubrifiá *vb.* a unge, a gresa.

lubrifiére *s. f.* gresaj, ungere.

lucárnă *s. f.* bageacă.

luceáfăr *s. m.* *(astron.)* **1.** *(art.)* Venus, *(pop.)* Steaua Ciobanului. **2.** *(art.)* *~-de-Dimineață* = *(pop.)* Steaua Dimineții; *~-de-Seară* = *(pop.)* Steaua Ciobanului; *~-de- Ziuă* = Sirius; *~-cel-Mare-de-Miezul-Nopții* = Vega; *~ Porcesc* = Aldebaran.

lucí *vb.* **1.** a străluci, a lumina. **2.** a scânteia, a licări, a sclipi.

lucíd, -ă *adj.* **1.** conștient, *(fig.)* treaz. **2.** *(fig.)* limpede.

lúcifer *s. m.* satana, scaraoțchi, tartor, *(pop.)* sarsailă.

luciféric, -ă *adj.* *(livr.)* demonic.

luciólă *s. f.* *(livr.)* licurici.

lucíos, -oásă *adj.* **1.** strălucitor, sclipitor, lucitor, *(rar)* luciu. **2.** lustruit.

lucíre *s. f.* strălucire, scânteiere, sclipire, licăr.

lucitór, -oáre *adj.* **1.** strălucitor, lucios. **2.** lucios, sclipitor, scânteietor.

lúciu, -ie **I.** *adj.* **1.** lucitor, lucios. **2.** lustruit; neted; *(p. ext.)* alunecos. **3.** neted, deschis. **4.** lunecos. **II.** *s. n.* **1.** lustru, strălucire, *(înv.)* perdaf. **2.** *(fig.)* strălucire, splendoare.

lucoáre *s. f.* *(înv.)* lumină, lucire, strălucire, scântiere, sclipire.

lucrá *vb.* **1.** a munci, *(pop.)* a meșteri. **2.** a funcționa, a servi, a sluji. **3.** a prelucra; a realiza, a executa. **4.** a clădi, a construi. **5.** a fabrica. **6.** a coase, a broda; a împleti. **7.** *(fig.)* a complota, a unelti.

lucráre *s. f.* **1.** muncă, activitate. **2.** cultivare, cultură. **3.** carte, operă, scriere, tipăritură, tom, volum, *(livr.)* op. **4.** creație, operă. **5.** *~a pământului* = agricultură. **6.** înfăptuire, realizare. **7.** *(fig.)* lucrătură, uneltire, intrigă.

lucratív, -ă *adj.* profitabil, rentabil, folositor, util.

lucrătór, -oáre **1.** *adj.* activ, harnic, muncitor, neobosit, vrednic, zelos. **2.** *s. m. f.* muncitor, *(înv.)* uvrier.

lucrătúră *s. f.* **1.** execuție, realizare. **2.** *(fig.)* uneltire, intrigă, complot, mașinație; lucrare.

lúcru *s. n.* **1.** obiect. **2.** obiect, bun. **2.** muncă, treabă, lucrare, meșteșug. **3.** activitate, îndeletnicire, muncă, ocupație, preocupare. **4.** faptă. **5.** chestiune, problemă. **6.** situație, fapt, fenomen; (la *pl.*) întâmplare, eveniment. **7.** *~ mecanic* = travaliu.

luctuós, -oásă *adj.* lugubru, trist.

lud, -ă *adj.* *(înv.; reg.)* simplu, naiv; *(p. ext.)* prost, nătâng, nătărău, bleg, tont, stupid.

lúes *s. n.* *(med.)* sifilis, *(pop.)* pierit, *(reg.)* frenție.

luétă *s. f.* *(anat.)* omușor, uvulă.

luétic, -ă *adj., s. m. f.* *(livr.)* sifilitic.

luft *s. n.* interstițiu.

lugúbru, -ă *adj.* înfiorător, macabru, sumbru, sinistru, jalnic, funebru, trist.

lújer *s. m.* *(bot.)* tulpină.

luleá *s. f.* pipă; *(p. restr.)* gâvanul pipei.

lumânáre *s. f.* **1.** *(pop.)* lumină. **2.** *(bot.)* lumânărică, *(reg.)* coada-vacii. **3.** brusture, lipan.

lumânărár *s. m.* *(înv.)* mungiu.

lumânărărie *s. f.* lumânărie.

lumânărícă *s. f.* *(bot.)* **1.** lumânare, *(reg.)* coada-vacii. **2.** *~a pământului* = *(reg.)* beșicuță, lumânărică-albastră.

lumânărie *s. f.* lumânărărie, mungerie.

lúme *s. f.* **1.** univers, cosmos, macrocosmos. **2.** glob, pământ, *(rar)* mapamond. **3.** (la *pl.*) oameni, mulțime, public. **4.** omenire, umanitate. **5.** *(fig.)* suflare. **6.** societate, *(înv.; reg.)* lumină. **7.** viață, existență, trai. **8.** *~a veche* = Asia, Europa și Africa. **9.** *~a nouă* = cele două Americi și Oceania. **10.** *sfârșitul lumii* = apocalipsa. **11.** *~a ochilor* = *(înv.)* pupilă.

lúmen *s. n.* cavitate celulară.

lumésc, -éască *adj.* **1.** pământesc, trupesc. **2.** *boli ~ești* = *(pop.)* boli venerice. **3.** laic, vesel, glumeț.

lumeț, -eață *adj.* *(pop.)* vesel.

luminá *vb.* **1.** a scânteia, a sclipi, a străluci. **2.** a se înseninа, a se limpezi, *(pop.)* a se răzbuna. **3.** *(fig.)* a se înseninа, a se înveseli. **4.** *(fig.)* a educa, a cultiva, a instrui. **5.** a se ivi, a apărea, a se înfiripa, a se contura. **6.** *(fig.)* a călăuzi.

luminánță *s. f.* *(fiz.)* strălucire.

luminăre *s. f.* **1.** luminat. **2.** înseninare. **3.** *(fig.)* instruire, educare. **4.** *(înv.)* luminație.

luminát[1] *s. n.* luminare.

luminát[2]**, -ă** *adj.* **1.** luminos. **2.** *(fig.)* instruit, educat, cultivat, învățat. **3.** progresist. **4.** lămurit, edificat. **5.** luminos, strălucitor. **6.** *(înv.)* înălțat, mărit, slăvit.

luminație *s. f.* *(rar)* iluminație.

lumínă *s. f.* **1.** strălucire, *(reg.)* zare. **2.** *~ electrică* = electricitate, energie electrică. **3.** *(fig.)* strălucire, înseninare. **4.** flacără, flăcăruie. **5.** *(pop.)* lumânare. **6.** *~a ochiului* = pupilă; *(p. ext.)* ochi, privire. **7.** învățătură, cultură, educație. **8.** *(pop.)* watt. **8.** *(entom.)* *~-de-pădure* *(reg.)* = licurici.

luminățíe *s. f.* *(înv.)* înălțime, domnie, excelență, maiestate.

luminísm *s. n.* iluminism.

luminíst, -ă *s. m. f.* iluminist.

luminiș *s. n.* poiană, *(pop.)* colnic, zarișe, *(reg.)* pripor, rariște.

luminiță *s. f.* *(bot.)* *(reg.)* iarba-asi nului.

luminós, -oásă **I.** *adj.* **1.** strălucitor. **2.** luminat[2]. **3.** *(fig.)* fericit, senin. **4.** *(fig.)* clar, limpede, pătrunzător. **5.** limpede, senin. **6.** radios, strălucitor. **7.** fosforescent, fosforic. **II.** *s. f.* *(bot.; reg.)* **1.** năprasnică. **2.** clocoțel, curpen.

luminozitáte *s. f.* **1.** strălucire. **2.** *(fig.)* seninătate, limpezime; optimism; bucurie.

lunár, -ă *adj.* *(livr.)* **1.** selenar. **2.** mensual.

lunátic, -ă *adj.* *(pop.)* noctambul, somnambul.

lunatísm *s. n.* somnambulism.

lunáție *s. f.* lună sinodică.

lunaút *s. m.* *(livr.)* selenaut.

lúnă *s. f.* **1.** *(înv.)* mesiță. **2.** *~ sinodică* = lunație. **3.** *~ nouă* = crai-nou. **4.** *(fiziol.)* ciclu, menstruație, period.

lúncă *s. f.* zăvoi.

lunecá *vb.* **1.** a aluneca; *(p. ext.)* a cădea. **2.** *(fig.) (înv.)* a se amăgi, a se înșela; a greși.

lunecós, -oásă *adj.* **1.** neted, lustruit. **2.** *(fig.)* nestatornic.

lunecúș *s. n.* **1.** ghețuș, alunecuș. **2.** (rar) alunecare.

lung, -ă **I.** *adj.* **1.** înalt, mare. **2.** vast. **3.** apos, diluat. **4.** îndelungat. **II.** *adv.* mult, îndelung, adânc. **III.** *s. n.* *(art.)* lungime, întindere.

lungán, -ă *adj.* vlăjgan, găligan, *(pop.)* zdragon, măgădan.

lungăréț, -eață *adj.* lunguieț.

lungí *vb.* **1.** a (se) întinde. **2.** a se culca, a se întinde. **3.** a subția, a dilua. **4.** a (se) mări, a (se) prelungi. **5.** a amâna, a tărăgăna, a tergiversa, *(livr.)* a temporiza.

lungíme *s. f.* **1.** mărime. **2.** distanță, întindere. **3.** durată.

lungíre *s. f.* **1.** întindere, prelungire. **2.** culcare, dărâmare, doborâre, răsturnare.

lungít, -ă *adj.* **1.** culcat, întins. **2.** alungit, prelung.

lunguiéț, -iáță *adj.* 1. lungăreț. 2. alungit, lung, prelung, (*livr.*) oblong.
lungulét, -eáță *adj.* lunguț.
lungúț, -ă *adj.* lunguleț.
luntráș, -ă *s. m. f.* vâslaș, măier, barcagiu, lopătar.
lúntre *s. f.* barcă
luntrí *vb.* a vâsli.
luntricícă *s. f.* luntrișoară, (*reg.*) luntriță.
luntrișoáră *s. f.* luntricică, luntriță.
luntriță *s. f.* (*pop.*) luntrișoară.
lup *s. m.* 1. (*zool.*) (*pop.*) spurc. 2. *~ul-bălții* = (*iht.*) știucă. 3. *~-de-mare* = lavrac, șalău-de-mare; (*fig.*) marinar încercat. 4. (*ornit.*) *~ul vrăbiilor* = berbecel, sfrâncioc.
lupán, -ă *adj.* (*reg.*) sur, cenușiu.
lupanár *s. n.* bordel, casă de prostituție, casă de toleranță.
lupoáică *s. f.* lupoaie.
lupoáie *s. f.* 1. (*înv.; reg.*) lupoaică. 2. (*bot.*) lupariță, busuioc-sălbatic. 3. (*bot.*) tărtăcuță, tigvă, tâlv, (*reg.*) bostănel.
luptá *vb.* 1. a se bate. 2. a se bate, a se războ. 3. a se sforța, a se strădui.
luptáș *s. m.* (rar) luptător, războinic.
lúptă *s. f.* 1. bătaie, încăierare. 2. bătălie, (*pop.*) bătaie, (*înv.*) război. 3. (sport) trântă. 4. concurență, întrecere, competiție. 5. rivalitate. 6. combatere. 7. *~ de interese* = opoziție.
luptătór, -oáre *s. m. f.* 1. războinic, (*reg.*) luptaș. 2. combatant, militant.
lustragíu *s. m.* văcsuitor.
lústră *s. f.* policandru.
lústru *s. n.* 1. luciu, strălucire. 2. (*fig.*) spoială, superficialitate.
lustruí *vb.* 1. a fățui. 2. a șlefui. 3. a văcsui. 4. (*fig.*) a (se) găti, a (se) ferchezui.
lustruiálă *s. f.* 1. lustruire; (*p. ext.*) lustru. 2. (*fig.*) spoială.
lustruíre *s. f.* 1. lustruială. 2. văcsuire.
lustruít, -ă *adj.* 1. lucios. 2. văcsuit. 3. (*fig.*) meșteșugit, artificial, fals.
luș, -ă *adj.* sașiu.
lușá *vb.* (*fig.*) a râvni, a invidia.
lut *s. n.* 1. argilă. 2. pământ. 3. (*fig.*) cadavru.
luteínă *s. f.* progesteron.
luth *s. n.* lăută.
lutișór *s. n.* pământel.
lutós, -oásă *adj.* argilos.
lútră *s. f.* (*zool.*) 1. vidră, (*reg.*) dihor de apă. 2. nurcă, (rar) lutreolă.
lutreólă *s. f.* (rar) lutră, nurcă.
lutuí *vb.* (*reg.*) a lipi, a murui.
lux *s. n.* 1. fast, eleganță, somptuozitate, splendoare, măreție, strălucire, pompă. 2. bogăție, fast. 3. (*fig.*) risipă, exces.
luxá *vb.* a (se) deplasa, a (se) disloca, a (se) scrânti, a (se) suci.
luxáre *s. f.* luxație.
luxáție *s. f.* scrântitură, luxare.
luxós, -oásă *adj.* fastuos, somptuos, bogat.
luxúră *s. f.* (*livr.*) desfrânare, viciu, concupiscență.
luxuriánt, -ă *adj.* 1. supraabundent, (prea) bogat. 2. exuberant.
luxuriánță *s. f.* (rar) abundență, bogăție.
luxuriós, -oásă *adj.* (*livr.*) desfrânat, lasciv, concupiscent.

M

mac *s. m.* (*bot.*) 1. (*reg.*) paparună, somnișor. 2. (*reg.*) măcuț, păpăruie. 3. *~-cornut* = (*reg.*) paparună. 4. *~ul-ciorii* = zămoșiță. 5. *~-sălbatic* = (*reg.*) rostopască.
macá *s. f.* bacara, banc[1].
macábru, -ă *adj.* 1. funebru, jalnic, sinistru, sumbru. 2. îngrozitor, înfricoșător, înspăimântător, oribil, sângeros, teribil, (*livr.*) abominabil, terifiant.
macagíu *s. m.* acar.
macaragíst *s. m.* macaragiu.
macaragíu *s. m.* macaragist.
macaronár *s. m.* (*fam.*) italian.
macáz *s. n.* ac, (*reg.*) schimbător.
macedoromân, -ă *s. m. f., adj.* aromân.
macedoroméncă *s. f.* aromâncă.
macerá *vb.* (*pop.*) a (se) plămădi, (*reg.*) a (se) mocni.
maceráre *s. f.* macerație, (*pop.*) plămădeală.
macerát, -ă *adj.* (*pop.*) plămădit.
macerátie *s. f.* macerare.
machetatór, -oáre *s. m. f.* machetist.
machétă *s. f.* model, (*înv.*) izvod, pildă.
machetíst, -ă *s. m. f.* machetator.
machiá *vb.* 1. a (se) farda, (*pop.*) a (se) boi, a (se) drege, a (se) sulemeni. 2. a (se) grima.
machiáj *s. n.* 1. machiere. 2. grimă.
machiát, -ă *adj.* 1. fardat, (*pop.*) boit, sulemenire. 2. grimat.
machiavélic, -ă *adj.* perfid, viclean, duplicitar, fariseic, fățarnic, mincinos.
machiavelísm *s. n.* perfidie, prefăcătorie, falsitate, fățărnicie, viclenie, duplicitate, rea-credință.
machière *s. f.* machiaj.
machiór, -ă *s. m. f.* grimeur.
machísm *s. n.* empiriocriticism.
macmahón *s. n.* (*înv.*) spriț.
macrobián, -ă *adj.* longeviv, (rar) macrobit.
macrobíe *s. f.* longevitate.
macrobít, -ă *adj.* macrobian.
macroclimát *s. n.* macroclimă.
macroclímă *s. f.* macroclimat.
macrocósm *s. n.* (*livr.*) univers, cosmos, lume.
macropsíe *s. f.* megalopsie.
macróu *s. n.* scrumbie.
mácru, -ă *adj.* slab.
maculá *vb.* (*livr.*) a păta, a murdări, a mânji.
maculát, -ă *adj.* (*livr.*) murdar, mânjit, pătat, slinos, soios.
madámă *s. f.* 1. doamnă, cucoană, (*pop.*) jupânească, (*înv.*) damă, chera, signoră. 2. (*înv.*) guvernantă. 3. (*înv.*) soție. 4. (*pop.*) cocotă, curvă, târfă.
madeá *s. f.* 1. (*înv.*) problemă, chestiune, subiect, afacere. 2. (*reg.*) fel, sort, categorie.
madipolón *s. n.* (text.) șifon.
madléná *s. f.* brioșă.
madmoazélă *s. f.* domnișoară, duduie.

madónă *s. f.* Maica Domnului.
maestoso (pr. *maestózo*) *adv.* (*muz.*) solemn, măreț.
maéstru *s. m.* **1.** (*pop.: fam.*) meșter. **2.** (*livr.*) magistru. **3.** maistru, meșter.
mag *s. m.* **1.** magician, vrăjitor, (*înv.*) vălfă. **2.** (*pop.*) astrolog. **3.** (*bis.*) rege biblic.
magazíe *s. f.* **1.** depozit. **2.** (*reg.*) magazin.
magazín *s. n.* **1.** prăvălie, (*reg.*) boltă, dugheană, (*înv.*) magazie. **2.** publicație periodică.
maghérniță *s. f.* **1.** șandrama. **2.** prăvălie mică. **3.** (*înv.*) bucătărie.
maghiár, -ă **1.** *s. m. f.* ungur. **2.** *adj.* unguresc, ungur.
mágic, -ă *adj.* **1.** ocult, misterios, tainic, cabalistic. **2.** (*fig.*) feeric, încântător, fermecător, minunat.
magicián *s. m.* mag, vrăjitor.
magíe *s. f.* **1.** descântec, farmec, vrajă, fermecătură, legătură, solomonie. **2.** ~ *albă* = teurgie. **3.** farmec, seducție, fascinație, încântare, vrajă, (*fig.*) poezie. **4.** prestidigitație.
magísm *s. n.* **1.** (rar) magie. **2.** (*bis.*) (*înv.*) mazdeism.
magistrál, -ă **I.** *adj.* **1.** desăvârșit, magnific, minunat, excepțional, superb, splendid. **2.** principal. **II.** *adv.* perfect, extraordinar.
magistrát *s. m.* judecător, procuror.
magistratúră *s. f.* corpul magistraților.
magístru *s. m.* (*livr.*) dascăl, maestru, profesor.
magiún *s. n.* (*reg.*) lictar, silvoiz.
magnanim, -ă *adj.* (*înv.*) mărinimos, culant, darnic, generos.
magnanimitáte *s. f.* (*înv.*) generozitate, culanță, dărnicie.
magnetísm *s. n.* (*fig.*) atracție.
magnetizá *vb.* (*fig.*) a atrage, a fascina.
magnetizánt, -ă *adj.* (*fig.*) fascinant.
magnezít *s. n.* (*min.*) (*pop.*) spumă-de-mare.
magnífic, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** măreț, grandios, superb, minunat, splendid, bogat, somptuos, impunător, luxos, fastuos, impresionant, mare. **2.** remarcabil. **3.** magistral.
magnificénță *s. f.* (*livr.*) grandoare, măreție, somptuozitate, fast, splendoare.
magnitúdine *s. f.* (*astron.*) mărime stelară.
mahalá *s. f.* **1.** periferie, suburbie, (*livr.*) foburg. **2.** (*înv.*) cartier.
mahalagésc, -eáscă *adj.* bădărănesc, grosolan, mârlănesc, mitocănesc, ordinar, țopesc, vulgar, (*fig.*) necioplit.
mahalagioáică *s. f.* mahalagiță, (*peior.*) țață.
mahalagísm *s. n.* bădărănie, grosolănie, impolitețe, mitocănie, vulgaritate, bârfeală.
mahalagíță *s. f.* mahalagioaică, (*peior.*) țață.
mahalagíu *s. m.* (*înv.*) mitocan.
mahaléb *s. m.* (*bot.*) vișin turcesc, (*reg.*) mălin.
máhăr *s. m.* (*fam.*) șțab, șef, mai-mare.
mahmúr, -ă *adj.* **1.** indispus. **2.** buimac, amețit. **3.** supărat, posomorât.
mahmureálă *s. f.* buimăceală, mahmurie, indispoziție, posomorâre, supărare.
mahmurie *s. f.* (rar) mahmureală.
mahomedán, -ă **1.** *adj.* musulman, (*pop.*) necredincios, păgân, (*înv.*) agarean, busurman. **2.** *s. m. f.* musulman; (*p. restr.*) turc, sarazin.
mahomedanísm *s. n.* islamism, islam.
mahón *s. m.* (*bot.*) acaju.
mahoniu, -ie *adj.* brun-roșcat.
mai[1] *adv.* **1.** încă. **2.** cam. **3.** aproape, gata.
mai[2] *s. n.* **1.** ciocan de lemn. **2.** (*reg.*) bătător[2].
mai[3] *s. m.* (*reg.*) ficat.
mai[4] *s. m. invar.* (*pop.*) florar.
maiá *s. f.* ferment; drojdie; (*p. ext.*) plămădeală.
máică *s. f.* **1.** (*n. pr.*) (*bis.*) ~*a Domnului* = Madona, Născătoarea, Preacurata, Fecioara Maria. **2.** (*pop.*) mamă. **3.** călugăriță, mireasa Domnului, mireasa lui Dumnezeu. **3.** (*fig.*) izvor, origine.
maidán *s. n.* teren viran.
máier *s. m.* (*reg.*) fermier.

maiestáte *s. f.* **1.** grandoare, măreție, semeție. **2.** suveran, monarh, sire.
maiestuós, -oásă *adj.* grandios, măreț, impozant, impunător, monumental, splendid, sublim.
mai-máre *s. n.* (*pop.*) șef, superior, șțab.
maimúță *s. f.* (*zool.*) (*reg.*) moimă.
maimuțăreálă *s. f.* **1.** imitație. **2.** grimasă, schimonoseală, strâmbătură.
maimuțárí *vb.* a se strâmba, a se schimonosi; a se fandosi.
maimuțárie *s. f.* (rar) maimuțăreală, schimonoseală, strâmbătură.
máios *s. m.* (*reg.*) caltaboș.
maióu *s. n.* tricou.
máistru *s. m.* maestru, meșter, meseriaș.
májă *s. f.* **1.** (*reg.*) basculă, decimal. **2.** năvod.
majolícă *s. f.* (*livr.*) faianță.
majór, -ă *adj.* **1.** adult, matur, (*înv.*) vârstnic. **2.** important, principal, esențial, capital, crucial.
majorá *vb.* a crește, a spori, a (se) mări, a (se) urca.
majoráre *s. f.* creștere, mărire, ridicare, scumpire, urcare.
majorát[1] *s. n.* majoritate civilă.
majorát[2], **-ă** *adj.* crescut, mărit, sporit, ridicat.
majoritáte *s. f.* ~ *civilă* = majorat[1].
majúsculă *s. f.* (*tipogr.*) capitală, verzală, literă mare.
make-up (pr. *méicap*) *s. n.* machiaj, fard.
mal *s. n.* **1.** liman, litoral, margine, țărm, (*înv.*) vad. **2.** coastă, țărm. **3.** râpă, văgăună, prăpastie, ponor.
malác[1] *s. m. f.* (*zool.*) (*reg.*) bivolaș.
malác[2], **-ă** *adj.* (*reg.*) obez, gras, greoi.
malacóf *s. n.* crinolină.
maladíe *s. f.* (*med.*) **1.** afecțiune, boală, (*livr.*) morb, (*pop.*) beteșug, (*înv.*) lângoare, morbiciune. **2.** ~ *mitrală* = boală de inimă. **3.** ~ *albastră* = cianoză.
maladív, -ă *adj.* bolnăvicios.
malárie *s. f.* paludism, friguri (palustre).
malariologíe *s. f.* paludologie.
malarioterapíe *s. f.* paludoterapie.
máldăr *s. n.* grămadă, morman, movilă, purcoi.
maleábil, -ă *adj.* (*fig.*) adaptabil, mlădios, docil, acomodabil.
maledícție *s. f.* (*livr.*) blestem, nenorocire.
malígn, -ă *adj.* (*med.*) **1.** grav, periculos, sever. **2.** *pustulă* ~*ă* = dalac.
malíție *s. f.* (*livr.*) răutate, malițiozitate.
malițiíos, -oásă *adj.* (*livr.*) ironic, răutăcios, sarcastic, caustic.
malițiozitáte *s. f.* (*livr.*) maliție, răutate.
malnutríție *s. f.* (*livr.*) subnutriție.
malonést, -ă *adj.* (*livr.*) necinstit, incorect.
malthusián, -ă *adj., s. m. f.* malthusianist.
maltózá *s. f.* (*chim.*) zahăr de malț.
maltratá *vb.* a brusca, a brutaliza, (*livr.*) a molesta, a chinui.
maltratáre *s. f.* brutalizae.
malț *s. n.* (*înv.; reg.*) slad.
malversáție *s. f.* (*livr.*) delapidare, fraudă.
mamáie *s. f.* (*pop.; fam.*) **1.** bunică. **2.** mamă.
mamár, -ă *adj.* **1.** mamelar. **2.** *glandă* ~*ă* = mamelă.
mámă *s. f.* **1.** (*pop.*) maică, (*reg.*) mamaie, (*fam.*) bătrâna. **2.** (~ *mare* = bunică, mami, (*pop.*) buna, (*reg.*) mamaie, mamă bătrână, mamă bună. **3.** ~ *soacră* = soacră. **4.** ~*a-pădurii* = (*reg.*) pădureana, fata-pădurii, mama-codrului, vălva-pădurii. **5.** (*entom.*) împărăteasa, matcă, regină, (*reg.*) crăiasă, crăiță, muscă-mare. **6.** (*bot.*) ~*a-pădurii* = (*reg.*) șerpariță, buricul-pământului, floarea-șarpelui, murea-pădurilor. **7.** (*fig.*) izvor, cauză.
mamelár, -ă *adj.* (rar) mamar.
mamélă *s. f.* sân, piept, țâță, glandă mamară.
mamelón *s. n.* (*anat.*) sfârc.
mamifér, -ă *adj.* (*zool.*) (*înv.*) sugător.
mamítă *s. f.* (*med.*) mastită.

mamografie *s. f.* (*med.*) mastografie.
mámoș *s. m.* ginecolog, obstetrician.
mamút **1.** *s. m.* elefant fosil. **2.** *adj. invar.* foarte mare.
mână *s. f.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) moină- galbenă. **2.** (*bot.*) *~-de-apă* = (*reg.*) roua-cerului. **3.** (*fig.*) rod, frupt; belșug, abundență.
mandát *s. n.* **1.** delegație, împuternicire, procură. **2.** (*jur.*) dispoziție, ordin, hotărâre.
mandatár, -ă *s. m. f.* împuternicit, reprezentant, procurator.
mandíbulă *s. f.* (*anat.*) maxilar inferior, falcă.
mandravélă *s. f.* (*reg.*) minciună, intrigă.
mandrínă *s. f.* (*tehn.*) priboi.
manechín *s. n.* model.
manélă *s. f.* (*reg.*) rangă.
manétă *s. f.* pârghie de mână.
manevrá *vb.* **1.** a manipula, a mânui. **2.** (*fig.*) a manipula.
manevráre *s. f.* mânuire, manipulare.
manévră *s. f.* **1.** (*mil.*; la *pl.*) luptă. **2.** manevrare, manipulare, mânuire. **2.** (*fig.*; la *pl.*) tertip, intrigă, mașinație, truc.
mangafá *s. f.* (*fam.*) mangafache.
mangafáche *s. m. sg.* (rar) mangafa.
mangál *s. n.* cărbune.
mangalagíu *s. m.* (rar) cărbunar.
managér (pr. *ménəger*) *s. m.* impresar.
mangét *s. n.* (*înv.*) volan.
mangli *vb.* (*arg.*) **1.** a fura. **2.** a cerși.
mangosí *vb.* (*reg.*) a se agita, a se frământa.
mangosíst, -ă *adj., s. m. f.* (*reg.*) nătărău, tont, bleg, nerod, nătâng.
mangúră *s. f.* (*reg.*) fărâmă, bucățică, strop.
maniá *vb.* (*înv.*) **1.** a mânui, a manipula. **2.** a conduce, a dirija, a administra.
maniác, -ă *adj., s. m. f.* tipicar.
manichiurézā *s. f.* manichiuristă.
manichiurístă *s. f.* manichiurezā.
manie *s. f.* obsesie, psihoză, idee fixă.
manierát, -ă *adj.* **1.** binecrescut, civilizat, politicos, (*fig.*) fin, urban. **2.** stilat, (*fig.*) rafinat. **3.** afectat, căutat, pretențios.
maniérā *s. f.* **1.** comportare, conduită, politețe, amabilitate, bună- cuviință. **2.** fel, chip, mod, procedeu, modalitate.
manierísm *s. n.* afectare, artificialitate, emfază, grandilocvență, patos, retorism.
manifést, -ă **1.** *s. n.* proclamație. **2.** *adj.* evident, vădit, clar, declarat; indiscutabil. **3.** *adj.* fățiș.
manifestá *vb.* **1.** a arăta, a dovedi, a vădi, a demonstra. **2.** a demonstra. **3.** (*fig.*) a se traduce.
manifestánt, -ă *s. m. f.* demonstrant.
manifestáre *s. f.* **1.** afirmare, exprimare, (rar) manifestație. **2.** semn, simptom. **3.** (la *pl.*) realizare, înfăptuire. **4.** (*spec.*) spectacol.
manifestáție *s. f.* **1.** demonstrație, miting. **2.** manifestare.
manióc *s. m.* tapioca.
manipulá *vb.* a mânui, a manevra.
manipulánt, -ă *s. m. f.* **1.** manevrant, manipulator. **2.** conductor, vatman.
manipuláre *s. f.* manevrare, manevră, mânuire, (rar) manipulație.
manipulatór, -oáre *s. m. f.* manipulant.
manipulație *s. f.* manipulare.
manișcă *s. f.* (*înv.*) plastron.
manóperă *s. f.* **1.** (rar) atitudine, mijloc, procedeu, cale. **2.** (*fig.*) manevră, mașinație, uneltire, intrigă.
mansuetúdine *s. f.* (*livr.*) blândețe, bunătate; îngăduință, indulgență, răbdare; milă, omenie.
mansúp *s. n.* (*înv.*) funcție, dregătorie, slujbă.
mánșă *s. f.* mâner, manivelă.
mantá *s. f.* **1.** (*înv.*) mantie. **2.** palium.
mántă *s. f.* (*înv.*) mantie.
mantélă *s. f.* (*înv.*) **1.** mantilă. **2.** mantie.
mántie *s. f.* **1.** (*înv.*) manta, mantă, mantelă. **2.** hlamidă, (rar) purpură.
mantílă *s. f.* (*înv.*) mantelă.
manuál, -ă *adj.* fizic.

manuscrípt *s. n.* (*înv.*) manuscris.
manuscrís *s. n.* (*înv.*) izvod, manuscript.
mapamónd *s. n.* (rar) planisferă, planiglob, glob.
mápă[1] *s. f.* geantă, servietă.
mápă[2] s. f. (rar) hartă.
marafét *s. n.* **1.** (*pop.*; *fam.*; la *pl.*) fasoane, moșturi, nazuri, fițe. **2.** (*pop.*; la *pl.*) podoabă. **3.** lucru mărunt, fleac. **4.** (*înv.*) meșteșug, dibăcie, iscusință, pricepere, măiestrie. **5.** procedeu, mijloc; (*p. ext.*) truc, tertip, înșelătorie, șmecherie.
marámă *s. f.* năframă.
maramureșéan, -ă **1.** *s. m. f.* (*reg.*) moroșan. **2.** *adj.* (*reg.*) moroșenesc.
maramureșeáncă *s. f.* (*reg.*) moroșancă.
morangóz *s. m.* (*reg.*) marangoci.
marásm *s. n.* (*livr.*) **1.** demoralizare, depresiune, deprimare, descurajare, apatie. **2.** criză, stagnare.
marcá *vb.* **1.** a însemna. **2.** a franca, a timbra. **3.** (*fig.*) a reprezenta, a ilustra; a releva, a sublinia. **4.** a indica, a dovedi, a demonstra. **5.** (sport) a înscrie, a puncta.
marcáj *s. n.* marcare.
marcánt, -ă *adj.* important, remarcabil, proeminent, memorabil.
marcáre *s. f.* marcaj, marcat.
marcát[1] *s. n.* marcare, marcaj.
marcát[2], **-ă** *adj.* **1.** însemnat. **2.** francat, timbrat. **3.** (*fig.*) accentuat, pronunțat, distinct, reliefat, nuanțat, vizibil.
márcă[1] *s. f.* timbru poștal.
márcă[2] *s. f.* **1.** semn. **2.** (*înv.*) stemă; blazon, emblemă. **3.** (*fig.*) semn, trăsătură, particularitate, caracteristică.
marchitán *s. m.* (*înv.*) marfagiu.
marciale (pr. *marciále*) *adv.* solemn, grav.
marcotáș *s. m.* (*bot.*) marcotă.
marcótă *s. f.* (*bot.*) marcotaș.
mardá *s. f.* (*reg.*) tămășită, deșeu, sold.
mardeálă *s. f.* (*arg.*) bătaie.
mardeiáș *s. m.* (*arg.*) bătăuș, apaș; tâlhar, asasin.
mardí *vb.* (*arg.*) a bate, a lovi, a atinge.
máre[1] *adj.* **1.** cuprinzător, întins, vast. **2.** amplu, întins, larg. **3.** înalt. **4.** mult, abundent. **5.** ridicat. **6.** numeros. **7.** *fată ~* = virgină, fecioară. **8.** îndelung, lung. **9.** (*pop.*) *an ~* = an bisect. **10.** puternic, intens. **11.** puternic, ridicat, ajuns, sus-pus. **12.** violent, aspru, năprasnic. **13.** crescut, mărit. **14.** adult, matur, major. **15.** vestit, renumit, ilustru, eminent, important, respectabil. **16.** bogat, fastuos, pompos. **17.** superior, deosebit. **18.** gras, mătăhălos, malac, greoi, obez. **19.** *socru ~* = tatăl mirelui. **20.** *soacră ~* = mama mirelui. **21.** *mai-~* = căpetenie, șef.
máre[2] *s. f.* **1.** (*geogr.*) (*înv.*) genune, noian. **2.** apă, (*p. ext.*) ocean. **3.** (*fig.*) întindere mare, vastitate. **4.** (*fig.*) mulțime.
marée *s. f.* flux și reflux.
maregráf *s. n.* mareometru.
mareométru *s. n.* maregraf.
marfagíu *s. m.* (*înv.*; *reg.*) marchitan.
márfă *s. f.* **1.** produs, (*înv.*) product. **2.** articol.
margarétă *s. f.* (*bot.*) (*pop.*) mărgăritā, (*reg.*) ochiul-boului.
marghiól, -oálă *adj.* (*reg.*) **1.** deștept, isteț; (*p. ext.*) șmecher, șiret, ștrengar. **2.** ușuratic, seducător.
marghioleálă *s. f.* (*reg.*; *fam.*) fandoseală, sclifoseală, moft; șiretlic, prefăcătorie.
marghioli *vb.* (*reg.*; *fam.*) **1.** a se fandosi, a se sclifosi, a se alinta; a se preface. **2.** a se fuduli.
marghiolíe *s. f.* (*înv.*; *reg.*) **1.** afectare, fandoseală, sclifoseală, alintare. **2.** vicleníe, prefăcătorie, șiretlic.
marginál, -ă *adj.* **1.** periferic. **2.** lăturalnic, colateral, minor, secundar.
márgine *s. f.* **1.** cap, capăt, extremitate, limită. **2.** (*spec.*) hotar, frontieră, graniță. **3.** (*spec.*) periferie, mahala. **4.** mal, țărm. **5.** tiv, chenar.
margráf *s. m.* marchiz.
mariá *vb.* a (se) căsători.
mariáj *s. m.* (*livr.*) căsătorie, matrimoniu, căsnicie.

marímbă *s. f.* (*muz.*) balafon.
marín, -ă *adj.* maritim.
marinár *s. m.* **1.** matelot, matroz, (*înv.*) vaporean. **2.** navigator.
marionétă *s. f.* fantoşă.
marionetíst, -ă *s. m. f.* (rar) păpuşar.
maritál, -ă *adj.* conjugal, matrimonial.
márjă *s. f.* **1.** margine; bord. **2.** rezervă.
marmoreán, -ă *adj.* marmoreu, marmoriu.
marmoréu, -ée *adj.* (rar) marmorean.
marmoríu, -íie *adj.* (rar) marmorean.
marmótă *s. f.* (*zool.*) (rar) bursuc.
maró *adj. invar.* brun-roşcat, castaniu, cafeniu.
marochín *s. n.* (*înv.*) saftian; cordovan.
marótă *s. f.* preocupare excesivă, manie, idee fixă.
marş *s. n.* **1.** mers, umblet. **2.** deplasare, drum, cursă.
marşá *vb.* a consimţi.
marşándă *s. f.* (*înv.*) modistă.
marşrút *s. n.* (rar) itinerar, parcurs, rută, drum, traseu.
mártie *s. m. invar.* (*pop.*) mărţişor, marţ.
martír[1] *s. n.* (rar) martiriu.
martír[2]**, -ă** *s. m. f.* mucenic.
martiráj *s. n.* martiriu.
martíriu *s. n.* suferinţă, martiraj, tortură, supliciu, chin, martir[1].
martirizá *vb.* a chinui, a maltrata, a tortura, a schingiui, a brutaliza.
martór, -ă *s. m. f.* **1.** (*jur.*) declarant, (*înv.*) mărturisitor. **2.** spectator. **3.** probă materială.
marţ *s. n.* (*pop.*) **1.** martie. **2.** mărţişor.
marţafói *s. m.* vagabond, golan, derbedeu, lichea, secătură.
marţiál, -ă *adj.* **1.** (*livr.*) solemn, grav; impunător. **2.** ostăşesc, milităresc, războinic. **3.** *curtea ~ă* = tribunal militar.
marúlă *s. f.* (*bot.; reg.*) lăptucă.
masá[1] *vb.* a fricţiona.
masá[2] *vb.* a (se) concentra, a (se) îngrămădi, a (se) aduna.
masacrá *vb.* **1.** a măcelări, a extermina; (*p. gener.*) a ucide. **2.** (*fig.*) a strica, a denatura.
masacrát, -ă *adj.* **1.** măcelărit, exterminat; ucis. **2.** (*fig.*) stricat, denaturat, deformat.
masácru *s. n.* omor, ucidere; măcel, carnaj.
masáj *s. n.* fricţiune, frecţie.
masalá *s. f.* (*înv.*) torţă, faclă.
másă[1] *s. f.* **1.** mulţime, colectivitate, (*pop.*) obşte, (*peior.*) gloată. **2.** corp solid, bloc. **3.** *~ specifică* = densitate. **4.** *~ atomică* = greutate atomică. **5.** *~ verde* = nutreţ, furaj.
másă[2] *s. f.* **1.** mâncare, (*pop.*) bucate; (*p. ext.*) prânz, cină; ospăţ, banchet, (*livr.*) festin. **2.** tarabă, tejghea, (*înv.*) comptoar, sarghie.
mascá *vb.* **1.** a (se) măscui. **2.** a ascunde, a camufla. **3.** (*fig.*) a disimula.
mascalzóne (pr. *mascalţone*) *s. m.* haimana.
mascará[1] *s. f.* **1.** (*înv.*) bufon, paiaţă, măscărici, (*p. ext.*) puşlama. **2.** (*pop.*) ocară, batjocură, necuviinţă.
mascará[2] *s. f.* rimel.
mascarádă *s. f.* **1.** ipocrizie, prefăcătorie, înşelătorie, farsă, festă; înscenare. **2.** (*înv.*) bal mascat.
mascát, -ă *adj.* **1.** acoperit, ascuns, camuflat. **2.** (*fig.*) disimulat.
máscă *s. f.* **1.** (*reg.*) obrăzat. **2.** (*fig.*) fizionomie, figură, înfăţişare, expresie, mină. **3.** machiaj.
mascótă *s. f.* amuletă, talisman.
mascúl *s. m.* bărbat (viril).
masculín, -ă *adj.* bărbătesc.
masculinitáte *s. f.* bărbăţie, virilitate.
masív, -ă **I.** *adj.* **1.** greu, compact. **2.** mare, solid, voinic, voluminos; (*p. ext.*) impunător, impresionant. **3.** amplu, larg, întins. **II.** *s. n.* **1.** munte. **2.** grămadă, morman.
máslă *s. f.* (rar) culoare.
masón *s. m.* francmason.
masonerie *s. f.* francmasonerie.
masónic, -ă *adj.* francmasonic.
mass-média *s. n. pl.* comunicaţii de masă.

másră *s. f.* (*înv.*) arbore, catarg.
mastíc *s. n.* sacâz.
masticáre *s. f.* masticaţie.
masticáţie *s. f.* masticare.
mastícă *s. f.* (*pop.*) sacâz.
mastítă *s. f.* (*med.*) mamită.
mastografíe *s. f.* (rar) mamografie.
masturbáre *s. f.* onanism, masturbaţie, onanie, (*înv.*) malahie.
mastrubáţie *s. f.* masturbare, onanie, onanism.
maşinál, -ă **1.** *adj.* automat, automatic, inconştient, involuntar. **2.** *adv.* automat, mecanic, papagaliceşte.
maşinalícéşte *adv.* automat, maşinal, mecanic, reflex.
maşinaţíe *s. f.* (la *pl.*) intrigă, uneltire, complot, (*livr.*) cabală, (*fig.*) manevră, urzeală.
maşínă *s. f.* **1.** automobil, autovehicul, (*fam.*) auto. **2.** locomotivă, (*înv.*) trăsură cu aburi. **3.** aparat, instrument. **4.** sobă. **5.** *~ de spirt* = spirtieră, lampă de spirt. **6.** (*pop.*) batoză, treierătoare.
maşinăríe *s. f.* mecanism; (*p. ext.*) maşină.
maşiníst, -ă *s. m. f.* mecanic.
maşinizá *vb.* a mecaniza.
maşinúţă *s. f.* automobil mic.
máştehă *s. f.* (*înv.; reg.*) mamă vitregă.
máşter, -ă **1.** *s. f.* (*înv.; reg.*) mamă vitregă, maştehă. **2.** *adj.* vitreg. **3.** *adj.* (*fig.*) aspru, crud, nemilos.
mat, -ă *adj.* **1.** opac. **2.** împâclit, acoperit. **3.** (*fig.*) surd, înfundat.
matá *pron. pers.* (*reg.; fam.*) dumneata, matale.
matahálă *s. f.* **1.** namilă, colos, uriaş, (*pop.*) măgăoaie, (*fam.*) huidumă. **2.** arătare, nălucă. **3.** sperietoare, momâie.
matále *pron. pers.* (*reg.; fam.*) dumneata, mata.
mátcă *s. f.* **1.** pat, făgaş, vad, albie. **2.** (*fig.*) origine, obârşie, început, izvor. **3.** (pescuit) matiţă. **4.** (*entom.*) regină, mamă, (*reg.*) crăiasă. **5.** cotor, (rar) suşă. **6.** talon.
matelót *s. m.* marinar, matroz, (*înv.*) vaporean.
matelotáj *s. n.* marinărie.
matemátic[1] *s. m.* (*înv.*) astrolog, matematician.
matemátic[2]**, -ă** *adj.* **1.** matematicesc. **2.** (*fig.*) precis, exact, fix, riguros.
matemaţícésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) matematic. **3.** (*fig.*) riguros, exact.
matemaţicián, -ă *s. m. f.* (*înv.*) matematic.
materiál, -ă **1.** *adj.* **1.** fizic, trupesc. **2.** concret, real, palpabil, perceptibil, tangibil. **3.** financiar, pecuniar, economic. **II.** *adv.* materialiceşte. **II.** *s. n.* **1.** bun, produs. **2.** ţesătură. **3.** documente, informaţii, date. **4.** (*bot.*) *~ săditor* = puieţi.
materialiceşte *adv.* băneşte, materialmente.
materialísm *s. n.* filozofie marxistă.
materialíst, -ă *adj.* intersat, (*livr.*) mercantil.
materializá *vb.* a (se) concretiza, a (se) încarna, a (se) întrupa, a (se) realiza.
materializáre *s. f.* concretizare, încarnare, întrupare, realizare.
materializát, -ă *adj.* concretizat.
materialménte *adv.* (rar) materialiceşte.
matérie *s. f.* **1.** substanţă, obiect, (*înv.*) trup. **2.** *~ cenuşie* = creier, minte, inteligenţă. **3.** (*pop.*) ţesătură, pânză, stofă. **4.** problemă, chestiune. **5.** conţinut, cuprins, fond, subiect. **6.** date, informaţii. **7.** disciplină, obiect, (*înv.*) învăţătură.
matérn, -ă **1.** *adj. limbă ~ă* = limbă natală. **2.** *adv.* mămeşte.
maternál, -ă *adj.* (*livr.*) matern.
maternitáte *s. f.* **1.** instinct matern. **2.** sarcină, graviditate.
mátimă *s. f.* (*înv.*) **1.** lecţie; materie. **2.** pildă, morală, povaţă, învăţătură.
matitáte *s. f.* aspect mat.
mátiţă *s. f.* (pescuit) matcă.
matrapazlâc *s. n.* (*fam.*) şarlatanie, escrocherie, fraudă, înşelătorie, hoţie.
matríce *s. f.* **1.** (*anat.*) uter. **2.** (*fig.*) obârşie, origine.
matriculá *vb.* a înmatricula.

matrimoniál, -ă *adj.* (*livr.*) conjugal, marital.
matrimóniu *s. n.* (*livr.*) căsătorie, căsnicie, mariaj, menaj.
matróz *s. m.* marinar, matelot, (*înv.*) vaporean.
matúr, -ă *adj.* **1.** mare. **2.** (*fig.*) copt. **3.** chibzuit, judicios, serios, socotit; (*p. ext.*) profund.
maturáție *s. f.* (*bot.*) coacere.
maturitáte *s. f.* **1.** (*înv.*) bărbăție. **2.** (ieșit din uz) *examen de ~* = bacalaureat. **3.** majorat; (*fig.*) seriozitate, profunzime, temeinicie.
maturizá *vb.* (*fig.*) a se coace.
maț *s. n.* (la *pl.*) **1.** intestin. **2.** (*iht.*) *~e negre* = scobar. **3.** *~e fripte s. m. pl.* = (*pop.*) sărac. **4.** (*pop.*) furtun, tub.
máur, -ă *adj.* mauresc, moresc.
maurésc, -ă *adj.* (rar) maur.
maxilár *s. n.* falcă, mandibulă.
máxim[1] *s. n.* (rar) maximum.
máxim[2]**, -ă** *adj.* **1.** maximal. **2.** culminant.
maximál, -ă *adj.* maxim[2].
máximă *s. f.* aforism, precept, sentință, dicton, cugetare, (*livr.*) adagiu, (*înv.*) pildă, (*ir.*) panseu.
máximum *s. n.* maxim[1].
mázăre *s. f.* **1.** *~-pădureață* = (*reg.*) orăstică. **2.** *~-turcească* = (*pop.*) năut.
mazíli *vb.* (*înv.*) **1.** a detrona. **2.** (*fig.*) a alunga, a îndepărta, a izgoni.
mazílie *s. f.* mazilire, destituire, revocare.
mazílire *s. f.* mazilie.
măcár **1.** *adv.* barem. **2.** *loc. conj. ~ că* = deși.
măcăí *vb.* a măcăni.
măcăleándru *s. m.* (*ornit.*) **1.** gușă-roșie. **2.** (*reg.*) prigorie.
măcăít *s. n.* măcănit.
măcăní *vb.* a măcăi.
măcănít *s. n.* măcăit.
măceáșă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) căcădâră, scoabă.
măcél *s. m.* **1.** masacru, (*livr.*) carnaj, hecatombă. **2.** (*fig.*) război.
măcelár *s. m.* **1.** casap, (*reg.*) misarăș. **2.** (*fig.*) ucigaș, asasin.
măcelárí *vb.* **1.** a masacra, a extermina. **2.** (*înv.; reg.*) a sfârteca, a ciopârți.
măcelăríe *s. f.* **1.** măcăpie, mesermță. **2.** (*înv.*) măcel.
măcelărire *s. f.* măcelărit[1].
măcelărit[1] *s. n.* (rar) măcelărire.
măcelărit[2]**, -ă** *adj.* **1.** tăiat, ciopârțit, sfârtecat; masacrat. **2.** (*fig.*) zdrobit, frânt.
măcéș *s. m.* trandafir sălbatic, cacadâr, rujă, rug, răsură.
măcináre *s. f.* măcinat[1], măcinătură, măciniș.
măcinát[1] *s. n.* măcinare.
măcinát[2]**, -ă** *adj.* distrus, ros, mâncat.
măcinătúră *s. f.* (rar) **1.** măcinare. **2.** măciniș. **3.** mâncătură, surpătură.
măciníș *s. n.* măcinare, măcinat[1], măcinătură.
măciúcă *s. f.* **1.** ciomag, bâtă, (*pop.*) toroipan, (*reg.*) ghioagă. **2.** capsulă.
măciulíe *s. f.* **1.** gămălie, (*reg.*) căciulie. **2.** (*bot.; pop.*) capsulă.
măcríș *s. m.* (*bot.*) **1.** (*pop.*) acriș. **2.** *~ de apă* = dragavei, ștevie. **3.** *~ul-caprei* = degetăruț. **4.** *~-de-baltă* = năsturel.
mădulár *s. n.* **1.** (*anat.*) membru, (*fam.*) ciolan. **2.** (*înv.*) funcționar, slujbaș. **3.** (*pop.*) penis. **4.** (*înv.*) oseminte.
mădúvă *s. f.* **1.** (*anat.*) *~a spinării* = rahis. **2.** (*bot.*) sevă, măzgă. **3.** (*fig.*) esență, miez, fond.
măduvós, -oásă *adj.* (*fig.; înv.*) substanțial.
măgár *s. m.* **1.** asin. **2.** (*fig.*) nătărău, nerod, nătâng, prostănac. **3.** încăpățânat, obraznic.
măgădán *s. m.* (*reg.*) măgădău.
măgădáu *s. m.* (*reg.*) vlăjgan, lungan, găligan, măgădan.
măgăoáie *s. f.* (*pop.*) **1.** matahală, namilă, arătare, sperietoare. **2.** (*fig.*) sirenă.

măgăreáță *s. f.* **1.** (*fig.*) prostesc, grosolan, obraznic; ingrat. **2.** (*pop.*) *tuse ~ească* = tuse convulsivă.
măgărește *adv.* (*fig.*) stupid.
măgărie *s. f.* obrăznicie, insolență, necuviință, neobrăznicie, (*livr.*) morgă, (*fam.*) țâfnă.
măgăriță *s. f.* (*zool.*) asină, măgăreață.
măguleálă *s. f.* lingușeală, flatare, lingușire, măgulire, (*fig.*) tămâiere.
măgulí *vb.* **1.** a flata, a linguși, (*fig.*) a tămâia. **2.** a complimenta, a flata. **3.** (*înv.*) a se amăgi, a se încânta.
măgulít, -ă *adj.* satisfăcut, flatat, încântat.
măgulitór, -oáre *adj.* lingușitor.
măgulitúră *s. f.* lingușeală, flatare, măgulează, lingușire.
măgúră *s. f.* **1.** (*geogr.*) movilă, (*reg.*) grui. **2.** tumul.
măi *interj.* bă!
măiculeánă *s. f.* (*pop.*) măicuță.
măiculíță *s. f.* (*pop.*) măicuță.
măicúță *s. f.* măiculeană, măiculiță.
măiestréște *adv.* (*înv.*) artisticește.
măiestréț, -eáță *adj.* (*înv.*) talentat.
măiestríe *s. f.* **1.** pricepere, iscusință, talent, dibăcie, artă, meșteșug, știință. **2.** (*înv.*) lucrare, operă, creație. **3.** virtuozitate.
măiestrít, -ă *adj.* **1.** artistic, iscusit, meșteșugit; (*p. ext.*) frumos, minunat, desăvârșit. **2.** măiestru.
măiéstru, măiástră *adj.* **1.** iscusit, abil, ingenios. **2.** măiestrit. **3.** minunat, fermecat; năzdrăvan.
măjár *s. m.* (*înv.; reg.*) pescar.
mălái *s. n.* **1.** făină de porumb, (*reg.*) făină de păpușoi. **2.** (*reg.*) porumb. **3.** (*bot.; reg.*) mătură. **4.** (*bot.*) *~ul-cucului* = (*reg.*) horști, păuniță.
mălăiéț, -iáță *adj.* **1.** făinos, (rar) mălăios. **2.** (*fig.*) moale; (*p. ext.*) bleg, prostănac, mototol.
mălín *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** prun sălbatic. **2.** lemn-câinesc.
mălúră *s. f.* **1.** (*reg.*) tăciune. **2.** (*pop.*) neghină.
mălurós, -oásă *adj.* răpos, prăpăstios.
mămăligár *s. m.* **1.** (*pop.*) mestecău, (*reg.*) culeșer, făcăleț. **2.** (*peior.*) sătean, țăran.
mămăligă *s. f.* (*pop.*) coleașă.
mămăligói *s. n.* (*reg.*) făcăleț.
mămăligós, -oásă *adj.* molău, bleg, moale, mototol.
mămărúță *s. f.* (*entom.; reg.*) buburuză, gărgărița, măriuță.
mămícă *s. f.* măicuță, mămiță, mămițică, mămucă.
mămós, -oásă *adj.* ocrotitor.
mămúcă *s. f.* (*pop.*) mămică.
mănăstirésc, -eáscă *adj.* bisericesc, călugăresc, monahal, monastic.
mănós, -oásă *adj.* **1.** fertil, roditor, fecund, productiv. **2.** îmbelșugat, bogat, abundent. **3.** (*fig.*) rentabil, bănos, profitabil, lucrativ.
mănúnchi *s. n.* **1.** (*pop.*) mănă, mănușă, polog, (*reg.*) smoc. **2.** buchet. **3.** legătură. **4.** fascicul. **5.** mâner, coadă, plăsea.
mănúșă *s. f.* **1.** toartă, (*reg.*) baier. **2.** (*pop.*) mănunchi.
măr[1] *s. m.* **1.** *~=gutui* = gutui. **2.** *~ul-lupului* = remf, curcubețea, curcubețică.
măr[2] *s. n.* **1.** *~-gutuie* = gutuie. **2.** *~ul lui Adam* = nodul gâtului.
mărăz *s. n.* (*reg.;* la *pl.*) mofturi, nazuri, fasoare.
mărăcíne *s. m.* **1.** ghimpe, țeapă, spin. **2.** (la *pl.*) mărăciniș.
mărăcíniș *s. n.* mărăcini, (*reg.*) spinăriș, mărăcinet.
mărăcinós, -oásă *adj.* ghimpos, spinos, țepos.
mărăráș *s. m.* chimion-de-apă (sau de-baltă).
mắre *interj.* (*pop.*) măi, bre.
măréț, -eáță *adj.* **1.** grandios, impunător, falnic, maiestuos, monumental, impozant, magnific. **2.** (*înv.; reg.*) mândru, semeț; îngâmfat, fudul, trufaș, orgolios.
măreție *s. f.* **1.** grandoare, splendoare,

monumentalitate. 2. fast[1], lux, pompă, somptuozitate, strălucire. 3. (*înv.; reg.*) măndrie, semeție, trufie, vanitate.

mărfăr *s. n.* tren de marfă.

mărgărélе *s. f. pl.* mărgăritărele, perle mici.

mărgărí *vb.* (*pop.*) a înflori, a prospera.

mărgărít[1] **1.** *s. n.* mărgăritar. **2.** *s. m.* lăcrimioară.

mărgărít, -ă *adj.* (*pop.*) înflorit.

mărgăritár **1.** *s. n.* perlă, mărgărit[1]. **2.** *s. m.* (*bot.*) lăcrimioară, cercelus. **3.** *s. m.* vâsc-de-stejar.

mărgăritá *s. f.* (*bot.; pop.*) margaretă.

mărgărităráș *s. n.* mărgăritărel.

mărgăritărél *s. n.* **1.** mărgărităraș. **2.** (*bot.;* la *pl.*) lăcrimioară, mărgăritar.

mărgeán *s. n.* (*zool.*) coral.

mărginás, -ă **1.** *adj.* periferic, lăturalnic, limitrof. **2.** *adj., s. m. f.* mărginean.

mărgineán, -ă *adj., s. m. f.* (*înv.; reg.*) mărginaș.

mărgini *vb.* **1.** a delimita, a demarca, a hotărnici. **2.** a se învecina, a se hotărnici. **3.** a (se) limita, a (se) reduce, a (se) restrânge, a (se) rezuma, a (se) mulțumi. **4.** (*înv.*) a închide.

mărginire *s. f.* (*fig.*) îngustime, obtuzitate, prostie.

mărginit, -ă *adj.* **1.** limitat, redus, restrâns. **2.** (*fig.*) limitat, îngust, obtuz, redus, prost.

mări *vb.* **1.** a crește, a se dezvolta, (*pop.*) a se ridica. **2.** a (se) înmulți. **3.** a (se) intensifica, a (se) dezvolta. **4.** a stima, a prețui, a slăvi, a preamări. **5.** (*înv.; pop.*) a se îngâmfa, a se făli, a se mândri, a se fuduli, a se grozăvi.

măricél, -eá, -ică *adj.* mărișor.

mărie *s. f.* (*înv.*) **1.** înălțime, domnie, maiestate. **2.** rang, demnitate, putere. **3.** slavă, onoare, cinste, glorie. **4.** îngâmfare, trufie, măndrie, fală, înfumurare.

mărime *s. f.* **1.** întindere, dimensiune, cantitate, volum. **2.** talie, statură. **3.** proporție, valoare. **4.** importanță, însemnătate, gravitate. **5.** ~ *stelară* = magnitudine. **6.** durată. **7.** strălucire, grandoare; glorie, faimă. **8.** demnitar, fruntaș. **9.** (*înv.*) mărinimie. **10.** (*înv.*) măndrie, aroganță, trufie.

mărinimie *s. f.* **1.** bunăvoință, înțelegere, bunătate, generozitate. (*livr.*) liberalitate, munificență, (*fig.*) largheță. **2.** (*înv.*) bărbăție, curaj, cutezanță.

mărinimós, -oásă *adj.* culant, darnic, generos, (*livr.*) munificent.

mărire *s. f.* **1.** mărit[3]. **2.** rang, demnitate. **3.** fruntaș, demnitar. **4.** glorie, strălucire, splendoare. **5.** putere, autoritate. **6.** (*înv.*) mărie.

mărít[1] *s. m.* (*înv.; reg.*) soț; mire.

mărít[2] *s. n.* (*pop.*) măritat[1].

mărít[3] *s. n.* mărire.

mărít[4], -ă *adj.* **1.** crescut. **2.** lărgit. **3.** slăvit, măreț, înălțat, glorios, cinstit. **4.** vestit, celebru, ilustru, nobil.

măritá *vb.* **1.** a se căsători. **2.** (*fam.*) a se descotorosi. **3.** (*bot.*) *mărită-mă-mamă subst.* = ruji galbene.

măritáre *s. f.* (rar) măritat[1].

măritát[1] *s. n.* căsătorie, măritiș, măritare, mărit[2].

măritát[2], -ă *adj.* căsătorită.

măritiș *s. n.* măritat[1].

măriúță *s. f.* (*entom.; reg.*) buburuză, mămăruță, gărgăriță.

mărmuri *vb.* (*fig.*) (*înv.; pop.*) a înmărmuri, a încremeni.

mărmurít, -ă *adj.* **1.** sculptat. **2.** (*fig.*) înmărmurit, încremenit. **3.** neclintit, nemișcat.

mărșăluí *vb.* a mărșui.

mărșuí *vb.* a mărșălui.

mărturie *s. f.* **1.** (*jur.*) declarație, (*spec.*) depoziție. **2.** dovadă, probațiune, probă. **3.** (rar) martor. **4.** dovadă, atestare, semn, probă, indiciu, (*livr.*) testimoniu.

mărturisánie *s. f.* (*înv.*) spovedanie.

mărturisi *vb.* **1.** a declara, a relata, a spune, a susține. **2.** a declara, a recunoaște. **3.** a declara, a destăinui, a dezvălui, a divulga, (*livr.*) a confia. **4.** a se spovedi, a se griji.

mărturisíre *s. f.* **1.** mărturie. **2.** afirmare, susținere. **3.** (*spec.*) depoziție, declarație. **4.** destăinuire, confidență, destăinuire. **5.** spovedanie.

mărturisitór (*înv.*) **1.** *s. m.* martor. **2.** *adj.* doveditor, probant. **3.** *s. m.* duhovnic, confesor.

mărțișór **1.** *s. n.* marț. **2.** *s. m.* (*pop.*) martie. **3.** *s. m.* (*bot.; reg.*) ament.

mărúnt, -ă *adj.* **1.** mic. **2.** fin. **3.** tăiat, sfărâmat. **4.** scund, mic. **5.** (*fig.*) mic, neînsemnat, mediocru.

măruntáie *s. f. pl.* **1.** (*anat.*) (*pop.*) vintre, (*reg.*) mărunțele. **2.** adânc, adâncime, afund, străfund, (*fig.*) baiere.

mărunțéle *s. f. pl.* (*reg.*) măruntaie.

mărunți *vb.* **1.** a fărâmița, a sfărâma, (rar) a amănunți. **2.** a pisa, a zdrobi.

măsár *s. m.* (*reg.*) tâmplar, dulgher.

măscárá *s. f.* (*pop.;* la *pl.*) **1.** ocară. **2.** obscenitate, imoralitate, pornografie, scabrozitate, trivialitate.

măscăreálă *s. f.* (*reg.*) batjocură, ocară.

măscări *vb.* (*reg.*) a certa, a ocărî; a batjocori.

măscărici *s. m.* **1.** saltimbanc, paiață, clovn. **2.** bufon.

măseá *s. f.* **1.** molar. **2.** (*bot.*) *~eaua ciutei* = (*reg.*) cocorei. **3.** (*tehn.*) colț, dinte. **4.** (*tehn.*) pană.

măselár *s. m.* (*reg.*) măselariță.

măselárițá *s. f.* (*bot.*) sunătoare, măselar, nebunariță.

măslág *s. n.* (*bot.; reg.*) ciumăfaie, laur.

măslínă *s. f.* (*bot.*) olivă.

măsliniu, -ie *adj.* smead.

măsluí *vb.* a falsifica, a trișa, a înșela.

măsluiálă *s. f.* măsluire.

măsluíre *s. f.* falsificare, măsluială, trișare.

măsluít, -ă *adj.* falsificat, fals, prefăcut.

măsluitór, -oáre *s. m. f.* falsificator, trișor.

măsurá *vb.* **1.** a calcula, a determina, a stabili; (*spec.*) a cântări. **2.** a evalua, a aprecia, a prețui. **3.** a parcurge, a străbate. **4.** a scruta. **5.** a se bate, a se întrece, a se lupta. **6.** a se compara.

măsuráre *s. f.* măsură, măsurătoare, măsurat[1].

măsurát[1] *s. n.* măsurare.

măsurát[2], -ă *adj.* **1.** determinat, evaluat. **2.** limitat, mărginit. **3.** (*fig.*) moderat, cumpătat, stăpânit, chibzuit, socotit. **4.** domol, tacticos.

măsúră *s. f.* **1.** măsurare, determinare, evaluare. **2.** dimensiune, mărime, proporție. **3.** cadență, ritm. **4.** (*fig.*) hotărâre, prevedere, ordin. **5.** capacitate, valoare, putere, grad. **6.** moderație, cumpătare, înfrânare, reținere. **7.** (*reg.*) baniță, dublu-decalitru.

măsurătoáre *s. f.* măsurare, determinare.

măsurătór *s. m.* (*pop.*) *~ de pământ* = inginer hotarnic.

măsúță *s. f.* **1.** mescioară, mesișoară. **2.** *~ de noapte* = noptieră.

mășcát, -ă *adj.* bombat, plin, (*reg.*) măzărat; mare, gros.

mătánie *s. f.* închinăciune, plecăciu ne, ploconeală, reverență, temenea.

mătáse *s. f.* (*bot.*) **1.** (*pop.*) mustață, (*reg.*) păr. **2.** *~a-broaștei* = (*reg.*) mătreață, ața-apei. **3.** *~a-bradului* = mătreață-de-arbori.

mătăcínă *s. f.* (*bot.*) (rar) melisă, (*reg.*) roiniță, busuiocul-stupului, iarba stupilor.

mătăhálos, -oásă *adj.* greoi, voluminos, diform, imens.

mătăsár *s. m.* (*ornit.*) (*reg.*) pasărea-frigului, pasăre-de-mătase.

mătăsós, -oásă *adj.* moale, catifelat, lucios.

mătăúz *s. n.* (*bis.*) sfeștoc, pământuf.

mătrăgúnă *s. f.* beladonă, (*reg.*) doamna-codrului, doamnă-mare, iarba-codrului.

mătrăși *vb.* **1.** a alunga, a goni. **2.** a cheltui, a risipi, a irosi, a împrăștia.

mătreáță *s. f.* **1.** (*med.*) pitiriazis. **2.** (*bot.*) mătasea-broaștei. **3.** *~-de-arbori* sau *~a brazilor* = mătasea-bradului.

mătură *vb.* (*fig.*) a alunga, a azvârli, a goni, a înlătura.

mătură *vb.* (*fig.*) a alunga, a azvârli, a goni, a înlătura.

măturá *s. f.* **1.** (*pop.*) mei-tătăresc. **2.** (*bot.*) măturică. **3.** *~i de vrăjitoare* = (*pop.*) patul-vântului.
măturătúră *s. f.* măturare, măturat.
măturéa, -íca *s. f.* măturice, măturiță.
măturói *s. n.* târn.
mătúșă *s. f.* **1.** tanti, tușă. **2.** (*pop.*) lele; (*p. gener.*) babă.
măzărát, -ă *adj.* măscat.
măzăríche *s. f.* **1.** (*bot.*) **1.** borceag. **2.** bob[1]. **3.** *~-neagră* sau *~a-cucului* = orăstică. **II.** (*med.*) cisticercoză. **III.** (*met.*) (rar) măzărică, (*reg.*) țârțără.
măglă *s. f.* (*reg.*) stivă, morman.
mâhni *vb.* a (se) întrista, a (se) amărî, a (se) supăra, a (se) indispune.
mâhnire *s. f.* îndurare, amărăciune, supărare.
mâhnít, -ă *adj.* întristat, îndurerat, deprimat, trist, (*fig.*) cătrănit, plouat.
mâl *s. n.* nămol, noroi, (*reg.*) glod.
mâlós, -oásă *adj.* nămolos, noroios, (*reg.*) tinos, glodos.
mână *vb.* **1.** a conduce, (rar) a mânui. **2.** (*fig.*) (*fam.*) a îndemna, a îmboldi. **3.** (*pop.*) a merge, a zori, a se grăbi. **4.** a acționa.
mânáci *s. m.* (rar) călăreț.
mânáș *s. m.* (*reg.*) vizitiu.
mână *s. f.* **1.** membru superior. **2.** (*pop.*; *fam.*) labă. **3.** braț, brâncă. **4.** *~a-Maicii-Domnului* = (*reg.*) palma-sfintei-Mării. **5.** *~ curentă* = balustradă, parapet, rampă. **6.** *~ de lucru* = muncitor.
mânătárcă *s. f.* hrib, buretc, (*reg.*) pitarcă.
mânătúră *s. f.* farmec, vrajă.
mâncá *vb.* **1.** a consuma, (*fam.*) a hali. **2.** a se hrăni, a se alimenta. **3.** (*fig.*) a cheltui, a risipi. **4.** (*fig.*) (*pop.*) a exploata, a spolia. **5.** (*fig.*) (*pop.*) a suferi, a pătimi, a îndura. **6.** (*fig.*) (*fam.*) a omite. **7.** a roade, a distruge. **8.** a distruge, a măcina, a mina. **9.** a pișca, a ciupi. **10.** a consuma, a chinui. **11.** a submina. **12.** a se certa, a se dușmăni.
mâncáre *s. f.* **1.** *poftă de ~* = apetit. **2.** prânz, cină, masă. **3.** hrană, aliment, (*livr.*) nutriment, (*pop.*) bucate, demâncare, (*reg.*) cost.
mâncát, -ă *adj.* **1.** sătul. **2.** ros, măcinat, distrus. **3.** (*spec.*) (*pop.*) cariat, stricat.
mâncăcíos, -oásă **1.** *adj.* avid, lacom, nesătul, nesățios, pofticios, (*livr.*) insațiabil, vorace. **2.** *s. m. f.* mâncău, (*pop.*) gâman.
mâncărícă *s. f.* (*reg.*) tocană.
mâncărici *s. n.* mâncărime.
mâncărime *s. f.* mâncărici, prurit.
mîncătór, -oáre *s. m. f., adj.* **1.** consumator. **2.** (*înv.*; *pop.*) *~ de oameni* = canibal, antropofag.
mâncătorie *s. f.* (*fam.*) **1.** hoție, fraudă, delapidare, escrocherie. **2.** intrigă, bârfeală, uneltire, mașinație.
mâncău *s. m.* (*fam.*) mâncăcios, lacom, hulpav.
mândălác *s. m.* (*bot.*; *reg.*) alunele.
mândréțe *s. f.* frumusețe, splendoare, strălucire.
mândrí *vb.* a se făli, a se fuduli, a se lăuda.
mândríe *s. f.* **1.** orgoliu, trufie, îngâmfare, vanitate, (*livr.*) fatuitate, morgă. **2.** fală, glorie.
mândru, -ă **I.** *adj.* **1.** demn. **2.** orgolios, îngâmfat, trufaș. **3.** (*pop.*) frumos, falnic, măreț. **II.** *s. m. f.* (*pop.*) drag, iubit, drăguț.
mândruleánă *s. f.* (*pop.*) mândruță.
mândrulíță *s. f.* (*pop.*) mândruță.
mândrúț, -ă **1.** *adj.* drăguț, frumușel. **2.** *s. m. f.* iubit.
mâneá *vb.* (*reg.*) a înnopta, a poposi.
mânecá *vb.* (*pop.*) a porni, a pleca.
mânecár *s. n.* **1.** (la *pl.*) mânecuțe. **2.** (*bis.*) mânecuță, rucaviță. **3.** (*reg.*) manșon.
mánecă *s. f.* (*înv.*) flanc, aripă.
mângâiá *vb.* **1.** a alinta, a dezmierda, (*pop.*) a giugiuli. **2.** (*ir.*) a lovi, a bate. **3.** a (se) consola, a (se) încuraja. **4.** a bucura, a desfăta, a încânta.
mângâietór, -oáre *adj.* dezmierdător, desfătător, încântător, încurajator, consolator, mângâios.

mângâiós, -oásă *adj.* **1.** mângâietor. **2.** (*înv.*) milostiv, iertător.
mâniá *vb.* a se înfuria, a se irita, a se supăra.
mâniát, -ă *adj.* înfuriat, iritat, supărat, întărâtat, mânios.
mânie *s. f.* **1.** furie, înverșunare, supărare. **2.** necaz, ciudă. **3.** (*pop.*) prăpăd, urgie, grozăvie, nenorocire, calamitate, catastrofă, urgie.
mâniós, -oásă *adj.* furios, îndârjit, înfuriat, mâniat, pornit, (*livr.*) obstinat, (*pop.*) năbădăios, oțărât.
mânjeálă *s. f.* murdărie, jeg, mânjire.
mânjí *vb.* **1.** a (se) murdări, a (se) păta, a (se) mâzgăli, (*livr.*) a (se) macula. **2.** a (se) unge. **3.** (*fig.*) a-și păta; a compromite, a dezonora.
mânjít, -ă *adj.* murdar, pătat, mâzgălit.
mânjitúră *s. f.* murdărie, pată.
mântuí *vb.* **1.** (*înv.*) a (se) salva; (*spec.*) a (se) dezrobi, a (se) elibera. **2.** (*bis.*) a (se) izbăvi, a (se) salva, a (se) spăsi. **3.** (*înv.*; *pop.*) a se vindeca. **4.** (*pop.*) a (se) termina, a (se) sfârși, a (se) isprăvi.
mântuínță *s. f.* (*înv.*) mântuire.
mântuíre *s. f.* mântuință.
mântuít, -ă *adj.* **1.** (*bis.*) izbăvit, salvat, (*înv.*) spăsit. **2.** (*pop.*) scăpat, salvat, dezrobit.
mântuitór, -oáre **I.** *adj.* **1.** (*bis.*) izbăvitor, salvator, (*înv.*) spăsitor. **2.** (*înv.*; *pop.*) dezrobitor, eliberator, salvator. **3.** (rar) tămăduitor. **II.** *s. m. sg. art.* Iisus Cristos, Mesia.
mânuí *vb.* **1.** a folosi, a aplica. **2.** a manevra, a manipula.
mânuitór, -oáre *s. m. f.* mașinist.
mânzát, -ă *s. m. f.* vițel, junc.
mârîí *vb.* (*fig.*) a bălmăji, a bodogăni, a bombăni, a îngâima, a mormăi.
mârâiálă *s. f.* mârâit.
márced, -ă *adj.* (*reg.*) **1.** veșted, ofilit. **2.** (*fig.*) slab, uscățiv, bolnăvicios, vlăguit; ramolit.
mârlán *s. m.* (*depr.*) grosolan, necioplit, bădăran, mojic, nepoliticos, ordinar, țopârlan, prostănac, grobian, grosier.
mârláncă *s. f.* bădărancă, mitocancă, mojică.
mârlí *vb.* (*pop.*) a (se) împreuna.
mârșav, -ă *adj.* **1.** josnic, infam, ticălos, abject, mișel, mizerabil, nemernic, (*pop.*) becisnic, (*fig.*) infect, murdar. **2.** (*reg.*) scârbos, dezgustător.
mârșăvíe *s. f.* josnicie, mișelie, infamie, ticăloșie, fărădelege, (*livr.*) ignominie, turpitudine, (*pop.*) becisnicie, (*fig.*) murdărie.
mârtán *s. m.* (*reg.*) motan, cotoi, pisoi, mâț.
mârțoágă *s. f.* gloabă, (*pop.*) dârloagă, mârțână, (*reg.*) mânzoc.
mâț *s. m.* (*pop.*) **1.** cotoi, motan, pisoi, (rar) mâțan, (*p. gener.*) pisică. **2.** mâțișor.
mâțán *s. m.* (rar) cotoi, motan, mâț, pisoi, mârtan.
mâță *s. f.* **1.** (*pop.*) pisică. **2.** *~a- popii* = (*entom.*) (*reg.*) gândac- de-frasin, cantaridă, pisica-popii. **3.** (*înv.*) ancoră. **4.** (*tehn.*) tindeche.
mâțișór *s. m.* **1.** mâțuc. **2.** (*bot.*) ament; mâț.
mâțúc *s. m.* (rar) mâțișor.
mâzgă *s. f.* (*pop.*) sevă, suc.
mâzgăleálă *s. f.* mâzgălitură.
mâzgălí *vb.* a murdări, a păta, a mânji.
mâzgălít, -ă *adj.* mânjit, murdărit, pătat.
mâzgălitúră *s. f.* mâzgăleală.
mâzgós, -oásă *adj.* noroios, cleios, lunecos, lipicios.
meándru *s. n.* cot, cotitură, sinuozitate, șerpuitură.
mecánic, -ă **I.** *s. f.* **1.** mecanotehnică. **3.** *~ cuantică* = mecanică ondulatorie. **3.** (*înv.*) mașinărie, mecanism. **4.** tratat, manual. **II.** *adj.* **1.** fizic. **2.** automat, inconștient, instinctiv, mașinal, reflex. **3.** simplist, schematic, rigid, dogmatic. **III.** *adv.* automat, mașinal, papagalicește. **IV.** *s. m. f.* mașinist.
mecanicéște *adv.* (*înv.*) automat, mașinal.
mecanician *s. m.* mașinist, mecanic.
mecanísm *s. n.* **1.** mașinărie. **2.** dispozitiv.

mecanotéhnică *s. f.* mecanică.
mecéna *s. m. inv.* (*livr.*) mecenat.
mecenát *s. m.* (*livr.*) mecena.
mecét *s. n.* (*înv.; reg.*) **1.** moschee, geamie. **2.** cimitir turcesc.
meci *s. n.* întâlnire, partidă, dispută, competiție, întrecere, joc.
mecóniu *s. n.* opiu.
medaliá *vb.* a decora.
medaliát, -ă *adj.* decorat.
medálie *s. f.* decorație.
medalión *s. n.* (*înv.*) left.
medélniță *s. f.* (*înv.*) lighean.
média[1] *s. f.* mass-media.
mediá[2] *vb.* a intermedia, a mijloci, (rar) a negocia.
mediál, -ă *adj.* **1.** median. **2.** (*fon.*) central.
medián, -ă *adj.* (rar) medial.
mediát, -ă *adj.* indirect, mijlocit.
mediatór, -oáre *s. m. f.* mijlocitor, intermediar.
mediáție *s. f.* intermediu, mediere, mijlocire.
médic *s. m.* **1.** doctor, (*înv.*) vraci. **2.** *ansamblu ~ilor* = corp medical.
medicaméntos, -oásă *adj.* medicinal.
medicáție *s. f.* tratament, terapeutică.
medicinál, -ă *adj.* medicamentos.
medicínă *s. f.* (*înv.; reg.*) medicament, medicație, remediu, doctorie, leac.
mediére *s. f.* mijlocire, mediație.
medievísm *s. n.* medievistică.
medievístică *s. f.* medievism.
mediocritáte *s. f.* (*fig.*) obscuritate.
mediócru, -ă *adj.* **1.** potrivit, comun. **2.** modest, banal, obișnuit, mijlociu, redus, scăzut. **3.** (*fig.*) obscur. **4.** insignifiant, plat.
meditá *vb.* **1.** a cugeta, a gândi, a judeca, a raționa, a reflecta. **2.** a visa. **3.** (*înv.*) a plănui, a urzi. **4.** a învăța, a da lecții, a prepara, a instrui, a pregăti.
meditát, -ă *adj.* preparat.
meditatív, -ă *adj.* **1.** gânditor, cugetător. **2.** contemplativ, contemplator, visător.
meditatór, -oáre *s. m. f.* preparator.
meditáție *s. f.* **1.** meditare, reflecție, cugetare, gândire. **2.** contemplație, reverie, visare. **3.** meditare, pregătire, preparare.
médiu[1] *s. n.* ambianță, anturaj, cadru, cerc, sferă, societate.
médiu[2]**, -ie** *adj.* **1.** mijlociu. **2.** (*fig.*) moderat, echilibrat, ponderat.
medulár, -ă *adj. canal ~* = canal rahidian.
mefiént, -ă *adj.* (*livr.*) neîncrezător, bănuitor; suspicios.
mefiénță *s. f.* **1.** (*livr.*) neîncredere, bănuială. **2.** suspiciune.
mefistofélic, -ă *adj.* (*livr.*) diabolic, drăcesc, demonic, satanic, perfid.
mefític, -ă *adj.* (*livr.*) puturos, fetid, pestilențial; contagios, infecțios.
megacalorie *s. f.* termie.
megacefalie *s. f.* megalocefalie.
megacósmos *s. n.* (*livr.*) macrocosm.
megafón *s. n.* porta-voce.
megalomán, -ă *adj.* grandoman, încrezut, îngâmfat, mândru, (*livr.*) prezumțios, (*fam.*) fălos.
megalomanie *s. f.* **1.** grandomanie. **2.** orgoliu.
megaspór *s. m.* (*bot.*) macrospor.
megiéș, -ă **1.** *adj.* (*reg.*) învecinat, limitrof, mărginaș. **2.** *s. m. f., adj.* (*pop.*) vecin.
meglenít, -ă *s. m. f., adj.* meglenoromân.
meglenormán, -ă *s. m. f., adj.* meglenit.
mehénghi *adj.* (*pop.*) **1.** priceput, abil, iscusit, îndemânatic. **2.** șiret, isteț, șmecher; glumeț, poznaș.
mehtúp *s. n.* (*înv.*) adresă, raport.
mei (*bot.*) **I.** *s. m.* **1.** (*reg.*) părâng, păsat. **2.** *~-păsăresc* (sau *nebun*) = mohor. **3.** *~-tătăresc* = mătură. **4.** *~-pădureț* = meișor. **5.** *~-lung* sau *~ul canarilor* = iarba-căraușului. **II.** *s. n.* meiște.
meișór *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) mei- pădureț. **2.** (*reg.*) mohor-roșu.

meíște *s. f.* mei.
méjdă *s. f.* (*reg.*) mejdină.
méjdină *s. f.* (*reg.*) hat, răzor, hotar; mejdă.
melancólic, -ă **1.** *adj.* trist, posomorât, întristat. **2.** *s. m.* neurastenic.
melancolíe *s. f.* **1.** tristețe. **2.** nostalgie. **2.** neurastenie.
melánj *s. n.* amestec, combinație.
melanjór *s. n.* (*tehn.*) amestecător.
melc *s. m.* gasteropod, (*pop.*) bourel, culbec.
melcát, -ă *adj.* răsucit, spiralat.
meleág *s. n.* loc, regiune, tărâm, teritoriu, ținut, zonă.
melegár *s. n.* (*reg.*) răsadniță, pătul, pat cald.
melestéu *s. n.* (*reg.*) făcăleț, mestecău.
melífic, -ă *adj.* (rar) melifer.
melioratív, -ă *adj.* laudativ.
melísă *s. f.* roiniță, (*reg.*) lămâiță, mătăcină, mintă-turcească.
melița *vb.* (*fig.*) a trăncăni, a flecări, a pălăvrăgi, a sporovăi.
mélița *s. f.* (*fam.*) gură.
melódic, -ă *adj.* melodios, armonios, muzical, (*fig.*) mlădios, simfonic.
melodicitáte *s. f.* (rar) melodism, contabilitate, muzicalitate.
melodíe *s. f.* **1.** cântec, compoziție, (*livr.*) melopee, melos. **2.** arie, cântec. **3.** armonie, sonoritate, muzicalitate.
melodiós, -oásă *adj.* contabil, muzical. **2.** armonios, melodic, sonor, (*fig.*) mlădios, simfonic.
melodísm *s. n.* (rar) melodicitate.
melón *s. n.* gambetă.
melopée *s. f.* **1.** cântec, melodie. **2.** recitativ.
melopéic, -ă *adj.* melodios, armonios.
mélos *s. n.* melodie, cântec; (*p. ext.*) muzică.
meloterapíe *s. f.* muzicoterapie.
membránă *s. f.* **1.** pieliță. (*reg.*) piele. **2.** diafragmă. **3.** *înv.*) pergament.
mémbru, -ă **I.** *s. n.* **1.** mădular. **2.** *~ superior* = mână. **3.** *~ inferior* = picior, (*pop.*) crac, labă. **4.** (*anat.*) penis. **II.** *s. m. f.* **1.** mădular. **2.** societar, asociat.
meménto *s. n.* **1.** aducere-aminte. **2.** memorator.
memorá *vb.* a memoriza.
memorábil, -ă *adj.* **1.** important, însemnat, marcant, remarcabil. **2.** epocal. **3.** neuitat, faimos.
memorándum *s. n.* **1.** memorial. **2.** (*înv.*) carnet, registru.
memoráre *s. f.* memorizare.
memoratív, -ă *adj.* (rar) comemorativ.
memorатór *s. n.* **1.** memento. **2.** (*tehn.*) memorie.
memoriál, -ă **1.** *s. n.* (*înv.*) memorandum. **2.** (*adj.*) comemorativ.
memórie *s. f.* **1.** (*pop.*) ținere de minte, (*fig.*) cap. **2.** amintire, minte. **3.** memorator.
memóriu *s. n.* **1.** petiție, (*înv.*) memorial, tacrir. **3.** (la *pl.*) memorande.
memorizá *vb.* a memora.
memorizáre *s. f.* memorizat.
memorizát *s. n.* (rar) memorizare.
menádă *s. f.* bacantă.
menáj *s. n.* **1.** gospodărie. **2.** căsătorie, căsnicie, (*livr.*) mariaj, matrimoniu.
menajá *vb.* **1.** a cruța. **2.** a se îngriji, a se feri. **3.** (rar) a economisi. **4.** a procura, a înlesni.
menajaméntt *s. n.* menajare, precauție, grijă.
menajáre *s. f.* menajament.
menajér, -ă **1.** *s. f.* (rar) gospodină, casnică. **2.** *adj.* casnic, domestic, gospodăresc. **3.** *s. f.* jupânească, madamă.
menestrél *s. m.* cântăreț popular.
menî *vb.* **1.** a decide, a dispune, a destina, a sorti. **2.** a predestina, a ursi. **3.** (*înv.*) a prevesti. **4.** a descânta, a vrăji.
menire *s. f.* **1.** misiune, rost, sarcină. **2.** predestinare, soartă, destin, (*pop.*) dată, scrisă, soroc.
menít, -ă *adj.* **1.** hotărât, sortit, destinat, ursit, predestinat. **2.** descântat, vrăjit, fermecat.
menitór *s. m.* (*înv.*) prevestitor.

meníu *s. n.* listă de bucate, listă de mâncare.
menopáuză *s. f.* climacteriu.
menorée *s. f.* menstruație.
menstruáție *s. f.* ciclu, menoree, period, menstră, (*pop.*) soroc, (*reg.*) regulă.
mensuál, -ă *adj.* lunar.
mentalitáte *s. f.* psihologie, (*fig.*) optică.
méntă *s. f.* **1.** izmă. **2.** ~ *creață* = izmă creață, (*reg.*) iarbă creață. **3.** ~*a broaștei* = izma broaștei, (*reg.*) minta lingorii.
méntor *s. m.* povățuitor, îndrumător, preceptor, sfătuitor; educator.
menține *vb.* **1.** a (se) păstra, a (se) consemna. **2.** a dura, a dăinui, a exista.
menționá *vb.* **1.** a semnala, a aminti, a pomeni. **2.** a consemna, a specifica, a preciza.
menționábil, -ă *adj.* citabil.
menționáre *s. f.* menționare, pomenire, semnalare, citare.
menționát, -ă *adj.* citat.
menționáre *s. f.* **1.** citare, semnalare, pomenire, menționare. **2.** indicație, speicificare, notificare, consemnare, notă, observație.
menzíl (*înv.*) **1.** *s. n.* olac. **2.** *s. m.* curier, ștafetă.
meprizá *vb.* a disprețui, a desconsidera.
mercantíl, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** comercial, negustoresc. **2.** (*peior.*) interesat, materialist.
mercantilísm *s. n.* spirit comercial.
mercéde *s. f.* (*înv.*) răsplată, recompensă.
merchéz *s. n.* **1.** (*reg.*) tâlc; taină, rost, semnificație. **2.** (*fam.*) șmecherie, șiretlic, truc, viclenie, vicleșug.
mercúr *s. n.* (*chim.*) hidrargiu, (*pop.*) argint-viu.
meredéu *s. n.* (*reg.*) minciog, ciorpac.
meréu *adv.* neîncetat, neîntrerupt, continuu, întruna, necontenit.
mérge *vb.* **1.** a se deplasa, a umbla, a se mișca. **2.** a pleca, a porni, a se duce, a se îndrepta. **3.** (*fig.*) a ajunge. **4.** a curge, a se scurge. **5.** a însoți, a acompania. **6.** a se răspândi; a se propaga, a se generaliza. **7.** a decurge, a se desfășura, a evolua. **8.** a funcționa. **9.** a reuși, a izbuti. **10.** a progresa, a se dezvolta, a înainta. **11.** a persevera. **12.** a se consuma, a intra. **13.** (*pop.*) a se calcula, a se socoti. **14.** (*mat.*) a se cuprinde, a intra. **15.** a purta. **16.** a se armoniza, a se potrivi, (*pop.*) a se lovi.
mérgere *s. f.* mișcare, deplasare, mers.
meridionál, -ă *adj.* austral, sudic.
merínde *s. f.* aliment, hrană, mâncare.
merișór *s. m.* (*bot.*) **1.** smirdar, coacăz-de-munte, (*reg.*) coacăză. **2.** (*reg.*) scoruș. **3.** cimișir.
mérit *s. n.* **1.** valoare, virtute, calitate. **2.** abilitate.
meritá *vb.* **1.** a i se cuveni. **2.** (*spec.*) a face, a valora.
meritálă *s. f.* (*bot.*) internod.
meritóriu, -ie *adj.* **1.** lăudabil. **2.** valoros, merituos.
merituós, -oásă *adj.* reușit, valoros, meritoriu.
mers *s. n.* **1.** umblet, deplasare. **2.** umblet, călcătură, pas. **3.** (rar) curs, curgere. **4.** evoluție, desfășurare. **5.** ~ *înainte* = progres, dezvoltare, propășire.
mersí *interj.* mulțumesc, (*pop.*) mulțam.
mesagér *s. m. f.* **1.** trimis, sol, vestitor, crainic. **2.** delegat, emisar, împuternicit, reprezentant.
mesáj *s. n.* **1.** comunicare, știre, veste. **2.** declarație, discurs. **3.** ~ *publicitar* = spot. **4.** semnificație.
mésă *s. f.* (la catolici și luterani) liturghie.
meschín, -ă *adj.* **1.** mic, egoist. **2.** neînsemnat, mărunt, banal. **3.** sărăcăcios, sordid.
meschinărie *s. f.* **1.** zgârcenie, avariție, calicie. **2.** (*fig.*) îngustime, micime.
meseán, -ă *s. m. f.* comesean, conviv.
meseriáș, -ă *s. m. f.* meșteșugar.
meserie *s. f.* **1.** meșteșug, (*reg.*) meșterie. **2.** îndeletnicire, ocupație, profesiune.
mesérniță *s. f.* (*reg.*) măcelărie.
Mesía *s. m. sg.* (*art.*) Iisus Cristos, Mântuitorul.

mesiánic, -ă *adj.* profetic.
mesișoáră *s. f.* **1.** măsuță. **2.** mâncare. **3.** (*reg.*) pomană, praznic.
mesmerísm *s. n.* magnetism animal.
mesteácăn *s. m.* (*bot.*) **1.** (*livr.*) betulă. **2.** ~ *pufos* = mestecănaș.
mestecá *vb.* a amesteca.
mestecănáș *s. m.* mesteacăn pufos.
mestecătór *s. n.* făcăleț.
méșă *s. f.* (*livr.*) postișă.
méșter, -ă **1.** *s. m. f.* maistru. **2.** *adj.* abil, deștept, dibaci, ingenios, priceput. **3.** *s. m. f.* (rar) maestru. **4.** *s. m.* ~*-strică* (*pop.*) = nepriceput, ageamiu.
meștergrindă *s. f.* (*tehn.*) faurmaur, (*reg.*) meșter.
meșteri *vb.* **1.** a executa, a face, a lucra; a prelucra. **2.** a potrivi, a repara, a meșteșugi.
meșterie *s. f.* (*înv.; reg.*) **1.** meserie; (*p. gener.*) profesiune. **2.** măiestrie, pricepere, îndemânare, iscusință.
meșteșug *s. n.* **1.** meserie, (*înv.; reg.*) meșterie. **2.** artă, știință. **3.** stil. **4.** pricepere, îndemânare, măiestrie, abilitate, talent, ingeniozitate. **5.** (*pop.*) viclenie, tertip, înșelătorie, șiretlic.
meșteșugár *s. m.* meseriaș, artizan, (*reg.*) meșter.
meșteșugărie *s. f.* meșteșug, meserie.
meșteșugit, -ă *adj.* **1.** artistic, iscusit, măiestrit. **2.** abil, priceput. **3.** (*înv.*) viclean, șiret. **4.** artificial, nefiresc, fals, căutat.
metabióză *s. f.* (*biol.*) comensualism.
metáforă *s. f.* figură de stil.
metafóric, -ă *adj.* figurat.
metalazbést *s. n.* (*tehn.*) ferodo.
metálic, -ă *adj.* (*fig.*) pătrunzător, aspru, strident, dur, ascuțit.
metalimbáj *s. n.* metalimbă.
metalímbă *s. f.* metalimbaj.
metaloíd *s. n.* nemetal.
metalosféră *s. f.* (*geol.*) barisferă.
metalúrg *s. m.* (rar) metalurgist.
metalurgíst, -ă *s. m. f.* metalurg.
metamorfozá *vb.* a (se) modifica, a (se) schimba, a (se) transforma.
metamorfóză *s. f.* schimbare, modificare, prefacere, transformare.
metanól *s. m.* alcool metilic, (*pop.*) spirt de lemn.
metapsihologíe *s. f.* parapsihologie.
metastáză *s. f.* (*fon.*) detentă.
meteáhnă *s. f.* (*pop.*) **1.** defect, cusur, deficiență, imperfecțiune, lacună, lipsă, (*livr.*) carență, racilă, tară. **2.** (*fig.*) patimă, viciu. **3.** boală, infirmitate, beteșug.
méteo *adj. invar.* meteorologic.
meteór *s. m.* stea căzătoare.
meteóric, -ă *adj.* (*fig.*) trecător, efemer.
meteorísm *s. n.* (*med.*) balonare.
meteréz *s. n.* **1.** val[2], tranșee, bastion, redută. **2.** crenel.
meticulós, -oásă *adj.* **1.** conștiincios, exigent, minuțios, maniac, scrupulos. **2.** migălos, minuțios, amănunțit, atent, riguros, serios. **3.** pedant, scrupulos, tipicar.
meticulozitáte *s. f.* **1.** acribie, conștiinciozitate, exigență, vigurozitate. **2.** minuțiozitate, scrupulozitate, (*pop.*) pigulea. **3.** pedanterie, tipicărie.
metilfenól *s. m.* (*chim.*) crezol.
metílic *adj. alcool* ~ = metanol.
metilmorfínă *s. f.* (*farm.*) codeină.
metiloránj *s. n.* (*chim.*) heliantină.
metís, -ă *s. m. f.* (*biol.*) bastard, corcitură.
metódă *s. f.* **1.** cale, chip, manieră, mijloc, procedeu, sistem. **2.** mod, stil. **3.** (*tehn.*) procedeu, sistem, soluție. **4.** metodologie. **5.** metodică.
metódic, -ă *adj.* sistematic, organizat.
metódică *s. f.* metodă.
metodísm *s. n.* confesiune.
metodologíe *s. f.* metodă.
metópic, -ă *adj.* (*anat.*) frontal.
metrésă *s. f.* amantă, întreținută, concubină, prietenă, curtezană.
métrică *s. f.* (*înv.; reg.*) registru, condică, catastif.
metrópolă *s. f.* **1.** capitală. **2.** stat imperialist.
metropolitán *s. n.* (rar) metrou.

metroragíe *s. f.* hemoragie uterină.
metróu *s. n.* tren subteran, metropolitan.
métru *s. m.* **1.** (*înv.*) măsurar. **2.** (*muz.*) ritm, cadență, măsură.
mezanín *s. n.* antresol, etaj scund.
mezát *s. n.* licitație.
mezelíc *s. n.* **1.** gustare, aperitiv, (*înv.*) mezel. **2.** (*fig.*) fleac, bagatelă.
mezencefál *s. n.* creierul mijlociu.
mezentér *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) prapur.
mezín, –ă **1.** *s. m.* prâslea. **2.** *adj.* mic.
mezotrón *s. m.* (*fiz.*) mezon.
mezozóic *s. n.* (*geol.*) eră secundară.
mia *s. f.* oaie tânără, mioară.
miár *s. n.* mie.
miasmátic, –ă *adj.* puturos, pestilențial, împuțit, rău-mirositor.
miásmă *s. f.* duhoare, putoare, exalație, împuțiciune, (*livr.*) fetiditate.
miáun *s. n.* mieunat, miorlăială.
miáză *s. f. sg.* (*înv.; pop.*) miazăzi, sud.
miazănoápte *s. f.* nord, (*livr.*) septentrion, (*înv.*) sever.
miazăzí *s. f.* sud, (*pop.*) miază.
mic, –ă **I.** *adj.* **1.** mărunt. **2.** *literă ~ă* = minusculă. **3.** strâmt. **4.** scurt, mărunt, scund. **5.** subțire. **6.** slab, stins, scăzut. **7.** tânăr. **8.** mezin. **9.** neînsemnat, neimportant. **10.** meschin. **11.** redus, limitat. **12.** *soacră ~ă* = mama miresei. **II.** *s. m.* **1.** mititel. **2.** *cei ~i* = copiii.
michidúță *s. m.* (*fam.*) drac, drăcușor.
micíme *s. f.* (*fig.*) josnicie, meschinărie.
micóză *s. f.* microsporie.
mícro *s. n. invar.* microradiografie.
microb s. m. (*pop.*) bacterie.
microbián, –ă *adj.* (*med.*) septic.
microbúz *s. n.* autobuz mic.
microcalculatór *s. n.* microordinator, microcomputer.
microclimát *s. n.* microclimă.
microclímă *s. f.* microclimat.
microcompúter *s. n.* microcalculator.
microfizică *s. f.* fizică atomică.
microfoiletón *s. n.* minifoileton.
micorgamét *s. m.* gamet mascul.
micrométru *s. m.* (rar) micron.
micromilimétru *s. m.* micron.
micrón *s. m.* micrometru, micromilimetru.
microobiéct *s. n.* corpuscul, particulă.
microordinatór *s. n.* **1.** microcalculator. **2.** *~ familial* = computer familial.
micropartículă *s. f.* particulă elementară.
microradiografíe *s. f.* micro.
microscópic, –ă *adj.* infim, minuscul, (*livr.*) infinitezimal; (*p. ext.*) neînsemnat.
microsporíe *s. f.* (*med.*) micoză.
microunivérs *s. n.* microcosm.
micsándră *s. f.* (*bot.*) **1.** micșunea, (*reg.*) foaltină, garoafă, viorea-roșie. **2.** micșunea, viora-galbenă. **3.** *~-sălbatică* (sau *–de–munte*) = toporaș, viorea, viorică.
micșorá *vb.* **1.** a descrește, a se reduce, a scădea. **2.** a încetini, a reduce. **3.** a (se) atenua, a (se) diminua, a (se) domoli, a (se) liniști, a (se) potoli.
micșorát, –ă *adj.* redus, scăzut.
micșuneá *s. f.* (*bot.*) **1.** micsandră, (*reg.*) viorea-roșie. **2.** micsandră, viorea-galbenă.
micțiúne *s. f.* (*livr.*) urinare.
micúț, –ă *adj.* mititel.
míe *s. f.* (*fam.*) miar.
mied *s. n.* (*pop.*) hidromel, (*reg.*) mursă, must.
mielencefál *s. n.* (*anat.*) bulb rahidian.
mielóză *s. f.* leucemie, leucoză.
miére *s. f.* **1.** (*pop.*) mană. **2.** *~a ursului* = cuscrișor, pulmonariță; sâmbovină. **3.** (*reg.*) magiun.
mieríu, –íe *adj.* (*reg.*) albastru (deschis).
miérlă *s. f.* **1.** *~ de pârâu* = pescărel, pescăruș. **2.** *~-galbenă* = (*reg.*) grangur, domnișor.
mierlí *vb.* (*arg.*) a muri.
mierós, –oásă *adj.* **1.** (*pop.*) dulce, plăcut. **2.** (*fig.*) prefăcut, fals, ipocrit, fățarnic.
miérță *s. f.* (*reg.*) baniță, dublu-decalitru.

miez *s. n.* **1.** centru, nucleu. **2.** centru, mijloc, (*fig.*) buric, inimă. **3.** (*fig.*) semnificație, tâlc. **4.** mijloc, putere, toi.
miezós, –oásă *adj.* **1.** cărnos. **2.** (*fig.*) substanțial, valoros, important.
miezuínă *s. f.* (*pop.*) hat, răzor.
migálă *s. f.* migăleală, minuțiozitate.
migăleálă *s. f.* migală.
migăli *vb.* **1.** (*pop.*) a piguli, (*reg.*) a bunghini. **2.** a (se) mocăi, a (se) mocoși, a (se) moșmondi, (*fam.*) a moși.
migălós, –oásă *adj.* amănunțit, atent, meticulos, minuțios, pretențios.
migdál *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) badim.
migdalát, –ă *adj.* alungit, codat.
mignón (pr. *minon*) micuț, drăguț.
migráre *s. f.* migrațiune.
migratór, –oáre *adj.* călător.
migrațiúne *s. f.* migrare.
migrénă *s. f.* cefalee.
mihálț *s. m.* (*iht.*) (*reg.*) mântuș, molaș.
míja *s.. f art.* (*reg.*) mijoarca.
mijeálă *s. f.* (rar) mijire, apariție, ivire.
mijí *vb.* **1.** a apărea, a se ivi, (*reg.*) a (se) iți. **2.** (*bot.*) a germina, a încolți, a răsări.
mijíre *s. f.* apariție, ivire, mijeală, licărire.
mijít, –ă *adj.* (*reg.*) întredeschis.
míjloc *s. n.* **1.** centru. **2.** centru; (*fig.*) buric, inimă. **3.** (*fig.*) sân. **4.** brâu, talie. **5.** (*anat.*) șale. **6.** mediu, ambianță, atmosferă, climat. **7.** jumătate. **8.** *veacul* (sau *vârsta*) *de ~* = evul mediu. **9.** cale, metodă, procedeu. **10.** chip, fel. **11.** posibilitate, putință. **12.** (la *pl.*) unelte, utilaje. **13.** avere, bogăție, stare, (*fig.*) cheag. **14.** (*fin.;* la *pl.*) fonduri, resurse.
mijlocáș *s. m.* half.
mijlocí *vb.* **1.** a intermedia, a media, (rar) a negocia. **2.** a înlesni.
mijlocíre *s. f.* **1.** intervenție, mediere, mediație. **2.** cale, filieră, intermediu.
mijlocít, –ă *adj.* indirect, mediat.
mijlocitór, –oáre *s. m. f.* **1.** intermediar, misit, samsar. **2.** codoș, proxenet, (*fig.*) pește.
míjlociu, –íe **1.** *adj.* potrivit, mediu. **2.** *adj., s. m. f.* mezin. **3.** *adj.* comun, mediocru, potrivit.
mijoárca *s. f. art.* (*reg.*) mija.
milă *s. f.* **1.** îndurare, milostenie, (*livr.*) mizericordie. **2.** ajutor, binefacere; pomană, milostenie. **3.** mizerie, tristețe, melancolie, jale. **4.** bunăvoință, bunătate, indulgență, înțelegere. **5.** grație divină, îndurare, har, milostivire. **6.** (*înv.*) smerenie, umilință.
miliár, –ă *adj. tuberculoză ~ă* = granulie.
miliárd *s. n.* bilion.
militánt, –ă *s. m. f.* luptător, combatant.
militár, –ă **1.** *s. m. f.* ostaș, soldat, oștean, (*reg.*) cătană. **2.** *adj.* cazon, milităresc, ostășesc, soldățesc. **3.** *adj.* armat.
militaríst, –ă *adj.* agresiv, războinic.
militărésc, –eáscă *adj.* militar, cazon, soldățesc, ostășesc.
militărește *adv.* ostășește, soldățește, (*reg.*) cătănește.
militărie **1.** armată, ostășie, cătănie. **2.** stagiu, serviciu militar.
militărós, –oásă *adj.* rigid, aspru, cazon, (rar) marțial.
milíție *s. f.* (în trecut) poliție.
milóg, –oágă *s. m. f.* **1.** cerșetor, (*pop.*) sărac, (*reg.*) calic, mișel. **2.** (*reg.*) schilod.
milogí *vb.* a cerși, a cere, (*reg.*) a coldui.
milogíre *s. f.* lamentare, tânguire.
milogít, –ă *adj.* plângător, plângăreț.
milós, –oásă *adj.* **1.** bun, îndurător, milostiv, (*înv.*) mizericordios. **2.** binefăcător, darnic, generos, bun.
milosárdie *s. f.* (*înv.*) milă, îndurare, milostivire.
milosténie *s. f.* **1.** binefacere, pomană, danie. **2.** (*înv.*) milă; altruism. **3.** indulgență, clemență, iertare.
milostív, –ă **1.** *adj.* milos, îndurător, binevoitor, îngăduitor, iertător; (*p. ext.*) bun, blând. **2.** *s. m. art.* Dumnezeu. **3.** *s. f.* (*bot.*) veninariță, avrămeasă. **4.** *s. f. pl.* (*pop.*) iele.
milostiví *vb.* a se îndura, a se înduioșa.

milostivíre *s. f.* **1.** milă, compătimire, îndurare; înduioșare, bunăvoință. **2.** pomană, dar[2]. **3.** dărnicie, generozitate, bunătate, clemență.
miluí *vb.* a dărui.
mim *s. m.* pantomim.
mimá *vb.* **1.** a imita. **2.** (rar) a simula.
mimánt, –ă *adj., s. m. f.* figurant.
mimáre *s. f.* imitare, reproducere.
mimodrámă *s. f.* pantomimă.
mimózã *s. f. (bot.)* senzitivă.
miná *vb.* **1.** a săpa, a roade. **2.** *(fig.)* a slăbi, a distruge, a nimici; a măcina.
minareá *s. f. (înv.)* minaret.
minarét *s. n.* minarea.
minát, –ă *adj. (fig.)* ruinat, distrus, nimicit.
minavét *s. n. (înv.)* caterincă, flașnetă.
mină[1] *s. f.* **1.** subteran, baie[2], *(înv.)* minieră. **2.** *(fig.)* izvor, sursă. **3.** armă explozivă.
mină[2] *s. f.* aspect, fizionomie, chip, expresie, față, figură, înfățișare, *(pop.)* boi, *(fam.)* mutră.
mincinós, –oásă *adj.* **1.** fals, neadevărat, contrafăcut, eronat, neîntemeiat. **2.** *(fig.)* amăgitor, înșelător; himeric. **3.** nesincer, necinstit, pervers, ipocrit, fățarnic, perfid.
mincióg *s. n.* meredeu, ciorpac.
minciúnă *s. f.* **1.** neadevăr, palavră, scorneală, *(fam.)* balivernă, brașoavă. **2.** înșelăciune, vicleșug. **3.** ficțiune, plăsmuire, invenție, născocire. **4.** (la *pl.*) fleacuri, nimicuri. **5.** minciunică.
minciuneá, –ícă *s. f.* minciună, scovardă, uscătea, *(reg.)* pancovă.
minciuní *vb. (reg.)* a minți.
mindír *s. n. (reg.)* **1.** păier, străjac. **2.** plapumă; cuvertură; cergă.
mindirigíu *s. m. (înv.; reg.)* plăpumar.
minér *s. m. (reg.)* băieș.
minerál, –ă *adj.* anorganic, neorganic.
mínge *s. f.* balon.
miniaturál, –ă *adj.* minuscul, redus.
minicasetofón *s. n.* walkman.
minicompúter *s. n.* miniordinator.
minicrónică *s. f.* cronică scurtă, cronichetă.
minifoiletón *s. n.* microfoileton.
mínim[1] *s. n.* minimum.
mínim[2]**, –ă** *adj.* neînsemnat, neglijabil, infim, minimal; *(peior.)* derizoriu.
minimagazín *s. n.* chioșc (alimentar).
minimál, –ă *adj.* minim[2].
minimalizá *vb.* a subaprecia, a bagateliza, a subestima, a subevalua.
mínimum *s. n.* minim[1].
miniordinatór *s. n.* minicalculator, minicomputer.
ministér *s. n.* **1.** departament. **2.** *(livr.)* portofoliu. **3.** *(înv.)* guvern, cabinet, consiliu de miniștri.
ministeriál, –ă *adj.* departamental.
ministránt *s. m.* paracliser.
ministru *s. m.* **1.** *(înv.)* minister. **2.** ~ *de externe* = (în unele țări) secretar de stat.
míniu *s. n.* litargă, oxid de plumb.
minológhion *s. n. (înv.)* **1.** sinaxar. **2.** calendar.
minór, –ă *adj.* **1.** nevârstnic, mic. **2.** neînsemnat, secundar, colateral; *(p. ext.)* șters.
minorát *s. n.* (rar) minoritate.
minorít *s. m.* călugăr franciscan.
minoritáte *s. f. (jur.)* minorat.
mintál, –ă *adj.* **1.** cerebral, intelectual, rațional, spiritual. **2.** *alienație ~ă* = nebunie.
míte *s. f.* **1.** rațiune, intelect. **2.** gând, cuget; imaginație, memorie. **3.** înțelepciune, chibzuință, judecată. **4.** inteligență, istețime, iscusință. **5.** imaginație, fantezie, închipuire. **6.** amintire, memorie.
minteán *s. n.* laibăr, surtuc.
mintenáș *adv. (reg.)* îndată, imediat, numaidecât, repede, rapid.
mintíe *s. f. (reg.)* anteriu, reverendă, sutană.
mintós, –oásă *adj. (pop.)* deștept, inteligent, capabil, iscusit, isteț, înțelept.
minți *vb.* a înșela, *(reg.; fam.)* a minciuni.
minunã *vb.* **1.** a se mira. **2.** a uimi, a surprinde, a ului. **3.** a se extazia.
minunát, –ă *adj.* **1.** magnific, splendid, strălucitor, mirific. **2.** feeric, fermecător, încântător, *(fig.)* îmbătător. **3.** excepțional, foarte bun, excelent. **4.** vrăjit, fermecat. **5.** mirat, surprins.

minunățíe *s. f.* minune.
minúne *s. f.* **1.** miracol. **2.** frumusețe, minunăție, splendoare, *(pop.)* măndrețe.
minuneá *s. f. (ornit.) (reg.)* cucuvea.
mínus **1.** *s. n.* deficit, lipsă. **2.** *adj.* negativ. **3.** *prep.* fără.
minúscul, –ă **1.** *adj.* infim, microscopic, infim, *(livr.)* infinitezimal. **2.** *adj., s. f.* (literă) mică.
minút *s. n.* lipsă, moment.
minutár *s. n.* ac.
minúție *s. f. (livr.)* minuțiozitate, meticulozitate.
minuțiós, –oásă *adj.* **1.** conștiincios, exigent, meticulos, scrupulos. **2.** amănunțit, atent.
minuțiozitáte *s. f.* meticulozitate, migală, migăleală, scrupulozitate, *(livr.)* minuție, *(pop.)* pigulează.
mioárã *s. f.* mia, mielușea, *(p. gener.)* oaie.
miocél *s. n.* hernie musculară.
miologíe *s. f.* sarcologie.
mióp, mioápă *adj., s. m. f.* **1.** *(pop.)* ponivos, *(reg.)* chiomb. **2.** *(fig.)* mărginit.
miopíe *s. f.* miopism, *(pop.)* vedere scurtă.
miopísm *s. n.* (rar) miopie.
miór *s. m. (reg.)* noaten, cârlan.
miorcăí *vb.* **1.** a orăcăi. **2.** *(fig.)* a (se) smiorcăi, a plânge.
miorcăít *s. n.* **1.** orăcăit. **2.** *(fig.)* smiorcăit.
mioreá *s. f.* mioriță.
mioríță *s. f.* miorea.
miorláu *interj.* miau.
miorlăí *vb.* **1.** a mieuna. **2.** *(fig.)* a se smiorcăi.
miorlăiálă *s. f.* **1.** miorlăit[1]. **2.** *(fig.)* plâns.
miorlăít[1] *s. m.* **1.** miorlăială, miorlăitură. **2.** *(fig.)* plâns.
miorlăít[2]**, –ă** *adj.* **1.** miorlăitor. **2.** *(fig.)* plângăreț, tânguitor.
miorlăitúră *s. f.* **1.** miorlăit[1]. **2.** *(fig.)* plâns.
miospásm *s. n.* scampă musculară.
miozótis *s. m. (bot.; livr.)* nu-mă-uita.
mirá *vb.* **1.** a (se) minuna. **2.** a se întreba.
mirábil, –ă *adj. (livr.)* minunat, extraordinar.
mirácol *s. n.* minune.
miraculós, –oásă *adj.* **1.** fabulos, fantastic, legendar, mitic, supranatural; uimitor, extraordinar. **2.** magic.
miráj *s. n.* **1.** fata morgana. **2.** *(fig.)* închipuire, iluzie. **3.** *(fig.)* farmec, atracție.
miráre *s. f.* **1.** nedumerire, surprindere. **2.** *(înv.)* admirație.
mirát, –ă *adj.* nedumerit, surprins, uimit, uluit.
miráz *s. n. (înv.; reg.)* moștenire.
míre *s. m.* ginere.
mireán, –ă *s. m. f., adj.* laic.
mireáncă *s. f.* mireană.
mireásă *s. f.* **1.** *(reg.)* crăiasă. **2.** ~*a Domnului* = călugăriță, maică. **3.** *(bot.) (reg.)* urzici, poala-Maicii-Precista.
mireásmă *s. f.* **1.** parfum, aromă, iz, *(reg.)* miroznă, *(înv.)* odor. **2.** balsam, *(înv.)* mirodie.
mirenésc, –eáscă *adj.* laic.
miresmá *vb.* (rar) a înmiresma, a parfuma.
miresmát, –ă *adj.* (rar) înmiresmat, parfumat.
miriádă *s. f. (livr.)* mulțime, număr mare.
mirífic, –ă *adj. (livr.)* minunat, măreț, splendid, admirabil, uimitor.
míriște *s. f.* secerătură.
mirmidón *s. m. (livr.)* pitic, pigmeu, nan.
mirobolánt, –ă *adj. (livr.)* minunat, magnific, mirific.
mirodénie *s. f.* **1.** aromat, condiment, ingredient, *(pop.)* dres, mirodie. **2.** mireasmă, aromă, parfum. **3.** *(bot.) (reg.)* floarea-nopții.
miródie *s. f. (înv.)* mirodenie, aromă.
mirós *s. n.* **1.** *(livr.)* olfacție. **2.** *(fig.)* perspicacitate, intuiție, sagacitate.

mirosí *vb.* **1.** (*înv.*) a odora. **2.** a puți. **3.** a adulmeca. **4.** (*fig.*) a presimți, a bănui, a presupune.
mirositór, –oáre *adj.* odorific, odorant.
mirózná *s. f.* (*reg.*) mireasmă.
miruí[1] *vb.* a unge, (*înv.*) a pomăzui.
miruí[2] *vb.* (*înv.; reg.*) a câștiga, a strânge, a agonisi.
mísă *s. f.* (*bis.*) liturghie.
misít *s. m.* **1.** intermediar, mijlocitor, samsar. **2.** (*înv.*) emisar, sol, împuternicit, mesager, delegat.
misiúne *s. f.* **1.** însărcinare, împuternicire, sarcină. **2.** cheamre, menire, rol. **3.** delegație.
misívă *s. f.* (rar) scrisoare, epistolă.
misoginíe *s. f.* (*livr.*) misoginism.
misoginísm *s. n.* (*livr.*) misoginie.
miss *s. f.* **1.** domnișoară. **2.** regina frumuseții.
mistér[1] *s. n.* **1.** taină, secret, enigmă, (*fig.*) șaradă. **2.** (*bis.*) taină.
míster[2] *s. m.* domn.
misteriós, –oásă *adj.* enigmatic, criptic, ocult, secret, ascuns.
misterioso (pr. *misteriózo*) *adv.* (*muz.*) enigmatic, sumbru.
místic, –ă **1.** *adj.* secret, tainic. **2.** *s. f.* misticism.
misticísm *s. n.* misticitate.
misticitáte *s. f.* (*livr.*) misticism.
mistificá *vb.* a falsifica, a contrafface, a denatura, (*fig.*) a silui.
mistificáre *s. f.* alterare, denaturare, falsificare, mistificație.
mistificáție *s. f.* mistificare.
mistréț, –eáță *adj.* **1.** *porc* ~ (și *s. m.*) = porc sălbatic. **2.** (*reg.*) amestecat, pestriț.
mistuí *vb.* **1.** a digera. **2.** a distruge, a nimici; a dispărea, a pieri. **3.** a cheltui, a irosi. **4.** (*fig.*) a (se) chinui. **5.** a (se) ascunde; a (se) dosi, (*pop.*) a piti, a (se) pitula.
mistuiálă *s. f.* (rar) mistuire.
mistuíre *s. f.* mistuială, digestie, digerare.
mistuitór, –oáre *adj.* distrugător, nimicitor (*fig.*) chinuitor.
mișcá *vb.* **1.** a se deplasa, a se duce, a merge, a umbla. **2.** a (se) clătina. **3.** a înainta. **4.** a acționa, a se strădui. **5.** a se împotrivi, a se agita, a se revolta. **6.** (*fig.*) a îndemna, a însufleți. **7.** a emoționa, a înduioșa, a impresiona.
mișcáre *s. f.* **1.** deplasare, mers. **2.** ~ *seismică* = cutremur de pământ. **3.** agitație, frământare. **4.** activitate, acțiune, faptă. **5.** (*fam.*) plimbare. **6.** circulație, forfotealâ. **7.** agitație, revoltă, revoluție. **8.** (*fig.*) îndemn, impuls, imbold, pornire. **9.** (rar) sentiment, emoție. **10.** schimbare, transformare.
mișcát, –ă *adj.* emoționat, impresionat, înduioșat, tulburat, (*fig.*) atins.
mișcătór, –oáre *adj.* **1.** instabil, schimbător, variabil. **2.** mobil, mobiliar. **3.** duios, emoționant, tulburător, răscolitor, zguduitor.
mișculă *s. f.* (*reg.*) moșmoană.
mișél, –eá **1.** *adj., s. m. f.* ticălos, nemernic, mizerabil, mârșav, netrebnic, (*pop.*) becisnic, (*fig.*) infect. **2.** *adj.* (*înv.; reg.*) sărac, nevoiaș; neputincios. **3.** *adj.* laș, fricos, poltron.
mișelésc, –éască *adj.* ticălos, netrebnic, nemernic, (*livr.*) ignobil, (*fig.*) murdar.
mișelíe *s. f.* **1.** ticăloșie, mârâșvie, infamie, josnicie, (*livr.*) turpitudine, (*pop.*) becisnicie, (*fig.*) murdărie. **2.** (*înv.*) sărăcie, mizerie.
mișélnic, –ă *adj.* (rar) **1.** lamentabil, umilitor, degradant. **2.** josnic, mârșav, mișelesc. **3.** laș, slab.
mișínă *s. f.* (*reg.*) **1.** bogăție, avere. **2.** vizuină, cuib. **3.** mulțime, furnicar.
mișmáș *s. n.* (*fam.*) **1.** amestecătură, șprit. **2.** (*fig.*) învârteală, șmecherie, înșelătorie.
miștó *adj. invar.* (*rag.*) arătos, bun, frumos, chipeș.
míșun *s. m.* (*zool.; reg.*) hârciog, marmotă.
mișunâ *vb.* a forfoti, a viermui, a se foi, a colcăi, (*reg.*) a fojgăi.
mit *s. n.* poveste, legendă, basm.
mítă *s. f.* șperț, (*arg.*) șpagă.
mític, –ă *adj.* legendar, fabulos, miraculos, supranatural, imaginar, fantastic, magic.

miticésc, –eáscă *adj.* superficial, neserios.
mitificá *vb.* (rar) a mitiza.
míting *s. n.* reuniune, manifestație, întrunire.
mititél, –eá, –ícă **1.** *adj.* micuț. **2.** *s. m.* mic. **3.** *s. m.* (*pop.; art.*) aghiuță, demon, diavol, drac, satană, naiba, tartor, necuratul.
mitizá *vb.* (rar) a mitifica, a mitologiza.
mitizát, –ă *adj.* mitificat, mitologizat.
mitócan *s. m.* bădăran, mojic, mârlan, necivilizat, țopârlan, vulgar, grobian, grosier, (*pop.*) mocan, (*fig.*) necioplit.
mitocáncă *s. f.* bădărancă, mojică, țoapă.
mitocánesc, –eáscă *adj.* grosolan, țopesc, ordinar, vulgar, (*fig.*) necioplit.
mitocánie *s. f.* mojicie, grosolănie, bădărănie, indelicatețe, mahalagism, mârlănie, vulgaritate.
mitocánime *s. f.* mârlănime, mojicime.
mitologizá *vb.* (rar) a mitiza.
mitologizát, –ă *adj.* (rar) mitizat, mitificat.
mitomanie *s. f.* confabulație.
mitóză *s. f.* (*biol.*) cariochineză.
mitrál, –ă *adj.* (*anat.*) uterin.
mítră *s. f.* (*anat.*) **1.** uter. **2.** (*reg.*) placentă.
mitropolít *s. m.* arhiepiscop.
mituiálă *s. f.* mituire; mită, șperț.
mituíre *s. f.* mituială, șperțuială.
mițós, –oásă *adj.* flocos, lățos, păros.
mixá *vb.* a amesteca.
mixáj *s. n.* amestec.
mixt, –ă *adj.* amestecat.
mixtúră *s. f.* amestecătură, amestec, combinație.
mizá *vb.* **1.** a ponta. **2.** (*fig.*) a se bizui, a conta.
mizáre *s. f.* mizâ.
mízâ *s. f.* (*fig.*) fapt scontat.
mizér, –ă *adj.* **1.** mizerabil, sărăcăcios, prăpădit. **2.** sărman, calic, nevoiaș, sărac, necăjit.
mizerábil, –ă **1.** *adj., s. m. f.* ticălos, nemernic, infam, josnic, mișel, mârșav, (*pop.*) becisnic, (*fig.*) infect. **II.** *adj.* **1.** jalnic, nenorocit, sărăcăcios. **2.** neînsemnat.
mizericórdie *s. f.* (*livr.*) milă, îndurare, milostivire.
mizericordiós, –oásă *adj.* (*livr.*) milostiv, îndurător; generos.
mizérie *s. f.* **1.** sărăcie, penurie, privațiune, calicie, neavere. **2.** sărăcie, (*pop.*) scăpătare.
mlácă *s. f.* (*reg.*) mlaștină, smârc.
mládă *s. f.* **1.** mlădiță, lăstar, smicea, vlăstar. **2.** lăstăriș; desiș.
mlájă *s. f.* (*bot.*) **1.** lozie, răchită, (*reg.*) salcie. **2.** răchită, răchițică, lozie. **3.** lozie, răchită roșie. **4.** răchită albă.
mláștină *s. f.* mlacă, smârc.
mlădiá *vb.* **1.** a (-și) clătina. **2.** a modula. **3.** (*fig.*) a se supune.
mlădiát, –ă *adj.* (rar) mlădios.
mlădiós, –oásă *adj.* **1.** flexibil, elastic, mlădiat. **2.** suplu, zvelt, grațios, mlădiu. **3.** (*fig.*) maleabil, conciliant. **4.** (*fig.*) melodios, armonios.
mlădiță *s. f.* **1.** mladă, lăstar, vlăstar, smicea. **3.** (*fig.*) descendent, urmaș, odraslă.
mlădiu, –ie *adj.* mlădios, grațios, suplu, zvelt.
mlăștinós, –oásă *adj.* noroios, mocirlos, smârcos, (*pop.*) băltos.
moácă *s. f.* **1.** măciucă. **2.** (*arg.*) cap, figură. **3.** (*iht.; reg.*) zglăvoacă.
moále *adj.* **1.** afânat, pufos, poros, (*reg.*) puhav. **2.** (*pop.*) *~le capului* = fontanelă, creștetul capului. **3.** moleșit, flasc, puhav. **4.** subțire, apos. **5.** proaspăt, fraged. **6.** zemos, mălăieț. **7.** flexibil, elastic. **8.** umed, reavăn, jilav. **9.** debil, slab, plăpând, gingaș, delicat, fin. **10.** istovit, vlăguit. **11.** apatic, indolent, bleg, molatic, molâu, mototol. **12.** neted, catifelat, mătăsos. **13.** armonios, delicat. **14.** domol, potolit. **15.** (*fon.*) muiat, palatilizat.
moáre *s. f.* (*reg.*) zeamă de varză.
moárte *s. f.* deces, răposare, dispariție, pieire, (*livr.*) exitus, (*pop.*) săvârșire, (*înv.*) petrecanie, (*ir.*) crăpare, (*arg.*) mierleală. **2.** (*fig.*) dispariție, pieire. **3.**

omor, ucidere, crimă, asasinat, (*livr.*) homicid, (*p. ext.*) măcel, masacru. **4.** (*fig.*) mormânt. **5.** (*înv.; reg.*) epidemie, molimă. **6.** *~a-găinilor* = (*med. vet.; reg.*) cobe.

moáșă *s. f.* **1.** (*reg.*) babă. **2.** (*pop.*) bunică.

moáște *s. f. pl.* **1.** mumie. **2.** relicve, vestigii, (*înv.*) rămășițe.

mobíl, -ă **1.** *adj.* volant. **2.** *adj.* mișcător, mobiliar. **3.** *s. n.* cauză, imbold, scop, boiectiv. **4.** schimbător, variabil, instabil, versatil.

móbilă *s. f.* mobilier.

mobiliár, -ă *adj.* mobil, mișcător.

mobiliér *s. n.* mobilă.

mobilitáte *s. f.* **1.** vioiciune, naturalețe. **2.** instabilitate, nestatornicie, inconstanță. **3.** *~ funcțională* = labilitate.

mobilizá *vb.* a antrena, a aduna, a întruni.

mobilizatór, -oáre *adj.* antrenant, stimulator, stimulativ.

mocán *s. m.* mocârțan.

mocáncă *s. f.* mocăniță.

mocăí *vb.* (*pop.; fam.*) **1.** a (se) moșmondi, a (se) mocoși. **2.** a tândăli.

mocănaș *s. m.* (*pop.*) ciobănaș.

mocăníță *s. f.* mocancă.

mocírlă *s. f.* **1.** noroi, mâl, smârc, (*reg.*) mlacă, tău. **2.** (*fig.*) decădere.

mocirlós, -oásă *adj.* mlăștinos, noroios, mâlos, nămolos, (*reg.*) glodos.

mocârțán *s. m.* (*pop.*) **1.** mocan. **2.** (*depr.*) om necioplit.

mocneálă *s. f.* indispoziție, tristețe.

mocní *vb.* **1.** (*reg.*) a mocăi. **2.** (*reg.*) a se acri, a se altera, a fermenta, a se înăcri. **2.** (*fig.*) a lâncezi, a zăcea, a vegeta.

mocnít, -ă *adj.* **1.** (*reg.*) acrit, alterat, fermentat, înăcrit. **2.** înnorat, mohorât.

mocofán *s. m.* **1.** bleg. **2.** mojic, bădăran, grosolan, mitocan, vulgar.

mocoșí *vb.* (*pop.; fam.*) a se mocăi, a zăbovi.

mod *s. n.* **1.** cale, procedeu, metodă, modalitate, mijloc, (*reg.*) modru. **2.** fel, manieră, metodă, stil.

modalitáte *s. f.* mod, manieră, procedeu.

módă *s. f.* vogă.

modél *s. n.* **1.** șablon, tipar. **2.** machetă. **3.** prototip, tip, tipar. **4.** exemplu. **5.** manechin.

modelá *vb.* **1.** a fasona, a forma. **2.** a sculpta. **3.** (*fig.*) a influența.

modeláj *s. n.* modelare.

modeláre *s. f.* modelaj.

modelíst, -ă *s. m. f.* (rar) modelor.

modelór, -oáre *s. m. f.* modelist.

moderá *vb.* **1.** a (se) micșora, a (se) diminua, a (se) reduce, a scădea, a (se) tempera. **2.** a (se) înfrâna, a (se) potoli.

moderát, -ă *adj.* **1.** micșorat, redus. **2.** convenabil, rezonabil, (*livr.*) modic. **3.** chibzuit, cumpătat, ponderat, socotit, cumpănit, rațional. **4.** sobru. **5.** (*pol.*) centrist; conservator.

moderáție *s. f.* chibzuială, cumpătare, măsură, ponderație.

modérn, -ă *adj.* **1.** actual, nou, recent, contemporan. **2.** umanistic.

modernitáte *s. f.* modernism.

modernizá *vb.* **1.** a prefface, a reînova, a reforma. **2.** a perfecționa, a sistematiza. **3.** a înnoi. **4.** a actualiza.

modést, -ă *adj.* **1.** moderat. **2.** discret, rezervat. **3.** modic. **4.** simplu, timid, umil; mediocru.

modestíe *s. f.* rezervă, pudoare.

módic, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** neînsemnat, mic. **2.** minim, convenabil, rezonabil, moderat.

modificá *vb.* **1.** a (se) prefface, a (se) transforma. **2.** (*spec.*) a rectifica, a corecta, a revizui.

modificáre *s. f.* **1.** prefacere, transformare, schimbare. **2.** corectare, revizie.

módru *s. n.* (*reg.*) mod, chip, fel, mijloc, metodă, manieră, procedeu.

modulá *vb.* **1.** a intona. **2.** (*înv.*) a modela.

moduláre *s. f.* inflexiune, intonare, intonație, ton, tonalitate.

modulație *s. f.* modulare.

moflúz, -ă **1.** *adj.* (*reg.*) bosumflat, nemulțumit, îmbufnat, supărat, dezamăgit, blazat. **2.** *adj.* (*fam.*) înșelat, păgubit, păcălit. **3.** *adj., s. m. f.* (rar) calic, necăjit, nevoiaș, sărac, sărman; ruinat, sărăcit.

mofluzí *vb.* (*înv.*) a se ruina, a sărăci, a decădea.

mofluzít, -ă *s. m. f.* (*înv.*) om ruinat, sărăcit; falit.

moft *s. m.* (*fam.*) **1.** fleac, bagatelă, nimic. **2.** (rar) șmecherie, tertip. **3.** (la *pl.*) capricii, fandoseli, nazuri, fasoane, fițe.

moftangioáică *s. f.* (*fam.*) flecară, guralivă, palavragioaică.

moftangíu *s. m.* (*fam.*) flecar, șmecher, guraliv, limbut, vorbăreț.

mofturós, -oásă *adj.* **1.** capricios, fandosit, sclifosit, năzuros, (*pop.*) izmenit. **2.** dificil, gingaș, lingav.

mogâldeáță *s. f.* **1.** mușuroi. **2.** momâie.

mohór *s. n.* (*bot.*) **1.** dughie, mei-păsăresc. **2.** (*reg.*) mei-nebun. **3.** costrei.

mohoráre *s. f.* (*fig.*) posomorâre, amărăciune, întristare.

mohorât, -ă *adj.* **1.** închis, înnegurat, înnorat, întunecat, plumburiu, posomorât, urât. **2.** întunecos, sumbru. **3.** (*fig.*) mâhnit, trist, posomorât, posac, supărat.

mohoreálă *s. f.* posomoreală, tristețe.

mohorî *vb.* **1.** a se înnegura, a se înnora, a se întuneca. **2.** (*fig.*) a (se) posomorî, a (se) întrista, a (se) mâhni.

móimă[1] *s. f.* (*reg.*) bolfă.

móimă[2] *s. f.* (*înv.; reg.*) maimuță.

móină *s. f.* **1.** (*met.*) dezghеț, timp cețos, (*reg.*) moloșag. **2.** (*pop.*) ogor, pârloagă. **3.** molete[2], grindel, molan.

mojár *s. n.* **1.** piuliță. **2.** (*reg.*) piuă.

mojdreán *s. m.* (*bot.*) urm, frasin-de-munte.

mojíc, -ă **1.** *adj.* bădăran, mitocan, grosolan, mârlan, țopârlan, vulgar, grobian, mocofan, grosier, modârlan, mocârțan. **2.** *s. m. f.* (*înv.; reg.*) țăran.

mojicésc, -eáscă *adj.* grosolan, vulgar, mitocănesc, mârlănesc, mojic, vulgar.

mojicíe *s. f.* obrăznicie, grosolănie, bădărănie, mitocănie, mârlănie, vulgaritate, (*fig.*) necioplire.

mojicíme *s. f.* (*înv.*) mitocănime, mârlănime, țărănime.

mojicós, -oásă *adj.* (*pop.*) grosolan, vulgar; mojicesc.

mol *s. m.* (*chim.*) moleculă-gram.

molán *s. m.* (*iht.*) molete[2], grindel, (*reg.*) moină, brudă.

molár *adj. dinte ~* (și *s. m.*) = măsea.

molátic, -ă **I.** *adj.* **1.** bleg, indolent, molău, mototol, moale, lălău. **2.** unduios. **3.** galeș; duios. **II.** *s. m.* (*iht.*) grindel.

molău, -ăie *adj.* **1.** încet, greoi, leneș, moale, molatic, mototol. **2.** indolent.

mólcom, -ă *adj.* **1.** liniștit, domol, lin, potolit. **2.** blând, calm, domol, lin, liniștit, moderat, potolit, ușor.

molcomeálă *s. f.* încetineală; blândețe.

molcomí *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) liniști; a (se) potoli, a (se) calama, a (se) domoli. **2.** a îmbuna, a împăca, a mângâia.

molcomít, -ă *adj.* (*pop.*) încet, lent, liniștit, domol, potolit.

moldáv, -ă (*înv.*) **1.** *s. m. f.* moldovean. **2.** *adj.* moldovenesc.

moldavít *s. n.* ceară de pământ.

móldă *s. f.* (*reg.*) albie, covată, căpistere.

moldoveán, -ă **1.** *s. m. f.* moldav. **2.** *adj.* moldovenesc, moldav.

molecúlă *s. f. ~-gram* = mol.

molestá *vb.* (*livr.*) **1.** a brutaliza, a maltrata, a brusca. **2.** a șicana, a necăji, a sâcâi.

moleșeálă *s. f.* moliciune, sfârșeală, toropeală.

moleșí *vb.* **1.** a (se) muia, a slăbi, (*fig.*) a (se) fleșcăi. **2.** a toropi.

moleșíre *s. f.* moleșeală.

moleșít, -ă *adj.* **1.** slăbit, bleg, moale, muiat, vlăguit. **2.** toropit.

molété[1] (*pop.*) **1.** (*entom.*) vierme de făină. **2.** (*med.*) (*reg.*) surdomaș.

molété[2] *s. m.* **1.** (*iht.; reg.*) molan, grindel. **2.** brad, molid, (*reg.*) molidar.

molfăí *vb.* **1.** a clefăi, a plescăi. **2.** a morfoli, a mozoli. **3.** a îngâima, a bâlmăji, a bombăni, a murmura.

molfăiálă *s. f.* molfăit, morfoleală.

molfăíre *s. f.* molfăit, molfăială, morfoleală.

moflăit *s. n.* molfăială, molfăire, molfăitură, morfoleală.
moflăitură *s. f.* molfăit.
molia-albinelor *s. f.* (*entom.*) găselniță.
moliciúne *s. f.* **1.** flexibilitate. **2.** delicatețe, grație, dulceață. **3.** destindere.
molíd *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) târș, sihlă. **2.** brad, (*reg.*) molete, molidar.
molidar *s. m.* (*reg.*) brad, molid.
mólie *s. f.* (*entom.*) **1.** (*reg.*) molete, muşină. **2.** *~-de-casă* = (*reg.*) prepeleac.
mólimă *s. f.* (*pop.*) **1.** epidemie, boleaznă, bolești. **2.** (*med. vet.*) epizootie.
molipsí *vb.* a (se) contamina, a (se) infecta.
molipsíre *s. f.* contaminare, infectare.
molipsít, -ă *adj.* infectat, contaminat.
molipsitór, -oáre *adj.* contagios, infecțios.
molítvă *s. f.* (*bis.*) rugă, rugăciune.
moloșág *s. n.* (*reg.*) moină.
molótru *s. m.* (*reg.*) molură.
molúră *s. f.* (*bot.*) molotru, secărea, anason-dulce, chimen-dulce.
momâie *s. f.* **1.** sperietoare, măgăoaie. **2.** mogâldeață.
momârlán *s. m.* (*reg.*) necioplit, bădăran, nătărău.
momeálă *s. f.* amorsă, nadă.
moméntˈ *s. n.* **1.** clipă, secundă. **2.** circumstanță, ipostază, ocazie. **3.** dată, termen. **4.** prilej.
momentán, -ă **I.** *adj.* **1.** temporar, trecător. **2.** actual. **II.** *adv.* numaidecât, repede, neîntârziat, imediat.
momí *vb.* a ademeni, a înșela, a minți, a trișa, (*livr.*) a iluziona.
momitór, -oáre *adj.* ademenitor.
momíță *s. f.* (*pop.*) ganglion.
monáh *s. m.* călugăr, anahoret, ascet, eremit, pustnic, sihastru, schimnic.
monahál, -ă *adj.* călugăresc, mănăstiresc, monahicesc.
monahicésc, -éască *adj.* monahal.
monahíe[1] *s. f.* (rar) monahism.
monahíe[2] *s. f.* călugăriță, maică, mireasa Domnului, mireasa lui Dumnezeu.
monahísm *s. n.* călugărie, monahie.
monárh *s. m.* **1.** suveran, rege, (*pop.*) crai, (*înv.*) rigă. **2.** conducător, domn, domnitor, vodă, voievod.
monarhíe *s. f.* **1.** (*fig.*) coroană. **2.** regat; (*înv.*) crăie. **3.** regalitate.
monarhísm *s. n.* regalism.
monarhíst, -ă *s. m. f.* regalist.
monástic, -ă *adj.* mănăstiresc, călugăresc, monahal.
mondiál, -ă *adj.* internațional.
mondoeconomíe *s. f.* cosmoeconomie.
monédă *s. f.* ban, (*pop.*) para; (*p. gener.*) mărunțiș.
monetár, -ă *adj.* bănesc.
monetárie *s. f.* **1.** (*înv.*) bănărie, cămară domenească. **2.** monede.
mongól, -ă *adj.* mongolic.
mongólic, -ă *adj.* mongol.
monocelulár, -ă *adj.* unicelular.
monóclu *s. n.* (rar) lornion.
monocórd, -ă *adj.* **1.** (*muz.*) unicord. **2.** (*fig.*) monoton, inexpresiv, uniform.
monocotiledón, -ă *adj., s. f.* (rar) monocotiledonat.
monocotiledonát, -ă *adj.* monocotiledon.
monocróm, -ă *adj.* **1.** monocromatic. **2.** (*fig.*) plictisitor, uniform, monoton.
monocromátic, -ă *adj.* monocrom.
monodactíl, -ă *adj., s. n.* soliped.
monofazát, -ă *adj.* (*fiz.*) monofazic.
monofázic, -ă *adj.* (*fiz.*) monofazat.
monogám, -ă *adj.* **1.** monogamic. **2.** unisexuat.
monogámic, -ă *adj.* monogam.
monokíni *s. n.* slip.
monolingv, -ă *adj.* unilingv.
monolít, -ă *adj.* (*fig.*) unitar, omogen, trainic, monolitic.
monolític, -ă *adj.* (*fig.*) monolit, unitar, omogen.
monológ *s. m.* (*livr.*) soliloc.
monomán, -ă *adj., s. m. f.* monomaniac.
monomaniác, -ă *adj.* (*med.*) monoman.
monomanie *s. f.* idee fixă, manie, obsesie.

monopetál, -ă *adj.* unipetal.
monopól *s. n.* **1.** privilegiu, apanaj. **2.** societate, trust. **3.** posesiune exclusivă.
monopolizá *vb.* (*fig.*) a acapara.
monorái *s. n.* monoșină.
monosemantísm *s. n.* monosemie.
monosemíe *s. f.* (*lingv.*) monosemantism.
monosepál, -ă *adj.* unisepal.
monosexuát, -ă *adj.* (*bot.*) unisexuat.
monosiláb, -ă *adj.* monosilabic.
monosilábic, -ă *adj.* monosilab.
monoșínă *s. f.* monorai.
monotón, -ă *adj.* **1.** anost, banal, plictisitor, uniform, (*fig.*) searbăd. **2.** uniform, inexpresiv, (*fig.*) monocord, plat.
monotoníe *s. f.* uniformitate.
mónstru **I.** *s. m.* **1.** arătare, pocitanie, (*fig.*) om crud, josnic. **2.** namilă, matahală. **3.** *~ sacru* = actor celebru. **II.** *adj.* colosal, strașnic, enorm, neobișnuit.
monstruós, -oásă *adj.* **1.** urât, oribil, hidos, pocit, respingător, slut, diform; (*fig.*) neestetic, neartistic. **2.** (*fig.*) odios, rău, denaturat, abominabil. **3.** colosal, enorm, gigantic.
monstruozitáte *s. f.* **1.** hidoșenie, pocitanie, diformitate, pocitură, urâciune, sluțitură. **2.** grozăvie, cruzime, atrocitate.
mont *s. n.* ciot; (*spec.*) proeminență patologică.
montá[1] *vb.* **1.** a asambla, a îmbina, a reuni, a fixa. **2.** a instala. **3.** a regiza. **4.** (*fig.*) a întărâta, a ațâța, a instiga, a stârni.
montá[2] *vb.* a fecunda.
montáj *s. n.* montare, asamblare, fixare, îmbinare, împreunare, reunire, asamblaj.
montán, -ă *adj.* (*geogr.*) muntos.
montánt, -ă **1.** *adj.* înălțat, înalt. **2.** *s. n.* suport, stâlp vertical.
montáre *s. f.* montă.
montatór, -oáre *s. m. f.* montor.
móntă *s. f.* goană, împreunare, (*reg.*) montare, sărit.
monticul *s. m.* **1.** (*geol.*) colină. **2.** (*anat.*) mică proeminență.
montór, -oáre *s. m. f.* montator.
monumentál, -ă *adj.* **1.** statuar. **2.** grandios, impozant, impunător, măreț, splendid, superb, maiestuos. **3.** (*fig.*) remarcabil.
monumantalísm *s. n.* grandoare, măreție, monumentalitate.
mops *s. m.* (*zool.*) buldog, box.
morál, -ă **1.** *adj.* **1.** etic; cinstit, bun, moralicesc. **2.** moralizator. **3.** spiritual, intelectual. **II.** *s. n.* curaj, tărie sufletească.
morálă *s. f.* **1.** etică. **2.** învățătură, pildă, concluzie, lecție. **3.** (*fam.*) dojană, mustrare, admonestare, observație, reproș.
moralicésc, -éască *adj.* (*înv.*) moral.
moralicéște *adv.* moralmente.
moralitáte *s. f.* cinste, bună purtare.
moralizá *vb.* a mustra, a dojeni, a cicăli.
moralizánt, -ă *adj.* (rar) moralizator.
moralizatór, -oáre *adj.* **1.** moral, (*înv.*) moralicesc. **2.** educativ, instructiv.
moralménte *adv.* moralicește.
morár *s. m.* **1.** (*reg.*) măcinar. **2.** (*entom.*) gândac-de-făină.
morávuri *s. n. pl.* apucături, conduită, deprinderi, năravuri, obiceiuri.
morăreásă *s. f.* morăriță.
morărie *s. f.* (rar) morărit.
morărít *s. f.* (rar) morărie.
morăríță *s. f.* morăreasă.
morb *s. n.* (*livr.*) **1.** boală. **2.** *~ul lui Pot* = tuberculoza coloanei vertebrale.
morbíd, -ă *adj.* bolnăvicios, nesănătos, maladiv, patologic.
morbidéțe *s. f.* (*înv.*) moliciune.
morcóv *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** moroc. **2.** *~ sălbatic* (sau *de câmp*) = ruşinea fetei.
morcoviu, -íe *adj.* roșcat, portocaliu.
mordáce *adj.* (*livr.*) mușcător, maliţios, caustic.
mordánt, -ă *adj.* (*fig.*) caustic, incisiv, satiric.
morésc, -éască *adj.* (*înv.*) maur.
morfínă *s. f.* morfiu; drog.
mórfiu *s. n.* (*reg.*) morfină.

morfoleálă *s. f. (pop.)* clefăială, molfăială, molfăit.
morfolí *vb.* **1.** a molfăi, a mozoli, a moscoti. **2.** *(p. anal.)* a frământa, a mototoli. **3.** *(fig.)* a degrada, a terfeli, a deteriora, a strica.
morfolít, -ă *adj.* **1.** molfăială, molfăit. **2.** îngăimat, mormăit, nedesluşit. **3.** terfelit, stricat.
morgána *adj. fata ~* = apa morţilor.
mórgă[1] *s. f.* prosectură.
mórgă[2] *s. f. (livr.)* aroganţă, trufie, fudulie, infatuare, îngâmfare, mândrie, vanitate.
morişcă *s. f.* **1.** *(reg.)* ciutură. **2.** vânturătoare. **3.** *(pop.)* moară, *(reg.)* sfârleazâ. **4.** (rar) mulinetă. **5.** răşniţă. **6.** *(anat.) (reg.)* pipotă, rânză.
mormán *s. n.* grămadă, maldăr, purcoi, *(reg.)* cladă.
mormăí *vb.* **1.** a mormorosi. **2.** a bombăni, a mârâi, a bolborosi, a îngăima, a murmura, *(pop.)* a bufni.
mormăiálă *s. f.* mormăit.
mormăít[1] *s. n.* mormăială, mormăitură.
mormăít[2]**, -ă** *adj.* îngăimat.
mormăitúră *s. f.* (rar) mormăit[1], mormăială.
mormânt *s. n.* **1.** groapă, *(livr.)* sepultură, *(înv.)* tombă. **2.** monument funerar; cavou. **3.** *(reg.)* cimitir. **4.** *(fig.)* moarte.
mormântá *vb. (reg.)* a înmormânta.
mormântál, -ă *adj. (livr.)* funebru, sepulcral.
mormântáre *s. f. (reg.)* înmormântare.
mormorosí *vb.* a mormăi.
moroáică *s. f.* strigoaică, strigoaie.
morocăneálă *s. f.* **1.** posomăreală, ursuzenie. **2.** *(reg.)* mustrare, cicăleală, pisălogeală.
morocăní *vb. (reg.)* a mustra, a cicăli.
morocănós, -oásă *adj.* ursuz, posomorât, tăcut, posac, închis, taciturn, uricios, *(livr.)* hirsut.
morói *s. m.* strigoi, vârcolac, pricolici, stafie.
moroşán, -ă *s. m. f. (reg.)* maramureşean.
mórsă *s. f. (zool.) (reg.)* cal-de- mare, vacă-de-mare.
mort, moártă **I.** *adj., s. m. f.* decedat, defunct, dispărut, regretat, răposat, *(livr.)* repauzat, *(înv.)* săvârşit. **II.** *adj.* **1.** inert, nemişcat, neînsufleţit, rece, ţeapăn. **2.** paralizat, înţepenit. **3.** uscat, veşted. **4.** şters. **5.** *apa ~ţilor* – fata morgană.
mortál, -ă *adj.* **1.** ucigător, *(livr.)* letal, *(înv.)* mortifer. **3.** *(înv.)* muritor, pieritor.
mortalitáte *s. f. (înv.; reg.)* moarte.
mortár *s. n. (reg.)* maltăr.
mortăciúne *s. f.* stârv, hoit, leş; *(p. ext.)* cadavru.
mortifiánt, -ă *adj.* (rar) chinuitor, umilitor.
mortificá *vb.* **1.** a tortura. **2.** *(fig.)* a umili, a batjocori. **3.** a se cangrena.
mortificáre *s. f.* chinuire, torturare.
mortificát, -ă *adj.* **1.** mort, distrus, necrozat, cangrenat. **2.** (rar) torturat, chinuit. **3.** *(fig.)* umilit, batjocorit.
mortificáţie *s. f.* **1.** necrozare. **2.** (rar) chinuire, torturare; *(fig.)* (la *pl.*) neplăceri, vexaţiuni.
mortuár, -ă *adj.* funerar, funebru.
morúă *s. f. (iht.)* cod.
mórvă *s. f. (med. vet.)* răpciugă.
morvós, -oásă *adj.* răpciugos.
moschée *s. f. (bis.)* templu mahomedan, geamie, *(înv.)* mecet.
moschicésc, -eáscă *adj. (înv.)* rusesc; moscovit.
moscovít, -ă *adj.* rusesc, *(înv.)* moschicesc.
moslím *s. m. (înv.)* mahomedan.
mosór *s. n.* **1.** bobină. **2.** *(anat.) (reg.)* luetă, omuşor, uvulă.
mosorá *vb. (tehn.)* a bobina.
móstră *s. f.* **1.** probă, eşantion; model. **2.** *(fig.)* exemplu, pildă.
moş *s. m.* **1.** bătrân, moşneag, *(pop.)* unchiaş. **2.** *(~ Martin* (sau *~ Ursilă)* = ursul. **3.** *(înv.; reg.)* bătrân; ascendent, înaintaş, strămoş. **4.** *(reg.)* unchi. **5.** *(reg.)* bunic, tata mare. **6.** *(iht.)* pălămidă-de-baltă.

moşcondí *vb. (reg.)* a moşmoni.
moşí *vb. (fam.)* a se mocăi, a se mocoşi, a se moşmondi.
moşíc *s. m. (fam.)* moşuleţ, moşulică.
moşícă *s. f.* bunică; *(p. ext.)* băbuţă.
moşíe *s. f.* **1.** domeniu, latifundiu, *(reg.)* iosag, *(înv.)* posesiune. **2.** *(înv.)* patrie, pământ strămoşesc.
moşiér *s. m.* latifundiar, mare proprietar.
moşiereásă *s. f.* moşieriţă.
moşieríţă *s. f.* moşiereasă.
moşmoánă *s. f.* **1.** (la *pl.*) vrăji, descântece, farmece. **2.** *(bot.) (reg.)* mişculă.
moşmón *s. m. (bot.) (reg.)* gorun, scoruş-nemţesc.
moşmondí *vb.* a migăli, a mocoşi.
moşmondít, -ă *adj.* neîndemânatic, mocăit, mocoşit.
moşmoní *vb.* **1.** a se mocăi, a se mocoşi. **2.** a moşmondi. **3.** a căuta, a dibui, a adulmeca.
moşneág *s. m.* bătrân, moş, *(pop.)* unchiaş, *(reg.)* vâj.
moşneán *s. m.* **1.** moştean, răzeş. **2.** *(înv.)* moştenitor, succesor. **3.** *(înv.; reg.)* băştinaş, autohton, neaoş.
moşnenésc, -eáscă *adj.* răzeşesc, moşenesc.
moştéan *s. m. (înv.; reg.)* moşnean.
moştenesc, -eáscă *adj. (înv.; reg.)* moşnenesc, răzeşesc.
moştení *vb.* **1.** *(jur.)* (rar) a succeda, *(înv.)* a mărădui. **2.** *(p. gener.)* a obţine, a dobândi.
moştenire *s. f. (jur.)* patrimoniu, succesiune, *(înv.; pop.)* moşie, *(reg.)* moştină.
moştenít, -ă *adj.* congenital, ereditar, înnăscut.
moştenitór, -oáre *s. m. f. (jur.)* succesor, urmaş, *(livr.)* erede.
moşuléţ *s. m.* moşulică.
moşulícă *s. m.* moşuleţ.
motán *s. m.* cotoi, motoc, pisoi, *(pop.)* mâţ, pisic.
mot à mot *adv.* cuvânt cu cuvânt, literal.
motánaş *s. m.* motănel, cotoiaş.
motánél *s. m.* motănaş.
motilitáte *s. f.* motricitate.
motív *s. n.* **1.** mobil, cauză, considerent, pricină, raţiune, temei, *(pop.)* noimă, *(fig.)* izvor. **2.** pretext, argument. **3.** subiect. **4.** *~ muzical* = temă, melodie, intonaţie.
motivá *vb.* a justifica, a îndreptăţi, *(livr.)* a legitima.
motiváre *s. f.* justificare, îndreptăţire, motivaţie, raţiune, temei, *(livr.)* legitimare, *(pop.)* noimă, *(înv.)* rezon.
motiváţie *s. f.* motivare.
móto *s. n.* epigraf.
motodróm *s. n.* autodrom.
motofléte *s. m. (reg.)* bleg, nătăfleţ, nătărău, nătâng, prost, tont, stupid.
motofurgonétă *s. f.* autofurgonetă.
motológ, -oágă *s. m. f. (reg.)* tont, prost, bleg, nătăfleţ, prostănac, stupid, tontălău.
motór, -oáre **1.** *adj.* motoriu. **2.** *s. n.* stimul, îmbold. **3.** *s. n. ~ electric* = electromotor. **4.** *s. n. ~ eolian* = aeromotor, anemotrop.
motóriu, -ie *adj.* (rar) motor.
mototól -oálă **1.** *s. n.* ghem, ghemotoc, cocoloş. **2.** *adj.* bleg, moale, nătâng, prost.
mototolí *vb.* a (se) cocoloşi, a (se) boţi, a (se) şifona.
mototolít, -ă *adj.* boţit, şifonat, necălcat.
motricitáte *s. f.* motilitate.
motroşí *vb. (reg.)* a căuta, a scotoci; a trebălui.
moţ[1] *s. n.* **1.** şuviţă, smoc, *(reg.)* moţoc. **2.** bigudiu. **3.** panaş, ciucure, canaf. **4.** *~ul-curcanului* = *(reg.)* creasta-cocoşului, nasul-curcanului. **5.** *(reg.)* inflorescenţă. **6.** *(reg.)* matcă, matiţă. **7.** vârf.
moţ[2]**, moáţă** *s. m. f.* moţogan.
moţá *vb.* a (se) găti, a (se) împodobi; a se împopoţona, a se dichisi.
moţát, -ă *adj.* **1.** *(reg.)* cucuiat. **2.** ascuţit, ţuguiat. **3.** *(fig.)* îndrăzneţ.
moţăí *vb.* a aţipi, a dormita, a picoti; *(livr.)* a somnola.

moţăiálă *s. f.* moţăit, moţăitură.
moţăít *s. n.* moţăială.
moţăitúră *s. f.* moţăială, moţăit.
moţogán, -ă *s. m. f.* (*reg.*) moţ.
moţogáncă *s. f.* (*reg.*) moaţă.
moţpán *s. m.* (*reg.*) **1.** (*ir.*) domn; boier. **2.** berbant, ştrengar.
moţpáncă *s. f.* (*reg.; ir.*) doamnă, boieroaică.
mov, -ă *adj., s. n.* liliachiu, violet, vioriu, (*livr.*) lila.
movílă *s. f.* **1.** măgură, (*reg.*) grui. **2.** grămadă, morman, maldăr, purcoi. (*reg.*) măglă.
mozaíc *s. n.* (*fig.*) amestec.
mozaicár, -ă *s. m. f.* mozaist.
mozaísm *s. n.* iudaism.
mozaíst, -ă *s. m. f.* mozaicar.
mozolí *vb.* **1.** a molfăi, a morfoli. **2.** (*reg.*) a (se) murdări, a (se) mânji.
mozolít, -ă *adj.* (*reg.*) murdar.
mrăniţă *s. f.* (*pop.*) îngrăşământ, bălegar, gunoi.
mreájă *s. f.* (*fig.*) cursă.
mreánă *s. f.* (*iht.*) scobar.
muábil, -ă *adj.* (*livr.*) schimbător.
muabilitáte *s. f.* (*livr.*) instabilitate.
muc *s. n.* **1.** (rar) mucarniţă. **2.** chiştoc. **3.** (*fiziol.*) mucus. **4.** (*reg.*) sevă, suc, mursă[1].
mucalít, -ă *adj.* poznaş, glumeţ, hazliu, vesel, ghiduş.
mucár *s. n.* mucarniţă.
mucárniţă *s. f.* mucar.
mucavá *s. f.* carton.
múced, -ă *adj.* **1.** mucegăit, mucegăios, mucezit; degradat. **2.** (*reg.*) fumuriu, negru-vânăt.
mucegái *s. n.* igrasie, mucezeală.
mucegăí *vb.* a (se) mucezi, (*reg.*) a (se) sfoiegi.
mucegăiós, -oásă *adj.* (rar) muced, mucezit.
mucegăíre *s. f.* mucezire.
mucegăít, -ă *adj.* mucezit, muced, (rar) mucegăios, (*reg.*) sfoiegit.
mucenic, -ă **1.** *s. m. f.* martir, (*înv.*) mărturisitor. **2.** (la *pl.*) sfinţişor, sfânt.
mucenícă *s. f.* martiră, muceniţă.
mucenície *s. f.* martiriu, chin, supliciu, martiraj.
mucezeálă *s. f.* mucegai.
mucezí **1.** a (se) mucegăi. **2.** (*fig.*) a lâncezi.
mucezíre *s. f.* mucegăire, mucezit.
mucezít, -ă *adj.* mucegăit, mucezit, (rar) mucegăios.
múchie *s. f.* **1.** dungă, latură, margine. **2.** (*tehn.*) cant. **3.** coastă, pantă, coamă, culme; povârniş, versant.
mucilaginós, -oásă *adj.* vâscos.
múcles *interj.* (*arg.*) tăcere!
mucós, -oásă *adj.* cleios, gelatinos, vâscos.
múcus *s. n.* (*fiziol.*) muc.
múfă *s. f.* (*tehn.*) manşon.
múflă *s. f.* (*tehn.*) palan, scripete.
múget *s. n.* **1.** răget. **2.** (*p. anal.*) urlet, răcnet, **3.** vuiet, vâjâit.
mugí *vb.* **1.** a zbiera, a rage. **2.** (*p. anal.*) a urla, a răcni.
mugínd, -ă *adj.* mugitor.
mugitór, -oáre *adj.* mugind.
múgur *s. n.* (*bot.*) **1.** ochi, (*reg.*) pup. **2.** (*reg.*) ament.
muguráş *s. m.* mugurel.
mugurél *s. m.* muguraş.
mugurí *vb.* (*înv.; reg.*) a înmugurui, (*pop.*) a odrăsli, a împupi.
muguríre *s. f.* (*reg.*) înmugurire.
mugurít, -ă *adj.* (*înv.; reg.*) înmugurit.
muhaiá *s. f.* (*fam.*) prost, fraier, hahaleră.
muiá *vb.* **1.** a înmuia, a uda, a umezi. **2.** a întinge. **3.** a uda, a stropi; a scălda. **4.** a slăbi, a se moleşi, a se blegi. **5.** (*fig.*) a (se) potoli, a (se) calma, a (se) linişti. **6.** a (se) îmblânzi, a (se) îmbuna, se) înduioşa, a (se) îndupleca. **7.** (*fon.*) a (se) palataliza. **8.** a se încălzi, (*reg.*) a se pricăli.
muiánt, -ă *adj.* emolient.
muiát[1] *s. n.* muiere[2].
muiát[2]**, -ă** *adj.* **1.** înmuiat, plin, scăldat; plouat, stropit, udat. **2.** (*fig.*) moleşit, vlăguit; abătut, demoralizat, descurajat. **3.** potolit, liniştit, calmat; domol, încet. **4.** (*fon.*) moale, palatilizat.
múică *s. f.* (*reg.*) mamă, maică.
muierátic, -ă *adj.* **1.** afemeiat, (*reg.*) crai. **2.** muieresc, femeiesc.
muiére[1] *s. f.* (*pop.*) **1.** femeie. **2.** soţie, nevastă.
muiére[2] *s. f.* muiat[1], înmuiere.
muierésc, -eáscă *adj.* (*înv.; pop.*) femeiesc.
muierésţe *adv.* (*depr.*) femeieşte.
muierét *s. n.* (*depr.*) muierime.
muieríme *s. f.* (*reg.*) muieret.
muierós, -oásă *adj.* (*reg.*) **1.** femeiesc, muieresc. **2.** afemeiat.
muierúşcă *s. f.* **1.** muieruşă. **2.** (*reg.*) femelă.
mul *s. m.* (rar) catâr.
mulá *vb.* **1.** a contura, a evidenţia, a reliefa. **2.** (*fig.*) a modela, a fasona, (*p. ext.*) a transforma.
múlă *s. f.* (rar) mulaj; (*p. ext.*) tipar, formă.
mulgáră *adj.* (*pop.*) mulgătoare.
mulgătór, -oáre *adj.* (*pop.*) mulgară.
múlge *vb.* 1. (*fig.*) a profita, a exploata. **2.** *—capre subst.* = lipitoare.
múlgere *s. f.* muls, mulsoare, mulsură.
muls *s. n.* mulgere.
mulsoáre *s. f.* mulgere, muls.
mulsúră *s. f.* (*reg.*) mulgere.
mult, -ă **I.** *adj.* numeros. **II.** *adv.* **1.** îndelung, îndelungat. **2.** intens, tare, puternic. **3.** foarte, extrem.
multicél, -ică *adj., adv.* multişor.
multicelulár, -ă *adj.* pluricelular.
multicolór, -ă *adj.* policrom, policolor, pluricrom.
multidimensionál, -ă *adj.* pluridimensional, polidimensional.
multidimensionalitáte *s. f.* pluridimensionalitate.
multidisciplinár, -ă *adj.* pluridisciplinar, interdisciplinar.
multidisciplinaritáte *s. f.* pluridisciplinaritate, interdisciplinaritate.
multiplicá *vb.* **1.** (*mat.*) a înmulţi. **2.** a mări, a spori, (*livr.*) a augmenta. **3.** a reproduce.

multiplicáre *s. f.* **1.** (*mat.*) înmulţire. **2.** mărire, sporire, (*livr.*) augmentare. **3.** reproducere, multiplicaţie.
multiplicáţie *s. f.* (rar) multiplicare.
multiplicitáte *s. f.* mulţime; pluralitate, diversitate, varietate.
multíplu, -ă *adj.* **1.** (la *pl.*) numeros, felurit, divers. **2.** (la *pl.*) multilateral.
multişór, -oáră *adj., adv.* multicel.
multitúdine *s. f.* mulţime; pluralitate.
mulţám *interj.* (*pop.*) mersi! mulţumesc!
mulţíme *s. f.* **1.** cantitate mare. **2.** (*spec.*) colectivitate, lume.
mulţumésc *interj.* mersi!, (*pop.*) mulţam.
mulţumí *vb.* **1.** a fi recunoscător. **2.** a răsplăti, a recompensa. **3.** a împăca, a satisface. **4.** a se limita, a se mărgini, a se restrânge, a se rezuma.
mulţumíre *s. f.* **1.** răsplătire. **2.** satisfacţie, plăcere, bucurie, fericire, mulţumită.
mulţumít, -ă **I.** *adj.* **1.** satisfăcut, îndestulat. **2.** bucuros. **II.** *s. f. (înv.; pop.)* **1.** recunoştinţă. **2.** bucurie, satisfacţie. **III.** *prep.* datorită, graţie, (*înv.*) slavă.
mulţumitór, -oáre *adj.* **1.** acceptabil, admisibil, satisfăcător. **2.** recunoscător.
mumíe *s. f.* moaşte, (*reg.*) moştină.
mumificá *vb.* **1.** a îmbălsăma. **2.** a se usca, a se zbârci.
mumificát, -ă *adj.* uscat, zbârcit.
múncă *s. f.* **1.** lucru, treabă, (*înv.*) dealã. **2.** activitate, îndeletnicire, ocupaţie, (*livr.*) travaliu, (*înv.*) preocupare. **3.** (la *pl.*) lucrări agricole. **4.** agoniseală, câştig, profit. **5.** (*înv.; pop.;* la *pl.*) torturi, cazne. **6.** durere, suferinţă, chin. **7.** (*spec.;* la *pl.*) durerile naşterii.
muncí *vb.* **1.** a lucra, (*pop.; fam.*) a meşteri. **2.** a activa, a lucra. **3.** a se strădui, a se trudi. **4.** (*înv.; pop.*) a tortura. **5.** (*înv.; pop.*) a se chinui, a pătimi. **6.** a consuma, a frământa, (*fig.*) a apăsa, a roade.
muncíre *s. f.* suferinţă, tortură, chin.
muncít, -ă *adj.* **1.** ostenit, trudit, istovit. **2.** cultivat, lucrat. **3.** agonisit, adunat, strâns, realizat. **4.** (*înv.*) torturat, chinuit, schingiuit.

muncitór, –oáre 1. *s. m. f.* lucrător, (*înv.*) uvrier. 2. *adj.* activ, harnic, silitor, neobosit, sârguitor, vrednic, zelos, (*livr.*) laborios, (*reg.*) robaci, (*înv.*) diligent.
mundán, –ă *adj.* (*livr.*) lumesc.
mundír *s. n.* (*înv.*) tunică, (*p. gener.*) uniformă (militară).
mungerie *s. f.* (*înv.*) lumânărie.
mungíu *s. m.* (*înv.*) lumânărar.
municipalitáte *s. f.* oraș municipal; municipiu.
municípiu *s. n.* oraș (mare); municipalitate.
munificént, –ă *adj.* (*livr.*) darnic, generos, culant, mărinimos.
munificénță *s. f.* (*livr.*) generozitate, dărnicie, culanță, mărinimie.
muníție *s. f.* armament.
múnte *s. m.* 1. (*geogr.*) masiv. 2. ~ *de gheață* = aisberg, ghețar plutitor. 3. (*fig.*) grămadă, morman. 4. ~ *de pietate* = casă de lombard.
muntean 1. *s. m.* plăieș. 2. *adj.* muntenesc.
munteáncă *s. f.* mocancă.
muntenésc, –eáscă *adj.* muntean.
muntós, –oásă *adj.* (*livr.*) montan.
mur[1] *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) rug.
mur[2] *s. m.* (*înv.; reg.*) dud.
mur[3] *s. m.* (*înv.*) zid, perete.
murá *vb.* a (se) acri.
murár *s. m.* ~ *liber* = (*înv.*) francmason.
muráre *s. f.* acrire.
murát, –ă *adj.* acrit, acru.
múră *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) pomiță, dudă.
murdár, –ă *adj.* 1. nespălat, întinat, jegos, slinos, soios, (*livr.*) maculat, (*pop.*) puchinos, (*reg.*) piscoș, (*fam.*) împuțit. 2. impur, necurat. 3. tulbure. 4. (*fig.*) josnic, mârșav, ticălos, degradant. 5. necuviincios, obscen, trivial, indecent.
murdărí *vb.* 1. a (se) păta, a (se) mânji, a (se) jegosi, (*livr.*) a (se) macula, a (se) îngăla, a (se) picoși. 2. (*fig.*) a (se) compromite, a (se) înjosi, a (se) terfeli, a (se) degrada, a (se) dezonora.
murdăríe *s. f.* 1. jeg, necurățenie, (*pop.*) rapăn, slin, (*reg.*) im, lip, mocicoșag, (*înv.*) smârdă. 2. gunoi. 3. excremente. 4. (*fig.*) imoralitate, mârșăvie, jocnicie, mișelie, fărădelelge, netrebnicie.
murg[1] *s. n.* 1. (*înv.; pop.*) amurg. 2. (rar) zori de zi.
murg[2]**, –ă** 1. *adj.* negru-roșcat, castaniu-închis, brun. 2. *s. m.* cal.
murgí *vb.* (*înv.; reg.*) a se înserа, a amurgi, a se întuneca.
murgít *s. n.* (*reg.*) amurg, apus.
murguléț *s. m.* murgușor.
murguș́ór *s. m.* murguleț.
murí *vb.* 1. a răposa, a deceda, a sucomba, a expia, a se stinge, (*livr.*) a repauza, (*ir.*) a crăpa, (*fig.*) a se muta. 2. a se usca, a se veșteji. 3. a cădea, a pieri.
muribúnd, –ă *adj., s. m. f.* agonizant, muritor, (*înv.*) murind.
murínd *s. m. f.* muribund.
muríre *s. f.* (*înv.*) moarte.
muritór, –oáre 1. *adj.* pieritor. 2. *s. m. f.* om, pământean.
múrmur *s. n.* 1. zumzet, susur, zvon. 2. rumoare, bâzâit. 3. cârteală, murmurare. 4. fâșâit, foșnet, freamăt, șopot.
murmurá *vb.* 1. a șopti. 2. a protesta; a se plânge, a cârti, a bombăni. 3. a susura.
murmurătór, –oáre *adj.* șopotitor, susurător, (*înv.*) murmuitor.
murmurând, –ă *adj.* (rar) murmurător, șopotitor.
múrsă[1] *s. f.* 1. (*reg.*) hidromel, mied. 2. (*înv.*) suc, zeamă, must.
múrsă[2] *s. f.* (*înv.*) aluniță artificială.
murui *vb.* 1. a lipi. 2. (*reg.*) a mânji, a murdări, a mâzgăli.
muruiálă *s. f.* muruire.
muruíre *s. f.* muruială.
muruít, –ă *adj.* 1. lipit. 2. (*reg.*) murdar, mânjit, slinos.
musafír, –ă *s. m. f.* oaspete, invitat, vizitator.
músai *adv.* (*pop.*) 1. neaparat, negreșit, obligatoriu. 2. trebuie.
muscál[1] *s. n.* (*înv.; pop.*) nai.

muscál[2] *s. m.* (*înv.; pop.*) 1. rus. 2. birjar. 3. birjă, trăsură.
muscalagíu *s. m.* (*înv.; pop.*) naist.
muscát, –ă *adj.* tămâios.
múscă *s. f.* (*entom.*) 1. (*reg.*) mușiță, băză, gâză. 2. ~*a-calului* = (*reg.*) muscoi, tăun, strechea-cailor. 3. ~*-beției* = bețivă, mușiță, musculiță-de-vin.
muscălésc, –eáscă *adj.* (*înv.; pop.*) rusesc.
muscăléște *adv.* (*înv.*) rusește.
muscói *s. m.* muscă-mare, bondar.
musculiță *s. f.* 1. muscuță. 2. ~*-de-vin* = bețivă, mușiță, muscă- bețivă.
musculós, –oásă *adj.* mușchios, musculat.
muscúță *s. f.* musculiță.
must *s. n.* 1. zeamă, suc. 2. sevă.
mustăreáță *s. f.* (*pop.*) sevă.
mustí *vb.* 1. a mustui, (*reg.*) a mujdi. 2. a zemui. 3. (*reg.*) a bușni.
mustós, –oásă *adj.* 1. zemos, suculent. 2. gras, mănos.
mustrá *vb.* a (se) dojeni, a (-și) imputa, a (-și) reproșa.
mustráre *s. f.* 1. dojană. 2. ~ *de conștiință* = (la *pl.*) remușcare, căință.
mústră *s. f.* (*înv.; pop.*) instrucție, manevră.
mustrătór, –oáre *adj.* dojenitor.
mustuí *vb.* a fermenta, a musti.
musulmán –ă *adj., s. m. f.* mahomedan; (*p. restr.*) turc, (*pop.*) necredincios, păgân.
mușamalizá *vb.* (*fam.*) a cocoloși, (*reg.*) a mitocosi.
mușárd *s. m.* tumător, delator.
mușcá *vb.* 1. *reg.*) a încolți. 2. (*fig.*) a înțepa.
mușcáre *s. f.* mușcat.
mușcát *s. n.* mușcare.
mușcátă *s. f.* (*bot.*) pelargonie, (*reg.*) îndrușaim, mușcățel.
mușcătór, –oáre *adj.* (*fig.*) maliție, caustic, satiric, înțepător, sarcastic.
mușcătúră *s. f.* 1. înghițitură, îmbucătură, (*pop.*) dumicat. 2. (*fig.*) ironie, înțepătură.
mușețél *s. m.* (*bot.*) romaniță.
mușiná *vb.* (*reg.*) a adulmeca, a mirosi; a căuta.
múșiță *s. f.* 1. (*entom.*) bețivă, muscă-bețivă, musculiță-de-vin. 2. mucegai, umezeală, (*reg.*) sfoiag, sfoiegeală.
mușlui *vb.* (*reg.*) a mușina.
muștár *s. m.* (*bot.*) 1. (*reg.*) hrenoasă, rapiță de câmp, rapiță sălbatică. 2. (*reg.*) rapiță albă. 3. ~ *de câmp* = ridichioară. 4. ~*ul-stâncilor* = (*reg.*) mirodea.
mușteríu *s. m.* cumpărător, client.
muștrului *vb.* 1. a instrui; (*p. ext.*) a struni. 2. (*fam.*) a mustra, a dojeni, a certa, a moraliza; (*p. ext.*) a bate.
muștruluiálă *s. f.* mustrare, dojană; (*p. ext.*) bătaie.
mușurói *s. n.* 1. furnicar. 2. grămadă (mică). 3. (*reg.*) movilă, deal.
mușuroí *vb.* (*fig.*) a se aduna, a se strânge, a se grămădi.
mușuroíre *s. f.* mușuroit.
mușuroít *s. n.* mușuroire.
mut, –ă I. *adj.* 1. insociabil, morocănos, necomunicativ, posac, posomorât, tacitum, tăcut, ursuz, (*livr.*) hirsut, (*fig.*) închis. 2. liniștit, tăcut. II. *s. m. f., adj.* (*reg.*) prost, nătâng, cretin, idiot, imbecil, tâmpit.
mutá *vb.* 1. a (se) deplasa; a (se) strămuta, a (se) transfera. 2. a deplasa, a mișca. 2. (*înv.; pop.*) a modifica, a transforma.
mutáre *s. f.* mutat.
mutát *s. n.* mutare.
mutáție *s. f.* prefacere, transformare, schimbare, modificare.
mutălău *s. m.* (*reg.*) bleg, nătăflet, nătărău, neghiob, nerod, prost, tont, stupid.
mutilá *vb.* a tăia, a amputa, a schilodi, (*livr.*) a estropia; (*p. ext.*) a sluți, a defigura.
mutiláre *s. f.* schilodire; (*p. ext.*) sluțire, desfigurare.
mutilát, –ă 1. *adj.* ciuntit, schilodit; (*p. ext.*) slutit, desfigurat. 2. *adj., s. m. f.* invalid.

mutísm *s. n.* muțenie; (*p. ext.*) tăcere.
mutitáte *s. f.* (*med.*) muțenie.
mútră *s. f.* (*fam.*) figură, obraz, față, (*p. ext.*) înfățișare, fizionomie.
mutuál, –ă *adj.* reciproc.
mutualitáte *s. f.* reciprocitate; ajutor reciproc.
muțénie *s. f.* mutism, muție.
muți *vb.* **1.** (*med.*) a amuți. **2.** a amuți, a înceta, a se potoli, a se stinge.
muție *s. f.* (rar) muțenie.
muțíre *s. f.* muțenie, tăcere.
muțunáche *s. m. invar.* **1.** maimuțoi. **2.** filfizon, fante.
múză *s. f.* **1.** inspirație poetică. **2.** (*livr.*) poezie, literatură; artă.
muzeístică *s. f.* muzeologie.
muzeologíe *s. f.* muzeistică.
muzicál, –ă *adj.* armonios, melodios.
muzicánt, –ă *s. m. f.* (*înv.*) compozitor.
muzicomán, –ă *s. m. f.* meloman.
muzicoterapíe *s. f.* meloterapie.
muzicúță *s. f.* armonică.

N

na *interj.* ia!, poftim!
nacafá *s. f.* (*înv.; reg.*) **1.** pretenție, capriciu, toană. **2.** preocupare, pasiune. **3.** necaz, belea, pacoste.
naceálnic *s. m.* (*înv.*) conducător; (*p. ext.*) comandant, mai-mare, șef.
nácru *s. f.* (*livr.*) sidef.
nádă *s. f.* **1.** amorsă, momeală. **2.** înnăditură. **3.** (*fig.*) ispită, tentație; cursă.
nadiceáncă *s. f.* (*reg.*) birjă, brișcă.
nádpis *s. n.* (*înv.*) rezoluție, apostilă.
naft *s. n.* (*reg.*) petrol lampant.
naftalén *s. n.* (*chim.*) naftalină.
nagáică *s. f.* (*reg.*) cnut.
nagắț *s. m.* (*ornit.*) (*reg.*) bibic, ciovică.
nágodă *s. f.* (*reg.*) **1.** minunăție, ciudățenie. **2.** (la *pl.*) iele.
naht *adj. invar.* numerar, pești.
nai *s. n.* (*înv.; pop.*) muscal.
náiba *s. f. art.* (*fam.*) demon, diavol, drac, satana, tartor, aghiuță, (*livr.*) belzebut.
naíst, –ă *s. m. f.* (*înv.*) naingiu, neisan, (*pop.*) muscalagiu.
naív, –ă *adj.* **1.** candid, credul, inocent, ingenuu, neștiutor. **2.** prost, simplist, (*reg.*) lud, (*fam.*) fraier. **3.** copilăresc, infantil, pueril.
naivitáte *s. f.* **1.** simplitate, nevinovăție, ingenuitate, candoare, inocență, credulitate. **2.** puerilitate. **3.** copilărie, prostie.
nálbă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** rujă, rujulină. **2.** mălăuț, colăcelii-babei.
naméstie *s. f.* (*înv.; reg.*) dependință, acaret.
namiáză *s. f.* (*pop.*) **1.** amiază. **2.** prânz. **3.** zenit.
námilă *s. f.* matahală, colos, uriaș, (*fam.*) huidumă.
nan, –ă *s. m. f.* (rar) pitic, liliputan.
nână *s. f.* (*reg.*) **1.** femeie, cumătră. **2.** (*fig.*) iubită.
náos *s. n.* **1.** (*reg.*) navă, (*livr.*) cella. **2.** sanctuar.
nap *s. m.* **1.** (*reg.*) broajbă, gulie. **2.** ~ *sălbatic* = (*reg.*) rapiță de câmp, rapiță sălbatică. **3.** ~ *porcesc* = picioică, măr-de-pământ.
nará *vb.* (*livr.*) a povesti, a istorisi, a relata, a prezenta.
narámz *s. m.* (*înv.; reg.*) portocal.
naramzát, –ă *adj.* (*înv.; reg.*) portocaliu, roșu-deschis.
narámză *s. f.* (*înv.; reg.*) portocală.
naratív, –ă *adj.* epic.
naratór, –oáre *s. m. f.* (*livr.*) povestitor.
narațiúne *s. f.* povestire, istorisire, expunere.
narcísă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) cocoară, coprină, ghiocel, luișcă.
narcoterapíe *s. f.* (*med.*) somnoterapie.
narcótic, –ă *adj., s. n.* hipnotic, somnifer, soporific, (*livr.*) soporifer; (*p. ext.*) amețitor.
narghileá *s. f.* ciubuc, pipă, lulea orientală.
naródnic, –ă *adj.* norodnicist.
narodnicísm *s. n.* poporanism.

narodnicíst, -ă *adj.* narodnic.
nártex *s. n.* pronaos, tindă.
nas *s. n.* (*anat.*) (*înv.; reg.*) nară.
nascórniță *s. f.* (*entom.; reg.*) nasicorn, caraban.
nasicórn *s. m.* nascorniță, caraban, (*reg.*) taurul-lui-Dumnezeu.
nasól, -ólă *adj., s. m. f.* (*arg.*) urât.
násture *s. m.* 1. bumb. 2. (*reg.*) tabletă, comprimat, pastilă.
naș, -ă *s. m. f.* nun(ă).
náște *vb.* 1. (*înv.; pop.*) a zămisli. 2. a procrea, (*pop.*) a rodi, (*reg.*) a plodi. 3. a făta. 4. (*fig.*) a crea, a plăsmui, a produce. 5. (*fig.*) a se forma, a se ivi, a apărea.
náștere *s. f.* 1. parturiție, procreare, (*înv.; pop.*) zămislire, (*pop.*) facere, (*reg.*) născare, născut. 2. *casă de ~i* = maternitate. 3. fătare, fătat. 4. *~a Domnului* = Crăciunul. 5. origine, obârșie, proveniență. 6. (*fig.*) apariție, ivire, creare.
nat *s. m.* (*pop.*) om, ins, individ.
natál, -ă *adj. limbă ~* = limbă maternă.
natație *s. f.* (sport) înot.
natív, -ă *adj.* 1. înnăscut, natural, firesc. 2. curat, neamestecat, pur.
nátriu *s. n.* (*chim.*) sodiu.
naturál, -ă I. *adj.* 1. elementar. 2. simplu, (*livr.*) frust. 3. pur, veritabil, curat, (*pop.*) sadea. 4. înnăscut, nativ. 5. normal, firesc, neprefăcut, sincer, cinstit. 6. bastard, nelegitim, (*reg.*) bitang. 7. *număr ~* = număr întreg. II. *adv.* firește, desigur, bineînțeles, negreșit, normal. III. *s. n.* (rar) naturalețe, simplitate.
naturaléțe *s. f.* 1. simplitate, degajare, dezinvoltură, spontaneitate, (*livr.*) nonșalanță. 2. firesc.
naturalíst *s. m. f.* (*înv.*) naturist.
naturalizá *vb.* 1. a (se) împământeni, (*înv.*) a (se) indigena. 2. a aclimatiza.
naturalizáre *s. f.* împământenire.
natúră *s. f.* 1. univers, fire, lume. 2. *~ moartă* = natură statică. 3. esență, substanță. 4. fire, temperament, structură, (*livr.*) umoare. 5. calitate, structură. 6. origine, cauză.
naționalitáte *s. f.* cetățenie.
naționalizá *vb.* a etatiza.
naționalizáre *s. f.* etatizare.
național-socialísm *s. n.* nazism.
națiúne *s. f.* neam, popor, norod.
naufrágiu *s. n.* (*fig.*) eșec total, dezastru.
naútică *s. f.* (*mar.*) navigație.
návă *s. f.* 1. vapor, vas, corabie. 2. aeronavă. 3. *~ cosmică* (sau *spațială*) = astronavă. 4. naos, (*livr.*) cella.
navétă *s. f.* 1. suveică. 2. andrea, cârlig, igliță.
navigá *vb.* 1. a pluti. 2. (*av.*) a zbura.
navigatór, -oáre *s. m. f.* marinar.
navigáție *s. f.* nautică.
nazár *s. n.* (*înv.*) favoare, hatâr.
nazísm *s. n.* național-socialism.
názuri *s. n. pl.* (*pop.; fam.*) capricii, mofturi, toane, fițe, hachițe, fandoseli.
năbădáică *s. f.* (*reg.*; la *pl.*) (criză de) epilepsie.
năbădăiós, -oásă *adj.* 1. nărăvaș, nestăpânit, nărăvit. 2. (*pop.; fam.*) furios, îndârjit, țâfnos, arțăgos, întărâtat, pornit, mânios. 3. (*reg.*) epileptic. 4. repezit, iute, violent.
năbușeálă *s. f.* (*pop.*) zăduf, zăpușeală, caniculă, dogoare, nădușeală, toropeală, (*livr.*) torpoare, (*fig.*) jar.
năbuși *vb.* (*pop.*) 1. a (se) sufoca, a (se) înnăbuși. 2. a se revărsa, a inunda; a invada. 3. a podidi.
năbușitór, -oáre *adj.* (*pop.*) înăbușitor, sufocant, înecăcios.
năclăí *vb.* 1. a (se) murdări, a (se) păta. 2. (rar) a se închega, a se coagula, a se întări.
năclăiós, -oásă *adj.* (rar) năcălăit.
năclăít, -ă *adj.* 1. năclăios. 2. (rar) închegat, coagulat.
nădăjduí *vb.* a spera, a crede.
nădăjduíre *s. f.* (rar) speranță, nădejde.
nădéjde *s. f.* speranță, nădăjduire.
nădrág *s. m.* (*pop.; fam.*; la *pl.*) 1. pantalon. 2. izmene.
nădrăgár *s. m.* pantalonar.

năduf *s. n.* (*pop.*) 1. sufocare, înecăciune; (*spec.*) astmă. 2. caniculă, arșiță, zăpușeală, zăduf, (*pop.*) vipie, (*fig.*) cuptor, jar. 3. supărare, necaz, ciudă, mânie, pică.
nădușeálă *s. f.* 1. nădușire, (*concr.*) sudoare, transpirație, (rar) sudație. 2. arșiță, zăpușeală, canicula, dogoare, zăduf, zăpușeală, (*pop.*) vipie, (*fig.*) cuptor, jar.
năduși *vb.* 1. a transpira, a asuda, a (se) înnăduși. 2. (*pop.*) a (se) sufoca, a (se) înăbuși.
nădușire *s. f.* nădușeală.
nădușit, -ă *adj.* 1. transpirat, asudat. 2. (*pop.*) înăbușit, sufocat.
nădușitór, -oáre *adj.* sufocant, apăsător, înnăbușitor, înecăcios, asfixiant.
năfrámă *s. f.* maramă.
năfurícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) peliniță, mălin, măturiță.
năgáră *s. f.* 1. (*reg.*) bucșău, păiuș, șușarcă. 2. neghină, (*pop.*) mălură. 3. (*reg.*) colilie.
năiér *s. m.* (rar) luntraș, corăbier.
năimeálă *s. f.* (*înv.; reg.*) închiriere, arendare; chirie, arendă.
năimí *vb.* (*înv.; pop.*) a închiria, a arenda.
nălbár *s. m.* (*reg.*) veterinar.
nălúcă *s. f.* 1. fantomă, vedenie, arătare, spirit, fantasmă, nălucire, stafie, (*spec.*) strigoi. 2. iluzie, himeră, năluceală. 3. momeală, nadă.
năluceálă *s. f.* (rar) nălucă, iluzie, închipuire.
nălucí *vb.* a i se năzări, (*p. ext.*) a-și închipui, a-și imagina.
nălucíre *s. f.* nălucă.
nălucít, -ă *adj.* (rar) uluit, zăpăcit.
nălucitór, -oáre *adj.* (rar) încântător, fermecător.
năméte *s. m.* (la *pl.*) 2. troian, noian. 2. (*p. ext.*) grămadă, morman.
năméténie *s. f.* (rar) matahală, namilă, arătare.
năméți *vb.* (*pop.*) a troieni, a înzăpezi.
năméțire *s. f.* (*pop.*) troienire, înzăpezire.
năméțit, -ă *adj.* (*pop.*) troienit, înzăpezit.
nămól *s. n.* mâl; (*p. ext.*) noroi.
nămolí *vb.* a se înnămoli.
nămolós, -oásă *adj.* mâlos, mocirlos, mlăștinos, noroios, (*reg.*) glodos, băhnos.
năpástă *s. f.* 1. pacoste, calamitate, dezastru, flagel, nenorocire, prăpăd, urgie. 2. învinuire, acuzație, calomnie. 3. (*înv.*) nedreptate, prigoană, persecuție. 4. (*reg.*) prostovol.
năpădí *vb.* 1. a invada, a cotropi; a împresura; a acoperi, a umple. 2. (*fig.*) a copleși, a doborî, a birui. 3. a podidi. 4. a se năpusti, a năvăli, a tăbărî; a izbucni.
năpădíre *s. f.* invazie, cotropire, invadare.
năpădít, -ă *adj.* împresurat, invadat.
năpăstuí *vb.* 1. a nedreptăți, a oropsi, a persecuta, a asupri. 2. a ponegri, a calomnia, a defăima.
năpăstuíre *s. f.* 1. asuprire, împilare. 2. ponegrire, defăimare, calomnie.
năpăstuít, -ă *adj.* 1. asuprit, oprimat. 2. defăimat, calomniat.
năpăstuitór, -oáre *s. m. f.* (rar) asupritor; calomniator, clevetitor, defăimător.
năpârcă *s. f.* 1. (*reg.*) șarpe-de-sticlă. 2. viperă, (*reg.*) aspidă. 3. *pui de ~* om perfid. 4. (*reg.*) bici.
năpârstóc, -oácă 1. *s. n.* (*pop.*) degetar. 2. *s. m. f.* (*reg.*) pici.
năprásnic, -ă I. *adj.* 1. brusc, neașteptat, neprevăzut, subit, fulgerător. 2. năvalnic, impetuos. 3. impulsiv, violent, aprig, iute, năvalnic. 4. îngrozitor, grozav, cumplit. 5. extraordinar, fenomenal, formidabil, groaznic, teribil, (*fig.*) îndrăcit. II. *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) 1. închegătoare, mama-pădurii. 2. luminoasă.
năprásnicie *s. f.* (rar) violență, cruzime.
năpustí *vb.* 1. a năvăli, a tăbărî. 2. a inunda, a năpădi. 2. (*înv.; reg.*) a abandona; a neglija.
năpustíre *s. f.* năvală.

năráv *s. n.* **1.** obicei, cusur, viciu, nărăveală, nărăvie, învăţ. **2.** (*înv.; pop.*) fire, temperament.

nărăváş, –ă *adj.* vicios, arţăgos, năbădăios.

nărăví *vb.* **1.** (*înv.; pop.*) a (se) obişnui, a (se) deprinde. **2.** (*înv.; reg.*) a se înţelege, a se împăca.

nărăvíe *s. f.* (*reg.*) nărav.

nărăvít, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** grosolan. **2.** (*spec.*) nărăvaş, năbădăios, (*reg.*) sucaş.

năruí *vb.* a (se) dărâma, a (se) surpa, a (se) prăbuşi, (*spec.*) a (se) ruina.

năruíre *s. f.* ruină, dărâmătură.

năruít, –ă *adj.* dărâmat, surpat, prăbuşit; (*spec.*) ruinat.

năsádă *s. f.* (*reg.*) **1.** teanc, grămadă, maldăr. **2.** arie, arman.

năsădí *vb.* (*pop.*) a risipi, a împrăştia.

năsălíe *s. f.* (*pop.*) pat, targă.

născáre *s. f.* (*pop.*) naştere.

Născătoáre *s. f.* Fecioara Maria, Maica Domnului, Sfânta Fecioară, Preacurata, Madona.

născoceálă *s. f.* (rar) născocire.

născocí *vb.* **1.** a descoperi, a inventa. **2.** a scorni, a plăsmui; (*p. ext.*) a minţi.

născocíre *s. f.* născoceală.

născocitór, –oáre *adj.* **1.** inventiv, creator, ingenios, iscoditor. **2.** mincinos.

născocitúră *s. f.* invenţie, minciună, neadevăr, plăsmuire, (*înv.*) basnă, (*fam.*) balivernă, brașoavă, (*fig.*) gogoaşă.

născút[1] *s. n.* (*înv.; reg.*) Naşterea lui Iisus Cristos; Crăciun.

născút[2], **–ă** *s. m. f. nou–~* = sugaci; (*fig.*) renăscut.

năstrúşnic, –ă *adj.* **1.** neobişnuit, ciudat, bizar, curios, straniu, (*livr.*) abracadabrant, (*fig.*) fistichiu. **2.** extraordinar, straşnic, grozav.

năstrușnícíe *s. f.* bazaconie, bizarerie, ciudăţenie, curiozitate, poznă, (*pop.*) comedie.

năsturáş *s. m.* năsturel.

năsturél *s. m.* **1.** năsturaş, (*reg.*) bumbişor. **2.** (*bot.*) cardama, (*reg.*) creson, măcriş–de–baltă.

nătăfléţ, –eáţă *adj., s. m. f.* bleg, nătărău, nătâng, prost, tont, prostănac, stupid, (*pop.; fam.*) haplea, (*fam.*) fleţ, găgăuţă, (*fig.*) sec.

nătărău *adj., s. m.* prost, neghiob, tont, netot, nătâng, prostănac, stupid, fleţ, gogoman, (*fig.*) sec.

nătâng, –ă **1.** *adj., s. m. f.* prostănac, neghiob, nerod, stupid, tont, mutălău, bleg, mototol, nătântoc. **2.** *adj.* prostesc, stupid.

năúc, –ă *adj.* **1.** ameţit, buimăcit; dezorientat, hăbăuc, zăpăcit, buimac, uluit, năucit. **2.** (*înv.; pop.*) nătâng, prost, nepriceput, netot, prostănac, nătărău.

năucí *vb.* a (se) prosti, a (se) tâmpi, a (se) ameţi, a (se) zăpăci, a (se) ului.

năucít, –ă *adj.* ameţit, buimăcit; dezorientat, zăpăcit, uluit, perplex, năuc.

năút *s. m.* (*bot.*) măzăriche, (*pop.*) mazăre–turcească.

năutíu, –ie *adj.* gălbui.

năválă *s. f.* **1.** asalt, atac, iureş, năvălire, (*înv.; reg.*) şturm. **2.** fugă; grabă, iuţeală, zor.

năválnic, –ă **1.** *adj.* furtunos, impetuos, aprig, violent, straşnic, cumplit. **2.** *s. m.* (*bot.*) limba–cerbului, (*reg.*) limba–vacii. **3.** *s. m.* (*reg.*) ferigă.

năválí *vb.* **1.** a se arunca, a se azvârli, a se năpusti, a tăbărî, (*înv.*) a se slobozi. **2.** a se îngrămădi, a se îmbulzi, a se înghesui.

năvălitór, –oáre *adj., s. m. f.* agresor, invadator, cotropitor, atacator.

năzăreálă *s. f.* năzărire.

năzărí *vb.* **1.** a crede, a–şi imagina, a–şi închipui, a i se părea. **2.** a se întrezări. **3.** (*pop.*) a zări, a observa.

năzăríre *s. f.* apariţie, închipuire, vedenie, halucinaţie.

năzbâtie *s. f.* poznă, ştrengărie, glumă, ghiduşie, farsă.

năzdrăván, –ă *adj.* **1.** ciudat, fermecat, magic. **2.** glumeţ, poznaş, ghiduş, mucalit, spiritual.

năzdrăvánie *s. f.* ghiduşie, glumă, poznă, năzbâtie, ştrengărie; (*p. ext.*) şiretlic, vicleşug.

năzuí *vb.* **1.** a aspira, a râvni, a tinde. **2.** (*reg.*) a se strădui, a se trudi, a încerca.

năzuínţă *s. f.* aspiraţie, tendinţă.

năzurós, –oásă *adj.* **1.** mofturos, capricios, pretenţios, fandosit, (*pop.*) izmenit. **2.** dificil, (*pop.*) gingaş, lingav.

nea *s. f.* zăpadă, omăt.

neabătút, –ă *adj.* dârz, consecvent, ferm, intransigent, hotărât.

neabíl, –ă *adj.* neîndemânatic, stângaci, inabil.

neabordábil, –ă *adj.* inabordabil; (*p. ext.*) inaccesibil.

neaccentuát, –ă *adj.* (*fon.*) aton.

neacceptábil, –ă *adj.* inacceptabil.

neacoperít, –ă *adj.* **1.** deschis. **2.** descoperit, dezvelit.

neadecvát, –ă *adj.* nepotrivit, inadecvat.

neadevăr *s. n.* neexactitate, falsitate, minciună, născoceală.

neadevărát, –ă *adj.* fals, mincinos; inexact, neexact.

neadormíre *s. f.* (*pop.*) atenţie, grijă, veghe.

neadormít, –ă *adj.* treaz; (*fig.*) activ, neobosit, circumspect.

neafectát, –ă *adj.* degajat, dezinvolt, natural, neartificial, spontan, (*livr.*) nonşalant.

neajúns *s. n.* **1.** greutate, dificultate, piedică, inconvenient, neplăcere, necaz, nemulţumire. **2.** lipsă, scădere, defect, cusur, dezavantaj, imperfecţiune, deficienţă, lacună, meteahnă, (*livr.*) carenţă, racilă.

neajutorát, –ă *adj.* nepriceput, stângaci, neîndemânatic, (*livr.*) inabil.

nealiniére *s. f.* neangajare.

nealterábil, –ă *adj.* inalterabil, imputrescibil.

neám I. *s. n.* **1.** popor, naţiune. **2.** seminţie, trib, populaţie. **3.** rudă, rudenie, rubedenie. **4.** *~ prost* = bădăran, mitocan. **5.** (*înv.; pop.*) generaţie. **6.** familie, viţă, soi, seminţie. **7.** specie, gen, varietate, fel, soi. **8.** (*înv.*; la *pl.*) aristocraţie, boierime, nobilime. **9.** *~ul omenesc* = omenirea. **II.** *adv.* (*reg.; fam.*) deloc, defel, nimic.

neamábil, –ă *adj.* nepoliticos.

neamţ *s. m.* (*pop.*) german.

neanimát, –ă *adj.* neinsufleţit, inanimat, (*fig.*) mort.

neant *s. n.* inexistenţă, nefiinţă, nimic, vid.

neantizá *vb.* a (se) nimici.

neáoş, –ă **1.** *adj.* autentic, adevărat, veritabil; curat, sadea, get–beget. **2.** *adj., s. m. f.* autohton, indigen, băştinaş, aborigen, pământean.

neapărát, –ă **1.** *adj.* indispensabil, necesar, vital. **2.** *adv.* negreşit, absolut, musai, obligatoriu, indiscutabil, sigur.

nearmoniós, –oásă *adj.* **1.** discordant, disonant, strident. **2.** fals.

neartificiál, –ă *adj.* natural, firesc, dezinvolt, neafectat, spontan, (*livr.*) nonşalant.

neascultátór, –oáre *adj.* indisciplinat, nesupus, recalcitrant; (*p. ext.*) rău, obraznic.

neasemănát, –ă *adj.* incomparabil, neasemuit, unic, neegalabil, neîntrecut, excepţional.

neasemuít, –ă *adj.* neasemănat.

neastâmpăr *s. n.* neliniște, agitaţie, impacienţă, tensiune, nerăbdare.

neastâmpărát, –ă *adj.* **1.** agitat, neliniştit, frământat, zbuciumat. **2.** vioi, zglobiu, zburdalnic, zvăpăiat; (*p. ext.*) rău, obraznic. **3.** vioi, jucăuş.

neaşteptát, –ă *adj.* neprevăzut, imprevizibil, intempestiv, surprinzător.

neatârnáre *s. f.* **1.** (*înv.*) independenţă, libertate, suveranitate. **2.** (*bis.*) autocefalie, independenţă.

neatârnát, –ă *adj.* **1.** (*înv.*) independent, liber, suveran, (*pop.*) slobod, (*înv.*) volnic. **2.** (*bis.*) autocefal, independent.

neatént, –ă *adj.* absent, distrat, (*fig.*) căscat, împrăştiat.

neatenţie *s. f.* **1.** (*livr.*) inadvertenţă. **2.** absenţă, distracţie.

neatíns, –ă *adj.* **1.** intact, întreg. **2.** intact, nevătămat, sănătos, teafăr, zdravăn, nelovit. **3.** inaccesibil. **4.** (*înv.; fig.*) candid, cast, virgin.

neauténtic, –ă *adj.* **1.** inautentic, contrafăcut, fals, falsificat. **2.** fals, inventat, mincinos, născocit.

neauzít, –ă *adj.* **1.** imperceptibil, insesizabil, (*fig.*) imponderabil. **2.** extraordinar, nemaiauzit, nemaipomenit, formidabil, unic, (*livr.*) mirabil.

neavére *s. f.* (*înv.; pop.*) lipsă, sărăcie.

neavizát, –ă *adj.* neinformat, nepregătit.

nebănuít, –ă *adj.* neașteptat, neprevăzut, imprevizibil, surprinzător.

nebiruít, –ă *adj.* invincibil, imbatabil, neînfrânt, neînvins.

nebulós, –oásă *adj.* **1.** cețos, înnegurat, neguros, pâclos. **2.** (*fig.*) neclar, imprecis, confuz, incert, dubios, nelămurit, vag, tulbure, obscur.

nebulozitáte *s. f.* (*fig.*) confuzie, imprecizie, neclaritate, obscuritate.

nebún, –ă **1.** *adj.* alienat, dement, descrierat, smintit, țicnit, (*livr.*) sonat, (*fam.*) candriu, (*reg.*) nerod, prost, bolând, (*fig.*) sărit. **2.** *adj., s. m. f.* nesocotit, necugetat, nechibzuit. **3.** *adj.* enorm, extraordinar; groaznic, cumplit. **4.** *s. m.* (rar) măscărici, bufon, paiață.

nebunăríță *s. f.* (*bot.; pop.*) măselariță.

nebunátic, –ă *adj.* **1.** vioi, zglobiu, zburdalnic; zvăpăiat, zurliu, neastâmpărat. **2.** poznaș, ștrengar.

nebuneálă *s. f.* (*pop.*) nebunie, sminteală, alienare, țicneală.

nebunésc, –eáscă *adj.* **1.** necugetat, nesocotit, necumpătat, nesăbuit, prostesc. **2.** excesiv, exagerat.

nebunéște *adv.* orbește, prostește.

nebuní *vb.* (*pop.*) a înnebuni.

nebunie *s. f.* **1.** demență, alienație, sminteală, țicneală, (*pop.*) nebuneală, (*fig.*) rătăcire. **2.** nechibzuință, nesocotință, imprudență, prostie. **3.** neastâmpăr, zburdălnicie. **4.** (la *pl.*) năzbâtie, ghidușie, ștrengărie, năzdrăvenie, poznă, glumă, boroboață, prostie.

necalculábil, –ă *adj.* imens, enorm, incalculabil, nelimitat, considerabil.

necáz *s. n.* **1.** supărare, mâhnire, tristețe, amărăciune; suferință. **2.** neajuns, neplăcere impas; (la *pl.*) încercări, greutăți, griji. **3.** mânie, furie, ciudă, pică, pizmă, pornire, ranchiună, (*fam.*) boală.

necăjí *vb.* **1.** a mânia, a amărî, a supăra. **2** a săcâi, a tachina; a agasa, a plictisi. **3.** a se enerva. **4.** a se trudi, a se căzni.

necăjít, –ă *adj.* **1.** amărât, trist, mâhnit, abătut, deprimat, indispus, supărat, (*pop.*) obidit, (*fig.*) cătrănit, plouat. **2.** chinuit, muncit, frământat, trudit; (*p. ext.*) sărac, sărman, calic, (*livr.*) mizer. **3.** contrariat, enervat, întărâtat.

necălcát, –ă *adj.* **1.** șifonat, mototolit, boțit. **2.** neumblat, nestrăbătut.

necăsătorít, –ă *adj.* **1.** celibatar, burlac, cavaler, flăcău, holtei, (*fam.*) becher. **2.** liber.

necesár, –ă *adj.* **1.** indispensabil, trebuincios. **2.** inevitabil. **3.** folositor, util.

necesarménte *adv.* (rar) inevitabil.

necesitá *vb.* a cere, a impune, a pretinde, a reclama, a solicita.

necesitáte *s. f.* **1.** trebuință, nevoie, cerință. **2.** (*fiziol.; pl. art.*) nevoile, (*pop.*) treaba. **3.** utilitate, oportunitate.

nechemát, –ă **1.** *adj.* neinvitat, nepoftit. **2.** *adj., s. m. f.* nepriceput, incompetent, ignorant, incapabil, nepregătit, neștiutor, (*fam.*) ageamiu.

nechéz *s. n.* nechezat.

nechezá *vb.* **1.** a râncheza. **2.** (*ir.*) a chicoti; a fornăi.

nechezáre *s. f.* (rar) nechezat.

nechezát *s. n.* nechezătură, nechez, nechezare.

nechezătúră *s. f.* (rar) nechezat.

nechibzuínță *s. f.* imprudență, necugetare, nesăbuință, necumpănire.

nechibzuít, –ă *adj.* necugetat, imprudent, nesăbuit, nesocotit, (*reg.*) nechitit.

nechitít, –ă *adj.* (*reg.*) nesocotit, nechibzuit.

necínste *s. f.* **1.** incorectitudine, necorectitudine. **2.** ocară, insultă, rușine, dezonoare.

necinstí *vb.* **1.** a (se) dezonora, a (se) compromite, (*fig.*) a întina, a profana, a păngări. **2.** a batjocori, a silui, a viola.

necinstít, –ă *adj.* **1.** incorect, neonest, (*livr.*) veros, escroc. **2.** compromis, discreditat, dezonorat, (*fig.*) pătat. **3.** ilegal, ilicit, (*livr.*) oneros, (*fig.*) murdar, necurat. **4.** siluit, violat.

necioplít, –ă *adj.* **1.** brut, grosolan, necizelat, nefinisat, neprelucrat. **2.** (*fig.*) grosolan, bădăran, nedelicat, mojic, mitocan, necivilizat, țopârlan, vulgar.

necitéț, –eáță *adj.* ilizibil, indescifrabil.

necivilizát, –ă *adj.* **1.** primitiv, sălbatic. **2.** bădăran, grosolan, mitocan, mojic, vulgar, ordinar, țopârlan, țoapă, (*reg.*) mocan, (*fig.*) necioplit.

neclár, –ă *adj.* obscur, confuz, vag, nedefinit.

neclintíre *s. f.* imobilitate, fixitate, inerție, nemișcare.

neclintít, –ă *adj.* **1.** nemișcat, imobil, fix, (*înv.*) neclătit. **2.** fix, rigid, țeapăn, (*pop.*) vârtos. **3.** (*fig.*) neschimbat, statornic, stabil. **4.** (*fig.*) ferm, hotărât, inflexibil, neabătut.

necomestíbil, –ă *adj.* otrăvitor, toxic.

necomparábil, –ă *adj.* neasemănat, extraordinar, incomparabil, unic, necalabil.

necompetént, –ă *adj.* incompetent, ignorant, nechemat, neisprăvit, nepregătit, neștiutor, prost.

neconformísm *s. n.* nonconformism.

neconformíst, –ă *adj., s. m. f.* nonconformist.

neconfortábil, –ă *adj.* incomod; inconfortabil, necomod.

neconsecvént, –ă *adj.* schimbător, instabil, inconstant, nestatornic, inconsecvent, (*livr.*) labil.

neconsistént, –ă *adj.* slab, moale, subțire.

neconsolát, –ă *adj.* întristat, nemângâiat.

necontenít, –ă *adj., adv.* continuu, neîncetat, neîntrerupt.

neconvertíbil, –ă *adj.* inconvertibil.

necópt, necoáptă *adj.* **1.** crud. **2.** crud, verde.

necorectitúdine *s. f.* necinste, șarlatanie, înșelătorie, (*înv.*) incorecțiune.

necredincíos, –oásă **1.** *adj.* păgân, (*înv.*) proclet, viclean. **2.** *s. m. f., adj.* ateu, liber-cugetător, (*pop.*) păgân. **3.** *adj.* adulter, infidel, nefidel, (*înv.*) preacurvar, (*fig.*) trădător. **4.** *s. m. f., adj.* (*spec.; înv.; pop.*) mahomedan, turc. **5.** *s. m. f., adj.* eretic.

necredínță *s. f.* **1.** ateism. **2.** erezie. **3.** infidelitate, (*înv.*) preacurvie, (*fig.*) trădare.

necrezút, –ă *adj.* nemaipomenit, extraordinar.

necristalizát, –ă *adj.* amorf.

necrofór *s. m.* (*entom.*) gropar.

necrópolă *s. f.* **1.** cimitir. **2.** criptă.

necropsíe *s. f.* autopsie.

necrótic, –ă *adj.* necrozat, cangrenat, putred, putrezit.

necruțătór, –oáre *adj.* **1.** crud, neîndurător, neînduplecat, nemilos, neomenos, violent, (*livr.*) sangvinar, (*fig.*) dur. **2.** înverșunat, aspru, acerb.

nectár *s. n.* (*pop.*) mană, miere, suc.

necugetáre *s. f.* nechibzuință, nesocotință, imprudență, nesăbuință.

necugetát, –ă *adj.* nechibzuit, nesocotit, imprudent, nesăbuit.

necultivát, –ă **1.** *adj.* înțelenit, neluerat, țelinos, (*reg.*) pârlogit. **2.** *adj.* neexploatat, virgin. **3.** *adj., s. m. f.* ignorant, incult, (*livr.*) agramat, ignar.

necúm (*înv.; pop.*) **1.** *adv.* nicidecum. **2.** *conj.* darămite.

necumpănít, –ă *adj.* pripit, nechibzuit, nesăbuit, necugetat.

necumpătáre *s. f.* nechibzuință.

necumpătát, –ă *adj.* nechibzuit, necugetat, nesăbuit, nesocotit.

necunoscút, –ă *adj.* **1.** tainic, ascuns. **2.** anonim, neidentificat, neștiut. **3.** inexplorat, necercetat, neexplorat. **4.** obscur.

neculprínș, –ă **1.** *adj.* imens, infinit, nelimitat, nemărginit, nesfârșit. **2.** *s. n.*

nemărginire, imensitate, infinit, vastitate.

necurát, -ă **I.** *adj.* **1.** murdar, impur, (*pop.*) spurcat. **2.** (*fig.*) necinstit, dubios, neonest, incorect. **3.** blestemat, diavolesc, diabolic. **4.** *duh* ~ = spirit rău. **II.** *s. m. (art.; pop.)* dracul, diavolul, aghiuță.

necurățénie *s. f.* **1.** murdărie, jeg, (*pop.*) rapăn, slin, (*reg.*) im, lip. **2.** gunoi, impuritate, murdărie, (*reg.*) goz.

necurmát, -ă *adj., adv.* (*pop.*) necontenit, neîncetat, continuu, neîntrerupt.

necuvântătór, -oáre *adj.* animal, creatură, dobitoc, lighioană, vietate.

necuviincíos, -oásă *adj.* arogant, impertinent, insolent, obraznic.

necuviínță *s. f.* indecență, obrăznicie, impolitețe, grosolănie, mojicie, indelicatețe, mahalagism, insolență, neobrăzare, nerușinare.

nedefiníbil, -ă *adj.* nedeterminat, neprecis, nelămurit, indefinibil.

nedefinít, -ă *adj.* **1.** confuz, difuz, imprecis, indefinit, neclar, nesigur, neprecis, obscur, tulbure, vag, (*fig.*) întunecat, nebulos. **2.** (*gram.*) nehotărât, indefinit.

nedelicatețe *s. f.* impolitețe, indelicatețe.

nedémn, -ă *adj.* nevrednic.

nedescifrábil, -ă *adj.* indescifrabil, necitet, ilizibil, nelizibil, (*fig.*) hieroglific.

nedeslușít, -ă *adj.* imprecis, neclar, nelămurit, neprecis, vag, confuz.

nedezmințít, -ă *adj.* consecvent.

nedisciplinát, -ă *adj.* indisciplinat, nesupus, neascultător, insubordonat, recalcitrant.

nediseminăre *s. f.* nerăspândire, nepropagare, neproliferare.

nedomolít, -ă *adj.* **1.** nepotolit, nestăpânit. **2.** aprig, furtunos, impetuos, impulsiv.

nedorít, -ă *adj.* **1.** indezirabil. **2.** inoportun, nepoftit.

nedormíre *s. f.* insomnie, nesomn.

nedrépt, nedreáptă *adj.* **1.** incorect, ilegal, abuziv. **2.** inechitabil, injust, neechitabil, (*livr.*) inic.

nedreptáte *s. f.* inechitate, injustiție, neechitate.

nedreptăți *vb.* a năpăstui, a oropsi, a persecuta, a prigoni.

nedreptățít, -ă *adj.* năpăstuit, oropsit, persecutat, urgisit, (*pop.*) obidit.

nedumerí *vb.* a (se) mira.

nedumerít, -ă *adj.* **1.** mirat. **2.** nelămurit. **3.** derutat, descumpănit, dezorientat, perplex, zăpăcit, (*livr.*) deconcertat, (*fam.*) sastisit.

neechitábil, -ă *adj.* nedrept, inechitabil, injust, (*livr.*) inic.

neechitáte *s. f.* nedreptate, injustețe, inechitate, (*pop.*) strâmbătate.

neeficiént, -ă *adj.* ineficient.

neeficiență *s. f.* ineficacitate.

neegál, -ă *adj.* inegal.

neegalábil, -ă *adj.* incomparabil, inegalabil, neasemuit, unic.

neegalitáte *s. f.* inegalitate, disproporție.

neerlandéz, -ă *adj.* (rar) olandez.

neesențiál, -ă *adj.* **1.** accidental, secundar. **2.** episodis, secundar, inesențial.

neestétic, -ă *adj.* inestetic, urât.

neevoluát, -ă *adj.* **1.** primitiv, rudimentar, simplu. **2.** nedezvoltat. **3.** înapoiat, primitiv, sălbatic.

neexáct, -ă *adj.* **1.** inexact, neadevărat, eronat, fals, greșit. **2.** (rar) nepunctual.

neexactitáte *s. f.* inexactitate, falsitate, neadevăr, netemeinicie.

neexploatát, -ă *adj.* **1.** necultivat, neluerat, virgin. **2.** ascuns, nefolosit, nevalorificat.

neexplorát, -ă *adj.* necercetat, inexplorat.

neexprimábil, -ă *adj.* inefabil, inexprimabil, nespus, indicibil.

nefalsificát, -ă *adj.* adevărat, autentic, curat, original, veritabil.

nefást, -ă *adj.* **1.** nenorocos, rău. **2.** fatal, funest, sinistru, sumbru, dezastruos.

nefavorábil, -ă *adj.* dezavantajos, neprielnic, prost, rău, (*livr.*) oneros.

nefârtát *s. m.* (*reg.*) **1.** dușman, neprieten. **2.** (*art.*) diavolul.

nefér *s. m.* (*mil.*) poteraș, arnăut.

neferící *vb.* (rar) a nenoroci.

nefericíre *s. f.* nenoroc, nenorocire.

nefericít, -ă *adj.* **1.** nenorocit, (*înv.*) neferice. **2.** catastrofal, dezastruos, fatal, funest, nenorocit, tragic.

neființă *s. f.* inexistență, neant, nimic.

nefirésc, -eáscă *adj.* **1.** anormal, neobișnuit. **2.** afectat, fals, artificial, teatral.

neflexíbil, -ă *adj.* inflexibil, neelastic, rigid, țeapăn.

nefolosít, -ă *adj.* neîntrebuințat, neutilizat, nou.

nefrític, -ă *adj.* renal.

nefructuós, -oásă *adj.* zadarnic, inutil, infructuos.

nefundát, -ă *adj.* neîntemeiat.

neg *s. m.* (*med.*) papilom, verucă.

negá *vb.* **1.** a tăgădui, (*livr.*) a denega. **2.** a dezice, a retracta. **3.** a contesta, a dezminți.

negáre *s. f.* **1.** contestare, tăgăduire. **2.** negație.

negatív, -ă *adj.* **1.** defavorabil, nefavorabil. **2.** dăunător, nociv, (*livr.*) pernicios. **3.** minus.

negație *s. f.* contestare, dezmințire, negare, renegare, tăgadă.

negândít, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, nesperat.

negeláriță *s. f.* (*bot.; reg.*) rostopască.

neghínă *s. f.* năgară, (*pop.*) mălură.

neghiób, -oábă **1.** *adj., s. m. f.* bleg, nătăfleț, nătărău, nerod, prost, stupid, tont, (*pop.*) năuc, (*fam.*) haplea. **2.** *adj.* prostesc, neghiobesc, stupid.

neghiobésc, -eáscă *adj.* neghiob, prostesc, nerozesc.

neghiobéște *adv.* prostește, stupid.

neghiobíe *s. f.* prostie, nerozie, stupiditate, tâmpenie.

neglijá *vb.* **1.** a omite. **2.** a ignora, a nesocoti, a omite.

neglijént, -ă *adj.* **1.** neîngrijit, șleampăt, (*fam.*) îngălat. **2.** dezordonat, neîngrijit.

neglijéntă *s. f.* dezordine, neîngrijire, (*livr.*) incurie, neglijență.

negociá *vb.* **1.** a trata. **2.** a discuta, a trata, a dezbate, a parlamenta. **3.** (rar) a media, a mijloci.

negociáție *s. f.* (*înv.*) negociere.

negociére *s. f.* **1.** negociație. **2.** cumpărare, vânzare.

negóț *s. n.* **1.** negustorie, comerț. **2.** târg, învoială. **3.** (*înv.*) marfă.

negrăít, -ă *adj.* excepțional, nemaipomenit, extraordinar.

negreálă *s. f.* **1.** negreață, negru, (*reg.*) cerneală. **2.** (*reg.*) funingine. **3.** (*reg.*) murdărie.

negreáță *s. f.* negreală, negru, (*reg.*) cerneală.

negrește *adv.* desigur, sigur, cert, neapărat.

negrí *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) înnegri.

negriciós, -oásă *adj.* brun, brunet, oacheș, (*pop.*) negriu, negruț.

negríd, -ă *s. m. f., adj.* negroid.

negríu, -íe *adj.* (*pop.*) negricios.

negroíd, -ă *s. m. f., adj.* negrid.

négru, neágră **I.** *adj.* **1.** (*pop.*) păcuriu. **2.** (*pop.*) jegos, murdar, nespălat. **3.** întunecat, întunecos, obscur. **4.** *post* ~ = post sever. **5.** *preț* ~ = suprapreț. **6.** livid, pământiu. **7.** (*fig.*) trist, apăsător, deprimant, dezolant; greu. **8.** (*fig.*) rău, crud, hain. **9.** grozav, teribil, cumplit; rușinos. **10.** bronzat, înnegrit. **II.** *s. n.* **1.** negreală, negreață. **2.** (*fig.*) jale. **3.** murdărie, jeg, necurățenie. **III.** *s. m.* (*pop.*) arap.

negrúșcă *s. f.* (*bot.*) cernușcă, (*reg.*) chimion-de-câmpuri.

negrúț, -ă *adj.* negricios.

negurát, -ă *adj.* (*reg.*) înnegurat; posomorât, mohorât, trist.

negurós, -oásă *adj.* **1.** cețos, încețoșat, înnegurat, nebulos, pâclos, neguriu; întunecat, mohorât. **2.** (*fig.*) mohorât, trist, posomorât, încruntat. **3.** (*fig.*) imprecis, confuz, neclar.

negustór *s. m.* comerciant, (*reg.*) sfârnar, (*înv.*) cupeț, negociant.

negustoreásă *s. f.* comerciantă, negustoriță.

negustorésc, -eáscă *adj.* comercial.

negustorí *vb.* a precupeți, a specula, a trafica.
negustorie *s. f.* **1.** negoț, comerț. **2.** afacere, tranzacție.
negustorițǎ *s. f.* (rar) negustorească.
nehotărâre *s. f.* ezitare, șovăială, îndoială, pregetare.
nehotărât, -ă *adj.* **1.** ezitant, nesigur, șovăielnic. **2.** ezitant, fluctuant, indecis, șovăitor, nesigur, neclar, confuz, vag. **3.** (*gram.*) indefinit, nedefinit.
néică *s. m.* (*pop.*) nene, (*reg.*) bade.
neiertătór, -oáre *adj.* aspru, sever, nemilos, crud, inuman, necruțător.
neimaginábil, -ă *adj.* extraordinar, inimaginabil, neînchipuit.
neimportánt, -ă *adj.* **1.** neînsemnat, secundar, lateral, (*fig.*) periferic. **2.** mic, neînsemnat, ușor. **3.** mărunt, (*livr.*) insignifiant, obscur.
neinstruít, -ă *adj., s. m. f.* ignorant, incult, neînvățat, (*livr.*) agramat, ignar.
neintervénție *s. f.* neamestec.
neinvitát, -ă *adj.* nechemat, nepoftit.
neisán *s. m.* (*înv.*) naist.
neisprăvít, -ă **1.** *adj.* neterminat. **2.** *adj., s. m. f.* ignorant, incapabil, incompetent, nepregătit, neștiutor, prost, (*fam.*) ageamiu.
neistovít, -ă *adj.* activ, neobosit; inepuizabil, (*livr.*) infatigabil.
neizbândă *s. f.* eșec, insucces, nereușită.
neizbutít, -ă *adj.* nereușit, nerealizat.
neîmblânzit, -ă *adj.* **1.** sălbatic, nedomesticit. **2.** neînduplecat, aprig, aspru, barbar, brutal, crud, neiertător, nemilos.
neîmpăcát, -ă *adj.* **1.** nemulțumit, nesatisfăcut. **2.** neînduplecat, aprig, crunt, cumplit, încrâncenat, înverșunat.
neîncetát *adv.* necurmat, necontenit, continuu, neîntrerupt, mereu, întruna.
neînchipuít, -ă *adj.* **1.** inimaginabil, neimaginabil. **2.** colosal, enorm, excepțional, extraordinar, fabulos, fantastic, formidabil, gigantic, grozav, (*livr.*) mirabil.
neîncrédere *s. f.* îndoială, suspiciune, bănuială, (*livr.*) circumspecție.
neîncrezătór, -oáre *adj.* **1.** bănuitor, suspicios, temător, (*livr.*) circumspect, incredul. **2.** sceptic, (*livr.*) defetist.
neîndemânáre *s. f.* stângăcie, nepricepere.
neîndemânátic, -ă *adj.* neajutorat, nepriceput, stângaci, (*livr.*) inabil.
neîndoielnic, -ă *adj.* indiscutabil, incontestabil, sigur, vădit, (*livr.*) indubitabil.
neîndoiós, -oásă *adj., adv.* sigur, hotărât, cert.
neînduplecáre *s. f.* inflexibilitate, hotărâre, fermitate, intransigență, statornicie.
neînduplecát, -ă *adj.* inflexibil, hotărât, ferm, (*p. ext.*) necruțător, implacabil, nemilos, (*livr.*) inexorabil.
neînduráre *s. f.* cruzime, asprime, ferocitate, neomenie.
neîndurătór, -oáre *adj.* nemilos, necruțător, neîndurat.
neînfrânt, -ă *adj.* invincibil, imbatabil, nebiruit, neînvins.
neînfricát, -ă *adj.* curajos, viteaz, neînfricoșat, cutezător.
neîngăduitór, -oáre *adj.* intransigent, intolerant, necruțător, neiertător, netolerant.
neîngrijít, -ă *adj.* **1.** părăginit, sălbăticit. **2.** neglijent, dezordonat, șleampăt, (*fam.*) îngălat.
neînsemnát, -ă *adj.* **1.** neimportant. **2.** mărunt, mic. **3.** derizoriu, mărunt. **4.** colateral, marginal, minor, secundar, (*fig.*) periferic.
neîntinát, -ă *adj.* curat, cast.
neîntrebuințát, -ă *adj.* **1.** nefolosit, neuzitat, (*livr.*) inuzitat. **2.** neutilizat, nou.
neîntrecút, -ă *adj.* grozav, extraordinar, excepțional, neasemuit.
neîntrerúpt, -ă *adj., adv.* continuu, necontenit.
neînțelegére *s. f.* dezacord, conflict, diferend, discordie, ceartă.
neînțelés, -eásă *adj.* inexplicabil, tainic, misterios.
neînvíns, -ă *adj.* invincibil, imbatabil,

nebiruit, neînfrânt; (*p. ext.*) neînduplecat, neclintit.
nelămurít, -ă *adj.* nedeslușit, vag, confuz, neprecis; neînțeles.
nelegítim, -ă *adj.* natural, bastard, (*reg.*) bitang.
nelegiuíre *s. f.* fărădelege, infamie, mârșăvie, nemernicie, (*livr.*) ignominie, (*pop.*) becisnicie, (*fig.*) murdărie.
nelegiuít, -ă *adj.* ticălos, infam, josnic, mișel, mizerabil, mârșav, nedemn.
nelimitát, -ă *adj.* imens, nemăsurat, infinit, nemărginit.
nelíniște *s. f.* **1.** frământare, îngrijorare, teamă, panică, temere, (*livr.*) anxietate, impacientă, neastâmpăr. **2.** (*med.*) angoasă.
nelinițitór, -oáre *adj.* îngrijorător, alarmant.
neloiál, -ă *adj.* nesincer, necinstit.
nemaiauzít, -ă *adj.* nemaipomenit, nemaicunoscut, fenomenal, extraordinar, nemaivăzut.
nemaicunoscút, -ă *adj.* (rar) extraordinar.
nemaipomenít, -ă *adj.* nemaiauzit, formidabil, extraordinar, unic.
nemaivăzút, -ă *adj.* extraordinar, nemaiauzit, nemaipomenit.
nemărginíre *s. f.* infinit, imensitate, necuprins, vastitate.
nemărginít, -ă *adj.* imens, infinit, necuprins, nelimitat, nemăsurat, vast, întins, nesfârșit, nețărmurit.
nemăsurát, -ă *adj.* **1.** imens, enorm, vast, (*livr.*) incomensurabil. **2.** (rar) impulsiv.
nemâncáre *s. f.* foame.
nemâncát, -ă *adj.* flămând, înfometat.
nemângâiát, -ă *adj.* neconsolat, inconsolabil; (*p. ext.*) nenorocit.
nemérnic, -ă *adj., s. m. f.* **1.** abject, infam, mârșav, ticălos. **2.** nevrednic, neputincios. **3.** sărman, sărac, nevoiaș. **4.** (*înv.*) străin, pribeag.
nemernicí *vb.* (*înv.; reg.*) a pribegi, a rătăci.
nemernície *s. f.* **1.** abjecție, josnicie, ticăloșie, mârșăvie, infamie, (*livr.*) ignominie, (*fig.*) murdărie. **2.** (*pop.*) mizerie, neputință, incapacitate.
némeș, -ă *s. m. f.* nobil, magnat.
nemeșésc, -eáscă *adj.* nobil, boieresc.
nemetál *s. n.* (*chim.*) metaloid.
nemijlocít, -ă **1.** *adj.* direct. **2.** *adv., adj.* direct, personal. **3.** *adj.* direct, imediat.
nemílă *s. f.* (rar) cruzime, duritate, asprime.
nemilós, -oásă *adj.* **1.** neîndurător, aspru, crud, nemilostiv, neomenos, inuman, hain, (*fig.*) dur. **2.** (*fig.*) incurabil, nevindecabil.
nemilostív, -ă *adj.* nemilos.
nemișcáre *s. f.* **1.** imobilitate, fixitate, inerție, neclintire, nemobilitate. **2.** inactivitate, pasivitate.
nemișcát, -ă *adj.* **1.** neclintit, imobil, stabil, fix; (*p. ext.*) imobilizat. **2.** rigid, țeapăn, incremenit, inert.
nemișcătór, -oáre *adj.* nemișcat, imobil, imobiliar.
nemțésc, -eáscă *adj.* **1.** german, germanic, (*înv.*) tudesc. **2.** (*pop.*) orășenesc.
nemție *s. f.* (rar) nemțime.
nemțíme *s. f.* (rar) nemție.
nemțișór *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) toporași, cizma-cucului.
nemțoáică *s. f.* germană.
nemulțumí *vb.* a indispune, a necăji, a supăra.
nemulțumíre *s. f.* supărare, mâhnire, insatisfacție; neplăcere, neajuns.
nemulțumít, -ă *adj.* supărat, necăjit, mâhnit; contrariat.
nemulțumitór, -oáre *adj.* (*reg.*) nerecunoscător, nemulțumit, ingrat.
nemurí *vb.* (rar) a imortaliza.
nemuríre *s. f.* **1.** viață veșnică. **2.** glorie veșnică.
nemuritór, -oáre **1.** *adj.* etern, veșnic, perpetuu. **2.** *s. m.* (*spec.*) Zeu, Dumnezeu. **3.** *s. f.* (rar) imortelă, floride-paie.
nenaturál, -ă *adj.* artificial, nefiresc, afectat, forțat, prefăcut, silit, teatral.

néne *s. m.* (*pop.; fam.*) neică, bade.
neneácă *s. f.* (*reg.; fam.*) mamă.
nenoróc *s. n.* neşansă, ghinion, insucces.
nenorocíre *s. f.* **1.** nefericire, durere, nenoroc. **2.** belea, bucluc, necaz, neajuns, pacoste, (*pop.*) daraveră. **3.** catastrofă, calamitate, dezastru, flagel. (*fig.*) pârjol, plagă.
nenorocít, –ă *adj.* **1.** nefericit. **2.** biet, nevoiaş, sărac, sărman, (*livr.*) mizer, pauper, (*pop.*) nemernic, sărăcan. **3.** dureros, trist, jalnic. **4.** dezastruos, funest, nefast, tragic.
nenorocós, –oásă *adj.* ghinionist, păgubaş; (*p. ext.*) nefast.
nenufár *s. m.* (*bot.; livr.*) nufăr.
neobişnuít, –ă *adj.* **1.** anormal, nefiresc, nenormal. **2.** excepţional. **3.** straniu, bizar, curios, ciudat.
neobliterát, –ă *adj.* neştampilat.
neoboseálă *s. f.* (rar) hărnicie, zel.
neobosít, –ă **I.** *adj.* **1.** activ, harnic, silitor, zelos, (*livr.*) laborios. **2.** neistovit, neostenit, (*livr.*) infatigabil. **II.** *adv.* continuu, incontinuu, întruna, mereu, neîncetat, neîntrerupt.
neobrăzáre *s. f.* obrăznicie, neruşinare, impertinenţă, (*livr.*) morgă, insolenţă.
neobrăzát, –ă *adj.* obraznic, neruşinat, impertinent, insolent, ireverenţios, (*livr.*) prezumţios, (*fam.*) ţâfnos.
neocrític, –ă *adj., s. m. f.* neocriticist.
neocriticíst, –ă *adj., s. m.f.* neocritic.
neocupát, –ă *adj.* **1.** gol, liber. **2.** liber, neînchiriat. **3.** liber, vacant. **4.** disponibil, liber.
neodihnít, –ă *adj.* **1.** neobosit, neostenit, neistovit. **2.** (*înv.*) neliniştit, agitat.
neofít, –ă *s. m. f.* începător, debutant.
neoformáţie *s. f.* (*med.*) tumoare malignă.
neofreudísm *s. n.* neopsihanaliză.
neogréc, –eácă *adj.* neogrecesc.
neogrecésc, –eáscă *adj.* neogrec.
neolatín, –ă *adj.* romanic.
neológ *s. m.* (rar) neologist.
neológic, –ă *adj.* neologistic.
neologíst *s. m.* (*înv.*) neolog.
neologístic, –ă *adj.* (rar) neologic.
neomenésc, –eáscă *adj.* inuman, sălbatic.
neomenie *s. f.* cruzime, sălbăticie, neîndurare, (*fig.*) duritate.
neomenós, –oásă *adj.* crud, crâncen, câinos, crunt, feroce, hain, inuman, neiertător, nemilos, violent, (*fig.*) dur.
neoplásm *s. n.* cancer, tumoare malignă, (rar) neoplazie, (*pop.*) rac.
neoplatónic, –ă *adj.* neoplatonician.
neoplatonicián, –ă *adj.* neoplatonic.
neoplazie *s. f.* cancer, neoplasm, tumoare malignă, (*pop.*) rac.
neoportún, –ă *adj.* **1.** inoportun, nepotrivit, (*livr.*) intempestiv, (*fig.*) deplsat. **2.** inoportun, nedorit.
neopozábil, –ă *adj.* inopozabil.
neopsihanalíză *s. f.* neofreudism.
neorânduiálă *s. f.* **1.** dezordine, debandadă; (*p. ext.*) agitaţie, revoltă, răscoală. **2.** dezordine, deranj, neordine.
neorânduít, –ă *adj.* dezordonat.
neórdine *s. f.* (rar) dezordine, deranj, neorânduială.
neorgánic, –ă *adj.* anorganic.
neorganizát, –ă *adj.* **1.** spontan. **2.** dezorganizat.
neorientát, –ă *adj.* dezorientat; (*p. ext.*) neinformat, nelămurit.
neostenít, –ă *adj.* **1.** neobosit. **2.** susţinut, perseverent.
neostoít, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** neastâmpărat, nedomolit, nepotolit. **2.** neîntrerupt, continuu.
nepământeán, –ă *adj.* nepământesc, imaterial, nematerial, supranatural.
nepământésc, –eáscă *adj.* nepământean.
nepărtiníre *s. f.* (*pop.*) imparţialitate, obiectivitate.
nepărtinítor, –oáre *adj.* (*pop.*) imparţial, drept, obiectiv.
nepăsáre *s. f.* indiferenţă, indolenţă, apatie; pasivitate, pasivism.
nepăsătór, –oáre *adj.* indolent, apatic, indiferent, pasiv.

nepătát, –ă *adj.* **1.** curat, (*reg.*) tistaş. **2.** intact, neatins, neştirbit. **3.** (*fig.*) neprihănit, nevinovat, curat.
nepătrúns, –ă *adj.* **1.** întunecat, întunecos, (*p. ext.*) des. **2.** impenetrabil. **3.** (*fig.*) tainic, misterios, necunoscut.
neperéche *adj. invar.* impar.
nepieritór, –oáre *adj.* nemuritor.
nepipăít, –ă *adj.* impalpabil.
neplăcére *s. f.* **1.** supărare; silă, dezgust. **2.** necaz, nemulţumire.
neplăcút, –ă *adj.* **1.** dezagreabil, supărător. **2.** incomod, jenant, stingheritor. **3.** dezagreabil, (*fig.*) ingrat.
nepót, –oátă *s. m. f.* (la *pl.*) descendent, urmaş.
nepotolít, –ă *adj.* aprig, impetuos, impulsiv, nestăpânit; (*p. ext.*) neîmpăcat, înverşunat.
nepotrivíre *s. f.* **1.** dezacord, discordanţă, distonanţă, stridenţă. **2.** disproporţie. **3.** contrazicere, (*livr.*) incongruenţă.
nepotrivít, –ă *adj.* **1.** impropriu. **2.** disonant, inadecvat, necorespunzător. **3.** inoportun, neoportun, (*livr.*) intempestiv, (*fig.*) deplasat.
neprecupeţít, –ă *adj.* necondiţionat, total, integral.
nepreţuít, –ă *adj.* inapreciabil, inestimabil, foarte drag.
neprevăzătór, –oáre *adj.* imprudent, nechibzuit, necugetat, nesocotit.
neprevăzút, –ă *adj.* **1.** neaşteptat, (*livr.*) fortuit, negândit. **2.** imprevizibil, nebănuit, surprinzător.
nepricépere *s. f.* **1.** incapacitate, incompetenţă, nepregătire. **2.** ignoranţă, incultură, neştiinţă.
nepricepút, –ă *adj.* **1.** neîndemânatic, stângaci. **2.** ignorant, incapabil, neştiutor, nepregătit, prost, (*fam.*) ageamiu. **3.** neînţeles, enigmatic.
nepricopsít, –ă *adj., s. m. f.* (*pop.; fam.*) sărac, nevoiaş, calic, sărman; (*p. ext.*) neisprăvit.
nepriélnic, –ă *adj.* **1.** nefavorabil, defavorabil. **2.** potrivnic, ostil, inamic.
neprién, –ă *adj., s. m. f.* (*înv.*) duşman, inamic, vrăjmaş.
neprietenésc, –eáscă *adj.* neprietenos, duşmănos, ostil, potrivnic.
neprietenós, –oásă *adj.* **1.** duşmănos, ostil, neprietenesc; (*p. ext.*) morocănos, taciturn, mut, uricios, ursuz, hirsut. **2.** (*fig.*) rece, distant, rezervat, glacial.
neprihăníre *s. f.* (*spec.*) castitate, candoare, inocenţă, nevinovăţie, pudicitate, pudoare, virginitate, (*fig.*) curăţenie, imaculare.
neprihănít, –ă *adj.* pur, curat, nepătat, nevinovat, imaculat; (*spec.*) cast, candid, inocent, virgin, (*fig.*) neatins.
neprimitór, –oáre *adj.* inospitalier.
neprincipiál, –ă *adj.* subiectiv, abuziv.
neproductív, –ă *adj.* **1.** neroditor, nefertil, sterp, steril, sărac. **2.** arid, sterp.
neprofesioníst, –ă *adj., s. m. f.* amator, diletant.
neptunián, –ă *adj.* (*geol.*) neptunic.
neptúnic, –ă *adj.* (*geol.*) neptunian.
neputinciós, –oásă *adj.* **1.** incapabil, necapabil. **2.** steril. **3.** slab, nevolnic; (*p. ext.*) bolnav, infirm, schilod, invalid. **4.** (*med.*) impotent.
neputínţă *s. f.* **1.** incapacitate; imposibilitate. **2.** slăbiciune, nevolnicie, (*p. ext.*) bătrâneţe; boală; infirmitate.
nerás, –ă *adj.* nebărbierit, bărbos.
neraţionál, –ă *adj.* absurd, ilogic, nelogic, stupid, (*livr.*) iraţional.
nerăbdáre *s. f.* **1.** neastâmpăr, nervozitate, (*livr.*) impacienţă. **2.** agitaţie, febrilitate, înfrigurare, nelinişte, tensiune.
nerăbdătór, –oáre *adj.* iritabil, nervos, (*livr.*) impacient.
nereconciliábil, –ă *adj.* ireconciliabil.
nerecunoscătór, –oáre *adj., s. m. f.* ingrat.
nerecunoştínţă *s. f.* ingratitudine, (*înv.*) nemulţumire.
nerecuperábil, –ă *adj.* **1.** irecuperabil. **2.** irecuperabil, incurabil.
neregularitáte *s. f.* **1.** iregularitate. **2.** (*geogr.*) accident de teren. **3.** sinuozitate.
neregulát, –ă *adj.* **1.** (*livr.*) iregular. **2.** nesimetric, neuniform. **3.** (*geogr.*) ac-

cidentat. 4. variabil, instabil, nestabil, schimbător.

nerégulă *s. f.* 1. dezordine, neorânduială. 2. incorectitudine, necomformitate.

nerespectuós, –oásă *adj.* necuviincios, nereverențios, ireverențios.

nereușít, –ă *adj.* 1. neizbutit, necorespunzător, nerealizat, (*fig.*) stângaci. 2. eșuat, neizbutit, ratat.

nereverențiós, –oásă *adj.* nerespectuos, necuviincios, ireverențios.

neród, –oádă 1. *adj., s. m. f.* prost, netot, neghiob, nătărău, stupid, prostănac, tont, tontălău, (*pop.*) haplea, (*fig.*) sec. 2. prostesc, stupid, (*livr.*) inept. 3. (*reg.*) alienat, dement, nebun, smintit.

neroditór, –oáre *adj.* 1. sterp, nefertil, neproductiv, sărăcăcios, sec. 2. arid, sterp.

nerozéște *adv.* prosteșe.

nerozíe *s. f.* 1. prostie, neghiobie, stupiditate, sputizenie. 2. aberație, absurditate, inepție, idiotenie.

nerușináre *s. f.* necuviință, impertinență, neobrăzare, insolență, tupeu, (*livr.*) morgă, prezumție, (*fam.*) țâfnă.

nerușinát, –ă *adj.* 1. obraznic, impertinent, neobrăzat, insolent, ireverențios, nerespectuos, (*livr.*) prezumțios, (*fig.*) botos. 2. imoral, depravat, stricat, pervertit, vicios, (*livr.*) libertin.

nerv *s. m.* 1. *boală de ~i* = boală nervoasă. 2. (*bot.*; rar) nervură. 2. (*fig.*) (la *sg.*) putere, vigoare, energie. 4. (la *pl.*) (*pop.*) pandalii, (*fam.*) nevricale.

nervós, –oásă *adj.* 1. irascibil, iritabil, (*pop.*) rânzos, (*fam.*) nevricos. 2. enervat, iritat, necăjit, surescitat. 3. (*fig.*) puternic, viguros, energic.

nervozitáte *s. f.* iritare, surescitare, enervare, irascibilitate, supărare, (*pop.*) năduf.

nervúră *s. f.* 1. (*bot.*) nerv. 2. dungă, striație, vână. 3. (la *pl.*) cerculeț.

nes *s. n.* nescafe.

nesatisfăcút, –ă *adj.* nemulțumit, neîmpăcat.

nesáț *s. f.* lăcomie.

nesăbuință *s. f.* (rar) nesăbuire.

nesăbuíre *s. f.* imprudență, nechibzuință, nesăbuință, nesocotință.

nesăbuít, –ă *adj.* 1. nechibzuit, nesocotit, imprudent, nesocotit. 2. nebunesc, prostesc.

nesănătós, –oásă *adj.* 1. (*spec.*) insalubru. 2. bolnav, suferind, (rar) morbos, (*inv.*) pătimitor. 3. anormal, morbid, patologic.

nesărát, –ă *adj.* 1. dulce. 2. (*reg.*) searbăd. 3. (*fig.*) anost, fad, searbăd; (*p. ext.*) prostesc.

nesătúl, –ă *adj.* 1. plămând, înfometat, nemâncat, (*reg.*) fometos. 2. (*fig.*) lacom, avid, nesățios.

nesățiós, –oásă *adj.* 1. avid, lacom, nesătul, (*livr.*) insațiabil, vorace, (*reg.*) hulpav. 2. (*fig.*) mistuitor, devorant.

nescafé *s. n.* nes.

neschimbát, –ă *adj.* 1. inavariabil, constant, uniform. 2. fix, stereotip. 3. staționar. 4. consecvent, stabil, statornic.

neschimbătór, –oáre *adj.* imuabil, constant, invariabil, permanent.

nescrís, –ă *adj.* alb, gol.

nesecát, –ă *adj.* inepuizabil, nesecătuit, neepuizabil.

nesemnát, –ă *adj.* anonim.

nesfârșít *s. n.* 1. nemărginire, infinit. 2. eternitate, veșnicie.

nesígur, –ă *adj.* 1. incert, îndoielnic, problematic, (*livr.*) improbabil, indecis, (*fig.*) nebulos. 2. primejdios, expus. 3. nehotărât, șovăielnic, șovăitor, ezitant; (*p. ext.*) timid, stângaci.

nesiguránță *s. f.* 1. incertitudine, îndoială, rezervă, scepticism, neîncredere. 2. șovăială, ezitare, îndoială, dubiu.

nesilít, –ă *adj.* 1. benevol, facultativ. 2. natural, spontan, degajat, dezinvolt, simplu, nonșalant.

nesimțíre *s. f.* 1. leșin, inconștiență, lipotimie. 2. insensibilitate, indiferență, răceală, nepăsare.

nesimțít, –ă *adj.* 1. imperceptibil, insesizabil, (*fig.*) imponderabil. 2. nesimțitor.

nesimțitór, –oáre *adj.* 1. insensibil, nepăsător. 2. flegmatic, impasibil, indiferent, pasiv, (*fig.*) rece. 3. mort. 4. nesimțit.

nesociábil, –ă *adj.* 1. necomunicativ, neprietenos, posac, taciturn, uricios, ursuz, (*livr.*) hirsut, (*pop.*) sanchiu. 2. distant, rezervat, (*fig.*) glacial, rece.

nesocotí *vb.* 1. a ignora, a neglija, a omite. 2. a desconsidera, a disprețui. 3. a se abate, a călca, a contraveni.

nesocotínță *s. f.* 1. imprudență, nechibzuință, nesăbuință. 2. neghiobie, nerozie, prostie, stupiditate.

nesocotíre *s. f.* ignorare, desconsiderare, omitere, disprețuire.

nesocotít, –ă *adj.* 1. nechibzuit, nesăbuit; (*p. ext.*) ușuratic, imprudent. 2. nechibzuit, absurd, prostesc, necumpănit, nepregetat. 3. ignorat, desconsiderat.

nesómn *s. n.* insomnie, nedormire.

nespălát, –ă 1. *adj.* jegos, murdar, răpănos, slinos, soios, (*livr.*) maculat, (*reg.*) mocicoș, (*fam.*) împuțit. 2. *s. m. f.* neisprăvit.

nespús, –ă *adj.* inexprimabil, indescriptibil; (*p. ext.*) nemaipomenit, extraordinar.

nestabíl, –ă *adj.* 1. instabil, schimbător, variabil. 2. capricios, inconsecvent, inconstant, nestatornic, schimbător, (*livr.*) labil.

nestabilitáte *s. f.* 1. instabilitate, nestatornicie, variabilitate. 2. inconsecvență, neconstanță, nestatornicie, (*livr.*) labilitate.

nestatórnic, –ă *adj.* schimbător, inconstant.

nestatornicíe *s. f.* inconstanță.

nestăpânít, –ă *adj.* nestăvilit, nedomolit, năvalnic.

nestăvilít, –ă *adj.* nestăpânit, nepotolit, tumultuos, vehement, năvalnic, impetuos; (*p. ext.*) irezistibil.

nestemátă *adj.* piatră prețioasă, piatră scumpă.

nestíns, –ă *adj.* viu, iute.

nestrămutát, –ă *adj.* 1. neclintit, fix, nemișcat. 2. statornic, ferm, hotărât, intransigent.

nestricát, –ă *adj.* 1. nealterat. 2. (*pop.*) întreg, intact, nevătămat. 3. curat, neviciat, ozonat, proaspăt. 4. (*înv.*) candid, cast, inocent, virgin, neatins, neprihănit.

nesuferít, –ă *adj.* insuportabil, antipatic, imposibil, rău, scârbos, uricios, detestabil, odios.

nesánsă *s. f.* nenoroc, ghinion.

neștampilát, –ă *adj.* neobliterat.

neșters, –eársă *adj.* indelebil.

neștiință *s. f.* 1. necunoaștere. 2. ignoranță, incultură, (*livr.*) agramatism. 3. *~ de carte* = analfabetism. 4. obscurantism.

neștirbít, –ă *adj.* 1. intact, neatins, întreg, (*pop.*) nestricat, nelovit. 2. intact, nepătat.

neștiút, –ă *adj.* 1. necunoscut. 2. tainic, ascuns, necunoscut, nepătruns; (*spec.*) anonim.

neștiutór, –oáre *adj.* 1. ignorant, incapabil, incompetent, nepriceput, nepregătit, prost, (*fam.*) ageamiu. 2. *~ de carte* = analfabet. 3. inocent, candid, naiv, credul, ingenuu.

net, –ă *adj.* 1. clar, deslușit, precis, hotărât, categoric, ferm, tranșant. 2. (*fig.*) curat.

netăgăduít, –ă *adj.* neîndoios, indiscutabil, incontestabil, necontestat; (*p. ext.*) cert, categoric, evident, sigur.

néted, –ă *adj.* 1. drept, plan, plat, șes, (*pop.*) oblu. 2. întins, catifelat, mătăsos. 3. lins, întins. 4. (*fig.*) clar, precis, deslușit; (*p. ext.*) deschis, fățiș, direct, franc, sincer.

netemeínicíe *s. f.* 1. falsitate, inexactitate, neadevăr. 2. slăbiciune, (*fig.*) șubrezenie.

neterminát, –ă *adj.* nefinalizat, neisprăvit.

netezí *vb.* 1. a nivela, (*reg.*) a obli. 2. a aranja, a îndrepta, a potrivi; (*p. ext.*) a mângâia, a dezmierda. 3. a lovi, a bate.

netezíme *s. f.* netezиș.

netezíș *s. f.* (rar) netezime.

netezít, –ă *adj.* 1. nivelat. 2. potrivit, aranjat.

netót, netoátă *adj., s. m. f.* prost,

nătărău, neghiob, prostănac, stupid, tont, nătăflet, idiot.

netrébnic, -ă *adj.* **1.** ticălos, mizerabil, mârşav, nedemn, nelegiuit, nemernic, (*pop.*) becisnic, (*fig.*) infect, murdar. **2.** nefolositor, inutil. **3.** (*înv.*) umil, modest; (*p. ext.*) incapabil, nevrednic.

netrebnicíe *s. f.* abjecţie, ticăloşie, mârşăvie, josnicie, nelegiuire, (*livr.*) ignominie, turpitudine, (*pop.*) becisnicie, (*fig.*) murdărie.

netrebuincíos, -oásă *adj.* nefolositor, inutil, (*livr.*) redundant, superfluu.

netulburát, -ă *adj.* calm, liniştit, tihnit, (*fig.*) senin.

nețărmurít, -ă *adj.* nemărginit, imens, infinit, nelimitat, nesfârşit.

neţesălát, -ă *adj.* necurăţat, nepieptănat; (*p. ext.*) neîngrijit.

neuitát, -ă *adj.* **1.** memorabil. **2.** etern, nemuritor, perpetuu, veşnic.

neumblát, -ă *adj.* **1.** pustiu, gol, necirculat. **2.** nestrăbătut, necălcat.

neunére *s. f.* (rar) neînţelegere.

neurasténic, -ă *s. m. f., adj.* sures citat, trist, pesimist, melancolic.

neurastenie *s. f.* depresiune, melancolie, tristeţe; nevroză astenică.

neurocít *s. n.* (*anat.*) neuron.

neurón *s. m.* neurocit.

neutíl, -ă *adj.* inutil.

neutrál, -ă *adj.* neutru.

neutralizá *vb.* **1.** a anihila, a anula, a contracara, a zădărnici. **2.** a anula, a paraliza.

neútru, -ă *adj.* **1.** neutral. **2.** imparţial, echitabil, obiectiv. **3.** discret. **4.** (*gram.*) ambigen.

neuzitát, -ă *adj.* (rar) neobişnuit, nefolosit, neîntrebuinţat.

nev *s. m.* aluniţă.

nevalorificát, -ă *adj.* neexploatat, nefructificat.

nevástă *s. f.* soţie; (*p. gener.*) muiere, (*pop.*) femeie, dânsa, boreasă, (*înv.*) damă, madamă, (*fam.*) consoartă, jumătate, pereche.

nevăstúică *s. f.* **1.** (*reg.*) nevestică. **2.** (*zool.*) (*reg.*) măriuţă, nevestea.

nevătămát, -ă *adj.* neatins, întreg, intact, teafăr, sănătos, valid, zdravăn.

nevăzătór, -oáre *adj., s. m. f.* orb, (*pop.*) chior.

nevăzút, -ă *adj.* invizibil, nevizibil.

nevârstnic, -ă *adj.* **1.** mic, tânăr. **2.** minor.

neverosímil, -ă *adj.* incredibil, necredibil.

nevestícă *s. f.* **1.** nevăstuică, soţioară, (*reg.*) muierușcă. **2.** (*bot.*) (*reg.*) narcisă.

neviciát, -ă *adj.* nealterat, nestricat, nevătămător, oxigenat, ozonat, pur, purificat.

nevindecábil, -ă *adj.* incurabil.

nevindecát, -ă *adj.* deschis, necicatrizat, sângerând.

nevinovát, -ă *adj.* **1.** inocent. **2.** candid, cast, inocent, neprihănit, virgin, (*fig.*) curat, imaculat, nepătat, neatins. **3.** inofensiv.

nevinovăţíe *s. f.* **1.** inocenţă. **2.** inocenţă, candoare; naivitate.

nevoí *vb.* **1.** a constrânge, a forţa, a sili. **2.** (*înv.; pop.*) a se strădui, a se căzni.

nevoiáș, -ă *adj.* **1.** sărac, sărman, calic, (*livr.*) mizer, neavut. **2.** (*pop.*) slab, incapabil, becisnic, neputincios.

nevóie *s. f.* **1.** cerinţă, necesitate, trebuinţă. **2.** (*înv.*; la *pl.*) treburi, afaceri. **3.** sărăcie, mizerie, (*livr.*) indigenţă, penurie, calicie, neavere. **4.** (*înv.*) constrângere. **5.** (*pop.*) ciudăţenie, minunăţie, drăcovenie, drăcie.

nevoínţă *s. f.* (*înv.*) **1.** necesitate, nevoie. **2.** greutate, dificultate.

nevólnic, -ă **1.** *adj., s. m. f.* slab, neputincios; (*p. ext.*) incapabil, neajutorat. **2.** *s. m. f.* (*înv.*) supus; iobag, şerb.

nevolnicíe *s. f.* (*pop.*) slăbiciune, neputinţă; incapacitate.

nevráx *s. n.* (*anat.*) ax cerebrospinal.

nevrédnic, -ă *adj.* nedemn.

nevricós, -oásă *adj.* (*fam.*) nervos, iritabil, isteric, irascibil.

nevropatíe *s. f.* nevroză.

nevrozát, -ă *adj.* dezechilibrat, exaltat.

nevrózã *s. f.* nevropatie.

nex *s. n.* (*livr.*) relaţie, raport, legătură, înlănţuire.

nezdruncinát, -ă *adj.* neclintit, ferm, statornic, tare.

necăiéri *adv.* niciunde.

nichipércea *s. m. art.* (*pop.*) dracul.

nicicând *adv.* niciodată.

nicicúm *adv.* (*pop.*) nicidecum.

nicidecúm *adv.* nicicum, nicidecât.

niciodátă *adv.* nicicând, niciodinioară.

niciúnde *adv.* (*pop.*) nicăieri.

nicoréte *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) burete-de-spin.

nicotinísm *s. n.* (*med.*) tabagism.

nicoválă *s. f.* (*reg.*) ilău.

nífe *s. n.* (*geol.*) barisferă, centrosferă.

nimb *s. n.* **1.** aură, aureolă. **2.** (*fig.*) glorie, măreţie, splendoare.

nimbostrátus *s. m.* nimbus.

nímbus *s. m.* nimbostratus.

nimerí *vb.* **1.** a atinge, a lovi, a izbi, a ochi. **2.** a (se) potrivi, a corespunde. **3.** a ghici.

nimerít, -ă *adj.* **1.** corespunzător, indicat, potrivit. **2.** adecvat, bun, favorabil, oportun.

nímfă *s. f.* (*entom.*) crisalidă, pupă, (*pop.*) gogoaşă.

nimíc **I.** *pron. neg.* (rar) nicicât. **II.** *adv.* (*înv.; pop.*) defel, deloc, nicidecum, boacă. **III.** *s. n.* **1.** fleac, bagatelă. **2.** nimicnicie, zădărnicie, deşertăciune, inutilitate. **3.** (*fig.*) neant, nefiinţă; haos.

nimicí *vb.* **1.** a distruge, a nărui, a pârjoli, a pustii. **2.** a desfiinţa, a lichida. **3.** a distruge, a extermina, a masacra, a prăpădi, (*pop.*) a căsăpi.

nimicíre *s. f.* **1.** distrugere, devastare, pârjolire, pustiire. **2.** distrugere, exterminare, masacrare, măcelărie; (*fig.*) moarte.

nimicít, -ă *adj.* distrus.

nimicitór, -oáre *adj.* distrugător.

nimicnicíe *s. f.* deşertăciune, zădărnicie.

ningău *s. n.* (*reg.*) **1.** ninsoare. **2.** decembrie.

nins, -ă *adj.* (*fig.*) cărunt, sur.

ninsoáre *s. f.* **1.** zăpadă, nea, omăt. **2.** (*fig.*) cărunteţe.

niobít *s. n.* (*min.*) columbit.

nipón, -ă *s. m. f., adj.* japonez.

níscai *adj. nehot. invar.* (*pop.*) niscaiva.

niscaivá *adj. nehot. invar.* (*pop.*) niscai.

nisíp *s. n.* (*înv.; reg.*) arină, (*reg.*) prund.

nisipíu, -íe *adj.* (rar) gălbui.

nisipít, -ă *adj.* nisipos.

nisipós, -oásă *adj.* nisipit, (*reg.*) prundos.

nișă *s. f.* firidă, intrând, cotlon.

nitam-nisám *adv.* (*fam.*) tam-nisam.

nitrát *s. m.* **1.** azotat. **2.** ~ *de celuloză* = nitroceluloză. **3.** ~ *de argint* = azotat de argint, (*pop.*) piatra-iadului.

nítric, -ă *adj.* **1.** azotic. **2.** *acid* ~ = acid azotic.

nitrít *s. m.* azotit.

nitrocelulóză *s. f.* azotat de celuloză.

nitrogén *s. m.* azot.

nitrós, -oásă *adj.* azotos.

niţél, -ícă **I.** *adj.* (*fam.*) puţin. **II.** *adv.* **1.** puţin, (*pop.*) oleacă. **2.** întrucâtva, oarecum. **3.** cam, puţin.

nivél *s. n.* **1.** (*înv.*) măsură. **2.** cat, etaj. **3.** grad, stadiu, treaptă. **4.** standard. **5.** ierarhie, rang. **6.** calitate, valoare, (*fig.*) calibru.

nivelá *vb.* **1.** a netezi, (*reg.*) a obli. **2.** (*fig.*) a egaliza.

nivelát, -ă *adj.* netezit, îndreptat; neted, egal, uniform.

nixis *s. n.* (*înv.*) **1.** supărare; plictiseală. **2.** înţepătură, junghi.

nizám *s. m.* soldat turc.

noádă *s. f.* (*anat.; pop.*) coccis.

noápte *s. f.* (*fig.*) întuneric, întunecime, beznă, negură.

noáten *s. m.* cârlan, mior.

nóbil, -ă **1.** *adj.* **1.** ales, aristocrat, distins, ilustru. **2.** ales, generos, mărinimos. **3.** distins, elegant; graţios. **4.** preţios. **II.** *s. n.* gentilom, aristocrat.

nobilíme *s. f.* **1.** aristocraţie. **2.** (rar) noblețe.

noblețe *s. f.* **1.** nobilime. **2.** caracter nobil. **3.** distincţie, eleganţă. **4.** generozitate, mărinimie, altruism.

nocív, –ă *adj.* 1. vătămător, dăunător, (*livr.*) pernicios. 2. contraindicat, periculos, primejdios.
noctambúl, –ă *s. m. f.* somnambul, (*pop.*) lunatic.
noctambulísm *s. n.* somnambulism.
nod *s. n.* 1. înnodătură. 2. (*înv.; pop.*) articulație, încheietură.
nodál, –ă *adj.* (*fig.*) esențial, fundamental, principal.
nodúl *s. n.* proeminență, excrescență, umflătură, tumoare.
noémă *s. f.* (rar) idee.
noián *s. n.* 1. nămete, troian. 2. nemărginire, imensitate. 3. genune, abis, hău, prăpastie.
noiémbrie *s. m.* brumar, brumărel, (*reg.*) vinicer.
nóimă *s. f.* 1. înțeles, sens, conținut; rost. 2. (*pop.*) menire, țel, scop, motiv, cauză. 3. (rar) simbol, convenție.
nojeálă *s. f.* nojită.
nojíță *s. f.* curea, nojeală.
nomográmă *s. f.* (*mat.*) abacă.
nonconformísm *s. n.* neconformism.
nonexistență *s. f.* inexistență, neant.
nonfiguratív, –ă *adj. artă ~ă* = artă abstractă.
nonséns *s. n.* absurditate, ilogism.
nonstóp *adj. invar., adv.* continuu.
nonșalánt, –ă *adj.* (*livr.*) degajat, indiferent, nepăsător, leneș.
nonșalánță *s. f.* (*livr.*) indiferență, degajare, dezinvoltură.
nonvaloáre *s. f.* (*fig.*) nulitate.
noptátic, –ă *adj.* 1. nocturn. 2. întunecat, întunecos.
nopticoásă *s. f.* (*bot.*) violă-de- noapte, violă-de-primăvară, (*reg.*) mirodenie.
noptiéră *s. f.* măsuță de noapte.
noptíță *s. f.* (*bot.*) barba-împăratului.
noptós, –oásă *adj.* (rar) întunecos, întunecat.
nord *s. n. sg.* miazănoapte, (*livr.*) septentrion, (*înv.*) sever.
nórdic, –ă *adj.* arctic, boreal, septentrional.
noreá *s. f.* (*bot.; pop.*) barba-împăratului.
norișór *s. m.* noruț, noruleț, nouraș.
noríță *s. f.* (*zool.*) nurcă, lutră.
normá *vb.* a reglementa.
normál, –ă *adj.* 1. obișnuit, firesc, natural. 2. (*spec.*) sănătos, zdravăn, teafăr.
normalizá *vb.* a standardiza, a unifica.
normánd, –ă *s. m. f.* vikingi, varegi.
nórmă *s. f.* 1. dispoziție, prescripție, prevedere, regulă. 2. tip, model.
noroáncă *s. f.* (*reg.*) portocală.
noróc *s. n.* 1. soartă, ursită, destin. 2. șansă, baftă. 3. fericire, bine; bunăstare.
norocí *vb.* 1. (*pop.; fam.*) a ferici. 2. (*pop.*) a ursi, a meni, a hărăzi, a sorti.
norocíre *s. f.* noroc.
norocít, –ă *adj.* 1. (*înv.*) norocos. 2. (*pop.*) mulțumit, fericit.
norocós, –oásă *adj.* 1. norocit. 2. favorabil.
noród *s. n.* 1. (*pop.*) popor, națiune, neam. 2. mulțime, gloată, plebe, vulg. 3. (*spec.*) țărănimea.
norói *s. n.* glod, tină, mocirlă, im, imală.
noroiós, –oásă *adj.* noroit.
norós, –oásă *adj.* 1. înnorat. 2. (*fig.*) întunecat, posomorât, întristat, trist.
noruléț *s. m.* norișor.
norúț *s. m.* norișor.
nostím, –ă *adj.* 1. spiritual, amuzant, comic, hazliu, vesel, (*livr.*) ilar, poznaș. 2. atrăgător, agreabil, plăcut, simpatic, grațios.
nostróm *s. m.* (*mar.*) boțman.
notá *vb.* 1. a consemna, a înregistra, a înscrie, a însemna, a scrie, (*înv.*) a notifica. 2. a observa, a semnala, a sublinia. 3. a reține, a memora. 4. a transcrie.
notábil, –ă 1. *adj.* remarcabil, însemnat, important. 2. *s. m.* notabilitate.
notabilitáte *s. f.* notabil.
notár *s. m.* (*reg.*) notarăș.
notáre *s. f.* consemnare, înregistrare, însemnare, (*înv.*) notificare.
notáție *s. f.* însemnare, consemnare, notare.
nótă *s. f.* 1. consemnare, însemnare, mențiune, notație. 2. adnotare, adnotație, notiță. 3. comentariu, explicație, glosă. 4. adresă, înștiințare. 5. (*muz.*) sunet. 6. (*fig.*) nuanță, însușire, caracteristică, semn specific, particularitate, amprentă, marcă. 7. *~ verbală* = document diplomatic.

notătoáre *s. f.* (*bot.*) broscariță.
nótes *s. n.* blocnotes.
notificá *vb.* a nota, a înștiința.
notificáre *s. f.* 1. notificație. 2. însemnare, mențiune, notă, specificație.
notificáție *sf.* notificare, înștiințare.
notíță *s. f.* (la *pl.*) note.
notocórdă *s. f.* (*anat.*) coardă dorsală.
notorietáte *s. f.* reputație, faimă, prestigiu, vază, renume.
notóriu, –ie *adj.* remarcabil, renumit, faimos, reputat, vestit, celebru.
noționál, –ă *adj.* abstract, conceptual.
noțiúne *s. f.* 1. concept, idee. 2. (la *pl.*) cunoștințe.
nou, nóuă *adj.* 1. nefolosit, neutilizat. 2. nepurtat. 3. contemporan, actual, modern. 4. renoit, refăcut. 5. evoluat, perfecționat. 6. recent, (*fig.*) proaspăt. 7. original, (*livr.*) inedit.
nouár *s. m.* (*fam.*) nouă.
nóuă *s. m.* nouar.
nou-născút *s. m.* prunc, sugaci, sugar, (*pop.*) plod, (*fam.*) bebe.
nouráș *s. m.* norișor.
noutáte *s. f.* 1. novita, nuvelă. 2. inedit, originalitate. 3. inovație, prefacere. 4. informație, știre.
novatór, –oáre *adj.* înnoitor.
novíce *s. m. f.* începător, debutant, (*fig.*) boboc.
novitá *s. f.* (*înv.*) noutate.
nu *adv.* (*pop.*) ba.
nuanțá *vb.* (*fig.*) a colora.
nuanțat, –ă *adj.* expresiv, colorat.
nuánță *s. f.* culoare, (*înv.*) vopsea.
nubil, –ă *adj.* (*livr.*) puber.
nucléu *s. n.* 1. centru, miez. 2. (*fig.*) esență.
nud, –ă *adj.* 1. despuiat, dezbrăcat, gol. 2. simplu, neted. 3. (*fig.*) simplu, curat, pur.
nuditáte *s. f.* 1. goliciune. 2. simplitate.
núfăr *s. m.* (*livr.*) nenufar, (rar) plumieră.
nuiá *s. f.* vargă, (*reg.*) joardă.
nul, –ă *adj.* 1. inexistent. 2. total incapabil.
núlă *s. f.* (*mat.*) zero.
nulitáte *s. f.* (*fig.*) nimic, zero.
númai *adv.* 1. abia, doar, tocmai. 2. doar, exclusiv. 3. chiar, tocmai.
numaidecât *adv.* 1. imediat, îndată, (*pop.*) acuși. 2. degrabă, momentan. 3. musai, neapărat, negreșit.
número *s. n.* 1. cifră. 2. *~ fracționar* = număr rațional. 3. ceată, grup. 4. mulțime.
numărá *vb.* 1. a socoti, a calcula, (*reg.*) a sămălui. 2. a se cifra. 3. a conține, a cuprinde, a include. 4. a se afla, a fi, a figura.
numărare *s. f.* numărat[1], numărătură, numărătoare.
numărát[1] *s. n.* numărare.
numărát[2], –ă *adj.* socotit, calculat, verificat.
numărătoáre *s. f.* 1. numărare, socoteală, calcul. 2. abac.
numărătúră *s. f.* (*pop.*) numărare.
nu-mă-uitá *s. f.* miozotis, (*reg.*) ochii-păsăruicii.
núme *s. n.* 1. denumire, numire, (*livr.*) denominație, titlu, titulatură. 2. *~ de botez* = prenume. 3. *~ de familie* = patronimic, (*reg.*) poreclă. 4. *~ mic* = prenume. 5. poreclă, supranume, (*livr.*) cognomen. 6. apelativ, atribut, calificativ. 7. (*gram.*) substantiv. 8. faimă, reputație, renume.
numerár *s. m.* bani-gheață, lichizi, pesin.
numerație *s. f.* numărare.
numerós, –oásă *adj.* mult.
numerotá *vb.* a pagina.
numerotáre *s. f.* numerotație, numerotat[1].
numerotát[1] *s. n.* numerotare.
numerotát[2], –ă *adj.* (*spec.*) paginat.
numerotáție *s. f.* numerotare.
numí *vb.* 1. a denumi, a intitula, a

boteza, a porecli. **2.** a se chema. **3.** a aminti, a invoca. **4.** a se considera. **5.** a înscăuna, a întrona, a învesti. **6.** a angaja, a încadra.

numíre *s. f.* denumire, nume.

numít, –ă *adj.* **1.** denumit, intitulat, poreclit, supranumit, zis. **2.** (*înv.*) cunoscut, renumit, celebru, vestit.

nun, –ă *s. m. f.* naș(ă).

nuneásca *s. f. art.* hora miresei.

núntă *s. f.* (*pop.*) nuntire, nuntit.

nuntíre *s. f.* (*pop.*) căsătorie, cununie, nuntă.

nuntít *s. n.* (rar) nuntire.

núnțiu *s. m.* legat.

núrcă *s. f.* (*zool.*) lutră, (rar) lutreolă, noriță, dihor de apă.

nuri *s. m. pl.* (*pop.*) sex-appel.

nurlíu, –íe *adj.* (*fam.*) atrăgător, fermecător, grațios.

núrsă *s. f.* (rar) dădacă, doică, bonă.

nut *s. n.* (*tehn.*) **1.** canelură, renură. **2.** uluc.

nutréț *s. n.* furaj, (*reg.*) nutriment.

nutrí *vb.* a (se) hrăni, a (se) alimenta, a mânca.

nutrimént *s. n.* (rar) **1.** hrană; alimentație. **2.** (*reg.*) furaj, nutreț.

nutrít, –ă *adj.* alimentat, hrănit.

nutritív, –ă *adj.* consistent, hrănitor, sățios, suculent.

nutrítie *s. f.* hrănire, alimentare, hrană, mâncare.

nuvélă *s. f.* (*înv.*) noutate.

O

oácheș, –ă *adj.* brun, brunet, negricios, tuciuriu, (*reg.*) bărnaci.

oáie *s. f.* **1.** (*zool.*) (*reg.*) păcuină. **2.** (*bis.*; la *pl.*) creștin, drept-credincios.

oálă *s. f.* **1.** vas, ghiveci, glastră. **2.** ~ *de noapte* = (*pop.*) țucal. **3.** (*reg.*) țiglă, olan.

oáre *adv.* **1.** poate?, ori?, (*reg.*) doar? **2.** dar?

oarecáre **I.** *pron. nehot.* careva, cineva, unul, vreunul. **II.** *adj.* **1.** vreun, (*reg.*) atare. **2.** neînsemnat, insignifiant. **3.** anumit. **4.** indiferent care; careva.

oarecând *adv.* (*înv.; reg.*) **1.** cândva, vreodată; oareșcând. **2.** odinioară.

oarecúm *adv.* aproximativ, oareșicum.

oareșicúm *adv.* (*pop.*) oarecum.

oárzăn, –ă *adj.* (*reg.*) văratic, timpuriu.

oáspete *s. m.* **1.** musafir, invitat, (*reg.*) vindic. **2.** (*reg.*) nuntaș.

oáste *s. f.* **1.** (*înv.; pop.*) armată, oștire, trupe, (*înv.; reg.*) armadă, (*înv.*) armie, (*fig.*) sabie. **2.** serviciu militar, cătănie. **3.** (*fig.*) mulțime. **4.** (*înv.*) război, luptă, bătălie.

obádă *s. f.* **1.** (*reg.*) ciolan, năplaț. **2.** butuc; (la *pl.*) cătușe, fiare.

obârși *vb.* a proveni.

obârșie *s. f.* **1.** început, origine. **2.** izvor, (rar) sursă, (*înv.*) sorginte. **3.** culme, muchie, vârf.

obediént, –ă *adj.* (*livr.*) supus, ascultător, docil.

obediență *s. f.* (*livr.*) supunere, ascultare, docilitate.

óber *s. m.* (ieșit din uz) chelner-șef, oberchelner.

óberchelner *s. m.* (ieșit din uz) chelner-șef, ober.

óberliht *s. n.* (rar) supralumină; luminator.

obéz, –ă *adj.* corpolent, gras, planturos, plin, rotofei, (*pop.*) trupeș.

obezitáte *s. f.* îngrășare excesivă.

obicéi *s. n.* **1.** apucătură, deprindere, obișnuință, învăț. **2.** datină, tradiție, uzanță, uz, rânduială. **3.** (*înv.*) lege nescrisă, cutumă.

obídă *s. f.* **1.** (*pop.*) mâhnire, întristare, amărăciune, jale, necaz; ciudă, mânie. **2.** (*înv.*) nedreptate, asuprire; jignire, insultă.

obidí *vb.* **1.** (*înv.; pop.*) a se necăji, a se amări, a deznădăjdui. **2.** (*înv.*) a deplânge, a jeli. **3.** (*înv.*) a asupri, a împila, a oprima, a oropsi, a neîndreptăți.

obidíre *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** suferință, chin, amar. **2.** asuprire, împilare, oprimare, oropsire.

obidít, –ă *adj.* (*înv.; pop.*) **1.** amărât, mâhnit, necăjit, chinuit, îndurerat. **2.** nedreptățit, oprimat, asuprit.

obiéct *s. n.* **1.** lucru. **2.** disciplină, materie. **2.** scop, țintă, țel, obiectiv. **4.** ~ *direct* = complement direct. **5.** ~ *indirect* = complement indirect.

obiectá *vb.* a reproșa.

obiectív, –ă **I.** *adj.* **1.** real, material, concret. **2.** imparțial, nepărtinitor, neutru. **II.** *s. n.* cauză, scop, țel, țintă.

obiectivísm *s. n.* nepărtinire.

obiectivitáte *s. f.* nepărtinire, imparțialitate.

obiectuál, –ă *adj.* (*livr.*) obiectiv.
obiécție *s. f.* critică, observație, rezervă; contraargument.
obișnuí *vb.* **1.** a (se) deprinde, a (se) familiariza, a (se) învăța. **2.** a (se) folosi, a (se) întrebuința.
obișnuínță *s. f.* **1.** deprindere, obicei, (*pop.*) năravv. **2.** întrebuințare, uz.
obișnuít, –ă *adj.* **1.** deprins, familiarizat. **2.** curent, uzual. **3.** comun, simplu, banal.
oblăduí *vb.* **1.** a (se) conduce, a (se) administra, a (se) guverna. **2.** a domni. **3.** a proteja, a ocroti, a apăra.
oblăduíre *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** guvernare, conducere, cârmuire; domnie; stăpânire. **2.** protecție, ocrotire.
oblăduitór, –oáre *adj.* (*înv.; pop.*) protector.
obléț *s. m.* albișoară, albiță, sorean.
óblic, –ă *adj.* **1.** pieziș, plecat, aplecat, înclinat. **2.** codat. **3.** (*fig.*) bănuitor, iscoditor.
oblicá *vb.* (rar) a ocoli, a coti.
obligá *vb.* **1.** a constrânge, a sili; a impune. **2.** a (se) îndatora.
obligát, –ă *adj.* **1.** dator. **2.** îndatorat, recunoscător. **3.** (rar) obligatoriu.
obligatóriu, –ie *adj.* **1.** impus. **2.** (rar) indispensabil, neapărat.
obligáție *s. f.* datorie, sarcină, îndatorire, angajament.
obligeánă *s. f.* (*reg.*) trestie-mirositoare.
obliterá *vb.* a astupa, a închide.
obliteráre *s. f.* obliterație.
obliterát, –ă *adj.* **1.** ștampilat. **2.** astupat, închis, obsturat.
obliteráție *s. f.* **1.** obliterare. **2.** (*med.*) obstrucție.
oblojeálă *s. f.* (*pop.*) cataplasmă, compresă; pansament.
oblojí *vb.* (*înv.; pop.*) **1.** apansa. **2.** (*fig.*) a îngriji. **3.** a (se) înveli, a (se) acoperi, a (se) încotoșmăna.
oblojít, –ă *adj.* (*înv.; pop.*) pansat.
oblong, –ă *adj.* alungit, lunguieț.
óblu, oáblă *adj.* **1.** (*pop.*) drept. **2.** plan, neted. **3.** abrupt.
obór *s. n.* **1.** (*reg.*) târg. **2.** (*pop.*) țarc, ocol.
oboseálă *s. f.* osteneală, trudă.
obosí *vb.* a osteni.
obosíre *s. f.* (rar) oboseală.
obosít, –ă *adj.* ostenit, istovit.
obositór, –oáre *adj.* ostenitor, istovitor, (*p. ext.*) plictisitor.
obráz *s. n.* **1.** față, figură, chip. **2.** (*fig.*) cinste, reputație; renume; demnitate. **3.** persoană, ins. **4.** (*înv.*) rang, condiție.
obráznic, –ă *adj.* nerușinat, impertinent, insolent, arogant, ireverențios, neobrăzat, sfidător, îndrăzneț.
obrăjór *s. m.* fețișoară.
obrăznicíe *s. f.* necuviință, insolență, impertinență, neobrăzare, nerușinare.
obrintí *vb.* (*pop.*) a se inflama, a se umfla, a se tumefia.
obscén, –ă *adj.* nerușinat, necuviincios, trivial, indecent, impudic; vulgar, pornografic, (*fam.*) porno.
obscenitáte *s. f.* nerușinare, trivialitate, indecență, vulgaritate, (*livr.*) licență, licențiozitate.
obscúr, –ă *adj.* **1.** întunecos, întunecat. **2.** (*fig.*) nedeslușit, nelămurit, neclar, vag. **3.** (*fig.*) mediocru, mărunt, neînsemnat.
obscurá *vb.* a întuneca.
obscuritáte *s. f.* **1.** întuneric, întunecime. **2.** (*fig.*) nelămurire, confuzie. **3.** (*fig.*) mediocritate.
obsecvíos, –oásă *adj.* (*livr.*) servil, slugarnic, smerit, umil, plecat.
obsecviozitáte *s. f.* (*livr.*) servilism, slugărnicie.
obsedá *vb.* a frământa, a persecuta, a chinui, a preocupa, a urmări.
obsedáre *s. f.* obsesie.
obsedát, –ă *adj.* chinuit, frământat.
observá *vb.* **1.** a remarca, a consta. **2.** a studia, a cerceta, a scruta. **3.** a spiona, a iscodi, a pândi.
observáre *s. f.* observație.
observatór, –oáre *adj.* pătrunzător, perspicace, iscoditor, (*livr.*) sagace.
observáție *s. f.* **1.** analiză, cercetare, examinare; studiu. **2.** supraveghere, urmărire. **3.** remarcă, constatare. **4.** dojană, obiecție, mustrare, reproș.
obsésie *s. f.* manie, idee fixă.

obsesív, –ă *adj.* obsedant.
obsígă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) secărea.
obstácol *s. n.* dificultate, impas, impediment, inconvenient, opreliște, piedică, stavilă, (*pop.*) opreală.
obstétric, –ă *adj.* obstetrical.
obstetricál, –ă *adj.* obstetric.
obstetrician, –ă *s. m. f.* ginecolog, mamoș.
obstiná *vb.* (*livr.*) a se încăpățâna, a se îndârji, a persevera.
obstinație *s. f.* (*livr.*) încăpățânare, îndârjire, îndărătnicie.
obstruá *vb.* (*med.*) a astupa.
obstruánt, –ă *adj.* (*med.*) obstructiv, obstructor.
obstruát, –ă *adj.* (*med.*) obliterat.
obstructór, –oáre *adj.* (rar) obstruant.
obstrúcție *s. f.* (*med.*) astupare, înfundare, obliterare, obliterație, ocluziune.
obște *s. f.* **1.** (*înv.; pop.*) colectivitate, comunitate, populație, popor; (*p. ext.*) goată, mulțime, (*înv.*) obștime. **2.** (*înv.; spec.*) chinovie. **3.** (*înv.*) oștească adunare; adnare, consiliu. **4.** asociație, întovărășire.
obștésc, –éască *adj.* **1.** comun, general, colectiv, public. **2.** (*înv.*) *~ească Adunare* = consiliu consultativ. **3.** (*înv.*) unanim.
obștíme *s. f.* (*înv.*) obște.
obturá *vb.* a astupa, a înfunda, a închide.
obturáție *s. f.* astupare, astupat, obturare.
obtúz, –ă *adj.* (*fig.*) redus, mărginit, limitat, opac, încuiat.
obtuzitáte *s. f.* îngustime, opacitate; prostie, tâmpenie.
obține *vb.* a dobândi, a primi, a realiza.
obținere *s. f.* dobândire, primire, repurtare.
ocără *s. f.* (*pop.*) ocărâre; umilire, înfruntare, defăimare, jignire, insultă; rușine, dezonoare, umilință.
ocázie *s. f.* prilej, moment favorabil, împrejurare, circumstanță.
ocazionál, –ă *adj.* accidental.
ocărí *vb.* **1.** (*pop.*) a mustra, a certa, a dojeni. **2.** (*înv.; pop.*) a defăima, a denigra, a calomnia.
ocârmuí *vb.* (*înv.*) a cârmui, a conduce, a guverna, a domni; a administra.
ocârmuíre *s. f.* cârmuire, conducere, guvernare; administrare.
ocârmuitór, –oáre *s. m. f.* cârmuitor.
occidént *s. n.* apus, vest.
occidentál, –ă *adj.* apusean, vestic.
oceán *s. n.* (*înv.*) mare, noian.
oceanicultúră *s. f.* maricultură.
oceanografíe *s. f.* oceanologie.
oceanologíe *s. f.* oceanografie.
oceánă *s. f.* (*iht.*) **1.** babușcă. **2.** roșioară.
ochi I. *s. m.* **1.** văz, vedere. **2.** privire. **3.** (la *pl.*) obraz, față. **4.** *~i păsăruicii* = nu-mă-uita. **5.** *~ul-boului* = (*bot; reg.*) rotil, rotocoale. **6.** *~ul-boului* = (*ornit.*) pitulice. **II.** *s. n.* **1.** copcă. **2.** bulboană. **3.** laț. **4.** verigă, za. **5.** (*bot.*) mugur.
ochí *vb.* **1.** a ținti, (*pop.*) a chiti. **2.** a distinge, a remarca, a observa, a scruta.
ochiós, –oásă *adj.* (*reg.*) frumos, chipeș, arătos.
ochíre *s. f.* privire, ocheadă, ochit.
ochișór *s. m.* (*bot.*) scânteiuță.
ochitór *s. m.* țintaș.
ócină *s. f.* (*înv.; pop.*) moștenire, proprietate.
oclusívă *adj. consoană* ~ (și *s. f.*) = consoană explozivă.
ocluziúne *s. f.* **1.** (*med.*) astupare, obstrucție. **2.** *ocluzie intestinală* = ileus, obstrucție intestinală, încurcătură de mațe.
ocnáș *s. m.* pușcăriaș, osândit.
ócnă *s. f.* **1.** salină. **2.** închisoare, pușcărie, temniță, penitenciar.
ócniță *s. f.* (*pop.*) **1.** firidă, nișă, cotlon. **2.** groapă adâncă; hrubă.
ocól *s. n.* **1.** înconjur, ocolire, ocoliș. **2.** (*fig.*) digresiune. **3.** cotitură, cot; sinuozitate. **4.** împrejmuire, îngrăditură, ulucă, (*înv.*) cuprins. **5.** circumferință, perimetru. **6.** țarc, (*pop.*) obor. **7.** circumscripție silvică.
ocolí *vb.* **1.** a înconjura. **2.** (*pop.*) a cutreiera, a colinda. **3.** (*fig.*) a divaga. **4.** a evita. **5.** a ignora. **6.** (*înv.; pop.*) a împrejmui, a îngrădi. **7.** (*fig.*) a proteja,

a ocroti, a apăra. **8.** (*reg.*) a asedia, a împresura.

acolíre *s. f.* ocol.

ocolíș *s. n.* **1.** ocol, înconjur. **2.** (*fig.*) divagație. **3.** (*înv.*) perimetru, circumferință.

ocrotí *vb.* a apăra, a proteja, a sprijini.

ocrotíre *s. f.* **1.** apărare, protejare, sprijin, ajutor. **2.** adăpost, azil.

ocrotitór, -oáre *adj.* protector, apărător, susținător.

octómbrie *s. m.* brumar, brumărel.

oculíst, -ă *s.. f.* oftamolog.

ocúlt, -ă *adj.* **1.** magic, misterios. **2.** ascuns, criptic, secret, tainic, (*livr.*) sibilic, (*fig.*) nepătruns. **3.** *științe ~e* = astrologia, alchimia, magia, necromanția.

ocupá *vb.* **1.** a cuceri, a stăpâni. **2.** a subjuga, a supune. **3.** a se situa. **4.** a se îndeletnici. **5.** a se interesa, a se îngriji, a se preocupa.

ocupánt, -ă *s. m. f.* cuceritor.

ocupát, -ă *adj.* preocupat, absorbit, prins.

ocupáție *s. f.* **1.** cucerire, ocupare. **2.** îndeletnicire, treabă, activitate; preocupare. **3.** profesiune, slujbă, post.

odagáci *s. m.* (*bot.*) ciuin, săpunariță.

odáie *s. f.* **1.** cameră, (*pop.*) sală, (*reg.*) sobă. **2.** otac.

odalíscă *s. f.* cadână.

odátă *adv.* **1.** cândva, odinioară. **2.** (*pop.*) îndată, imediat. **3.** concomitent, simultan, (*pop.*) deodată.

ódă *s. f.* imn.

odăiță *s. f.* cămăruță.

odăjdii *s. f. pl.* (*bis.*) veșminte.

odgón *s. n.* cablu, parâmă, pălămar.

odicolón *s. n.* (*pop.*) apă de colonie.

odíhnă *s. f.* **1.** repaus, odihnire. **2.** somn. **3.** pace, tihnă, răgaz. **4.** *~ de veci* = moarte; (*p. ext.*) mormânt. **5.** (*constr.*) palier.

odihní *vb.* **1.** a dormi, a se repauza. **2.** a adăposti, a găzdui. **3.** (*înv.*) a se potoli, a se liniști. **4.** a (se) reconforta, a (se) recrea.

odihníre *s. f.* odihnă, repaus, repauzare.

odihnitór, -oáre *adj.* calmant, liniștitor.

odinioáră *adv.* **1.** altădată, odată, demult. **2.** (*înv.*) cândva, vreodată, odată și odată.

odiós, -oásă *adj.* dezgustător, respingător, detestabil, monstruos, oribil, (*livr.*) abominabil.

odoleán *s. m.* (*bot.*) valeriană, (*reg.*) gușa-porumbelului.

odométru *s. n.* podometru.

odontolít *s. n.* tartru dentar.

odór[1] *s. n.* **1.** giuvaier, bijuterie, podoabă. **2.** (*fig.*) persoană prețuită; (*spec.*) copil.

odór[2] *s. n.* (*înv.*) miros, mireasmă, parfum.

odoránt, -ă *adj.* parfumat, mirositor, odorifer.

odorifér, -ă *adj.* (rar) odorant.

odorífic, -ă *adj.* mirositor.

odráslă *s. f.* **1.** copil, progenitură, vlăstar. **2.** coborâtor, descendent, urmaș.

odrăslí *vb.* **1.** a se naște, a se ivi, a crește, a se dezvolta. **2.** (*înv.; pop.*) a înmuguri, a înverzi.

odrăslít, -ă *adj.* **1.** născut, zămislit, ivit; crescut, dezvoltat. **2.** (*înv.; pop.*) înmugurit, înverzit.

of **1.** *interj.* a!, aoleu!, au!, o!, oh!, vai!, (*pop.*) văleu!, (*reg.*) tulai. **2.** *s. n.* oftat, suspin.

ofensá *vb.* **1.** a insulta, a jigni, a umili, a vexa. **2.** (*fam.*) a se ofusca.

ofensánt, -ă *adj.* (rar) ofensator.

ofensáre *s. f.* insultare, jignire; supărare.

ofensatór, -oáre *adj.* insultător, jignitor, injurios.

ofénsă *s. f.* insultă, jignire, injurie, (*livr.*) ultraj, (*pop.*) hulă, (*fig.*) atingere, lezare.

oferí *vb.* **1.** a da, a furniza, a procura. **2.** (*fig.*) a înfățișa, a arăta, a etala, a prezenta.

oficiá *vb.* **1.** (*bis.*) a celebra, a sluji. **2.** a celebra, a sărbători.

oficiál, -ă *adj.* **1.** cârmuitor, conducător, guvernamental. **2.** legal. **3.** (*fig.*) solemn, formal, stereotip.

oficialitáte *s. f.* (la *pl.*) autorități.

oficializá *vb.* a consfinți, a legaliza.

oficiére *s. f.* celebrare.

oficinál, -ă *adj.* farmaceutic.

oficiu *s. n.* **1.** datorie, îndatorire, obligație, sarcină; funcție, slujbă. **2.** (la *pl.*) ajutor, serviciu, înlesnire. **3.** (*bis.*) ceremonie, slujbă.

ofidián *s. m.* (*zool.*) șarpe.

ofilí *vb.* **1.** a se vesteji, a se îngălbeni, a păli. **2.** (*fig.*) a se fana, a se trece, a se vlăgui.

ofilít, -ă *adj.* **1.** vestejit, pălit, îngălbenit. **2.** (*fig.*) palid, tras, trecut; slab, istovit.

ofiografíe *s. f.* ofiologie.

ofiologíe *s. f.* ofiografie.

ofrándă *s. f.* (*bis.*) dar, jertfă, prinos, sacrificiu.

oftá *vb.* a suspina.

oftalmológ, -ă *s. m. f.* oculist.

oftáre *s. f.* oftat, suspin.

oftát *s. n.* suspin, oftătură, oftare.

oftătúră *s. f.* oftat.

ofticá *vb.* **1.** a (se) tuberculiza. **2.** (*fig.*) a (se) chinui, a (se) supăra, a (se) amărî.

ofticát, -ă *adj.* **1.** (*pop.*) tuberculos. **2.** (*fig.*) amărât, chinuit.

óftică *s. f.* (*pop.*) tuberculoză pulmonară; ftizie.

ofticós, -oásă *adj.* **1.** tuberculos, tebecist, ftizic, atacat. **2.** (*fig.*) slab, anemic. **3.** (*fam.*) invidios.

ofuscá *vb.* (*fam.*) a se supăra, a se ofensa.

ofuscát, -ă *adj.* (*fam.*) jignit, supărat, ofensat.

ogivál, -ă *adj. stil ~* = stil gotic.

oglíndă *s. f.* **1.** (*reg.*) căutătoare. **2.** (*fig.*) icoană, imagine, tablou.

oglindí *vb.* **1.** a se proiecta, a se răsfrânge, a se reflecta. **2.** a înfățișa, a se reflecta, a reprezenta.

oglindíre *s. f.* reflectare.

oglindúță *s. f.* oglinjoară.

oglinjoáră *s. f.* oglinduță.

ogór *s. n.* **1.** câmp, țarină, (*pop.*) glie, (*înv.*) agru. **2.** arătură, țarină, lan. **3.** pârloagă, (*reg.*) mejdină. **4.** *~ negru* = teren arat.

ogorí *vb.* (*spec.*) a ara.

ográdă *s. f.* **1.** curte, bătătură, (*reg.*) arman, batiște, ocol, arie. **2.** (*reg.*) grădină, livadă.

ogúr *s. n.* (*înv.*) prevestire, semn (bun); noroc.

oídium *s. n.* făinare.

oiér *s. m.* **1.** păstor, cioban, (*reg.*) păcurar. **2.** (*astron.; art.*) Lira.

oierít *s. n.* păstorit, oierie, păstorire.

oișoáră *s. f.* oiță.

óiște *s. f.* **1.** proțap, (*reg.*) rudă, tânjală. **2.** pârghie, drug, proțap.

oiță *s. f.* **1.** (*pop.*) oișoară. **2.** (*bot.*) (*reg.*) dediței-de-pădure. **3.** (*bot.*) (*reg.*) floarea-Paștelui.

olác (*înv.*) **1.** *s. m.* sol, ștafetă, mesager, olăcar. **2.** *s. n.* poștă. **3.** *s. n.* poștalion, diligență.

oláltă *adv.* împreună, laolaltă.

olán *s. n.* (*reg.*) oală, scoc.

olandéz, -ă *s. m. f., adj.* neerlandez.

olát *s. n.* (*înv.*) **1.** provincie, regiune, ținut, teritoriu. **2.** moșie; gospodărie; clădire, acareturi.

olăcár *s. n.* (*înv.*) olac, curier.

olărie *s. f.* olărit.

olărít *s. n.* olărie.

oleácă *adv.* (*pop.*) puțin, nițel, câtva.

oleínă *s. f.* (*chim.*) alchenă.

oleodúc *s. n.* pipe-line (pr. *paip-lain*).

olfácție *s. f.* (*livr.*) miros.

oligofrenie *s. f.* înapoiere mintală.

olimpiádă *s. f.* jocuri olimpice.

olimpián, -ă *adj.* (*fig.*) **1.** maiestuos, măreț, impunător. **2.** senin.

olímpic, -ă *adj. jocuri ~ce* = olimpiadă.

oliv *adj. invar.* galben-verzui; măsliniu.

olivă *s. f.* (*înv.; reg.*) măslină.

olivínă *s. f.* (*min.*) peridot.

olm *s. n.* (*înv.*) miros, mireasmă.

ológ, oloágă *adj.* **1.** scholod, (*fam.*) șontorog. **2.** beteag, paralizat.

ologeálă *s. f.* ologire.

ologí *vb.* a (se) schilodi.

ologíre *s. f.* ologeală.

olográf, -ă *adj.* autograf.

olói *s. n.* (*înv.; pop.*) ulei.
olteán **1.** *s. m. f.* (*fam.*) juvete. **2.** *adj.* oltenesc.
oltenésc, -eáscă *adj.* oltean.
olúm *s. n.* (*reg.*) îngrăditură, țarc.
olúț *s. n.* ulcică.
om *s. m.* **1.** chip, față, figură, individ, ins, persoană, (*pop.*) creștin, suflet. **2.** cap, individ, ins, (*fig.*) căciulă. **3.** ~ *de serviciu* = servitor, slugă, (*livr.*) serv, (*înv.*) poslușnic. **4.** ~ *de știință* = cercetător. **5.** (la *pl.*) lume. **6.** muritor, pământean. **7.** bărbat; soț. **8.** (la *sg.*) cineva, oricine.
omág *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) mărul-lupului, mierea-ursului.
omagiá *vb.* a cinsti, a elogia, a glorifica, a lăuda, a mări, a preamări.
omágiu *s. n.* cinstire, elogiu, laudă, preamărire, proslăvire, venerație.
omắt *s. n.* (*pop.*) zăpadă, nea.
omătúțe *s. f. pl.* (*reg.*) ghiocei-mari.
ombilíc *s. n.* buric.
omenésc, -éască *adj.* **1.** uman, (*pop.*) creștinesc. **2.** *așezare ~ească* = sat, comună, oraș. **3.** pământesc.
omenéște *adv.* cumsecade.
omení *vb.* **1.** (*pop.*) a ospăta, a cinsti. **3.** a cinsti, a onora, a slăvi.
omenie *s. f.* renume, cinste.
omenire *s. f.* **1.** lume, umanitate. **2.** lume, public.
omenós, -oásă *adj.* blând, bun, cumsecade, îngăduitor, înțelegător.
omeți *vb.* (*reg.*) **1.** a (se) înzăpezi. **2.** a viscoli.
omilíe *s. f.* predică.
omís, -ă *adj.* neamintit.
omisiúne *s. f.* lipsă, scăpare, lacună, omitere.
omíte *vb.* **1.** a scăpa. **2.** a neglija, a uita. **3.** a ignora, a nesocoti.
omlétă *s. f.* jumări, (*reg.*) papară.
omnipotént, -ă *adj.* (*livr.*) atotputernic.
omnipoténță *s. f.* (*livr.*) atotputernicie.
omniprezénță *s. f.* (*livr.*) ubicuitate.
omniscént, -ă *adj.* (*livr.*) atotștiutor.
omniscénță *s. f.* știință, cunoștință universală.
omnivór, -ă *adj.* (rar) pantofag.
omogén, -ă *adj.* uniform, nediferențiat.
omogenitáte *s. f.* coerență.
omogenizá *vb.* a egaliza, a uniformiza.
omológ, -oágă *adj.* asemănător, similar.
omologá *vb.* a aproba.
omoplát *s. m.* spată, scapulă.
omór *s. n.* crimă, omucidere, asasinat, (*livr.*) homicid.
omoráre *s. f.* ucidere, omor; moarte.
omorắt, -ă *adj.* ucis, mort.
omorâtór, -oáre **1.** *adj.* ucigător, ucigaș. **2.** *adj.* (*fig.*) chinuitor. **3.** *s. m. f.* ucigaș, asasin, criminal, (*livr.*) homicid.
omorí *vb.* **1.** a ucide, a sasina, a achita, a suprima. **2.** a se sinucide. **3.** (*fig.*) a distruge, a nimici. **4.** (*fig.*) a chinui.
omucídere *s. f.* omor, crimă, asasinat.
omușór **1.** *s. m.* omuleț. **2.** *s. n.* luetă, uvulă, (*reg.*) gușter.
onanie *s. f.* masturbație, onanism, (*înv.*) malahie.
onanísm *s. n.* onanie.
oncogén, -ă *adj.* cancerigen.
oncologíe *s. f.* cancerologie.
onctuós, -oásă *adj.* **1.** unsuros, gras, uleios. **2.** (*fig.*) mieros, insinuant; prefăcut.
ondátră *s. f.* (*zool.*) bizam.
ondulá *vb.* **1.** a se undui. **2.** a șerpui, a se arcui. **3.** a (se) bucla, a (se) cârlionța, a se încla.
onduláre *s. f.* **1.** unduire; șerpuire. **2.** buclare, ondulație.
ondulát, -ă *adj.* **1.** sinuos, șerpuitor. **2.** vălurit. **3.** buclat, înclat, creț.
ondulắție *s. f.* **1.** ondulare. **2.** (*concr.*) buclă, cută; onduleu.
onduléu *s. n.* ondulație.
onerós, -oásă *adj.* împovărător, apăsător, copleșitor, dezavantajos, necinstit.
onést, -ă *adj.* cinstit, corect, incoruptibil, integru, leal, (*livr.*) prob, (*fig.*) nepătat.
onestitáte *s. f.* cinste, corectitudine, integritate, lealitate, (*livr.*) probitate.

ongléu *s. n.* (*poligr.*) falț.
oníric, -ă *adj.* halucinant, delirant.
oníx *s. n.* piatră semiprețioasă.
oníxis *s. n.* (*med.*) unghie incarnată.
onoáre *s. f.* **1.** probitate, corectitudine; demnitate, cinste. **2.** reputație, prestigiu, faimă, vază, respect. **3.** favoare, cinste. **4.** (la *pl.*) ranguri, demnități.
onomástic, -ă *adj. zi ~ă* (*s. f.*) = ziua numelui.
onomatopée *s. f.* cuvânt imitativ.
onorá *vb.* **1.** a cinsti, a respecta, a aprecia. **2.** a retribui, a remunera, a plăti.
onorábil, -ă *adj.* cinstit, stimabil, respectabil.
onorabilitáte *s. f.* cinste, corectitudine, respectabilitate.
onorát, -ă *adj.* stimat, respectat.
óntic, -ă *adj.* (*livr.*) ontologic.
ontogenéză *s. f.* ontogenie.
ontogenie *s. f.* ontogeneză.
ontológic, -ă *adj.* ontic.
ontologíe *s. f.* teoria existenței.
oogenéză *s. f.* ovogeneză.
op *s. n.* (*livr.*) operă, carte, lucrare, scriere.
opác, -ă *adj.* **1.** netransparent, nestrăveziu. **2.** întunecat. **3.** (*fig.*) mărginit, îngust, obtuz.
opalescént, -ă *adj.* opalin; lăptos.
opalín, -ă *adj.* opalescent.
opăreálă *s. f.* **1.** opărire. **2.** (*med.*) intertrigo.
opărí *vb.* **1.** a fierbe. **2.** a se încinge. **3.** a se ofili.
opărire *s. f.* opăreală.
opărít, -ă *adj.* (*fig.*) supărat, fiert, plouat.
opăritúră *s. f.* opăreală.
operá *vb.* **1.** a realiza, a face, a înfăptui, a efectua. **2.** (*med.*) a tăia.
operánt, -ă *adj.* eficace, eficient, operativ.
operativ, -ă *adj.* eficace, eficient, operant.
operativitáte *s. f.* eficacitate.
operatór, -oáre **1.** *s. m. f.* chirurg. **2.** *s. m.* (*filoz.*) conectiv.
operatóriu, -ie *adj.* chirurgical.
operáție *s. f.* **1.** acțiune, lucrare. **2.** intervenție chirurgicală. **3.** (*mat.*) calcul, socoteală.
operațiónál, -ă *adj.* folositor.
óperă *s. f.* **1.** lucrare, faptă. **2.** creație (artistică), realizare. **3.** ~ *dramatică* = piesă, lucrare dramatică. **4.** lucrare, scriere, text, (*livr.*) op.
opiná *vb.* a considera, a socoti, a crede, a chibzui, a aprecia.
opincár *s. m.* (*fam.*) țăran, sătean.
opíncă *s. f.* (*fig.*) țărănime.
opínie *s. f.* părere, judecată, idee.
opinteálă *s. f.* efort, opintire.
opintí *vb.* **1.** a se sforța, a se forța. **2.** a se încorda.
opintíc *s. m.* (*bot.*) ghebe.
opintíre *s. f.* sforțare, efort.
ópis *s. n.* (*înv.*) registru, indice, inventar.
ópiu *s. n.* afion, meconiu.
opleán *s. n.* (*tehn.*) slai.
oploșí *vb.* **1.** a se aciua, a se pripăși. **2.** a găzdui, a adăposti. **3.** a proteja, a căpătui.
oploșít, -ă *adj.* pripășit, ascuns.
oponént, -ă *s. m. f.* opozant.
oportún, -ă *adj.* potrivit, indicat, adecvat, nimerit, favorabil, binevenit, propice, (*livr.*) pertinent.
oportunitáte *s. f.* prilej favorabil.
opoterapíe *s. f.* organoterapie.
opozánt, -ă *s. m. f.* oponent.
opozít, -ă *adj.* (*înv.*) opus, contrar.
opozíție *s. f.* **1.** deosebire, contrast. **2.** împotrivire, opunere, rezistență.
opoziționist, -ă *adj.* opus, contrar.
opréliște *s. f.* interdicție, prohibiție; (*p. ext.*) piedică, obstacol; stavilă.
opresiúne *s. f.* **1.** asuprire, oprimare, împilare. **2.** (*fig.*) descurajare, deprimare.
opresív, -ă *adj.* asupritor, opresiv, prigonitor, (*fig.*) apăsător.
opresór, -oáre *adj., s. m. f.* asupritor, opresiv.
oprí *vb.* **1.** a stăvili, a curma. **2.** a conteni, a înceta, a stagna. **3.** a poposi,

a zăbovi. **4.** a sechestra, a aresta. **5.** a interzice. **6.** a se stăpâni, a se înfrâna.

oprimá *vb.* a asupri, a împila, a exploata.

oprimáre *s. f.* asuprire, împilare, exploatare, opresiune.

oprimát, -ă *adj.* asuprit, împilat, exploatat, oropsit, prigonit, (*pop.*) obidit.

oprire *s. f.* **1.** staționare, stagnare, oprit[1]. **2.** stație, popas. **3.** reținere. **4.** (*înv.*) interdicție, prohibiție, piedică, opreliște.

oprit[1] *s. n.* oprire.

oprit[2], -ă *adj.* interzis, rezervat.

opritoáre *s. f.* **1.** piedică, (*reg.*) tărșă. **2.** (*reg.*) stăvilar, zăgaz, dig, baraj.

opritúră *s. f.* (*reg.*) branițe.

opróbriu *s. f.* dispreț, blam.

optá *vb.* a alege.

óptică *s. f.* (*fig.*) mentalitate, concepție, punct de vedere.

óptim, -ă *adj.* excelent.

optimísm *s. n.* încredere.

optocuplór *s. n.* (*electron.*) cuplor optic.

opționál, -ă *adj.* facultativ.

opțiúne *s. f.* alegere.

opulént, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** bogat, îmbelșugat, abundent. **2.** voluminos, planturos.

opulénță *s. f.* (*livr.*) bogăție, belșug, abundență.

opúne *vb.* **1.** a se împotrivi, a se încontra. **2.** a se înfrunta, (*fig.*) a se ciocni.

opúnere *s. f.* împotrivire, zădărnicie; (*p. ext.*) opoziție.

opús, -ă *adj.* contrar, potrivnic.

opúscul *s. n.* broșură.

or *conj.* **1.** dar, însă. **2.** deci, așadar.

orácol *s. n.* prevestire, prezicere, profeție, prorocie, (*livr.*) predicțiune, (*înv.*) prezisă.

orajós, -oásă *adj.* (*fig.*) agitat.

orál, -ă *adj.* **1.** bucal. **2.** vorbit. **3.** verbal.

oranist *s. n.* (*bis.*) baldachin.

oránj *adj. invar., s. n.* (*livr.*) portocaliu.

oráș *s. n.* **1.** (*livr.*) urbe. **2.** centru.

orátor *s. m.* retor.

oratorie *s. f.* elocvență, retorică, oratorism.

oratorísm *s. n.* (rar) oratorie.

oratóriu *s. n.* cantată.

oratóriu, -ie *adj.* (*înv.*) oratoric.

orație *s. f.* **1.** (*pop.*) conăcărie. **2.** (*livr.*) felicitare, urare. **3.** ~ *funebră* = discurs funebru.

óră *s. f.* **1.** ceas. **2.** clipă, moment. **3.** lecție, curs.

orăstică *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) măzăriche neagră.

orășenizá *vb.* a se urbaniza.

orătánie *s. f.* pasăre de curte, (*reg.*) galiță.

orândáș *s. m.* (*înv.; reg.*) **1.** cârciumar. **2.** arendaș.

orândă *s. f.* (*înv.; reg.*) **1.** cârciumă; han. **2** arendă.

orânduí *vb.* **1.** a (se) aranja. **2.** a numi, a desemna; a învesti. **3.** (*înv.; pop.*) a decide, a fixa, a stabili. **4.** a porunci, a ordona.

orânduiálă *s. f.* **1.** rânduială, ordine, întocmire, organizare. **2.** (*înv.*) hotărâre, dispoziție, ordin.

orânduíre *s. f.* **1.** aranjare, repartizare, clasare. **2.** întocmire, organizare, stabilire. **3.** învestire. **4.** (*înv.; reg.*) hotărâre, dispoziție, decizie, ordin, poruncă. **5.** formație, sistem. **6.** regim, sistem, societate.

orânduít, -ă *adj.* **1.** aranjat, rânduit. **2.** (*înv.*) împuternicit, învestit. **3.** (*înv.*) stabilit, fixat, hotărât, destinat.

orânduitór, -oáre *s. m. f.* (*înv.*) organizator.

orb[1] *s. n.* ~*ul găinilor* (sau *găinii*) = (*pop.*) cecitate nocturnă; miopie.

orb[2], oárbă **1.** *adj., s. m. f.* nevăzător, (*pop.*) chior. **2.** *adj.* întunecat, întunecos. **3.** (*fig.*) fioros.

orbálț **1.** *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **a)** iarba-sfântului-Cristofor; iarba-tâlharului; **b)** silnică. **2.** *s. n.* (*med.*) (*pop.*) erizipel, brâncă.

orbeálă *s. f.* (*reg.*) orbire.

orbecăí *vb.* a dibui, a bâjbâi, a orbeca, a pipăi.

orbéște *adv.* necontrolat, nebunește, prostește, pătimaș.

orbéț, orbeáță **1.** *adj., s. m. f.* cerșetor (orb). **2.** *s. m.* (*zool.*) (*pop.*) cățelul-pământului.

orbí *vb.* **1.** (*pop.*) a chiorî. **2.** (*fig.*) a minți, a înșela.

orbiculár, -ă *adj.* (*livr.*) rotund, globular, sferic.

orbíe *s. f.* (*pop.; fig.*) inconștiență, orbire.

orbíre *s. f.* **1.** (*med.*) cecitate. **2.** (*fig.*) rătăcire, inconștiență.

orbít, -ă *adj.* (*fig.*) **1.** înebunit, zăpăcit. **2.** fermecat, fascinat, uluit.

orbítă *s. f.* **1.** (*astron.*) (rar) cerc, (*înv.; pop.*) crug. **2.** (*anat.*) (*pop.*) găvan.

orbitór, -oáre *adj.* (*fig.*) uluitor.

orc *s. m.* (rar) infern.

orcán *s. n.* (*înv.*) uragan.

orceág *s. n.* (*bot.; reg.*) arpagic, ceapă de sămânță.

orchestrá *vb.* a instrumenta.

orchestránt, -ă *s. m. f.* instrumentist.

orchestráre *s. f.* instrumentație, orchestrație.

orchestrátie *s. f.* instrumentație, orchestrare.

órdie *s. f.* (*înv.*) **1.** hoardă, armată, oaste; tabără militară. **2.** gloată.

órdin *s. n.* **1.** dispoziție, hotărâre, poruncă, comandă. **2.** ~ *de serviciu* = delegație. **3.** ~ *călugăresc* = congregație. **4.** rang, categorie. **5.** (*fin.*) ordonanță. **6.** decorație.

ordinár, -ă *adj.* **1.** obișnuit, normal. **2.** comun, banal, mediocru, (*înv.*) prost. **3.** vulgar, grosolan, josnic.

ordinatór *s. n.* **1.** calculator electronic, computer. **2.** ~ *familial* = computer familial.

órdine *s. f.* **1.** organizare, înșiruire, rând, rânduire, orânduială. **2.** regulă, rânduială, socoteală. **3.** succesiune.

ordoná *vb.* **1.** a clasa, a aranja, a grupa. **2.** a porunci, a comanda; a cere, a pretinde, a dispune. **3.** a organiza, a sistematiza, a structura. **4.** a (se) alinia, a (se) înșira.

ordonánță *s. f.* **1.** ordin. **2.** (*înv.*) rețetă medicală. **3.** hotărâre, sentință judecătorească.

ordonát, -ă *adj.* **1.** aranjat, dichisit. **2.** disciplinat, echilibrat, regulat.

ordúră *s. f.* **1.** murdărie. **2.** (*fig.*) obscenitate.

orduriér, -ă *adj.* (rar) murdar, obscen.

oreión *s. n.* parotidită epidemică.

orelíst, -ă *adj.* otorinolaringolog.

orésniță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) fasolică, măzărică, sângele-voinicului.

oréz *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) rișcașă.

orfán, -ă *adj.* sărman, (*înv.*) orfelin.

orfelín, -ă *adj.* (*înv.*) orfan.

orfelínát *s. n.* azil.

orfévru *s. m.* (*livr.*) aurar, bijutier.

orgán[1] *s. n.* **1.** gură; (*p. ext.*) voce, glas. **2.** (*fig.*) exponent, reprezentant, mijlocitor. **3.** autoritate, for. **4.** publicație, ziar, revistă. **5.** ~ *genital* = sex.

orgán[2] *s. n.* (*înv.*) **1.** harpă, lură. **2.** orgă.

orgánic, -ă *adj.* **1.** organizat, unitar, indisolubil, inseparabil. **2.** esențial, lăuntric, intrinsec. **3.** fundamental. **4.** somatic, psihologic.

organigrámă *s. f.* **1.** schemă. **2.** (*cib.*) diagramă logică.

organísm *s. n.* **1.** corp uman, ființă. **2.** (*fig.*) organizație.

organizá *vb.* **1.** a alcătui, a constitui, a crea, a forma. **2.** a aranja, a orândui, a sistematiza.

organizáre *s. f.* **1.** disciplină, ordine. **2.** alcătuire.

organizáție *s. f.* rânduială, alcătuire.

organoterapíe *s. f.* opoterapie.

orgelét *s. n.* urcior.

orgiác, -ă *adj.* (*livr.*) orgiastic.

orgiástic, -ă *adj.* (*livr.*) orgiac; (*fig.*) extraordinar.

orgíe *s. f.* desfrâu, dezmăț, (*livr.*) bacanală, luxură.

orgolióș, -oásă *adj.* vanitos, mândru, încrezut, trufaș, îngâmfat, fudul, infatuat, megaloman, (*livr.*) prezumțios, (*fig.*) bățos.

orgóliu *s. n.* mândrie, îngâmfare, vani-

tate, trufie, (*livr.*) fatuitate, morgă, (*fam.*) ifos, țâfnă.

ori 1. *conj.* fie, sau. 2. *adv.* (*pop.*) oare, poate.

oríbil, -ă *adj.* 1. îngrozitor, hidos, groaznic, respingător, scârbos, (*livr.*) imund. 2. abominabil, îngrozitor, macabru, monstruos, terifiant.

oricáre *pron. nehot.* indiferent, fiecare, orișicare.

oricând *adv.* totdeauna, orișicând.

oricúm *adv.* orișicum, fiecum.

oriént *s. n.* est, răsărit, (*pop.*) soare-răsare, (*înv.*) ost.

orientá *vb.* 1. a se îndrepta, a merge, a pleca, a porni. 2. (*fig.*) a îndruma, a dirija, a ghida. 3. a se conduce, a se călăuzi.

orientál, -ă 1. *adj.* estic, răsăritean, (*înv.*) ostic; (*p. restr.*) turcesc. 2. *s. m. f.* turc.

orientalísm *s. n.* orientalistică.

orientáre *s. f.* 1. direcție, sens. 2. (*fig.*) tendință, înclinare, convingere, idee, opinie, părere, vedere.

orientatív, -ă *adj.* informativ.

orificiu *s. n.* deschizătură, deschidere, gaură, (*livr.*) apertură, (*reg.*) bortă.

originál, -ă 1. *adj.* 1. autentic, necopiat, netradus. 2. adevărat, nefalsificat, veritabil. 3. nou, inedit, personal. 4. neobișnuit, ciudat, bizar; excentric, extravagant, fantezist. II. *s. n.* arhetip.

originalitáte *s. f.* 1. inedit, noutate. 2. personalitate. 3. individualitate. 4. ciudățenie, excentricitate, extravaganță, fantezie.

originár, -ă *adj.* inițial, primitiv, primordial.

orígine *s. f.* 1. început, proveniență; izvor, obârșie. 2. geneză, (*livr.*) matrice. 3. (*lingv.*) etimologie. 4. ascendență, obârșie.

oripilá *vb.* (*livr.*) 1. a îngrozi, a înfiora. 2. a exaspera, a irita.

oripilánt, -ă *adj.* îngrozitor, înfiorător; agasant.

orișicáre *pron. nehot.* oricare.

orișicând *adv.* oricând, totdeauna.

orișicúm *adv.* oricum, fiecum.

orișiúnde *adv.* oriunde, pretutindeni.

oriúnde *adv.* pretutindeni, orișiunde.

orizónt *s. n.* 1. zare, (*pop.*) poala cerului. 2. (*fig.*) perspectivă; capacitate, nivel intelectual. 3. fundal. 4. cicloramă. 5. (*geol.*) strat.

orná *vb.* a împodobi, a decora, a ornamenta, a înfrumuseța.

ornamént *s. n.* 1. decor, decorație, ornamentație, podoabă, (*pop.*) împodobire. 2. (rar) distincție, însemn, decorație.

ornamentá *vb.* a împodobi, a decora, a orna, a pavoaza.

ornamentál, -ă *adj.* decorativ.

ornamentáre *s. f.* împodobire, înfrumusețare, ornare, pavoazare.

ornamentáție *s. f.* decor, decorație, ornament, podoabă.

ornaméntică *s. f.* artă aplicată, artă decorativă.

ornáre *s. f.* împodobire, decorare, decorație, înfrumusețare, pavoazare.

ornát[1] *s. n.* (*înv.*) veșmânt; (la *pl.*) odăjdii.

ornát[2], **-ă** *adj.* împodobit, decorat.

órnic *s. n.* (*înv.*) orologiu, pendulă.

ornicărie *s. f.* (*înv.*) ceasornicărie.

ornitoptér *s. n.* ortopter.

oroáre *s. f.* 1. aversiune, scârbă, dezgust, repulsie, greață, silă, (*livr.*) repugnanță, (*pop.; fam.*) lehamite. 2. grozăvie, monstruozitate, atrocitate.

orogenétic, -ă *adj.* orogenic.

orogenéză *s. f.* orogenie.

orogenie *s. f.* orogeneză.

orologerie *s. f.* (*înv.*) ceasornicărie.

orológiu *s. n.* (*înv.; reg.*) ornic.

oropsí *vb.* 1. a asupri, a urgisi, a prigoni, a persecuta. 2. (*pop.*) a izgoni, a alunga. 3. a părăsi. 4. (*înv.; reg.*) a certa, a ocărî, a blestema.

oropsít, -ă *adj.* 1. asuprit, prigonit, chinuit. 2. sărman, prăpădit, nenorocit. 3. uitat, părăsit.

ort *s. n.* (*reg.*) abataj.

ortác *s. m.* (*reg.*) 1. tovarăș; camarad; (*p. ext.*) prieten. 2. (glumeț) iubit, drăguț. 3. asociat, părtaș.

ortăcí *vb.* (*reg.*) a se întovărăși, a se asocia.

orticón *s. n.* (*tehn.*) orticonoscop.

orticonoscóp *s. n.* (*tehn.*) orticon.

ortocláz *s. n.* (*min.*) ortoză.

ortodóx, -ă 1. *adj.* (*reg.*) românesc, (*înv.*) pravoslav, pravoslavnic. 2. *adj., s. m. f.* greco-oriental.

ortodoxíe *s. f.* ortodoxism.

ortodoxísm *s. n.* ortodoxie.

ortogonál, -ă *adj.* perpendicular.

ortomán, -ă *adj.* (*pop.*) 1. bogat. 2. chipeș, viteaz, mândru. 3. focos, sprinten, iute.

ortomănésc, -eáscă *adj.* (*pop.*) haiducesc.

ortomănește *adv.* (*pop.*) voinicește.

ortopéd, -ă *s. m. f.* ortopedist.

ortopedíst, -ă *s. m. f.* ortoped.

ortoptér *s. n.* (*aeron.*) ornitopter.

ortoscópic, -ă *adj.* rectiliniar.

ortóză *s. f.* (*min.*) ortoclaz.

orzár *s. n.* orzărie.

orzoáică *s. f.* (*bot.*) 1. orzoaie. 2. *~-de-baltă* = (*reg.*) sărmuliță.

orzoáie *s. f.* (*reg.*) orzoaică.

os *s. n.* 1. ciolan, (*reg.*) ciont. 2. *~ sternal* = stern. 3. (*fig.*) neam, familie, viță. 4. (*bot.*) *~ul-iepurelui* = (*reg.*) dârmotin, sudoarea-calului.

osaná *interj.* laudă! mărire! slavă!

osanále *s. f. pl.* aclamații, ovații.

osatúră *s. f.* 1. schelet, sistem osos. 2. structură. 3. (*fig.*) structură, alcătuire.

osândă *s. f.* (*pop.*) 1. condamnare, pedeapsă, (*livr.*) penitență, (*înv.*) certare, judecată. 2. (*fig.*) blestem, pacoste, nenorocire, urgie.

osândí *vb.* (*pop.*) 1. a condamna, a pedepsi, (*înv.*) a judeca. 2. a dezaproba, a înfiera, a critica, a judeca. 3. a sili, a obliga, a forța; a constrânge.

osândíre *s. f.* 1. condamnare, pedepsire. 2. (*înv.*) necaz, suferință.

osândít, -ă *adj.* (*pop.*) 1. condamnat, pedepsit. 2. blestemat; nenorocit, năpăstuit.

osânză *s. f.* 1. grăsime. 2. (*fig.*) bunăstare, avere, bogăție.

osârdie *s. f.* (*pop.*) ardoare, zel, râvnă, sârguință.

oscilá *vb.* 1. a (se) legăna, a (se) balansa, a pendula. 2. (*fig.*) a șovăi, a ezita, a fluctua, a pregeta.

oscilánt, -ă *adj.* 1. oscilatoriu, pendular. 2. (*fig.*) șovăitor, ezitant; fluctuant, variabil.

oscilăre *s. f.* 1. balansare, clătinare, legănare, pendulare. 2. (*fig.*) șovăială, ezitare; fluctuație.

oscilație *s. f.* 1. vibrație, pendulare, oscilare. 2. (*fig.*) nehotărâre, șovăială; fluctuație.

osebí *vb.* 1. (*înv.; pop.*) a (se) diferenția, a (se) deosebi. 2. (*înv.; pop.*) a (se) despărți, a (se) separa; a (se) divide. 3. (*înv.*) a excepta.

osebíre *s. f.* (*înv.; pop.*) deosebire, diferență; (*p. ext.*) inegalitate.

osebít, -ă *adj.* (*înv.; pop.*) 1. deosebit, diferit. 2. ales, remarcabil.

oseminte *s. n. pl.* (*înv.*) mădulare.

osificá *vb.* (*fig.*) a se împietri.

osificáre *s. f.* osteogenezâ, osificație.

osificáție *s. f.* osificare.

osmán, -ă (*înv.*) 1. *s. m. f.* turc. 2. *adj.* turcesc.

osmanlâu, -ie (*înv.*) 1. *s. m. f.* turc. 2. *adj.* turcesc.

osmóză *s. f.* (*fig.*) întrepătrundere, penetrare.

osós, osoásă *adj.* 1. *sistem ~* = schelet. 2. ciolănos; (*p. ext.*) uscățiv, slab.

ospătá *vb.* 1. a trata, a cinsti, (*pop.*) a omeni. 2. (*înv.; pop.*) a mânca; (*p. ext.*) a petrece, a benchetui.

ospătár *s. m.* 1. chelner. 2. (*înv.*) birtaș, hangiu.

ospătărí̦ță *s. f.* 1. chelneriță. 2. (*înv.*) hangiță.

ospăț *s. n.* 1. ospățic, banchet. 2. masă, praznic.

ospețíe *s. f.* 1. ospitalitate. 2. (rar) ospăț.

ospíciu *s. n.* casă de nebuni; balamuc.

ospitalíer, -ă *adj.* primitor.

ost *s. n.* (*înv.*) est, răsărit.

ostáș *s. m.* **1.** oștean, soldat; militar, (*reg.*) cătană. **2.** (*fig.*) militant, luptător.
ostășésc, -éască *adj.* cazon, militar, milităresc, soldățesc, (*pop.*) cătănesc.
ostășéște *adv.* militărește, soldățește, (*reg.*) cătănește.
ostăși *vb.* (*înv.*) a se războ.
ostășie *s. f.* (*înv.*) **1.** militărie. **2.** oștire, armată. **3.** virtute ostășească, vitejie.
ostășíme *s. f.* (rar) soldățime.
osteneálă *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** oboseală, istovire, extenuare. **2.** efort, trudă, străduință, (*livr.*) travaliu.
ostení *vb.* **1.** a obosi. **2.** a se strădui, a se trudi.
ostenít, -ă *adj.* (*înv.; pop.*) obosit, trudit, istovit, extenuat.
ostenitór, -oáre *adj.* (*înv.; pop.*) **1.** obositor, istovitor; (*p. ext.*) anevoios, greu, dificil. **2.** muncitor, truditor.
ostentatív, -ă *adj.* demonstrativ, provocator.
osteofít *s. n.* cioc de papagal.
osteogenéză *s. f.* osificare.
osteolít *s. n.* os fosil.
óstic, -ă *adj.* estic, oriental, răsăritean.
óstie *s. f.* azimă.
ostíl, -ă *adj.* **1.** dușmănos, vrăjmaș, inamic, neprietenos, potrivnic. **2.** nefavorabil.
ostilitáte *s. f.* **1.** dușmănie, vrăjmășie, (*livr.*) inimiciție. **2.** antipatie, aversiune, repulsie, resentiment. **3.** (la *pl.*) stare de război.
ostoí *vb.* (*înv.; pop.*) **1.** a (se) potoli, a (se) domoli, a se calma. **2.** a înceta, a se opri; a se termina.
ostoíre *s. f.* (*înv.; pop.*) alinare, potolire, domolire, calmare.
ostrácă *s. f.* (*înv.*) scoică, stridie.
ostracísm *s. n.* persecuție, ostracizare.
ostracizá *vb.* a proscrie; a exclude, a exila; a persecuta.
ostréț *s. n.* **1.** zăbrea; (*p. ext.*) îngrăditură, gard. **2.** (*spec.*) împletitură, leasă.
oșteán *s. m.* (*înv.; pop.*) soldat, militar, ostaș, (*reg.*) cătană.
oștenésc, -éască *adj.* (*înv.*) ostășesc, milităresc.
oștí *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) lupta, a (se) război.
oștíme *s. f.* (*înv.*) **1.** oștire. **2.** mulțime, gloată.
oștíre *s. f.* (*pop.*) armată, oaste, oștime, trupe, (*înv.; reg.*) armadă, (*fig.*) sabie.
otác *s. n.* (*reg.*) odaie.
otomán, -ă **1.** *s. m. f.* turc. **2.** *adj.* turcesc.
otománă *s. f.* (*înv.*) canapea ovală, sofa.
ótova *adj. invar.* **1.** uniform, neted, drept, egal. **2.** (*fig.*) monoton.
otrávă *s. f.* **1.** venin. **2.** (*fig.*) amărăciune, răutate, venin.
otrățél *s. m.* (*bot.*) roibă.
otrăví *vb.* **1.** a (se) învenina, (*pop.*) a se venina. **2.** a (se) întoxica.
otrăvicíos, -oásă *adj.* (rar) otrăvitor, veninos.
otrăvíre *sf.* otrăvit[1].
otrăvít[1] *s. n.* (rar) otrăvire.
otrăvít[2], -ă *adj.* **1.** otrăvitor, veninos. **2.** (*fig.*) supărat, amărât, înveninat.
otrăvitór, -oáre *adj.* **1.** veninos. **2.** (*fig.*) dăunător, vătămător.
otreápă *s. f.* **1.** cârpă, zdreanță. **2.** (*fig.*) secătură, lepădătură.
oțărî *vb.* (*pop.*) **1.** a se mânia, a se înfuria, a se răsti. **2.** a se înspăimânta, a se îngrozi. **3.** a se strâmba.
oțelí *vb.* **1.** (*fig.*) a (se) întări, a (se) fortifica, a (se) căli. **2.** (*reg.*) a se ameți, a se îmbăta, a se turmenta.
oțelíre *s. f.* fortificare, călire.
oțelít, -ă *adj.* **1.** călit. **2.** oțeliu. **3.** (*fig.*) întărit, fortificat, călit; încercat.
oțetí *vb.* **1.** a se înăcri. **2.** (*fig.*) a se supăra, a se mânia.
oțetít, -ă *adj.* **1.** înăcrit, acru, acrit. **2.** (*fig.*) supărat, mânios, iritat; neprietenos.
oțiós, -oásă *adj.* (*livr.*) **1.** inutil, nefolositor. **2.** încurcat, dificil.
ou *s. n.* **1.** (*pop.*) plod. **2.** ~ *fecundat* = zigot. **3.** ~*ul genunchiului* = rotulă.
out (pr. *áut*) *adv., adj. invar.* exclus.
ovál, -ă **1.** *adj.* eliptic. **2.** *s. n.* față, figură, obraz, profil.
ovății *s. f. pl.* aclamații, osanale, urale, (rar) vivat.

ovaționá *vb.* a aplauda, a aclama.
óver dose (pr. *ovărdoz*) *s. n.* supradoză.
ovifórm, -ă *adj.* ovoid, ovoidal, oval.
ovogenéză *s. f.* oogeneză.
ovoíd, -ă *adj.* oval, ovoidal, oviform.
ovoidál, -ă *adj.* ovoid, oval, oviform.
ovréi *s. m.* (*înv.; reg.*) evreu.
ovréică *s. f.* (*înv.; reg.*) evreică.
evreiésc, -iáscă *adj.* (*înv.; reg.*) evreiesc.
ovreiéște *adv.* (*înv.; reg.*) evreiește.
oxicefalíe *s. f.* (*med.*) acrocefalie.
oxíd *s. m.* **1.** ~ *de aluminiu* = alumină. **2.** ~ *de calciu* = calce. **3.** ~ *de plumb* = litargă, miniu. **4.** ~ *de zinc* = ținevais, alb de zinc.
oxidá *vb.* a (se) rugini, (pop.) a (se) cocli.
ozené *s. n.* obiect zburător neidentificat, farfurie zburătoare.
ozocherídă *s. f.* ceară de pământ.

P

páce *s. f.* **1.** armonie, împăciuire, înțelegere, unire, (*livr.*) concordie. **2.** tihnă, repaus, odihnă. **3.** acalmie, calm, liniște, tăcere. **4.** odihnă de veci.
pacemaker (pr. *peisméicăr*) *s. n.* stimulator cardiac.
pachét *s. n.* colet, (*reg.*) pac.
paciént, –ă **I.** *s. m. f.* (*înv.*) **1.** subiect. **2.** victimă, martir. **II.** *adj.* (*livr.*) răbdător, perseverent, calm.
paciénță *s. f.* (*livr.*) răbdare, calm; îngăduință.
pacífic, –ă *adj.* (*înv.*) pașnic, liniștit.
pacifícă *vb.* **1.** a aplana, a înlătura. **2.** (rar) a atenua; a liniști, a potoli.
pacișe *s. f. pl.* (*pop.*) *câlți.*
pácoste *s. f.* **1.** belea, bucluc, dandana, năpastă, neplăcere, pocinog. **2.** catastrofă, dezastru, grozăvie, nenorocire, potop, prăpăd, (*fig.*) plagă.
pact *s. n.* acord, învoială, înțelegere; tratat, convenție.
pactizá *vb.* a se înțelege, a se învoi.
padiménț *s. n.* (*reg.*) pardoseală.
pádină *s. f.* (*geogr.*) crov, găvan.
pádișah *s. m.* (*înv.*) sultan.
pádre *s. m.* preot catolic, părinte.
pag, –ă *adj.* (*reg.*) bălțat.
paginá *vb.* a numerota.
pagináre *s. f.* paginație.
paginátie *s. f.* paginare, numerotare.
páginá *s. f.* față, foaie.
págubă *s. f.* daună, pierdere, prejudiciu, stricăciune, distrugere.
pahár *s. n.* **1.** (*reg.*) mesel, (*înv.*) scafă. **2.** (*fig.*) necaz, suferință, durere, chin. **3.** (*pop.*) ventuză.
pahárnic *s. m.* (*reg.*) ceașnic.
pahidermíe *s. f.* (*med.*) elefantiazis, filarioză.
pahimeníngе *s. n.* (*anat.*) duramater.
paiáță *s. f.* clovn, măscărici, saltimbanc, bufon.
paíng *s. m.* (*zool.*) păinajen.
paj *s. m.* copil de casă.
pájură *s. f.* acvilă, acără.
pal, –ă *adj.* **1.** palid. **2.** decolorat, deschis, spălăcit.
paládiu *s. n.* (*fig.*) ocrotire, apărare.
paláncă *s. f.* (*înv.*) palisadă.
palanchín *s. n.* (rar) lectică, litieră.
palát *s. n.* (*anat.*) boltă palatină, cerul-gurii.
palatál, –ă *adj.* (*anat.*) palatin.
palatalizá *vb.* (*fon.*) a (se) muia.
palatalizát, –ă *adj.* (*fon.*) muiat.
palatín, –ă *adj.* (*anat.*) **1.** palatal. **2.** *boltă ~ă* = cerul-gurii.
palavragioáică *s. f.* flecară, guralivă, limbută, vorbăreață, (*fam.*) moftangioaică.
palavragíu *s. m.* flecar, limbut, guraliv, vorbăreț, vorbă-lungă, (*fam.*) farfara, (*fig.*) meliță.
palávră *s. f.* fleac, baliverne, brașoave, parascovenie, vorbe goale.
pálă[1] *s. f.* **1.** (*reg.*) palhă. **2.** adiere, boare, suflare, suflu, undă.
pálă[2] *s. f.* (*înv.*) paloș.
pálă[3] *s. f.* (*înv.; reg.*) capriciu, toană.

paleobotánică *s. f.* paleofitologie.
paleocén *s. n.* eocen inferior.
paleocreștín, –ă *adj.* vechi creștin.
paleofitologíe *s. f.* paleobotanică.
paleogén *s. n.* numulitic.
palétă *s. f.* **1.** (*tehn.*) pală. **2.** gamă. **3.** *~ coloristică* = colorit, cromatică; (*p. gener.*) măiestrie artistică.
pálid, –ă *adj.* **1.** galben, îngălbenit, livid, pal. **2.** estompat, stins, șters. **3.** (*fig.*) slab. **4.** (*fig.*) șters, searbăd.
paliditáte *s. f.* paloarea, (*pop.*) gălbeală.
pálie *s. f.* (*înv.*) Vechiul Testament.
paliér *s. n.* **1.** (*tehn.*) lagăr. **2.** (*constr.*) odihnă.
palíncă *s. f.* (*reg.*) rachiu; (*p. restr.*) țuică.
palisádă *s. f.* **1.** palancă. **2.** spalier.
paliu, –ie *adj.* (*reg.*) **1.** schilod, infirm, paralizat; șchiop. **2.** sașiu.
pálium *s. n.* (*zool.*) manta.
palm *s. m.* (rar) palmier.
palmát, –ă *adj.* (*bot.*) palmiform, digitat.
pálmă *s. f.* **1.** (*pop.; fam.*) scatoalcă. **2.** *palma-Maicii-Domnului* = (*reg.*) bujor, limba-cucului, mâna-Maicii-Domnului.
palmiér *s. m.* (*bot.*) (rar) palm.
palmifórm, –ă *adj.* palmat, digitat.
paloáre *s. f.* paliditate, (*pop.*) gălbeneală, gălbejeală.
páloș *s. n.* spată, (*înv.*) pală[2].
palótie *s. f.* (*reg.*) snoavă; șotie, poznă, boroboață.
palpá *vb.* (*med.*) a pipăi.
palpábil, –ă *adj.* **1.** concret, material, tangibil, perceptibil, pipăibil. **2.** (*fig.*) evident, clar, neîndoios.
palpabilitáte *s. f.* (*fig.*) evidență, claritate.
palpít *s. n.* (*înv.*) palpitație.
palpitá *vb.* **1.** a bate, a pulsa, a zvâcni. **2.** a tremura. **3.** a licări, a pâlpâi. **4.** (*fig.*) a fremăta, a pulsa, a vibra, a zvâcni.
palpitánt, –ă *adj.* captivant, pasionant, emoționant, tulburător; senzațional, interesant.
palpitátie *s. f.* **1.** palpit. **2.** (*fig.*) simțire, sentiment, emoție.
palpitátor, –oáre *adj.* (rar) tremurător, fremătător.
páltin *s. m.* arțar, (*reg.*) mojdrean.
palúdă *s. f.* (*înv.*) baltă, mlaștină.
palúdic, –ă *adj.* malaric.
paludísm *s. n.* malarie, friguri palustre.
paludologíe *s. f.* (*med.*) malariologie.
paludós, –oásă *adj.* (*livr.*) mlăștinos.
paludoterapíe *s. f.* (*med.*) malario terapie.
palústru, –ă *adj.* **1.** băltos, mlăștinos. **2.** *friguri ~e* = paludism.
pamá *vb.* a leșina, a se pierde.
pamflét *s. n.* diatribă, (*livr.*) libel, satiră.
pamfletár *s. m.* pamfletist, (*livr.*) libelist.
pamfletíst, –ă *s. m. f.* pamfletar, (*livr.*) libelist.
pan *s. m.* nobil polonez; magnat.
panacagíu *s. m.* (rar) panacodar.
panacodár *s. m.* (rar) panacagiu.
panarítiu *s. n.* (*med.*) (*pop.*) sugel.
panáș *s. n.* pompon; penaj.
pánă *s. f.* **1.** (*muz.*) plectru. **2.** (*muz.*) ancie. **3.** (*fig.*) scriere, scris, stil. **4.** (*pop.*) floare. **5.** lamă. **6.** cordar. **7.** ic.
pancártă *s. f.* placardă, placat.
páncovă *s. f.* (*reg.*) gogoașă, minciunică; uscățele.
pancreás *s. n.* (*anat.*) glandă pancreatică, (*pop.*) gâlca folcutului.
pandalíe *s. f.* (*fam.*; la *pl*) furii, toane; capricii, moțfuri, nervi, năbădăi.
pandécte *s. f. pl.* digeste.
pandúr *s. m.* (*înv.; pop.*) haiduc.
panegíric *s. n.* apologie, laudă.
panelénic, –ă *adj.* panelenist.
panelenístic, –ă *adj.* panelenic.
panér *s. n.* coș, (*pop.*) coșarcă, paporniță.
panetóne *s. m.* cozonac special.
pangeá *s. f.* (*bot.; reg.*) sfeclă.
pangermánic, –ă *adj., s. m. f.* pangermanist.
pangermaníst, –ă *adj., s. m. f.* pangermanic.

panglicár *s. m.* escroc, hoț, șarlatan, șnapan, impostor.
pánglică *s. f.* **1.** (*reg.*) primă, cordea. **2.** (*tehn.*) bandă. **3.** (*zool.*) tenie.
panglicărie *s. f.* **1.** scamatorie. **2.** (*fig.; fam.*) șarlatanie, escrocherie; intrigă, mașinație, uneltire.
panificáre *s. f.* panificație.
panificáție *s. f.* panificare.
panóptic *s. n.* panoramă; muzeu.
panorámă *s. f.* **1.** panoptic. **2.** (*fig.*) frescă.
panóu *s. n.* **1.** afișier, avizier. **2.** ~ *de comandă* = tablou de comandă.
pansá *vb.* a (se) bandaja, a (se) înfășa, (*pop.*) a (se) obloji.
pansamént *s. n.* bandaj, fașă.
pansáre *s. f.* bandajare.
pansát, -ă *adj.* bandajat, legat, (*înv.; pop.*) oblojit.
panseá *s. f.* **1.** panseluță, (*pop.*) catifeluță, (*reg.*) trei-frați-pătați. **2.** panseluță, (*reg.*) barba-împăratului.
panselúță *s. f.* pansea.
panséu *s. n.* aforism, cugetare, dicton, maximă, sentință.
pansív, -ă *adj.* (*ir.*) meditativ, gânditor, cugetător.
panslavísm *s. n.* (rar) slavism.
pantagruélic, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** sardanapalic. **2.** colosal, extraordinar, devorant; foarte bogat.
pantalón *s. m.* (la *pl.*) **1.** nădrag. **2.** chiloți; izmene.
pantalonádă *s. f.* (*livr.*) comedie burlescă; (*p. ext.*) bufonerie, farsă.
pantalonár *s. m.* **1.** nădrăgar. **2.** bonjurist, duelgiu. **3.** (*pop.*) orășean, târgoveț.
pántă *s. f.* coastă, povârniș, versant, înclinare.
pantéră *s. f.* leopard, (*înv.*) pardos.
pantofág, -ă *adj.* omnivor.
pantomím *s. m.* mim.
panty (pr. *pénti*) *s. n.* ciorap pantalon.
pap *s. n.* (*pop.*) cocă, lipici, clei.
papá *s. m. sg.* tată.
papagál *s. m.* (*fam.; peior.*) gură.
papagalicésc, -eáscă *adj.* **1.** mecanic. **2.** (*fig.*) copiat.
papagalicéște *adv.* automat, mecanic, mașinal.
papainoáge *s. n. pl.* (*pop.*) picioroange, catalige.
papál, -ă *adj.* pontifical; (*p. ext.*) catolic, (*înv.*) păpesc.
papalitáte *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) papistășie. **2.** (*livr.*) pontificat, Sfântul Scaun, Vatican.
papanáș *s. m.* **1.** (*reg.*) găluștele. **2.** (*bot.*) (*reg.*) cercură, clopoțel, iarba-somnului, culbeceasca.
papáră *s. f.* (*reg.*) omletă, jumări, păpăruie.
paparúdă *s. f.* (*reg.*) mutoașcă.
paparúgă *s. f.* (*entom.; reg.*) buburuză.
pápă[1] *s. f.* **1.** mâncare. **2.** (*reg.*) ~*a găinii* _ = păpădie. **3.** (*reg.*) omletă.
pápă[2] *s. m.* Suveranul pontif, Sfântul-părinte.
paperback (pr. *péipărbec*) *s. n.* ediție de masă.
papésă *s. f.* **1.** femeie papă. **2.** (*fig.*) inspiratoare.
papilóm *s. n.* (*med.*) neg, verucă.
papír *s. n.* (*reg.*) **1.** hârtie. **2.** (*spec.*) scrisoare. **3.** (*înv.*) papirus.
papísm *s. n.* (*înv.*) catolicism.
papíst, -ă *s. m. f., adj.* (*înv.; reg.*) catolic, romano-catolic.
papistáș, -ă *s. m. f., adj.* (*înv.; reg.*) catolic.
papistăși *vb.* (*înv.; reg.*) a (se) catoliciza.
papistășie *s. f.* (*înv.; reg.*) catolicism, papalitate.
papórniță *s. f.* (*reg.*) coș, paner.
pápricaș *s. n.* (*reg.*) paprică, gulaș.
páprică *s. f.* (*reg.*) **1.** (*bot.*) ardei. **2.** boia de ardei.
papúc *s. m.* **1.** (*reg.*) sandală, șlap. **2.** (*tehn.*) sabot. **3.** (*bot.*) blabornic. **4.** ~*ul-doamnei* = (*reg.*) papucaș, pantofii-doamnei. **5.** (*reg.*) gheată, bocanc.
papucár *s. m.* (*înv.; reg.*) cizmar, pantofar.
pápule *s. f. pl.* (*med.*) bășicuțe, bubulițe, spuzeală.
pápură *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) bucșău, rogoz, șovar.

par *s. m.* **1.** prăjină, (*pop.*) prepeleac, (*reg.*) beldie, rudă. **2.** parmac, stâlp.
pará[1] *s. f.* **1.** ban, franc, gologan, (*reg.*) pițulă, (*fam.*) arginți, (*arg.*) lovele. **2.** (*p. gener.*) monedă. **3.** (*fam.*; la *pl.*) bani; (*p. ext.*) avere.
pará[2] *vb.* a eschiva, a se feri.
parábolă *s. f.* pildă.
parabólic, -ă *adj.* curbat.
paraclís *s. m.* (*bis.*) capelă.
paraclisér *s. m.* țârcovnic.
paracuzíe *s. f.* iluzie auditivă.
paradáisă *s. f.* (*bot.; reg.*) pătlăgea roșie.
parádă *s. f.* **1.** defilare. **2.** (*p. ext.*) alai, ceremonie; solemnitate, pompă. **3.** etalare ostentativă.
paradentóză *s. f.* parodontoză.
paradí *vb.* (*fam.*) a (se) strica, a (se) deteriora, a (se) uza.
paradiafonie *s. f.* diafonie.
paradígmă *s. f.* (*înv.*) exemplu, model; pildă; învățătură.
paradís *s. n.* **1.** rai, eden. **2.** (*fig.*) fericire supremă.
paradít, -ă *adj.* (*fam.*) stricat, deteriorat, degradat, uzat.
paradiziác, -ă *adj.* (*livr.*) splendid, minunat, încântător, strălucitor.
paradóx *s. n.* ciudățenie, bizarerie, enormitate, absurditate, nepotrivire.
paradoxál, -ă *adj.* ciudat, bizar, excentric, extravagant, fantezist, original, singular, straniu, (*livr.*) abracadabrant, (*fig.*) fistichiu, sucit, trăsnit.
parafínă *s. f.* (*chim.*; la *pl.*) alcani.
paraflow (pr. *paraflóu*) *s. n.* (*chim.*) paragel.
parafrazá *vb.* (rar) a perifraza.
parafúlger *s. n.* (*înv.*) paratrăsnet.
paragél *s. n.* paraflow.
paragínă *s. f.* **1.** pârloagă, țelină, (*înv.*) ogor. **2.** părăginire, sălbăticie. **3.** ruină, dărăpănătură, dărâmătură.
paraglobínă *s. f.* paraglobulină.
paraglobulínă *s. f.* paraglobină.
paragógă *s. f.* (fon.) epiteză.
paragógic, -ă *adj.* (*pop.*) epitetic.
paragráf *s. n.* **1.** articol, punct. **2.** alineat.
paragrámă *s. f.* joc de cuvinte.
paralác *s. n.* (*înv.; reg.*) **1.** mărunțiș. **2.** bănet.
paralél, -ă **1.** *adj.* concomitent, simultan, sincron, sincronic. **2.** *adv.* concomitent, simultan, totodată. **3.** *s. f.* paralelism.
paralelísm *s. n.* paralelă.
paralitíc, -ă *adj., s. m. f.* infirm, (*pop.*) damblagiu, (*reg.*) slăbănog.
paralizá *vb.* **1.** a (se) damblagi. **2.** a amorți, a înțepeni. **3** (*fig.*) a încremeni, a înlemni, a înmărmuri.
paralizáre *s. f.* damblagire.
paralizát, -ă *adj.* **1.** damblagit. **2.** (*fig.*) încremenit, înțepenit.
paralizíe *s. f.* **1.** (*pop.*) dambla, gută. **2.** ~ *infantilă* = poliomielită.
paralogísm *s. n.* sofism.
paramétru *s. m.* (*tehn.*) caracteristică.
paramnezíe *s. f.* falsă recunoaștere.
paranimfă *s. f.* (rar) însoțitoare.
parantéză *s. f.* **1.** ~ *dreaptă* = croșetă. **2.** (*fig.*) digresiune, divagare, divagație.
parapét *s. n.* balistradă, pălimar, rampă.
parápon *s. n.* (*înv.; reg.*) supărare, tristețe, necaz, ciudă.
paraponisí *vb.* (*înv.*) a se supăra.
parapsihologíe *s. f.* metapsihologie.
parascovenie *s. f.* (*fam.*) năzbâtie, drăcovenie, drăcie, poznă; fleac, nimic.
parastás *s. n.* pomană.
paratáctic, -ă *adj.* juxtapus.
paratáxă *s. f.* (*gram.*) juxtapunere.
paratifoídă *adj. febră* ~ = paratifos.
paratifós *s. n.* febră paratifoidă.
paratifóză *s. f.* salmoneloză.
paratrăsnet *s. n.* parafulger.
parazít **1.** *adj.* parazitar. **2.** *s. m.* (la *pl.*) vermină. **3.** *s. m.* (*fam.*) linge-blide, linge-talgere, leneș, profitor, trântor.
parazitár, -ă *adj.* parazit.
parazitát, -ă *adj.* dereglat, perturbat.
parazitísm *s. n.* (*fig.*) trândăvie.
páră *s. f.* flacără, văpaie, (*livr.*) flamă; (*p. ext.*) dogoare.
parc *s. n.* **1.** grădină publică. **2.** ~ *zoologic* = grădină zoologică.

parcáj *s. n.* parcare.
parcáre *s. f.* parcaj.
parcelá *vb.* a lotiza.
parcélă *s. f.* lot, (*reg.*) parcea.
parchét *s. n.* (*silv.*) (*pop.*) curătură.
párching *s. n.* parcaj, parcare.
parcimonie *s. f.* (*livr.*) **1.** avariție, zgârcenie, calicie. **2.** (*fig.*) reținere.
parcimoniós, -oásă *adj.* (*livr.*) **1.** avar, zgârcit, calic, economie. **2.** (*fig.*) măsurat, ponderat, reținut.
parcúrge *vb.* **1.** a se deplasa, a merge, a străbate. **2.** (*spec.*) a citi, (*livr.*) a lectura.
parcúrs *s. n.* drum, itinerar, rută, traseu, (rar) marșrut.
pardón *interj.* scuzați!
pardoná *vb.* a grația; a ierta, a scuza.
párdos *s. m.* (*înv.*) panteră.
pardoseálă *s. f.* dușumea, podea.
pardosí *vb.* **1.** a pava. **2.** a căptuși; a acoperi.
parenétic, -ă *adj.* (*livr.*) moralizator.
parentál, -ă *adj.* (rar) ereditar.
parfúm *s. n.* mireasmă, aromă, balsam, (rar) mirodenie, (*reg.*) mirozną.
parfumá *vb.* a înmiresma.
parfumát, -ă *adj.* înmiresmat; aromat.
paricíd *s. n.* patricid.
parigorie *s. f.* (*înv.; reg.*) **1.** mângâiere, consolare. **2.** prostie, aiureală, zăpăceală.
parimiár *s. n.* parimie.
parimie *s. f.* **1.** (rar) proverb; maximă; pildă, învățătură. **2.** parimiar.
paritáte *s. f.* egalitate.
pariu *s. n.* rămășag, prinsoare.
pariziánă *s. f.* pariziancă.
pariziáncă *s. f.* parizianâ.
parlamént *s. n.* **1.** organ legislativ. **2.** (în unele state) congres.
parlamentá *vb.* a negocia, a trata.
parlamentár, -ă *adj.* ceremonios, protocolar.
parloár *s. n.* (*livr.*) vorbitor.
parmác *s. m.* par, stâlp.
parmaclác *s. n.* **1.** balustradă, parapet, pălimar, rampă. **2.** grilaj. **3.** (*tehn.; înv.*) pârghie.
parnásie *s. f.* (*bot.*) (rar) ~ *de mlaștini* = șopârlaiță-albă.
parodíe *s. f.* batjocură.
parodontál, -ă *adj. țesut* ~ = parodonțiu moale, periodont.
parodónțiu *s. n.* ~ *moale* = țesut parodontal.
parohíe *s. f.* enorie.
paról *interj.* zău! serios!
parólă *s. f.* **1.** formulă. **2.** (*înv.*) cuvânt, vorbă; afirmație.
parolíst, -ă *adj.* exact, punctual.
parotidítă *s. f.* (*med.*) oreion.
paroxísm *s. n.* **1.** acces, atac, criză, puseu. **2.** (rar) surescitare.
parșív, -ă *adj.* (*pop.; fam.*) **1.** mizerabil, ticălos, mârșav, nemernic, nerușinat. **2.** desfrânat, destrăbălat, impudic, imoral, dezmățat, vulgar. **3.** vagabond, pușlama.
parșivénie *s. f.* (*pop.; fam.*) **1.** ticăloșie, mârșăvie, mișelie, josnicie. **2.** dezmăț, nerușinare.
partáj *s. n.* (*jur.*) împărțeală.
párte *s. f.* **1.** fragment, bucată, porțiune, tranșă, (*pop.*) dărab. **2.** sector, compartiment. **3.** (*pop.*) soartă, destin. **4.** regiune, ținut; loc, țară. **5.** margine, latură, extremitate. **6.** direcție, sens. **7.** tabără, grup, colectivitate. **8.** participație.
partenér, -ă *s. m. f.* **1.** coechipier. **2.** pereche.
participá *vb.* **1.** a asista. **2.** a contribui.
participánt, -ă **1.** *s. m. f. pl.* asistență. **2.** *adj.* asistent. **3.** *s. m. f.* concurent.
participáre *s. f.* participație.
participatív, -ă *adj.* **1.** dedicat, implicat. **2.** entuziast.
participáție *s. f.* **1.** participare. **2.** parte, contribuție, cotă-parte.
particulár, -ă *adj.* **1.** specific, caracteristic. **2.** individual, personal, propriu. **3.** privat, intim, confidențial. **4.** special.
particularitáte *s. f.* caracteristică.
particularizá *vb.* a (se) individualiza, a (se) personaliza.
particulă *s. f.* corpuscul, microobiect.
partidă *s. f.* **1.** meci. **2.** (*înv.*) partid; grupare, tabără. **3.** facțiune. **4.** căsătorie. **5.** (*cont.*) cont, evidență.

partită *s. f.* (*muz.*) suită.
partitúră *s. f.* **1.** (*muz.*) compoziție. **2.** rol.
partizán, -ă *adj.* adept, susținător, militant.
parturíție *s. f.* (*med.*) naștere, procreare, (*pop.*) zămislire.
părtiál, -ă *adj.* (rar) părtinitor, subiectiv, injust.
părțialitáte *s. f.* (rar) părtinire, subiectivism, injustiție.
parvení *vb.* **1.** a se ajunge, a se căpătui, a se îmbogăți, a se înavuți, a se procopsi. **2.** a reuși, a izbuti.
parvenít, -ă *adj., s. m. f.* căpătuit, ajuns, îmbogățit, bogat.
pas[1] *s. n.* **1.** (*geogr.*) trecătoare, (*pop.*) strungă. **2.** (*înv.*) pașaport.
pas[2] *s. m.* **1.** (*înv.; reg.*) pășitură. **2.** călcătură, mers, umblet. **3.** (*fig.*) propășire, progres.
pasá *vb.* a mărunți, a zdrobi.
pasábil, -ă *adj.* (*fam.*) acceptabil, accesibil, convenabil, moderat, suportabil.
pasagér, -ă **1.** *s. m. f.* călător, voioajor. **2.** *adj.* vremelnic, trecător, efemer.
pasáj *s. n.* **1.** trecere. **2.** parte. **3.** extras, fragment.
pásă *s. f.* tur.
pásămite *adv.* (*pop.*) pesemne, poate, probabil.
păsăre *s. f.* (*ornit.*) **1.** zburătoare. **2.** orătanie, (*reg.*) galiță. **3.** ~*a-furtunii* = furtunar. **4.** ~*a-muscă* = colibri. **5.** ~*a-omătului* = (*reg.*) presură-de-iarnă. **6.** ~*a-paradisului* = (*reg.*) pasărea-raiului. **7.** ~*a-cânepii* = cânepar.
páscă *s. f.* (*bis.*) **1.** azimă. **2.** paști; pâine sfințită.
pasíbil, -ă *adj.* susceptibil.
pasioná *vb.* **1.** a captiva. **2.** a (se) entuziasma, a (se) înflăcăra, a (se) însufleți.
pasionánt, -ă *adj.* captivant, palpitant, interesant.
pasionát, -ă *adj.* **1.** fervent, entuziasmat, entuziast, înflăcărat, însuflețit, (*livr.*) ardent, (*fig.*) aprins. **2.** pătimaș.
pasiúne *s. f.* **1.** ardoare, avânt, elan, entuziasm, însuflețire, fervoare. **2.** dorință, aspirație. **3.** patimă. **4.** sentiment, simțire. **5.** patimă, viciu, năravi, (*fam.*) boală.
pasív, -ă *adj.* **1.** inactiv. **2.** apatic, delăsător, indiferent, placid, (*livr.*) impasibil, (*fig.*) rece.
pasivísm *s. n.* pasivitate.
pasivitáte *s. f.* inactivitate; resemnare; dezinteres, delăsare; inerție, apatie.
pasmánt *s. n.* (*înv.; reg.*) ceapraz, firet.
pasmanterie *s. f.* ceaprăzărie.
paspartú *s. n.* șperaclu.
paspoál *s. n.* **1.** vipușcă. **2.** tiv, tivitură.
pastét *s. n.* (*înv.*) pateu.
pasteurelóză *s. f.* (*med. vet.*) holeră.
pastícă *s. f.* (*tehn.*) mufilă.
pastílă *s. f.* bulin, căsetă, comprimat, pilulă, tabletă, (*pop.*) hap.
pastișá *vb.* (*depr.*) a imita, a copia.
pastișă *s. f.* imitație, copie.
pastorál, -ă **I.** *adj.* **1.** rustic, câmpenesc. **2.** bucolic, idilic. **3.** (*bis.*) eparhial, diecezan, episcopal. **II.** *s. f.* bucolică, eglogă, idilă.
pașalâc *s. n.* (*înv.*) raia, vialet.
pașapórt *s. n.* (*înv.; reg.*) pas[1], pașuș.
pășă *s. m.* (*înv.*) bei.
pășcă *s. f.* (*reg.*) mahorcă.
pășnic, -ă *adj.* **1.** blajin, blând, bun, domol. **2.** (*înv.*) pacific.
pașól *interj.* pleacă! marș! du-te!
păște *vb.* **1.** a pășuna. **2.** a păstori, a pășuna. **3.** ~*-vânt* *s. m. invar.* = pierde-vară. **4.** a amenința, a pândi.
paști *s. m.* (*bis.*) (*reg.*) păscuță, pască.
pașúș *s. n.* (*înv.; reg.*) pașaport.
pat *s. n.* **1.** (*înv.; reg.*) strat, (*reg.*) crivat, (*înv.*) iatac. **2.** așternut, culcuș. **3.** strat. **4.** (*pop.*) targă, năsălic. **5.** (*pop.*) ~ *cald* = răsadniță, pătul. **6.** (*tehn.*) (*reg.*) reazem, strat, trup. **7.** albie, matcă.
patagón, -ă *s. m. f., adj.* patagonez.
patagonéz, -ă *s. m. f., adj.* (rar) patagon.
patalamá *s. f.* (*depr.*) diplomă.
patarámă *s. f.* pătanie.
pătă *s. f.* **1.** stropitură, picătură. **2.** (*anat.*) ~ *galbenă* = macula lutea. **3.** (*fig.*) rușine, stigmat.

patefón *s. n.* gramofon.
patént, –ă *adj.* evident, autentic, notoriu, vădit, (*fig.*) patentat.
patentá *vb.* a breveta.
patentát, –ă *adj.* **1.** brevetat. **2.** (*fig.*) notoriu, evident.
paténtă *s. f.* brevet, (rar) licență.
patérn, –ă *adj.* părintesc.
paternál, –ă *adj.* (*livr.*) patern.
patétic, –ă *adj.* duios, emoționant, impresionant, tulburător, vibrant.
patéu *s. n.* pastet.
pátimă *s. f.* **1.** ardoare, avânt, elan, (*livr.*) fervoare. **2.** pasiune, iubire. **3.** părtinire, parțialitate; dușmănie, ură. **4.** (*înv.; pop.*) caznă, chin, boală. **5.** *Săptămâna ~ilor* = Săptămâna Mare.
patiná[1] *vb.* a se uza, a se învechi.
patiná[2] *vb.* **1.** a derapa. **2.** (*tehn.*) a glisa.
patinái *s. n.* **1.** patinare. **2.** patinoar.
patináre *s. f.* patinaj.
patínă[1] *s. f.* cocleală.
patínă[2] *s. f.* **1.** (la *pl.*) rotile, scheting. **2.** (rar) schi.
patiserie *s. f.* plăcintărie.
patologíc, –ă *adj.* bolnăvicios, morbid, nesănătos.
pátos *s. n.* **1.** avânt, însuflețire, entuziasm, vervă. **2.** afectare, emfază, prețiozitate, retorism.
patrafír *s. n.* (*bis.*) epitrahil.
patriarhál, –ă *adj.* **1.** rustic, țărănesc, (*livr.*) campestru. **2.** liniștit, tihnit. **3.** bătrânesc, tradițional, vechi.
patrician, –ă **I.** *s. m. f.* **1.** nobil, senior, aristocrat. **2.** (*înv.*) patriciu. **II.** *s. m.* cărnat.
patricíd *s. n.* paricid.
patríciu *s. m.* (*înv.*) **1.** patrician. **2.** nobil, aristocrat.
pátrie *s. f.* **1.** țară, (*înv.; pop.*) moșie, (*pop.*) glie. **2.** *fără ~* = apatrid.
patrimoniál, –ă *adj.* creditar.
patrimóniu *s. n.* **1.** moștenire, succesiune. **2.** (*jur.*) (*înv.*) baștină. **3.** bun public.
patriót, –ă *s. m. f.* (*înv.*) compatriot.
patriotísm *s. n.* **1.** (*livr.*) civism. **2.** *~ local* = provincialism.
patrístică *s. f.* patrologie.
patrologíe *s. f.* patristică.
patrón[1] *s. n.* **1.** cartuș, glonț. **2.** bușon.
patrón[2]**, –oánă** **1.** *s. m.* patrician roman. **2.** *s. m. f.* stăpân, (*pop.*) jupân. **3.** *s. m. f.* ocrotitor, protector.
patroná *vb.* a sprijini, a susține, a ocroti, a tutela.
patronáj *s. n.* **1.** protecție, ocrotire, sprijin. **2.** egidă, ocrotire.
patronímic *adj. nume ~ (s. n.)* nume de familie, (*reg.*) poreclă.
patrúlă *s. f.* (*înv.*) strajă.
pátvagon *s. n.* sleeping-car.
pațachínă *s. f.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) verigar, crușin, roibă. **2.** (*fam.*) femeie vulgară; cocotă.
paupér, –ă *adj.* (*livr.*) sărac, sărman, nevoiaș.
paușál, –ă *adj.* forfetar.
páuză *s. f.* **1.** repaus. **2.** recreație. **3.** antract. **4.** întrerupere, tăcere.
pavá *vb.* a pietrui, (*înv.*) a pavelui.
pavagíu *s. m.* (rar) pavator, pietrar.
pavaj *s. n.* caldarâm, pavea.
pavatór, –oáre *s. m. f.* pavagiu.
pávăză *s. f.* **1.** scut, apărătoare. **2.** (*fig.*) ocrotire, apărare, sprijin, protecție.
paveá *s. f.* (ieșit din uz) caldarâm, pavaj.
pavelúi *vb.* (*înv.*) a pava.
pavilión *s. n.* **1.** cerdac, chioșc, foișor, (*reg.*) filogorie. **2.** cornet acustic.
paviment *s. n.* (*înv.*) pardoseală.
pavoazá *vb.* a împodobi, a orna, a decora, a ornamenta.
pavoazáre *s. f.* împodobire, ornare, decorare, ornamentare.
pază *s. f.* **1.** strajă, străjuire. **2.** paznic, gardă.
páznic *s. m.* păzitor, strajă, gardian.
păcát *s. n.* **1.** greșeală, vină, culpă, abatere. **2.** (*înv.; pop.*) canon, osândă. **3.** cusur, defect, slăbiciune, patimă, viciu. **4.** nenorocire, năpastă, pacoste, necaz.
păcăleálă *s. f.* glumă, farsă, șotie, păcălire.
păcălí *vb.* a înșela, a amăgi.
păcălíre *s. f.* păcăleală.

păcătós, –oásă *adj.* **1.** ticălos, rău, afurisit, nemernic. **2.** nenorocit, nevoiaș.
păcătoșénie *s. f.* **1.** ticăloșie, nemernicie, păcătoșie. **2.** mizerie.
păcătoșíe *s. f.* păcătoșenie.
păcătuí *vb.* a greși.
păcuínă *s. f.* (*reg.*) **1.** oaie, (*reg.*) strămior. **2.** (la *pl.*) orătănii.
păcurár[1] *s. m.* (*înv.; reg.*) păstor, ciobан, oier.
păcurár[2] *s. m.* (*reg.*) găzar.
păcură *s. f.* țiței brut.
păcurărésc, –eáscă *adj.* (*înv.; reg.*) ciobănesc, păstoresc.
păducél *s. m.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) cărădară, mărăcine. **2.** (*bot.*) (*reg.*) gherghin, măceș. **3.** (*med.*) (*reg.*) bătătură, funigel.
păducheá *vb.* a (se) despăduchea.
păduchérniță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) păduchelniță, stelnicariță.
păduchiós, –oásă *adj.* **1.** murdar, nespălat. **2.** sărac, sărman, nevoiaș, calic, necăjit.
pădurár *s. m.* (*reg.*) gornic, păduraș, codrean.
pădúre *s. f.* codru.
pădurét, –eáță *adj.* **1.** sălbatic. **2.** necultivat; (*p. ext.*) astrigent. **3.** (*fig.*) ursuz, retras, sălbatic.
pădurós, –oásă *adj.* împădurit.
păgán, –ă **1.** *s. m. f.* idolatru, politeist, (*p. restr.*) turc, mahomedan. **2.** *s. m. f.* eretic. **3.** *adj.* pătimaș, sălbatic, cumplit.
păgânătate *s. f.* păgânime, păgânism; (*p. restr.*) turcime.
păgâní *vb.* a (se) turci.
păgânie *s. f.* (*înv.*) **1.** păgânism. **2.** nelegiuire, fărădelege, imfamie, mârșăvie.
păgâníme *s. f.* păgânătate; (*p. restr.*) turcime.
păgânism *s. n.* păgânătate, păgânie.
păgubáș, –ă *s. m. f.* păgubit.
păgubít, –ă *adj.* păgubaș.
păgubitór, –oáre *adj.* dăunător.
păgubós, –oásă *adj.* ghinionist, nenorocos.
păienjení *vb.* a (se) împăienjeni.
păienjenís *s. n.* (*fig.*) desiș, rețea, împletitură.
păienjenít, –ă *adj.* (*fig.*) încețoșat, tulbure.
pălăláie *s. f.* (*pop.*) vâlvătaie, văpaie, pară, flăcăraie, bâlbătaie.
pălămár[1] *s. m.* (*reg.*) paracliser, țârcovnic.
pălămár[2] *s. n.* (*pop.*) odgon, parâmă.
pălămídă[1] *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) scaiete.
pălămídă[2] *s. f.* (*iht.*) *~-de-baltă* = (*reg.*) pește-țigănesc.
pălăríe *s. f.* **1.** (*reg.*) clop. **2.** (*bot.*) căciulă. **3.** (*bot.*) *~a-cucului* = (*reg.*) sovârf, priboi. **4.** (rar) abajur.
pălăvrăgeálă *s. f.* vorbărie, trăncăneală, flecăreală, pălăvrăgit, limbuție, sporoviială, vorbărie, (*livr.*) locvacitate, logoree.
pălăvrăgí *vb.* a flecări, a trăncăni, a sporovăi, (*fig.*) a clămpăni.
pălăvrăgít *s. n.* (rar) pălăvrăgeală.
pălí *vb.* **1.** a (se) îngălbeni, a (se) ofili, a (se) trece, a (se) veșteji, (*pop.*) a (se) gălbeni. **2.** a (se) îngălbeni, (*reg.*) a (se) serbezi.
pălímar *s. n.* **1.** parmaclâc, balustradă, grilaj. **2.** (*înv.*) întăritură, parapet. **3.** pridvor, cerdac; foișor, balcon.
pălíre *s. f.* paloare, paliditate.
pălít[1]**, –ă** *adj.* îngălbenit, ofilit, veștejit, vested, uscat.
pălít[2]**, –ă** *adj.* **1.** palid. **2.** stins.
pălitúră *s. f.* **1.** lovitură, izbitură. **2.** contuzie, rană. **3.** ofilire, veștejire.
pământ *s. n.* **1.** glob, lume, (rar) mapamond. **2.** regiune, teritoriu, ținut, (*p. ext.*) țară, patrie. **3.** sol, teren. **4.** *~ galben* = lut. **5.** *~ de diatomee* = diatomit, pământel, tripoli.
pământeán, –ă **1.** *adj., s. m. f.* indigen, băștinaș, autohton. **2.** *s. m.* muritor, om. **3.** *adj.* laic, lumesc, mirean, profan.
pământeáncă *s. f.* băștinașă, autoh tonă.
pământésc, –eáscă *adj.* **1.** terestru. **2.** băștinaș, autohton. **3.** laic; civil.
pământíu, –ie *adj.* cadaveric, palid, livid.

pământél *s. n.* **1.** lutișor. **2.** (*geol.*) diatomit, kieselgur.
pănură *s. f.* **1.** (*pop.*) abu, dimie. **2.** (*fig.; reg.*) fel, soi, categorie, teapă.
păpá *vb.* **1.** a mânca. **2.** (*fig.; fam.*) a irosi, a risipi, a toca.
păpădíe *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) cicoare, lăptucă, floarea-găinii.
păpărádă *s. f.* (*reg.*) jumări, scrob.
păpésc, -eáscă *adj.* (rar) papal.
păpúșă *s. f.* (*fig.*) manechin, marionetă.
păpușói (*reg.*) **1.** *s. m.* porumb. **2.** *s. n.* porumbiște.
păr *s. m.* (*bot.*) **1.** *~ul-ciutei* = verigar, salbă-moare, (*reg.*) crușin. **2.** *~ul-fetei* = (*reg.*) buruiană-de-bubă-neagră. **3.** *~ul-Maicii-Domnului* = (*reg.*) părul-fetei, părul-Maicii-Preciste, părul-Sfintei-Marii.
părăduí *vb.* (*reg.; fam.*) **1.** a se dărăpăna, a se degrada, a se ruina. **2.** a risipi, a irosi.
părăgíni *vb.* **1.** a se sălbătici, (*reg.*) a se pârlogi. **2.** a se degrada.
părăgínit, -ă *adj.* ruinat, dărăpănat, degradat.
părălúță *s. f.* (*bot.*) bănuț, (*reg.*) păscuță.
părăsí *vb.* **1.** a abandona, a lăsa. **2.** a evacua. **3.** a renunța. **4.** a omite, a neglija. **5.** (*reg.*) a se dezbăra.
părăsít, -ă *adj.* **1.** abandonat, (*pop.*) oropsit. **2.** izolat, singuratic; nepopulat, pustiu. **3.** neglijat, uitat.
păreá *vb.* **1.** a arăta, a semăna. **2.** a-și închipui, a crede, a-și imagina. **3.** a socoti, a aprecia, a considera. **4.** a se înșela, a i se năzări.
părére *s. f.* **1.** opinie, idee, concepție, credință. **2.** iluzie, închipuire, nălucire.
părésimi *s. f. pl.* (*înv.; pop.*) postul Paștilor; postul mare.
părínte *s. m.* **1.** tată, papa, (*pop.*) taică, tătân; (*reg.*) nene. **2.** (la *pl.*) (*fam.*) bătrâni. **3.** (la *pl.*) strămoși, străbuni. **4.** popă, preot, (*livr.*) sacerdot. **5.** (*fig.*) îndrumător, călăuzitor. **6.** (*bis.*) Atotputernicul, Dumnezeu, Creatorul.
părintésc, -eáscă *adj.* **1.** (*livr.*) patern. **2.** străbun, strămoșesc.
părintéște *adv.* patern.
părós, -oásă *adj.* flocos, lățos, mițos.
pártáș, -ă *s. m. f.* **1.** participant, (*spec.*) complice. **2.** coautor. **3.** confident.
părtíní *vb.* a avantaja, a favoriza, a proteja.
părtiníre *s. f.* favorizare, protejare.
păruí *vb.* **1.** a depila. **2.** a (se) bate.
păruiálă *s. f.* încăierare, bătaie, chelfăneală.
păs *s. n.* **1.** necaz, supărare. **2.** chin, durere, încercare, patimă, suferință, (*fig.*) povară. **3.** boală; astmă.
păsá *vb.* **1.** a se îngrijora, a se neliniști. **2.** a (se) interesa, a (se) sinchisi.
păsáre *s. f.* grijă, interes, preocupare; îngrijorare, teamă, temere.
păsát *s. n.* **1.** terci, (*reg.*) cir. **2.** (*bot.; reg.*) mei.
păsăreá, -ícă *s. f.* păsăruică, păsărică.
păsărícă *s. f.* păsărea, păsăruică.
păsăríme *s. f.* păsăret.
păsărúică *s. f.* păsărea, păsărică.
păscáre *s. f.* (*pop.*) păscut; pășunare, pășunat.
păscătoáre *s. f.* (*pop.*) pășune, imaș, izlaz.
păscút *s. n.* pășunat, pășune, pășunare
păscúță *s. f.* (*bot.*) bănuț; păstiță, floarea-Paștilor.
păstáie *s. f.* teacă.
păstór *s. m.* **1.** cioban, oier, (*reg.*) păcurar. **2.** (*astron.; pop.*) *~ul-cu-Oile* = Cloșca-cu-Pui, Pleiadele. **3.** (*fig.*) preot, îndrumător (spiritual).
păstorésc, -eáscă *adj.* pastoral, ciobănesc, (*înv.; reg.*) păcurăresc.
păstorí *vb.* **1.** a pășuna. **2.** (*bis.*) (*înv.*) a popi, a preoți.
păstoríe *s. f.* păstorit, ciobănie, oierit.
păstoríre *s. f.* (rar) **1.** păstorit. **2.** (*fig.*) conducere (religioasă).
păstorít *s. n.* păstorie, păstorire.
păstoríță *s. f.* ciobăniță.
păstós, -oásă *adj.* moale.
păstrá *vb.* **1.** a (se) conserva, a (se) menține, a (se) ține. **2.** a dura, a rezista. **3.** a rămâne, a se menține.
păstrătór, -oáre **1.** *adj.* econom. **2.** *s. m. f.* depozitar.
păstrăv *s. m.* (*iht.*) (*reg.*) prundar.

păsuí[1] *vb.* a amâna, a îngădui.
păsuí[2] *vb.* a fixa, a încheia.
păsuiálă *s. f.* păsuire[1].
păsuíre *s. f.* amânare, păsuială.
păși *vb.* **1.** a se deplasa, a se duce, a călca, a merge. **2.** (*fig.*) a avansa, a înainta. **3.** a intra, a pătrunde. **4.** a depăși.
păștiță *s. f.* (*bot.*) păscuță, floarea-Paștilor, dediței-galbeni, gălbinele.
pășuná *vb.* **1.** a paște. **2.** a paște, a păstori.
pășunát *s. n.* păscut, (*reg.*) pășune, pășuneală.
pășúne *s. f.* imaș, izlaz, (*pop.*) suhat.
pășuneálă *s. f.* (*reg.*) pășune, pășunat.
pătá *vb.* **1.** a (se) murdări. **2.** a împestrița. **3.** (*fig.*) a pângări, a profana; a dezonora.
pătát, -ă *adj.* **1.** murdar, murdărit, mânjit, slinos, soios. **2.** bălțat, pestriț. **3.** (*fig.*) pângărit, profanat, compromis, dezonorat.
pătimáș, -ă *adj.* **1.** pasionat, (*înv.*) împătimit. **2.** părtinitor, subiectiv, tendențios. **3.** (*înv.; reg.*) bolnav, suferind.
pătimí *vb.* (*înv.; pop.*) **1.** a suferi, a îndura, a răbda. **2.** a zăcea.
pătimíre *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** patimă, suferință, chin. **2.** boală, afecțiune.
pătlăgínă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** minciună, iarba-bubei. **2.** limba-oii.
pătlăgeá *s. f.* (*bot.*) **1.** pătlăgică, roșie, tomată, (*reg.*) paradaisă. **2.** vânătă.
pătrár *s. n.* (*înv.; pop.*) pătrime, sfert.
pătrát *s. n.* **1.** (*geom.*) (*înv.*) cvadrat. **2.** careu. **3.** *~ de tipografie* = pătrișor.
pătríme *s. f.* sfert, (*reg.*) fărtai.
pătrișór *s. n.* pătrat de tipografie.
pătrúnde *vb.* **1.** a intra, a merge. **2.** a penetra, a perfora, a găuri. **3.** a scruta. **4.** a se infiltra, a se strecura. **5.** a umple, a îmbiba. **6.** a domina. **7.** (*fig.*) a emoționa, a impresiona, a tulbura. **8.** (*fig.*) a afla, a înțelege, a pricepe, a intui. **9.** a cunoaște, a afla; (*p. ext.*) a se convinge. **10.** a intra, a trece.
pătrundére *s. f.* **1.** penetrație. **2.** (*fig.*) înduioșare, impresionare; emoție. **3.** (*fig.*) pricepere, iscusință; perspicacitate. **4.** (*fig.*) convingere, încredințare.
pătrunjél *s. m.* **1.** *~-câinesc* = (*reg.*) buciniș, cucută-mică. **2.** *~-de-câmp* = pimpinelă, (*reg.*) petrinjelaș, buruiana-sărăciei.
pătrúns, -ă *adj.* **1.** străpuns, răzbit. **2.** (*fig.*) mișcat, emoționat, impresionat. **3.** (*fig.*) gândit, judecat; aprofundat.
pătrunzátor, -oáre *adj.* **1.** penetrant. **2.** intens, puternic, tare. **3.** atent, scrutător, ager. **4.** strident, ascuțit. **5.** (*fig.*) mișcător, emoționant, impresionant. **6.** (*fig.*) iscusit, priceput; adânc, profund.
pătuiác *s. n.* pătul.
pătúl *s. n.* **1.** coșar, porumbar. **2.** grânar, hambar, (*înv.*) jitniță. **3.** pătuiac.
pătură *s. f.* **1.** cergă, cuvertură, velință, (*pop.*) țol, (*reg.*) lăicer. **2.** (*geol.*) strat. **3.** (*fig.*) categorie, treaptă.
păturí *vb.* (*pop.*) a împături.
păținie *s. f.* pățeală; (*p. ext.*; la *pl.*) peripeții, aventuri.
păți *vb.* (*înv.; pop.*) a suferi, a pătimi, a îndura, a răbda.
păuní *vb.* (*pop.*) a se îngâmfa, a se împăuna.
păzí *vb.* **1.** a străjui. **2.** a (se) feri, a (se) apăra. **3.** a îngriji, a supraveghea. **4.** (*pop.*) a întreține, a alimenta. **5.** (*înv.*) a păstra, a menține, a întreține.
păzít[1] *s. n.* (rar) străjuire, pază, pândă.
păzít[2]**, -ă** *adj.* **1.** străjuit, supravegheat. **2.** apărat, ocrotit.
păzitór, -oáre *s. m. f.* paznic.
păclă *s. f.* **1.** ceață, negură, (*înv.*) măglă. **2.** zăpușeală. **3.** vulcan noroios.
pâclós, -oásă *adj.* neguros, cețos.
pâine *s. f.* **1.** (*pop.*) pită. **2.** existență. **3.** (*fig.*) agoniseală. **4.** (*reg.*) cereale, grâne. **5.** slujbă, funcție, post.
pâlc *s. n.* bandă, buluc, ceată, cârd, droaie, gloată, mulțime, stol, (*pop.*) liotă, (*reg.*) ciopor.
pâlnie *s. f.* **1.** (*reg.*) tolcer. **2.** *~a telefonului* = receptor telefonic. **3.** (*geogr.*) avenă.
pâlpâí *vb.* **1.** a licări, a sclipi, a tremura, a vibra. **2.** a fâlfâi. **3.** (*reg.*) a pâcâi.
pâlpâiálă *s. f.* pâlpâire.
pâlpâire *s. f.* **1.** pâlpâială, pâlpâit, pâlpâitură. **2.** fâlfâire.

pâlpâít *s. n.* pâlpâire.
pâlpâitór, –oáre *adj.* tremurător.
pâlpâitúră *s. f.* pâlpâire.
pândár *s. m.* **1.** paznic, jitar. **2.** (*mil.; pop.*) strajă, santinelă, (*pop.*) veghe.
pândí *vb.* **1.** a spiona, a iscodi, a observa, a urmări. **2.** (*fig.*) a amenința, a paște.
pândít *s. n.* pândă.
pângări *vb.* **1.** a dezonora, a necinsti; a păta, a profana. **2.** (*spec.*) a viola. **3.** a mânji, a murdări, (*fig.*) a întina.
pângărire *s. f.* profanare, necinstire.
pângărít, –ă *adj.* **1.** profanat, spurcat, (*fig.*) întinat. **2.** (*înv.; reg.*) ticălos, nemernic, păcătos.
pângăritór, –oáre *adj.* profanator, defăimător, dezonorant, batjocoritor.
pântecáre *s. f.* (*reg.*) **1.** diaree. **2.** dizenterie.
pântecăráie *s. f.* (*reg.*) diaree.
pântece *s. n.* **1.** abdomen, burtă, foale, vintre. **2.** stomac. **3.** uter. **4.** (*fig.*) interior, adâncime.
pântecós, –oásă *adj.* **1.** burtos. **2.** (*fig.*) bombat.
pánză *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) pânzătură, (*reg.*) pânzare. **2.** giulgiu. **3.** (*mar.*) velă. **4.** pictură, tablou. **5.** lamă, tăiș. **6.** (*geol.*) strat. **7.** perdea.
pânzărie *s. f.* pânzeturi.
pânzătúră *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) pânză. **2.** (*reg.*) broboadă, basma; năframă.
pânzét *s. n.* pânzărie, albituri, rufărie.
pâr *s. m.* (*reg.*) reclamant.
pâră *s. f.* **1.** reclamație. **2.** acuzație, învinuire. **3.** denunț. **4.** calomnie, defăimare; clevetire, bârfeală. **5.** (*înv.; reg.*) proces, judecată.
pârâcios, –oásă *s. m. f.* pârâtor, sicofant, (*fig.*) turnător.
pârâí *vb.* **1.** a trosni, a pocni. **2.** a scârțâi. **3.** a bubui, a păcăni, a răpăi, a șuiera.
pârâitoáre *s. f.* zbârnâitoare.
pârâitúră *s. f.* **1.** scârțâitură. **2.** răpăit.
pârât, –ă *adj., s. m. f.* învinuit, acuzat, inculpat.
pârâtór, –oáre *s. m. f.* delator, sicofant, (*fig.*) turnător.
pârâtúră *s. f.* (*înv.*) pâră, acuzație, învinuire.
pârău *s. n.* **1.** râuleț. **2.** (*fig.*) șuvoi.
pârcăláb *s. m.* **1.** primar. **2.** perceptor. **3.** (*înv.*) staroste. **4.** (*reg.*) temnicer.
pârcălăbíe *s. f.* (*înv.*) stărostie.
pârdálnic, –ă *adj.* (*pop.; fam.*) **1.** afurisit, blestemat. **2.** *s. m. art.* diavolul, dracul.
pârgáv, –ă *adj.* (*reg.*) timpuriu, văratic.
pârghie *s. f.* **1.** (*tehn.*) **1.** (*înv.; reg.*) parmaclâc, mangeal. **2.** cârmă, drug, oiște, proțap. **II.** (*fig.*) punct de sprijin.
pârí *vb.* **1.** a reclama. **2.** a acuza, a învinui. **3.** a denunța.
pârjól *s. n.* **1.** foc, incendiu. **2.** arșiță, zăpușeală, zăduf. **3.** (*fig.*) prăpăd, dezastru, calamitate, pustiire, urgie, catastrofă, flagel, nenorocire.
pârjolí *vb.* **1.** a devasta, a distruge, a prăpădi, a pustii. **2.** a arde, a dogori, a frige. **3.** a ofili, a veșteji, a usca.
pârjolít, –ă *adj.* pârlit.
pârleálă *s. f.* **1.** pârlitură. **2.** (*fig.*) (*fam.*) păcăleală, înșelătorie; pagubă, pierdere.
pârleáz *s. n.* (*reg.*) săritoare, punte.
pârlí *vb.* **1.** (*pop.*) a pârpăli. **2.** a (se) arde, a (se) bronza, a (se) înnegri. **3.** a (se) ofili, a (se) veșteji, a (se) usca. **4.** (*fig.*) a (se) păcăli, a (se) înșela.
pârlít, –ă *adj.* **1.** ars, dogorit. **2.** bronzat, înnegrit, negru. **3.** ofilit, vestejit, uscat. **4.** (*fig.; fam.*) sărac, nevoiaș, sărman; necăjit, amărât.
pârlitúră *s. f.* (*pop.*) **1.** pârleală. **2.** arsură, jariște.
pârloágă *s. f.* **1.** ogor, (*pop.*) moină, (*reg.*) mejdină. **2.** bălărie, ogor. **3.** paraginâ, țelină, (*reg.*) hat, părăginătură.
pârlogí *vb.* a se părăgini.
pârnáie *s. f.* (*arg.*) închisoare, temniță, pușcărie.
pârpălí *vb.* **1.** (*pop.*) a se pârli. **2.** a se zvârcoli, a se zbate. **3.** (*fig.*) a se frământa, a se chinui, a se zbuciuma.
pârș *s. m.* (*zool.*) (*reg.*) alunar.
pârtie *s. f.* (*pop.*) cărare, potecă.
pârlós, –oásă *adj.* îndesat, aspru, bătucit, împâslit.

pe *prep.* **1.** deasupra, peste. **2.** spre. **3.** în. **4.** între. **5.** pentru, per.
pecarí *s. m.* porc sălbatic.
pecéte *s. f.* **1.** sigiliu, (*p. ext.*) ștampilă. **2.** (*fig.*) caracteristică, amprentă, marcă, întipărire, urmă; (*spec.*) stigmat.
pecetlúi *vb.* **1.** a sigila. **2.** a ștampila. **3.** a fixa, a înțepeni. **4.** (*fig.*) a stigmatiza, a deznora. **5.** (*fig.*) a consimți, a consolida; a confirma.
pecetlúit, –ă *adj.* **1.** sigilat. **2.** ștampilat. **3.** (*pop.*) înfundat. **4.** (*fig.*) însemnat, stigmatizat. **5.** (*fig.*) hotărât, stabilit, decis.
pecíngine *s. f.* **1.** eczemă. **2.** ~ *rea* = (*pop.*) pelagră.
pectóză *s. f.* (*chim.*) pectină.
pecuniár, –ă *adj.* (*livr.*) bănesc, financiar; (*p. ext.*) material.
pedagóg, –ă *s. m. f.* educator.
pedagógic, –ă *adj.* educativ, instructiv.
pedalá *vb.* (*fig.*) a insista, a stărui.
pedánt, –ă *adj.* meticulos, scrupulos, tipicar, minuțios.
pedanterie *s. f.* **1.** pedantism. **2.** meticulozitate, tipicărie.
pedantísm *s. n.* meticulozitate, pedanterie.
pedeápsă *s. f.* **1.** sancțiune. **2.** condamnare, osândă. **3.** (*fig.*) suferință, chin, supliciu; necaz, nenorocire. **4.** (*bis.*) canon, penitență. **5.** plată, răsplată, recompensă.
pedepsí *vb.* **1.** a sancționa. **2.** a condamna, a osândi. **3.** (*fig.*) (*înv.; reg.*) a (se) chinui, a (se) tortura.
pedepsíe *s. f.* (*pop.*) epilepsie.
pedepsíre *s. f.* condamnare, osândire, sancționare; (*p. ext.*) pedeapsă.
pedepsít, –ă *adj.* **1.** sancționare. **2.** condamnat, osândit. **3.** răzbunat.
pederást *s. m.* homosexual, invertit, homo.
pederastíe *s. f.* homosexualitate inversiune sexuală, invertire sexuală.
pedestráș *s. m.* (*înv.; pop.*) infanterist, pedestru.
pedestrí *vb.* (*înv.*) a descăleca.
pedestríme *s. f.* (*înv.; pop.*) infanterie.
pedéstru *s. m.* (*înv.*) **1.** infanterist. **2.** pieton.
pedícul *s. n.* (*anat.*) peduncul.
pedicúță *s. f.* (*bot.*) brădișor.
pedúncul *s. m.* **1.** (*bot.*) codiță. **2.** (*anat.*; rar) pedicul.
pehliván *s. m.* **1.** (*înv.*) acrobat, jongler, scamator. **2.** escroc, șarlatan, impostor, șnapan. **3.** (*pop.*) poznaș.
pehlivánie *s. f.* **1.** șarlatanie, șmecherie, escrocherie. **2.** glumă, poznă, ghidușie, strengărie.
peiorativ, –ă *adj.* depreciativ, disprețuitor, defavorabil.
peisáj *s. n.* **1.** (*geogr.*) landșaft. **2.** priveliște, vedere, (*livr.*) sit. **3.** peisagistică.
péjmă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** bumbi. **2.** indrușiam, sângele-voinicului.
pelágic, –ă *adj.* (rar) marin.
pelágră *s. f.* (*med.*) (*pop.*) roșeață, pecingine rea.
pelargónie *s. f.* (*reg.*) mușcată.
pelegrín *s. m.* pelerin.
pelerín *s. m.* **1.** călător. **2.** (*bis.*) (*înv.*) peregrin.
pelerináj *s. n.* **1.** călătorie, plimbare. **2.** (*bis.*) (*înv.*) peregrinaj, peregrinare.
pelícán *s. m.* (*ornit.*) **1.** babiță. **2.** ~ *creț* = (*reg.*) babiță creață.
películă *s. f.* film.
pelín *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** peliniță, iarba-fecioarelor. **2.** peliniță. **3.** imortelă.
pelteá *s. f.* (*fig.*) poliloghie, vorbărie goală.
peltíc, –ă *adj.* sâsâit.
pélvis *s. n.* (*anat.*) bazin.
pembé *adj. invar.* **1.** roșu-deschis; trandafiriu. **2.** (*fig.*) (*fam.*) excentric, extravagant.
pempánt, –ă *adj.* cochet, elegant.
penáj *s. n.* **1.** penet. **2.** panaș.
penál, –ă *adj. fapt* ~ = infracțiune.
penalicéște *adv.* penalmente.
penalitáte *s. f.* **1.** amendă, penalizare. **2.** clauză penală.
penalizá *vb.* a amenda.
penalménte *adv.* (rar) penalicește.
péná *s. f.* (*înv.*) pedeapsă.

penalizáre *s. f.* amendă, penalitate.
pendulá *vb.* a (se) balansa, a (se) clătina, a (se) legăna, a oscila.
pendulár, -ă *adj.* oscilant, oscilatoriu.
penduláre *s. f.* legănare, balans, balansare, oscilare.
pendúlă *s. f.* ceas de perete.
penét *s. n.* penaj.
penetrá *vb.* (*livr.*) **1.** a pătrunde, a străbate, a trece. **2.** (*fig.*) a (se) insinua.
penetránt, -ă *adj.* **1.** pătrunzător. **2.** (*fig.*) ascuțit, intens, puternic. **3.** ager, pătrunzător.
penetránță *s. f.* (rar) penetrație.
penetráție *s. f.* pătrundere, penetranță.
penibil, -ă *adj.* apăsător, jenant, neplăcut, supărător, stingheritor.
peninsulár *s. m.* italian.
pénis *s. n.* (*anat.*) membru, (*înv.; pop.*) mădular, (*reg.*) sulă.
penitenciár *s. n.* închisoare, pușcărie, temniță, (*fam.*) gherlă, (*arg.*) țuhaus, pârnaie.
penitént *s. f.* (*livr.*) pocăință.
pénsă *s. f.* pliu.
pénsie *s. f.* (*înv.*) subsidiu.
pensión *s. n.* pensionat.
pensionár, -ă *s. m. f.* **1.** (*reg.*) pensionist. **2.** (glumeț) deținut.
pensionát *s. n.* pension.
penticostál, -ă *s. m. f.* (*bis.*) (*pop.*) tremurici.
péntru *prep.* **1.** datorită... **2.** contra, împotriva. **3.** ~ *ca* sau ~ *că* = fiindcă, deoarece. **4.** ~ *ce* = deci, așadar.
penúmbră *s. f.* semiobscuritate, semiîntuneric.
penurie *s. f.* (*livr.*) sărăcie, mizerie, lipsă mare.
pepélea *s. m.* (*pop.*) **1.** păcală. **2.** șarlatan, escroc.
pepenár *s. m.* (*reg.*) bostănar, harbuzar.
pepenărie *s. f.* (*pop.*) bostănărie, harbuzărie.
pépene *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** bostan, harbuz, lubeniță. **2.** boșar, cantalup, gălboi, harbuz, popone. **3.** dovleac. **4.** castravete.
pépsi *s. n.* pepsi-cola.
pépsi-cóla *s. f.* pepsi.
per *prep.* pentru.
percépe *vb.* **1.** a simți. **2.** a înregistra. **3.** a înțelege, a pricepe, a sesiza, (*fig.*) a pătrunde. **4.** a încasa, a strânge.
perceptíbil, -ă *adj.* **1.** sesizabil. **2.** palpabil, concret.
perceptór *s. m.* (*fin.*) agent de percepție, (*înv.*) birar, dăbilar.
percépție *s. f.* **I.** cunoaștere, înțelegere, sesizare, percepere. **II.** (*fin.*) **1.** administrație financiară. **2.** fisc.
percheziție *s. f.* cercetare, scotocire.
percheziționá *vb.* a scotoci.
perciúni *s. f. pl.* (rar) favoriți.
percutánt, -ă *adj.* (*fig.*) zguduitor.
perdeá *s. f.* **1.** (*înv.*) intrare, anticameră. **2.** (*înv.*) cortină. **3.** (*med.; pop.*) cataractă; leucom.
perdíție *s. f.* pierzanie, corupție, desfrâu, decădere.
peréche *s. f.* **1.** cuplu. **2.** partener. **3.** (*înv.*) soț, soție.
peregrín *s. m.* **1.** călător. **2.** (*înv.*) pelerin.
peregrinà *vb.* a colinda, a hoinări, a cutreiera, (*livr.*) a flana.
peregrináj *s. n.* (*înv.*) **1.** pelerinaj. **2.** peregrinare.
peregrináre *s. f.* peregrinaj.
peremptóriu, -ie *adj.* (*livr.*) vădit, evident, cert, categoric, sigur, incontestabil, decisiv.
perempțiúne *s. f.* (*jur.*) perimare.
perén, -ă *adj.* **1.** (*bot.*) vivace. **2.** (*fig.*) durabil, persistent, trainic.
perenitáte *s. f.* durabilitate, persistență.
peréte *s. m.* **1.** zid. **2.** (*bis.; pop.*) catapeteasmă, iconostas, tâmplă.
perféct, -ă **I.** *adj.* **1.** desăvârșit, extraordinar, formidabil, minunat, splendid, sublim, superb. **2.** impecabil, ireproșabil. **3.** absolut, complet, total, deplin. **II.** *adv.* bravo, excelent. **III.** *s. n.* **1.** (*gram.*) trecut. **2.** (*gram.*) ~*ul simplu* = (*înv.*) timpul săvârșit.
perfectá *vb.* a definitiva.
perfecționá *vb.* **1.** a (se) desăvârși. **2.** a (se) specializa. **3.** a moderniza, a sistematiza.

perfecțiúne *s. f.* desăvârșire.
perfíd, -ă **1.** *s. m. f.* fățarnic, ipocrit, mincinos, prefăcut, șiret, viclean, (*livr.*) fariseu, (*fig.*) iezuit. **2.** *adj.* înșelător, viclean, (*livr.*) insidios.
perfídie *s. f.* duplicitate, falsitate, fățărnicie, ipocrizie, minciună, viclenie, (*livr.*) fariseism, machiavelism, (*fig.*) iezuitism.
perforá *vb.* a găuri, a sfredeli, a străpunge.
perforáre *s. f.* perforație, perforat, găurire, străpungere.
perforáție *s. f.* perforare.
performánt, -ă *adj.* competitiv.
performánță *s. f.* succes.
pergám *s. n.* (*înv.*) pergament.
pergaménț *s. n.* **1.** (*înv.*) membrană. **2.** hârtie pergaminată.
pergaminátă *adj. hârtie* ~ = pergament.
perghél *s. n.* **1.** (*înv.; reg.*) cerc; circumferință. **2.** compas forestier.
periá *vb.* **1.** a scărmăna, a pieptăna. **2.** (*fig.*) a bate, a lovi. **3.** (*fig.*) a linguși, a flata.
periát, -ă *adj.* pieptănat, scărmănat.
periclitá *vb.* (*livr.*) **1.** a primejdui, a amenința. **2.** a (se) compromite.
periclitánt, -ă *adj.* (*livr.*) primejdios.
periclitáre *s. f.* primejduire, amenințare.
periclitáte *s. f.* pericol, primejdie.
pericol *s. n.* **1.** primejdie, amenințare. **2.** risc.
periculós, -oásă *adj.* primejdios.
periculozitáte *s. f.* gravitate, pericol, primejdie.
peridót *s. n.* (*min.*) olivină.
periegézǎ *s. f.* (*livr.*) călătorie.
periféric, -ă **I.** *adj.* **1.** marginal. **2.** (*fig.*) colateral, lăturalnic, secundar. **II.** *s. n.* terminal.
periferíe *s. f.* **1.** mahala, suburbie, (*livr.*) foburg. **2.** barieră, mahala, margine. **3.** (*înv.*) cerc, circumferință. **4.** provincie.
perifrázǎ *s. f.* (*livr.*) circumlocuție.
perimá *vb.* **1.** a se demoda, a se învechi. **2.** (*jur.*) a se stinge.
perimáre *s. f.* **1.** demodare, învechire. **2.** (*jur.*) perempțiune.
perimát, -ă *adj.* **1.** învechit, demodat, vechi, anacronic, depășit, desuet, (*livr.*) vetust, (*fig.*) fumat. **2.** retrograd.
perimétru *s. n.* **1.** (*mat.*) circumferință. **2.** (*fig.*) sferă, domeniu.
perindá *vb.* a se succeda, (*fig.*) a se derula.
perindáre *s. f.* succesiune.
perioádă *s. f.* **1.** epocă, interval, răgaz, răstimp, spațiu, vreme. **2.** epocă, eră, (*livr.*) ev.
periód *s. n.* ciclu, menstruație.
periódic, -ă **1.** *adj.* **1.** ciclic. **2.** regulat, sistematic. **II.** *s. n.* publicație, (*înv.*) foaie.
periodicitáte *s. f.* frecvență.
periodónt *s. n.* parodonțiu moale.
peripețíe *s. f.* întâmplare, pățanie, (*fam.*) tărășenie, istorie.
periplegíe *s. f.* paralizie totală.
períplu *s. n.* turneu.
perisíp *s. n.* cordon litoral.
peritoneoscop *s. n.* laparoscop.
peritoneoscopíe *s. f.* celioscopie, laparoscopie.
perj *s. m.* (*reg.*) prun.
pérjă *s. f.* (*reg.*) prună.
pérlă *s. f.* mărgăritar.
permanént, -ă *adj.* **1.** necontenit, neîntrerupt, neîncetat, perpetuu, veșnic. **2.** imuabil.
permanentizá *vb.* a (se) statornici.
permanentizáre *s. f.* statornicire.
permís *s. n.* autorizație, (rar) licență, (*înv.*) pitac.
permísie *s. f.* (*mil.*) învoire.
permisiúne *s. f.* **1.** încuviințare, consimțământ, învoire. **2.** autorizație, îngăduință, voie.
permíte *vb.* **1.** încuviința, a îngădui. **2.** a îndrăzni.
permutá *vb.* a (se) transfera.
permutáre *s. f.* **1.** transfer, permutație. **2.** (*mat.; lingv.*) permutație.
permutáție *s. f.* **1.** mutare, permutare, strămutare, transfer. **2.** (*mat.; lingv.*) permutare.

pernicióș, –oásă *adj.* (*livr.*) vătămător, dăunător.
pernioáră *s. f.* (*pop.*) perniță.
pernișóară *s. f.* (*pop.*) perniță, pernuță.
perníță *s. f* pernuță, pernioară, pernișoară; (*spec.*) puișor.
pernúță *s. f.* perniță, puișor, pernioară, pernișoară.
per orál *adv.* (*med.*) per os.
per os *adv.* (*med.*) per oral.
perpendiculár, –ă **1.** *adj.* abrupt, drept, pieptiș, pieziș, vertical, (*pop.*) oblu. **2.** *adv.* drept.
perpetuá *vb.* a (se) continua.
perpetuáre *s. f.* perpetuație.
perpetuáție *s. f.* (rar) perpetuare.
perpétuu, –uă *adj.* etern, veșnic, permanent, continuu.
perpléx, –ă *adj.* surprins, uimit, uluit; încurcat, dezorientat, năuc, năucit, nedumerit.
perplexitáte *s. f.* stupefacție, stupoare, surprindere, uimire, dezorientare.
pers *s. m.* (la *pl.*; *înv.*) persan.
persán, –ă **1.** *s. m.* pers. **2.** *adj.* persienesc.
persecutá *vb.* **1.** a prigoni, a asupri, a urgisi, a oropsi; a neîndreptăți. **2.** a obseda.
persecutánt, –ă *adj.* prigonit, asuprit, oropsit, urgisit.
persecutór, –oáre *adj.* prigonitor, asupritor.
persecúție *s. f.* prigoană, persecutare, asuprire, opresiune.
perseverá *vb.* **1.** a insista, a persista, a stărui. **2.** a se încăpățâna, a se ambiționa, a se îndârji.
perseverént, –ă *adj.* stăruitor, tenace, insistent, (*livr.*) persuasiv.
perseverénță *s. f.* stăruință, statornicie, tenacitate, insistență, neclintire.
persiánă *s. f.* jaluzea, stor.
persienésc, –eáscă *adj.* (rar) persian.
persiflá *vb.* a zeflemisi, a ironiza, (*fig.*) a împunge, a înțepa.
persifláj *s. n.* (rar) persiflare.
persiflánt, –ă *adj.* zeflemitor, persiflator, ironic, (*fig.*) înțepător.
persifláre *s. f.* zeflemisire, persiflaj, ironizare.
persiflatór, –oáre *adj.* ironic, persiflant, zeflemitor, (*fig.*) înțepător.
persistá *vb.* **1.** a insista, a persevera, a stărui. **2.** a se menține, a dura, a dăinui.
persisténț, –ă *adj.* **1.** insistent, perseverent, stăruitor, tenace, (*livr.*) persuasiv. **2.** durabil, rezistent, trainic, (*livr.*) peren.
persoánă *s. f.* **1.** individ, ins, om, creatură, (*pop.*) creștin. **2.** personalitate. **3.** (*înv.*) personaj.
personáj *s. n.* **1.** erou, (*înv.*) persoană. **2.** personalitate. **3.** rol scenic. **4.** notabilitate, celebritate.
personál, –ă **I.** *adj.* **1.** individual, propriu. **2.** original. **II.** *adv.* direct, nemijlocit.
personalísm *s. n.* subiectivism.
personalíst, –ă *adj.* subiectivist.
personalitáte *s. f.* **1.** persoană. **2.** personaj. **3.** individualitate, originalitate.
personalizá *vb.* **1.** a personifica. **2.** a individualiza.
personificá *vb.* **1.** a personaliza; (*p. ext.*) a simboliza. **2.** a întruchipa, a întrupa, a încarna, a reprezenta.
personificáre *s. f.* încarnare, întruchipare, reprezentare, simbolizare.
perspectívă *s. f.* **1.** privelițte, vedere. **2.** viziune. **3.** (*înv.*) prospect, (*fig.*) orizont.
perspicáce *adj. invar.* ager, clarvăzător, iscoditor, pătrunzător, subtil, (*livr.*) sagace, (*fig.*) ascuțit.
perspicacitáte *s. f.* **1.** istețime, pătrundere, agerime, acuitate, subtilitate, (*livr.*) sagacitate. **2.** fler.
persuadá *vb.* a convinge; a decide.
persuasiúne *s. f.* (*livr.*) convingere.
persuasív, –ă *adj.* (*livr.*) insistent, perseverent, convingător, stăruitor.
pertinént, –ă *adj.* (*livr.*) potrivit, adecvat, favorabil, oportun, prielnic, propice, nimerit, judicios.
pertractá *vb.* (*livr.*) a discuta, a trata.

pertractáre *s. f.* (*livr.*) chibzuire, dezbatere, discutare, tratare, tratative.
perturbá *vb.* a deranja, a tulbura.
perturbáre *s. f.* **1.** perturbație, tulburare. **2.** deranjament, perturbație.
perturbáție *s. f.* **1.** perturbare, tulburare. **2.** deranjament, perturbare.
perț *s. n.* (*reg.*) minut, clipă.
peruán, –ă *s. m. f., adj.* peruvian.
perúș *s. m.* papagal.
peruvián, –ă *s. m. f., adj.* peruan.
peruzeá *s. f.* (*min.*) turcoază.
perváz *s. n.* **1.** (*constr.*) glaf, (*pop.*) prichici, (*reg.*) parapet. **2.** (*tehn.*) braț, crac, margine. **3.** (rar) cadru, ramă.
pervérs, –ă *adj.* **1.** perfid, fățarnic, nesincer. **2.** corupt, depravat, imoral, vicios.
perversitáte *s. f.* **1.** fățărnicie, perfidie, falsitate. **2.** corupție, depravare, imoralitate; (*spec.*) anomalie sexuală.
perversiúne *s. f.* perversitate.
pervertí *vb.* **1.** a (se) deprava, a (se) strica, a (se) vicia, a (se) desfrâna. **2.** a corupe, a seduce. **3.** a altera, a denatura.
pervertít, –ă *adj.* stricat, depravat, corupt, desfrânat, imoral.
pervertitór, –oáre *s. m. f.* corupător.
pescáj *s. n.* (*mar.*) calaj.
pescár *s. m.* **1.** (*reg.*) pescaș, (*înv.*) mâjar. **2.** (*ornit.*) martin, pescăruș. **3.** (*reg.*) bâtlan.
pescáș *s. m.* (*reg.*) pescar.
pescăráș *s. m.* (*ornit.*) pescărel, pescăruș.
pescărí *vb.* (*reg.*) a pescui.
pescăríe *s. f.* pescuit, pescărit.
pescărít *s. n.* (*reg.*) pescuit, pescărie.
pescărúș *s. m.* (*ornit.*) martin, pescar.
pescuí *vb.* **1.** a pescări. **2.** (*arg.*) a agăța, a acosta.
pescuít *s. n.* pescuire, pescărie.
pescuitór, –oáre *s. m. f.* **1.** pescar. **2.** (*fig.*; *fam.*) vânător.
pesémne *adv.* (*pop.*; *fam.*) poate, probabil, pasămite.
pesmét *s. m.* posmag.
péstă *s. f.* ciumă, (rar) pestilență.
péste *prep.* **1.** pe. **2.** asupra, deasupra. **3.** după.
pestélcă *s. f.* (*pop.*) fotă, catrință.
pestifér, –ă *adj.* (*livr.*) pestilențial.
pestiferát, –ă *adj.* (*livr.*) ciumat.
pestilént, –ă *adj.* contagios, pestilențial, infecțios, molipsitor.
perstilénță *s. f.* (*livr.*) molimă; (*spec.*) ciumă.
pestilențiál, –ă *adj.* **1.** contagios, molipsitor. **2.** urât, infect, (*fig.*) scârbos, dezgustător.
pestrít, –ă *adj.* **1.** pestrițat, amestecat, variat. **2.** (*pop.*) dungat, vărgat.
peșchegíu *s. m.* chilipirgiu.
peșchéș *s. n.* **1.** (*înv.*; *pop.*) plocon, dar, cadou. **2.** (*spec.*) haraci.
peșín **1.** *adj. invar.* (*pop.*; *fam.*) gata, gheață, numerar, lichid. **2.** *adv.* (*înv.*) îndată, imediat, numaidecât.
péște *s. m.* (*iht.*) **1.** *~–auriu* = pește-curcubeu, pește-soare, (*reg.*) sorete. **2.** *~–de–piatră* = **a)** fusar; **b)** pietrar. **3.** *~–de–mare* = calcan. **4.** proxenet, codoș.
péșteră *s. f.* **1.** grotă, cavernă. **2.** vizuină, bârlog.
petárdă *s. f.* (*pop.*) pocnitoare.
petént *s. m.* (*livr.*) petiționar.
petetíst, –ă *s. m. f.* (astăzi rar) factor poștal.
pétic *s. n.* **1.** ruptură, zdreanță. **2.** (la *pl.*) ațe, zdrențe. **3.** bucată, fâșie.
pétică *s. f.* (*reg.*) cârpă, zdreanță.
petící *vb.* **1.** a cârpi, a cârpăci. **2.** (rar) a (se) zdrențui.
petímbroásă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** cruciuliță. **2.** bătătarnică. **3.** spălăcioasă.
petíție *s. f.* **1.** cerere, (*înv.*; *pop.*) jalbă, (*reg.*) suplică. **2.** memoriu, (*înv.*) memorial.
petiționár, –ă *s. m. f.* petent.
petrecánie *s. f.* **1.** (*înv.*) moarte. **2.** (*înv.*; *reg.*) petrecere, chef, benchetuială.
petrecăréț, –eáță *adj., s. m. f.* chefliu, petrecător.
petrecătór, –oáre *adj., s. m. f.* **1.** (*înv.*;

reg.) petrecăreț. **2.** (*înv.*) trăitor. **3.** (*înv.*) însoțitor.

petréce *vb.* **1.** a trăi. **2.** (*pop.*) a se scurge, a trece, a se desfășura. **3.** a se distra, a se desfăta, a chefui. **4.** a se întâmpla, a se desfășura. **5.** (*înv.; pop.*) a se sfârși, a se termina; a se epuiza; a dispărea. **6.** a se consuma. **7.** a străbate, a cutreiera, a parcurge, a trece.

petrécere *s. f.* **1.** viețuire, trăire. **2.** viață, trai. **3.** distracție, amuzament. **4.** chef, petrecanie.

petrefáct *s. n.* (*geol.; înv.*) fosilă.

petrificá *vb.* **1.** a se fosiliza. **2.** (*fig.*) a (se) împietri, a încremeni.

petrificáre *s. f.* fosilizare.

petrificát, -ă *adj.* **1.** fosilizat. **2.** (*fig.*) înmărmurit, împietrit, înlemnit.

petról *s. n.* **1.** țiței, (*fig.*) aur negru. **2.** ~ *lampant* = gaz.

petulánt, -ă *adj.* (*livr.*) îndrăzneț, temerar, curajos, dârz, viteaz.

petulánță *s. f.* (*livr.*) îndrăznеală, temeritate, cutezanță, dârzenie.

petúnie *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) leicuță, bună-dimineața.

pețiól *s. n.* codiță.

pețít *s. n.* pețire, (*fam.*) pețitorie.

pețitór *s. m.* (*pop.*) logoditor, (*reg.*) staroste, (*înv.*) mijlocitor.

pețitorie *s. f.* (*fam.*) pețit.

pezevénchi *s. m.* **1.** (*pop.; fam.*) escroc, pungaș, șarlatan, șnapan. **2.** (*înv.*) codoș, proxenet, (*fig.*) pește.

pezevenclâc *s. n.* **1.** (*pop.; fam.*) înșelătorie, șarlatanie, șmecherie, escrocherie, pungășie. **2.** (*înv.*) proxenetism, codoșlâc.

pián *s. n.* clavir, pianoforte.

piáno *adv.* (*muz.*) încet.

pianofórte *s. n.* (rar) pian.

piátră *s. f.* **1.** rocă, (*înv.*) stâncă. **2.** ~*-de-var* = calcar. **3.** ~ *ponce* = spumă-de-mare. **4.** ~ *prefioasă* = nestemată, piatră rară, piatră scumpă. **5.** detritus, tartru. **6.** (*med.*) calcul, concrețiune. **7.** (*med.*) calculoză, litiază. **8.** (*met.*) grindină, gheață. **9.** (*pop.*) meteorit. **10.** ~*-iadului* = azotat de argint. **11.** ~*-de-var* = carbonat de calciu. **12.** ~*-pucioasă* = sulf. **13.** ~ *de încercare* = dovadă. **14.** ~ *unghiulară* = element fundamental.

piáță *s. f.* târg, (la orientali) bazar.

piáză *s. f.* **1.** prevestire, semn, (*livr.*) augur. **2.** ~ *rea* = cobe. **3.** (*reg.*; la *pl.*) dispoziție, chef; toane. **4.** (*reg.*) pantă, povârniș.

pic[1] *s. n.* **1.** picătură. **2.** strop, fir, fărâmă.

pic[2] *s. n.* ciocan de abataj.

picá *vb.* **1.** a cădea. **2.** a se prăbuși, a se dărâma, a se nărui, a se surpa. **3.** (*fig.*) a muri. **4.** (*fam.*) a se ivi, a apărea.

picánt, -ă *adj.* **1.** condimentat, iute, piperat. **2.** (*fig.*) indecent, obscen, nerușinat. **3.** (*fig.*) nostim, atrăgător, seducător.

pícă *s. f.* (*pop.*) ciudă, necaz, ranchiună, dușmănie.

picătúră *s. f.* **1.** pic[1], strop. **2.** fărâmă, fir, (*reg.*) țărâ.

pichámăr *s. n.* (*tehn.*) ciocan de abataj, pic[2].

píchere *s. f.* (*ornit.; reg.*) bibilică.

pici *s. m.* (*fam.*) puști.

picióică *s. f.* (*bot.; reg.*) cartof.

piciór *s. n.* **1.** membru inferior, (*pop.*) crac, labă. **2.** ~ *plat* = platfus. **3.** proteză, (rar) pilug. **4.** (*bot.*) ~*ul caprei* = (*reg.*) laba-ursului. **5.** (*ornit.*) *picioare lungi* = (*reg.*) cataligă, piciorong.

picioróng *s. n.* **1.** (la *pl.*) catalige, papainogi. **2.** (*ornit.*) cataligă, (*reg.*) picioare-lungi.

picón *s. n.* ciocan de abataj, pic[2], pichamăr.

picoteálă *s. f.* moțăială, somnolență, aținpeală.

picotí *vb.* a dormita, a moțăi; a aținpi.

picóu *s. n.* bulină.

pictá *vb.* **1.** zugrăvi. **2.** (*fig.*) a descrie, a zugrăvi.

pictát, -ă *adj.* zugrăvit.

píctor *s. m.* zugrav.

picturál, -ă *adj.* pitoresc, sugestiv.

pictúră *s. f.* pânză, tablou.

piedestál *s. n.* postament, soclu, bazament.

piédică *s. f.* stavilă, obstacol, impas, impediment; dificultate, greutate.

pieíre *s. f.* **1.** moarte, ucidere, omor. **2.** (*înv.; reg.*) necaz, supărare. **3.** distrugere, nimicire, dispariție; decădere, ruinare.

piéle *s. f.* **1.** (*spec.*) blană. **2.** ~*i-roșii* = amerindieni, indieni.

piéliță *s. f.* **1.** (*anat.*) membrană. **2.** (*bot.*) epicarp, exocarp.

piemíe *s. f.* (*med.*) septicemie.

piept *s. n.* **1.** torace. **2.** mamelă, sân, țâță. **3.** povârniș.

pieptár *s. n.* bundiță, cojocel.

pieptănă *vb.* **1.** a dărăci, a scărmăna. **2.** a peria, a scărmăna. **3.** (*fam.*) a bate.

pieptănătúră *s. f.* coafură, frizură, frezăă, tunsoare.

pieptíș **1.** *adj.* abrupt, direct, pieziș, vertical, perpendicular. **2.** *adv.* direct, frontal.

pieptós, -oásă *adj.* (*fig.*) mândru, îngâmfat.

piérde *vb.* **1.** a rătăci, (*reg.*) a prăpădi. **2.** a se rătăci. **3.** a irosi, a risipi. **4.** (*pop.*) a avorta. **5.** ~*-vară s. m. invar.* = târâie-brâu, (*reg.*) suflă-n-vânt. **6.** (*pop.*) a ucide, a omorî. **7.** (*pop.*) a compromite. **8.** a dispărea. **9.** a se stinge.

piérdere *s. f.* **1.** pagubă, stricăciune, prejudiciu; distrugere, nimicire. **2.** (*fin.*) dificit. **3.** înfrângere, insucces.

pierdút, -ă *adj.* **1.** rătăcit. **2.** mort, răposat. **3.** șters, estompat, pal. **4.** desperat. **5.** apus, dispărut, trecut. **6.** absent. **7.** irosit, risipit.

pierí *vb.* **1.** a dispărea, (*fig.*) a o șterge, (*fig.*) a se evapora. **2.** a deceda, a dispărea, a muri, a răposa, a sucomba. **3.** a se ofili, a se usca. **4.** a dispărea, a se ruina.

pierít, -ă **I.** *adj.* **1.** (*pop.*) mort, decedat. **2.** slab, palid. **3.** descurajat, deznădăjduit; copleșit, distrus. **II.** *s. m.* (*pop.*) *cel* ~ = sifilis.

pieritór, -oáre *adj.* **1.** muritor. **2.** trecător, efemer, (*livr.*) pasager.

pierzánie *s. f.* (*pop.*) **1.** moarte, dezastru, prăpăd, măcel. **2.** decădere, degradare, desfrâu, perdiție, corupție, imoralitate.

piésă *s. f.* **1.** exemplar. **2.** figură. **3.** ban, monedă, (*pop.*) para. **4.** bucată, compoziție. **5.** lucrare dramatică, operă literară, scriere dramatică. **6.** document.

pietáte *s. f.* evlavie, smerenie, cucernicie, credință, (*livr.*) devoțiune.

pietrár *s. m.* **1.** cioplitor. **2.** (*înv.*) sculptor. **3.** pavagiu, pavator. **4.** (*iht.*) fusar mar, pește-de-piatră. **5.** (*ornit.*) (rar) pietroșel-sur.

pietríș *s. n.* prund, prundiș.

pietrói *s. n.* bolovan.

pietrós, -oásă *adj.* **1.** prundos. **2.** bolovănos, gloduros. **3.** tare, cărnos.

pietroșél *s. m.* **1.** (*iht.*) porucșor. **2.** (*ornit.*) ~ *sur* = pietrar. **3.** (*ornit.*) ~ *cânepiu* = cânepar.

pietruí *vb.* a pava.

piezíș, -ă **I.** *adj.* **1.** oblic, plecat, povârnit, înclinat. **2.** abrupt, drept, pieptiș, perpendicular, vertical. **3.** (*fig.*) ocolit, indirect; (*p. ext.*) tainic. **4.** șașiu, cruciș; (*fig.*) bănuitor, iscoditor. **II.** *adv.* oblic, transversal.

piftíe *s. f.* răcituri, (*reg.*) aitûri.

pigmentáre *s. f.* pigmentație.

pigmentáție *s. f.* pigmentare.

piguleálă *s. f.* (*pop.*) migală, migăleală, meticulozitate.

piguí *vb.* **1.** a ciuguli. **2.** a migăli.

piláf *s. n.* (*reg.*) plachie.

pilangíu *s. m.* (*fam.*) alcoolic, băutor, bețiv.

pilă *s. f.* **1.** ~ *atomică* = reactor nuclear. **2.** ~ *electrică* = element. **3.** ~ *foto-voltaică* = fotoelement. **4.** (*fam.*) sprijin, ajutor.

pildă *s. f.* **1.** exemplu, model. **2.** învățătură, morală. **3.** dovadă, probă, indiciu. **4.** parabolă; (*p. ext.*) maximă, sentință, proverb, zicală; semnificație, tâlc.

pilduí *vb.* a exemplifica, a ilustra.

pilduitór, -oáre *adj.* **1.** exemplar, impecabil, ireproșabil. **2.** grăitor, eloc-

vent, ilustrativ; convingător, concludent, decisiv, solid, temeinic, edificator.
pileálă *s. f.* (*fam.*) băutură alcoolică.
pilí[1] *vb.* (*tehn.*) a răşpălui.
pilí[2] *vb.* (*fam.*) **1.** a bea. **2.** a se îmbăta, a se ameţi.
pilíre *s. f.* pilit[1].
pilit[1] *s. n.* pilire.
pilít[2], **–ă** *adj.* ajustat, fasonat, finisat.
pilít[3], **–ă** *adj.* (*fam.*) beat, ameţit; cherchelit.
pilós, –oásă *adj.* (*pop.*) tare, puternic, rezistent; (*p. ext.*) răbdător; tenace.
pilót[1] *s. m.* ghid.
pilót[2] *s. m.* stâlp de susţinere.
pilotá *vb.* a îndruma, a ghida; a conduce, a comanda.
pilotáj *s. n.* pilotare.
pílotă *s. f.* **1.** (*reg.*) perinoi, pernă. **2.** (*reg.*) bagaj, calabalâc.
pilúg *s. n.* (*reg.*) pisălog, mai.
pilúlă *s. f.* bulină, drajeu, caşetă, comprimat, pastilă, (*pop.*) hap.
pin *s. m.* **1.** brad, cetină, molid, zadă. **2.** ~ *pitic* = jep, jneapăn.
pinacée *s. f. pl.* (*bot.*) abietacee, abietinee.
pineálă *adj. glandă* ~ = epifiză.
pingelí *vb.* a tălpui.
ping–póng *s. n.* tenis de masă.
pintenáş *s. m.* (*bot.*) nemţişor de câmp.
pintenát, –ă **1.** *adj.* pintenog. **2.** *s. m.* cocoş.
pintenóg, –oágă *adj.* (rar) pintenat.
piós, –oásă *adj.* **1.** credincios, cucernic, cuvios, evlavios, (*livr.*) devot. **2.** respectuos.
pioşénie *s. f.* credinţă, cucernicie, evlavie, pietate, pioşenie, (*livr.*) devoţiune.
pipá *vb.* (*reg.*) a fuma.
pípă *s. f.* lulea.
pipăí *vb.* **1.** a palpa. **2.** a orbecăi, a dibui, a bâjbâi.
pipăíbil, –ă *adj.* (*fam.*) palpabil.
pipăít, –ă *adj.* palpabil; evident, concret, material.
pipărúş *s. m.* (*bot.; pop.*) ardei.
pipe–line (pr. *páip–lain*) *s. n.* oleoduc.
pipér *s. m.* (*bot.; reg.*) **1.** ardei. **2.** *~ul–apelor* = silnic. **3.** ~ *roşu* = boia de ardei.
piperát, –ă *adj.* **1.** condimentat, picant, aromat. **2.** iute, înţepător, usturător. **3.** (*fig.*) indecent, obscen, vulgar.
pipernicí *vb.* a se chirci, a degenera, a se închirci.
pipernicít, –ă *adj.* chircit, sfrijit, degenerat, nedezvoltat, pirpiriu.
piperúţă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) negruşcă, nigeluţă.
pipiríg *s. m.* (*bot.*) rogoz.
pípotă *s. f.* rânză, (*reg.*) pipoaşcă.
pir *s. m.* (*reg.*) rogoz.
piramidál, –ă *adj.* (*fig.*) enorm, colosal, uriaş; (*p. ext.*) important, măreţ, extraordinar, excepţional, uimitor.
pirándă *s. f.* (*pop.*) ţigancă.
pirát *s. m.* corsar, hoţ de mare.
piraterie *s. f.* (*fig.*) jaf, tâlhărie, hoţie.
pirétru *s. m.* (*bot.*) vetricea.
pirexíe *s. f.* febră.
pirofobíe *s. f.* teamă de foc.
pirogenáre *s. f.* piroliză.
pirolíză *s. f.* (*chim.*) pirogenare.
pirón *s. n.* cui mare.
pironít, –ă *adj.* **1.** imobil, nemişcat, încremenit. **2.** aţintit, fixat, ţintit.
pirosféră *s. f.* (*geol.*) sima.
pirostríe *s. f.* **1.** (la *pl.*) crăcană. **2.** (*reg.*; la *pl.*) cunună, cununie.
piroteálă *s. f.* picoteală, moţăială, somnolenţă.
pirotéhnică *s. f.* pirotehnie.
pirotí *vb.* **1.** a moţăi, a dormita, a aţipi. **2.** a lâncezi; (*p. ext.*) a zăcea, a boli.
pirpiríu, –ie *adj.* **1.** mic, firav, pipernicit, jigărit. **2.** jepelit, peticit, zdrenţăros.
piruí *vb.* a ciripi.
piruít *s. n.* ciripit, glas.
pisá *vb.* **1.** a zdrobi, a sfărâma, a mărunţi. **2.** a bătători, a bătuci. **3.** (*fig.*) a pisălogi, a cicăli, a plictisi.

pisár *s. m.* (*inv.*) diac, grămătic, logofăt, scrib, scriitor, uricar, calemgiu.
pisát, –ă *adj.* mărunţit, zdrobit, sfărâmat.
pisălóg, –oágă *s. n.* pilug, (*reg.*) mai.
pisălogeálă *s. f.* (*fam.*) sâcâială, cicăleală, bodogăneală, agasare.
pisălogí *vb.* (*fam.*) **1.** a pisa, a zdrobi. **2.** a cicăli, a bodogăni, a plictisi, a sâcâi.
pisc *s. n.* creastă, culme, vârf, piscan.
piscán *s. n.* (*reg.*) pisc.
pisíc *s. m.* pisoi.
pisícă *s. f.* (*pop.*) mâţă.
pisicí *vb.* (*fam.*) a se alinta, a se linguşi.
pisicós, –oásă *adj.* felin.
pisicúţă *s. f.* (rar) ament.
pisoár *s. n.* vespasiană.
pisói *s. m.* pisic, cotoi, motan, (*pop.*) mâţ.
pístă *s. f.* (*fig.*) făgaş, cale, curs; direcţie.
pistíl *s. n.* **1.** (*bot.*) gineceu. **2.** pisălog.
pistól *s. n.* **1.** revolver. **2.** *~–mitralieră* = automat. **3.** (*reg.*) penis.
pistolét *s. n.* florar.
pistoná *vb.* (*fig.*) a stărui, a insista.
pistonáj *s. n.* (*tehn.*) pistonare.
pistonáre *s. f.* pistonaj.
piş *s. n.* (*pop.*) urină.
pişá *vb.* (*pop.*) a urina.
pişcá *vb.* **1.** a ciupi, (*reg.*) a piţiga. **2.** (*fam.*) a şterpeli. **3.** a înţepa, a muşca. **4.** (*fig.*) a tachina, a şfichiui, a zeflemisi.
pişcáre *s. f.* pişcat[1].
pişcát[1] *s. n.* pişcare.
pişcát[2], **–ă** *adj.* ciupit, înţepat.
pişcăcíos, –oásă *adj.* iute, picant.
pişcătór, –oáre *adj.* **1.** înţepător. **2.** (*fig.*) şfichiuitor, muşcător. **3.** pişcăcios, iute, picant, piperat.
pişcătúră *s. f.* **1.** ciupitură, înţepătură. **2.** (*fig.*) ironie. **3.** fărâmă.
pişichér *s. m.* (*fam.*) şiret, şmecher, viclean; sforar, şarlatan, escroc.
pitác[1] *s. n.* (*inv.*) **1.** diplomă de boierie. **2.** ordonanţă, dispoziţie. **3.** scrisoare, răvaş. **4.** (*fig.*) privilegiu. **5.** reclamaţie, plângere.
pitác[2] *s. m.* **1.** sfanţ, sorocovăţ. **2.** pataşcă. **3.** ban, monedă.
pitagoréic, –ă *adj.* pitagoric.
pitagóric, –ă *adj.* pitagoreic.
pítă *s. f.* (*reg.*) **1.** păine. **2.** (*bot.*) *~a–vacii* = (*reg.*) pitoancă, ciupercă de brad. **3.** (*fig.*) mijloace de existenţă, (*p. ext.*) slujbă, funcţie, post.
pităríe *s. f.* (*înv.; reg.*) brutărie.
pití *vb.* a (se) pitula, a (se) ascunde; (*fig.*) a (se) adăposti.
pitíc, –ă **I.** *s. m.* liliputan, pigmeu, (*înv.*) nan. **II.** *adj.* **1.** scund, mic. **2.** nedezvoltat, pipernicit, chircit. **3.** mic, minuscul.
pítie *s. f.* ghicitoare, prezicătoare.
pitiríazis s. n. (*med.*) mătreaţă.
pitíş *adv.* (*pop.*) tiptil.
pitít, –ă *adj.* (*pop.*) ascuns; (*fig.*) adăpostit.
pitorésc, –eáscă *adj.* **1.** impresionant, pictural, plastic, sugestiv. **2.** evocativ, evocator, sugestiv, viu, (*fig.*) colorat.
pitpalác *s. m.* (*ornit.*) prepeliţă.
pitulá *vb.* (*pop.*) a (se) piti.
pitulát, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** pitit. **2.** (*fig.*) tăinuit, secret.
pitulíce *s. f.* (*ornit.*) **1.** ochiul–boului. **2.** (*reg.*) pituliţă, sălcăriţă.
piţigăiát, –ă *adj.* **1.** subţire, ascuţit; strident. **2.** slab, plăpând, firav, debil.
piţigói *s. m.* piţiguş.
piţigúş *s. m.* (*reg.*) **1.** piţigoi. **2.** cinteză.
piţúlă *s. f.* (*reg.*) gologan.
píuă *s. f.* (*text.*) (*reg.*) dârstă.
piuí *vb.* **1.** a piscui. **2.** a şuiera, a ţiui.
pivnicér *s. m.* chelar.
pívniţă *s. f.* beci.
pivotá *vb.* (*tehn.*) a se roti.
pizmáş, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** gelos, invidios, răutăcios, ranchiunos, ciudos, (*reg.*) dăcos. **2.** duşmănos, vrăjmaş, pizmuitor, pizmăreţ, potrivnic.
pízmă *s. f.* (*pop.*) ciudă, necaz, invidie, pică, pornire, obidă, ranchiună; (*p. ext.*) duşmănie, ură.
pizmuí *vb.* a duşmăni, a urî.
pizmuíre *s. f.* pizmă, invidie.

pizmuít, –ă *adj.* invidiat, (*p. ext.*) dușmănit, urât.
pizmuitór, –oáre *adj.* pizmaș, dușmănos, invidios, răutăcios.
pizzicáto (pr. *pițicato*) *adv.* pișcat.
plac *s. n.* **1.** plăcere, poftă, hatâr. **2.** chef, dispoziție, vrere, voie.
placá *vb.* (*livr.*) a părăsi, a abandona.
placáj *s. n.* placare.
placárdă *s. f.* pancartă, placat.
placáre *s. f.* placaj.
placát *s. n.* anunț, afiș, placardă.
plácă *s. f.* **1.** (*înv.*) tablă. **2.** (*muz.*) disc. **3.** (*înv.*) tăbliță. **4.** ~ *turnantă* = șaibă. **5.** (*med.*) protează.
placéntă *s. f.* (*anat.*) (*reg.*) casă, căiță, cămașă, loc.
plachétă *s. f.* **1.** broșurică, broșură. **2.** ~ *sangvină* = trombocit.
placíd, –ă *adj.* calm, liniștit, potolit, blajin; indiferent, nepăsător, flegmatic, pasiv, apatic, (*livr.*) impasibil, (*fig.*) rece.
placiditáte *s. f.* impasibilitate, indiferență, pasivitate, apatie, indolență, nepăsare.
plafón *s. n.* tavan, bagdadie.
plafoná *vb.* a se limita.
plafonát, –ă *adj.* (*fig.*) mărginit, limitat.
plágă *s. f.* **1.** rană, leziune, bubă. **2.** pacoste, calamitate, nenorocire, dezastru, catastrofă, flagel, urgie.
plagiá *vb.* a copia.
plagiát *s. n.* plagiere, furt literar.
plagiére *s. f.* plagiat.
plai *s. n.* **1.** creastă, culme; (*p. gener.*) munte, deal mare. **2.** potecă. **3.** regiune, ținut, (la *pl.*) meleaguri.
plaiváz *s. n.* (*pop.; fam.*) creion.
plan, –ă I. *s. n.* **1.** schemă, schiță. **2.** proiect. **3.** calcul, gând, idee, intenție, proiect. **4.** (*reg.*) ogor, parcelă. **II.** *adj.* **1.** drept, neted, plat, șes, (*pop.*) oblu. **2.** întins, neted.
planá *vb.* **1.** a pluti, a zbura. **2.** a domina.
planáre *s. f.* plutire.
planeitáte *s. f.* netezime.
planetár, –ă *adj.* **1.** solar. **2.** mondial.
planetoíd *s. m.* asteroid.
planificá *vb.* a programa, a prevedea.
planiglób *s. n.* planisferă, mapamond.
planimetríe *s. f.* geometrie plană.
planisféră *s. f.* planiglob, mapamond.
plantá *vb.* **1.** a sădi. **2.** a mina.
plantáre *s. f.* sădire, plantat.
plantatór, –oáre *s. m. f.* săditor.
plantáție *s. f.* cultură.
plántă[1] *s. f.* vegetală.
plántă[2] *s. f.* (*anat.*) talpa piciorului.
plantivór, –ă *adj.* (*înv.*) erbivor.
planturós, –oásă *adj.* gras, voinic, zdravăn, masiv, corpolent, obez.
plasá *vb.* **1.** a aloca. **2.** a (se) așeza, a (se) situa, a (se) stabili. **3.** a se clasa, a se clasifica, a se situa.
plasamént *s. n.* plasare, investire, investiție.
plásă *s. f.* **1.** fileu, rețea. **2.** sacoșă, net. **3.** ocol. **4.** (*fig.*) ademenire, momeală.
plástic, –ă *adj.* **1.** pictural, pitoresc. **2.** evocativ, evocator, expresiv, sugestiv, viu.
plastician, –ă *s. m. f.* artist plastic.
plastográf, –ă *s. m. f.* falsificator, măsluitor, plăsmuitor.
plastografiá *vb.* a falsifica.
plastografiát, –ă *adj.* falsificat.
plásture *s. f.* emplastru; (*pop.*) cataplasmă.
plat, –ă *adj.* **1.** lățăreț, turtit, plan. **2.** drept, neted, plan, șes, (*pop.*) oblu. **3.** *picior* ~ = platfus. **4.** (*fig.*) searbăd, fad, șters, inexpresiv, banal. **5.** mediocru, meschin, monoton. **6.** prost.
platán[1] *s. m.* arțar.
platán[2] *s. n.* taler, talger.
plátă *s. f.* **1.** achitare, plătire. **2.** remunerare, remunerație, retribuție. **3.** pedeapsă, răsplată.
platfórmă *s. f.* **1.** rampă. **2.** platou. **3.** (*geogr.*) prispă, tăpșan. **3.** ~ *continentală* = șelf.
plátfus *s. n.* picior plat.
platitúdine *s. f.* banalitate, mediocritate, prozaism, (*livr.*) truism.
plátnic, –ă *adj., s. m. f.* plătitor.

platoníán, –ă *adj.* (rar) platonic.
platónic, –ă *adj.* **1.** platonian, platonician. **2.** formal, abstract.
platonicián, –ă *adj.* platonic.
plátoșă *s. f.* cuirasă, (*livr.*) lorică.
platóu *s. n.* **1.** podiș. **2.** platformă.
pláur *s. m.* plav.
plauzíbil, –ă *adj.* **1.** admisibil, verosimil, acceptabil. **2.** probabil, posibil.
plav *s. n.* (*reg.*) plaur.
plávie *s. f.* plaur, insulă plutitoare, (*reg.*) plav.
plăceá *vb.* **1.** a agrea, a simpatiza. **2.** a (se) iubi, a (se) îndrăgi. **3.** a dori, a pofti, a vrea. **4.** a-i conveni, a prefera.
plăcére *s. f.* **1.** hatâr, plac, poftă. **2.** distracție, petrecere, desfătare, agrement, amuzament. **3.** dorință, voie, chef, gust.
plăcintărie *s. f.* patiserie.
plăcút, –ă *adj.* simpatic, agreabil.
plăiéș *s. m.* **1.** grănicer, străjer. **2.** muntean.
plămádă *s. f.* **1.** plămădeală, maia. **2.** (*fig.*) sământă, germen; (*p. ext.*) alcătuire, structură. **3.** progenitură, odraslă, urmaș.
plămădeálă *s. f.* plămadă, maia.
plămădí *vb.* **1.** a frământa, (*înv.*) a soage. **2.** a (se) zămisli, a (se) făuri. **3.** (*fig.*) a (se) alcătui, a (se) forma.
plămădít, –ă *adj.* fermentat.
plămân *s. m.* pulmon, bojoc.
plămănárică *s. f.* (*bot.*) plămănăriță, cuscrișor.
plămănăríță *s. f.* plămănărică.
plănuí *vb.* **1.** a unelti, a urzi. **2.** a determina, a preciza, a stabili, a hotărî. **3.** a proiecta.
plănuít, –ă *adj.* uneltit, urzit.
plăpând, –ă *adj.* **1.** debil, firav, delicat, fragil, slab, fin. **2.** gingaș, delicat. **3.** (*fig.*) sensibil.
plăseá *s. f.* **1.** mâner. **2.** șild.
plăsmuí *vb.* **1.** a crea, a concepe, a făuri, a alcătui, a înfăptui, a produce. **2.** a inventa, a născoci, a scorni, a ticlui. **3.** a contraface, a falsifica.
plăsmuít, –ă *adj.* **1.** fictiv, imaginar, imaginat, ireal, închipuit, născocit, scornit. **2.** fals, inventat, născocit. **3.** fals, falsificat, neautentic.
plăsmuitór, –oáre *s. m. f.* **1.** creator, făuritor, (*fig.*) făurar. **2.** inventator, născocitor. **3.** falsificator, măsluitor, plastograf.
plăti *vb.* **1.** a achita. **2.** a achita, a lichida. **3.** a retribui, a remunera. **4.** (*pop.*) a valora, a prețui, a face. **5.** a ispăși, a îndura.
plătícă *s. f.* glădiță, (*reg.*) salcâm.
plătitór, –ă *adj., s. m. f.* platnic.
plăvái, –áie *adj.* (*pop.*) bălai, blond.
plângăcíos, –oásă *adj.* plângăreț.
plângăréț, –eáță *adj.* **1.** plângător, plângăcios. **2.** plângător, plâns, trist, jalnic.
plângătór, –oáre **1.** *adj.* plângăreț, jalnic, trist. **2.** *s. f.* (*reg.*) bocitoare.
plângе *vb.* **1.** a lăcrima. **2.** a boci, a jeli. **3.** a compătimi. **4.** a se văita, a se tângui, a se lamenta, a se căina. **5.** a reclama.
plâns[1] *s. n.* tânguire, plânset, plânsoare, lăcrimare.
plâns[2], **–ă** *adj.* plângăreț.
plânset *s. n.* plâns[1], lamentație, văicăreală, lacrimi, plângere, plânsoare.
plânsoáre *s. f.* **1.** plâns[1]. **2.** (*înv.; reg.*) cerere, jalbă; reclamație.
plean *s. n.* (*înv.; pop.*) **1.** captură, pradă. **2.** jaf.
pleásnă *s. f.* (*pop.*) **1.** șfichi; bici. **2.** aftă, stomatită. **3.** mătreață. **4.** (*entom.*) șvab.
pleáșcă *s. f.* **1.** chilipir. **2.** (*înv.*) pradă, captură, jaf.
pleávă *s. f.* **1.** (*pop.*) vânturătură, (*reg.*) tărn. **2.** (*fig.*) lepădătură. **3.** (*iht.*) plevușcă.
plébe *s. f.* gloată, mulțime, norod, popor, vulg.
plebeián, –ă *s. m. f., adj.* (*livr.*) plebeu.
plebéu, –ée *s. m. f., adj.* **1.** plebeian. **2.** vulgar, grosolan, umil.
plebiscít *s. n.* referendum.
plecá *vb.* **1.** a (se) îndoi, a (se) încovoia,

a (se)-apleca, a (se) coborî. **2.** a coborî, a apune. **3.** *(fig.) (înv.)* a decădea. **4.** a subjuga. **5.** a se supune. **6.** *(pop.)* a se îndupleca; a se milostivi. **7.** a porni.

plecáre *s. f.* **1.** înclinare, pornire, deplasare. **2.** start. **3.** *(înv.)* înclinație, atracție, predispoziție.

plecát, -ă *adj.* **1.** încovoiat, curbat; aplecat. **2.** înclinat, povârnit, oblic. **3.** supus, umil, smerit, *(livr.)* obsecvios, ascultător; modest, respectuos. **4.** absent.

plecăciúne *s. f.* compliment, închinăciune, reverență, temenea.

pléctru *s. n.* *(muz.)* pană.

pledá *vb.* **1.** a susține, a apăra. **2.** a vorbi; a milita.

pleiádele *s. f. pl. art.* Cloșca-cu-Pui.

plenár, -ă *adj.* *(livr.)* total, întreg, complet; desăvârșit, deplin, integral.

plenitudinár, -ă *adj.* *(livr.)* plenar.

plenitúdine *s. f.* **1.** deplinătate, integritate, totalitate. **2.** desăvârșire.

pleonásm *s. n.* tautologie.

pleoscăí *vb.* a plescăi.

pleoștí *vb.* **1.** a (se) deforma, a (se) lăbărța, a (se) turti, a (se) strivi. **2.** *(fig.)* a se dezumfla.

ploeștít, -ă *adj.* **1.** deplasat, deformat; turtit, strivit. **2.** *(fig.) (fam.)* abătut, deprimat, descurajat, amărât, indispus.

plescáviță *s. f.* *(pop.)* **1.** spuzeală, erupție, exantem, alergie. **2.** *(bot.)* gușa-porumbelului.

plescăí *vb.* a pleoscăi.

plésnet *s. n.* plesnitură.

plesní *vb.* **1.** a crăpa, a se sparge; *(spec.)* a exploda. **2.** a se rupe. **3.** a se desface. **4.** a se deschide, a se desface, a se sparge. **5.** a izbi, a lovi, a bate. **6.** *(fig.)* a nimeri, a potrivi.

plesnitoáre *s. f.* *(reg.)* **1.** pleasnă, șfichi. **2.** *(bot.)* pocnitoare, castravete-sălbatic.

plesnitúră *s. f.* **1.** lovire, izbitură, trosnitură. **2.** crăpătură, fisură, spărtură.

pleșcár *s. m.* *(fam.)* chilipirgiu.

pleșúv, -ă *adj.* **1.** chel, *(reg.)* chelbos. **2.** uscat, sterp, arid, golaș.

pleșuví *vb.* a cheli.

pleșuvíe *s. f.* chelie, calviție.

pleșuvít, -ă *adj.* chel.

pléte *s. f.* chică.

plétoră *s. f.* surplus.

pletóric, -ă *adj.* **1.** *(med.)* roșu, rubicond, sangvin. **2.** supraabundent.

pletós, -oásă *adj.* lățos.

pleu *s. n.* *(reg.)* tinichea.

pleurezíe *s. f.* ~ *purulentă* = piotorax.

pleváiță *s. f.* *(bot.)* imortelă.

plezír *s. n.* plăcere.

pliá *vb.* **1.** a îndoi; a împături. **2.** a (se) supune, a ceda.

pliát, -ă *adj.* îndoit, împăturit.

plicticós, -oásă *adj.* plictisitor, anost, neinteresant.

plictís *s. n.* *(înv.; fam.)* plictiseală, urât.

plictiseálă *s. f.* **1.** urât, *(pop.)* lehamite, *(înv.; fam.)* plictis. **2.** enervare, necaz, supărare.

plictisí *vb.* **1.** a i se urî. **2.** a supăra, a enerva, a irita, a agasa.

plictisít, -ă *adj.* **1.** sătul, scârbit. **2.** enervant, iritat, agasat, sâcâit, supărat, *(livr.)* tracasat.

plictisitór, -oáre *adj.* **1.** neinteresant, searbăd, anost, plicticos, *(fig.)* fad, insipid. **2.** agasant, enervant, iritant, plicticos, supărător.

plimbá *vb.* **1.** *(reg.)* a se spațiri. **2.** a colinda, a cutreiera. **3.** a deplasa, a mișca, a muta.

plimbáre *s. f.* **1.** promenadă, *(reg.)* spațir. **2.** călătorie, drum, peregrinare.

plin, -ă **I.** *adj.* **1.** întreg, neînceput. **2.** complet. **3.** întreg, compact, masiv. **4.** murdar, mânjit, uns. **5.** dolofan, grăsan, durduliu. **II.** *s. n.* conținut, cuprins.

plinătáte *s. f.* integritate, totalitate, plenitudine.

plisáj *s. n.* (rar) pliseu.

plisc *s. n.* **1.** cioc, clonț. **2.** *(fig.)* gură. **3.** vârf. **4.** *(bot.)* ~*ul-cocorului* = ciocul-cucoarei, floare-vântului.

pliscáriță *s. f.* *(bot.; reg.)* **1.** pălăria-cucului. **2.** ciocul-berzei.

pliséu *s. n.* plisaj.

pliu *s. n.* **1.** pliseu. **2.** *(anat.)* cută.

plocón *s. n.* **1.** *(fam.)* dar, cadou, atenție. **2.** *(înv.)* jertfă, ofrandă.

ploconeálă *s. f.* ploconire, lingușire, umilire, înjosire.

ploconí *vb.* a se linguși, a se umili, a se smeri, a se căciuli, *(fig.)* a se coborî.

ploconíre *s. f.* închinăciune, plecăciune, lingușire, umilire, servilism; ploconeală, *(fam.)* căciulire.

plod **1.** *s. m.* copil, prunc, odraslă. **2.** *s. n.* germen, embrion; rod. **3.** *(reg.)* floare.

plodí *vb.* *(pop.)* a naște; a procrea, a prăsi.

ploicícă *s. f.* ploiță, ploișoară.

ploiér **1.** *s. n.* *(reg.)* umbrelă. **2.** *s. m.* *(ornit.)* *(reg.)* fluturaș, porcăraș.

ploiós, -oásă *adj.* *(met.)* umed.

ploișoará *s. f.* (rar) ploicică, ploiță.

ploíță *s. f.* ploicică, ploișoară.

plombagínă *s. f.* **1.** grafit. **2.** carbon, indigo, hârtie carbon.

plombáj *s. n.* plombare.

plombáre *s. f.* plombaj.

plonjá *vb.* a se scufunda.

plonjéu *s. n.* plonjon.

plonjón *s. n.* plonjeu.

plonjor *s. m.* **1.** (rar) cufundător, scafandru. **2.** fierbător.

plopár *s. m.* *(entom.)* scripcar, *(reg.)* cobzar.

ploscár *s. m.* **1.** cupar. **2.** *(reg.)* vornicel. **3.** *(fig.)* palavragiu, flecar, guraliv, clănțău.

plóșniță *s. f.* păduche-de-lemn, stelniță, polușcă.

plóștină *s. f.* *(reg.)* mlaștină.

plótter *s. n.* graf-plotter.

plouát, -ă *adj.* **1.** udat. **2.** *(fig.)* abătut, deprimat, descurajat, supărat, trist.

plug *s. n.* **1.** *(tehn.)* *(reg.)* plugniță. **2.** arat[1], arătură, plugărit. **3.** *(fig.)* ogor, pământ, țară. **4.** *(reg.)* plugușor.

plugár *s. m.* agricultor; *(p. gener.)* țăran.

plugușór *s. n.* **1.** pluguț. **2.** plug.

plugúț *s. n.* plugușor.

plumb **1.** *s. m.* glonț, poriectil. **2.** *s. n.* *(reg.)* creion.

plumbuít, -ă *adj.* *(fig.)* întunecat, mohorât, înnegurat, noros, plumburiu.

plumburíu, -íe *adj.* cenușiu, sur; *(p. ext.)* încețoșat, întunecos.

plumiéră *s. f.* penar.

plurál, -ă *adj.* *(fig.)* multilateral, complex, polivalent.

pluralitáte *s. f.* **1.** mulțime, multiplicitate, diversitate, felurime, varietate. **2.** majoritate.

pluricelulár, -ă *adj.* multicelular.

pluridisciplinár, -ă *adj.* multidisciplinar, interdisciplinar.

plurifórm, -ă *adj.* multiform, poliform.

plurilíngv, -ă *adj.* multilingv, poliglot.

plurivalént, -ă *adj.* polivalent.

plurivalénță *s. f.* polivalență.

plus *s. n.* prisos, excedent, surplus, prisosință.

plutáș *s. m.* *(bot.)* plută[2].

plútă[1] *s. f.* *(reg.)* pod, *(înv.)* plutitoare.

plútă[2] *s. f.* **1.** plutaș. **2.** suber.

plutărie *s. f.* plutărit.

plutărít *s. n.* plutărie.

plutí *vb.* **1.** a naviga. **2.** a plana, a zbura. **3.** *(fig.)* a persista, a predomina.

plutíbil, -ă *adj.* navigabil.

plutíre *s. f.* **1.** navigație. **2.** planare, zbor.

plutitór, -oáre **I.** *adj.* **1.** flotabil. **2.** *pod* ~ = bac. **3.** *(înv.)* navigabil. **II.** *s. n.* flotor. **III.** *s. f.* *(bot.)* **1.** rourică. **2.** ~ *dulce* = lemn-dulce.

pluviós, -oásă *adj.* *(livr.)* ploios.

poálă *s. f.* **1.** *(pop.)* fustă. **2.** bază, temelie. **3.** zare. **4.** *(bot.)* ~*a-rândunicii* sau ~*a-Maicii-Domnului* = volbură. **5.** *(bot.)* ~*a-Sfintei-Mării* = *(reg.)* granat, melisă. **6.** ~ *albă* = *(pop.)* leucoree.

poámă *s. f.* **1.** fruct, rod. **2.** *(reg.)* struguri. **3.** stafidă. **4.** viță de vie. **5.** *(la pl.)* coacăz. **6.** *(fig.)* ticălos, derbedeu, femeie stricată. **7.** ~*a câinelui* = **a)** verigar; **b)** barba-caprei. **8.** ~*e-de-runc* = zmeur. **9.** ~*a-vulpii* = **a)** dalac; **b)** remf. **10.** ~*a-momiței* = vuietoare.

11. *~ele- mâței* = arăriel. 12. *~-de-pământ* = cartof.

poansón *s. n.* pământuf.

poánter *s. m.* brac englez.

poárcă *s. f.* (*pop.*) scroafă.

poártă *s. f.* 1. prag, ușă. 2. (*livr.*) but. 3. margine, hotar. 4. pas, trecătoare, defileu. 5. (*ist.*) Imperiul Otoman.

poáte *adv.* probabil, posibil.

pocaiánie *s. f.* 1. (*înv.*) pocăință. 2. (*înv.; reg.*) pedeapsă, suferință, chin.

pocăí *vb.* 1. a se căi, a regreta, (*înv.*) a se smeri. 2. (*bis.*) a se căi, (*înv.*) a se spăsi.

pocăiálă *s. f.* (rar) pocăință, căință.

pocăínță *s. f.* 1. pocăială, căință, regret; remușcare. 2. (*bis.*) dezlegare, iertare, (*înv.*) pocaianie.

pocăít, -ă 1. *adj.* (*fam.*) spăsit. 2. *s. m. f.* sectant.

poceálă *s. f.* 1. sluțenie. 2. (*pop.*) epilepsie.

pocí *vb.* 1. a (se) urâți, a (se) strâmba, a (se) schimonosi. 2. (*spec.*) a deochea. 3. (rar) a cobi.

pocinóg *s. n.* 1. buchuc, belea; boroboață, ispravă, năzbâtie, poznă. 2. (*reg.*) saftea.

pocít, -ă *adj.* 1. diform, slut, hidos, urât, (*pop.; fam.*) bocciu. 2. desfigurat, deformat, strâmb. 3. bizar, ciudat, caraghios. 4. nefast, funest; (*p. ext.*) supărător, rău.

pocitánie *s. f.* 1. pocitură, arătare, monstru, sluțenie. 2. bazaconie, ciudățenie. 3. (*livr.*) avorton.

pocitúră *s. f.* 1. schimonosire, desfigurare, poceală. 2. pocitanie.

pociúmb *s. m.* 1. (*înv.; pop.*) țăruș, par, stâlp. 2. (*înv.; reg.*) butuc, buștean.

pocládă *s. f.* 1. cergă. 2. pocrovăț.

pocneálă *s. f.* pocnet.

pócnet *s. n.* pocnitură, trosnet, trosnitură.

pocní *vb.* 1. a detuna. 2. (*fig.*) a se declanșa. 3. a trosni. 4. a se sparge, a crăpa.

pocnitoáre *s. f.* 1. șfichi. 2. (*bot.*) plesnitoare.

pod *s. n.* 1. (*constr.*) (*înv.*) punte. 2. *~ plutitor* (sau *umblător*) = bac, (*reg.*) brod, brudină. 3. (*înv.*) caldarâm; (*p. ext.*) stradă. 4. (rar) tavan, plafon.

podágră *s. f.* (*med.*) gută, (*reg.*) șui.

podán *s. m.* clăcaș, șerb.

podeá *s. f.* 1. pardoseală, dușumea; (*pop.*) podină. 2. (*înv.; reg.*) tavan. 3. (*înv.*) pavaj.

podgoreán, -ă *s. m. f.* viticultor.

podgórie *s. f.* regiune viticolă.

podí *vb.* a pardosi.

podidí *vb.* 1. a năpădi, a umple. 2. a copleși, a răzbi. 3. a țâșni, a izbucni.

pódină *s. f.* 1. dușumea, pardoseală, podea. 2. (*reg.*) podiș.

podíș *s. n.* (*geogr.*) platou, (*pop.*) șes.

podmól *s. n.* (*pop.*) 1. aluviune. 2. prispă.

podoábă *s. f.* 1. ornament, odor, bijuterie. 2. (*fig.*) fală, cinste, strălucire.

podobí *vb.* (*înv.; reg.*) 1. a (se) împodobi. 2. a înzestra.

poét, -ă *s. m. f.* (*livr.*) bard.

poetárd *s. m.* (*depr.*) poetastru.

poetástru *s. m.* (*depr.*) poetard.

poétic, -ă *adj.* impresionant, fermecător, încântător, minunat; liric.

poetizá *vb.* a înfrumuseța, a idealiza.

poetizáre *s. f.* idealizare.

pofidă *s. f.* ciudă, necaz.

póftă *s. f.* 1. chef, plăcere, dispoziție, plac, (*pop.*) vrută. 2. dorință, impuls sexual; (*p. ext.*) patimă, viciu. 3. (*înv.*) lăcomie.

poftí *vb.* 1. a jindui, a râvni. 2. a cere, a dori, a voi, a vrea. 3. a chema, a invita.

pofticiós, -oásă *adj.* 1. lacom, avid, nesătul. 2. doritor, amator, poftitor. 3. apetisant.

poftím *interj.* 1. na! ia! ține! 2. ce?, cum?

poftíre *s. f.* 1. chemare, invitare, invitație. 2. îmbiere.

poftitór, -oáre *adj.* (rar) ahtiat, pofticios, amator, doritor.

pogán, -ă *adj.* (*reg.*) 1. mare, voinic, vânjos, zdravăn. 2. strașnic, grozav. 3. urât, slut, hidos, hâd.

pogrebánie *s. f.* (*înv.*) 1. înmormântare, înhumare, îngropare. 2. prohod. 3. pomană.

poiánă *s. f.* luminiș, (*pop.*) colnic, zarișe.

pojár *s. n.* 1. rujeolă. 2. (*înv.; reg.*) incendiu. 3. arșiță.

pojárniță *s. f.* (*bot.; pop.*) sunătoare.

pol *s. n.* 1. (*înv.*) punct. 2. *~ pozitiv* = anod. 3. (*fig.*) extremitate.

polár, -ă *adj.* 1. rece. 2. *urs ~* = urs alb.

polcóvnic *s. m.* (*înv.*) colnel.

poleác, -ă *s. m. f., adj.* (*înv.; reg.*) polonez.

poléi *s. n.* 1. ghețuș. 2. (*fig.*) strălucire, lustru, luciu. 3. (*reg.*) promoroacă.

polémic, -ă 1. *adj.* combativ, critic. 2. *s. f.* dispută violentă.

polenizáre *s. f.* polenizație.

polenizáție *s. f.* polenizare.

polialcoól *s. m.* alcool polivalent.

policelulár, -ă *adj.* pluricelular.

policitemíe *s. f.* (*med.*) poliglobulie.

policolór, -ă *adj.* multicolor.

policróm, -ă *adj.* multicolor, pluricolor.

polifoníe *s. f.* contrapunct.

poliglobulíe *s. f.* policitemie, eritremie.

poliglót, -ă *adj.* multilingv, plurilingv.

poliloghíe *s. f.* (*depr.*) vorbărie.

polinucleáră *adj. leucocită ~* = granulocit.

poliomielítă *s. f.* paralizie infantilă.

políp *s. m.* (*med.*) vegetație.

polisemantísm *s. n.* (*lingv.*) polisemie.

polisemíe *s. f.* polisemantism.

póliș *s. m.* (*fam.*) cârnat polonez.

politeíst, -ă *s. m. f.* idolatru, păgân.

politéțe *s. f.* 1. cuviință, decență, respect, (*livr.*) reverență, urbanitate. 2. amabilitate, manieră.

politíc, -ă 1. *s. f.* tactică, comportare abilă. 2. *adj.* politicesc. 3. *adj.* dibaci, șiret.

politicésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) politic.

politichíe *s. f.* (*înv.*) abilitate, istețime, dibăcie.

politicós, -oásă *adj.* cuviincios, amabil, bine crescut, civilizat, manierat, curtenitor, (*fig.*) fin, urban.

polițái *s. m.* polițist, (*înv.*) polițmaistru.

póliță[1] *s. f.* 1. etajeră. 2. raft.

póliță[2] *s. f.* (*fin.*) trată, cambie.

polițienésc, -eáscă *adj.* polițist.

polițíst, -ă 1. *adj.* polițienesc. 2. *s. m.* polițai, (*înv.*) polițmaistru.

polițmáistru *s. m.* (*înv.*) polițai.

polivalént, -ă *adj.* 1. multivalent, plurivalent. 2. complex, multilateral, plurivalent, (*livr.*) plural. 3. *alcool ~* = polialcool.

polivalénță *s. f.* 1. multivalență, plurivalență. 2. complexitate, multilateralitate.

pólo *s. n.* waterpolo.

polobóc *s. n.* (*pop.*) butoi.

pológ[1] *s. n.* brazdă.

pológ[2] *s. n.* perdea; (*p. ext.*) baldachin.

polón, -ă *s. m. f.* polonez.

polonéz, -ă 1. *s. m. f.* polon. 2. *s. m.* (*fam.*) poliș.

poltrón, -ă *adj., s. m. f.* laș, fricos.

poltronerie *s. f.* lașitate, frică, temere.

poluá *vb.* a (se) strica, a (se) vicia.

poluáre *s. f.* viciere.

pom *s. m.* arbore, copac.

pomádă *s. f.* alifie, unguent, cremă, (*livr.*) liniment, (*reg.*) ir.

pomanagioáică *s. f.* chilipirgioaică.

pomanagíu *s. m.* 1. (*reg.*) colivar. 2. chilipirgiu, pleșcar.

pománă *s. f.* 1. panahidă, parastas, (*reg.*) prânz. 2. praznic, (*reg.*) comând, comândare. 3. milostenie, binefacere. 4. parastas.

pomădá *vb.* 1. a (se) pomădui; (*p. ext.*) a (se) ferchezui. 2. (*fig.*) a linguși, a flata.

pomădát, -ă *adj.* pomăduit; (*p. ext.*) ferchezuit.

pomăduí *vb.* (rar) a (se) pomăda.

pomăduít, -ă *adj.* (rar) pomădat.

pomărít *s. n.* (*pop.*) pomicultură.

pomélnic *s. n.* (*înv.*) amintire, pomenire.

pomení *vb.* 1. a aminti, a răta, a cita, a

semnala, a menționa. **2.** (*bis.*) a comănda. **3.** a se afla, a se găsi, a se vedea.

pomenire *s. f.* **1.** amintire, menționare, semnalare. **2.** (*înv.; pop.*) aducere-aminte, amintire.

pomét *s. n.* livadă.

poméți *s. m. pl.* umerii obrajilor.

pomicultúră *s. f.* pomărit.

pomiéră *s. f.* (rar) fructieră.

pómină *s. f.* veste, faimă, renume.

pomișoáră *s. f.* (*bot.*; rar) coacăz; coacăză.

pomișór *s. m.* pomuleț.

pomologíe *s. f.* pomicultură.

pomostí *vb.* (*reg.*) a se împotmoli.

pómpă *s. f.* (*înv.*) tulumbă.

pómpă *s. f.* **1.** fast, lux, măreție, splendoare, strălucire. **2.** paradă.

pompierístic, -ă *adj.* bombastic, emfatic, pompos.

pompón *s. n.* panaș.

pompós, -oásă *adj.* **1.** fastuos, luxos, grandios, splendid, strălucitor. **2.** afectat, bombastic, artificial, pretențios; încărcat.

pomuléț *s. m.* pomișor.

pomușoáră *s. f.* (*bot.; reg.*) **1.** păltior. **2.** coacăz; coacăză.

poncif *s. n.* șablon.

ponciș, -ă (*reg.*) **I.** *adj.* încrucișat, sașiu. **2.** abrupt, pieziș, înclinat. **II.** *adj., adv.* chiorâș, cruciș.

ponderá *vb.* **1.** a echilibra, a cumpăni. **2.** a (se) înfrâna, a (se) stăpâni, a (se) tempera.

ponderát, -ă *adj.* **1.** moderat, echilibrat, cumpătat, chibzuit. **2.** calm, domolit, potolit, liniștit.

ponderáție *s. f.* (rar) moderație, cumpătare; echilibru.

póndere *s. f* (*livr.*) **1.** greutate; (*spec.*) greutate specifică. **2.** (*fig.*) importanță, însemnătate, valoare.

ponegreálă *s. f.* ponegrire.

ponegrí *vb.* a bârfi, a defăima, a calomnia, a blama, a denigra.

ponegríre *s. f.* bârfire, defăimare, calomniere, denigrare, ponegreală.

ponegritór, -oáre **1.** *adj.* calomnios. **2.** *s. m.* calomniator.

ponivós, -oásă *adj., s. m. f.* (*pop.*) chior, miop.

ponór *s. n.* (*geogr.*) râpă, văgăună, (*pop.*) surpătură.

ponós *s. n.* **1.** (*pop.*) necaz, neajuns; nemulțumire, supărare. **2.** (*pop.*) clevetire, defăimare; injurie, calomnie, insultă. **3.** (*înv.; reg.*) acuzare, învinuire; pără, protest; plângere, reclamație, jalbă. **4.** (*pop.*) cusur; vină. **5.** (*reg.*) glumă; poznă.

ponosí *vb.* **1.** (*pop.*) a (se) degrada, a (se) deteriora, a (se) strica, a (se) uza. **2.** (*înv.; reg.*) a bârfi, a ponegri, a defăima, a calomnia, a discredita.

ponosít, -ă *adj.* (*pop.*) deteriorat, stricat, uzat; învechit; sărăcăcios.

pont[1] *s. m.* pontator.

pont[2] *s. n.* **1.** (*fam.*) ironie, împunsătură. **2.** (*înv.*) punct; limită. **3.** (*înv.*) articol, paragraf.

pontá[1] *vb.* a miza.

pontá[2] *vb.* a areta.

pontáj *s. n.* pontare.

pontáre *s. f.* pontaj.

pontáș *s. m.* (*înv.*) pontator.

pontatór, -oáre *s. m. f.* pont[1], (*înv.*) pontaș.

pontíf *s. m.* **1.** arhiereu, prelat. **2.** *~ul roman* = papa, Sfântul părinte, Suveranul pontif. **3.** *Suveranul ~* = papa.

pontificál, -ă *adj.* (*bis.*) apostolic, papal.

pontificát *s. n.* (*bis.*) papalitate.

pop *s. m.* stâlp, bârnă, par, prăjină.

popás *s. n.* **1.** oprire, ședere. **2.** (*pop.*) odihnă.

pópă *s. m.* **1.** (*pop.*) părinte, preot. **2.** rege, rigă.

popândău *s. m.* **1.** (*zool.*) popândoc, popândeț. **2.** (*pop.*) momâie.

popândéț (*reg.*) **1.** *s. m.* **a)** șoarece de câmp; **b)** popândău. **2.** *s. n.* momâie.

popândóc, -oácă **1.** *s. m.* **a)** șoarece de câmp; **b)** popândău. **2.** *adj., s. m.* scund.

pop-corn *s. n.* floricele de porumb.

popésc, -eáscă *adj.* (*pop.*) preoțesc.

popí *vb.* (*pop.*) a (se) hirotonisi, a (se) preoți.

popíc *s. n.* (la *pl.*) popicărie.

popíme *s. f.* (*pop.*) preoțime, cler.

poponéț[1] *s. m.* (*reg.*) **1.** șoarece de câmp; șoarece de pădure. **2.** momâie.

poponéț[2] *s. n.* (*reg.*) **1.** opaiț. **2.** sfeșnic.

poponéț[3] *s. n.* (*fam.*) șezut, dos.

poponéț[4] *s. m.* (*bot.; pop.*) volbură.

popór *s. n.* **1.** națiune, neam, norod. **2.** norod; (*spec.*) țărănime. **3.** poporație, poporime. **4.** (*fig.*) mulțime, public.

poporál, -ă *adj.* (*înv.*) popular.

poporán, -ă **1.** *adj.* (*înv.; pop.*) popular. **2.** *s. m. f.* sătean, țăran.

poposí *vb.* **1.** a se opri, a sta, a ședea. **2.** a se odihni.

poposíre *s. f.* popas, oprire.

popóu *s. n.* (*fam.*) șezut, dos.

popreálă *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) piedică, obstacol; oprire, interdicție, opreliște. **2.** (*pop.*) închisoare, arest.

poprí *vb.* (*pop.*) **1.** a împiedica, a interzice, a opri. **2.** a aresta.

popríre *s. f.* (*jur.*) sechestru.

poprít, -ă *adj.* (*înv.*) **1.** interzis, oprit. **2.** reținut, arestat, deținut.

populá *vb.* **1.** (*înv.*) a împopora, a popora. **2.** a locui.

populár, -ă *adj.* **1.** poporan. **2.** (*înv.*) prost, vulgar.

popularitáte *s. f.* faimă, renume, reputație, (*fig.*) priză.

popularizá *vb.* a difuza, a propaga, a răspândi.

popularizatór, -oáre *adj., s. m. f.* propagator.

populát, -ă *adj.* poporos, locuit.

populáție *s. f.* poporație, poporime.

porc *s. m.* **1.** (*pop.*) rămător. **2.** *~ sălbatic* (sau *mistreț*) = mistreț. **2.** (*iht.*) *~-de-mare* = scorpie-de-mare.

porcói *s. n.* **1.** căpiță, claie, stog. **2.** grămadă, morman, maldăr.

porcós, -oásă *adj.* **1.** grosolan, vulgar. **2.** indecent, necuviincios, grosolan, vulgar, trivial, obscen.

porculéț *s. m.* porcușor.

porcușór *s. m.* **1.** porculeț. **2.** (*iht.*) pietrosel.

poréclă *s. f.* **1.** nume, supranume, (*livr.*) cognomen. **2.** (*înv.; reg.*) nume de familie.

porecli *vb.* a boteza, a numi, a denumi.

porfíră *s. f.* (*înv.*) purpură.

porfíriu, -ie *adj.* roșu-aprins, purpuriu, vișiniu, stacojiu.

porneálă *s. f.* (*pop.*) pornire, plecare.

porní *vb.* **1.** a pleca; (*p. ext.*) a merge, a se duce. **2.** a se declanșa, a se dezlănțui. **3.** a începe, a izbucni; a țâșni. **4.** a stimula, a îmboldi. **5.** a întărâta, a ațâța.

pornire *s. f.* **1.** plecare. **2.** impuls, îndemn, stimul, imbold; (*p. ext.*) avânt, elan. **3.** aplecare, înclinație, înclinare, predispoziție, talent, vocație. **4.** patimă, înverșunare, (*fam.*) boală.

pornít, -ă *adj.* supărat, furios, mânios, înverșunat, înfuriat.

pórno *adj.* (*fam.*) pornografic, obscen.

pornográfic, -ă *adj.* imoral, indecent, obscen, erotic.

porós, -oásă *adj.* **1.** buretos, spongios. **2.** afânat, moale, pufos.

port[1] *s. n.* **1.** îmbrăcăminte. **2.** costum. **3.** atitudine, ținută, (*livr.*) alură.

port[2] *s. n.* liman.

portábil, -ă *adj.* portativ, transportabil.

portatív, -ă *adj.* portabil, transportabil.

portavóce *s. f.* megafon.

portcárt *s. n.* porthartă.

portdrapél *s. m.* stegar, portstindard.

porte-bonheur (pr. *portbonór*) *s. n.* talisman, amuletă.

porthártă *s. f.* portcart.

portocaliu, -ie *adj.* (*livr.*) oranj, (*pop.*) morcoviu.

portofél *s. n.* portvizit, portmoneu, portofoliu.

portofóliu *s. n.* **1.** (*livr.*) minister. **2.** portmoneu, portofel.

portstindárd *s. n.* portdrapel.

portțigarét *s. n.* tabacheră.

portvizít *s. n.* portofel.

porţiúne *s. f.* bucată, fragment.
porúmb 1. *s. m.* (*reg.*) păpuşoi, cucuruz, mălai. 2. *s. n.* porumbişte.
porumbár[1] *s. m.* (*bot.*) porumbel, (*reg.*) scorombar.
porumbár[2] *s. n.* 1. porumbărie, hulubărie. 2. coşar, pătul.
porúmbă[1] *s. f.* scoroambă.
porúmbă[2] *s. f.* (*pop.*) porumbiţă.
porumbărie *s. f.* (*reg.*) porumbar.
porumbél, –eá 1. *s. m.* hulub, porumb. 2. *s. f.* (*reg.*) porumbiţă. 3. *s. f.* porumbă. 4. *s. m.* (*bot.*) porumbar.
porumbíţă *s. f.* porumbă, hulubiţă.
porúncă *s. f.* 1. ordin, decizie, dispoziţie, hotărâre. 2. (*înv.; pop.*) învăţătură, precept.
poruncí *vb.* 1. a ordona. 2. a comanda. 3. (*pop.*) a comunica, a transmite; a vesti.
poruncitór, –oáre *adj.* autoritate.
posác, –ă *adj.* tăcut, morocănos, insociabil, neprietenos, taciturn, ursuz, necomunicativ, nesociabil.
posedá *vb.* 1. a avea, a deţine, a stăpâni. 2. a cunoaşte, a ştia. 3. a domina, a subjuga.
posedát, –ă *adj., s. m. f.* nebun.
posesiúne *s. f.* 1. (*înv.*) moşie. 2. colonie.
posesív, –ă *adj.* (rar) autoritar.
posesór, –oáre *s. m. f.* 1. deţinător, proprietar, stăpân. 2. (*înv.; reg.*) arendaş.
posíbil, –ă *adj.* realizabil.
posibilitáte *s. f.* eventualitate.
poslúşnic *s. m.* (*înv.*) 1. slujitor, servitor. 2. infirmier.
posmág *s. m.* (*reg.*) pesmet.
posomorâre *s. f.* posomoreală.
posomorât, –ă *adj.* 1. trist, mohorât, posac. 2. dezolant, sumbru. 3. (*fig.*) întunecat, ploios.
posomoreálă *s. f.* tristeţe, melancolie, îngrijorare, posomorâre.
posomorí *vb.* 1. a se întuneca, a se întrista. 2. a se încrunta.
post[1] *s. n.* funcţie, slujbă, serviciu.
post[2] *s. n.* 1. (*bis.*) (*pop.*) sec. 2. *~ul (cel) mare* = postul Paştilor. 3. (*fam.*) abstinenţă.
postamént *s. n.* soclu, piedestal.
postátă *s. f.* (*pop.*) distanţă.
posteriór, –oáre *adj.* 1. dinapoi, dindărât. 2. (*anat.*) dorsal. 3. ulterior.
posteritáte *s. f.* 1. descendenţi, urmaşi. 2. viitor, viitorime.
postíş, –ă (*livr.*) 1. *adj.* fals, artificial. 2. *s. f.* meşă.
post-pártum *s. n.* lăuzie.
postpúnere *s. f.* postpoziţie.
postpús, –ă *adj.* enclitic.
poştál, –ă *adj. factor ~* = poştaş, poştar.
poştalión *s. n.* diligenţă, poştă.
poştár *s. m.* (rar) factor poştal.
poştáş *s. m.* factor poştal, poştar.
póştă *s. f.* 1. corespondenţă. 2. factor poştal. 3. diligenţă, poştalion.
potáie *s. f.* cotarlă, javră, câine.
potásiu *s. n.* kaliu.
potécă *s. f.* cărare, (*pop.*) pârtie; (*p. gener.*) drum, cale.
potént, –ă *adj.* (*livr.*) puternic, tare; viril.
potentát *s. m.* 1. autocrat, despot. 2. magnat.
potenţá *vb.* a (se) amplifica, a (se) întări, a (se) intensifica, a (se) accentua.
potenţát, –ă *adj.* amplificat, intensificat, întărit, mărit, sporit.
poténţă *s. f.* putere, forţă, tărie, vigoare, vlagă, energie; virilitate.
potenţiál, –ă 1. *adj.* posibil, probabil, virtual. 2. *s. n.* capacitate; (*p. ext.*) forţă, putere. 3. *s. n.* randament.
poterie *s. f.* (*livr.*) olărie.
poticárăş *s. m.* (*reg.*) farmacist.
potícă *s. f.* (*reg.*) farmacie.
poticní *vb.* a se împiedeca.
potír *s. n.* (*bis.*) cupă.
potlóg *s. n.* petic.
potlogár *s. m.* (*fam.*) pungaş, escroc, şarlatan, şmecher, impostor, şnapan.
potlogári *vb.* (*fam.*) a escroca, a înşela, a pungăşi.

potlogărie *s. f.* (*fam.*) pungăşie, hoţie, înşelătorie, escrocherie, şarlatanie, şmecherie.
potmolí *vb.* (*pop.*) a se împotmoli, a se îngloda, a se înnămoli.
potmolíre *s. f.* (*pop.*) împotmolire, înglodare, înnămolire.
potolí *vb.* 1. a (se) linişti, a (se) domoli, a (se) calma, a (se) tempera. 2. a (se) încheia, a (se) termina.
potolíre *s. f.* liniştire, domolire, calmare, potoleală.
potolít, –ă *adj.* 1. liniştit, domol, aşezat, blând. 2. mocnit, stins; palid, difuz. 3. lin. 4. slab, stins, încet, molcom.
potolitór, –oáre *adj.* (rar) liniştitor, calmant.
potóp *s. n.* 1. (*livr.*) diluviu. 2. inundaţie, revărsare. 3. calamitate, dezastru, catastrofă, flagel, nenorocire. 4. mulţime, grămadă.
potopí *vb.* (*pop.*) 1. a inunda, a îneca. 2. (*fig.*) a copleşi, a invada. 3. a distruge, a pustii.
potopíre *s. f.* (*pop.*) prăpăd, pustiire, distrugere.
potopít, –ă *adj.* (*pop.*) 1. înecat, inundat. 2. (*fig.*) copleşit, covârşitor. 3. nimicit, distrus; pustiit.
potpuríu *s. n.* (*fig.*) amestecătură.
potricálă *s. f.* (*înv.; reg.*) preducea.
potriveálă *s. f.* (*pop.*) 1. potrivire, asemănare, concordanţă, acord. 2. coincidenţă. 3. împodobire, aranjare.
potrivi *vb.* 1. a (se) compara. 2. a împodobi, a dichisi. 3. a fasona. 4. a se armoniza. 5. a calcula, a chibzui, a cumpăni. 6. a consimţi. 7. a doza. 8. (*înv.; pop.*) a se împotrivi.
potrivíre *s. f.* potrivit[1].
potrivít[1] *s. n.* potrivire, aranjare, aşezare.
potrivít[2], **–ă** *adj.* 1. asemenea. 2. adecvat, nimerit. 3. moderat, temperat; acceptabil.
potrívnic, –ă I. *s. m. f.* adversar, rival, duşman, inamic. II. *adj.* 1. duşmănos. 2. neprielnic, nefavorabil. 3. opus, contrar.
potrivnicíe *s. f.* obstacol, piedică.
potroácă *s. f.* (*bot.; reg.*) ţintaură.
pound (pr. *páund*) *s. m.* (rar) livră.
pováră *s. f.* 1. greutate, sarcină, încărcătură. 2. (*fig.*) chin, apăsare, trudă, zbucium.
povấţă *s. f.* (*pop.*) povăţuire, povăţuială, sfat, îndrumare.
povăţuire *s. f.* sfat, îndrumare, povaţă.
povăţuitór, –oáre *s. m. f.* îndrumător, călăuză, sfătuitor, (*livr.*) mentor.
povârni *vb.* 1. a se înclina, a se apleca. 2. a (se) prăbuşi, a (se) prăvăli, a (se) răsturna.
povârniş *s. n.* coastă, pantă.
povéste *s. f.* 1. basm, naraţiune. 2. născocire, minciună, scorneală. 3. fapt, întâmplare, eveniment, problemă. 4. (*pop.*) proverb, zicătoare, maximă.
povestí *vb.* 1. a nara, a relata. 2. a discuta, a conversa. 3. (*înv.; reg.*) a ponegri, a defăima, a bârfi.
povestíre *s. f.* 1. istorisire, narare, relatare. 2. naraţiune, poveste.
povestitór, –oáre *s. m. f.* narator.
povídlă *s. f.* (*reg.*) magiun.
pozá *vb.* (*pop.; fam.*) a (se) fotografia.
pózã *s. f.* 1. ţinută, poziţie. 2. (*pop.; fam.*) fotografie; ilustraţie, reproducere.
pozitív, –ă *adj.* 1. cert, adevărat, real, sigur, veridic, autentic. 2. *ştiinţe ~e* = ştiinţe experimentale. 3. realist, practic. 4. constructiv; bun; recomandabil.
pozitivísm *s. n.* practicism.
pozitivíst, –ă *adj.* realist.
pozitrón *s. m.* (*fiz.*) antielectron.
poziţie *s. f.* 1. atitudine, ţinută, (*livr.*) alură, postură. 2. figură. 3. unghi. 3. rang, demnitate, treaptă. 4. aşezare, loc.
poznáş, –ă *adj.* 1. glumeţ, mucalit, şugubăţ, hazos, amuzant, hazliu, vesel. 2. (rar) curios, ciudat, straniu. 3. bucuraş.
póznă *s. f.* (*pop.; fam.*) 1. ciudăţenie, curiozitate, năstrunicie. 2. ghidueşie, glumă, năzbâtie, păcăleală, farsă.
práctic, –ă *adj.* 1. concret, real. 2. efi-

cace, eficient, folositor, util, productiv. **3.** comod; economicos. **4.** îndemânatic, destoinic, priceput.

practică *vb.* **1.** a profesa. **2.** a folosi, a utiliza, a întrebuința. **3.** a face, a executa, a efectua.

practicábil, -ă *adj.* **1.** accesibil. **2.** (rar) posibil, realizabil.

practicáre *s. f.* **1.** exercitare, profesare. **2.** cultivare. **3.** practică.

práctică *s. f.* **1.** practicare; (*p. ext.*) deprindere, obicei, rutină, experiență. **2.** (*jur.*) procedură. **3.** stagiu.

prádă *s. f.* **1.** prădare, jefuire, jaf, furt, devastare, (*livr.*) rapt. **2.** (*mil.*) captură. **3.** (*reg.*) risipă. **4.** vietate prinsă.

praf *s. n.* **1.** pulbere, colb. **2.** ~ *de pușcă* = pulbere, (*pop.*) iarbă (-de-pușcă), (*reg.*) silitră, (*înv.*) paler. **3.** ~ *alb* = cocaină. **4.** (*pop.*) polen.

prag *s. n.* **1.** poartă, ușă; (*p. ext.*) casă, cămin, familie. **2.** (*fig.*) rang, treaptă. **3.** (rar) temelie. **4.** (*geogr.*) banc. **5.** apropiere, preajmă. **6.** limită.

pragmátic, -ă *adj.* practic, utilitarist.

pramátie *s. f.* (*fam.*) escroc, canalie, pușlama, hahaleră, secătură, stricat.

prápur *s. m.* **1.** flamură, drapel. **2.** (*pop.*) peritoneu.

právilă *s. f.* (*înv.*) **1.** lege, dispoziție, regulament, hotărâre. **2.** destin. **3.** regulă, normă. **4.** obicei, tradiție, datină, uz, uzanță.

pravilicéște *adv.* (*înv.*) legal; legitim.

pravoslávnic, -ă (*înv.; pop.*) **1.** *adj.* ortodox. **2.** (*adj.*) *Biserică ~ă* = Biserică creștină răsăriteană, Biserică ortodoxă. **3.** *s. m. f., adj.* (om) credincios, smerit, cucernic.

pravoslavnicíe *s. f.* (*înv.*) ortodoxie, ortodoxism.

práxis *s. n.* (*înv.*) **1.** experiență, rutină. **2.** act, document. **3.** obicei, datină.

práxiu *s. n.* (*bis.*) apostol.

praz *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) ceapă-albă.

práznic *s. n.* **1.** pomană, comândare. **2.** petrecere, chef, ospăț, zaiafet. **3.** (*înv.*) patron.

prăbușeálă *s. f.* prăbușire.

prăbuși *vb.* **1.** a (se) prăvăli, a (se) nărui, a (se) dărăpăna, a (se) dărâma, (*pop.*) a se hăi. **2.** (*fig.*) a decădea.

prăbușíre *s. f.* **1.** prăbușeală. **2.** (*fig.*) deprimare, deznădejde; (*p. ext.*) decădere.

prăbușít, -ă *adj.* **1.** năruit, surpat, dărâmat. **2.** (*fig.*) descurajat, deznădăjduit.

prăbușitúră *s. f.* surpătură; dărâmătură.

prădá *vb.* **1.** a jefui, a tâlhări. **2.** a fura. **3.** a devasta, a sparge.

prădálnic, -ă *adj.* **1.** jefuitor. **2.** răpitor, (*înv.*) rapace.

prădáre *s. f.* jaf, pradă.

prăfós, -oásă *adj.* **1.** prăfuit. **2.** pulverulent.

prăfuít, -ă *adj.* prăfos.

prăjeálă *s. f.* rântaș.

prăjí *vb.* **1.** a frige. **2.** a (se) arde, a (se) bronza, a (se) înnegri.

prăjínă *s. f.* **1.** par, (*pop.*) prepeleac, (*reg.*) beldie. **2.** proptea.

prăjít, -ă *adj.* **1.** fript. **2.** bronzat, înnegrit, negru.

prăpástie *s. f.* hău, abis, genune, adânc.

prăpăd *s. n.* **1.** urgie, dezastru, sinistru, potop, pustiire, (*fig.*) plagă. **2.** mulțime imensă, puhoi.

prăpădénie *s. f.* (*pop.*) stricăciune, pagubă, distrugere.

prăpădí *vb.* **1.** a (se) nărui, a (se) ruina, a (se) strica. **2.** a nenoroci. **3.** a ucide, a omorî, a răpune. **4.** a muri, a deceda, a pieri, a răposa. **5.** (*pop.*) a risipi, a irosi. **6.** a dispărea.

prăpădít, -ă *adj.* **1.** distrus, nimicitor. **2.** vlăguit, extenuat, sfârșit. **3.** amărât, nenorocit, (*fig.*) pârlit.

prăpăstiós, -oásă *adj.* **1.** abrupt, drept, piepteș, răpos, vertical. **2.** (*fig.*) năprasnic, vijelios, vertiginos. **3.** (*fig.*) pesimist.

prăsí *vb.* **1.** a se reproduce, a se înmulți, a procrea. **2.** (*fig.*) a aduna, a economisi, a agonisi. **3.** a se înmulți, a se extinde.

prăsílă *s. f.* **1.** reproducere, (*reg.*) prăseală. **2.** (rar) rasă, neam, soi.

prăși *vb.* (*agric.*) a săpa.

prăștínă *s. f.* (*reg.*) boștină.

prăvál *s. n.* (*reg.*) povârniș, pantă, coastă.

prăvăli *vb.* **1.** a se înclina, a se răsturna, a se rostogoli, a se prăbuși, a se trânti. **2.** a se întinde, a se răspândi, a se împrăștia. **3.** a (se) surpa, a (se) nărui, a (se) dărâma, a (se) prăbuși.

prăvălíe *s. f.* magazin, (*reg.*) dugheană, (*înv.*) magazie.

prăvălít, -ă *adj.* **1.** înclinat, răsturnat, rostogolit. **2.** prăbușit, surpat, dărâmat, năruit.

prăznui *vb.* **1.** a celebra, a sărbători, a serba. **2.** a petrece, a se ospăta; a benchetui, a chefui, (*reg.*) a mulătui.

prăzuliu, -ie *adj.* verde-deschis, verzui.

prânz *s. n.* **1.** dejun, (*pop.*) nămiază. **2.** amiază. **3.** banchet, masă, ospăț, praznic, (*livr.*) festin.

prânzí *vb.* a dejuna.

prâslea *s. m.* copil mic; prichindel.

prâsnél *s. n.* titirez, sfârleză.

preabún *s. m. art.* Dumnezeu.

preacinstít, -ă **1.** *adj.* onorabil, respectabil. **2.** *s. f. art.* Maica Domnului, Fecioara Maria.

preacurát, -ă **1.** *adj.* neprihănit, imaculat, curat. **2.** *s. f. art.* Maica Domnului, Fecioara Maria.

preafericít, -ă *adj.* sfânt.

preájmă *s. f.* **1.** împrejurime, vecinătate, (*livr.*) proximitate. **2.** apropiere, prag.

prealábil, -ă *adj.* anticipat, preliminar, premergător.

prealuminát, -ă *adj.* lăudat, mărit, preaslăvit, slăvit, venerat.

preamărí *vb.* **1.** a lăuda, a elogia, a slăvi, a glorifica, a preaslăvi, a venera. **2.** a binecuvânta.

preamărít, -ă *adj.* lăudat, mărit, slăvit, preaînălțat, prealuminat.

preambúl *s. n.* introducere, precuvântare, prefață, cuvânt înainte, preliminarii.

preanestezíe *s. f.* prenarcoză.

Preanevinováta *s. f. art.* Fecioara Maria, Maica Domnului.

preaplecát, -ă *adj.* smerit, supus.

Preaputérnicul *s. m. art.* Dumnezeu.

preasfánt, -ă *adj.* sfânt.

preasfínția *s. f. art.* preasfințit.

preasfințít, -ă **1.** *adj.* sfințit. **2.** *s. m.* preasfinția.

preaslăví *vb.* a preamări.

preaslăvít, -ă *adj.* slăvit, lăudat.

precár, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** nesigur, nestabil, incert, instabil; nesatisfăcător. **2.** șubred, slab.

precarpátic, -ă *adj.* subcarpatic.

precáut, -ă *adj.* prudent, prevăzător, circumspect, vigilent, (*fig.*) treaz.

precaúție *s. f.* băgare de seamă, prevedere, circumspecție, prudență, luare-aminte.

precădére *s. f.* întâietate, prioritate, preferință.

precedá *vb.* a premerge.

precedént, -ă *adj.* anterior, premergător.

precépt *s. n.* **1.** învățătură, normă, principiu, regulă. **2.** povață, sfat, recomandare.

preceptór *s. m.* (*înv.*) dascăl.

precipitá *vb.* **1.** a (se) grăbi, a (se) zori. **2.** a se agita; a se repezi; a se pripi. **3.** a se separa, a se depune.

precipitáre *s. f.* **1.** precipitație, grabă, zor, pripă. **2.** (*chim.*) precipitație.

precipitát, -ă **I.** *adj.* **1.** grăbit, zorit, rapid, repezit. **2.** vertiginos, (*fig.*) vijelios. **3.** amețitor, fulgerător. **II.** *s. n.* sediment.

precipitáție *s. f.* **1.** grabă, pripă, pripeală. **2.** (*chim.*) precipitare.

precís, -ă *adj.* **1.** clar, deslușit, lămurit, distinct, categoric, sigur. **2.** fix, exact, riguros.

Précista *s. f. art.* Maica Domnului, Fecioara Maria.

precizá *vb.* **1.** a elucida, a clarifica. **2.** a contura.

precízie *s. f.* **1.** exactitate, justețe. **2.** siguranță.

precóce *adj.* **1.** prematur. **2.** timpuriu, văratic.
preconizá *vb.* a concepe, a plănui, a proiecta, a prevedea; a propune.
precumpăní *vb.* **1.** a birui, a triumfa. **2.** a echilibra, a contrabalansa.
precumpănire *s. f.* preponderență, predominare.
precumpănitór, -oáre *adj.* predominant, preponderent.
precupeți *vb.* **1.** a trafica, a specula. **2.** a cruța, (*înv.*) a pregeta.
precursór, -oáre *s. m. f.* înaintaș, premergător, predecesor.
precuvântare *s. f.* (rar) cuvânt înainte, prefață, introducere.
predá *vb.* **1.** a înmâna, a încredința, a remite, a transmite, (*livr.*) a confia. **2.** (*mil*) a capitula, a se supune.
predecesór, -oáre **1.** *s. m. f.* antecesor, înaintaș, precursor, premergător. **2.** *s. m.* (la *pl.*) strămoș, înaintaș.
predestiná *vb.* a destina, a hărăzi, a meni, a ursi, (*pop.*) a noroci, a soroci.
predestinare *s. f.* ursită, destin, soartă, predestinație.
predestinație *s. f.* predestinare.
predicá *vb.* a propaga, a propovădui, a răspândi.
predicatór *s. m.* propovăduitor.
predicație *s. f.* (*înv.*) predică.
prédică *s. f.* **1.** (*bis.*) cazanie, cuvânt, omilie, (*înv.*) didahie, propovedanie, carte cu învățătură. **2.** dojană, mustrare.
predicție *s. f.* (*livr.*) prevestire, previziune; oracol.
prediléct, -ă *adj.* (*livr.*) preferat, favorit, ales.
predilécție *s. f.* preferință, înclinație.
predispoziție *s. f.* înclinație, aplecare.
predispúnere *s. f.* predispoziție, înclinare.
predominá *vb.* a domina, a prevala.
predoslovie *s. f.* (*înv.*) prefață, precuvântare, introducere, cuvânt înainte, cuvânt introductiv.
preduceá *s. f.* (*reg.*) potricală.
preeminent, -ă *adj.* superior.
preeminență *s. f.* supremație.
prefáce *vb.* **1.** a (se) transforma, a (se) modifica, a (se) schimba. **2.** a simula.
prefácere *s. f.* schimbare, transformare, dezvoltare, evoluție.
prefață *s. f.* introducere, cuvânt înainte, cuvânt introductiv, (*livr.*) preambul, precuvântare, predoslovie.
prefăcătorie *s. f.* fățărnicie, ipocrizie, simulare, prefăcătură, falsitate, perfidie.
prefăcút, -ă *adj.* fățarnic, viclean, ipocrit.
preferá *vb.* a-i conveni, a-i plăcea.
preferát *adj.* favorit, (*livr.*) predilect, (*înv.*) preaales.
preferință *s. f.* predilecție.
prefigurare *s. f.* prefigurație.
prefigurație *s. f.* (*livr.*) prefigurare.
prefirá *vb.* a (se) răsfira, a (se) răspândi, a (se) împrăștia.
prefixoíd *s. n.* pseudoprefix.
pregătí *vb.* **1.** a prepara. **2.** a instrui, a medita. **3.** a învăța.
pregătít, -ă *adj.* **1.** instruit, cult, format. **2.** competent, informat, capabil.
pregătitór, -oáre *adj.* **1.** prealabil, preliminar. **2.** preparator.
préget *s. n.* (*pop.*) răgaz, tihnă.
pregetá *vb.* a șovăi, a ezita, a se codi, a întârzia, a zăbovi, (*fig.*) a oscila.
pregetáre *s. f.* șovăire, ezitare, zăbovire, (*livr.*) indecizie.
pregnánt, -ă *adj.* vizibil, clar, evident, flagrant, izibitor, incontestabil, (*livr.*) manifesta, (*fig.*) marcat.
preistóric, -ă *adj.* vechi, demodat, perimat.
preînnoí *vb.* (*înv.*) a (se) reînnoi, a (se) împrospăta.
preîntâmpiná *vb.* a preveni.
prejudecátă *s. f.* (*livr.*) eres, (rar) preconcepție, (*înv.*) prejudiciu.
prejudiciábil, -ă *adj.* păgubitor, vătămător.
prejudiciál, -ă *adj.* preliminar.
prejudiciát, -ă *adj.* vătămat, păgubit.
prejudíciu *s. n.* **1.** pagubă, daună, pierdere, stricăciune, (*pop.*) vătămare. **2.** daună, (*livr.*) lezare. **3.** (*înv.*) prejudecată.

prelátă *s. f.* (*pop.*) polog.
prelégere *s. f.* curs; prelecție; conferință publică.
prelécție *s. f.* (*înv.*) prelegere.
prelevá *vb.* a extrage.
preliminár, -ă **1.** *s. n.* preambul, introducere; (la *pl.*) preparative. **2.** *adj.* introductiv. **3.** *adj.* prealabil, anticipat.
prelínge *vb.* **1.** a se scurge, (*pop.*) a pica. **2.** (*fam.*) a se strecura, a se furișa.
prelíns, -ă *adj.* scurs.
preluá *vb.* a primi, a recepționa.
prelucrá *vb.* **1.** a lucra. **2.** a modifica, a prefăce, a refăce, a schimba, a transforma. **3.** a adapta, a localiza.
prelúdiu *s. n.* (*muz.*) improvizație.
prelúng, -ă *adj.* prelungit, lung, alungit, (*livr.*) oblong.
prelungí *vb.* **1.** a (se) lungi. **2.** a amâna, a păsui. **3.** a înnoi.
prematúr, -ă *adj.* **1.** pretimpuriu. **2.** precoce.
premeditá *vb.* a plănui.
premeditáre *s. f.* premeditație.
premeditáție *s. f.* premeditare.
premergátor, -oáre *s. m. f.* precursor, predecesor, înaintaș.
premérge *vb.* a preceda.
premiér *s. m.* prim-ministru.
premísă *s. f.* **1.** (*log.*) protază. **2.** postulat.
premoníție *s. f.* presentiment, presimțire.
prenarcózá *s. f.* (*med.*) preanestezie.
prenúme *s. n.* nume de botez.
Preobrajénie *s. f.* (*bis.*) (*pop.*) Schimbarea la față.
preocupá *vb.* **1.** a-l interesa. **2.** a se interesa, a se îngriji, a se ocupa. **3.** a frământa, a îngrijora, a obseda, a urmări, (*fig.*) a roade.
preopinént, -ă *s. m. f.* (*livr.*) antevorbitor.
préot *s. m.* **1.** părinte, popă, (*livr.*) sacerdot. **2.** (*fig.*) apostol.
preoțésc, -eáscă *adj.* popesc.
preoțéște *adv.* popește.
preoți *vb.* a (se) popi, a (se) hirotonisi.
preoție *s. f.* popie.
preoțíme *s. f.* cler, (*livr.*) sacerdoțiu, (*pop.*) popime.
prepará *vb.* **1.** a găti. **2.** a învăța, a studia. **3.** a medita, a pregăti.
preparándie *s. f.* (*înv.*) școală normală.
preparáre *s. f.* pregătire.
preparát, -ă *adj.* meditat.
preparatíve *s. f. pl.* pregătiri, preliminarii.
preparatór, -oáre **1.** *adj.* pregătitor. **2.** *s. m. f.* meditator.
prepelicár *s. m.* (*zool.*) brac[1].
prépeliță *s. f.* (*ornit.*) pitpalac, (*reg.*) pitulice, potârniche.
preponderá *vb.* a precumpăni, a predomina.
preponderént, -ă *adj.* precumpănitor, dominant.
preponderență *s. f.* precumpănire, predominare.
prepúne *s. f.* (*pop.*) **1.** a bănui, a presupune, a suspecta. **2.** a prevesti.
prepús[1] *s. n.* (*pop.*) bănuială, presupunere; suspiciune.
prepús[2], -ă *adj.* (*pop.*) bănuit, suspectat.
prerogatívă *s. f.* privilegiu, avantaj.
presá *vb.* **1.** a apăsa, a comprima, a strânge. **2.** a bate, a bătuci, a îndesa, (*pop.*) a pisa. **3.** (*fig.*) a constrânge, a obliga. **4.** a stoarce, a tescui, a zdrobi.
presánt, -ă *adj.* **1.** urgent, grabnic. **2.** imperativ, imperios, stringent.
presáre *s. f.* presat[1].
presat[1] *s. n.* presare.
presát[2], -ă *adj.* comprimat, îndesat.
présă *s. f.* **1.** teasc. **2.** (*tipogr.*) teasc, (*înv.*) stambă. **3.** tipar. **4.** gazetărie, publicistică, jurnalism, jurnalistică, ziaristică; (*p. ext.*) ziariști, gazetari.
presădí *vb.* (*pop.*) a răsădi.
presărá *vb.* a împrăștia, a risipi, a răspândi.
preschimbá *vb.* a (se) transforma, a (se)

schimba, a (se) modifica, a (se) preface, (*înv.*) a (se) şanja.

preschimbát, –ă *adj.* transformat, modificat.

prescríe *vb.* **1.** a indica, a arăta; (*spec.*) a recomanda. **2.** a dispune, a hotărî.

prescrípţie *s. f.* **1.** obligaţie legală, dispoziţie, normă, prevedere; indicaţie. **2.** recomandaţie, reţetă.

prescrís, –ă *adj.* (*jur.*) stins.

prescurtá *vb.* a abrevia, a scurta.

prescurtáre *s. f.* abreviere.

presentimént *s. n.* presimţire, premoniţie.

presimţí *vb.* a anticipa, a întui, a simţi, (*fig.*) a mirosi.

presimţíre *s. f.* presentiment.

presiúne *s. f.* **1.** apăsare, forţă. **2.** ~ *arterială* = tensiune.

prestá *vb.* **1.** a depune, a desfăşura, a efectua, a îndeplini, a întreprinde. **2.** a depune.

prestánţă *s. f.* (rar) maiestate.

prestáţie *s. f.* prestare.

prestidigitatór *s. m.* scamator, iluzionist.

prestidigitáţie *s. f.* scamatorie.

prestigiós, –oásă *adj.* important, însemnat.

prestígiu *s. n.* **1.** autoritate, consideraţie, influenţă, reputaţie, vază, importanţă, (*fig.*) credit. **2.** (rar) strălucire, farmec, atracţie.

présto *adv.* (*muz.*) grăbit.

presupúne *vb.* **1.** a crede, a socoti; a bănui. **2.** a implica, a necesita.

presupús[1] *s. n.* (*pop.; fam.*) presupunere.

presupús[2], **–ă** *adj.* prezumtiv.

présură *s. f.* (*ornit.*) **1.** ortolan. **2.** alion. **3.** (*reg.*) găbioară, scatiu.

preşedínte *s. m. f.* prezident.

preşedinţiál, –ă *adj.* prezidenţial.

preşedinţíe *s. f.* prezidenţie.

preténţie *s. f.* **1.** cerere, revendicare. **2.** exigenţă, rigurozitate, severitate. **3.** ifose, (*fig.*) fumuri. **4.** intenţie, dorinţă, năzuinţă, veleitate.

pretenţiós, –oásă *adj.* **1.** exigent; (*p. ext.*) mofturos, capricios. **2.** încrezut. **3.** afectat, artificial, bombastic, emfatic, fals, pompos, (*fig.*) preţios. **4.** sentenţios.

pretéxt *s. n.* **1.** scuză, motivare, subterfugiu. **2.** impuls, stimulent, imbold.

pretextá *vb.* a invoca.

pretínde *vb.* **1.** a reclama, a revendica, a vrea. **2.** a-şi aroga. **3.** a necesita, a impune, a solicita. **4.** a afirma, a susţine.

pretíns, –ă *adj.* fals, aparent.

prétor *s. m.* (*reg.*) jurat.

pretutíndeni *adv.* oriunde, oriîncotro.

preţ *s. n.* **1.** cost, valoare. **2.** tarif, taxă. **3.** plată, răsplată. **4.** (*fig.*) valoare, importanţă, însemnătate.

preţălui *s. f.* (*înv.; pop.*) a preţui, a evalua.

preţiós, –oásă *adj.* **1.** nobil. **2.** rar, scump, valoros. **3.** bogat, luxos, scump. **4.** însemnat, important, notabil, remarcabil, temeinic. **5.** afectat, artificial, bombastic, emfatic, pompos, sentenţios.

preţiozitáte *s. f.* afectare, emfază, artificialitate, înfumurare.

preţuí *vb.* **1.** a evalua, a preţălui. **2.** a valora. **3.** a aprecia.

preţuít, –ă *adj.* apreciat, stimat, respectat.

preursí *vb.* (rar) a predestina.

prevalá *vb.* (*livr.*) **1.** a predomina, a domina. **2.** a precumpăni.

prevalént, –ă *adj.* (*livr.*) predominant.

prevalénţă *s. f.* (*livr.*) prevalare.

prevăzătór, –oáre *adj.* prudent, precaut, circumspect, atent.

prevedeá *vb.* **1.** a întrezări, a presimţi. **2.** a specifica, a prescrie; a indica, a menţiona, a stipula.

prevedére *s. f.* **1.** (*livr.*) preliminare. **2.** (*jur.*) dispoziţie, normă, prescripţie. **3.** (*jur.*) clauză, dispoziţie, stipulare, termen. **4.** prudenţă, precauţie.

preveni *vb.* **1.** a avertiza, a prevesti, a înştiinţa. **2.** a preîntâmpina, a evita, a combate.

prevenitór, –oáre *adj.* amabil, serviabil, politicos, binevoitor.

preventív, –ă *adj.* **1.** profilactic. **2.** *medicină ~ă* = profilaxie.

prevénţie *s. f.* **1.** arest preventiv, detenţie. **2.** (*livr.*) prejudecată.

prezbíter *s. m.* preot.

prezbitísm *s. n.* prezbiţie.

prezbiţíe *s. f.* (rar) prezbitism.

prezént[1] *s. n.* (*înv.*) dar, cadou, atenţie.

prezént[2], **–ă** **1.** *adj.* actual, contemporan, curent. **2.** *s. n.* actualitate, contemporaneitate.

prezentá *vb.* **1.** a recomanda. **2.** a exprima. **3.** a înmâna, a oferi, a da. **4.** a înfăţişa.

prezentábil, –ă *adj.* plăcut, îngrijit.

prezicătór, –oáre *s. m. f.* ghicitor.

prezíce *vb.* **1.** a prevesti, a proroci, a vesti. **2.** a ghici, a proroci.

prezidá *vb.* a conduce.

prezidént *s. m.* (rar) preşedinte.

prezidenţiál, –ă *adj.* preşedinţial.

prezidenţíe *s. f.* preşedinţie.

prezíuă *s. f.* ajun.

prezumá *vb.* (*livr.*) a presupune; a estima.

prezumáre *s. f.* (*livr.*) presupunere, estimare.

prezumtív, –ă *adj.* ipotetic, presupus.

prezúmţie *s. f.* (*livr.*) **1.** presupunere, supoziţie. **2.** înfumurare, aroganţă, fală, fudulie.

prezumţiós, –oásă *adj.* (*livr.*) încrezut, înfumurat, arogant, fudul, grandoman, impertinent, mândru.

prezumţiozitáte *s. f.* (*livr.*) înfumurare, aroganţă.

pribeág, –ă **1.** *adj., s. m. f.* hoinar, rătăcitor, străin. **2.** *adj.* singur, izolat, solitar, singuratic. **3.** *s. m. f., adj.* refugiat, exilat, emigrant.

pribegí *vb.* **1.** a hoinări, a peregrina. **2.** a se refugia, a emigra, a se exila, a se expatria.

pribegíe *s. f.* **1.** hoinăreală, vagabondare. **2.** fugă, refugiu. **3.** (*jur.*) exil, exilare, surghiun. **4.** emigrare, expatriere.

pribói *s. n.* **1.** dom. **2.** (*bot.*) muşcată, floarea-raiului, poala-Sfintei-Mării, talpa-gâştii.

pricăjí *vb.* (*reg.; fam.*) a se sfriji, a se pipernici, a slăbi.

pricăjít, –ă *adj.* pipernicit.

pricépe *vb.* **1.** a se dumeri, a înţelege, a se lămuri, a şti. **2.** a percepe, a sesiza, (*fig.*) a pătrunde.

pricépere *s. f.* **1.** înţelegere; (*p. ext.*) judecată, inteligenţă. **2.** îndemânare, abilitate, iscusinţă.

pricepút, –ă *adj.* **1.** iscusit, abil, deştept, dibaci, ingenios, isteţ, meşter. **2.** capabil, competent, dotat, experimentat, pregătit, valoros.

prichíci *s. n.* (*pop.*) pervaz.

prichindél *s. m.* pici.

pricináş, –ă (*pop.*) **1.** *s. m. f., adj.* (om) certăreţ. **2.** *s. m. f.* împricinat, inculpat, vinovat.

prícină *s. f.* **1.** motiv. **2.** conflict; (*spec.*) proces. **3.** necaz, supărare.

pricinuí *vb.* a produce, a determina, a provoca, a prilejui.

pricolíci *s. m.* strigoi, stafie.

pricopseálă *s. f.* (*pop.*) **1.** afacere, avantaj, chilipir, câştig, profit. **2.** bunăstare, bogăţie. **3.** învăţătură.

pricopsí *vb.* (*pop.*) **1.** a se îmbogăţi, a parveni. **2.** a învăţa, a se instrui.

pricopsít, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** bogat, căpătuit, îmbogăţit, înstărit, ajuns, înavuţit. **2.** instruit, învăţat.

prididí *vb.* (*pop.*) **1.** a năpădi, a asalta, a copleşi. **2.** a birui, a învinge. **3.** (*fig.*) a stăpâni, a opri.

pridvór *s. n.* cerdac, tindă, verandă.

priélnic, –ă *adj.* favorabil, avantajos, potrivit, oportun, propice.

priér *s. m.* (*înv.; pop.*) aprilie.

priéten, –ă *s. m. f.* **1.** amic, (*pop.*) fârtat, (*reg.*) ortac. **2.** amant, concubin, iubit, (*pop.*) amorez, drăguţ, (*arg.*) gagic.

prietenésc, –eáscă *adj.* **1.** amical, prietenos. **2.** afectuos, amabil, binevoitor, cordial, (*livr.*) afabil, (*fig.*) cald, călduros.

prietenéşte *adv.* amical.

prietenie *s. f.* amiciție, prietășug.
prietenós, –oásă *adj.* **1.** binevoitor, afabil, amical. **2.** plăcut, agreabil, atrăgător.
prieteșúg *s. n.* (*pop.*) prietenie.
prigoánă *s. f.* asuprire, persecuție, prigonire, opresiune.
prigoáre *s. f.* (*ornit.*) albinărel.
prigoní *vb.* **1.** a oropsi, a persecuta. **2.** a asupri, a exploata, a împila. **3.** (*fig.*) a urmări, a obseda; a chinui.
prigoníre *s. f.* persecuție, împilare, asuprire.
prigonitór, –oáre *adj., s. m. f.* asupritor, exploatator, opresor.
prihánă *s. f.* vină, necinste, păcat.
priinciós, –oásă *adj.* (*pop.*) prielnic, favorabil, falositor.
priínță *s. f.* (*pop.*) **1.** bunăvoință, simpatie, prietenie. **2.** folos, ajutor, serviciu.
priléj *s. n.* **1.** ocazie, împrejurare, moment. **2.** pretext, pricină.
prilejuí *vb.* **1.** a îngădui, a permite. **2.** a cauza, a pricinui, a produce, a provoca.
prim, –ă **I.** *adj.* **1.** întâi, dintâi. **2.** important, principal. **3.** inițial, originar, primar, primordial. **II.** *s. m.* *~–ministru* = premier, cancelar.
primár, –ă **I.** *adj.* **1.** inițial, primordial, originar. **2.** primitiv. **3.** elementar. **4.** elementar, rudimentar, simplu; (*p. ext.*) neevoluat. **5.** *eră ~ă* = eră paleozoică. **II.** *s. m.* (*reg.*) birău, (*înv.*) vornic.
primát *s. n.* întâietate, primordialitate, prioritate.
prímă *s. f.* retribuție suplimentară, recompensă.
primăreásă *s. f.* primăriță.
primărițá *s. f.* primăreasă.
primăvărátic, –ă *adj.* **1.** primăvăros. **2.** (*fig.*) gingaș, fraged, tânăr.
priméjdie *s. f.* **1.** amenințare, pericol. **2.** risc.
primejduí *vb.* **1.** a amenința, a periclita. **2.** a se expune.
primejduíre *s. f.* periclitare.
primeneálă *s. f.* **1.** primenire, primenit, schimbare, schimbat. **2.** (la *pl.*) rufe, albituri.
primení *vb.* **1.** a (se) găti. **2.** (*fig.*) a (se) modifica, a (se) preface; a (se) regenera.
primeníre *s. f.* **1.** primenit[1], primeneală. **2.** împrospătare, purificare, ventilare.
primenít[1] *s. n.* primenire, primeneală, schimbare, schimbat.
primenít[2], –ă *adj.* **1.** schimbat. **2.** împrospătat, purificat.
primí *vb.* **1.** a obține, a căpăta; (*spec.*) a încasa, a lua. **2.** a găzdui. **3.** a cuprinde, a îngloba, a include. **4.** a accepta, a admite.
primíre *s. f.* **1.** încasare. **2.** acceptare, admitere. **3.** cooptare. **4.** angajare, încadrare, numire. **5.** adăpostire, găzduire.
primitív, –ă *adj.* **1.** străvechi, arhaic, vechi. **2.** simplu, rudimentar; neevoluat. **3.** necivilizat, necioplit, grosolan. **4.** originar, primar.
primitivísm *s. n.* primitivitate.
primitivitáte *s. f.* primitivism.
primitór, –oáre *adj.* **1.** ospitalier. **2.** atrăgător, îmbietor, plăcut. **3.** (rar) receptiv.
primogénit, –ă *adj., s. m. f.* (*livr.*) primogenitură.
primogenitúră *s. f.* primogenit.
primordiál, –ă *adj.* **1.** inițial, originar, primitiv. **2.** capital, considerabil, crucial, decisiv, esențial, principal, fundamental, vital, (*livr.*) cardinal, major.
primordialitáte *s. f.* întâietate, prioritate, preponderență, primat; superioritate.
primprejúr *adv.* împrejur.
prímulă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) gălățene, mireasă.
prin *prep.* **1.** printru. **2.** via. **3.** printre.
princiár, –ă *adj.* (*fig.*) măreț, bogat, îmbrățișat; somptuos, fastuos.
principál, –ă *adj.* **1.** central, (*fig.*) nodal. **2.** magistral.
príncipe *s. m.* prinț, (*înv.*) beizadea.
principésă *s. f.* prințesă, domniță.
principiál, –ă *adj.* consecvent.
princípiu *s. n.* **1.** bază, fundament. **2.** învățătură, normă, precept, regulă. **3.** concepție, convingere, punct de vedere.

prínde *vb.* **1.** a apuca, a înhăța, a lua. **2.** a fixa, a imobiliza. **3.** (*fig.*) a percepe. **4.** a captura. **5.** a surprinde. **6.** a copleși; a absorbi. **7.** a înhăma, a înjuga. **8.** a i se potrivi. **9.** a obține, a căpăta, a dobândi. **10.** a crește. **11.** a se coagula, a se închega.
príndere *s. f.* prins[1]
prinós *s. n.* **1.** dar, jertfă, ofrandă, sacrificiu. **2.** (*reg.*) pomană, praznic.
prins[1] *s. n.* prindere.
prins[2], –ă *adj.* **1.** captiv. **2.** anchilizat, înțepenit. **3.** închegat, coagulat; bătut.
prinsoáre *s. f.* **1.** (*pop.*) rămășag, pariu. **2.** (*înv.*) închisoare.
príntre *prep.* **1.** între. **2.** prin. **3.** dintre.
príntru *prep.* prin.
prinț *s. m.* principe.
prințésă *s. f.* principesă.
prioritáte *s. f.* **1.** anterioritate. **2.** întâietate, precădere, primordialitate.
prípă *s. f.* grabă, zor, pripeală.
pripăși *vb.* **1.** a se oploși, a se aciua. **2.** a adăposti.
pripeálă *s. f.* grabă, precipitare, pripă, zor.
pripí *vb.* **1.** a se grăbi, a se zori. **2.** a accelera, a iuți. **3.** (*pop.*) a dogori, a arde, a pârjoli.
pripít, –ă *adj.* **1.** repezit. **2.** (*reg.*) antrax, cărbune, dalac, pustulă malignă.
pripón *s. n.* țăruș.
priponí *vb.* a lega.
pripór *s. n.* coastă, pantă, povârniș, versant.
prisácă *s. f.* stupină, stupărie.
prisăcár *s. m.* apicultor, stupar.
prisăcărie *s. f.* albinărit, stupărit, apicultură.
prislóp *s. n.* (*gegr.*) pas.
prisós *s. n.* **1.** prisosire, prisosință, prisoseală, surplus, excedent, plus. **2.** belșug, abundență, bogăție, (*livr.*) opulență.
prisoseálă *s. f.* (*pop.*) prisos.
prisosínță *s. f.* prisos; belșug.
prispă *s. f.* **1.** (*reg.*) prăguș, tărmaț, vatră, podmol. **2.** (*geogr.*) platformă, tăpșan.
pristáv **1.** *s. m.* crainic; ispravnic. **2.** *s. n.* ardonanță, poruncă.
pristól *s. n.* (rar) altar.
prișniț *s. n.* compresă, cataplasmă, (*pop.*) oblojeală.
pritóc *s. n.* (*pop.*) pritocire.
pritoceálă *s. f.* pritocire, pritocit.
pritocí *vb.* **1.** (*reg.*) a strecura. **2.** a transvaza.
pritocíre *s. f.* pritoceală, pritocit, pritoc.
pritocít *s. n.* pritocire.
privá *vb.* a renunța la...
privát, –ă **1.** *adj.* (*livr.*) particular, individual, personal. **2** *adj.* intim, interior. **3.** *s. f.* (*pop.*) closet, toaletă.
privațiúne *s. f.* (*livr.*) lipsă, sărăcie, mizerie.
privegheá *vb.* **1.** a păzi. **2.** a păndi, a urmări. **3.** a supraveghea, a îngriji.
privegheálă *s. f.* priveghere.
priveghére *s. f.* **1.** străjuire, pază, veghe. **2.** supraveghere, control, grijă.
priveghetór, –oáre *s. m. f.* supraveghetor.
privégheri *s. n.* (*pop.*) **1.** priveghere. **2.** veghe, pază, strajă.
privéliște *s. f.* **1.** peisaj, cadru, tablou, vedere, (*livr.*) sit. **2.** perspectivă, vedere. **3.** aspect, înfățișare.
privi *vb.* **1.** a se uita. **2.** a urmări, a vedea, a viziona. **3.** a interesa. **4.** a considera, a socoti. **5.** a implica.
privighetoáre *s. f.* (*ornit.*) filomelă.
privilegiá *vb.* a părtini, a avantaja, a favoriza.
privilégiu *s. n.* drept, avantaj, favoare.
privíre *s. f.* **1.** văz. **2.** ochire, uitătură. **3.** *~ încrucișată* = strabism.
privitór, –oáre *s. m. f.* spectator.
prizá *vb.* (*livr.*) a aprecia, a prețui.
prízã *s. f.* (*fam.*) inflență, popularitate, trecere.
prizărí *vb.* (*pop.; fam.*) a se pipernici, a se chirci.
prizărít, –ă *adj.* nedezvoltat, pipernicit, firav.

prizón *s. n.* (*tehn.*) şurub prizonier.
prizoniér, -ă *s. m. f.* **1.** captiv, prins, ostatic. **2.** arestat, deţinut. **3.** *şurub* ~ = prizon.
prizonierát *s. n.* captivitate.
pro *prep.* (*livr.*) pentru.
proáspăt, -ă *adj.* **1.** neofilit. **2.** (*fig.*) tânăr, fraged. **3.** bun, curat, nealterat, neviciat, oxigenat. **4.** rece. **5.** actual, viu. **6.** odihnit.
prob, -ă *adj.* (*livr.*) cinstit, onest, integru, loial, corect, incoruptibil.
probá *vb.* **1.** a verifica. **2.** a dovedi, a demonstra.
probábil, -ă **1.** *adj.* eventual, posibil. **2.** *adv.* poate.
probabilitáte *s. f.* eventualitate.
probánt, -ă *adj.* concludent, convingător, edificator, elocvent, temeinic.
probát, -ă *adj.* **1.** încercat, verificat, experimentat. **2.** dovedit, arătat, demonstrat.
probatór, -oáre *adj.* probatoriu.
probatóriu, -ie *adj.* probator.
probaţiúne (*jur.*) probă, mărturie, dovadă.
próbă *s. f.* **1.** dovadă, mărturie, probaţiune. **2.** examen. **3.** eşantion, mostră. **4.** pildă, exemplu, model.
probitáte *s. f.* (*livr.*) cinste, integritate, onestitate.
problemátic, -ă **I.** *adj.* **1.** îndoielnic, incert, nesigur, ipotetic. **2.** dubios, suspect, necurat. **II.** *s. f.* tematică.
problémă *s. f.* **1.** chestiune, subiect, temă. **2.** dificultate, impas; încurcătură. **3.** enigmă.
procedá *vb.* **1.** a acţiona, a opera. **2.** a face, a efectua.
procedéu *s. n.* **1.** mijloc, modalitate, procedură. **2.** (*tehn.*) metodă, sistem, soluţie.
procedúră *s. f.* (*livr.*) **1.** procedeu, mod, mijloc. **2.** (*jur.*) practică.
procént *s. n.* sutime, procentaj.
procentáj *s. n.* procent.
procés *s. n.* **1.** (*jur.*) acţiune, cauză, judecată, (*pop.*) lege, pricină. **2.** evoluţie, dezvoltare, desfăşurare; acţiune. **3.** fenomen.
procesiúne *s. f.* **1.** cortegiu, convoi, alai. **2.** (*bis.*) ceremonie, (*înv.*) litanie, litie.
procesuál, -ă *adj.* treptat, gradat.
procití *vb.* (*înv.*) a reciti, a repeta.
proclamá *vb.* **1.** a institui, a stabili, a introduce. **2.** a decreta. **3.** a înscăuna, a întrona, a învesti, a numi. **4.** a se declara. **5.** a divulga.
proclámare *s. f.* proclamaţie.
proclamáţie *s. f.* **1.** declaraţie; proclamare. **2.** manifest. **3.** chemare.
proclét, -ă *adj.* **1.** eretic; (*p. ext.*) păgân, necredincios. **2.** (*reg.*) ticălos, rău, păcătos, ipocrit, făţarnic. **3.** (*reg.*) grozav, straşnic, cumplit.
procreá *vb.* a zămisli, a concepe; a se reproduce, a naşte.
procreáre *s. f.* procreaţie.
procreatív, -ă *adj.* (*livr.*) procreator.
procreáţie *s. f.* concepere, zămislire.
procurá *vb.* **1.** a achiziţiona, a cumpăra. **2.** a furniza, a livra. **3.** a obţine. **4.** a da, a oferi.
procúră *s. f.* mandat, împuternicire.
procurór *s. m.* (*jur.*) acuzator.
prodíg, -ă *adj.* (*livr.*) risipitor, cheltuitor.
prodigá *vb.* (*livr.*) a risipi.
prodigalitáte *s. f.* (*livr.*) risipă, dărnicie exagerată.
prodigiós, -oásă *adj.* uluitor, extraordinar, uimitor.
producătór, -oáre **I.** *adj.* **1.** productiv. **2.** (*înv.*) bogat, fecund, fertil, roditor. **II.** *s. m. f.* cineast, realizator.
produce *vb.* **1.** a fabrica, a face, a crea. **2.** a realiza, a turna. **3.** a provoca, a determina. **4.** a se întâmpla, a se petrece. **5.** (*livr.*) a arăta, a prezenta.
product *s. n.* (*înv.*) **1.** produs, marfă. **2.** produs, rod.
productív, -ă *adj.* **1.** producător. **2.** *pământ* ~ = pământ rodnic, fertil, bogat. **3.** fecund, prodigios, prolific. **4.** rentabil, bănos, profitabil, (*livr.*) lucrativ, (*fig.*) mănos. **5.** eficace, eficient, folositor.

productivitáte *s. f.* randament.
producţie *s. f.* fabricare, fabricaţie.
produs *s. n.* **1.** marfă, bun, product. **2.** preparat, sortiment. **3.** ~ *de schimb* = marfă.
proeminént, -ă *adj.* **1.** boltit, bombat. **2.** remarcabil, marcant, important, excepţional.
proeminénţă *s. f.* ridicătură, ieşitură, protuberanţă, (*reg.*) bolfă.
profán, -ă *adj.* **1.** neştiutor, nepriceput, ignorant, ageamiu. **2.** laic, mirean. **3.** necredincios.
profaná *vb.* a pângări; (*p. ext.*) a batjocori, a necinsti, a terfeli, a spurca.
profanát, -ă *adj.* pângărit, batjocorit, dezonorat, necinstit.
profanatór, -oáre **1.** *adj., s. m. f.* pângăritor, (*livr.*) sarileg. **2.** *s. m. f.* pângăritor, (rar) violator.
profesá *vb.* a practica, a exercita.
profesorál, -ă *adj.* doctoral, pedant.
profesionalísm *s. n.* profesionism.
profesionalitáte *s. f.* profesionalism.
profesionísm *s. n.* profesionalism.
profesiúne *s. f.* îndeletnicire, meserie, ocupaţie.
profét *s. m.* proroc, vestitor.
profetísm *s. n.* profeţie.
profetizá *vb.* a profeţi.
profeţí *vb.* a proroci, a profetiza, a prevesti.
profeţíe *s. f.* prorocire, prevestire, prezicere.
profíl *s. n.* **1.** contur, aspect. **2.** (*fig.*) portret, figură. **3.** înfăţişare, aspect, formă. **4.** secţiune.
profilá *vb.* **1.** a se reliefa, a se contura, a se delimita. **2.** a (se) specializa. **3.** a fasona.
profiláctic, -ă *adj.* preventiv.
profír, -ă *adj.* (*înv.*) roşu-deschis, profiriu.
profiríu, -ie *adj.* (*reg.*) profir.
profít *s. n.* câştig, beneficiu, folos.
profitá *vb.* a beneficia, a câştiga.
profitábil util, avantajos, folositor, rentabil, (*livr.*) lucrativ, (*fig.*) mănos.
profitór, -oáre *adj., s. m. f.* afacerist, speculant.
profúnd, -ă *adj.* **1.** pătrunzător, perspicace. **2.** puternic, intens, mare. **3.** grav, adânc, gros, jos. **4.** fundamental, esenţial, radical. **5.** adânc, intens, puternic, violent, viu.
profunditáte *s. f.* (*livr.*) profunzime.
profunzíme *s. f.* **1.** adâncime, afund, fund, străfund. **2.** (*livr.*) profunditate.
profuziúne *s. f.* (*livr.*) abundenţă, bogăţie.
progenitúră *s. f.* vlăstar, urmaş, odraslă.
prognozá *vb.* a prevedea.
prognóză *s. f.* pronostic.
prográm *s. n.* **1.** orar. **2.** ~ *politic* = platformă, sistem. **3.** proiect, plan. **4.** emisiune.
programá *vb.* a planifica.
progrés *s. n.* dezvoltare, evoluţie, propăşire.
progresá *vb.* **1.** a avansa, a se dezvolta, a propăşi. **2.** a evolua; a se agrava.
progresíst, -ă *adj.* avansat, înaintat, înnoitor.
proháb *s. n.* (*pop.*) şliţ.
prohibí *vb.* a interzice, a opri.
prohibíţie *s. f.* interdicţie, interzicere, prohibire.
prohód *s. n.* înmormântare, prohodire, prohodit[1].
prohodí *vb.* a îngropa.
prohodíre *s. f.* prohod.
prohodít[1] *s. n.* prohodire, prohod.
prohodít[2], -ă *adj.* îngropat.
proiéct *s. n.* **1.** calcul, gând, idee, intenţie. **2.** plan, (*înv.*) tertip.
proiectá *vb.* **1.** a intenţiona, a plănui. **2.** a se profila, a se contura, a se reliefa. **3.** a rula. **4.** a (se) reflecta.
proletarizá *vb.* a (se) pauperiza.
proliferá *vb.* a se înmulţi.
proliferáre *s. f.* proliferaţie.
proliferáţie *s. f.* proliferare.
prolix, -ă *adj.* încărcat, confuz, neclar.
prológ *s. n.* introducere, prefaţă.
promenádă *s. f.* (*livr.*) plimbare.

prometeián, –ă *adj.* (*livr.*) prometeic.
prometéic, –ă *adj.* **1.** prometeian. **2.** (*fig.*) uman, generos. **3.** (*fig.*) măreț, grandios.
promís, –ă *adj.* făgăduit.
promisiúne *s. f.* angajament, făgăduială.
promíte *vb.* a făgădui, a se obliga.
promítere *s. f.* promisiune.
promo *s. n. sg.* publicitate.
promoroácă *s. f.* chiciură.
promotór, –oáre *adj.* inițiator, protagonist.
promóție *s. f.* serie.
promová *vb.* **1.** a avansa. **2.** a trece. **3.** a susține, a sprijini.
prompt, –ă **1.** *adj.* activ, expeditiv, operativ. **2.** *adj., adv.* grabnic, neîntârziat, rapid.
promptitúdine *s. f.* rapiditate, punctualitate.
promulgáre *s. f.* (*jur.*) promulgație.
promulgáție *s. f.* promulgare.
pronáos *s. n.* nartex, tindă.
prónie *s. f.* (*înv.; pop.*) Dumnezeire, Dumnezeu; Providență.
pronostíc *s. n.* prognoză, previziune.
pronosticá *vb.* a prezice.
pronunțá *vb.* **1.** a articula, a emite, a rosti. **2.** a ține. **3.** a exprima, a formula.
pronunțát, –ă *adj.* accentuat, reliefat; evident.
pronúnție *s. f.* pronunțare, rostire.
propagá *vb.* **1.** a (se) răspândi, a (se) împrăștia, a (se) transmite. **2.** a răspândi, a propovădui.
propanónă *s. f.* acetonă.
propășí *vb.* a progresa, a prospera, a se dezvolta, (*fig.*) a înflori.
propíce *adj. invar.* favorabil, prielnic, (*livr.*) benefic, potrivit.
propórție *s. f.* **1.** procent. **2.** dimensiune, mărime, amploarea. **3.** cantitate, măsură. **4.** armonie, echilibru.
proporționá *vb.* a doza.
proporționát, –ă *adj.* potrivit, armonios, bine făcut.
propovăduí *vb.* a predica.
propovăduitór, –oáre *s. m. f.* propagator, predicator.
proprietár, –ă *s. m. f.* **1.** deținător, posesor. **2.** *mare ~* = moșier, latifundiar.
proprietáte *s. f.* **1.** posesiune; imobil. **2.** caracteristică, trăsătură, însușire, particularitate, (*fig.*) amprentă.
própriu, –ie *adj.* **1.** personal, individual, (*livr.*) privat. **2.** caracteristic, specific, tipic, distinct, definitoriu. **3.** indicat, potrivit, adecvat.
propteá *s. f.* **1.** reazem, sprijin, pop, propteală. **2.** (*fig.*; la *pl.*) sprijin, protecție.
propteálă *s. f.* proptea, reazem.
proptí *vb.* a (se) rezema, a (se) sprijini, a (se) susține.
propulsá *vb.* **1.** a arunca, a azvârli, a împinge, a proiecta. **2.** a stimula; (*fam.*) a avansa.
propulsánt *s. m.* (*tehn.*) propulsor.
propúlsie *s. f.* propulsare.
propulsór *s. n.* propulsant.
propúne *vb.* **1.** a recomanda. **2.** a preconiza. **3.** a (se) hotărî, a intenționa.
próră *s. f.* (*mar.*) bot.
proróc *s. m.* profet, vestitor, prezicător, prevestitor.
prorocí *vb.* a profetiza, a prevesti.
prorocíre *s. f.* prezicere, profeție, prevestire.
proscéniu *s. n.* avanscenă.
proscríe *vb.* **1.** a alunga, a exila. **2.** a blama, a stigmatiza. **3.** a interzice.
proscrípție *s. f.* **1.** exil, surghiun. **2.** interdicție, prohibiție.
proscrís, –ă *adj.* **1.** exilat, sur ghiunit. **2.** interzis, oprit.
prosectúră *s. f.* (*med.*) morgă[1].
prosimián *s. m.* (*zool.*) lemurian.
proslăví *vb.* **1.** a slăvi, a preamări, a glorifica, a elogia, a omagia. **2.** a binecuvânta. **3.** (*înv.; reg.*) a se răsfăța.
proslăvíre *s. f.* preamărire, glorificare, adorare, elogiere, slăvire.
prosóp *s. f.* ștergar, (*reg.*) ștergură.
prospecțiúne *s. f.* prospectare.
prospér, –ă *adj.* **1.** înfloritor, (*livr.*) eflorescent, (*înv.*) înflorit. **2.** bogat.

prosperá *vb.* a înflori, a progresa, a propăși.
prosperitáte *s. f.* bunăstare, belșug, bogăție, (*pop.*) procopseală, (*fig.*) înflorire.
prospețíme *s. f.* frăgezime.
prost, proástă **1.** *adj., s. m. f.* **1.** nătărău, nerod, tont, prostănac, neghiob, netot, stupid. **2.** ignorant, incult, neinstruit, neînvățat, simplu, (*livr.*) agramat, ignar. **II.** *adj.* **1.** obișnuit, comun. **2.** neplăcut, nefavorabil, nenorocit. **3.** nefavorabil, rău. **4.** dăunător, neprielnic.
prostán, –ă *adj., s. m. f.* (*înv.*) prostănac.
prostănác, –ă *adj., s. m. f.* prost, nătâng, bleg, prostan, nerod, netot, tont.
prosterná *vb.* a se închide, a se înclina, a se pleca.
prostí[1] *vb.* **1.** a se tâmpi. **2.** (*fam.*) a se fandosi, a se izmeni. **3.** a (se) zăpăci. **4.** a înșela, a păcăli, a amăgi.
prostí[2] *vb.* (*pop.*) a cerși.
prostíe *s. f.* **1.** neghiobie, nerozie, stupiditate. **2.** inepție, stupiditate, aberație, absurditate. **3.** gafă, poznă. **4.** bagatelă, fleac.
prostíme *s. f.* (*înv.*) gloată, mulțime, norod, sărăcime, plebe, popor.
prostít, –ă *adj.* **1.** îndobitocit, tâmpit. **2.** zăpăcit, dezorientat. **3.** amăgit, ademenit.
prostituá *vb.* **1.** a se vinde. **2.** (*fig.*) a se degrada.
prostituátă *s. f.* târfă, cocotă, curvă, femeie de stradă.
prostitúție *s. f.* **1.** (*pop.*) curvie. **2.** *casă de ~* = bordel. **3.** (*fig.*) înjosire, degradare.
prostován, –ă *adj.* prostănac.
prostráție *s. f.* apatie.
protagoníst, –ă *s. m. f.* **1.** inițiator, promotor. **2.** erou, personaj principal. **3.** cap, corifeu, fruntaș.
protectór, –oáre **1.** *s. m. f.* apărător, ocrotitor, susținător, (*fig.*) reazem. **2.** *adj.* binevoitor, condescendent.
protectorát *s. n.* **1.** stat dependent. **2.** (*înv.*) protecție.
protécție *s. f.* **1.** sprijin. **2.** apărare, ocrotire, (*fig.*) scut. **3.** favoare, părtinire. **4.** (*înv.*) protectorat.
proteíc, –ă *adj.* **1.** proteinic. **2.** variabil, schimbător.
proteínic, –ă *adj.* proteic.
protejá *vb.* **1.** a (se) păzi, a (se) feri. **2.** a ocroti, a sprijini, a ajuta. **3.** a favoriza, a părtini, a încuraja. **4.** a acoperi.
protejáre *s. f.* ocrotire, apărare, favorizare.
proteját, –ă *adj.* ocrotit, apărat, păzit, favorizat.
protést *s. n.* **1.** împotrivire, rezistență, protestație. **2.** plângere, reclamație.
protestá *vb.* a contesta, a condamna, a dezaproba.
protestánt, –ă *s. m. f.* reformat.
protestáție *s. f.* (*înv.*) protest.
protézã *s. f.* placă, dantură falsă.
prótiu *s. n.* hidrogen ușor.
protocól *s. n.* **1.** ceremonial, ceremonie, etichetă, regulă, ritual. **2.** (*înv.; reg.*) registru, catastif, condică. **3.** acord internațional, convenție, tratat.
protocolár, –ă *adj.* ceremonial.
protocroníe *s. f.* protocronism.
protodiácon *s. m.* (*înv.*) arhidiacon.
protoiereú *s. m.* protopop.
protoieríe *s. f.* protopopie.
protopóp *s. m.* protoiereu, protoprezbiter.
protopopiát *s. n.* (rar) protopopie.
protopopíe *s. f.* protoierie, protopopiat.
protoprezbíter *s. m.* protopop.
protoromână *s. f.* română comună.
prototíp *s. n.* **1.** model, tip, tipar, original. **2.** model, exemplu.
protuberánță *s. f.* proeminență, ieșitură, ridicătură, (*reg.*) bolfă.
proțáp *s. n.* nadă.
proțăpí *vb.* **1.** a (se) sprijini, a (se) propti. **2.** a (se) înțepeni, a (se) fixa. **3.** (*fig.*) a se îngâmfa.
proțăpít, –ă *adj.* (*fam.*) **1.** nemișcat, țeapăn, fixat, imobilizat. **2.** (*fig.*) îngâmfat. **3.** căscat, înțepenit.

provení *vb.* **1.** a purcede. **2.** a coborî, a descinde, a se trage. **3.** *(lingv.)* a deriva, a veni. **4.** a rezulta. **5.** a emana, *(fig.)* a izvorî.
proveniénță *s. f.* origine, obârșie, provenire.
provérb *s. n.* zicală, zicătoare, parimie, *(reg.)* cimilitură, *(înv.)* pildă.
proverbiál, -ă *adj.* arhicunoscut, notoriu.
providénță *s. f.* **1.** *(art.)* Divinitate, Dumnezeirea, Dumnezeu. **2.** grijă, milă.
providențiál, -ă *adj.* **1.** *(bis.)* ceresc, divin, dumnezeiesc. **2.** excepțional, deosebit. **3.** *(fam.)* salutar.
provinciál, -ă *adj.* provincialist.
provincialísm *s. n.* **1.** regionalism. **2.** patriotism local.
provincialíst, -ă *adj.* (rar) provincial.
províncie *s. f.* regiune, ținut.
provizóriu, -ie **1.** *adj.* temporar, vremelnic, tranzitoriu. **2.** *s. n. (înv.)* provizorat.
provocá *vb.* **1.** a determina, a constitui, a cauza, a pricinui. **2.** a stârni, a instiga, a întărâta, a ațâța.
provocáre *s. f.* provocație.
provocatór, -oáre *adj.* **1.** sfidător, obraznic. **2.** incitant.
provocáție *s. f.* (rar) provocare.
proxenét, -ă *s. m. f.* codoș, mijlocitor, *(fig.)* pește.
proximitáte *s. f.* vecinătate, împrejurime.
prozáic, -ă *adj.* **1.** banal, comun, plat, *(livr.)* tern. **2.** cotidian, curent, obișnuit, zilnic.
prozaísm *s. n.* platitudine, banalitate, *(livr.)* truism.
prózã *s. f. (fig.)* banalitate, platitudine, prozaism.
prozodíe *s. f.* versificație.
prudént, -ă *adj.* prevăzător, circumspect, precaut, vigilent, *(fig.)* treaz.
prudénță *s. f.* prevedere, precauție, circumspecție, atenție, băgare de seamă, luare-aminte, *(pop.)* pază.
prunc *s. m.* **1.** sugar, sugaci, nou-născut, *(fam.)* bebe. **2.** *(înv.; pop.)* copil. **3.** *(înv.; reg.)* fiu.
pruncíe *s. f.* copilărie.
pruncucídere *s. f. (jur.)* infanticid.
prund *s. n.* **1.** pietriș, prundiș. **2.** *(reg.)* nisip.
prundár *s. m.* **1.** *(ornit.)* codobatură, prundaș. **2.** *(ornit.)* prundăraș. **3.** *(iht.)* fusar.
prundáș *s. m.* *(ornit.)* **1.** fluierar. **2.** codobatură.
prundíș *s. n.* prund, pietriș.
prurígo *s. n.* *(med.)* strofulus.
prusác, -ă **1.** *s. m. f.* prusian. **2.** *adj.* prusian, prusăcesc, prusienesc.
prusăcésc, -eáscă *adj.* (rar) prusac, prusian.
prusián, -ă *s. m. f., adj.* prusac.
prúsic *adj. acid ~* = acid cianhidric.
prusienésc, -eáscă *adj. (înv.)* prusac, prusian.
psálmic, -ă *adj.* psaltic.
psalmíst *s. m.* *(înv.)* psaltist.
psalt *s. m.* dascăl, cantor, cântăreț, diac, paracliser, țârcovnic, *(înv.)* grămătic.
psáltic, -ă *adj.* psalmic.
pseudoblepsíe *s. f. (med.)* iluzie optică.
pseudohermafroditísm *s. n.* androginie.
pseudonim *s. n.* nume fals, fictiv.
pseudopatriót, -ă *s. m. f.* patriotard.
psihanalíză *s. f. (psih.)* freudism.
psíhic, -ă **1.** *adj.* psihologic, spiritual, sufletesc. **2.** *s. n.* suflet; structură sufletească.
psihologíe *s. f.* **1.** concepție, mentalitate, *(fig.)* optică. **2.** intuiție.
psihonevróză *s. f.* *(med.)* nevroză, nevropatie.
psihózã *s. f.* obsesie, idee, fixă, manie.
psitacózã *s. f.* boala papagalilor.
pteridofítă *s. f. (bot.)* criptogamă vasculară.
púber, -ă *adj. (livr.)* nubil.
pubertáte *s. f. (înv.)* junie.
públic, -ă **I.** *s. n.* **1.** mulțime, lume, populație. **2.** ascultători, asistență, auditoriu. **3.** sala. **II.** *adj.* **1.** colectiv, comun, general, obștesc. **2.** *(livr.)* exoteric. **3.** *grădină ~ă* = parc. **4.** *forță ~ă* = poliție.
publicá *vb.* a tipări, a edita; a difuza.
publicáre *s. f.* tipărire, apariție.
publicáție *s. f.* periodic, *(înv.)* foaie.
publicíst, -ă *s. m. f.* gazetar, jurnalist, ziarist.
publicístică *s. f.* gazetărie, ziaristică, jurnalism, presă.
publicitáte *s. f.* reclamă.
puchinós, -oásă *adj.* *(reg.)* urduros, murdar.
puciós, -oásă **1.** *adj. (înv.; pop.)* puturos. **2.** *s. f. (pop.)* sulf.
púdic, -ă *adj.* **1.** candid, cast. **2.** rușinos, decent.
pudicitáte *s. f.* pudoare.
púding *s. n.* budincă.
pudoáre *s. f.* **1.** pudicitate. **2.** castitate, virginitate.
púdră *s. f.* pulbere.
pueríl, -ă *adj.* **1.** copilăresc, infantil, naiv. **2.** neserios, neîntemeiat.
pugilát *s. n.* box, pugilism; *(p. ext.)* bătaie, încăierare.
pugilísm *s. m.* box.
pugilíst *s. m.* boxer.
pugilístică *s. f.* box, pugilism.
púhav, -ă *adj.* **1.** umflat, buhăit; gras. **2.** afânat, înfoiat, moale; poros, spongios.
puhăví *vb.* a se buhăi.
puhói *s. n.* șuvoi, torent.
puhoi *vb.* **1.** a inunda. **2.** *(fig.)* a invada.
puhoíre *s. f.* **1.** revărsare, inundare. **2.** *(fig.)* forfoteală, fierbere.
pui *s. m.* **1.** *(pop.)* făt. **2.** prăsilă, progeniturã. **3.** copil. **4.** mlădiță, lăstar.
puiós, -oásă *adj.* (rar) prolific.
púlbere *s. f.* **1.** praf, pudră. **2.** *(fig.)* mulțime, puzderie. **3.** *(înv.)* praf de pușcă.
pulmón *s. m.* *(anat.)* plămân.
pulmonáriță *s. f. (bot.)* cuscrișor.
pulóver *s. n.* (rar) sveter, *(pop.)* flanelă.
púlpă *s. f.* *(impr.)* coapsă.

puls *s. n.* *(fig.)* ritm.
pulsá *vb.* a palpita, a zvâcni, a fremăta.
pulsáție *s. f.* ritm.
pultacéu, -cée *adj.* *(med.)* păstos.
pulverizá *vb.* *(fig.)* a nimici, a zdrobi.
pulverizáție *s. f.* (rar) pulverizare.
pumnál *s. n.* stilet, jungher, *(reg.)* șiș.
pumnísm *s. n.* *(lingv.)* ciunism.
pumníst, -ă *adj., s. m.* ciunist.
punct **I.** *s. n.* **1.** *~e de suspensie* = puncte-puncte. **2.** moment, stadiu, fază, etapă. **3.** articol, paragraf. **4.** chestiune, problemă. **5.** *~ de vedere* = opinie. **II.** *adv.* exact, precis, fix. **III.** *interj. (fig.)* gata! destul!
punctá *vb.* a accentua, a evidenția, a marca, a sublinia.
punctár *s. n.* *(tehn.)* punctator.
punctuál, -ă *adj.* exact, parolist.
punctualitáte *s. f.* **1.** exactitate, precizie. **2.** promptitudine.
púne *vb.* **1.** a așeza, a instala, a plasa. **2.** a întinde, a expune. **3.** a aranja, a situa. **4.** a atârna, a agăța. **5.** a plata, a sădi, a semăna. **6.** a fixa, a stabili, a orândui, a institui. **7.** *(pop.)* a se împotrivi. **8.** a îndemna, a sili, a obliga. **9.** a asmuți, a ațâța.
pungáș *s. m.* **1.** hoț, borfaș, *(reg.)* lotru, *(înv.)* fur. **2.** șmecher, viclean, escroc.
púngă *s. f.* **1.** *~ de apă* = *(pop.)* ascită; pleurizie. **2.** *(bot.)* *~a-babei* = *(reg.)* tătăiș.
pungăleálă *s. f. (pop.)* pungălitură.
pungălitúră *s. f. (pop.)* pungăleală.
pungășésc, -eáscă *adj. (fam.)* fraudulos, hoțesc.
pungăși *vb. (fam.)* a (se) fura, a (se) înșela, a (se) escroca.
pungășie *s. f.* furt, hoție, escrocherie, înșelătorie, *(livr.)* rapt, *(pop.)* tâlhărie.
pungășoáică *s. f. (fam.)* **1.** hoață. **2.** șmecheră, vicleană, escroacă.
pungulíță *s. f.* **1.** punguță. **2.** *(bot.)* *(reg.)* punga-popii.
pungúță *s. f.* pungulită.
púnic, -ă *adj.* cartaginez.
púnte *s. f.* **1.** *(mar.)* covertă, *(înv.)* pod.

2. (*tehn.*) chingă. 3. ~ *de hidrogen* = legătură de hidrogen.

pup *s. m.* (*fam.*) sărut.

pupá *vb.* (*fam.*) 1. a (se) săruta. 2. (*fig.*) a dobândi, a obține.

pupát *s. n.* (*fam.*) sărutat, sărut, pupătură.

púpă *s. f.* (*entom.*) nimfă, crisalidă.

púpăză *s. f.* 1. (*ornit.*) cuc-armenesc. 2. (*bot.*) (*reg.*) pupezele. 3. cocotă, curvă.

pupezéle *s. f. pl.* (*bot.*) (*reg.*) orăstică, pupăză.

pupílă *s. f.* (*pop.*) lumina ochiului, (*reg.*) vedere.

pupítru *s. n.* bancă, suport înclinat.

pur, -ă *adj.* 1. curat, neamestecat, simplu. 2. nealterat, neviciat, nestricat, natural, (*pop.*) sadea. 3. imaculat, limpede. 4. curat, neprihănit, nevinovat. 5. veritabil, autentic, adevărat. 6. limpede, clar, cristalin. 7. ideal, platonic.

puradél *s. m.* (*fam.*) copil.

purceá, -ícă *s. f.* (*zool.*) scroafă, (*pop.*) poarcă.

purcéde *vb.* (*pop.*) 1. a pleca, a porni. 2. a proveni, (*fig.*) a izvorî.

prucédere *s. f.* (*pop.*) plecare, pornire.

purgatív *s. n.* laxativ.

púrice *s. m.* (*entom.*) ~*-de-apă* = daf-nie.

purificá *vb.* 1. a curăța. 2. (*tehn.*) a epura. 3. (*bis.*) a (se) izbăvi, a (se) mântui, a (se) salva, (*fig.*) a (se) spăla.

purificáre *s. f.* ~*a apei* = epurarea apei.

purificatór *s. n.* (*tehn.*) epurator.

puritan, -ă *adj.* sever, rigid.

puritanísm *s. n.* rigorism exagerat.

puritáte *s. f.* 1. curățenie. 2. (*fig.*) castitate, candoare, inocență, neprihănire.

purói *s. n.* (*med.*) (*pop.*) coptură.

puroiá *vb.* a supura, (*pop.*) a musti.

puroiós, -oásă *adj.* purulent, supurant.

purpurát, -ă *adj.* (*înv.*) purpuriu.

púrpură *s. f.* 1. (*înv.*) porfiră. 2. hlamidă, mantie.

purpuríu, -íe *adj.* roșu-închis; vișiniu, (*pop.*) conabiu, (*reg.*) porfiriu, (*înv.*) purpurat.

purtá *vb.* 1. a duce, a cără, a transporta. 2. a conduce, a însoți. 3. a amăgi, a păcăli, a înșela. 4. (*fig.*) a suporta, a suferi, a răbda. 5. (*reg.*) a circula, a merge. 6. a avea, a poseda, a deține. 7. a nutri. 8. a întreține, a duce, a susține. 9. a întreține. 10. a se comporta, a se manifesta.

purtábil, -ă *adj.* purtăreț.

purtáre *s. f.* 1. transportare. 2. folosire, întrebuințare, purtat[2], uzură. 3. conduită, comportare, comportament.

purtát[1] *s. n.* 1. (*pop.*) port. 2. utilizare, întrebuințare. 3. conduită, purtare, comportare.

purtát[2], **-ă** *adj.* uzat, vechi.

purtăréț, -eáță *adj.* durabil, purtabil.

purulént, -ă *adj.* puroios, supurant.

púruri *adv.* (*înv.; pop.*) totdeauna, veșnic, mereu, întruna, permanent.

pus *s. n.* (*pop.*) semănare, plantare.

puséu *s. n.* 1. acces, atac, criză. 2. (*fig.*) izbucnire, elan, vervă, exuberanță.

pusilaním, -ă *adj.* fricos.

pústă *s. f.* stepă.

pustietáte *s. f.* 1. deșert, pustiu. 2. pustiu, sălbăticie. 3. singurătate, (*fig.*) sihăstrie.

pustíi *vb.* 1. a devasta, a distruge, a nimici. 2. (*pop.*) a se refugia, a se izola; a pribegi.

pustíire *s. f.* distrugere, devastare, nimicire.

pustíit, -ă *adj.* 1. devastat, prădat, nimicit, distrus. 2. (*pop.*) retras, izolat, solitar.

pustiitór, -oáre *adj.* distrugător, devastator, nimicitor.

pustíu, -íe I. *s. n.* 1. deșert, pustietate. 2. (*fig.*) mâhnire, supărare, durere. II. *adj.* 1. deșert, gol, necultivat, sălbatic. 2. necirculat, neumblat. 3. părăsit. 4. singur, stingher, deznădăjduit.

pústnic, -ă *s. m. f.* sihastru, schimnic, ascet, anahoret, eremit, (*înv.*) monah, schitnic.

pustnicie *s. f.* sihăstrie.

pústulă *s. f.* ~ *malignă* = antrax, cărbune, dalac, (*reg.*) bubă (neagră, rea), răsfug, pripit.

pușcá *vb.* (*înv.; pop.*) a împușca.

pușcáș *s. m.* 1. vânător. 2. (*înv.*) artilerist, tunar.

púșcă *s. f.* 1. (*înv.; reg.*) durdă, flintă, sâneață. 2. (*înv.*) tun.

pușcărie *s. f.* închisoare, arest, temniță, penitenciar, (*fam.*) beci, gherlă, (*arg.*) pârnaie.

pușcheá *s. f.* (*pop.*) pușchineață.

pușchineáță *s. f.* (*pop.*) pușchea.

pușlamá *s. f.* derbedeu, haimana, lichea, secătură, (*pop.*) cioflingar, (*fam.*) cutră, marțafoi.

puștán *s. m.* (*fam.*) băiețandru.

puștáncă *s. f.* (*fam.*) fetișcană, puștoaică.

puști *s. m.* băiețaș, copil.

puștoáică *s. f.* (*fam.*) fetișcană, puștancă.

puteá *vb.* 1. a se cădea, a se cuveni. 2. a merge.

putére *s. f.* I. 1. capacitate, forță, posibilitate, putință. 2. intensitate. 3. eficacitate, tărie. 4. valoare, valabilitate. II. 1. autoritate, stăpânire, dominație; (*p. ext.*) influență. 2. stat, țară. 3. guvernare. 4. permisiune, voie, drept, împuternicire. 5. capacitate, potențial. 6. (*pop.*) bani, avere. 7. (*pop.*) toi.

putérnic, -ă *adj.* 1. tare, robust, solid, viguros, voinic. 2. rezistent, solid, tare. 3. pronunțat, proeminent, accentuat. 4. tare, intens. 5. adânc, profund, pătrunzător. 6. temeinic.

putíncios, -oásă *adj.* (*înv.*) eficace.

putoáre *s. f.* 1. duhoare, infecție, miasmă, (*livr.*) fetiditate. 2. cocotă, curvă, târfă, prostituată.

pútred, -ă *adj.* 1. putregăios, putrid. 2. cangrenat, purulent. 3. stătut. 4. (*fig.*) corupt, decăzut, imoral.

putrefácție *s. f.* 1. putrezire, descompunere. 2. (*fig.*) descompunere, corupție, decadență.

putrefiá *vb.* (*livr.*) a putrezi.

putrefiábil, -ă *adj.* (*livr.*) putrescibil.

putrezeálă *s. f.* putrezire.

putrezí *vb.* 1. a se altera, a se strica, a putregăi, a se putrefia. 2. a se cangrena. 3. (*fig.*) a lâncezi.

putreziciúne *s. f.* 1. putregai, putriditate, putrezime, putrezitură. 2. (*fig.*) decădere.

putrezíme *s. f.* (rar) putreziciune.

putrezíre *s. f.* putrezeală.

putrezít, -ă *adj.* putregăit.

putrezitúră *s. f.* (rar) putreziciune.

putríd, -ă *adj.* (*livr.*) putred.

putriditáte *s. f.* (*livr.*) putrezi ciune.

puturós, -oásă 1. *adj.* murdar, neîngrijit, împuțit, (*livr.*) fetid, miasmatic, pestilențial. 2. *adj., s. m. f.* leneș, trândav, indolent, trântor, (*reg.*) dugliș.

puturoșénie *s. f.* trândăvie, lenevie.

puturoșie *s. f.* puturoșenie.

puț *s. n.* 1. fântână, (*înv.*) cișmea. 2. sondă.

puțár *s. m.* (*pop.*) fântânar.

puți *vb.* a duhni, a mirosi.

puțín, -ă I. *adj.* 1. insuficient. 2. scurt. 3. mic; (*fig.*) neînsemnat. 4. slab. 5. scurt. II. *adv.* 1. nițel, (*pop.*) oleacă. 2. ușor. 3. întrucâtva, oarecum. 4. cam.

puțináte *s. f.* micime.

puțínel, -eá, -ícă *adj., adv.* puțintel.

puțintél, -ea, -ícă *adj., adv.* puținel.

puțintíme *s. f.* (rar) puținătate.

puzdérie *s. f.* duium, grămadă, puhoi, sumedenie.

Q

quattrocénto (pr. *cuatrocento*) *s. n.* renașterea timpurie.
quísling (pr. *cvisling*) *s. m. (livr.)* colaboraționist; trădător de patrie.
quotiént (pr. *cvotien*) *s. n.* cât.

R

rabárbură *s. f.* (*bot.; reg.*) revent.
rabát *s. n.* **1.** reducere, scăzământ. **2.** ~ *comercial* = adaos comercial.
rabatá *vb.* a îndoi, a plia.
rabatáre *s. f.* pliere, îndoire.
rabatát, –ă *adj.* pliat.
rábie *s. f.* (*med.*) turbare.
rablagí *vb.* (*fam.*) **1.** a se învechi, a se uza, a se deteriora. **2.** a se ramoli.
rablagít, –ă *adj.* (*fam.*) **1.** învechit, uzat. **2.** ramolit, decrepit, (*reg.*) mârced.
ráblă *s. f.* (*fam.*) **1.** vechitură. **2.** (*zool.*) gloabă, mârțoagă.
rabotáj *s. n.* (*tehn.*) rabotare.
rabotáre *s. f.* rabotaj.
rabotát *s. n.* rabotaj, rabotare.
rabotéză *s. f.* mașină de rabotat.
rac *s. m.* **1.** (*zool.*) stacoj. **2.** tirbușon. **3.** (*pop.*) cancer. **4.** *zodia ~ului* = zodia cancerului.
racém *s. n.* (*bot.*) **1.** ciorchine. **2.** ~ *compus* = panicul.
rachíu *s. n.* (*reg.*) vinars, palincă, holercă, (glumeț) aghiasmă.
rácilă *s. f.* **1.** (*livr.*) beteșug; (*fig.*) cusur, defect, meteahnă. **2.** (*fig.*) ură, dușmănie.
raclá *vb.* a răzui, a rade.
racláj *s. n.* chiuretaj, chiuretare.
ráclă *s. f.* (*pop.*) sicriu, coșciug.
raclór *s. n.* (*tehn.*) răzuitor.
racoláj *s. n.* racolare.
racórd *s. n.* ~ *olandez* = holendru.
racursí *s. n.* prescurtare, reducție.
radár *s. n.* radiolocator.
ráde *vb.* **1.** a (se) bărbieri. **2.** a răzui. **3.** (*fig.*) a distruge, a dărâma, a nimici, a șterge.
radiá[1] *vb.* a degaja, a dezvolta, a emana.
radiá[2] *vb.* a șterge.
radiál, –ă *adj.* radiar, radiat.
radiár, –ă *adj.* radial.
radiát, –ă *adj.* radial.
radiáție *s. f.* radiere.
radicál, –ă **I.** *adj.* **1.** fundamental, esențial, capital, considerabil, fundamental, profund, vital, (*livr.*) cardinal, major. **2.** complet. **II.** *s. m.* **1.** (*mat.*) rădăcină. **2.** (*lingv.*) rădăcină.
radiéră *s. f.* gumă de șters.
rádio *s. n.* **1.** radiofonie; (*spec.*) radioreceptor. **2.** radiodifuziune.
radiobalíză *s. f.* radiofar.
radiodetécție *s. f.* radiolocație.
radiodifuziúne *s. f.* radio.
radiodistribúție *s. f.* radioficație.
radioemițátor *s. n.* emițător radio.
radiofár *s. n.* radiobaliză.
radioficáție *s. f.* radiodistribuție.
radiografíe *s. f.* radiogramă.
radiográmă *s. f.* **1.** radiotelegramă. **2.** radiografie.
radiolocáție *s. f.* radioreperaj.
radioreceptór *s. n.* radio.
radiós, –oásă *adj.* **1.** luminos, strălucitor. **2.** (*fig.*) voios, senin, fericit, încântat.

radiotelegrámă *s. f.* radiogramă.
radioterapíe *s. f.* röntgenterapie.
rafiná *vb.* (*fig.*) a se stila.
rafinái *s. n.* rafinare.
rafinamént *s. n.* **1.** distincţie, eleganţă, fineţe, bun-gust, (*livr.*) şic. **2.** viclenie, perfidie, şiretenie.
rafinát, –ă *adj.* **1.** ales, distins, fin, select, stilat, (*fig.*) subţire. **2.** (*fig.*) subtil. **3.** (*fig.*) perfid, viclean.
raft *s. n.* poliţă, (*reg.*) corlată.
ragádă *s. f.* (*med.*) zăbale.
ráge *vb.* **1.** a mugi. **2.** (*fig.*) a ţipa, a răcni, a zbiera, a urla.
rahianestezíe *s. f.* anestezie rahidiană.
rahidián, –ă *adj. anestezie ~ă* = rahianestezie.
ráhis *s. n.* (*anat.*) măduva spinării.
rai *s. n.* paradis, eden, cer.
rajáh *s. m.* prinţ indian.
ram *s. n.* ramură.
ramazán *s. n.* **1.** post. **2.** (*fam.*) stomac.
rámă[1] *s. f.* **1.** cadru; (*p. ext.*) tablou. **2.** cadru, cercevea, toc.
rámă[2] *s. f.* vâslă, lopată.
rambleiáj *s. n.* rambleiere.
rambleiére *s. f.* rambleiaj.
rambursá *vb.* a înapoia, a restitui.
ramificá *vb.* a se împărţi.
ramificáţie *s. f.* **1.** ramificare. **2.** despărţitură, subdiviziune, subîmpărţire, ramură.
ramoleálă *s. f.* ramolisment, senilitate, (*livr.*) decrepitudine, (*impr.*) sclerozare.
ramolí *vb.* a se seniliza.
ramolíre *s. f.* ramoleală, ramolisment, (*livr.*) decrepitudine.
ramolismént *s. n.* ramolire, ramoleală, senilitate, (*livr.*) decrepitudine.
ramolít, –ă *adj.* senil, (*livr.*) decrepit, senilizat, (*fam.*) rablagit, (*impr.*) sclerozat.
rampánt, –ă *adj.* (rar) înclinat.
rámpă *s. f.* **1.** platformă. **2.** balustradă, parapet. **3.** barieră. **4.** rivaltă; (*p. gener.*) scenă.
rámură *s. f.* **1.** creangă, cracă, ram. **2.** branşă, disciplină, domeniu, sector. **3.** diviziune.
ránă *s. f.* leziune, bubă, plagă.
ranchiúnă *s. f.* pizmă, pică, ură, (*pop.*) obidă, (*fam.*) boală.
ranchiunós, –oásă *adj.* răzbunător, duşmănos.
randalíná *vb.* (*tehn.*) a moleta.
randalináre *s. f.* (*tehn.*) moletare.
randalínă *s. f.* (*tehn.*) moletă.
randamént *s. n.* **1.** potenţial. **2.** spor. **3.** productivitate. **4.** folos, beneficiu, eficienţă.
rang *s. n.* **1.** demnitate, poziţie, treaptă, (*înv.*) cin, dregătorie. **2.** funcţie, grad. **3.** categorie, clasă.
rániţă *s. f.* rucsac.
ranversá *vb.* (rar) a răsturna.
rapáce *adj.* (*livr.*) hrăpăreţ, lacom, apucător, nesătul, aprig.
rapacitáte *s. f.* cupiditate, lăcomie, aviditate.
rápăn *s. n.* **1.** (*med. vet.*) boala lui Carré. **2.** jeg, murdărie, necurăţenie. **3.** (*reg.*) scabie.
rapíd, –ă **I.** *adj.* **1.** accelerat, grăbit, iute, zorit. **2.** fugitiv, sumar, superficial. **II.** *adv.* grabnic, imediat, îndată, repede, urgent. **III.** *s. n.* (*geol.*) cataractă.
rapiditáte *s. f.* **1.** iuţeală, repeziciune, viteză, (*livr.*) celeritate. **2.** operativitate, promptitudine.
rapórt *s. n.* **1.** conexiune, corelaţie, înlănţuire. **2.** relaţie, contact, legătură. **3.** (*mat.*) proporţie. **4.** conformitate. **5.** referat, situaţie, dare de seamă.
raportá *vb.* **1.** a se referi. **2.** a relata, a înfăţişa.
rapsód *s. m.* poet (epic).
rapsodíe *s. f.* cântec epic.
rapt *s. n.* (*livr.*) furt, hoţie, jaf.
rar, –ă **1.** *adj.* **1.** depărtat, distanţat. **2.** rarefiat, rărit. **3.** lent. **4.** preţios, scump, valoros. **5.** neobişnuit, excepţional. **II.** *adv.* **1.** (*muz.*) adagio, încet, lento. **2.** puţin, rareori. **3.** arar, arareori, rareori.

rarefácţie *s. f.* rarefiere.
rarefiá *vb.* a (se) subţia.
rarefiát, –ă *adj.* rărit.
ráreori *adv.* câteodată, uneori, rar.
rárişte *s. f.* răritură, (*pop.*) răriş.
raritáte *s. f.* curiozitate.
ras *s. n.* bărbierit.
rasát, –ă *adj.* (*livr.*) select, distins.
rásă *s. f.* soi, specie, varietate.
rasiál, –ă *adj.* rasist.
rasíst, –ă *adj.* rasial.
ráster *s. n.* rastru; sită fotografică.
ratá *vb.* a eşua.
ratáre *s. f.* nereuşită.
ratát, –ă *adj.* neizbutit, nereuşit.
rátă *s. f.* **1.** tranşă. **2.** (*fin.*) procent. **3.** (*ec. pol.*) curs.
ratificá *vb.* (*jur.*) a valida, a confirma.
ratíte *s. f. pl.* (*zool.*) acarinate.
ráţie *s. f.* porţie, (*înv.*) mertic, tain.
raţioná *vb.* a raţionaliza; a gândi, a judeca.
raţionál, –ă *adj.* **1.** cerebral, intelectual, mintal, spiritual. **2.** logic. **3.** cumpănit, cumpătat, chibzuit, rezonabil, echilibrat. **4.** *mecanică ~ă* = mecanică teoretică.
raţionalizá *vb.* a raţiona.
raţionamént *s. n.* **1.** argument, considerent, (*înv.*) rezon. **2.** judecată, minte, raţiune.
raţionát, –ă *adj.* raţionalizat.
raţiúne *s. f.* **1.** judecată, minte. **2.** temei, motiv, justificare.
ravágiu *s. n.* (la *pl.*) pagubă, distrugere, pustiire.
razachíe *s. f.* (*bot.*) ţâta-vacii.
razánt *adv.* ras, tangenţial.
rázã *s. f.* **1.** radiaţie. **2.** dâră. **3.** *~e X* (sau *Röntgen*) = radiaţie Röntgen, radiaţie X. **4.** (*fig.*) licărire, pâlpâire.
rázna *adv.* haihui, la întâmplare.
răbdá *vb.* **1.** a îndura, a pătimi, a suferi, a suporta. **2.** a accepta, a îngădui, a permite, a tolera. **3.** a se înfrâna, a se stăpâni.
răbdáre *s. f.* **1.** pacienţă. **2.** perseverenţă, tenacitate, stăruinţă.
răbdătór, –oáre *adj.* **1.** îndurător. **2.** (*livr.*) pacient, (*înv.*) suferitor. **3.** perseverent, stăruitor, tenace. **4.** (*înv.*) indulgent, îngăduitor, tolerant.
răbój *s. n.* **1.** (*reg.*) răvaş. **2.** (*pop.*) socoteală, calcul.
răbufneálă *s. f.* **1.** răbufnire. **2.** izbucnire.
răbufní *vb.* a erupe, a irupe, a izbucni, a ţâşni.
răbufnire *s. f.* **1.** erupţie, irupere, irupţie, izbucnire. **2.** răbufneală, (rar) răbufnitură.
răbufnitúră *s. f.* răbufnire.
răcán *s. m.* (*mil.*) recrut, (*fig.*) boboc.
răceálă *s. f.* **1.** frig, rece. **2.** (*fig.*) nepăsare, indiferenţă.
răchítă *s. f.* (*bot.*) **1.** lozie, mlajă, (*reg.*) salcă, salcie. **2.** *~ albă* = mlajă.
răcí *vb.* **1.** a (se) răcori. **2.** a îngheţa, a încremeni. **3.** (*fig.*) a se înstrăina, a se îndepărta.
răcít, –ă *adj.* rece.
răcitúră *s. f.* (la *pl.*) piftie, (*reg.*) aituri, plachie, tremurici.
răcnet *s. n.* **1.** zbieret, urlet. **2.** strigăt, strigătură, ţipătură.
răcní *vb.* **1.** a rage, a mugi, a zbiera. **2.** a se răsti, a se răţoi, a se zborşi. **3.** a striga, a ţipa, a vocifera.
răcníre *s. f.* (rar) răcnet.
răcoáre *s. f.* **1.** răcoreală. **2.** (la *pl.*) fiori.
răcoreálă *s. f.* răcoare, boare.
răcorí *vb.* **1.** a (se) răci. **2.** (*fig.*) a (se) linişti, a (se) calma, a (se) potoli.
răcorít, –ă *adj.* **1.** (rar) răcoros. **2.** (*fig.*) calmat, potolit; răzbunat.
răcoritór, –oáre *adj.* răcoros.
răcorós, –oásă *adj.* **1.** răcoritor. **2.** friguros, rece. **3.** (*fig.*) înviorător, proaspăt, fraged.
rădáşcă *s. f.* (*entom.*) răgace.
rădăcínă *s. f.* **1.** cotor. **2.** (*bot.*) *~a vieţii* = ginseng. **3.** (*fig.*) origine, izvor, cauză. **4.** bază, temelie. **5.** (*lingv.*) radical. **6.** (*mat.*) radical.
răfui *vb.* a se mustra, a se certa, a se bate.

răfuiálă *s. f.* vendetă.
răgáce *s. f.* (*entom.*) rădașcă.
rágaz *s. n.* **1.** odihnă, repaus, inactivitate. **2.** liniște, tihnă, pace. **3.** amânare, păsuire.
răget *s. n.* muget, zbieret; (*p. ext.*) strigăt, țipăt.
răgușeálă *s. f.* (*med.*) disfonie.
răgușít, –ă *adj.* (*fig.*) dogit, hodorogit, spart.
rămás *s. n.* **1.** rămânere. **2.** (*reg.*) rămășag. **3.** (*înv.*) moștenire.
rămășág *s. n.* pariu, prinsoare, rămas, rămășeală.
rămășeálă *s. f.* (*reg.*) rămășag.
rămășíță *s. f.* **1.** rest, (*înv.*) rămas. **2.** *~ele pământești* (sau *trupești*) = cadavru. **3.** relicvă, urmă, vestigiu. **4.** (*înv.*) rest.
rămâne *vb.* **1.** a sta, a zăbovi. **2.** a supraviețui. **3.** a dăinui, a dura, a exista, a se menține, a persista. **4.** a prisosi.
rămánere *s. f.* rămas.
rămuríș *s. n.* desiș; rămuriște.
rămurí̦ște *s. f.* (rar) rămuriș; desiș.
rămurós, –oásă *adj.* crenguros, crengos, stufos, ramificat.
răní *vb.* **1.** (*livr.*) a (se) leza, (*pop.*) a (se) vătăma. **2.** (*fig.*) a jigni, a ofensa, a insulta.
rănít, –ă *adj.* **1.** lovit, (*livr.*) lezat, (*pop.*) vătămat. **2.** (*fig.*) jignit, ofensat, insultat.
răpăí *vb.* **1.** a ropoti. **2.** a păcăni, a părăi, a țăcăni. **3.** a răsuna, a vui. **4.** a trosni.
răpănós, –oásă *adj.* **1.** scabios, răios. **2.** (*fig.*) murdar, jegos, zdrențăros.
răpciúgă *s. f.* (*med. vet.*) morvă.
răpciugós, –oásă *adj.* **1.** morvos. **2.** (*fig.*) slab, costeliv, slăbănog, uscat.
răpciúne *s. m.* (*pop.*) septembrie.
răpí *vb.* **1.** a lua. **2.** a fura. **3.** a jefui, a prăda. **4.** (*fig.*) a fermeca, a încânta, a vrăji, a captiva, a cuceri.
răpíre *s. f.* răpitură, (*livr.*) rapt.
răpitór, –oáre *adj.* **1.** prădalnic. **2.** (*fig.*) hrăpăreț, uzurpator. **3.** (*fig.*) fermecător, cuceritor, captivant, încântător.
răpitúră *s. f.* răpire.
răposá *vb* a muri, a deceda, a sucomba, a pieri, a se stinge, (*livr.*) a repauza, a se prăpădi, (*fig.*) a adormi.
răposáre *s. f.* moarte, deces.
răposát, –ă *adj.* decedat, defunct, dispărut, mort.
răpúne *vb.* (*pop.*) **1.** a ucide, a omorî, a asasina. **2.** (*fig.*) a învinge, a birui.
răpúnere *s. f.* **1.** pieire, moarte. **2.** înfrângere, doborâre.
răpús, –ă *adj.* (*pop.*) asasinat, omorât, ucis, suprimat.
rărí *vb.* **1.** a depărta, a spația. **2.** a se destrăma.
rărúnchi *s. m.* (*pop.*) rinichi.
răsád *s. n.* (*fig.*) neam, popor.
răsádniță *s. f.* pătul, (*reg.*) melegar, pat cald.
răsădí *vb.* a planta, a sădi, a transplanta.
răsărí *vb.* **1.** a apărea, a se ivi, a se ridica. **2.** a germina, a încolți. **3.** a crește. **4.** a dospi. **5.** (*înv.*) a tresări.
răsărít[1] *s. n.* est, orient, (*pop.*) soare-răsare.
răsărít[2]**, –ă** *adj.* **1.** încolțit. **2.** (*fig.*) valoros.
răsăriteán, –ă *adj.* **1.** estic, oriental. **2.** *biserica ~ă* = biserica ortodoxă. **4.** (substantivat) oriental.
răsăriteáncă *s. f.* orientală.
răscoálă *s. f.* **1.** revoltă, răzmeriță, rebeliune, (*înv.*) zaveră, (*fig.*) tulburare. **2.** (*fig.*) protest, împotrivire. **3.** (*fig.*) zarvă, agitație.
răscolí *vb.* **1.** a scotoci, a cotrobăi. **2.** a ara. **3.** a reactiva. **4.** a tulbura.
răscolít, –ă *adj.* **1.** răvășit, deranjat. **2.** agitat, tulburat, răvășit.
răscolitór, –oáre *adj.* tulburător, emoționant, patetic, impresionant, mișcător, vibrant.
răscópt, –oáptă *adj.* copt tare.
răscroiálă *s. f.* răscroitură.
răscroít, –ă *adj.* **1.** tăiat, croit. **2.** fasonat, modelat.

răscroitúră *s. f.* răscroială.
răscrúce *s. f.* **1.** răspântie, intersecție, încrucișare. **2.** (*pop.*) *~cile cerului* = zenit. **3.** (*fig.*) cotitură. **4.** (*tehn.*) cruce. **5.** (*tehn.*) fofelniță.
răsculá *vb.* **1.** a (se) răzvrăti, a (se) revolta. **2.** (*fig.*) a (se) indigna, a (se) revolta.
răscumpărá *vb.* a răsplăti, a recompensa.
răscunoscút, –ă *adj.* arhicunoscut, notoriu, proverbial.
răsfăț *s. n.* **1.** alintare, mângâiere, (*pop.*) alintătură. **2.** desfătare, plăcere. **3.** huzur, belșug, bogăție, prisos.
răsfățá *vb.* **1.** a (se) alinta, a (se) răzgâia. **2.** a (se) înveseli, a (se) desfăta, a (se) delecta, (*fig.*) a (se) îndulci.
răsfățát, –ă *adj.* **1.** alintat, răzgâiat. **2.** îmbuibat.
răsfirá *vb.* **1.** a (se) împrăștia; a (se) răzleți. **2.** a risipi, a împrăștia, a presăra.
răsfirát, –ă *adj.* **1.** rărit. **2.** împrăștiat, dispersat, risipit, difuz. **2.** (*fig.*) nestatornic.
răsfoí *vb.* **1.** a frunzări, (*livr.*) a foileta. **2.** a parcurge.
răsfoiálă *s. f.* răsfoire, frunzăreală.
răsfoíre *s. f.* **1.** răsfoială, frunză reală, (*livr.*) foiletare. **2.** parcurgere.
răsfrânge *vb.* **1.** (*fiz.*) a se reflecta. **2.** a se repeta. **3.** a se oglindi, a se reflecta. **4.** a (se) desface, a (se) îndoi, a (se) plia.
răsfúg *s. m.* **1.** *~ alb* = agalactie contagioasă. **2.** antrax, dalac. **3.** (*bot.*) (*reg.*) sălățica-zidului.
răspândí *vb.* **1.** a se degaja. **2.** a se difuza. **3.** a (se) răzleți, a (se) împrăștia. **4.** (*bis.*) a predica, a propaga, a propovădui.
răspândít, –ă *adj.* **1.** dispersat, împrăștiat, risipit. **2.** cunoscut, frecvent, obișnuit, uzual. **3.** popularizat, propagat.
răspânditór, –oáre *s. m. f.* propagator, propagandist.
răspántie *s. f.* răscruce, intersecție, întretăiere, (*pop.*) cruce, furca-drumului.
răspicát, –ă *adj.* lămurit, deslușit, limpede; (*p. ext.*) hotărât, energic.
răsplátă *s. f.* **1.** recompensă. **2.** pedeapsă, plată.
răsplătí *vb.* **1.** a recompensa. **2.** a despăgubi. **3.** (rar) a ispăși.
răsplătíre *s. f.* recompensare, recompensă.
răspopí *vb.* a caterisi, (*pop.*) a despopi, a despreoți.
răspúnde *vb.* **1.** a replica, a riposta, a obiecta. **2.** a se supune. **3.** (*fig.*) a satisface. **4.** (*înv.*) a se potrivi, a corespunde. **5.** a se transmite; a răzbate, a răsuna. **6.** a garanta, a gira.
răspúndere *s. f.* responsabilitate, sarcină.
răspúns *s. n.* **1.** replică, ripostă. **2.** soluție, dezlegare, rezultat.
răspunzátor, –oáre *adj.* responsabil.
răstălmácí *vb.* a denatura, a deforma, a falsifica.
răstigní *vb.* **1.** a crucifica, (*pop.*) a pironi. **2.** (*p. ext.*) a chinui, a tortura.
răstignire *s. f.* crucificare.
răstignít, –ă *adj.* crucificat.
răstímp *s. n.* timp.
răstít, –ă *adj.* aspru, tare.
răsturná *vb.* **1.** a întoarce, (*reg.*) a îmburda. **2.** a vărsa. **3.** a prăvăli, a doborî. **4.** a se culca.
răsturnáre *s. f.* **1.** doborâre. **2.** (*fig.*) înlăturare.
răsturnát, –ă *adj.* culcat, doborât.
răsucí *vb.* **1.** a învârti, a roti, a suci. **2.** a (se) roti, a (se) întoarce. **3.** a se rostogoli.
răsucíre *s. f.* răsuceală.
răsucitúră *s. f.* cotitură, întorsătură.
răsuflá *vb.* **1.** (*pop.*) a respira. **2.** a (se) difuza.
răsufláre *s. f.* **1.** respirație, suflare. **2.** trezire.
răsuflát, –ă *adj.* (*fig.; fam.*) învechit; arhicunoscut, banal, banalizat.
răsuná *vb.* **1.** a vui, (*fig.*) a clocoti. **2.** a sufla, a suna. **3.** (*fig.*) a vibra.

răsúnet *s. n.* **1.** sunet; zgomot. **2.** ecou. **3.** rezonanță, sonoritate, timbru. **4.** *(fig.)* vâlvă.
răsúră *s. f.* *(bot.)* măceș.
rășinós, -oásă **1.** *adj.* lipicios, cleios. **2.** *s. f. pl.* conifere.
rătăcí *vb.* **1.** a se răzleți. **2.** a pribegi, a hoinări, a colinda, a vagabonda. **3.** a se aciua, a se pripăși. **4.** a pierde.
rătăcíre *s. f.* **1.** hoinăreală. **2.** *(fig.)* nebunie. **3.** *(fig.)* greșeală, eroare.
rătăcít, -ă *adj.* **1.** dezorientat. **2.** răzleț.
rătăcitór, -oáre *adj.* hoinar, pribeag, vagabond.
rățișoáră *s. f.* **1.** *(zool.)* rățușcă, boboc. **2.** *(bot.)* *(reg.)* stânjenel.
rățúșcă *s. f.* rățișoară.
rău, rea **I.** *adj., adv.* aprig, aspru, crud, barbar, brutal, hain, inuman, feroce. **II.** *adj.* **1.** prost. **2.** dăunător, nesatisfăcător. **3.** nepriceput, neîndemânatic, incapabil. **4.** urât, nefavorabil. **5.** negast, nenorocos. **6.** lamentabil, prost, mizerabil. **III.** *adv.* **1.** neplăcut, dezagreabil. **2.** nepotrivit, greșit. **3.** inexact, incorect. **IV.** *s. n.* **1.** neplăcere, neajuns. **2.** boală, suferință, durere. **3.** nelegiuire. **4.** (la *pl.*) pozne. **5.** *~ul-copiilor* = *(pop.)* epilepsie.
răufăcătór, -oáre *s. m. f.* *(jur.)* făptaș, făptuitor, infractor.
răutáte *s. f.* **1.** *(livr.)* maliție, malițiozitate, *(fig.)* venin. **2.** asprime, barbarie, cruzime, ferocitate, neomenie, violență, *(fig.)* duritate.
răutăcíos, -oásă *adj.* **1.** *(livr.)* malițios, *(pop.)* rânzos. **2.** sarcastic, *(fig.)* veninos. **3.** dușmănos, ostil. **4.** posac, bilet.
răvășí *vb.* **1.** a împrăștia, a răscoli. **2.** *(fig.)* a dezorienta, a tulbura.
răvășít, -ă *adj.* **1.** răscolit. **2.** *(fig.)* tulburat, dezorientat.
răzbáte *vb.* **1.** a străbate, a pătrunde. **2.** a răzbi, a izbuti. **3.** a cutreiera, a colinda.
răzbătătór, -oáre *adj.* tenace, insistent, perseverent, persistent, *(livr.)* persuasiv.
răzbél *s. n.* *(înv.)* război.
răzbí *vb.* **1.** a răzbate. **2.** a izbuti, a reuși. **3.** a se răspândi. **4.** a cuprinde, a birui, a copleși. **5.** a termina, a isprăvi.
răzbói[1] *s. n.* **1.** conflict, *(pop.)* bătaie, *(înv.)* războiu. **2.** *stare de ~* = beligeranță. **3.** *(fig.)* ceartă, vrajbă, gâlceavă.
răzbói[2] *s. n.* *(pop.)* stative, argea.
războí[3] *vb.* a se lupta, a se bate.
răzbóinic, _ă **1.** *s. m.* luptător, ostaș. **2.** *adj.* bătăios, belicos.
răzbún *s. n.* **1.** *(înv.)* liniște, pace. **2.** (rar) răzbunare.
răzbuná *vb.* **1.** a pedepsi, *(fig.)* a spăla. **2.** *(pop.)* a se lumina, a se înseninа. **3.** *(pop.)* a se împrăștia.
răzbunát, -ă *adj.* pedepsit, plătit.
răzbunătór, -oáre *adj.* dușmănos, *(livr.)* vindicativ.
răzbunic *s. m.* *(pop.)* străbunic.
răzbunícă *s. f.* *(pop.)* străbunică.
răzéș *s. m.* moșnean, țăran liber.
răzgâiá *vb.* a (se) răsfăța, a (se) alinta.
răzgâiálă *s. f.* răsfăț.
răzgâiát, -ă *adj.* răsfățat.
răzgândí *vb.* a reflecta, a chibzui.
răzléț, -eáță *adj.* **1.** izolat, pribeag, rătăcit, singur, solitar. **2.** disparat, izolat. **3.** rătăcit, pierdut.
răzleți *vb.* a (se) împrăștia, a (se) risipi, a (se) răspândi.
răzmeriță *s. f.* *(pop.)* răscoală, răzvrătire, revoltă, *(fig.)* tulburare.
răznepót *s. m.* *(pop.)* strănepot.
răzór *s. n.* **1.** hat, *(reg.)* mejdă, mejdină. **2.** ogor, câmp, țarină, arătură. **3.** brazdă, strat.
răzuí *vb.* **1.** a rade. **2.** a răcâi.
răzuiálă *s. f.* răzuire.
răzuíre *s. f.* răzuială.
răzuitoáre *s. f.* răzătoare.
răzvrătí *vb.* **1.** a (se) răscula, a (se) revolta. **2.** a se indigna.
răzvrătíre *s. f.* răscoală, revoltă.
răzvrătít, -ă *adj.* răsculat, revoltat.
răzvrătitór, -oáre *adj., s. m. f.* (rar) instigator.

râcă *s. f.* *(fam.)* ceartă, sfadă.
râcâí *vb.* **1.** a scormoni, a scurma. **2.** a zgâria. **3.** a răzui.
râcâiálă *s. f.* râcâire, râcâit, râcâitură.
râcâíre *s. f.* râcâială, râcâit[1], râcâitură.
râcâít[1] *s. n.* **1.** râcâială, scormonire, scurmare, scurmătură. **2.** zgâriere.
râcâít[2]**, -ă** *adj.* scormonit, scurmat, *(reg.)* scorbelit.
râcâitúră *s. f.* râcâire.
râde *vb.* **1.** a se amuza, a se desfăta, a se distra, a se înveseli, a se bucura. **2.** a nesocoti, a desconsidera, a disprețui.
râgâí *vb.* a eructa.
râgâiálă *s. f.* eructație, râgâit, râgâitură.
râgâít *s. n.* eructație, râgâială, râgâitură.
râgâitúră *s. f.* eructație, râgâială, râgâit.
râie *s. f.* **1.** *(pop.)* scabie, *(reg.)* rapăn.
râiós, -oásă *adj.* scabios, *(reg.)* răpănos.
râmător *s. m.* *(pop.)* porc.
râmleán *s. m.* *(înv.)* roman, rumân.
râmnic *s. n.* *(reg.)* heleșteu.
rânced, -ă *adj.* alterat, stricat, descompus, râncezit.
râncezí *vb.* a se altera, a se strica.
râncezít, -ă *adj.* rânced.
rânchezá *vb.* a necheza.
rând *s. n.* **1.** șir. **2.** (rar) cat, etaj. **3.** coloană, convoi, șir, *(reg.)* trâmbă. **4.** șir, șirag. **5.** tagmă. **6.** dată, oară. **7.** serie. **8.** obicei, rânduială, rost.
rândáș *s. m.* argat, servitor, slugă.
rânduí *vb.* **1.** a aranja, a așeza, a dispune, a grupa, a clasifica, a organiza, a repartiza. **2.** a se succeda, a se înșirui. **3.** a decide, a hotărî, a porunci. **4.** *(înv.)* a învesti, a numi.
rânduiálă *s. f.* **1.** ordine, organizare. **2.** măsură, directivă, dispoziție, aranjament. **3.** datină, obicei, regulă, tradiție, uz, uzanță. **4.** *(înv.)* bir, dare.
rândunéa *s. f.* *(ornit.)* **1.** rândunică. **2.** *~-maritimă-mică* = chiră, pescar, pescăruș. **3.** *(ref.)* lăstun.
rândunícă *s. f.* *(ornit.)* **1.** rândunea. **2.** *(reg.)* lăstun.
rânjeálă *s. f.* rânjet, rânjire, rânjitură, *(livr.)* ricanare.
rânjet *s. n.* rânjeală, rânjire, rânjitură, *(livr.)* ricanare.
rânjí *vb.* *(livr.)* a ricana.
rânjíre *s. f.* rânjet.
rânjitór, -oáre *adj.* batjocoritor.
rânjitúră *s. f.* rânjire, rânjet.
rânză *s. f.* **1.** *(reg.)* pipotă. **2.** *(pop.; fam.)* stomac.
rânzós, -oásă *adj.* *(pop.)* răutăcios, bosumflat, arțăgos, certăreț.
râpă *s. f.* ponor, văgăună, *(pop.)* surpătură, *(reg.)* afundătură.
râpós, -oásă *adj.* abrupt, prăpăstios, *(pop.)* oblu, *(înv.)* măluros.
râs[1] *s. n.* **1.** râset. **2.** batjocură, derâdere, zeflemea, *(livr.)* deriziune.
râs[2] *s. m.* *(zool.)* linx.
râset *s. n.* râs[1].
râșcov *s. m.* *(bot.)* **1.** *(reg.)* lăptucă, burete-dulce, pita-lui-Dumnezeu. **2.** vinețică-cu-lapte.
râșní *vb.* **1.** a digera, a mistui. **2.** *(fig.)* a fărâma, a zdrobi.
rât[1] *s. n.* *(anat.)* bot.
rât[2] *s. n.* *(reg.)* luncă.
râtán *s. m.* *(reg.)* porc.
râu *s. n.* **1.** *(geogr.)* apă curgătoare. **2.** puhoi, șiroi, șuvoi, torent, val.
râulét *s. n.* râușor.
râușór *s. n.* râuleț.
râvnă *s. f.* **1.** sârguință, silință, zel, străduință, perseverență. **2.** ardoare, evlavie. **3.** poftă, dorință.
râvní *vb.* **1.** a aspira, a năzui, a tinde, a viza. **2.** a dori, a jindui. **3.** a invidia, a pizmui.
râvnit, -ă *adj.* dorit, poftit, pizmuit.
râvnitór, -oáre **1.** *adj.* ahtiat, avid, dornic, *(fig.)* lacom. **2.** *adj., s. m. f.* amator, dornic, iubitor, pofticios.
râzătór, -oáre *adj.* vesel, voios.
rea-credință *s. f.* *(jur.)* dol, viclenie.
reactor nucleár *s. n.* pilă atomică.
reacționá *vb.* a replica, a riposta.

reacționár, -ă *adj.* înapoiat, retrograd, conservator.
readmísie *s. f.* readmitere.
reaflá *vb.* a redescoperi, a regăsi.
reál, -ă **1.** *adj.* adevărat, autentic; concret. **2.** *s. n.* realitate. **3.** *adj.* efectiv, indiscutabil, veritabil, autentic, veridic, sigur, pozitiv. **4.** *adv.* aievea.
realíst, -ă *adj.* pozitiv, practic.
realitáte *s. f.* **1.** adevăr, existență. **2.** adevăr, veridicitate.
realizá *vb.* **1.** a executa, a face, (*pop.*) a meșteri. **2.** a înfăptui; (*spec.*) a crea. **3.** a înțelege.
realizánt, -ă *s. m.* (*mat.*) discriminant.
realizáre *s. f.* **1.** îndeplinire, înfăptuire. **2.** creație, operă.
realizát, -ă *adj.* **1.** înfăptuit, împlinit. **2.** reușit, valoros, izbutit.
realizatór, -oáre *s. m. f.* **1.** creator, făuritor, înfăptuitor. **2.** autor, creator. **3.** producător.
realménte *adv.* efectiv.
reamintí *vb.* a rememora, a evoca.
reanimá *vb.* a reînsufleți.
reávăn, -ă *adj.* **1.** umed, jilav, ud, (*reg.*) puhav. **2.** răcoros, rece, proaspăt.
reázem *s. n.* **1.** rezemătoare, sprijin, proptea. **2.** (*fig.*) sprijin, ajutor, ocrotire. **2.** (rar) balustradă.
rebarbatív, -ă *adj.* refractar.
rebél, -ă **1.** *adj., s. m. f.* răsculat, răzvrătit, revoltat, (*livr.*) insurgent. **2.** *adj.* recalcitrant, nesupus.
rebeliúne *s. f.* **1.** răzvrătire, revoltă, (*livr.*) sedițiune, (*fig.*) tulburare. **2.** insubordonare.
rébus *s. n.* (*fig.*) enigmă, șaradă.
reclacitránt, -ă *adj.* **1.** încăpățânat, îndărătnic, refractar. **2.** nesupus, insubordonat, indisciplinat, nedisciplinat.
recapitulá *vb.* **1.** a rezuma, a sintetiza. **2.** a repeta, a revedea.
recapitulatív, -ă *adj.* rezumativ.
recădére *s. f.* (*med.; înv.*) recidivă.
recăpătá *vb.* a redobândi, a recâștiga.
recâștigá *vb.* a redobândi, a recăpăta.
recâștigáre *s. f.* redobândire.
réce **I.** *adj.* **1.** friguros, răcoros. **2.** *climă* ~ = climă polară. **3.** vechi, uscat. **4.** inert, mort, neînsuflețit, țeapăn. **5.** (*fig.*) insensibil, indiferent, distant, neprietenos. **6.** nepăsător, impasibil, imperturbabil. **7.** neprietenos, neospitalier. **II.** *s. n. sg.* răceală, frig.
recelá *vb.* a se ascunde, a se refugia.
recensământ *s. n.* catagrafie, (*pop.*) numărătoare.
recént, -ă *adj.* **1.** actual, contemporan, modern, nou. **2.** nou, (*fig.*) proaspăt.
receptá *vb.* a capta, a înregistra, a prinde, a recepționa.
receptáre *s. f.* înregistrare, captare, recepționare.
receptór *s. n.* ~ *radio* = radioreceptor.
recepționá *vb.* a recepta.
recesiúne *s. f.* **1.** (rar) retragere. **2.** stagnarea afacerilor, criză.
rechín *s. m.* (*iht.*) scal.
rechizitoriál, -ă *adj.* acuzator.
rechizitóriu *s. n.* **1.** (*jur.*) expunere acuzatoare. **2.** acuzare gravă.
recidivá *vb.* (*med.*) a reapărea, a reveni.
recidívă *s. f.* (*med.*) recădere.
recipísă *s. f.* chitanță.
recipróc, -ă *adj.* **1.** bilateral. **2.** mutual.
recirculáre *s. f.* recirculație.
recirculáție *s. f.* recirculare.
recitá *vb.* a declama.
recitáre *s. f.* declamare.
reclamá *vb.* **1.** a revendica. **2.** (*înv.*) a protesta. **3.** (*fig.*) a necesita, a cere, a impune. **4.** a denunța, a pârî.
reclamánt, -ă *s. m. f.* (*jur.*) pârâtor.
reclamáre *s. f.* (*înv.*) reclamație.
reclamát, -ă *adj.* **1.** cerut, pretins, revendicat. **2.** (*jur.*) pârât, (*înv.*) defendor.
reclamáție *s. f.* petiție, plângere.
reclámă *s. f.* publicitate.
reclădí *vb.* a reconstrui, a rezidi.

recluziúne *s. f.* **1.** (*jur.*) închisoare, pușcărie. **2.** (*livr.*) izolare, solitudine.
recognițiúne *s. f.* (*livr.*) recunoaștere.
recoltá *vb.* a strânge, a aduna, a culege.
recoltát, -ă *adj.* strâns, cules, adunat.
recóltă *s. f.* **1.** rod. **2.** recoltare, culegere; cules.
recomandá *vb.* **1.** a prescrie, a indica, a propune, (*pop.*) a scrie. **2.** a sfătui. **3.** a (se) prezenta, a se da drept...
recomandábil, -ă *adj.* indicat, potrivit, prescris.
recomandát, -ă *adj.* **1.** (*med.*) prescris. **2.** adecvat, corespunzător, recomandabil, (*livr.*) pertinent.
recomandáție *s. f.* **1.** sfat, povață, recomandare. **2.** (*med.*) prescripție.
recompensáție *s. f.* (*înv.*) recompensă.
recompénsă *s. f.* **1.** răsplată; gratificație. **2.** (rar) compensație, despăgubire. **3.** pedeapsă, răsplată.
reconciliá *vb.* a (se) împăca.
reconciliére *s. f.* împăcare, înțelegere.
recondiționát, -ă *adj.* refăcut, reparat.
reconfortánt, -ă *adj.* întăritor; odihnitor.
reconstitui *vb.* **1.** a recompune, a refface. **2.** (*fig.*) a evoca.
reconstituíre *s. f.* **1.** recompunere. **2.** (*lingv.*) reconstrucție.
reconstrúcție *s. f.* **1.** refacere, reclădire. **2.** (*lingv.*) reconstituire.
recórd *s. n.* performanță maximă.
recreá *vb.* **1.** a se destinde, a se relaxa, a se deconecta. **2.** a se odihni, a se reconforta.
recreatív, -ă *adj.* recreator; odihnitor.
recreatór, -oáre *adj.* recreativ.
recreáție *s. f.* pauză.
recriminá *vb.* (*livr.*) a reproșa, a acuza.
recriminăre *s. f.* (*livr.*) acuzație, insultă, injurie.
recrút *s. m.* (*mil.*) răcan, (*fig.*) boboc.
rectangulár, -ă *adj.* dreptunghiular.
récte *adv.* anume, adică.
rectificá *vb.* a îndrepta, a corecta, a corija, (*fig.*) a repara.
rectificáre *s. f.* îndreptare, corijare, corectare.
rectiliniár, -ă *adj.* (*fiz.*) ortoscopic.
récto *s. n. invar.* față.
recucerí *vb.* a relua, a reocupa.
recúl *s. n.* mișcare înapoi; retragere.
reculége *vb.* a se regăsi, a-și reveni.
recunoáște *vb.* **1.** a cunoaște, a identifica. **2.** a mărturisi, a declara.
recunoscút, -ă *adj.* **1.** identificat, cunoscut. **2.** mărturisit, declarat. **3.** acceptat, admis. **4.** cunoscut, faimos, notoriu, reputat, vestit.
recunoștință *s. f.* (*livr.*) gratitudine, (*pop.*) mulțumită.
recúrge *vb.* **1.** a se servi, a întrebuința. **2.** a apela, a cere.
recúrs *s. n.* apelare, recurgere, solicitare.
recúrsie *s. f.* (*fon.*) destindere, relaxare.
recuzá *vb.* (*jur.*) a respinge, a refuza.
recuzáre *s. f.* recuzație.
recuzáție *s. f.* recuzare.
redá *vb.* **1.** a înapoia, a restitui. **1.** (*fig.*) a reproduce, a arăta, a descrie.
redactá *vb.* **1.** a compune, a alcătui, a concepe, a elabora, a face, a întocmi. **2.** a dresa, a întocmi.
redactáre *s. f.* compunere.
redáre *s. f.* reproducere, exprimare, reprezentare.
redeșteptá *vb.* a aminti, a evoca.
redimensioná *vb.* (rar) a regândi.
redobândí *vb.* a recâștiga, a repera.
redresá *vb.* **1.** a (se) îndrepta, a (se) normaliza. **2.** (*fig.*) a (se) înviora, a (se) reface.
redúce *vb.* **1.** a descrește, a se micșora, a scădea. **2.** a restrânge, a limita, a mărgini. **3.** (*mat.*) a simplifica.
redúcere *s. f.* **1.** micșorare, scădere, diminuare. **2.** (*med.*) reducție.
reducție *s. f.* (*med.*) reducere.
redundánt, -ă *adj.* inutil, nenecesar.
reduplicá *vb.* a dulba.

redús, –ă *adj.* **1.** scăzut, micșorat, diminuat. **2.** (*mat.*) simplificat. **3.** mărginit, prost, obtuz, (*fig.*) încuiat.
redutábil, –ă *adj.* puternic, valoros, temut.
reeditá *vb.* **1.** a retipări, a reimprima. **2.** (*fig.*) a repeta, a relua.
reeditáre *s. f.* retipărire.
reeditát, –ă *adj.* **1.** retipărit, republicat. **2.** (*fig.*) reluat, repetat.
refáce *cb.* **1.** a transforma, a modifica, a schimba. **2.** a se regenera, a crește. **3.** (*fig.*) a (se) întrema, a (se) însănătoși, a (se) vindeca.
refăcút, –ă *adj.* **1.** restabilit. **2.** regenerat. **3.** însănătoșit, întremat, lecuit, vindecat.
referát *s. n.* raport, dare de seamă.
referéndum *s. n.* (*jur.*) plebiscit.
referént, –ă *s. m. f.* consilier.
referínță *s. f.* informație, lămurire, explicație, relație; recomandare.
reflectá *vb.* **1.** (*fiz.*) a (se) răsfrânge, a se întoarce. **2.** (*fig.*) a se oglindi. **3.** a cugeta, a gândi, a judeca, a medita la...
reflectánt, –ă *adj.* reflectorizant.
reflectór *s. n.* proiector.
reflectorizánt, –ă *adj.* reflectant.
reflécție *s. f.* **1.** cugetare, gândire, meditare, meditație, reflexie. **2.** considerație, constatare, idee, observație, opinie, părere, remarcă.
refléxie *s. f.* reflecție.
reflúx *s. n.* **1.** (*înv.*) recurgere, scădere. **2.** (*fig.*) descreștere, regres.
reformát, –ă **1.** *adj.* calvin, calvinesc, calvinist. **2.** *s. m.* calvin. **3.** *adj.* protestant.
reformatór, –ă *s. m. f.* înnoitor, (*livr.*) novator, renovator.
refórmă *s. f.* protestantism.
refractár, –ă *adj.* încăpățânat, recalcitrant, (*livr.*) obstinat.
refrișá *vb.* a (se) împrospăta.
refugiá *vb.* a fugi, a pribegi, (*înv.*) a băjeni.
refugiére *s. f.* refugiu.
refúgiu *s. n.* **1.** refugiere. **2.** fugă, pribegie. **3.** adăpost, azil.
refutáre *s. f.* (*înv.*) refutație.
refutáție *s. f.* (*înv.*) refutare, respingere, combatere.
refúz *s. n.* respingere, neacceptare.
refuzá *vb.* **1.** a respinge, (*livr.*) a denega. **2.** (*jur.*) a recuza, a respinge.
regál, –ă *adj.* regesc; (*p. ext.*) bogat, luxos, maiestuos.
regalá *vb.* (*livr.*) a desfăta, a încânta.
regalísm *s. n.* monarhism.
regalíst, –ă *s. m. f.* monarhist.
regalitáte *s. f.* monarhie.
regát *s. n.* monarhie, (*înv.*) crăie.
régе *s. m.* **1.** monarh, suveran, (*pop.*) crai, (*înv.*) rigă. **2.** popă, rigă.
regenerá *vb.* **1.** a (se) reface, a (se) restabili. **2.** (*fig.*) a (se) primeni, a (se) înnoi, a (se) înviora.
regenerábil, –ă *adj.* regenerativ.
regenerát, –ă *adj.* refăcut.
regenerátiv, –ă *adj.* regenerabil.
regéntă *adj.* (*gram.*) supraordonată.
regésc, –eáscă *adj.* regal.
regíe *s. f.* **I.** înscenare, montare, artă regizorală. **II.** debit, tutungerie.
regím *s. n.* **1.** guvernământ. **2.** conducere, guvernare. **3.** dietă.
regínă *s. f.* **1.** suverană. **2.** (la șah) damă. **3.** (*bot.*) *~a–nopții* = (*reg.*) floarea–miresei, floarea–nopții. **4.** (*entom.*) matcă.
regionalísm *s. n.* (*lingv.*) provincialism.
regístru *s. n.* **1.** catastif, condică. **2.** (*muz.*) ambitus, diapazon, întindere.
regiúne *s. f.* **1.** ținut, zonă. **2.** porțiune, sector, zonă. **3.** (*anat.*) *~ inghinală* = (*pop.*) stinghie.
regizá *vb.* a înscena, a monta.
regizorál, –ă *adj.* scenic.
regizorát *s. n.* regie.
reglá *vb.* **1.** a potrivi, a îndrepta. **2.** a aranja, a orândui, a potrivi.
regláj *s. n.* reglare.
regláre *s. f.* reglaj.
reglementá *vb.* **1.** (*jur.*) a legaliza, a legifera. **2.** a aranja, a orândui.
regrés *s. n.* decădere, declin, involuție.

regresá *vb.* a decădea.
regrét *s. n.* remușcare, căință, pocăință, părere de rău.
regretá *vb.* a se căi, a se pocăi.
regulá *vb.* **1.** a sistematiza. **2.** a repara. **3.** a regla, a potrivi.
regularitáte *s. f.* **1.** simetrie, proporție. **2.** uniformitate.
regulát, –ă *adj.* **1.** firesc, obișnuit, normal. **2.** sistematizat, orânduit. **3.** proporționat, armonios, simetric. **4.** punctual.
régulă *s. f.* **1.** precept. **2.** obicei, rânduială, tipic, uz, uzanță. **3.** canon, normă, lege. **4.** ceremonial, etichetă, protocol. **5.** (*pop.*) menstruație, period.
reiát, –ă *adj.* vărgat, dungat.
reieși *vb.* a decurge, a rezulta.
reimprimá *vb.* a retipări, a reedita.
reincarnáre *s. f.* reincarnație.
reincarnáție *s. f.* reincarnare.
reintegrá *vb.* a se omogeniza, a se îngloba, a se contopi; a se include.
reintegrát, –ă *adj.* înglobat; contopit, omogenizat.
reiterá *vb.* (*livr.*) a repeta.
reiteráre *s. f.* (*livr.*) repetare.
reiteratív, –ă *adj.* refăcut, repetat.
reiteráție *s. f.* (*livr.*) reiterare.
reînnoí *vb.* **1.** a preschimba. **2.** a se repeta. **3.** a răscoli, a împrospăta. **4.** (*fig.*) a (se) împrospăta.
reînsufleți *vb.* **1.** a reanima. **2.** a reînvia.
reîntoárce *vb.* a reveni, a se înapoia.
reîntoárcere *s. f.* revenire.
reîntremá *vb.* a se înzdrăveni, a se însănătoși.
reînturná *vb.* (*pop.*) **1.** a se reîntoarce, a se înapoia, a reveni. **2.** a înapoia, a plăti, a restitui.
reînviá *vb.* **1.** a învia. **2.** (*med.*) a resuscita. **3.** (*fig.*) a renaște.
rejét *s. n.* (*livr.*) respingere.
relatá *vb.* a expune, a istorisi, a nara, a povesti, a prezenta, a înfățișa.
relatív, –ă **1.** *adj.* privitor, referitor. **2.** *adv.* aproximativ.
relație *s. f.* **1.** conexiune, corelație, legătură, raport. **2.** legătură, raport, (*livr.*) contigență. **3.** contact, legătură. **4.** expunere, informație, referință. **5.** cunoștință.
relaxá *vb.* **1.** a se destinde, a slăbi. **2.** (*fig.*) a (se) liniști, a (se) destinde.
relevá *vb.* **1.** a evidenția, a accentua, a marca, a reliefa, a sublinia. **2.** a nota, a observa, a remarca.
relícvă *s. f.* **1.** rămășiță, urmă, vestigiu. **2.** (la *pl.*) moaște.
reliéf *s. n.* **1.** (*geogr.*) configurație. **2.** (*fig.*) contur; forță, strălucire. **3.** *~ scund* = basorelief.
reliefá *vb.* a sublinia, a accentua.
religíe *s. f.* **1.** confesiune, credință, cult, rit, (*pop.*) lege. **2.** (*fig.*) crez.
religiós, –oásă *adj.* **1.** bisericesc, eclaziastic, spiritual. **2.** evlavios, pios, cuvios, cucernic, credincios, smerit, devot.
religiozitáte *s. f.* evlavie, pietate, pioșenie, smerenie, (*livr.*) devoțiune; reculegere.
remanént, –ă *adj.* persistent, durabil.
remarcá *vb.* **1.** a observa, a releva, a sesiza. **2.** a se distinge, a se deosebi, a se evidenția.
remarcábil, –ă *adj.* deosebit, ales, însemnat, marcant, (*fig.*) proeminent.
remárcă *s. f.* observație, constatare, notă, însemnare, reflexie.
remăritá *vb.* a se recăsători.
remediá *vb.* a îndrepta, a corecta.
remédiu *s. n.* **1.** doctorie, medicament, leac. **2.** soluție, (*fig.*) leac.
remember (pr. *rimémbăr*) *s. n.* amintire.
rememorá *vb.* a-și reaminti.
rememorativ, –ă *adj.* comemorativ.
remețíe *s. f.* (rar) schit.
remf *s. m.* (*bot.*) curcubețea, curcubețică.
reminiscéntă *s. f.* urmă, rămășiță.
remisiúne *s. f.* (*livr.*) iertare.
remíte *vb.* **1.** a preda, a înmâna, a încredința, a da. **2.** (rar) a amâna.
remiténd *s. m.* girant.

remiténță *s. f.* (*livr.*) remisiune.
remontá *vb.* a (se) reface, a (se) fortifica.
remunerá *vb.* a retribui; a plăti.
remunerâre *s. f.* remunerație.
remunerativ, –ă *adj.* profitabil.
remuneratóriu, –ie *adj.* folositor, rentabil.
remunerâție *s. f.* retribuție, plată, remunerare, salariu.
remușcâre *s. f.* căință, regret, părere de rău, (*pop.*) penitență.
renál, –ă *adj.* nefritic.
renáște *vb.* **1.** (*fig.*) a învia; a reapărea. **2.** a-și reveni. **3.** a se reface.
renáștere *s. f.* refacere; avânt, reînflorire, reviriment.
renegá *vb.* **1.** a contesta, a dezminți, a nega, a tăgădui. **2.** a abjura, a se lepăda.
renová *vb.* a reînnoi, a repara, a moderniza.
renovâre *s. f.* **1.** renovație, modernizare. **2.** (*fig.*) înnoire, schimbare.
renovát, –ă *adj.* reparat, refăcut, modernizat.
renovatór, –oáre *s. m. f.* înnoitor.
rentábil, –ă *adj.* avantajos, bănos, productiv.
renúme *s. n.* faimă, celebritate, reputație, prestigiu, (*fig.*) strălucire.
renumít, –ă *adj.* **1.** celebru, vestit, faimos, ilustru, strălucit, reputat. **2.** consacrat, cunoscut, notoriu.
renúră *s. f.* (*tehn.*) canelură.
reocupá *vb.* a recuceri, a relua.
reorganizá *vb.* a restructura.
reorganizâre *s. f.* reorganizație.
reorganizâție *s. f.* reorganizare.
repará *vb.* **1.** a drege. **2.** (*tehn.*) a depana. **3.** (*fig.*) a îndrepta, a corecta. **4.** a despăgubi.
reparâre *s. f.* reparat[1].
reparát[1] *s. n.* reparare.
reparát[2], **–ă** *adj.* **1.** recondiționat, (*pop.*) dres. **2.** (*fig.*) îndreptat, corectat.
reparator, –oáre *adj.* reparatoriu.
reparatóriu, –ie *adj.* reparator.
reparâție *s. f.* despăgubire.
repartíție *s. f.* distribuire, distribuție, împărțire, repartizare.
repartizá *vb.* a împărți, a distribui.
repartizát, –ă *adj.* împărțit, distribuit.
repáus *s. n.* **1.** odihnă, inactivitate, răgaz. **2.** pauză. **3.** liniște, calm. **4.** moarte.
repauzá *vb.* **1.** a se odihni. **2.** (*livr.*) a muri.
repauzát, –ă **1.** *adj.* odihnit. **2.** *s. m. f.* (*livr.*) răposat, decedat.
répede **I.** *adj.* **1.** iute, rapid. **2.** ager, sprinten, vioi, grăbit, repezit, pripit. **3.** abrupt. **II.** *adv.* **1.** iute. **2.** îndată, imediat, deodată, brusc. **III.** *s. f.* (*entom.*) (*reg.*) dragobete.
reperáj *s. n.* reperare.
reperâre *s. f.* reperaj.
repercusiúne *s. f.* urmare, consecință, efect, rezultat.
repercutá *vb.* **1.** a se răsfrânge, a se retransmite, a reveni, a se întoarce. **2.** a se resimți, a se simți.
repercutát, –ă *adj.* răsfrânt, întors, revenit.
repetá *vb.* a recapitula, a revedea.
repetâre *s. f.* repetiție.
repetítor, –oáre *s. m. f.* (*muz.*) corepetitor.
repezeálă *s. f.* iuțeală, grabă, repeziciune, rapiditate, zor.
repezí *vb.* **1.** a se arunca, a se azvârli, a sări. **2.** a se năpusti, a se arunca, a năvăli. **3.** a brusca. **4.** a se pripi. **5.** a se abate.
repeziciúne *s. f.* iuțeală, viteză, rapiditate, (*livr.*) celeritate.
repezít, –ă *adj.* pornit, mânios, nestăpânit, răstit.
replantá *vb.* a transplanta.
replicá *vb.* a răspunde, a riposta.
réplică *s. f.* răspuns, ripostă.
reprehensíbil, –ă *adj.* (*livr.*) blamabil, condamnabil, criticabil, reprobabil.
reprehensiúne *s. f.* mustrare, reproș, blam, blamare, condamnare.

reprezentá *vb.* **1.** a înfățișa, a reda. **2.** a constitui, a fi, a însemna. **3.** a-și imagina, a-și închipui.
reprezentánt, –ă *s. m. f.* **1.** delegat, emisar, mesager, sol, trimis. **2.** mandatar, împuternicit. **3.** exponent.
reprezentánță *s. f.* agentură, agenție, filiație, sucursală.
reprezentâție *s. f.* spectacol.
reprimá *vb.* a înăbuși, (*fig.*) a sugruma.
reprint (pr. *reprint*) *s. n.* retipărire.
reprobá *vb.* a dezaproba, a respinge, a condamna, a blama, a înfiera, (*livr.*) a dezavua.
reprobábil, –ă *adj.* blamabil, regretabil, condamnabil, criticabil, (*livr.*) reprehensibil.
reprodúce *vb.* **1.** a se repeta. **2.** a multiplica. **3.** a se înmulți, a procrea. **4.** a se înmulți, (*pop.*) a se împuia.
reproducére *s. f.* **1.** citare, redare. **2.** copie, transcriere. **3.** multiplicare. **4.** înmulțire, procreare, reproducție. **5.** prăsilă. **6.** reproducție. **7.** copie, imitație.
reprodúcție *s. f.* **1.** (*ec.*) reproducere. **2.** înmulțire, procreare, reproducere. **3.** prăsilă.
reprofilá *vb.* a reorganiza.
repróș *s. n.* imputare, dojană; mustrare, învinuire.
reproșá *vb.* a mustra, a învinui, a (-și) imputa.
republicá *vb.* a reedita, a repitări.
repudiá *vb.* a renega, a respinge.
repudiére *s. f.* renegare, respingere.
repugná *vb.* a-i displăcea.
repugnánt, –ă *adj.* (*livr.*) respingător, dizgrațios, urât, scârbos, urât.
repugnánță *s. f.* (*livr.*) dezgust, aversiune, repulsie.
repúlsie *s.. f* aversiune, dezgust, oroare, scârbă, silă.
repurtá *vb.* **1.** a câștiga, a cuceri, a dobândi, a obține. **2.** a înregistra, a obține.
reputát, –ă *adj.* celebru, renumit, faimos, ilustru, cunoscut, prețuit.
reputâție *s. f.* renume, faimă, celebritate, prestigiu, glorie, (*fig.*) strălucire.
rescríe *vb.* a copia.
resentimént *s. n.* ură, pică, dușmănie.
resórt[1] *s. n.* sector, domeniu.
resórt[2] *s. n.* **1.** arc. **2.** (*fig.*) imbold.
respéct *s. n.* deferență, venerație.
respectá *vb.* **1.** a stima, a cinsti, a prețui, a onora. **2.** a îndeplini, a onora, a ține. **3.** a urma.
respectábil, –ă *adj.* cinstit, onorabil, respectat, stimabil, venerabil.
respectabilitáte *s. f.* onorabilitate.
respectuós, –oásă *adj.* cuviincios, politicos, (*livr.*) reverențios.
respír *s. n.* (rar) respirație.
respirá *vb.* a răsufla, (*pop.*) a sufla.
respirâție *s. f.* răsuflare; suflare, (rar) respir.
responsábil, –ă **1.** *adj.* răspunzător. **2.** *s. m. f.* șef, gestionar.
responsabilitáte *s. f.* răspundere, sarcină.
rest *s. n.* **1.** rămășiță. **2.** deșeu. **3.** restanță. **4.** (*mat.*) diferență.
restabilí *vb.* **1.** a reîntrona, a restatornici. **2.** (*med.*) a se întrema, a se însănătoși, a se înzdrăveni, a se reface, a se vindeca.
restituí *vb.* **1.** a înapoia, a plăti. **2.** a rambursa.
restrânge *vb.* a micșora, a reduce, a limita, a mărgini.
restrâns, –ă *adj.* **1.** redus, limitat, micșorat. **2.** intim.
restríște *s. f.* primejdie; nenorocire.
restructurá *vb.* a reorganiza.
resurécție *s. f.* (*livr.*) reînviere, trezire, deșteptare.
resúrsă *s. f.* (*fin.;* la *pl.*) fond, mijloc.
resuscitá *vb.* (*med.*) a reînvia.
reșútă *s. f.* (*med.*) recidivă, recădere.
retezá *vb.* **1.** a tăia, a ciunti. **2.** (*fig.*) a curma, a întrerupe.
reticulát, –ă *adj.* reticular.
rétor *s. m.* orator.
retoromán, –ă *adj.* ladin.
retoromână *s. f.* ladină.

retractá *vb.* **1.** a se strânge, a se contracta. **2.** (*fig.*) a se dezice.
retráge *vb.* **1.** a renunța la... **2.** a merge, a pleca, a se îndepărta. **3.** a se izola. **4.** (*fig.*) a retracta.
retranșá *vb.* (*mil.*) a se fortifica.
retrás, –ă *adj.* **1.** izolat, singur, singuratic, solitar. **2.** dosnic, lăturalnic, depărtat, ferit.
retribuí *vb.* a remunera.
retribúție *s. f.* leafă, salariu, remunerație.
retroacțiúne *s. f.* **1.** efect retroactiv. **2.** feedback.
retrográd, –ă *adj.* **1.** înapoiat, reacționar. **2.** învechit, perimat, depășit.
retúr *s. n.* întoarcere, revenire.
retúș *s. n.* retușare; îndreptare, corectare.
retușá *vb.* a îndrepta, a corecta, a perfecționa, a rectifica.
rețeá *s. f.* **1.** (*înv.*) dantelă. **2.** plasă, fileu. **3.** (*zool.*) ciur.
rețétă *s. f.* **1.** prescripție. **2.** mijloc, procedeu. **3.** (*fig.*) soluție practică.
reține *vb.* **1.** a aresta, a deține, a întemnița. **2.** a împiedica, a opri. **3.** (*fig.*) a (se) stăpâni, a (se) înfrâna, a (se) abține. **4.** a păstra. **5.** a nu uita.
reținút, –ă *adj.* stăpânit, rezervat, potolit, cumpătat, sobru, temperat.
reumatísm *s. n.* (*reg.*) reumă.
reuní *vb.* **1.** a (se) aduna, a (se) strânge, a (se) întruni. **2.** a (se) regrupa, a se reconcilia.
reuniúne *s. f.* **1.** întrunire, adunare. **2.** (sport) întrecere, competiție.
reușí *vb.* a izbuti, a izbândi, (*fig.*) a răzbi.
reușít, –ă *adj.* bun, izbutit, realizat, valoros.
reușítă *s. f.* izbândă, succes, realizare.
revărsá *vb.* **1.** a inunda. **2.** a (se) răspândi, a (se) împrăștia, a împânzi. **3.** a (se) difuza, a (se) împrăștia.
revărsát, –ă *adj.* răspândit, risipit, împrăștiat.
revedeá *vb.* **1.** a (se) reîntâlni. **2.** a reciti, a revizui.
revelá *vb.* **1.** a arăta, a dezvălui, a sesiza. **2.** a descoperi, a dezvălui, (*livr.*) a decela.
revelatór, –oáre *adj.* semnificativ.
revendicá *vb.* a cere, a pretinde, a reclama.
revení *vb.* **1.** a se reîntoarce, a se returna. **2.** a relua. **3.** a rectifica, a revoca. **4.** a incumba. **5.** a i se cuveni. **6.** a costa.
revenire *s. f.* întoarcere.
revént *s. m.* (*bot.*) rubarbă.
reverberáție *s. f.* strălucire, reflexie.
reverénd *s. m.* cuvios.
reveréndă *s. f.* anteriu, sutană.
reverénță *s. f.* **1.** închinăciune, plecăciune, temenea. **2.** respect, stimă, considerație, prețuire, venerație.
reverențiós, –oásă *adj.* ceremonios, protocolar, solemn.
reverie *s. f.* visare, contemplație.
revérs *s. n.* dos, (rar) areșcă.
revérsie *s. f.* (*med.*) atavism.
revigorá *vb.* a (se) înviora, a (se) întări.
revigoráre *s. f.* înviorare.
reviriment *s. n.* înviorare.
revístă *s. f.* (*înv.*) foaie.
revitalizá *vb.* a revigora.
revitalizáre *s. f.* revigorare, învigorare.
revitalizát, –ă *adj.* revigorat.
revízie *s. f.* control, inspecție, verificare.
revizuí *vb.* a revedea, a controla, a verifica.
revizuíre *s. f.* revizie.
revizuít, –ă *adj.* reexaminat, corectat, modificat.
revoca *vb.* a anula, a abroga, a contramanda.
revoltá *vb.* **1.** a (se) răscula, a (se) răzvrăti, a (se) ridica, (*pop.*) a (se) scula. **2.** a (se) indigna, a (se) scandaliza.
revoltát, –ă **1.** *adj., s. m. f.* răsculat, răzvrătit, rebel, (*livr.*) insurgent. **2.** *adj.* indignat, scandalizat.

revóltă *s. f.* **1.** răscoală, răzmeriță, (*livr.*) rebeliune, (*pop.*) zaveră, (*fig.*) tulburare. **2.** indignare, scandalizare.
revoltătór, –oáre *adj.* scandalos.
revolút, –ă *adj.* terminat, împlinit, îndeplinit.
revolúție *s. f.* **1.** (*pop.*) răscoală, rebeliune, revoltă. **2.** mișcare circulară.
revoluționár, –ă *adj.* **1.** (*înv.*) căuzaș **2.** (*fig.*) înnoitor, transformator.
revolvér *s. n.* **1.** pistol. **2.** ciocan pneumatic.
rezédă *s. f.* (*bot.*) rozetă, (*reg.*) busuioc-domnesc.
rezemá *vb.* **1.** a (se) spirijini, a (se) propti, a (se) susține. **2.** (*fig.*) a se întemeia, a se baza.
rezemătoáre *s. f.* **1.** spătar, speteză. **2.** balustradă, parapet, rampă, pălimar.
rezervá *vb.* **1.** a reține, a păstra, a opri. **2.** (*fig.*) a hărăzi, a meni.
rezervát, –ă *adj.* sobru, circumspect, stăpânit, reținut, distant, discret.
rezérvă *s. f.* **1.** depozit. **2.** margine, marjă. **3.** dubiu, îndoială, incertitudine, scepticism. **4.** obiecție, observație, remarcă, îndoială. **5.** (*fig.*) prudență, circumspecție, discreție; reticență.
rezidá *vb.* **1.** a consista, a consta, a sta. **3.** a se afla, a consta, a exista.
rezidénță *s. f.* reședință, sediu, domiciliu.
rezidí *vb.* a reclădi, a reconstrui.
rezíduu *s. n.* rest.
reziliá *vb.* (*jur.*) a anula, a desface.
rezistént, –ă *adj.* **1.** dur, solid, tare, (*pop.*) vârtos. **2.** puternic, tare, dârz, neclintit.
rezisténță *s. f.* **1.** împotrivire, opoziție, opunere. **2.** durabilitate, soliditate, tărie, trăinicie. **3.** (*tehn.*) rezistor.
rezistór *s. n.* (*fiz.*) rezistență.
rezolút, –ă *adj.* (*livr.*) hotărât, ferm, îndrăzneț, decis, categoric, tranșant.
rezolúție *s. f.* **1.** decizie, hotărâre. **2.** apostilă.
rezolvá *vb.* **1.** a soluționa. **2.** a aranja.
rezón *s. n.* (*înv.*) **1.** îndreptățire, justificare, cauză, motiv. **2.** rațiune, judecată.
rezoná *vb.* (*înv.*) a judeca, a gândi.
rezonábil, –ă *adj.* **1.** cumpănit, cuminte, echilibrat, rațional. **2.** acceptabil, accesibil, moderat, potrivit, normal, (*livr.*) modic.
rezonánță *s. f.* răsunet, sonoritate, timbru.
rezultá *vb.* **1.** a reieși, a urma, a decurge, a proveni, a izvorî. **2.** (*mat.*) a ieși, a da.
rezultát *s. n.* **1.** consecință, urmare, efect, repercusiune. **2.** (*mat.*) răspuns, soluție.
rezumá *vb.* **1.** a concentra, a prescurta, a scurta, (*fig.*) a comprima. **2.** a sintetiza, a însuma. **3.** a se limita, a se mărgini la..., a se mulțumi cu...
rezumát *s. n.* recapitulare succintă, sinteză.
rezumatív, –ă *adj.* **1.** succint, concis, sintetic, sumar. **2.** recapitulativ.
riboflavínă *s. f.* vitamina B_2.
ricaná *vb.* (*livr.*) a rânji.
ricanáre *s. f.* (*livr.*) rânjet.
ricercár *s. n.* (*muz.*) capriciu, fantezie.
ricín *s. m.* **1.** (*bot.*) căpușă. **2.** *ulei* (sau *unt*) *de* ~ = ricină.
ricínă *s. f.* (*pop.*) ulei de ricin.
rictus *s. n.* grimasă, strâmbătură.
rid *s. n.* zbârcitură, cută, creț, (*fig.*) brazdă.
ridicá *vb.* **1.** a (se) sălta, a (se) sui, a (se) urca. **2.** a strânge, a culege. **3.** a aresta. **4.** a se îndrepta, a se înălța. **5.** a răsări, a se ivi. **6.** a răsuna. **7.** a se opune; a se răzvrăti, a se răscula. **8.** (*fig.*) a mobiliza, a strânge. **9.** (*fig.*) a (se) dezvolta, a (se) forma. **10.** a progresa. **11.** a se cifra la... **12.** (*fig.*) a făuri, a crea, a întemeia, a ctitori. **13.** a isca, a produce, a provoca, a stârni. **14.** (*bis.*) a se înălța. **15.** a construi, a clădi.
ridicáre *s. f.* ridicat[1].
ridicát[1] *s. n.* ridicare.
ridicát[2]**, –ă** *adj.* **1.** sculat. **2.** înălțat,

săltat. **3.** (*fig.*) însănătoșit, înzdrăvenit. **4.** suflecat. **5.** mărit, majorat, sporit, urcat. **6.** tare, intens, puternic, răsunător. **7.** înalt, superior.

ridicătură *s. f.* **1.** dâmb, movilă. **2.** înălțime, proeminență, protuberanță, (*reg.*) bolfă.

ridíche *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** rotcă. **2.** ~ *sălbatică* = rapiță sălbatică.

ridícol, –ă *adj.* **1.** caraghios, buf, burlesc, grotesc, caricatural. **2.** neînsemnat, derizoriu.

ridiculizá *vb.* **1.** a satiriza, (*fig.*) a biciui. **2.** a batjocori, a zeflemisi, (*reg.*) a ciufuli.

rígă *s. m.* **1.** (*înv.*) rege. **2.** popă, crai.

rigíd, –ă *adj.* **1.** țeapăn, neflexibil, inflexibil, neelastic. **2.** (*fig.*) dur, sever, neînduplecat, intransigent.

rigiditáte *s. f.* **1.** inflexibilitate. **2.** fixitate. **3.** (*fig.*) severitate, duritate, intransigență, austeritate.

ríglă *s. f.* (*tehn.*) linie, (*reg.*) lineal.

rigoáre *s. f.* **1.** asprime, severitate, constrângere, intransigență, strictețe, strășnicie. **2.** exactitate, precizie, rigurozitate.

rigólă *s. f.* jgheab; canal.

rigurós, –oásă *adj.* **1.** sever, strict, aspru. **2.** inflexibil, necruțător, neînduplecat. **3.** exact, precis.

rigurozitáte *s. f.* strictețe, severitate, rigiditate, asprime.

rimá *vb.* a versifica, (rar) a stihui, (*înv.*) a versui.

rímă *s. f.* vers.

rindelá *vb.* a rindelui, a gelui, (*pop.*) a fățui.

rindelui *vb.* a rindela, a gelui.

rinítă *s. f.* coriză, guturai, catar, (*pop.*) troahnă.

rinocér *s. m.* (*zool.*) (*înv.*) inorog.

rinoragíe *s. f.* (*med.*) epistaxis, hemoragie nazală.

ripostá *vb.* a replica, a răspunde.

ripóstă *s. f.* replică, răspuns.

rísc *s. n.* pericol, primejdie.

riscá *vb.* **1.** a se expune, a se hazarda. **2.** (*înv.*) a cuteza, a îndrăzni, a se încumeta.

riscánt, –ă *adj.* hazardat, imprudent, periculos, primejdios, riscat.

riscát, –ă *adj.* nesigur, primejdios; riscant, periculos.

risípă *s. f.* **1.** irosire. **2.** (*fig.*) belșug, prisos, abundență. **3.** (*înv.; pop.*) sfărâmare, distrugere; surpare, prăbușire.

risipí *vb.* **1.** a (se) împrăștia, a (se) răspândi, a (se) dispersa. **2.** a se răzleți, a se răsfira, a se răspândi. **3.** a se destrăma, a dispărea, a pieri. **4.** a (se) dărâma, a (se) prăbuși, a (se) nărui, a (se) surpa. **5.** a (se) nimici, a (se) distruge; a se prăpădi.

risipít, –ă *adj.* **1.** împrăștiat, răsfirat, răzleț. **2.** irosit, cheltuit, prăpădit. **3.** stricat, sfărâmat, prăbușit, ruinat.

risipitór, –oáre *adj.* cheltuitor, (*livr.*) prodig.

rit *s. n.* **1.** ritual; (*p. gener.*) rânduială, tipic, etichetă. **2.** confesiune, credință, cult, religie. (*pop.*) lege.

ritm *s. n.* **1.** (*mus.*) cadență, măsură, tact. **2.** tempo, cadență. **3.** (*med.*) ~ *fetal* = embriocardie.

ritmá *vb.* a cadența.

ritmát, –ă *adj.* **1.** cadențat, ritmic. **2.** sacadat, săltăreț, săltător.

rítmic, –ă *adj.* **1.** cadențat, ritmat. **2.** sincopat. **3.** intermitent, sacadat, (*fig.*) rupt. **4.** regulat.

ritmicitáte *s. f.* regularitate.

ritós *adv.* categoric, ferm, decis, hotărât; deschis.

rituál, –ă **1.** *adj.* (rar) ritualic. **2.** *s. n.* canon, tipic, obicei. **3.** *s. n.* ceremonial, ceremonie, etichetă, protocol, regulă.

rituálic, –ă *adj.* (rar) ritual.

rivál, –ă *s. m. f.* **1.** concurent, adversar, potrivnic. **2.** concurent, emul.

rivalitáte *s. f.* concurență, întrecere, luptă; emulație.

rivalizá *vb.* a concura.

riváltă *s. f.* (teatru) rampă.

rizíbil, –ă *adj.* ridicol, caraghios.

rizicultúră *s. f.* orezărie.

rizóm *s. m.* tulpină subterană.

roábă *s. f.* (*pop.*) tărăboanță.

roáde *vb.* **1.** (*reg.*) a mezdri. **2.** a (se) toci, a (se) uza, a (se) distruge. **3.** (*fig.*) a chinui, a consuma, a tortura, a obseda. **4.** a bate, a freca, a jena.

roátă **I.** *s. f.* **1.** cerc, disc. **2.** mișcare circulară; învârtitură, rotocol. **II.** *adv.* circular.

roáte *s. f. pl.* (*tehn.*) cotigă, teleagă.

rob, roábă *s. m. f.* **1.** aservit, sclav, (rar) serv, (*înv.*) șerb. **2.** captiv. **3.** (*pop.*) deținut, întemnițat, osândit. **3.** credincios.

robáci, –ce *adj.* (*reg.*) harnic, muncitor, activ, vrednic, sârguitor.

róbă *s. f.* (rar) togă.

robí *vb.* **1.** a aservi, a înrobi, a subjuga, a supune, (*fig.*) a înfeuda. **2.** a trudi, a munci. **3.** a exploata.

robíe *s. f.* **1.** aservire, sclavie. **2.** captivitate, sclavie, (*livr.*) servitute, (*înv.*) șerbie. **3.** (*pop.*) închisoare, temniță, penitenciar, pușcărie.

robít, –ă *adj.* (*fig.*) subjugat, fermecat, captivat.

robót *s. m.* automat.

róbotă *s. f.* (*ist.*) clacă, boieresc.

robotí *vb.* **1.** a trebălui. **2.** a trudi.

robúst, –ă *adj.* voinic, viguros, rezistent, vânjos, zdravăn, puternic, (*reg.*) pogan, (*înv.*) potent, (*fig.*) verde.

robustéțe *s. f.* vigoare, putere, forță, vitalitate, vlagă, (*livr.*) potență, (*fig.*) sevă.

rocádă *s. f.* inversare reciprocă.

rocambolésc, –eáscă *adj.* (*livr.*) fanatic, extravagant.

rócă *s. f.* **1.** piatră, bolovan, (*înv.*) stâncă. **2.** (*bot.*) (*reg.*) roua–cerului.

rochioáră *s. f.* (rar) rochiță.

rochíță *s. f.* **1.** rochioară. **2.** (*bot.*) ~*a rândunicii* = volbură.

rococó *adj. invar.* (*fig.*) extravagant.

rocoțeá *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) sclipeț, intiță, steluță, buruiana–junghiului.

rod *s. n.* **I.** (*bot.*) **1.** fruct, poamă, (*înv.*) plod. **2.** recoltă, (*pop.*) strânsură. **3.** (la *pl.*) bucate. **4.** ~*ul–pământului* = (*reg.*) mana–pământului, aron. **II.** **1.** (*fig.*) urmare, rezultat, efect. **2.** folos, avantaj. **3.** (*pop.*) copil; prunc; pui, făt. **4.** vlăstar, odraslă

rodán *s. n.* (*reg.*) sucală.

rodí *vb.* **1.** (*reg.*) a înrodi. **2.** a face, a produce. **3.** a produce, (*pop.*) a odrăsli.

ródie *s. f.* (*bot.*) (*pop.*) granată.

rodiér *s. m.* (*bot.;* rar) rodiu.

roditór, –oáre *adj.* **1.** fertil, bogat, fecund, mănos, productiv, rodnic. **3.** (*bot.*) fructifer.

ródiu *s. m.* rodier.

ródnic, –ă *adj.* **1.** bogat, fecund, fertil, gras, mănos, productiv, roditor. **2.** (*fig.*) rentabil, folositor.

rodnicíe *s. f.* fertilitate, fecunditate.

rododéndron *s. m.* (*bot.*) smirdar.

rodomontádă *s. f.* fanfaronadă.

rogojínă *s. f.* (*reg.*) scoarță, (*înv.*) jitie.

rogóz *s. n.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) mohor, pir–roșu, șușarcă. **2.** șovar. **3.** (*reg.*) mohor, pir. **4.** pipirig.

roi *s. m.* roit, roire.

roí *vb.* a se foi, a forfoti, a se frământa, a furnica, a mișui, a mișuna.

róibă *s. f.* (*bot.*) garanță, otrățel.

róiniță *s. f.* (*bot.*) melisă, (*reg.*) mătăcină.

roíre *s. f.* roit, roiște.

róiște *s. f.* roire.

roít *s. n.* roire.

rojdánic *s. n.* **1.** zodiac, (*pop.*) carte de zodii. **2.** horoscop, zodiac.

rol *s. n.* **1.** partitură. **2.** personaj. **3.** funcție, sarcină. **4.** atribuție, sarcină, misiune, menire, scop, țintă.

rom *s. m.* țigan.

román, –ă **1.** *s. m. f.* (*înv.*) rămlean, român. **2.** *adj. Biserica ~ă* = Biserica catolică.

romanésc, –ă *adj.* (*livr.*) fantezist, imaginar, plăsmuit.

románic, –ă *adj.* neolatin.

romanitáte *s. f.* latinitate.

romaníță *s. f.* (*bot.; reg.*) mușețel.

romano–católic, –ă **1.** *adj.* catolic, papal, roman. **2.** *s. m. f.* catolic, (rar) latin, (*reg.*) papistaș.

romántic, -ă *s. m. f., adj.* visător, melancolic, romanțios.
romanțios, -oásă *adj.* romantic, visător.
romanțiozitáte *s. f.* romantism.
román, -ă I. *s. m. f.* 1. valah. 2. (*pop.*) țăran. II. *adj.* românesc, valah. III. *s. f.* ~*a comună* (sau *primitivă*) = strămoșească.
românésc, -éască *adj.* român, valah.
romboidál, -ă *adj.* rombic.
rond, -ă 1. *adj.* circular, rotund. 2. *s. n.* piațetă circulară.
röntgenterapíe *s. f.* (*med.*) radioterapie.
rópot *s. n.* goană.
ros, roásă *adj.* 1. uzat, deteriorat, măcinat, subțiat, degradat, ponosit. 2. (*geol.*) erodat. 3. (*fig.*) consumat, chinuit de...
rosătúră *s. f.* (*med.*) eroziune.
rost *s. n.* 1. sens, înțeles, tâlc, rațiune, semnificație, (*pop.*) noimă. 2. justificare, rațiune, logică, menire, motivare. 3. atribuție, rol, sarcină, misiune. 4. rânduială. 5. (*înv.*) gură, (azi *livr.*) grai, vorbire.
rostí *vb.* 1. a articula, a pronunța. 2. a spune, a vorbi, a povesti, a zice. 3. a expune, a prezenta. 4. (*reg.*) a țese.
rostogolí *vb.* a (se) prăbuși, a (se) prăvăli.
rostogolíre *s. f.* prăbușire, prăvălire.
rostopáscă *s. f.* (*bot.*) negelariță.
roșăteá *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) ghiocel, păpurică, crin-de-apă.
róșcov *s. m.* (*bot.*) ~*-sălbatic* = plătică.
róșcovă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) păstaie, cornul-caprei, pita-lui-Dumnezeu.
roșeálă *s. f.* (*pop.*) 1. îmbujorare, roșeață. 2. cerneală roșie. 3. (la *pl.*) fard roșu; suliman.
roșeáță *s. f.* înroșire, îmbujorare, împurpurare, roșeală.
roși *vb.* 1. a (se) înroși, a sângera. 2. a se îmbujora, a se înroși.
roștéi *s. n.* (*reg.*) gratie, zăbrea.
róșu, -ie I. *adj.* 1. roșcat, roșcovan, arămiu. 2. injectat, congestionat. 3. incandescent, înroșit. 4. (*med.*) rubicond, sangvin. II. *adj.* (*fig.*) comunist. III. *s. f.* (*bot.*) pătlăgea, pătlăgică, tomată, (*reg.*) paradaisă. IV. *s. n.* ~ *de buze* = ruj.
rotáție *s. f.* 1. (*tehn.; fiz.*) girație. 2. turație. 3. alternare, succesiune.
rotărie *s. f.* rotărit.
rotărit *s. n.* rotărie.
roti *vb.* 1. a (se) învârti, a (se) răsuci, a (se) suci. 2. (*tehn.*) a pivota. 3. (rar) a se înfoia.
rotílă *s. f.* 1. rotiță. 2. cotiga plugului. 3. (la *pl.*) patine, scheting.
rotíre *s. f.* 1. învârtire, răsucire, sucire. 2. (*tehn.*) pivotare.
rotitúră *s. f.* (*pop.*) rotire, roată, ocol.
rotocól, -oálă (*pop.*) I. *s. n.* 1. cerc. 2. rotire, învârtire, întoarcere. II. *adj.* rotund, circular.
rotoféi, -éie *adj.* 1. bucălat, dolofan, gras, durduliu. 2. rotund, umflat.
rotoféle *s. f. pl.* (*bot.*) (*reg.*) 1. bănuț, părăluță. 2. ~ *albe* = strănutătoare, iarbă-de-strănutat.
rotúlă *s. f.* 1. (*anat.*) (*pop.*) oul genunchiului. 2. (*tehn.*) nucă.
rotúnd, -ă *adj.* 1. circular, (*livr.*) orbicular. 2. corpolent, gras, gros, grăsuț, durduliu, rotofei, (*pop.*) trupeș. 3. întreg, complet. 4. (*impr.*) sferic, globular.
rotunjí *vb.* 1. a se împlini, a se îngrășa. 2. (*fig.*) a întregi, a mări.
rovínă *s. f.* (*pop.*) mlaștină, mocirlă, smârc.
roz *adj. invar.* trandafiriu, roziu.
rozásă *s. f.* (*arhit.*) rozetă.
rózăs *s. f.* (*bot.*) trandafir, (*reg.*) rujă.
rozétă *s. f.* 1. (*bot.*) rezedă. 2. (*arhit.*) rozasă, rozăs.
rozmarín *s. m.* (*bot.; reg.*) 1. mirtăn. 2. ~*-de-munte* = merișor.
rubárbă *s. f.* (*bot.*) revent.
rubedénie *s. f.* (*pop.*) rudă, rudenie, neam, (*reg.*) nat, nemșug.
rubicónd, -ă *adj.* 1. roșu, rumen, aprins, îmbujorat. 2. (*med.*) sangvin, roșu.

rubiníu, -íe *adj.* roșu-închis.
rúcsac *s. m.* rană, (*reg.*) bomeu.
rúdă[1] *s. f.* rudenie, rubedenie, neam, (*reg.*) nat, nemușug, cimotie.
rúdă[2] *s. f.* (*reg.*) 1. prăjină, par, drug. 2. oiște, protap.
rudénie *s. f.* 1. înrudire. 2. rudă[1], rubedenie, neam, (*reg.*) nat.
rudimentár, -ă *adj.* primitiv, neevoluat, simplu, elementar.
rúfă *s. f.* 1. (la *pl.*) albituri, schimburi. 2. (*reg.*) zdreanță, cârpă, buleandră.
rufárie *s. f.* 1. rufă. 2. lenjerie, lenjuri.
rug *s. m.* 1. mur. 2. măceș. 3. ~*-de-munte* sau ~*-de-zmeură* = zmeur.
rugá *vb.* 1. a invita, a pofti. 2. (*bis.*) a se închina.
rugáre *s. f.* 1. (*pop.*) rugă. 2. (*înv.; reg.*) petiție, cerere.
rúgă *s. f.* 1. rugăciune, rugăminte. 2. (*bis.*) închinare, rugăciune. 3. (*reg.*) cruce, troiță.
rugăciúne *s. f.* 1. (*bis.*) rugă. 2. (rar) rugăminte, insistență.
rugămínte *s. f.* 1. (rar) rugă, rugăciune. 2. cerere, doleanță.
rugínă *s. f.* 1. 1. ruginătură, rablă, vechitură. 2. II. (*bot.*) (*reg.*) pipirig.
ruginít, -ă *adj.* 1. (*chim.*) oxidat, (*pop.*) coclit. 2. (*fig.*) vechi, uzat. 3. (*fig.*) învechit, înapoiat, demodat.
ruginíță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) feriguță, spinarea-lupului.
rugós, -oásă *adj.* (*livr.*) aspru, granulos, scorțos.
ruiná *vb.* 1. a (se) dărăpăna, a (se) degrada, a (se) strica. 2. a sărăci, a scăpăta, (*fam.*) a (se) decava.
ruinát, -ă *adj.* 1. dărăpănat, degradat, stricat, părăginit. 2. (*fig.*) sărăcit, falit, scăpătat, (*fam.*) decavat.
ruínă *s. f.* 1. dărâmătură, surpătură. 2. vestigiu.
rújă *s. f.* 1. (*reg.*) măceș; trandafir. 2. (*fig.; reg.*) roșeață. 3. ~*i-galbene* = mărită-mă-mamă.
rujeólă *s. f.* (*med.*) pojar, (*pop.*) vărsat mic, (*reg.*) cori.
rulá *vb.* a se proiecta.
ruláre *s. f.* proiectare.
rulóu *s. n.* 1. sul. 2. jaluzea, persiană, stor.
rumân *s. m.* iobag, șerb, vecin, (rar) serv, (*înv.*) prost.
rumeioáră *s. f.* (*bot.*) cârmâz.
rúmen[1] *s. n.* (*anat.*) burduhan, ierbar.
rúmen[2], **-ă** *adj.* 1. îmbujorat, înroșit, roșu, (*livr.*) rubicond, (*fig.*) aprins, înflorit. 2. roz, trandafiriu. 3. bine copt.
rumení *vb.* 1. a (se) îmbujora, a (se) înroși, (*fig.*) a (se) aprinde. 2. (*pop.*) a se farda, a se machia, a se sulimeni.
runc *s. n.* (*reg.*) curătură.
rúndă *s. f.* repriză.
rúpe *vb.* 1. a frânge. 2. a ceda, a se frânge. 3. a sfâșia. 4. a zdrobi, a strivi, a frânge. 5. (*med.*) a (-și) fractura, a (-și) frânge.
rúpere *s. f.* 1. frângere. 2. spargere. 3. sfâșiere, spintecare. 4. (*med.*) fracturare. 5. desfacere, stricare.
rupt, -ă *adj.* 1. ciopârțit; ros, uzat, găurit. 2. (*fig.*) zdrobit, copleșit, sleit, epuizat, istovit, stors, trudit, vlăguit. 3. (*med.*) fracturat. 4. (*fig.*) anulat, întrerupt.
ruptúră *s. f.* 1. sfâșietură, spărtură, gaură. 2. zdreanță, cârpă.
rurál, -ă *adj.* 1. sătesc. 2. rustic, țărănesc, (*livr.*) campestru.
rusálie *s. f.* 1. (n. pr.; la *pl.*) Pogorârea Sfântului Duh. 2. (*pop.*; la *pl.*) iele. 3. (*entom.*) efemeră.
rusésc, -éască *adj.* rus, (*înv.*) rosienesc.
rusienésc, -éască *adj.* (*pop.*) rusesc.
rústic, -ă *adj.* 1. câmpenesc, pastoral, rural, țărănesc, (*livr.*) campestru. 2. (*fig.*) necioplit, grosolan, neșlefuit.
rusticán, -ă *adj.* rustic.
ruşfét *s. n.* (*înv.*) mită, șperț.
ruşiná *vb.* 1. a se jena, a se sfii. 2. (*înv.; pop.*) a necinsti, a dezonora, a batjocori.
ruşinát -ă *adj.* jenat.
ruşíne *s. f.* 1. jenă, sfială, stânjeneală, timiditate, (*pop.*) rușinare. 2. rezervă,

modestie, reţinere. **3.** ocară, batjocură, ofensă, umilinţă, dezonoare. **4.** (*bot.*) *~a-fetei* = (*reg.*) cinstea-fetei, morcov-sălbatic.

ruşinós, -oásă *adj.* **1.** sfios, timid, sfiicios. **2.** blamabil, reprobabil, condamnabil, regretabil.

ruşulíţă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) struguraş.

rútă[1] *s. f.* traseu, drum, parcurs, itinerar, traiect.

rútă[2] *s. f.* (*bot.*) **1.** virnanţ. **2.** rutişor-galben.

rutiér *s. m.* biciclist, ciclist.

rutinát, -ă *adj.* priceput, dibaci, experimentat, versat.

rutínă *s. f.* îndemânare, experienţă, practică.

rutişór *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) clocoţei. **2.** *~-galben* = rută[2].

S

sabát *s. n.* **1.** (la mozaici) sâmbătă. **2.** agitaţie, gălăgie.

sábie *s. f.* **1.** spadă. **2.** (*iht.*) săbioară, sabiţă, săbiuţă.

sábiţă *s. f.* (*iht.*) sabie, săbioară.

sabláj *s. n.* (*tehn.*) sablare.

sabláre *s. f.* (*tehn.*) sablaj.

sabót *s. m.* (*tehn.*) **1.** papuc. **2.** frână, piedică.

sabotáj *s. n.* sabotare.

sabotáre *s. f.* sabotaj.

sábur *s. n.* (*bot.*) aloe.

sac *s. m.* **1.** (*anat.*) *~ pericardic* = pericard; *~ vitelin* = vezică ombilicală. **2.** (rar) *~ de spate* = raniţă; rucsac.

sacadát, -ă **I.** *adj.* **1.** intermitent, ritmic. **2.** sincopat. **II.** *adv.* staccato.

sacagíu *s. m.* (*reg.*) apar.

sacáz *s. n.* (*chim.*) colofoniu.

sacerdót *s. m.* (*livr.*) preot, părinte.

sacerdotál, -ă *adj.* (*livr.*) preoţesc; (*p. ext.*) sacru, solemn.

sacerdóţiu *s. n.* **1.** rang; (*fig.*) chemare, misiune. **2.** cler, preoţime.

sacóşă *s. f.* plasă.

sacrál[1], **-ă** *adj.* (*anat.*) sacrat.

sacrál[2], **-ă** *adj.* (*livr.*) sacru, sfânt.

sacramént *s. n.* taina cuminecăturii.

sacramentál, -ă *adj.* solemn.

sacrárium *s. n.* (*înv.*) sacristie.

sacrát[1], **-ă** *adj.* (*anat.*) sacral[1].

sacrát[2], **-ă** *adj.* (*livr.*) sfinţit, sfânt.

sacrificá *vb.* **1.** (*bis.*) a jertfi. **2.** a se jertfi, a se devota.

sacrificiu *s. n.* **1.** (*bis.*) jertfă, dar, ofrandă, prinos. **2.** jertfă, sacrificare, (*fig.*) preţ. **3.** jertfă, sânge. **4.** (la *pl.*) privaţiuni.

sacrilég, -ă (*livr.*) *adj., s. m. f.* profantor, pângăritor; (*p. ext.*) nelegiuit, nemernic, infam, josnic, mârşav, scelerat.

sacrilégiu *s. n.* **1.** (*livr.*) batjocorire, necinstire, profanare, pângărire, violare. **2.** impietate.

sacristíe *s. f.* (*bis.*) (*înv.*) sacrariu.

sacrosánct, -ă *adj.* (*livr.*) sacru, sfânt, intangibil, inviolabil.

sácru, -ă *adj.* **1.** (*bis.*) sfânt, divin, sacrametal. **2.** sfânt, solemn. **3.** *foc ~* = vocaţie, talent. **4.** (*fig.*) scump, adorat, venerat.

sácrum *s. n.* (*pop.*) crucea-şalelor, osul crucii.

sad *s. n.* (*înv.*) **1.** livadă, grădină. **2.** răsad.

sádă *s. f.* (*reg.*) butaş (de salcie).

sadeá *adj. invar.* **1.** pur, curat, natural, neamestecat. **2.** (*pop.; fam.*) autentic, veritabil, adevărat.

sádic, -ă *adj.* crud, rău.

sádină *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) cipcină, păruşcă.

sadísm *s. n.* **1.** cruzime extremă, sălbăticie. **2.** perversiune sexuală.

safír *s. n.* (*min.*) corindon, (*pop.*) zamfir.

safiríu, -íe *adj.* albăstriu.

safísm *s. n.* (*med.*) lesbianism, tribadism.

saftián *s. n.* marochin, (*înv.*) cordovan.
sagáce *adj.* perspicace, ager, isteț, pătrunzător, subtil, iscoditor.
sagacitáte *s. f.* perspicacitate, agerime, acuitate, subtilitate.
saía *s. f.* (*pop.*) șular, însăilătură.
saint-bernard (pr. *sen bernár*) *s. m.* (*zool.*) bernardin.
salamándră *s. f.* (*zool.*) (*reg.*) șopârlă.
salariá *vb.* (rar) a salariza.
salariát, -ă *s. m. f.* angajat, slujbaș, (înv.) lefegiu.
salárіu *s. n.* leafă, retribuție, remunerație, câștig.
salátă *s. f.* (*bot.*) **1.** lăptucă. **2.** *~-a-iepurelui* = (*reg.*) crestățea.
sálă *s. f.* **1.** *~ de mese* = sufragerie. **2.** antreu, hol, vestibul. **3.** anticameră. **4** coridor. **5.** clasă. **6.** public.
sálbă *s. f.* **1.** (*reg.*) baier. **2.** colan, colier, șirag. **3.** (*zool.*) fanon. **4.** (*bot.*) *~-moale* = **a)** vonicer, (*reg.*) caprifoi; **b)** (*reg.*) verigar, lemn- câinesc. **5.** *~-râioasă* = lemn- râios.
salcám *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) acaț, lemn-alb. **2.** *~-galben* = (*reg.*) bobițel, drob, grozamă. **3.** *~-japonez* = (rar) soforă, (*pop.*) salcâm-boieresc.
sálcie *s. f.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) lozie, răchită. **2.** *~ pletoasă* (sau *plângătoare* = (*reg.*) lozie, răchițică, răchită.
salép *s. n.* (*bot.*) poroinic, (*reg.*) bujor, limba-cucului.
salicilát *s. m.* acid salicilic.
salín, -ă *adj.* **1.** sărat. **2.** (*chim.*) (*înv.*) săros.
salínă *s. f.* ocnă, (*înv.*) sărărie.
salívă *s. f.* spută, scuipat.
salón *s. n.* **1.** cameră de primire. **2.** cenaclu.
saloon (pr. *sălún*) *s. n.* cârciumă, han.
salpétru *s. n.* (*chim.*) **1.** (*pop.*) silitră. **2.** *~ de Chile* = azotat de sodiu. **3.** *~ de India* = azotat de potasiu, (*pop.*) silitră. **4.** *~ de Norvegia* = azotat de calciu.
salpínge *s. n.* (*anat.*) **1.** trompă uterină. **2.** trompa lui Eustache.
salpingoovarítă *s. f.* (*med.*) anexită.
salt *s. n.* **1.** săritură. **2.** schimbare, înnoire.
saltanát *s. n.* (*înv.*) **1.** alai (domnesc), suită, cortegiu. **2.** pompă, strălucire, măreție.
saltimbánc *s. m.* clovn, acrobat, măscărici, paiață.
sálță *s. f.* (*geol.*) vulcan noroios.
salubritáte *s. f.* curățenie.
salúbru, -ă *adj.* sănătos, igienic, curat, proaspăt, purificat.
salutár, -ă *adj.* **1.** salvator, providențial. **2.** binevenit, folositor, util, adecvat, potrivit.
salutáre I. *s. f.* **1.** salut. **2.** (la *pl.*) complimente. **II.** *interj.* (*reg.*) servus! salve!
salvá *vb.* **1.** a scăpa, (*pop.*) a (se) mântui. **2.** a elibera. **3.** (*bis.*) a (se) izbăvi, a (se) ispăsi, (*fig.*) a (se) curăța, a (se) spăla.
sálvă *s. f.* (*mil.*) foc.
sálve *interj.* salutare!
salvgardá *vb.* (*livr.*) a apăra, a proteja, a ocroti; a salva.
sálvie *s. f.* (*bot.*) jale, jaleș, (*reg.*) șerlai.
samár *s. n.* (*reg.*) șa.
samariteán, -ă *s. m. f.* om milos; binefăcător; filantrop.
samavólnic, -ă *adj.* arbitrar, abuziv, despotic, excesiv.
samavolnicíe *s. f.* **1.** abuz, exces. **2.** despotism, tiranie.
sámbo *s. m. invar.* cafuzo.
samsár *s. m.* misit, mijlocitor, intermediar.
samúr *s. m.* (*zool.*) zibelină, (*înv.*) sobol.
sanatóriu *s. n.* casă de sănătate.
sánchi *adv.* (*fam.*) aiurea.
sanchíu, -íe *adj.* (*pop.*) tăcut, posac, ursuz.
sanctificá *vb.* (*bis.*) a sfinți, (*livr.*) a sacraliza, a canoniza.
sanctitáte *s. f.* (*livr.*) sfințenie.
sanctuár *s. n.* (*bis.*) **1.** altar; (*p. gener.*) locaș de cult. **2.** naos.
sancționá *vb.* **1.** a pedepsi. **2.** a aproba, a confirma, a consacra, a consfinți, a ratifica, a valida.

sancționát, -ă *adj.* **1.** pedepsit. **2.** confirmat, aprobat; consfințit, ratificat, validat.
sancțiúne *s. f.* **1.** pedeapsă, mustrare; (la *pl.*) represalii. **2.** confirmare, consacrare, consfințire, ratificare, validare.
sándviș *s. n.* tartină.
sangvín, -ă *adj.* sangvinic.
sangvinár, -ă *adj.* crud.
sangvínic, -ă *adj.* sangvin.
sangvinolént, -ă *adj.* (*livr.*) sângeriu.
santonínă *s. f.* vermifug.
sápă[1] *s. f.* **1.** (*reg.*) târșiță. **2.** prașilă, prășit, săpat.
sápă[2] *s. f.* (*pop.*) crupă.
sapiént, -ă *adj.* (*livr.*) doct, învățat, erudit, savant.
sapiénță *s. f.* (*livr.*) înțelepciune, învățătură; știință.
sarabándă *s. f.* (*fig.*) frământare, agitație, tumult.
saramurá *vb.* a mura.
saramúră *s. f.* **1.** (*pop.*) sărătură. **2.** slatină.
sarazín, -ă *s. m. f.* arab; musulman, mahomedan.
sarcásm *s. n.* (*fig.*) causticitate; ironie aspră, batjocură.
sarcástic, -ă *adj.* **1.** satiric, batjocoritor, (*fig.*) biciuitor, caustic, incisiv, usturător. **2.** răutăcios, (*livr.*) malițios, (*fig.*) veninos.
sárcină *s. f.* **1.** povară, încărcătură, (*livr.*) pondere, (*pop.*) tărhat. **2.** apăsare, greutate. **3.** (*fig.*) povară, balast. **4.** obligație, îndatorire. **5.** graviditate. **6.** gestație. **7.** misiune, însărcinare. **8.** (*fiz.*) electricitate. **9.** *~ electrică* = cantitate de electricitate.
sardónic, -ă *adj.* (*livr.*) răutăcios, sarcastic, batjocoritor.
sáre *s. f.* **1.** clorură de sodiu. **2.** *~ gemă* = halit. **3.** *~ de lămâie* = acid citric, săricică. **4.** *~ amară* = sulfat de magneziu. **5.** (*fig.*) spirit, farmec, haz, umor.
saríc *s. n.* (*înv.*) turban.
sárică *s. f.* țundră, (*reg.*) gubă.
Sarsaílă *s. m.* aghiuță, demon, diavol, drac, satana, necuratul.
sas, -ă *adj.* săsesc.
saschíu *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** brebenoc, cununiță, merișor. **2.** garoafă.
sastiseálă *s. f.* (*înv.*) plictiseală.
sastisí *vb.* (*înv.*) **1.** a (se) tulbura, a (se) zăpăci. **2.** a (se) plictisi, a (se) sătura.
sastisít, -ă *adj.* (*înv.*) **1.** tulburat, zăpăcit. **2.** plictisit, sătul.
sașíu, -íe **1.** *adj.* zbanghiu, bazaochi. **2.** *adv.* cruciș, încrucișat, strabic.
Satána *s. f.* aghiuță, diavol, demon, drac, naiba, (*livr.*) belzebut.
satánic, -ă *adj.* diavolesc, diabolic, drăcesc, (*p. ext.*) crud, rău, perfid, pervers.
satanísm *s. n.* acțiune diabolică.
satár *s. n.* **1.** tocător. **2.** secure.
satelít *s. m.* (*fig.*) acolit.
satíric, -ă *adj.* botjocoritor, ironic.
satirizá *vb.* a critica, a ridiculiza, (*fig.*) a biciui.
satisfáce *vb.* **1.** a împăca, a mulțumi. **2.** a efectua, a executa, a îndeplini, a presta. **3.** a se potrivi, a corespunde.
satisfácție *s. f.* **1.** bucurie, desfătare, mulțumire, plăcere. **2.** mulțumire, (rar) satisfacere.
satisfăcătór, -oáre *adj.* **1.** acceptabil, admisibil, convenabil, (*fam.*) pasabil. **2.** mulțumitor, îndestulător, suficient.
satisfăcút, -ă *adj.* mulțumit.
satráp *s. m.* despot, tiran, dictator.
saturáție *s. f.* (*fig.*) îmbuibare; silă; sațietate.
saț *s. n.* (*pop.*) **1.** saturare, îndestulare. **2.** (*fig.*) dezgust, silă, lehamite, repulsie.
sațietáte *s. f.* (rar) saț, saturație, îmbuibare.
savánt, -ă **1.** *s. m. f.* cărturar, erudit, învățat. **2.** *adj.* citit, erudit, învățat, (*livr.*) doct. **3.** *adj.* cult, livresc.
savantlâc *s. n.* (*fam.*) erudiție, pedanterie, prețiozitate, știință.
savoáre *s. f.* **1.** aromă, deliciu. **2.** (*fig.*) farmec; haz.
savoniéră *s. f.* săpunieră.
savurá *vb.* (*fig.*) a se delecta.
savúră *s. f.* (*mar.*) lest, balast.

savurós, -oásă *adj.* gustos, delicios; *(fig.)* încântător.
săbioáră *s. f.* **1.** săbiuță. **2.** *(iht.)* sabie. **3.** *(bot.)* gladiolă, săbiuță.
săbiúță *s. f.* **1.** săbioară. **2.** *(bot.)* gladiolă, săbioară.
sădí *vb.* a planta; a răsădi; a semăna.
săditúră *s. f.* loc sădit; plantație.
săgeátă *s. f.* **1.** *(reg.)* răpezitor. **2.** *(reg.)* suliță. **3.** *(fig.)* ironie, înțepătură. **4.** *(tehn.)* aripă, spetează. **5.** *~ litorală* = perisip, cordon litoral. **6.** *(bot.)* *~a-apei* = *(reg.)* iarba-săgeții.
săgetá *vb.* **1.** *(fig.)* a țâșni. **2.** a fulgera; a trăsni.
săgetár *s. m.* *(înv.)* arcaș, săgetător.
săgetătór, -oáre **1.** *adj.* *(fig.)* **1.** pătrunzător, scrutător, tăios. **2.** satiric, usturător. **II.** *s. m.* arcaș.
săgetătúră *s. f.* **1.** săgetare, săgetat. **2.** durere vie; junghi. **3.** *(pop.)* congestie cerebrală.
săláș *s. n.* *(pop.)* **1.** adăpost, sălășuire. **2.** casă, locuință, cămin, *(reg.)* cortel. **3.** așezare, șatră. **4.** bârlog, cuib.
sălășluí *vb.* *(pop.)* **1.** a se adăposti, a locui. **2.** a găzdui.
sălășluíre *s. f.* locuire, ședere, găzduire, ospitalitate; așezare, locuință.
sălățícă *s. f.* *(bot.; reg.)* untișor.
sălbátic, -ă **1.** *adj.* **1** pădureț. **2.** nedomesticit, neîmblânzit, *(pop.)* sireap. **3.** aprig, focos, nedomolit. **4.** sperios, sfios. **5.** necultivat, nealtoit. **6.** nelucrat, necultivat, pustiu. **7.** natural, frust. **8.** neîngrijit. **9.** crud, neomenos, violent, brutal, fioros, barbar. **10.** aspru, necruțător. **II.** *adj., s. m. f.* **1.** primitiv, necivilizat, grosolan. **2.** retras, izolat, singuratic, ursuz.
sălbătící *vb.* **1.** (rar) a (se) primitiviza; *(înv.)* a (se) sirepi. **2.** a se părăgini.
sălbătície *s. f.* **1.** primitivism, barbarie, *(înv.)* sălbăticime. **2.** asprime, brutalitate, cruzime, bestialitate, ferocitate, violență, *(fig.)* duritate. **3.** pustietate, pustiu.
sălbătíciúne *s. f.* **1.** bestie, dihanie, fiară, jivină. *(pop.)* gadină. **2.** pustiu, pustietate.
sălcíu, -íe *adj.* fad, leșios, searbăd.
săltá *vb.* **1.** a sări, a țopăi. **2.** a se învolbura, a clocoti. **3.** a înălța, a ridica. **4.** a crește.
săltát, -ă *adj.* **1.** sprinten, vioi, săltăreț, zglobiu. **2.** *(fam.)* crescut, înalt, măricel.
săltărét, -eáță *adj.* **1.** ritmat, sacadat, săltat. **2.** sprinten, vioi, zglobiu.
sămădău *s. m.* *(reg.)* **1.** contabil, casier. **2.** porcar. **3.** supraveghetor.
sămánță *s. f.* **1.** *(reg.)* sad, *(înv.)* plod. **2.** bob, boabă, grăunțe. **3.** sâmbure. **4.** *(înv.)* progeniturâ, urmaș, descendent. **5.** viță, neam, semințe. **6.** *(fig.)* germen, cauză, pretext, motiv.
sămânțós, -oásă *adj.* prolific, fecund.
sănătáte *s. f.* **1.** *casă de ~* = sanatoriu, ospiciu. **2.** *(fig.)* tărie, robustețe.
sănătós, -oásă *adj.* **1.** teafăr, zdravăn. **2.** intact, întreg; solid, rezistent. **3.** *(fig.)* durabil, intangibil. **4.** *(fig.)* cinstit, onest, corect. **5.** prielnic sănătății; salubru, ozonat, proaspăt. **6.** *(fig.)* înțelept, bun; serios.
sănișoáră *s. f.* *(bot.)* *(reg.)* omag, buruiană-de-dambla.
săniúș *s. n.* derdeluș.
săpá *vb.* **1.** a excava, a scobi. **2.** a prăși. **3.** *(fig.)* a (se) întipări, a (se) imprima. **4.** a ruina, a dărâma, a nimici. **5.** a roade, a măcina, a surpa. **6.** *(fig.)* a submina, a unelti.
săpáre *s. f.* săpat, săpătură.
săpát *s. n.* săpare, săpătură; *(reg.)* prașilă.
săpălígă *s. f.* săpușoară, sapă.
săpătúră *s. f.* excavație.
săptămânál, -ă *adj., s. n.* hebdomadar.
săpunăríță *s. f.* *(bot.)* odagaci, ciuin, *(înv.)* săpunărică.
săpuneálă *s. f.* **1.** săpunit, săpunire. **2.** *(fig.; fam.)* mustrare, dojană; ocară.
săpuní *vb.* *(fig.; fam.)* a mustra; a certa, a dojeni.
săpuniéră *s. f.* savonieră.
săpunire *s. f.* săpunit, săpuneală.
săpunít *s. n.* săpunire.
sărác, -ă **I** *adj., s. m. f.* calic, biet, sărman, nevoiaș, *(livr.)* mizer, *(pop.)* sărăcan. **II.** *s. m.* cerșetor. **III.** *adj.* **1.** sărăcăcios, umil, mizerabil. **2.** puțin, insuficient. **3.** slab, *(fig.)* chior. **4.** pipernicit, firav. **5.** banal, mediocru.
sărár *s. n.* *(reg.)* solniță.
sărát[1] *s. n.* sărare.
sărát[2], **-ă** *adj.* **1.** salin. **2.** *(fig.)* caustic, usturător. **3.** *(fig.; fam.)* scump, exagerat.
sărăcán, -ă *s. m. f.* *(pop.)* **1.** nevoiaș. **2.** biet, nenorocit.
sărăcăcíos, -oásă *adj.* **1.** modest, frugal. **2.** neroditor, nefertil, neproductiv, sărac, sterp. **3.** *(fig.)* inexpresiv. **4.** mizer, prăpădit, mizerabil.
sărăcí *vb.* **1.** a calici, a scăpăta. **2.** a (se) împuțina. **3.** *(reg.)* a căina, a compătimi.
sărăcíe *s. f.* **1.** mizerie, *(pop.)* scăpătare. **2.** lipsă, mizerie, nevoie. **3.** nefertilitate, neproductivitate.
sărăcíme *s. f.* calicime.
sărăríe *s. f.* *(reg.)* ocnă, salină.
sărăríță *s. f.* *(fam.)* solniță.
sărbătoáre *s. f.* **1.** zi festivă. **2.** sărbătorire, serbare; festivitate, petrecere.
sărbătorésc, -eáscă *adj.* solemn, festiv, *(înv.)* solemnel.
sărbătorí *vb.* **1.** a serba, a celebra, a aniversa. **2.** a comemora, a serba.
sărbătoríre *s. f.* aniversare, serbare.
sări *vb.* **1.** a sălta. **2.** a dansa, a țopăi, a zburda. **3.** a escalada, a trece. **4.** a ataca. **5.** a se precipita, a se repezi, a tăbărî. **6.** a omite. **7.** a țâșni, a împroșca.
săricícă *s. f.* **1.** arsenic, șoricioaică. **2.** sare de lămâie. **3.** *(bot.)* ciurlan, salcicorn, *(reg.)* iarbă-sărată.
sărít[1] *s. n.* săritură.
sărít[2], **-ă** **I.** *adj.* *(fam.)* smintit, țicnit, aiurit, nebun. **II.** *s. f.* *(pop.)* săritură, salt.
săritór, -oáre **I.** *adj.* *fântână ~* = fântână arteziană. **II.** *s. f.* *(înv.)* cascadă.
săritúră *s. f.* **1.** salt. **2.** omisiune.
sărmán, -ă *adj.* **1.** sărac. **2.** *(înv.; reg.)* orfan. **3.** biet, nenorocit.

sărút *s. n.* sărutare, pupătură.
sărutá *vb.* a (se) pupa.
sărutáre *s. f.* sărut, sărutat.
sărutát *s. n.* sărutare, sărut.
săsésc, -eáscă *adj.* sas.
săsește *adv.* *(reg.)* nemțește.
săteán *s. m.* țăran, *(reg.)* mojic, poporan, *(fam.)* opincar.
săteáncă *s. f.* țărancă.
sătésc, -eáscă *adj.* rural, țărănesc.
sătúl, -ă *adj.* **1.** săturat, mâncat. **2.** dezgustat, plictisit, scârbit. **3.** *(fig.)* satisfăcut, mulțumit.
săturát, -ă *adj.* **1.** sătul. **2.** *(fig.)* dezgustat, scârbit, plictisit.
sățiós, -oásă *adj.* hrănitor, nutritiv, consistent, suculent.
săvârși *vb.* **1.** a face, a înfăptui, a îndeplini; a comite. **2.** *(înv.; pop.)* a muri.
sâcâí *vb.* a enerva, a agasa, a cicăli, a necăji, a supăra, *(livr.)* a tracasa.
sâcâiálă *s. f.* **1.** agasare. **2.** cicăleală.
sâcâít, -ă *adj.* (rar) pisălog, cicălitor.
sâcâitór, -oáre *adj.* **1.** enervant, supărător, agasant, iritant. **2.** cicălitor, *(fig.)* pisălog.
sâmbătă *s. f.* **1.** *~a Mare* = Sâmbăta Paștilor. **2.** *~a moșilor* = Sâmbăta morților. **3.** sabat.
sâmbovínă *s. f.* *(bot.)* mierea-ursului.
sâmbră *s. f.* *(înv.; reg.)* asociație, tovărășie.
sâmbure *s. m.* **1.** *(impr.)* sămânță. **2.** *(fig.)* miez, nucleu; *(p. ext.)* germen. **3.** *(fig.)* esență, fond.
sâmburoásă *s. f.* *(bot.)* drupacee.
sân **I.** *s. m.* **1.** mamelă, piept, țâță. **2.** piept. **II.** *s. n.* **1.** piept, inimă. **2.** *(fig.)* interior, mijloc, miez, centru.
sâneáță *s. f.* flintă, *(reg.)* durdă.
sânge *s. n.* **1.** *frate de ~* = frate bun. **2.** *legături de ~* = rudenie. **3.** *(fig.)* obârșie; *(p. ext.)* familie, neam; progeniturâ. **4.** *(fig.)* soi, rasă. **5.** *(fig.)* jertfă, sacrificiu. **6.** *(înv.;* la *pl.)* omoruri, crime. **7.** *~ rece* = *(fig.)* calm, stăpânire. **8.** *vărsare de ~* = măcel. **9.** *(bot.)* *~le-voinicului* = **a)** indrușaim, *(reg.)* măzărică, pejmă; **b)**

(*reg.*) mușucel; c) (*reg.*) mușucel. **10.** ~ *mohorât* = (*pop.*) antrax, cărbune.

sângeápă *s. f.* (*reg.*) cinzeacă.

sánger *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) sângerel, lemn-pucios.

sângerá *vb.* **1.** a (se) înroși, a (se) însângera, a (se) roși. **2.** (*reg.*) a stricni.

sângeráre *s. f.* însângerare, sângerat, sângerătură.

sângerát[1] *s. n.* sângerare, însângerare.

sângerát[2]**, -ă** *adj.* **1.** însângerat. **2.** (*med.*) congestionat, injectat, înroșit, roșu. **3.** (*fig.*) îndurerat. **4.** (*fig.*) roșu-aprins, sângeriu.

sângerátic, -ă *adj.* (*înv.*) sângeriu, roșu, sângeros.

sângerătúră *s. f.* **1.** sângerare, însângerare. **2.** (*înv.*) hemoragie.

sângerând, -ă *adj.* (*med.*) deschis, necicatrizat, nevindecat.

sângeréte *s. m.* (*reg.*) caltaboș.

sângeríu, -ie *adj.* (*livr.*) sangvinolent, sângerat[2], sângeros.

sângerós, -oásă *adj.* **1.** crud, fioros, feroce, nemilos, inuman, crunt, violent, (*fig.*) dur. **2.** injectat, congestionat. **3.** (*fig.*) roșu, sângeriu, sângerat[2].

sânt, -ă *adj., s. m. f.* (*pop.*) sfânt.

sânziánă *s. f.* **I. 1.** (la *pl.*) Drăgaica, Nașterea sfântului Ioan Botezătorul. **2.** (*bot.*) drăgaică, floarea lui Sântion. **3.** (*bot.*) ~ *albă* = drăgaică, (*reg.*) beteala-reginei. **II.** (*pop.*; la *pl.*) iele, frumoasele, drăgaicele, mândrele, vântoasele.

sârb, -ă *adj.* sârbesc.

sârbésc, -eáscă *adj.* sârb.

sârg *s. n.* (*pop.*) râvnă, silință, zel.

sârghíe *s. f.* (*reg.*) tarabă.

sârguí *vb.* a se strădui, a se zbate.

sârguincíos, -oásă *adj.* sârguitor, vrednic, zelos, activ, harnic, silitor, (*livr.*) laborios.

sârguínță *s. f.* străduanie, străduință, silință, hărnicie, vrednicie, râvnă, zel, (*pop.*) sârg, (*înv.*) diligență.

sârguitór, -oáre *adj.* silitor, harnic, activ, sârguincios, muncitor, vrednic, zelos, (*livr.*) laborios, (*reg.*) robaci.

sármă *s. f.* **1.** (*reg.*) drot. **2.** (*iht.*) plevușcă. **3.** (*înv.*) filigran.

sârmós, -oásă *adj.* aspru, țepân.

sârmulíță *s. f.* **1.** sârmușoară, sârmă subțire. **2.** (*bot.*) orzoaică- de-baltă.

sâsâí *vb.* a fâsâi, a șuera.

sâsâiálă *s. f.* (rar) sâsâire.

sâsâíre *s. f.* sâsâit.

sâsâít *s. n.* sâsâire.

scábie *s. f.* râie, (*reg.*) rapăn.

scabiós, -oásă *adj.* râios, (*reg.*) răpănos.

scabrós, -oásă *adj.* (*livr.*) necuviincios, indecent, impudic, imoral, obscen, pornografic, scârbos, nerușinat, vulgar, (*livr.*) licențios, (*fam.*) deșucheat, porcos, (*fig.*) deocheat.

scadénță *s. f.* (*fin.*) termen, (*pop.*) soroc.

scafandriér, -ă *s. m. f.* (rar) scafandru, cufundător.

scafándru *s. m.* scafandrier.

scáfă *s. f.* **1.** căuș. **2.** găvan.

scai *s. m.* (*bot.*) **1.** ciulin, ghimpe, scaiete. **2.** ~ *vândt* = (*reg.*) mărăcini, spin-albastru. **3.** ~*-mărunt* = turiță. **4.** ~*ul-dracului* = (*reg.*) amărea, rostogol, scăiuș.

scaiéte *s. m.* ciulin, ghimpe, scai.

scáldă *s. f.* (*pop.*) **1.** scăldătoare. **2.** cadă, vană.

scalp *s. n.* (rar) scalpare.

scalpáre *s. f.* scalp.

scamatór *s. m.* prestidigitator, iluzionist, (*reg.*) boscar.

scamatorie *s. f.* **1.** prestidigitație, iluzionism, (*reg.*) boscărie, (*fam.*) panglicărie. **2.** (*fig.*) mistificare, înșelăciune, potlogărie, șarlatanie.

scandál *s. n.* balamuc, gălăgie, larmă, tămbălău, tevatură, vacarm, zarvă, tărăboi, (*reg.*) gâlceavă, (*fig.*) țigănie.

scandalizá *vb.* a (se) indigna, a (se) revolta; a șoca.

scandalizáre *s. f.* indignare, revoltă, (*pop.*) oțăreală.

scandalós, -oásă *adj.* rușinos, revoltător.

scandináv, -ă *adj.* scandinavic.

scandinávic, -ă *adj.* scandinav.

scap *s. m.* (*bot.*) peduncul.

scápăr *s. n.* scăpărare.

scápăt *s. m.* (rar) asfințit, apus, asfințire.

scápulă *s. f.* (*anat.*) omoplat, spată, (*pop.*) lopățica umărului.

Scaraóțchi *s. m.* (*pop.*; *fam.*) tartor, lucifer, satana, sarsailă.

scără *s. f.* **1.** treaptă. **2.** ~ *rulantă* = escalator. **3.** scală. **4.** ierarhie, nivel, rang, strat, treaptă. **5.** (*înv.*) tablă de materii, index, sumar. **6.** (*bot.*) ~*-doamnei* = scăricea, scara-domnului.

scarlatínă *s. f.* (*med.*) (*reg.*) anghină, bube, vărsat, zapor.

scarp *s. m.* (*înv.*) papuc, condur.

scatíu *s. m.* (*ornit.*) cinteză, (*reg.*) pasăre-galbenă.

scatoálcă *s. f.* (*fam.*) bătaie, palmă, pumn.

scatofág, -ă *adj., s. m. f.* (*med.*) coprofag.

scatofagíe *s. f.* (*med.*) coprofagie.

scatológic, -ă *adj.* scabros.

scatologíe *s. f.* (*med.*) coprolalie.

scáun *s. n.* **1.** (*reg.*) scamnie. **2.** (*tehn.*) ~ *de cioplit* = bedreag, butuc. **3.** (*tehn.*) butuc, suport, postament, talpă. **4.** (*înv.*) tron; (*p. ext.*) domnie. **5.** (*fig.*) capitală. **6.** *Sfântul* ~ sau ~*ul Apostolic* (sau *Pontifical*) = reședința papei; papalitatea. **7.** (*muz.*) căluș, scăunel. **8.** (*pop.*) ~*ul lui Dumnezeu* = constelația Casiopeea. **9.** (*bot.*) ~*ul cucului* = (*reg.*) garoafă. **10.** fecale eliminate.

scădeá *vb.* **1.** a (se) reduce, a (se) micșora, a se diminua. **2.** a (se) împuțina, a se restrânge. **3.** a descrește. **4.** a se coborî.

scădére *s. f.* **1.** reducere, micșorare, diminuare. **2.** defect, cusur, lipsă, imperfecțiune.

scăfârlíe *s. f.* (*pop.*; *fam.*) căpățână, craniu, hârcă, tigvă, țeastă, cutie craniană; cap.

scăiúș *s. m.* (*bot.*) varga-ciobanului, (reg.) scaiul-voinicului.

scălâmbăiá *vb.* (*pop.*; *fam.*) a se strâmba, a se schimonosi; a se urâți.

scălâmbăiálă *s. f.* (*pop.*; *fam.*) scălâmbăiere.

scălâmbăiére *s. f.* (*pop.*; *fam.*) scălâmbăială.

scăldá *vb.* **1.** a (se) îmbăia, a (se) la. **2.** (*fig.*) a se reflecta, a se oglindi. **3.** a spăla, a uda. **4.** a acoperi, a umple.

scăldătoáre *s. f.* **1.** scaldă. **2.** (*pop.*) cadă, albie; bazin. **3.** îmbăiere, baie.

scămoșá *vb.* a se destrăma.

scăpá *vb.* **1.** a (se) elibera, a (se) salva. **2.** a străbate, a se strecura. **3.** a se feri, a evita. **4.** a (se) debarasa, a (se) descotorosi. **5.** a omite. **6.** a evada, a fugi. **7.** a se eschiva, a fugi, a se sustrage.

scăpáre *s. f.* **1.** eliberare, salvare. **2.** omitere. **3.** inadvertență.

scăpát, -ă *adj.* **1.** salvat, (*pop.*) izbăvit, mântuit. **2.** omis.

scăpără *vb.* a licări, a sclipi, a scânteia, a străfulgera.

scăpărare *s. f.* scapăr.

scăpărătór, -oáre **1.** *adj.* scânteietor, sclipitor, strălucitor. **2.** *s. f.* (*reg.*) chibrit.

scăpătá *vb.* **1.** (*pop.*) a apune, a asfinți. **2.** a sărăci, a (se) ruina.

scăpătát[1] *s. n.* (*pop.*) apus, asfințit.

scăpătát[2]**, -ă** *adj.* sărăcit, ruinat, (*fam.*) decavat.

scărmănă *vb.* **1.** a dărăci, a pieptăna, (*reg.*) a drâgla. **2.** a peria, a pieptăna. **3.** (*fam.*) a bate.

scărmănătoáre *s. f.* darac, dărăcitor, (*reg.*) drâglu.

scăzământ *s. n.* pierdere, scădere.

scălcíá *vb.* **1.** a (se) deforma, a (se) strâmba. **2.** (*fig.*) a schimonosi, a poci.

scânceálă *s. f.* scâncet, geamăt.

scâncet *s. n.* **1.** scânceală, scâncitură, scâncit. **2.** scheunat.

scâncí *vb.* **1.** a se smiorcăi. **2.** a se lamenta.

scâncít[1] *s. n.* scânceală, scâncet.

scâncít[2]**, -ă** *adj.* **1.** jalnic, plângăreț, trist, tânguitor. **2.** smiorcăit.

scâncitúră *s. f.* scâncet, gemăt.
scândură *s. f.* podea, duşumea, pardoseală, (*pop.*) podină.
scânteiá *vb.* a sclipi, a străluci, a luci, a sticli.
scântéie *s. f.* **1.** licăr, licărire, sclipeală, (*pop.*) sclipet. **2.** (*fig.*) fărâmă, pic, fir, strop.
scânteietór, –oáre *adj.* **1.** strălucitor, sclipitor, lucitor. **2.** viu, lucitor.
scânteioáră *s. f.* **1.** scânteiuţă. **2.** (*bot.*) scânteiuţă.
scânteiós, –oásă *adj.* (*înv.*) scânteietor, strălucitor.
scânteiúţă *s. f.* **I.** scânteioară. **II.** (*bot.*) **1.** scânteioară, ochişor. **2.** (la *pl.*) brumarea.
scârbă *s. f.* **1.** dezgust, repulsie, greaţă, silă, oroare. **2.** spaimă, groază. **3.** (*reg.*) întristare, supărare, mâhnire; grijă, necaz. **4.** (*înv.*) mânie, furie; duşmănie.
scârbí *vb.* **1.** a se îngreţoşa, a se dezgusta. **2.** (*reg.*) a (se) întrista, a (se) supăra. **3.** (*înv.*) a se înfuria, a se mânia.
scârbít, –ă *adj.* **1.** îngreţoşat, dezgustat, sătul. **2.** (*reg.*) întristat, supărat.
scârbós, –oásă *adj.* **1.** dezgustător, respingător, greţos, dizgraţios, oribil, (*livr.*) imund. **2.** josnic, detestabil. **3.** (*fam.*) dezagreabil, nesuferit, antipatic.
scârnav, –ă *adj.* **1.** (*reg.*) murdar, jegos, infect, împuţit. **2.** (*fig.*) dezgustător, greţos, scârbos; josnic, ticălos, infam; trivial, obscen.
scârnă *s. f.* (*pop.*) excremente.
scârnăvenie *s. f.* (rar) scârnăvie.
scârnăví *vb.* (rar) a se murdări.
scârnăvie *s. f.* scârnăvenie, murdărie.
scârţa-scârţa-pe-hârtie *s. m. invar.* (*depr.*) funcţionar, contopist.
scârţâí *vb.* **1.** (*înv.*) a prăsni. **2.** a părâi. **3.** a scrâşni.
scârţâiálă *s. f.* scârţâit, scârşâire.
scârţâíre *s. f.* scârâţială, scârţâit, scrâşnet, scrâşnire.
scârţâít[1] *s. n.* scârţâială, scârţâire.
scârţâít[2]**, –ă** *adj.* scârţâitor.
scârţâitór, –oáre **1.** *adj.* scârţâit[2]. **2.** *s. f.* hârâitoare. **3.** *s. f.* (*bot.*) troscoţel.
scârţâitúră *s. f.* scârţâit[1].
scelerát, –ă *s. m. f.* (*livr.*) mârşav, ticălos, criminal, nelegiuit, netrebnic, ignobil, sacrileg, (*fig.*) murdar.
scénă *s. f.* **1.** decor. **2.** cadru, peisaj, priveliştе, tablou, vedere. **3.** teatru, dramaturgie. **4.** episod, fragment. **5.** (*fam.*) ceartă, scandal.
scénic, –ă *adj.* **1.** regizoral. **2.** teatral.
scenografíe *s. f.* artă scenică.
scéptic, –ă *adj.* neîncrezător, (*livr.*) defetist.
scéptru *s. n.* **1.** toiag, (*înv.*) schiptru. **2.** (*fig.*) demnitate, putere, mărire; domnie, conducere.
schélă *s. f.* eşafodaj.
schelălăí *vb.* a chelălăi, a scheuna.
schelét *s. n.* **1.** osatură, sistem osos. **2.** schelărie. **3.** osatură, structură. **4.** (*fig.*) schemă. **5.** slăbănog.
schemátic, –ă *adj.* **1.** simplificat. **2.** superficial, rigid, dogmatic; sumar.
schematizá *vb.* a simplifica.
schémă *s. f.* **1.** plan, schiţă. **2.** schelet. **3.** organigramă.
schépsis *s. n.* (*fam.*) minte, pricepere, judecată; perspicacitate, agerime, acuitate.
schéting *s. n.* patine, rotile.
scheuná *vb.* **1.** a chelălăi. **2.** (*fig.*) (*fam.*) a se văita, a plânge.
scheunáre *s. f.* scheunătură.
scheunătúră *s. f.* chelălăitură, schiaun; scheunare.
schiáun *s. n.* (rar) scheunătură.
schílav, –ă *adj.* (*înv.; pop.*) schilod.
schilăví *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) schilodi.
schilód, –oádă *adj.* **1.** mutilat, ciuntit, deformat, anchilozat, schilav, estropiat. **2.** olog, (*fam.*) şontorog. **3.** (*med.*) infirm, invalid.
schilodeálă *s. f.* schilodire, mutilare.
schilodí *vb.* **1.** a (se) mutila, (*reg.*) a (se) schilăvi. **2.** a (se) ologi.
schilodíre *s. f.* schilodeală, mutilare, (*livr.*) estropiat.
schilodít, –ă *adj.* schilod, infirm, mutilat.

schímă *s. f.* **I. 1.** tagmă, cin. **2.** haină călugărească; rasă. **II.** grimasă, strâmbătură.
schimb *s. n.* **1.** înlocuire, schimbare. **2.** (*fiz.*) transfer. **3.** tură. **4.** (*min.*) şut. **5.** (la *pl.*) rufărie, primeneli.
schimbá *vb.* **1.** a înlocui. **2.** a conversa. **3.** a (se) modifica, a (se) metamorfoza, a (se) preschimba, a (se) transforma. **4.** a fluctua, a varia, (*fig.*) a oscila. **5.** (*înv.*) a se travesti. **6.** a se primeni.
schimbáre *s. f.* **1.** înlocuire, schimb. **2.** preschimbare. **3.** schimbat. **4.** *~a la Faţă (a lui Iisus Cristos)* = (*pop.*) Preobrajenie.
schimbát *s. n.* schimbare.
schimbătór, –oáre **I.** *adj.* **1.** instabil, mişcător, nestatornic, variabil. **2.** capricios, inconstant, nestabil, neconsecvent, (*livr.*) labil, (*fig.*) năzuros. **II.** *s. n.* (*tehn.*) **1.** cocârlă, (*reg.*) dreptar, mutătoare, tindeche, lăsătoare. **2.** posadă, (*reg.*) punte, cumpănă.
schímnic, –ă *s. m. f.* anahoret, ascet, eremit, pustnic, sihastru, monah.
schimnicí *vb.* a (se) sihăstri, a (se) pustnici.
schimnicíe *s. f.* (rar) pustnicie, sihăstrie, ascetism.
schimonoseálă *s. f.* schimonositură, deformare, pocire, schuţire.
schimonosí *vb.* **1.** a (se) deforma, a (se) desfigura, a (se) poci, a (se) sluţi. **2.** a se strâmba, a se maimuţări. **3.** a deforma, a denatura, a stâlci.
schimonosít, –ă *adj.* **1.** deformat, desfigurat, pocit, sluţit, urâţit. **2.** diform, hidos, hâd, (*pop.*) bocciu, (*fam.*) şui.
schimonositúră *s. f.* **1.** grimasă, strâmbătură, (*livr.*) rictus. **2.** monstru, pocitanie, pocitură, hidoşenie.
schindúf *s. m.* (*bot.*) **1.** cimbrişor. **2.** (*reg.*) molotru.
schingi *s. n.* (*înv.*) schingiuire, tortură, cazană.
schingiuí *vb.* a chinui, a canoni, a tortura; a maltrata.
schingiuíre *s. f.* chin, tortură, cazană.
schingiuít, –ă *adj.* **1.** chinuit, torturat. **2.** (*fig.*) deformat, schimonosit.
schinúţă *s. f.* (*bot.*) bănică.
schíptru *s. n.* (*înv.*) sceptru.
schismátic, –ă *adj.* eretic, (*pop.*) necredincios, păgân.
schísmă *s. f.* (rar) sciziune.
schit *s. n.* (rar) remeţie.
schiţá *vb.* **1.** a (se) contura, a (se) creiona. **2.** a trasa, a concepe.
schíţă *s. f.* **1.** schemă; crochiu. **2.** bruion, ciornă, concept. **3.** plan, schemă.
schizofrén, –ă *s. m. f., adj.* schizofrenic.
schizofrénic, –ă *s. m. f., adj.* schizofren.
schizofrenie *s. f.* demenţă precoce.
sciéntică *s. f.* scientologie.
scientologie *s. f.* scientică.
scindá *vb.* a (se) fracţiona, a (se) separa, a (se) subdiviza, a (se) divide.
scizioná *vb.* a (se) separa.
sciziúne *s. f.* disidenţă.
scizúră *s. f.* (*anat.*) crăpătură, şanţ.
sclav, –ă *s. m. f.* aservit, rob, serv, (*înv.*) şerb.
sclaváj *s. n.* (rar) sclavie, robie, aservire.
sclavíe *s. f.* **1.** sclavaj, robie, aservire. **2.** robie, (*fig.*) lanţuri. **3.** captivitate, robie, (*livr.*) servitute, (*înv.*) şerbie.
scleróm *s. n.* scleroză.
sclerós, –oásă *adj.* îngroşat, fibros, sclerozat.
sclerótică *s. f.* (*anat.*) (*pop.*) albul ochiului, albuş.
sclerozá *vb.* **1.** a se ramoli. **2.** (*fig.*) a se împietri.
sclerózǎ *s. f.* sclerom.
sclifoseálă *s. f.* (*fam.*) sclifosire, nazuri, moşturi, fasoane, capriciu, toane.
sclifosí *vb.* (*fam.*) **1.** a scânci, a se smiorcăi. **2.** a se fandosi, a se maimuţări, a se prosti, (*pop.*) a se izmeni.
sclifosíre *s. f.* (*fam.*) sclifoseală.
sclifosít, –ă *adj.* (*fam.*) fandosit, izmenit, pretenţios.

sclipéț *s. n.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** găinușe, cinci-degete, iarba-faptului. **2.** dumbeț.

sclipí *vb.* a scânteia, a străluci.

sclipíre *s. f.* lucire, scânteiere.

sclipít *s. n.* sclipire, licăr.

sclipitór, -oáre *adj.* lucitor, lucios, strălucitor, sclipicios.

sclivísi *vb.* **1.** a lustrui, a netezi, a șlefui. **2.** a se dichisi.

scoárță *s. f.* **1.** (*bot.*) coajă. **2.** (*anat.*) ~ *cerebrală* = cortex cerebral. **3.** (*geogr.*) litosferă. **4.** copertă, învelitoare. **5.** covor, (*pop.*) velință, (*reg.*) lăicer, țol. **6.** chilim. **7.** (*reg.*) *mamă* (sau *soră*) *de* ~ = mamă sau soră vitregă.

scoáte *vb.* **1.** a smulge, a extirpa, a extrage. **2.** adegaja. **3.** a înfățișa, a expune. **4.** a dezgropa. **5.** a desface, a desprinde. **6.** a extrage, a fabrica. **7.** a dobândi, a câștiga, a obține. **8.** a fotografia. **9.** a recupera. **10.** a tipări, a edita, a imprima, a publica. **11.** a emana, a produce. **12.** a rosti, a pronunța. **13.** a născoci, a scorni, a inventa. **14.** (*înv.*) a institui.

scobái *s. m.* (*iht.; reg.*) scobar.

scobár *s. m.* (*iht.; reg.*) morun, podeț, mațe-negre, scobai.

scobí *vb.* **1.** a găuri, a săpa; a scormoni, a scocîorî. **2.** (*spec.*) a grava, a cizela. **3.** (*spec.*) a ciopli, a sculpta. **4.** (*min.*) a hava. **5.** a (se) măcina, a (se) roade, a (se) săpa.

scobitúră *s. f.* **1.** gaură, cavitate; săpătură. **2.** văgăună.

scoborâre *s. f.* (*pop.*) coborâre.

scoboráș *s. n.* (*pop.*) coboráș.

scoborât[1] *s. n.* (*pop.*) coborât.

scoborât[2]**, -ă** *adj.* (*pop.*) coborât.

scoborî *vb.* (*pop.*) **1.** a coborî. **2.** a descinde. **3.** (*fig.*) a se înjosi, a se degrada.

scoc *s. n.* canal, jgheab, lăptoc, uluc.

scociorî *vb.* (*pop.; fam.*) **1.** a râcâi; a scormoni, a răscoli. **2.** a scotoci, a cotrobăi. **3.** a scruta, a cerceta. **4.** (*fig.*) a ațâța, a irita.

scofálă *s. f.* (*fam.*) pricopseală, folos, ispravă.

scofălcí *vb.* **1.** a se descărna. **2.** (*fig.*) a se strâmba, a se coșcovi, a se scoroji.

scofălcít, -ă *adj.* **1.** descărnat. **2.** coșcovit, scorojit, deformat.

scofălcitúră *s. f.* **1.** adâncitură, scobitură. **2.** văgăună; făgaș.

scóică *s. f.* (*zool.*) **1.** bivalvă, lamelibranhiat. **2** ~ *de baltă* (sau *de lac*) = anodontă. **3.** cochilie.

scolopéndră *s. f.* (*zool.*) **1.** cârcăiac, (*reg.*) carete, urechelniță. **2.** (*reg.*) mâța-popii.

scop *s. n.* țel, țintă, obiectiv.

scopí *vb.* a castra, a jugăni, a steriliza, (*livr.*) a emascula.

scorbúră *s. f.* gaură, văgăună; peșteră; (*p. gener.*) cavitate, scobitură.

scorburós, -oásă *adj.* găunos, scorboroșit.

scórer *s. m.* golgheter.

scórie *s. f.* **1.** (*tehn.*) țunder. **2.** zgură.

scormoní *vb.* **1.** a scotoci, a cotrobăi; a căuta. **2.** a scruta, a cerceta. **3.** a stârni. **4.** a scurma. **5.** (*fig.*) a ațâța, a zgândări.

scorní *vb.* **1.** a plăsmui, a inventa, a concepe, a crea. **2.** a urzi, a ticlui. **3.** a inventa, a minți. **4.** a se isca, a se ivi, a se porni, a se declanșa, a (se) dezlănțui. **5.** (*pop.*) a stârni, a urni.

scornít, -ă *adj.* urzit, ticluit.

scornitúră *s. f.* scorneală, minciună, zvon.

scoroámbă *s. f.* (*bot.; reg.*) porumbă[1], porumbea.

scorojí *vb.* **1.** a se deteriora, a se strica. **2.** a se coșcovi, a se coji, a se burdusi. **3.** a se coji, a se descuama, a se zbârci, a crăpa. **4.** a se scofâlci.

scorojít, -ă *adj.* **1.** strâmbat, crăpat, deformat. **2.** coșcovit, cojit, burdușit. **3.** crăpat, zbârcit. **4.** uscat, scofâlcit.

scórpie *s. f.* **1.** (*pop.*) scorpion. **2.** ~*-de-mare* = (*zool.*) porc-de-mare. **3.** femeie rea.

scorpión *s. m.* (*zool.*) scorpie.

scorțós, -oásă *adj.* **1.** țeapăn, tare, rigid, zgrunțuros, (*livr.*) rugos. **2.** (*fig.*) rigid, distant. **3.** îngroșat, bătătorit.

scorúș *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) merișor, sorb, lemn-câinesc.

scotch (pr. *scoci*) *s. n.* **1.** bandă adezivă. **2.** wisky scoțian.

scotoceálă *s. f.* scotocire, căutare.

scotocí *vb.* a cotrobăi, a căuta.

scotocíre *s. f.* scotoceală.

scovárdă *s. f.* minciună, minciunea, uscățea, (*reg.*) pancovă.

scrânciob *s. n.* leagăn, (*reg.*) huiț.

scrânteálă *s. f.* **1.** scrântitură, luxație. **2.** (*fig.*) nebunie, demență, țicneală.

scrânti *vb.* **1.** a luxa. **2.** (*fig.*) a înnebuni, a se țicni.

scrântíre *s. f.* scrânteală, scrântitură.

scrântít, -ă *adj.* **1.** luxat. **2.** (*fig.*) nebun, țicnit, dement.

scrântitúră *s. f.* luxație, entorsă.

scrâșnet *s. n.* scârțâit.

scrâșnire *s. f.* scrâșnet, scrâșnit.

scrâșnít *s. n.* scrâșnire.

scrib *s. m.* **1.** (*înv.*) diac, grămătic, logofăt, pisar, scriitor, uricar. **2.** copist, (*depr.*) conțopist.

scríe *vb.* **1.** a consemna, a înregistra, a înscrie, a însemna, a nota. **2.** a alcătui, a compune, a crea, a elabora, a întocmi, a redacta. **3.** a semna. **4.** a coresponda. **5.** (*înv.; pop.*) a însemna, a contura, a schița. **6.** a relata, a descrie, a povesti.

scríere *s. f.* **1.** (*înv.*) scrisoare. **2.** (*înv.*) ortografie. **3.** compunere, redactare, elaborare, scris. **4.** operă, carte, tipăritură, tom, volum, (*livr.*) op.

scriitór, -oáre **I.** *s. m. f.* **1.** autor. **2.** literat, (rar) condeier. **3.** (*înv.*) diac, grămătic, logofăt, pisar, scrib, uricar. **II.** *s. n.* (*înv.*) birou.

scriitóraș *s. m.* (rar) conțopist.

scriitoricésc, -éască *adj.* literar.

scriitúră *s. f.* **1.** (*fam.*) scriere. **2.** sistem grafic, scris.

scrijeleálă *s. f.* scrijelire, scrijelitură, crestătură.

scrijelí *vb.* a zgâria, a cresta, (rar) a scobi.

scrijelíre *s. f.* zgârietură, crestătură, scrijeleală.

scrijelít, -ă *adj.* zgâriat, crestat.

scrijelitúră *s. f.* crestătură, scrijeleală, zgârietură.

scrin *s. n.* comodă.

scripcár *s. m.* **1.** lăutar, violonist, viorist, (*pop.*) diblar, (*reg.*) ceteraș. **2.** (*entom.*) plopar, (*reg.*) cobzar, țigănaș.

scrípcă *s. f.* (*reg.*) vioară, violină, (*pop.*) diblă, lăută, (*reg.*) ceteră.

scrípete *s. m.* (*tehn.*) **1.** muflă, palan. **2.** căluș.

scriptológ *s. m.* (rar.; *depr.*) birocrat, conțopist.

scriptologíe *s. f.* (*depr.*) birocrație, birocratism.

scriptomán, -ă *s. m. f.* (*depr.*) birocrat.

scriptúră *s. f.* **1.** Biblie, Sfânta Scriptură. **2.** (*înv.*) însemnare, consemnare, text.

scris[1] *s. n.* **1.** condei, scriitură; scriptură, scrisoare, (*pop.*) slovă. **2.** (rar) caligrafie. **3.** scriere.

scris[2]**, -ă** **1.** *adj.* scriptic. **2.** *s. f. art* (*pop.*) ursită, soartă, fatalitate.

scrisoáre *s. f.* **1.** epistolă, (*fam.*) misivă, (*înv.; pop.*) carte, răvaș, (*reg.*) scris, (*înv.*) depeșă. **2.** (*pop.*) scris. **3.** (*înv.*) document, act. **4.** ~ *de trăsură* = fraht.

scroáfă *s. f.* **1.** (*zool.*) purcea, (*pop.*) poarcă. **2.** (*ornit.*) ~*-de-baltă* = (*reg.*) bâtlănaș.

scrob *s. n.* (*reg.*) jumări, omletă.

scrobeálă *s. f.* **1.** apret. **2.** ~ *albastră* = albăstreală.

scrobí *vb.* a apreta.

scrófulă *s. f.* (*med.*) **1.** (la *pl.*) scrofuloză. **2.** (*pop.*) gâlcă, (*reg.*) uimă.

scrofulóză *s. f.* (*med.*) scrofule.

scrot *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) punga boașelor.

scrum *s. n.* **1.** zgură. **2.** arsură.

scrumélniță *s. f.* (rar) scrumieră.

scrumiéră *s. f.* scrumelniță.

scrupulós, -oásă *adj.* **1.** corect, cinstit; conștiincios, meticulos. **2.** amănunțit, atent, meticulos. **3.** pedant, tipicar.

scrupulozitáte *s. f.* corectitudine, cinste; conștiinciozitate, meticulozitate.

scrută *vb.* **1.** a privi, a se uita. **2.** a iscodi, (*fig.*) a scormoni, a străpunge. **3.** a analiza, a cerceta, a examina, (*înv.*) a cerca.
scrutáre *s. f.* cercetare, analiză, examinare, observare.
scrutătór, -oáre *adj.* **1.** atent, cercetător, iscoditor, scormonitor, scotocitor. **2.** ager, clarvăzător, iscoditor, perspicace, subtil, (*livr.*) sagace, (*fig.*) ascuțit.
scrutín *s. n.* alegeri, vot.
scúfă *s. f.* scufie, bonetă, boneţică.
scufie *s. f.* **1.** boneţică, bonetă, scufiță. **2.** tichie, căciuliță.
scufundá *vb.* **1.** a (se) cufunda. **2.** a (se) îneca. **3.** a (se) înfunda. **4.** (*fig.*) a apune. **5.** a se prăbuși, a se surpa, (*reg.*) a se sodomi.
scuipá *vb.* a expectora.
scuipát *s. m.* expectoraţie, flegmă, spută, (*pop.*) stupit.
sculá *vb.* **1.** a (se) deștepta, a (se) trezi. **2.** a (se) însănătoși. **3.** a (se) ridica. **4.** (*pop.*) a (se) răscula.
sculaménт *s. n.* (*med.; pop.*) blenoragie, gonoree.
scúlă *s. f.* instrument, unealtă, ustensilă, (*reg.*) sârsam.
sculptá *vb.* **1.** a ciopli, a săpa, a tăia, (rar) a scobi. **2.** a modela.
sculptáre *s. f.* sculptat.
sculptát *s. n.* sculptare.
sculptúră *s. f.* ornament sculptat.
scump, -ă *adj.* **1.** costisitor, ridicat. **2.** valoros, preţios, rar. **3.** drag, iubit, (*fig.*) dulce. **4.** (*înv.; pop.*) zgârcit, calic, avar.
scumpénie *s. f.* (rar) scumpete.
scumpéte *s. f.* **1.** scumpenie. **2.** (*înv.; pop.*) zgârcenie, avariție, calicie.
scumpí *vb.* **1.** a mări, a creşte, a majora. **2.** a se calici, a se zgârci.
scumpíe *s. f.* (*bot.; reg.*) liliac.
scund, -ă *adj.* **1.** mărunt, mic, scurt. **2.** jos, mărunt, mic. **3.** mic, pitic.
scúrge *vb.* **1.** a se prelinge, (*pop.*) a pica. **2.** a se strecura. **3.** a seca. **4.** (*fig.*) a se succeda, a se perinda. **5.** (*fig.*) a se desfășura, a trece.
scurgére *s. f.* **1.** prelingere, scursură. **2.** strecurare. **3.** perindare, succedare. **4.** trecere. **5.** (*pop.*) blenoragie, gonoree; leucoree.
scurmá *vb.* (*pop.*) **1.** a râcâi, a scormoni. **2.** (*fig.*) a irita, a preocupa, a chinui, a răscoli.
scurmát, -ă *adj.* **1.** râcâit, scormonit. **2.** (*fig.*) iritat.
scursúră *s. f.* **1.** făgaș, vad. **2.** lepădătură.
scurt, -ă **I.** *adj.* **1.** mic, redus, restrâns. **2.** concentrat, concis, laconic, lapidar, succint, (*fig.*) telegrafic. **3.** (*fig.*) mărginit, redus. **II.** *adv.* brusc, deodată, fulgerător, repede, subit. **III.** *s. f.* (*pop.*) adenopatie axială.
scurtá *vb.* **1.** a micșora, a prescurta, a reduce. **2.** a concentra, a prescurta, a rezuma, (*fig.*) a comprima. **3.** a abrevia, a prescurta. **4.** a descreşte, a se mici, a scădea.
scurtătúră *s. f.* retevei, (*pop.*) zburătură, (*reg.*) resteu.
scurtéică *s. f.* cataveică.
scut *s. n.* **1.** pavăză, (*înv.*) aspidă, calcan. **2.** (rar) blazon, armoarii. **3.** (*fig.*) apărare, ocrotire, sprijin.
scutí *vb.* **1.** a absolvi, a cruța; a ierta. **2.** a dispensa. **3.** a slăbi.
scutúră *vb.* **1.** a (se) agita, a (se) clătina, (*reg.*) a (se) clătări. **2.** a (se) clătina, a (se) cutremura, a (se) zdruncina, a (se) zgudui. **3.** a (se) împrăștia. **4.** a zgâlțâi, a hâțâna, a zdruncina; a agita. **5.** a deretica. **6.** (*fig.*) (*fam.*) a critica.
scuturătúră *s. f.* **1.** clătinare, zgâlțâire, zdruncinare. **2.** dereticare, curățenie. **3.** friguri, frisoane, tremur, tremurătură.
scuzá *vb.* **1.** a (se) dezvinovăți, a (se) disculpa, a (se) justifica. **2.** a ierta. **3.** a justifica, a motiva.
scúză *s. f.* **1.** dezvinovățire, justificare, disculpare. **2.** iertare, (*pop.*) iertăciune, (*înv.*) pardon. **3.** motiv, pretext, (*înv.*) cale.
seámă *s. f.* **1.** număr, serie, sumă. **2.** grămadă, mulțime. **3.** însemnătate, valoare, importanță; vază, faimă. **4.** socoteală, calcul; cont. **5.** egal, pereche, seamăn. **6.** rost, rânduială. **7.** cantitate; câțiva.

seámăn *s. m.* egal, pereche, seamă.
seánță *s. f.* (*înv.*) ședință.
seară *s. f.* amurg, apus, asfințit, înserare, (*livr.*) crepuscul.
seárbăd, -ă *adj.* **1.** nesărat, fad, insipid, leșios. **2.** inexpresiv, neexpresiv, spălăcit, șters.
sébum *s. n.* (*reg.*) usuc.
sec, seácă *adj.* **1.** secat, uscat, (*reg.*) sterp. **2.** arid, uscat, (rar) secetos. **3.** uscat. **4.** (*pop.*) atrofiat, paralizat. **5.** (*fig.*) aspru, tăios, rece, caustic. **6.** (*fig.*) prost.
secá *vb.* **I. 1.** a (se) usca. **2.** a se pierde, a dispărea. **3.** a goli, a secătui. **4.** a epuiza, a slei, a stoarce, a istovi. **5.** a se veşteji, a se ofili. **6.** (*pop.*) a se atrofia, a paraliza. **II. 1.** (*fig.*) a chinui. **2.** (*înv.*) a ucide.
secáră *s. f.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) salbă, secărea. **2.** *~-cornută* = conul secarei.
secáre *s. f.* **1.** uscare. **2.** asanare, desecare.
secát, -ă *adj.* **1.** uscat, sec, (*reg.*) sterp. **2.** asanat, desecat. **3.** golit, secătuit.
secăreá *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) iarba-ovăzului, iarba-vântului.
secărícă *s. f.* (*bot.; reg.*) chimen.
secătuí *vb.* **1.** a goli, a seca. **2.** a istovi, a epuiza, a extenua, a vlăgui, (*fig.*) a suge. **3.** a sărăci.
secătuít, -ă *adj.* stors, epuizat, sleit, obosit, extenuat.
secătúră *s. f.* **1.** canalie, hahaleră, pramatie, puşlama. **2.** derbedeu, lepădătură, lichea, netrebnic, (*pop.*) cioflingar, (*reg.*) techergheu, (*fam.*) cutră.
secerár *s. m.* (*pop.*) august.
secerát *s. n.* seceriș, seceră.
séceră *s. f.* secerat, seceriș.
secerătoáre-treierătoáre *s. f.* combină.
seceriș *s. n.* secerat, seceră.
sécetă *s. f.* uscăciune.
secetós, -oásă *adj.* uscat, (*livr.*) areic.
sechélă *s. f.* (*fig.*) urmă, urmare.
sechestrá *vb.* (*jur.*) **1.** (*înv.*) a sechestrui. **2.** a confisca, a lua. **3.** (*înv.*) a popri.
sechestrát, -ă *adj.* (*jur.*) (*pop.*) zălogit, (*înv.*) secfestruit.
sechéstru *s. n.* (*jur.*) **1.** (*pop.*) zălog. **2.** poprire.
sécol *s. n.* **1.** veac. **2.** (*fig.*) veşnicie. **3.** *~ul de mijloc* = evul mediu.
secrét, -ă **I.** *adj.* **1.** confidențial, tainic. **2.** *agent ~* = agent de siguranță; detectiv. **II.** *s. n.* **1.** taină. **2.** enigmă, mister, (*fig.*) șaradă. **3.** discreție.
secréție *s. f.* **1.** *~ endocrină* = secreție endocrină. **2.** *~ exocrină* = excreție, secreție externă.
sectánt, -ă *s. m. f.* **1.** (*bis.*) pocăit. **2.** (*fig.*) exclusivist, intolerant.
sectár, -ă *adj.* exclusivist, intolerant.
sectarísm *s. n.* (*fig.*) exclusivism, intoleranță.
secționá *vb.* a tăia, a divide, a fracționa, a fragmenta.
seculár, -ă *adj.* **1.** străvechi. **2.** (*livr.*) laic, lumesc.
secularizá *vb.* a laiciza.
secundá *vb.* **1.** a sprijini, a ajuta, a însoți. **2.** (*muz.*) a acompania.
secundár, -ă *adj.* **1.** *era ~* = era mezozoică. **2.** liceal. **3.** anex.
secúndă *s. f.* clipă, moment.
secúre *s. f.* satâr.
securitáte *s. f.* **1.** siguranță. **2.** protecție, apărare, pază.
sedatív, -ă *adj., s. n.* calmant.
sedáție *s. f.* (*med.*) sedare.
sedentár, -ă *adj.* stabil, statornic.
sedílă *s. f.* săculeț, (*reg.*) sac, scurgătoare, zăgârnă.
sedimént *s. n.* (*geol.*) depozit, depunere.
sedimentáție *s. f.* sedimentare.
sediționós, -oásă *adj.* (*livr.*) răzvrătit, rebel; instigator.
sedițione *s. f.* (*livr.*) răzvrătire, revoltă, răscoală.
sédiu *s. n.* **1.** reședință. **2.** local. **3.** (*fig.*) focar, centru.
seducătór, -oáre **1.** *adj.* captivant, cuceritor, fermecător, încântător, șar-

mant. **2** *s. m. f., adj.* ademenitor, înșelător.
sedúce *vb.* **1.** a atrage, a captiva, a fascina, a fermeca, a încânta. **2.** a ademeni, a înșela, a amăgi, a corupe.
sedúcere *s. f.* seducție.
sedúcție *s. f.* **1.** captivare, cucerire, fascinație, seducere, vrăjire. **2.** corupere, corupție, pervertire, seducere.
sedús, -ă *adj.* **1.** captivat, fermecat, fascinat, încântat, vrăjit. **2.** ademenit, amăgit, înșelat, (*reg.*) rușinat.
sefárd, -ă *s. m. f.* sefardit.
sefardít, -ă *s. m. f.* sefard.
segmentá *vb.* a diviza, a fragmenta, a împărți.
segmentáre *s. f.* segmentație.
segmentáție *s. f.* segmentare.
segregá *vb.* a (se) separa, a (se) despărți.
segregáre *s. f.* **1.** segregație. **2.** segregație rasială.
segregáție *s. f.* **1.** segregare, separare. **2.** ~ *rasială* = discriminare rasială, segregare.
seif *s. n.* casă de bani.
seín, -ă *adj.* (*reg.*) cenușiu, fumuriu, gri, sur.
seísm *s. n.* **1.** cutremur de pământ. **2.** (*fig.*) zguduire (socială).
seísmică *s. f.* seismometrie.
seismográf *s. n.* seismometru.
seismométru *s. n.* seismograf.
seismoterapíe *s. f.* vibroterapie.
selacián *s. m.* (*iht.*) plagiostom.
seléct, -ă *adj.* ales, deosebit, distins, stilat, subtil, (*fam.*) șic.
selectá *vb.* **1.** a alege, a selecționa, a sorta, a tria. **2.** a recepționa.
selectáre *s. f.* selecție, selecționare.
selécție *s. f.* selecționare, selectare.
selecționá *vb.* a tria; a selecta.
selecționísm *s. n.* darwinism, evoluționism, transformism.
selenár, -ă *adj.* lunar.
selfindúcție *s. f.* autoinducție.
self-contról *subst.* autocontral.
self-made-man (pr. *self-méid-men*) *s. m.* autodidact.
semafór *s. n.* stop, autostop.
semántic, -ă **1.** *s. f.* semasiologie, semantism. **2.** *adj.* semasiologic.
semanticián, -ă *s. m. f.* (*lingv.*) semasiolog.
semanticísm *s. n.* semantică.
semantísm *s. n.* semantică.
semasiológ, -ă *s. m. f.* (*lingv.*) semantician.
semasiológic, -ă *adj.* semantic.
semasiologíe *s. f.* semantică.
semăluí *vb.* (*reg.*) a (se) asemăna, a (se) compara.
semănă[1] *vb.* **1.** a însămânța. **2.** a presăra, a împrăștia, a risipi. **3.** (*fig.*) a răspândi, a propaga, a difuza.
semănă[2] *vb.* **1.** a se asemui, a se asemăna. **2.** a arăta, a părea.
semănáre[1] *s. f.* semănat.
semănáre[2] *s. f.* (*înv.*) asemănare.
semănát *s. n.* semănare, însămânțare.
semănătór, -oáre *s. m. f., adj.* propovăduitor, popularizator.
semănătúră *s. f.* însămânțare.
semeț, -eáță *adj.* **1.** mândru, falnic, măreț, splendid, (*livr.*) magnific, (*fig.*) trufaș. **2.** maiestuos. **3.** îndrăzneț, curajos, avântat, brav, cutezător. **4.** arogant, impertinent, insolent, ireverențios, obraznic, sfidător.
semeți *vb.* a se făli, a se mândri, a se îngâmfa, a se infatua.
semețíe *s. f.* **1.** mândrie, fală, maies tate, grandoare, măreție. **2.** curaj, avânt, bravură, cutezanță, îndrăzneală, temeritate. **3.** aroganță, infatuare, înfumurare, orgoliu, trufie, vanitate, (*livr.*) fatuitate, morgă, (*pop.*) ifos, țâfnă.
semicarbonizáre *s. f.* semicocsificare.
semicocsificáre *s. f.* semicarbonizare.
semiconsoánă *s. f.* semiconsonantă.
semiconsonántă *s. f.* semiconsoană.
semidoctísm *s. n.* cultură superficială.
semiîntunéric *s. n.* semiobscuritate, penumbră.
semilichíd, -ă *adj.* vâscos.
semilúnă *s. f.* (*fig.*) Imperiul Otoman; turcii; mahomedanismul.

seminariál, -ă *adj.* seminaristic.
seminarístic, -ă *adj.* seminarial.
seminténie *s. f.* (*înv.*) seminție, neam.
seminție *s. f.* **1.** neam, trib, naționalitate, popor, (*pop.*) norod. **2.** familie, descendență.
semiobscúr, -ă *adj.* insuficient luminat; (*înv.*) semiluminos.
semiobscuritáte *s. f.* penumbră, semiîntuneric.
semioclusívă *adj. consoană* ~ (și *s. f.*) = consoană africată.
semiologíe *s. f.* **1.** (*med.*) simptomatologie. **2.** semiotică.
semiopác, -ă *adj.* semitransparent.
semiótică *s. f.* **1.** semiologie. **2.** (*med.*) semiologie, simptomatologie.
semiprodús *s. n.* semifabricat.
semireliéf *s. n.* basorelief.
semischíf *s. n.* (sport) gig.
semít, -ă *adj.* evreiesc; semitic.
semític, -ă *adj.* semit.
semitransparént, -ă *adj.* translucid.
semivocálă *s. f.* semiconsoană.
semn *s. n.* **1.** indicator, jalon, reper. **2.** probă, dovadă. **3.** marcă. **4.** (*înv.*) semnal. **5.** notă specifică, semnalment. **6.** cicatrice, urmă, pată. **7.** ~ *grafic* = caracter. **8.** *~ele citării* = ghilimele. **9.** ~ *monetar* = monedă. **10.** simbol, emblemă. **11.** ~ *zodiacal* = zodiac, zodie. **12.** amintire. **13.** manifestare, simptom. **14.** piază, prevestire, (*livr.*) augur. **15.** notă, caracteristică, trăsătură, (*fig.*) amprentă, marcă, sigiliu, pecete.
semná *vb.* a iscăli, a subscrie.
semnál *s. n.* **1.** indicator. **2.** semn.
semnalá *vb.* a indica, a arăta, a menționa, a preciza, a specifica, a releva, a avertiza.
semnalmént *s. n.* (*înv.; pop.*) semn, (*înv.*) signalment.
semnáre *s. f.* semnat.
semnát *s. n.* semnare.
semnătúră *s. f.* iscălitură.
semnificá *vb.* a însemna, a simboliza.
semnificatív, -ă *adj.* **1.** revelator. **2.** caracteristic, simptomatic. **4.** evocativ, evocator, expresiv, nuanțat, pitoresc, pregnant, sugestiv, viu, (*fig.*) colorat. **4.** important.
semnificáție *s. f.* **1.** înțeles, sens, accepție, conținut, noimă, simț, tâlc. **2.** importanță, însemnătate, sens, valoare, (*fig.*) preț.
sempitérn, -ă *adj.* (rar) veșnic, etern, nemuritor, perpetuu, nepieritor.
semuí *vb.* a asemăna, a asemui, a confunda.
sénă *s. f.* (*farm.*) siminichie.
senectúte *s. f.* (*livr.*) bătrânețe.
senescénță *s. f.* îmbătrânire.
senil, -ă *adj.* ramolit, (*livr.*) decrepit, (*fam.; fig.*) hodorogit, rablagit, zaharisit, (*impr.*) sclerozat.
senilitáte *s. f.* ramolire, ramolisment, (*livr.*) decrepitudine, (*impr.*) sclerozare.
senilizá *vb.* (*livr.*) a se ramoli, (*fam.*) a se rablagi, (*impr.*) a se scleroza.
senilizáre *s. f.* ramolire.
senín, -ă **I.** *adj.* **1.** albastru, clar, curat, limpede, străveziu, (*livr.*) limpid, (*reg.*) tistaș. **2.** luminos, limpede. **3.** frumos, însorit. **4.** netulburat, luminos, liniștit, fericit. **II.** *s. n.* seninătate, limpezime, claritate.
seninătáte *s. f.* **1.** limpezime, claritate, senin. **2.** calm, liniște.
seniór *s. m.* nobil.
sens *s. n.* **1.** semnificație, accepție, înțeles. **2.** logică, rost, rațiune, noimă. **3.** rost, scop, menire. **4.** direcție, orientare.
sensíbil, -ă *adj.* **1.** simțitor, emotiv, impresionabil. **2.** perceptibil, pipăibil. **3.** susceptibil. **4.** apreciabil, categoric, evident. **5.** fin.
sensibilitáte *s. f.* **1.** simțire. **2.** intensitate afectivă; emotivitate, afectivitate. **3.** receptivitate artistică. **4.** susceptibilitate.
sensibilizá *vb.* **1.** a emoționa, a impresiona. **2.** (rar) a (se) concretiza, a (se) materializa.
sentențiós, -oásă *adj.* emfatic, pretios; grav.
sentiménT *s. n.* **1.** simțământ, simțire. **2.** (*livr.*) afect. **3.** pasiune, simțire,

(*livr.*) patos. **4.** conştiinţă. **5.** certitudine, convingere, credinţă, siguranţă, impresie; senzaţie.

sentimentál, –ă *adj.* **1.** afectiv. **2.** amoros, galant. **3.** liric. **4.** languros, (*fig.*) dulceag, siropos.

sentínţă *s. f.* **1.** (*jur.*) decizie, hotărâre, verdict, (*înv.*) lege. **2.** (*fig.*) stigmatizare, oprobriu, blam. **3.** maximă, aforism, dicton, cugetare, (*livr.*) adagiu, (*pop.*) zicere, (*înv.*) pildă, (*ir.*) panseu. **4.** deviză.

senzáţie *s. f.* **1.** impresie, părere, sentiment. **2.** vâlvă, (*fam.*) furori.

senzaţionál, –ă *adj.* extraordinar, neaşteptat, remarcabil.

senzitív, –ă *adj.* **1.** senzorial. **2.** sensibil, simţitor.

senzoriál, –ă *adj.* senzitiv.

senzuál, –ă *adj.* **1.** erotic. **2.** trupesc. **3.** impudic, lasciv, obscen, (*livr.*) lubric.

senzualísm *s. n.* erotism, senzualitate.

senzualitáte *s. f.* erotism, senzualism, (rar) sexualism.

separá *vb.* **1.** a (se) despărţi, a (se) desface, a (se) izola, a (se) detaşa. **2.** a se despărţi, a divorţa.

separáre *s. f.* despărţire, izolare; diferenţiere.

separatísm *s. n.* izolare.

separáţie *s. f.* **1.** desprindere, detaşare, izolare, separare. **2.** despărţire, separare, divorţ, (*pop.*) despărţenie. **3.** segregare.

sepión *s. m.* os de sepie.

septémbrie *s. m.* (*pop.*) răpciune, vinicer.

septentrión *s. n.* (*livr.*) nord, miazănoapte.

septentrionál, –ă *adj.* boreal, nordic, arctic.

séptic, –ă *adj.* (*med.*) microbian.

septicemíe *s. f.* **1.** (*med.*) piemie. **2.** (*med. vet.*) ~ *hemoragică* = holeră, pasteureloză.

sepulcrál, –ă *adj.* funerar, mormântal; funebru.

sepúlcru *s. n.* (*livr.*) mormânt.

sepultúră *s. f.* mormânt.

sequóia *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) arborele-mamut.

seráfic, –ă *adj.* **1.** îngeresc, (*livr.*) angelic. **2.** (*fig.*) pur, candid, neprihănit, nevinovat, cast, inocent, virgin.

serái *s. n.* **1.** harem. **2.** palat. **3.** (*reg.*) şură, şopron. **4.** (*reg.*) cămară, hambar.

serál, –ă *adj.* (*livr.*) vesperal.

serbá *vb.* **1.** a aniversa, a celebra, a sărbători, a prăznui. **2.** a comemora, a sărbători.

serbáre *s. f.* **1.** aniversare, celebrare, sărbătorire, prăznuire. **2.** comemorare, sărbătorire. **3.** festivitate, petrecere.

sercláj *s. n.* (*med.*) încercuire.

serenísim, –ă *adj.* prealuminat, mărit, slăvit, preaslăvit, preamărit.

sergént *s. m.* gardian, (*pop.*) gardist, vardist, (*arg.*) scatiu, sticlete.

seriá *vb.* a clasa, a tria.

série *s. f.* **1.** număr, seamă, mulţime, sumă. **2.** rând. **3.** înşirare, succesiune, şir. **4.** promoţie.

seriós, –oásă **I.** *adj.* **1.** astâmpărat, aşezat, chibzuit, cuminte, domolit, echilibrat, potolit, reţinut, rezervat. **2.** sever, ridig, grav, sobru. **3.** pozitiv, real, adevărat. **4.** temeinic, adânc, conştiinţicios. **5.** grav, primejdios, periculos. **6.** important. **II.** **1.** *adv.* adevărat, cert, sigur, drept. **2.** temeinic. **III.** *s. n.* (*înv.*) seriozitate. **IV.** *interj.* zău!, parol!

seriozitáte *s. f.* **1.** gravitate, importanţă, însemnătate. **2.** profunzime, intensitate, temeinicie, autenticitate. **3.** gravitate, pericol, periculozitate.

serpentínă *s. f.* drum cotit, cotitură, curbă, (*pop.*) cârmeală.

serv, –ă *s. m. f.* **1.** iobag, şerb. **2.** (*înv.*) sclav, rob. **3.** (*livr.*) servitor, slujbaş.

serváj *s. n.* iobăgie, şerbie.

servántă *s. f.* (*livr.*) servitoare, slujnică.

serví *vb.* **1.** a sluji, a funcţiona, a lucra. **2.** a susţine, a sprijini. **3.** a se folosi de... **4.** (*fig.*) a da, a transmite. **5.** a cinsti, a ospăta, a trata, (*pop.*) a

omeni. **6.** a deservi. **7.** a plăti, a furniza.

serviábil, –ă *adj.* binevoitor, amabil, îndatoritor, (*livr.*) complezent, (*pop.*) săritor.

servíciu *s. n.* **1.** funcţie, post, slujbă. **2.** ~ *militar* = armată, stagiu, militărie. **3.** ~ *divin* (sau *religios*) = slujbă religioasă. **4.** domeniu, resort, sector. **5.** *scară de* ~ = scară secundară.

serviétă *s. f.* geantă, mapă.

servíl, –ă *adj.* (*livr.*) **1.** slugarnic, linguşitor, supus, umil, (*înv.*) slugos. **2.** literal.

servilísm *s. n.* (*livr.*) slugărnicie, servilitate, (*înv.*) slugăreală.

servíre *s. f.* servit[1].

servít[1] *s. n.* servire.

servít[2], **–ă** *adj.* slujit, ajutat.

servitór, –oáre *s. m. f.* **1.** slugă, om de serviciu, (*livr.*) serv, (rar) slujitor. **2.** rândaş, slugă.

servitúdine *s. f.* (rar) servitute.

servitúte *s. f.* **1.** servitudine, robie. **2.** obligaţie, constrângere.

sérvus *interj.* (*reg.*) salutare.

sesám *s. n.* (*bot.*) susan.

sésie *s. f.* delniţă, jirebie.

sesizá *vb.* **1.** a înţelege, a observa, a descoperi, a percepe, a remarca, a reţine, a vedea, a zări. **2.** a constata, a remarca, a vedea. **3.** a arăta, a dezvălui, a revela. **4.** a înştiinţa, a anunţa.

sesizánt, –ă *adj.* impresionant, frapant, izbitor, şocant, uimitor.

sesizáre *s. f.* înţelegere, percepere, pricepere; înconştiinţare, aviz.

set *s. n.* (*tehn.*) garnitură, serie, (rar) sortiment.

séte *s. f.* **1.** însetare. **2.** (*fig.*) poftă; dorinţă.

setós, –oásă *adj.* **1.** însetat, (rar) nebăut. **2.** (*fig.*) avid, lacom.

seu *s. n.* (*fig.*) avere, avut, avuţie, bogăţie, bunăstare.

sévă *s. f.* **1.** suc, (*pop.*) mâzgă, must, (*reg.*) mursă. **2.** (*fig.*) putere, vlagă, vigoare, vitalitate, energie, forţă.

sevér, –ă *adj.* **1.** exigent, pretenţios, riguros. **2.** aspru, drastic, (*fig.*) dur. **3.** aspru, grav; solemn. **4.** sobru, auster, rigid.

sex *s. n.* **1.** (*anat.*) organ genital. **2.** ~*ul tare* (sau *viril*) = bărbaţii. **3.** ~*ul slab* (sau *frumos*) = femeile.

sexapíl *s. n.* atracţie, farmec, (*pop.*) nuri.

sextuór *s. n.* sextet.

sexuál, –ă *adj.* erotic, fizic, intim, trupesc.

sexualísm *s. n.* (rar) erotism, senzualitate, senzualism.

sezón *s. n.* **1.** anotimp. **2.** timp, vreme.

sezonál, –ă *adj.* sezonier.

sezoniér, –ă *adj.* (rar) sezonal.

sfádă *s. f.* (*pop.*) **1.** ceartă, gâlceavă. **2.** conflict, neînţelegere, divergenţă.

sfádnic, –ă *adj.* (*reg.*) certăreţ, arţăgos, gâlcevitor, scandalagiu.

sfalerít *s. n.* (*min.*) blendă.

sfanţ *s. m.* **1.** pitac, sorocovăţ.. **2.** ban, para.

sfat *s. n.* **1.** povaţă, îndemn, îndrumare. **2.** consfătuire, consiliu. **3.** (*pop.*) conversaţie, taifas. **4.** (rar) zvon, veste, vorbă.

sfădí *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) certa; a (se) dojeni, a (se) mustra. **2.** a se hărţui, a se tachina.

sfărâmá *s. f.* **1.** a (se) sparge, a (se) desface; a (se) fărâmiţa, a (se) zdrobi. **2.** (*fig.*) a (se) destrăma, a (se) spulbera, a (se) împrăştia. **3.** a omorî, a distruge, a nimici. **4.** (*fig.*) a se zbate, a se chinui.

sfărâmáre *s. f.* sfărâmat[1].

sfărâmát[1] *s. n.* sfărâmare.

sfărâmát[2], **–ă** *adj.* **1.** zdrobit, fărâmiţat. **2.** (*fig.*) destrămat, spulberat. **3.** (*fig.*) nimicit, zdrobit, învins.

sfărâmă *s. f.* (rar) sfărâmătură.

sfărâmătór *s. n.* (*tehn.*) berbec.

sfărâmătúră *s. f.* **1.** zdrobitură, (*pop.*) zdrumicătură. **2.** bucăţică, fărâmătură.

sfătós, –oásă *adj.* povăţuitor; vorbăreţ.

sfătuí *vb.* **1.** a povăţui, a îndruma, a

îndemna. **2.** a se consulta, a se consfătui.

sfătuitór, –oáre *s. m. f.* povățuitor.

sfânt, –ă **I.** *adj.* **1.** ceresc, divin, dumnezeiesc, (*livr.*) celest, (*pop.*) sânt. **2.** bisericesc, religios. **3.** divin, sacramental, sacru. **4.** solemn, sacru. **5.** intangibil, sacru, (*livr.*) sacrosanct. **6.** desăvârșit, perfect. **II.** *s. m. sg. art.* **1.** (*pop.*) Dumnezeu, Atotputernicul, Creatorul, Ziditorul. **2.** *~ul Părinte* = papa, suveranul pontif. **3.** *s. m. pl.* mucenici. **III.** *s. f.* **1.** *~a Fecioară* = Fecioara Maria, Maica Domnului, Madona, Precista. **2.** *~ Treime* = trinitate. **3.** *~a Sfintelor* = sanctuar. **4.** *~a slujbă* = liturghia. **5.** *~a Scriptură* = Biblie.

sfântuléț *s. m.* (*pop.*) sfințișor.

sfârâi *vb.* (*reg.*) a pârâi.

sfârâiálă *s. f.* sfârâit.

sfârâit *s. n.* sfârâială.

sfârâitoáre *s. f.* bâzâitoare, zbârnâitoare.

sfârâitúră *s. f.* sfârâit.

sfârc *s. n.* **1.** (*anat.*) gurgui, mamelon. **2.** (*anat.*) zgârci. **3.** pleasnă, șfichi, (*reg.*) plesnitoare.

sfârlă *s. f.* (*reg.*) **1.** bobârnac. **2.** bot, rât.

sfârleázǎ *s. f.* **1.** titirez, prisnel. **2.** prisnar, prisnel.

sfârșeálă *s. f.* **1.** epuizare, extenuare, istovire, secătuire. **2.** leșin.

sfârși *vb.* **1.** a încheia, a înceta. **2.** a înfăptui, a realiza. **3.** a se termina. **4.** a epuiza. **5.** a se prăpădi, a muri, a deceda. **6.** a omorî. **7.** a epuiza, a istovi, a vlăgui. **8.** a leșina.

sfârșíre *s. f.* sfârșit[1].

sfârșít[1] *s. n.* **1.** fine. **2.** moarte.

sfârșít[2], **–ă** *adj.* **1.** terminat, gata, încheiat, isprăvit. **2.** epuizat, extenuat, istovit, secătuit, sleit, stors. **3.** leșinat.

sfârticá *vb.* **1.** a ciopârți, a sfâșia, a căsăpi. **2.** a sfâșia, (*reg.*) a murseca.

sfârticát, –ă *adj.* rupt, sfâșiat.

sfâșiá *vb.* **1.** a ciopârți, a sfârteca, (*pop.*) a căsăpi, (*reg.*) a măcelări. **2.** (*fig.*) a chinui, a îndurera. **3.** a defăima, a bârfi.

sfâșiére *s. f.* **1.** sfâșietură. **2.** spărtură, gaură, sfâșietură.

sfâșietór, –oáre *adj.* (*fig.*) **1.** dureros, jalnic, tânguitor. **2.** copleșitor, covârșitor.

sfâșietúră *s. f.* ruptură, gaură; sfâșiere, spărtură.

sféclă *s. f.* nap, (*reg.*) pangea.

sféră *s. f.* **1.** glob. **2.** boltă cerească. **3.** mediu, societate, (*fig.*) atmosferă, climat, anturaj. **4.** domeniu, sector, compartiment. **5.** (*log.*) denotație, extensiune.

sféric, –ă *adj.* **1.** globular. **2.** rotund.

sfert *s. n.* **1.** pătrime, (*pop.*) pătrar; (*reg.*) fărtai. **2.** litră.

sfeștánie *s. f.* (*bis.*) sfințire, târnosire, (*înv.*) sfințenie.

sfétnic *s. m.* (*înv.*) sfătuitor, consilier, povățuitor.

sfiálă *s. f.* jenă, sfiiciune, stânjeneală, teamă; timiditate.

sfic *s. n.* (*reg.*) șfichiuială.

sfidá *vb.* **1.** a desfide, a brava. **2.** a brava, a înfrunta.

sfiélnic, –ă *adj.* sfios.

sfíi *vb.* a se jena, a se rușina, a se intimida.

sfiiciúne *s. f.* sfială.

sfíire *s. f.* sfială.

sfinți *vb.* **1.** a sanctifica, a canoniza, a sacraliza. **2.** a consacra, a târnosi. **3.** (*pop.*) a hirotonisi. **4.** a cinsti, a respecta, a venera, a slăvi.

sfințișór *s. m.* **1.** sfântuleț, (*pop.*) sântuleț. **2.** mucenici, sfânt, (*reg.*) bradoș.

sfiós, –oásă *adj.* timid, rușinos, rezervat, sfielnic, sfiicios.

sfoárǎ *s. f.* **1.** (*reg.*) spagat, șpargă, (*înv.*) ață. **2.** (*tehn.*) coardă, strună. **3.** (sport) spagat.

sfoiág *s. n.* (*reg.*) mucegai.

sfoiegí *vb.* (*reg.*) a mucezi.

sfoiegít, –ă *adj.* (*reg.*) muced, mucegăit, umed; (*p. ext.*) îngălbenit, sfrijit, slab.

sfor *s. n.* (*reg.*) firul apei.

sforăí *vb.* **1.** a horcăi, a sfornăi. **2.** a forăi, a fornăi, (*reg.*) a necheza.

sforăitór, –oáre *adj.* (*fig.*) declamator, emfatic.

sforăitúră *s. f.* sforăială.

sforărie *s. f.* (*fam.*) uneltire, intrigă, aranjament.

sforțá *vb.* **1.** a se opinti, a se forța. **2.** a se sili, a se strădui, a se trudi, a se zbate, a se căzni.

sforțáre *s. f.* opintire, efort, strădanie.

sfragístică *s. f.* sigilografie.

sfrâncióc *s. m.* (*ornit.*) **1.** *~ mare* = berbecel, lupul-vrăbiilor. **2.** *~ roșu* = (*reg.*) codălbiță.

sfrédel *s. n.* (*tehn.*) burghiu.

sfredelí *vb.* **1.** a găuri, a perfora, a străpunge. **2.** (*fig.*) a pătrunde, a străbate; a scormoni.

sfredelít *s. n.* găurire, perforare.

sfredelitór, –oáre *adj.* (*fig.*) atent, cercetător, pătrunzător, iscoditor, scormonitor, scrutător.

sfredelúș *s. m.* **1.** (*tehn.*) burghiaș, (*reg.*) sfredelăș. **2.** (*ornit.*) pitulice. **3.** (*entom.*) *~ul lemnului* = larva răchitarului.

sfrijí *vb.* a slăbi, a se usca, a se pipernici, a se jigări.

sfrijít, –ă *adj.* slab, jigărit, pipernicit, nedezvoltat.

sfruntá *vb.* (rar) a înfrunta, a sfida, a brava, a provoca.

sfruntáre *s. f.* **1.** provocare, sfidare. **2.** nerușinare, obrăznicie, impertinență, insolență, trufie, tupeu.

sfruntát, –ă *adj.* (rar) nerușinat, obraznic, arogant, insolent, irevercențios, sfidător, trufaș.

shipping (pr. *șíping*) *s. n.* transport pe apă.

shocking (pr. *șóching*) *adj.* șocant.

shop (pr. *șop*) *s. n.* magazin mic.

show-bussiness (pr. *șou-bíznis*) *s. n.* industria spectacolului.

sibilánt, –ă *adj. consoană ~ă* = consoană șuierătoare sau siflantă.

sibílic, –ă *adj.* profetic, enigmatic, vag, neclar, sibilin, ascuns, ocult, secret.

sibilín, –ă *adj.* (rar) sibilic.

sibilínic, –ă *adj.* (rar) sibilic.

sic *adv.* așa.

sicaméná *s. f.* (*bot.*) (*înv.*) sicomor.

sicár *s. m.* (rar) asasin, ucigaș (plătit).

sícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) marchedon, garofiță-de-mare, limba-boului.

sicitáte *s. f.* (*livr.*) uscăciune, secetă.

sicofánt *s. m.* (*livr.*) denunțător, delator, calomniator; clevetitor.

sicomór *s. m.* (*bot.*) sicamenă.

sicríu *s. n.* **1.** coșciug, raclă, (*reg.*) tron. **2.** (*reg.*) ladă, cutie; scrin, dulap.

sidéf *s. n.* nacru.

siderá *vb.* a stupefia.

siderál, –ă *adj.* **1.** astral. **2.** ceresc.

siderít *s. n.* siderază.

sideróză *s. f.* carbonat de fier, siderit.

siderurgíe *s. f.* metalurgia fierului.

siéstă *s. f.* tabiet.

sífilis *s. n.* (*med.*) lues, (*pop.*) pierit, (*reg.*) sfrențe, șui.

sifilític, –ă *adj.* (*med.*) luetic.

siflánt, –ă *adj.* **1.** șuierător, strident, zgomotos. **2.** *consoană ~ă* sau *sunet ~* (și *s. f.*) = consoană sibilantă.

sifón *s. n.* (*pop.*) apă gazoasă, (*reg.*) sodă.

sigilá *vb.* a pecetlui.

sigiláre *s. f.* pecetluire, sigilat.

sigilát[1] *s. n.* sigilare, pecetluire.

sigilát[2], **–ă** *adj.* pecetluit.

sigíliu *s. n.* **1.** pecete, ștampilă. **2.** (*fig.*) semn distinctiv, marcă.

sigilografíe *s. f.* sfragistică.

signalmént *s. n.* (rar) semnalment.

signatár, –ă *s. m. f.* (*înv.*) semnatar.

sígur, –ă **I.** *adj.* **1.** neîndoielnic, garantat, categoric, cert. **2.** convins, încredințat. **3.** cert, (*livr.*) infailibil. **4.** precis. **5.** hotărât, ferm, neșovăielnic. **6.** eficace. **II.** *adv.* da; negreșit.

siguránță *s. f.* **1.** securitate. **2.** certitudine. **3.** fermitate, precizie, pricepere, îndemânare. **4.** precizie. **5.** (în trecut) poliția secretă.

sihástru, –ă *s. m. f.* ascet, pustnic,

anahoret, eremit, schimnic, (*înv.*) monah, schitnic.

sihăstrí *vb.* a (se) pustnici, a (se) schimnici, (*fig.*) a (se) izola.

sihăstríe *s. f.* **1.** pustnicie, ascezã, schimnicie. **2.** (*fig.*) pustietate, singurătate, izolare.

síhlă *s. f.* hăţiş, (*reg.*) târşar.

silabisí *vb.* a bucheri.

sílă *s. f.* **1.** aversiune, dezgust, greaţă, oroare, repulsie, scârbă, (*livr.*) repugnanţă, (*pop.; fam.*) lehamite, (*fig.*) saţ. **2.** constrângere, forţă, violenţă, (*fig.*) presiune.

silén *s. m.* satir bătrân.

silenţiós, -oásă *adj.* (*livr.*) tăcut, liniştit.

silénţiu *s. n.* linişte, tăcere.

sílex *s. n.* cremene.

silí *vb.* **1.** a constrânge, a forţa, a obliga. **2.** a determina, a convinge, a îndupleca. **3.** a se grăbi. **4.** a se strădui, a încerca, a se sforţa.

silíce *s. f.* bioxid de siliciu.

silicóză *s. f.* pneumoconioză.

silínţă *s. f.* sârguinţă, străduinţă, străduinţe, râvnă, zel, osteneală, trudă.

silíşte *s. f.* **1.** vatra satului. **2.** (*pop.*) loc necultivat. **3.** (*reg.*) păşune, izlaz, imaş.

silít, -ă *adj.* **1.** forţat, constrâns, nevoit, obligat. **2.** zorit, grăbit.

silitór, -oáre *adj.* sârguincios, harnic, activ, muncitor, zelos.

silítră *s. f.* **1.** (*pop.*) azotat de potasiu. **2.** (*înv.*) praf de puşcă.

sílnic, -ă *adj.* **1.** forţat, impus, silit. **2.** brutal, forţat, violent. **3.** abuziv, arbitrar, excesiv, despotic, samavolnic. **4.** apăsător, penibil. **5.** forţat, afectat, artificial, nenatural, prefăcut, teatral.

silnicíe *s. f.* **1.** constrângere, oprimare, violenţă, abuz, samavolnicie; silă. **2.** (*înv.*) putere, forţă.

siluétă *s. f.* **1.** formă. **2.** linie, talie; corp proporţionat.

siluí *vb.* **1.** a constrânge, a obliga, a sili; a violenta. **2.** (*spec.*) a batjocori, a necinsti, a viola, (*înv.*) a ruşina, a sili, a spurca, (*fig.*) a păngări. **3.** (*fig.*) a denatura, a falsifica.

siluíre *s. f.* **1.** constrângere, silnicie. **2.** (*spec.*) violare. **3.** (*fig.*) denaturare, falsificare.

siluít, -ă *adj.* forţat, silit, violat.

sílvă *s. f.* (rar) pădure.

silvéstru, -ă *adj.* (*livr.*) păduros; sălbatic, împădurit.

sílvic, -ă *adj.* forestier.

silvostépă *s. f.* antestepă.

síma *s. f.* (*geol.*) pirosferă.

simandicós, -oásă *adj.* **1.** (*fam.; peior.*) distins, respectabil, ilustru, important, mare. **2.** (*înv.*) considerabil, mare, important.

simból *s. n.* **1.** însemn, semn. **2.** emblemă, (*înv.; fig.*) pecete. **3.** figură, imagine. **4.** reprezentare. **5.** *~ul credinţei* = crezul.

simbólic, -ă **1.** *adj.* alegoric. **2.** *s. f.* simbolistică.

simbolístică *s. f.* (*livr.*) simbolică.

simbolizá *vb.* a semnifica.

simbríe *s. f.* **1.** (*pop.*) salariu, leafă. **2.** (*reg.*) slujbă. **3.** (*înv.*) arendă; chirie; plată.

simétric, -ă *adj.* armonios, concordant, echilibrat, proporţionat.

simetríe *s. f.* **1.** armonie, concordanţă, echilibru, proporţie, proporţionalitate. **2.** (*mat.*) corespondenţă.

simfónic, -ă *adj.* (*fig.*) armonios, melodios, plăcut, muzical.

simigerie *s. f.* (*înv.*) covrigărie.

similár, -ă *adj.* asemănător, analog, asemenea, corespondent.

similaritáte *s. f.* asemănare.

similitúdine *s. f.* **1.** potrivire, asemănare, identitate, concordanţă, corespondenţă, similaritate. **2.** (*mat.*) asemănare.

siminichíe *s. f.* (*farm.*) senă.

siminóc *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** mărgică. **2.** parpian.

simpatétic, -ă *adj.* sugestiv.

simpátic, -ă *adj.* **1.** plăcut, agreabil, nostim. **2.** *cerneală ~ă* = cerneală incoloră.

simpatíe *s. f.* **1.** afecţiune. **2.** aprobare; ataşament; devotament.

simpatizá *vb.* a agrea, a-i plăcea.

simpatriót *s. m.* (*înv.*) compatriot, conaţional.

simplicitáte *s. f.* **1.** simplitate. **2.** naivitate.

simplificá *vb.* (*mat.*) a reduce.

simplitáte *s. f.* **1.** simplicitate. **2.** credulitate, naivitate. **3.** naturaleţe.

símplu, -ă *adj.* **1.** curat, nearnestecat, pur. **2.** modest, neornat, neîncărcat, sobru. **3.** neevoluat, primitiv, rudimentar. **4.** sincer, cinstit. **5.** necioplit, bădăran. **6.** ignorant, incult, neinstruit, prost, (*livr.*) agramat.

simptóm *s. n.* semn, manifestare.

simptomátic, -ă *adj.* semnificativ.

simptomatologíe *s. f.* semiologie.

simţ *s. n.* **1.** simţire. **2.** (la *pl.*) instinct, erotism, senzualitate.

simţământ *s. n.* sentiment.

simţí *vb.* **1.** a percepe. **2.** a adulmeca. **3.** a încerca, a trăi. **4.** a anticipa, a intui, a presimţi.

simţíre *s. f.* **1.** sensibilitate. **2.** afect, sentiment. **3.** pasiune, sentiment. **4.** (*înv.*) *~ de sine* = bun-simţ, bună-cuviinţă.

simţít, -ă *adj.* emoţionant.

simţitór, -oáre *adj.* **1.** sensibil, impresionabil, emotiv. **2.** apreciabil, considerabil, important, însemnat.

simulá *vb.* **1.** a se preface, (*înv.*) a se făţărnici. **2.** (rar) a mima.

simuláre *s. f.* prefăcătorie, falsificare, simulaţie.

simulaţíe *s. f.* simulare.

simultán, -ă *adj.* concomitent, paralel, sincronic, sincron.

simultaneitáte *s. f.* sincronism, coincidenţă, paralelism.

sinagógă *s. f.* templu, (rar) havră.

sinaxár *s. n.* (*bis.*) minologhion.

síncer, -ă *adj.* **1.** franc, leal, loial; cinstit, neprefăcut, deschis. **2.** corect.

sinceritáte *s. f.* cinste, (*livr.*) francheţe, loialitate, lealitate.

sincipút *s. n.* vârful capului; creştet.

sincópă *s. f.* (rar) întrerupere, pauză.

sincrociclotrón *s. n.* (*fiz.*) fazotron.

sincrón, -ă *adj.* sincronic.

sincronic, -ă *adj.* **1.** simultan, concomitent, sincron. **2.** static.

sincronísm *s. n.* simultaneitate.

sindicalísm *s. n.* **1.** anarhosindicalism. **2.** mişcare sindicală.

sindrofíe *s. f.* **1.** (*fam.*) petrecere. **2.** (*reg.*) prietenie, tovărăşie.

sineálă *s. f.* (*pop.*) albăstreală.

sinédriu *s. n.* (*înv.*) sfat, consiliu bisericesc.

sinét *s. n.* (*înv.*) **1.** act, document; zapis, hrisov. **2.** adeverinţă, chitanţă, poliţă.

sinéţ *s. m.* (*iht.; reg.*) plătică.

singulár, -ă *adj.* **1.** individual. **2.** deosebit, aparte, neobişnuit, special, (*livr.*) insolit. **3.** bizar, ciudat, curios, excentric, extravagant, fantezist, original, straniu, paradoxal, (*livr.*) abracadabrant.

singularitáte *s. f.* (rar) ciudăţenie, bizarerie, curiozitate, poznă, năzdrăvănie.

singularizá *vb.* **1.** a (se) individualiza, a (se) izola. **2.** a se deosebi, a se distinge.

síngur, -ă **I.** *adj.* **1.** singuratic, solitar, izolat, retras, (*fig.*) sihastru. **2.** pustiu, stingher. **3.** (*bot.*) solitar, unic. **4.** izolat, răzleţ. **II.** *adv.* doar, exclusiv, numai. **III.** *pron.* însumi.

singurátic, -ă *adj.* **1.** izolat, retras, singur, (rar) însingurat, (*fig.*) sihastru. **2.** solitar; (*p. ext.*) liniştit.

singurătáte *s. f.* **1.** izolare, (*livr.*) solitudine, (*fig.*) schimnicie, sihăstrie. **2.** pustietate; (*p. ext.*) izolare

sinílí *vb.* (*reg.*) a albăstri.

sinilíu, -íe *adj.* (*pop.*) albăstrui.

sinistrát, -ă *adj.* calamitat.

sinístru, -ă **I.** *adj.* **1.** funebru, jalnic, lugubru, macabru, sumbru. **2.** fatal, funest, nefast. **3.** groaznic, înspăimântător, înfiorător; oribil. **II.** *s. n.* calamitate, catastrofă, dezastru, flagel, nenorocire, potop, urgie, (*pop.*) prăpădenie, (*fig.*) plagă.

sinód *s. n.* (*bis.*) conciliu, sobor.

sinodál, –ă *adj.* sinodic, sinodicesc.
sinódic, –ă *adj.* sinodal, sinodicesc.
sinodicésc, –eáscă *adj.* (*înv.*) sinodal.
sinoním, –ă *adj.* (*lingv.*) identic.
sinonímic, –ă 1. *adj.* (*lingv.*) identic, sinonim. 2. *s. f.* sinonimie.
sinonimíe *s. f.* asemănare, identitate, corespondență, similitudine.
sintáctică poétică *s. f.* = sintaxă poetică.
sintágmă *s. f.* locuțiune, expresie.
sintáxă poétică *s. f.* sintactică poetică.
sintétic, –ă *adj.* concis, rezumativ, succint, sumar.
sintetizá *vb.* a recapitula, a rezuma; a generaliza.
sintetízáre *s. f.* generalizare.
sintézá *s. f.* rezumat.
sinucíde *vb.* 1. a se omorî. 2. (*fig.*) a se distruge.
sinucídere *s. f.* (*livr.*) suicid.
sinuós, –oásă *adj.* 1. șerpuit, cotit, întortocheat. 2. (*fig.*) schimbător, șovăielnic, nestatornic.
sinuozitáte *s. f.* curbă, cotitură, șerpuitură.
sípet *s. n.* cufăr, ladă.
sipícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) 1. bărburel. 2. rueni, năsturaș-de-bube.
síre *s. m.* maiestate.
sireáp, –ă *adj.* iute, năvalnic, sălbatic, aprig, nestăpânit.
siréncă *s. f.* (*fig.*) femeie seducătoare.
siróp *s. n.* (*reg.*) mursă.
siropós, –oásă *adj.* (*fig.*) fad.
sisífic, –ă *adj.* perseverent.
sisinél *s. m.* (*bot.*) (la *pl.*) 1. *~i de munte* = (*reg.*) oiță. 2. dediței.
sistá *vb.* a întrerupe, a suspenda, a opri.
sistáre *s. f.* întrerupere, suspendare, încetare, oprire.
sistém *s. n.* 1. ansamblu. 2. structură. 3. (*anat.*) aparat. 4. model, tip, tipar, marcă. 5. formație, orânduire. 6. metodă; normă, obicei. 7 *~ audio* = combină muzicală. 8. mod, gen, modalitate, regim, stil.
sistemátic, –ă *adj.* 1. coerent, (*fig.*) închegat. 2. metodic, organizat. 3. periodic, regulat.
sistematizá *vb.* 1. a organiza, a ordona, a orândui, a repartiza, a potrivi. 2. a moderniza, a perfecționa.
sistematizáre *s. f.* 1. aranjare, clasare, clasificare, ordonare 2. organizare, structurare. 3. modernizare, perfecționare.
sit *s. n.* peisaj (pitoresc); vedere.
sitár[1] *s. m.* (*ornit.*) 1. becață, (*reg.*) soloancă, pasărea-ciobanului. 2. *~–de–mare* = (*reg.*) fluierar, fluierici. 3. *~–negru* = țigănuș.
sitár[2] *s. m.* ciurar.
sítă *s. f.* 1. (*reg.*) scuturătoare. 2. ciur. 3. grătar, grilă. 4. *~ fotografică* = raster. 5. (*pop.*) strecurătoare. 6. (*bot.*) *~a zânelor* = (*reg.*) ciulin, scai, scaiete.
situá *vb.* 1. a se clasifica, a se plasa. 2. a (se) amplasa, a (se) așeza, a (se) fixa. 3. a se afla, a se găsi. 4. a (se) plasa, a (se) pune. 5. a indica, a desemna.
situát, –ă *adj.* avut, bogat, înstărit, (*reg.*) găzdac.
situáție *s. f.* 1. caz, circumstanță, conjunctură, împrejurare, postură, poziție, ipostază. 2. dispoziție, stare. 3. avere, avut, avuție, bogăție, (*reg.*) iosag, (*fig.*) cheag. 4. raport; inventar, referat, dare de seamă.
slab, –ă *adj.* 1. slăbănog, slăbit, tras, uscățiv, (*fig.*) supt. 2. macru. 3. debil, firav, fragil, slăbuț. 4. diluat, subțiat, îndoit. 5. mediocru, nevaloros. 6. neroditor.
slad *s. n.* (*reg.*) malț.
slai *s. n.* (*pop.*) oplean.
slánă *s. f.* (*reg.*) slănină.
slang (pr. *sleng*) *s. n.* argou englezesc.
slav, –ă 1. *s. m. f.* slavon, (*înv.*) șcheau. 2. *adj.* slavon, slavonesc.
slávă *s. f.* 1. (la *sg.*) glorie, faimă, renume. 2. laudă, preamărire, proslăvire. 3. înaltul cerului, văzduh, cer, zări, (*livr.*; *fig.*) eter, tărie. 4. grație..., datorită..., mulțumită.
slavísm *s. n.* (rar) panslavism.
slavístică *s. f.* filologie slavă.

slavón, –ă 1. *s. m. f.* slav, (*înv.*) șcheau. 2. *adj.* slav, slavonesc. 3. *adj.* chirilic.
slavonésc, –eáscă *adj.* slavon.
slăbănóg, –oágă I. *adj.* 1. slab, uscățiv, slăbănogit, (*pop.*) pierit, (*fig.*) supt. 2. debil, delicat, firav, fragil, plăpând. 3. (*înv.*; *reg.*) olog, schilod, infirm. II. *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) brie, calapăr, iadeș, iarbă–roșie.
slăbănogí *vb.* a slăbi, a (se) debilita, a (se) șubrezi.
slăbănogít, –ă *adj.* slăbit, istovit.
slăbí *vb.* 1. a se jigări, a se sfrîji. 2. a (se) debilita, a (se) slăbănogi, a (se) șubrezi. 3. a se diminua, a se domoli, a se atenua. 4. (*pop.*) a slobozi.
slăbiciúne *s. f.* 1. debilitate, slăbănogeală, șubrezenie. 2. (*fig.*; la *pl.*) defect, lipsă, scădere, cusur. 3. (*fig.*) afecțiune; (*p. ext.*) pasiune. 4. (*livr.*) fleșete.
slăbíre *s. f.* slăbit[1].
slăbít[1] *s. n.* slăbire.
slăbít[2], **–ă** *adj.* 1. slab, slăbănog, tras, uscățiv, (*pop.*) pierit. 2. istovit. 3. debilitat.
slăví *vb.* 1. a cinsti, a elogia, a glorifica, a omagia, a preamări, a lăuda. 2. a venera, a adora.
slăvíre *s. f.* preamărire, laudă, mărire, preaslăvire; adorare, venerare.
slăvít, –ă *adj.* 1. glorificat, lăudat, preamărit. 2. preamărit, preaslăvit, (rar) august. 3. renumit, vestit; celebru, ilustru.
sleeping–car (pr. *sliping–car*) *s. n.* patvagon.
sleí *vb.* 1. a se închega, a se solidifica. 2. (*pop.*) a îngheța. 3. (*fig.*) a secătui; a istovi, a epuiza, a extenua, a vlăgui.
sleíre *s. f.* 1. coagulare, solidificare. 2. (*fig.*) istovire, extenuare, epuizare.
sleít, –ă *adj.* 1. închegat. 2. (*pop.*) înghețat. 3. frecat, făcăluit. 4. (*fig.*) sfârșit, epuizat, extenuat, istovit, stors.
slin *s. n.* (*reg.*) jeg, murdărie, necurățenie.
slinós, –oásă *adj.* (*reg.*) jegos, soios, murdar, nespălat, pătat, răpănos.
slóbod, –ă *adj.* (*pop.*) 1. liber. 2. independent, neatârnat. 3. autonom. 4. indecent, licențios. 5. larg.
slobozénie *s. f.* (*pop.*) 1. libertate. 2. permisiune, îngăduință, voie.
slobozí *vb.* (*pop.*) 1. a elibera. 2. a se slăbi, a se desface. 3. a concedia. 4. a răspândi, a emana, a degaja.
slobozitór *s. n.* (*tehn.*) întinzător, (*reg.*) încordător, zăvor.
slogán *s. n.* lozincă.
sloi *s. n.* țurțur, (*reg.*) sloiete.
slóvă *s. f.* (*pop.*) 1. literă, (*fam.*) buche. 2. scriere, alfabet. 3. învățătură, cunoștințe. 4. scriitură, scris, scriere.
slugárnic, –ă *adj.* servil, supus, umil, plecat, (*livr.*) obsecvios.
slúgă *s. f.* 1. servitor, om de serviciu, (rar) slujitor. 2. argat, (*reg.*) biriș.
slugărí *vb.* 1. a sluji, a slugărnici. 2. (*fig.*) a se înjosi, a se umili.
slugăríe *s. f.* 1. slugărit. 2. (*fig.*) servilism, slugărnicie, ploconeală.
slugăríme *s. f.* servitorime, slujitorime, argățime.
slugărnicíe *s. f.* servilism, ploconeală.
slugói *s. m.* (*fig.*; *depr.*) lacheu.
slújbă *s. f.* 1. serviciu, funcție, post. 2. (rar) misiune, sarcină, însărcinare. 3. (*bis.*) ceremonie, oficiu, serviciu.
slují *vb.* 1. a funcționa, a lucra, a servi. 2. (*bis.*) a oficia, a servi. 3. a se servi, a se folosi. 4. (*bis.*) a oficia, a celebra, a săvârși.
slujitór, –oáre *s. m. f.* 1. servitor, slugă, om de serviciu. 2. (*înv.*) poteraș, jandarm.
slujitoríme *s. f.* servitorime.
slújnică *s. f.* (rar) slugă, servitoare.
slut, –ă *adj.* 1. diform, hidos, urât, pocit, respingător, (*pop.*) bocciu, (*reg.*) balcâz, (*fam.*) șui. 2. desfigurat, schimonosit, strâmb.
sluțénie *s. f.* 1. schilodeală, infirmitate, diformitate; (*p. ext.*) hidoșenie, sluție. 2. pocitanie, sluțitură, monstru.
sluți *vb.* 1. a (se) deforma, a (se) desfigura, a (se) poci, a (se) urâți. 2. a mutila, a ciopârți. 3. a se strâmba, a se schimonosi.

sluțitură *s. f.* pocitanie, hidoșenie, pocitură, sluțenie, urâciune.
smalț *s. n.* email, glazură.
smălțá *vb.* a împestrița, a pestrița, (*reg.*) a popistri, (*fig.*) a smălțui.
smălțuí *vb.* **1.** a emaila, a glazura. **2.** (*fig.*) a smălța.
smălțuíre *s. f.* emailare, glazurare.
smălțuít, –ă *adj.* emailat, glazurat.
smălțuitór, –oáre *s. m. f.* emailor.
smântână *s. f.* **1.** (*pop.*) spumă. **2.** (*reg.*) caimac.
smântânícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) drăgaică, sânziană.
smâre *s. n.* băltoacă, mlaștină, mocirlă, (*pop.*) rovină, (*înv.*) paludă.
smârcós, –oásă *adj.* mlăștinos, mocirlos, (*pop.*) rovinos, (*reg.*) băhnos.
smârd, –ă *adj.* (*reg.*) murdar, jegos, soios; scârbos.
smerénie *s. f.* evlavie, cucernicie, cuviință, pioșenie, pietate, religiozitate, (*livr.*) devoțiune.
smeri *vb.* **1.** a se umili, a se spăși. **2.** a se pleca, a se supune.
smerít, –ă *adj.* **1.** umil, supus, respectuos, modest. **2.** cucernic, evlavios, pios, credincios, religios, devot, (*înv.*) binc-credincios.
smiceá *s. f.* mlădiță, rămurică, nuia, vlăstar, (*pop.*) odraslă, (*reg.*) loază.
sminteálă *s. f.* **1.** scrânteală, nebunie, demență, țicneală, (*fig.*) rătăcire. **2.** greșeală.
smintí *vb.* a înnebuni, a se aliena, (*reg.*) a se zărghi, (*fam.*) a căpia, (*fig.*) a se scrânti, a se țăcăni.
smintíre *s. f.* sminteală, nebunie, demență, boală mintală, (*fig.*) țăcăneală.
smintít, –ă *adj.* **1.** nebun, dement, descreierat, țicnit, (*livr.*) sonat, (*fam.*) candriu. **2.** nechibzuit, nebunesc.
smiorcăí *vb.* a plânge, a scânci.
smiorcăiálă *s. f.* smiorcăit[1].
smiorcăít[1] *s. n.* smiorcăială.
smiorcăít[2]**, –ă** *adj.* plângăreț, plângăcios, scâncit.
smirdár *s. m.* (*bot.*) **1.** rododendron, bujor-de-munte. **2.** merișor.
smírnă *s. f.* benzoe.
smoálă *s. f.* (*reg.*) zeft, catran.
smoc *s. n.* **1.** (rar) smârc. **2.** șuviță.
smochiní *vb.* a se zbârci, a se încreți, a se rida.
smochinít, –ă *adj.* încrețit, zbârcit, ridat, cutat.
smolí *vb.* a cătrăni.
smolíre *s. f.* cătrănire, cătrăneală.
smolít, –ă *adj.* **1.** cătrănit. **2.** negricios, oacheș, brunet, tuciuriu.
smotoceálă *s. f.* (*pop.*) păruială, chelfăneală.
smotocí *vb.* (*pop.*) a părui, a chelfăni, a scărmăna.
smuceálă *s. f.* smucitură.
smucí *vb.* **1.** a zgâlțâi. **2.** a se zbate.
smucíre *s. f.* smucit[1].
smucít[1] *s. n.* smiceală, smucire, smucitură.
smucít[2]**, –ă** *adj.* (*fam.*) trăsnit, țicnit, nebun.
smucitúră *s. f.* smuceală, smucit[1].
smúlge *vb.* **1.** a trage. **2.** a scoate. **3.** a (se) smuci. **4.** (*reg.*) a jumuli. **5.** a (se) despărți, a (se) dezlipi.
smúlgere *s. f.* smuls[1].
smuls[1] *s. n.* smulgere, smucire.
smuls[2]**, –ă** *adj.* **1.** desprins, deplasat. **2.** jumulit.
snack-bar (pr. *snéc-bar*) *s. n.* bufet expres.
snoávă *s. f.* glumă, (*reg.*) polojenie.
snop *s. m.* **1.** (*reg.*) mătrăcală. **2.** fascicul, mănunchi.
snopeálă *s. f.* chelfăneală.
snopí *vb.* **1.** a stâlci, (*fam.*) a burdusi, a cotonogi, (*fig.*) a bumbăci. **2.** (rar) a se istovi.
soáre *s. m.* (*pop.*) **1.** *~-răsare* = răsărit, est, orient. **2.** *~-apune* = apus[1], vest, occident. **3.** *~a-soarelui* = floarea-soarelui. **4.** (*fig.*) fericire, bucurie, bunăstare.
soareá *s. f.* (*înv.*) serată.
soártă *s. f.* **1.** destin, fatalitate, noroc, scrisă, ursită, (*înv.*) predestinație. **2.** situație, stare. **3.** evoluție, deznodământ, sfârșit. **4.** (*reg.*) placentă.
soáță *s. f.* **1.** (rar) soție, nevastă. **2.** (*înv.*) tovarășă; colaboratoare; prietenă. **3.** (*înv.*) pereche.

sóbă *s. f.* (*reg.*) cameră.
soból *s. m.* (*zool.*) **1.** cârtiță, (*reg.*) orbeț. **2.** (*înv.*) samur.
sobór *s. n.* **1.** (*înv.*) adunare, întrunire, reuniune, consfătuire; sfat. **2.** (*bis.*) sinod, conciliu.
sobórnic, –ă *adj.* (*înv.*) ecumenic, sinodal, sinodic.
sobornicésc, –eáscă *adj.* ecumenic, sinodal.
sobrietáte *s. f.* **1.** simplitate, modestie, simplicitate. **2.** austeritate, gravitate, rigorism, severitate. **3.** cumpătare, moderație.
sóbru, –ă *adj.* **1.** simplu. **2.** auster, grav, sever. **3.** cumpătat, moderat, chibzuit, echilibrat, rezervat, serios, temperat.
soc *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** holer, hoz, iboz. **2.** *~ mic* = boz, bozie.
socáci *s. m.* (*înv.; reg.*) bucătar.
sociábil, –ă *adj.* **1.** comunicativ, expansiv, apropiat, prietenos, volubil, (*fig.*) deschis. **2.** atașabil.
sociabilitáte *s. f.* comunicativitate, expansivitate.
societár, –ă *s. m. f.* acționar, asociat.
societáte *s. f.* **1.** colectivitate, comunitate, obște. **2.** orânduire socială, lume. **3.** anturaj, companie, tovărășie. **4.** asociație, (*înv.*) reuniune. **5.** *~ sportivă* = club.
sociodrámă *s. f.* psihodramă.
sóclu *s. n.* **1.** piedestal, postament. **2.** bază, postament, suport.
socoteálă *s. f.* **1.** (*mat.*) calcul. **2.** cont, situație. **3.** (*mat.*) calcul, operație. **4.** notă de plată. **5.** bilanț. **6.** proiect, plan, idee. **7.** rost, rațiune; măsură. **8.** (*fam.*) lucru, treabă, problemă.
socotí *vb.* **1.** a calcula, (*pop.*) a număra. **2.** (*fig.*) a se răfui. **3.** a plănui, a intenționa. **4.** a (se) gândi, a chibzui, a judeca. **5.** a-și închipui, a-și imagina, a presupune, a bănui, a crede. **6.** a aprecia, a prețui. **7.** a se considera, a se crede. **8.** (rar) a atribui, a imputa.
socotínță *s. f.* (*înv.; pop.*) **1.** punct de vedere, opinie, părere. **2.** idee, gând. **3.** considerație, stimă, prețuire. **4.** chibzuială, chibzuință, cumpăt, măsură. **5.** minte, rațiune. **6.** voință, hotărâre.
socotít[1] *s. n.* calcul, socoteală.
socotít[2]**, –ă** *adj.* chibzuit, cumpătat, echilibrat, măsurat, moderat.
socotitór, –oáre *s. m. f.* calculator; (ieșit din uz) contabil.
socrí *vb.* (*fam.*) a cicăli, a sâcâi.
sócru *s. m.* **1.** *~-mare* = tatăl mirelui. **2.** *~-mic* = tatăl miresei.
sodalít *s. n.* (*min.*) feldspatoid.
sódă *s. f.* **1.** carbonat de sodiu. **2.** *~ caustică* = hidroxid de sodiu, (*reg.*) natron. **3.** (*reg.*) sifon. **4.** (*bot.*) sărăcică.
sódiu *s. n.* (*chim.*) natriu.
sodóm *s. n.* (*pop.*) **1.** mulțime, puzderie, sumedenie. **2.** prăpăd, nenorocire, pustiire; (*p. ext.*) potop, sinistru, urgie.
sodomí *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) nimici, a (se) prăpădi, a (se) distruge, a (se) prăbuși. **2.** a se sinucide.
sodómic, –ă *adj.* desfrânat.
sodomíe *s. f.* (*înv.*) onanie, pederastie, lesbianism.
sodomíst, –ă *adj.* (rar) sodomit.
sodomít, –ă *adj.* sodomist.
sofá *s. f.* divan îngust; canapea, (*înv.*) otomană.
sofism *s. n.* argument eronat.
sofístic, –ă *adj.* fals, eronat.
sofisticát, –ă *adj.* **1.** complex. **2.** (*peior.*) alambicat. **3.** artificial; prețios.
sofóră *s. f.* (rar) salcâm-japonez.
soft *s. n.* (*inform.; fam.*) software.
soi[1] *s. n.* (rar) slin.
soí[2] *vb.* (rar) a se murdări.
soi[3] *s. n.* **1.** clasă, categorie, gen, grup, sort, tip, varietate, fel. **2.** rasă, specie. **3.** categorie, clasă, (*înv.*) rudă. **4.** categorie, gen, teapă, (*fig.*) calibru. **5.** fel, gen, mod. **6.** (*înv.*) neam, semințe, spiță, viță, obârșie.
sóia *s. f.* (*bot.*) fasole-japoneză.

soiós, –oásă *adj.* mânjit, murdar, jegos, nespălat, pătat, răpănos, slinos, (*livr.*) maculat, (*reg.*) piscoș.
soitár *s. m.* (*înv.*) măscărici, bufon, paiață.
sol[1] *s. m.* **1.** delegat, emisar, împuternicit, reprezentant, trimis, (*înv.*) solitor. **2.** crainic, mesager, trimis, vestitor, pristav, strigător. **3.** (*reg.*) vătaf, vornicel. **4.** (*fig.*) reprezentant, exponent.
sol[2] *s. n.* (*chim.*) soluție coloidală.
sol[3] *s. n.* **1.** pământ, teren. **2.** ~ *natal* = loc natal.
solán *s. m.* (*bot.*) zârnă.
solanacée *s. f.* (la *pl.*) (rar) solanee.
solanée *s. f.* (*bot.*; rar) solanacee.
solár, –ă *adj.* **1.** planetar, (*înv.*) soresc. **2.** (rar) astral, sideral. **3.** (*fig.*) surâzător.
solarigráf *s. n.* solarimetru.
sólă *s. f.* tarla, parcelă, (*reg.*) tablă.
solăríță *s. f.* (*reg.*) solniță.
sold *s. n.* (*înv.*) marda.
soldá *vb.* a se încheia, a se termina.
soldát *s. m.* militar, ostaș, oștean, (*reg.*) cătană.
sóldă *s. f.* (*mil.*) leafă.
soldățésc, –eáscă *adj.* ostășesc; (*p. gener.*) militar, cazon.
soldățéste *adv.* ostășește, militărește, (*reg.*) cătănește.
soldățíme *s. f.* ostășime, (*reg.*) cătănime.
solémn, –ă *adj.* **1.** festiv, sărbătoresc, (*înv.*) solemnel. **2.** important, grav, serios. **3.** desăvârșit, intens, profund. **4.** sfânt, sacru. **5.** măreț, grandios, maiestuos. **6.** sacramental. **7.** ceremonios, protocolar, reverențios. **8** (*jur.*) formal.
solemnitáte *s. f.* **1.** festivitate, sărbătoare. **2.** ceremonial, ceremonie. **3.** importanță, însemnătate. **4.** măreție, seriozitate, gravitate, sobrietate. **5.** ceremonie, cinste, fast, paradă, pompă.
solicitá *vb.* **1.** a cere. **2.** a apela, a cere, a recurge, a ruga. **3.** a provoca, a trezi; a atrage; a suscita.
solicitánt, –ă *s. m. f.* solicitator.
solicitáre *s. f.* cerere stăruitoare.
solicitatór, –oáre *s. m. f.* solicitant.
solicitúdine *s. f.* **1.** amabilitate, atenție, bunăvoință. **2.** prevenire.
solíd, –ă **I.** *adj.* **1.** dur, tare, rigid, rezistent. **2.** rezistent, trainic, durabil, (rar) dăinuitor. **3.** consistent, dens, tare, vârtos. **4.** puternic, robust, viguros, voinic, zdravăn, (*reg.*) pogan, (*fig.*) verde. **5.** (*fig.*) temeinic, serios; (*p. ext.*) sigur, statornic. **6.** dârz. **II.** *s. n.* corp solid.
solidár, –ă *adj.* **1.** legat, unit. **2.** înfrățit.
solidaritáte *s. f.* **1.** coeziune, legătură, unitate. **2.** frăție, fraternitate, înfrățire, unitate.
solidarizá *vb.* a se alia, a se înfrăți, a pactiza.
solidificá *vb.* **1.** a (se) întări, a (se) învârtoșa. **2.** a se coagula, a se închega, a se slei. **3.** a îngheța.
soliditáte *s. f.* **1.** tărie, duritate, rezistență. **2.** durabilitate, rezistență, tărie, trăinicie. **3.** (*fig.*) temeinicie, seriozitate.
solíe *s. f.* **1.** misiune, însărcinare, sarcină. **2.** (*fig.*) menire. **3.** veste, mesaj. **4.** delegație, ambasadă.
solilóc *s. n.* (*livr.*) monolog.
sóliman *s. n.* (*înv.*) onix.
solipéd, –ă *adj., s. n.* (*zool.*) monodactil.
solitár, –ă *adj.* **1.** izolat, singuratic, retras, singur, (*fig.*) sihastru. **2.** pustiu, neumblat. **3.** izolat, răzleț, singur.
solitór *s. m.* (*înv.*) sol, delegat, emisar.
solitúdine *s. f.* (*livr.*) singurătate, izolare.
sólniță *s. f.* **1.** (*pop.*) sărărită, (*reg.*) ocniță. **2.** (*reg.*) piuliță.
sólo *s. m. invar.* solist.
solomonár *s. m.* (*pop.*) **1.** astronom. **2.** vrăjitor.
solomoní *vb.* (*pop.*) a vrăji, a fermeca, a descânta.
solomonie *s. f.* (*pop.*) **1.** vrăjitorie, farmec, magie, vrajă, descântec. **2.** vicleșug, șiretlic.

solúbil, –ă *adj.* **1.** dizolvabil. **2.** (*fig.*) soluționabil, rezolvabil.
solúție *s. f.* **1.** (*chim.*) ~ *coloidală* = sol. **2.** (*tehn.*) metodă, procedeu, sistem. **3.** (*mat.*) dezlegare, răspuns, rezultat. **4.** clarificare, explicare, soluționare, (*fig.*) cheie, răspuns. **5.** remediu, (*fig.*) leac.
soluționá *vb.* a dezlega, a rezolva, a explica, a lămuri.
soluționáre *s. f.* dezlegare, rezolvare.
soluționát, –ă *adj.* rezolvat.
solvábil, –ă *adj.* solvent[2].
solvabilitáte *s. f.* solvență.
solvént[1] *s. m.* dizolvant.
solvént[2], **–ă** *adj.* solvabil.
solvénță *s. f.* (*fin.*) solvabilitate, bonitate.
solví *vb.* a (se) dizolva, a topi.
solvíre *s. f.* dizolvare, topire.
solvít, –ă *adj.* dizolvat.
solz *s. m.* (*fig.*) (*pop.*) murdărie, jeg.
somá *vb.* **1.** a invita. **2.** (*livr.*) a face, a constrânge, a forța, a obliga, a sili. **3.** (*jur.*) a avertiza.
somáre *s. f.* avertizare, avizare, înștiințare.
somáție *s. f.* invitație, invitare, somare.
somitáte *s. f.* autoritate, forță, putere.
somn[1] *s. m.* (*iht.*) (rar) salmon.
somn[2] *s. n.* **1.** dormit, odihnă, repaus. **2.** (*fig.*) toropeală, amorțire.
somnambúl, –ă *s. m. f.* noctambul, (*pop.*) lunatic.
somnambulísm *s. n.* noctambulism.
somnie *s. f.* (rar) somnolență.
somnifér, –ă *adj., s. n.* soporific, hipnotic, narcotic.
somnișór **1.** *s. n.* somnuleț. **2.** *s. m.* (*bot.*) mac de grădină.
somnolá *vb.* a dormita, a picoti, a moțăi.
somnolént, –ă *adj.* toropit, moleșit.
somnolénță *s. f.* ațipire, dormitare, moțăială, picoteală, moleșeală, toropeală, somnie, (*înv.*) somnoroșie.
somnorós, –oásă *adj.* **1.** adormit. **2.** *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) capialan-negru.
somptuós, –oásă *adj.* (*livr.*) **1.** fastuos, măreț, luxos, bogat, grandios, splendid, strălucit, strălucitor, (*livr.*) magnific, (*fig.*) sclipitor. **2.** elegant, luxos.
somptuozitáte *s. f.* (*livr.*) fast, eleganță, lux, splendoare, măreție, pompă, strălucire.
son *s. n.* (rar) sunet, ton.
soná *vb.* (*fam.*) a se țicni.
sonát, –ă *adj., s. m. f.* trăsnit, zăpăcit, țicnit, dement, nebun.
sondá *vb.* **1.** a fora. **2.** a explora. **3.** a cerceta, a examina, a încerca. **4.** (*fig.*) a iscodi, a ispiti, a tatona.
sondáj *s. n.* **1.** explorare, sondare. **2.** foraj, forare, sondare, prospecțiune. **3.** (*fig.*) cercetare, investigație, studiu.
sondáre *s. f.* sondaj, investigație, studiu, cercetare.
sóndă *s. f.* puț.
song *s. n.* cântec, melodie.
sonór, –ă *adj.* **1.** sonic. **2.** vorbit, vorbitor. **3.** (*fon.*) fonic. **4.** armonios, melodic, muzical, (*fig.*) dulce, mlădios, simfonic. **5.** (*fig.*) important, renumit.
sonoritáte *s. f.* **1.** (*fon.*) fonie. **2.** muzicalitate, armonie. **3.** rezonanță, răsunet.
soporifér, –ă *adj., s. n.* (*livr.*) somnifer, soporific, narcotic, hipnotic.
soporífic, –ă *adj., s. n.* hipnotic, narcotic, somnifer, (*livr.*) soporifer, (rar) adormitor.
sóră *s. f.* **1.** (*bot.*) ~*a-soarelui* = floarea-soarelui. **2.** (*bot.*) *sor-cu-frate* = (*reg.*) carpenă, grâu-negru. **3.** (la *voc.*) dragă. **4.** (*fig.*) prietenă. **5.** infirmieră.
sorb *s. m.* (*bot.*) mărăcine, păducel, scoruș.
sorbeálă *s. f.* sorbire, sorbit, sorbitură.
sorbestreá *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) sângereasă, sângerică.
sorbí *vb.* **1.** a suge, (*pop.*) a bea. **2.** a absorbi, a aspira, a trage. **3.** a înghiți. **4.** (*fig.*) a preocupa, a captiva. **5.** a inspira.
sorbíre *s. f.* sorbit, sorbitură.
sorbít *s. f.* sorbire.

sorbitúră *s. f.* **1.** sorbire. **2.** înghiţitură, duşcă. **3.** (*reg.*) zeamă, supă, ciorbă.
sorcoveálă *s. f.* sorcovit.
sorcovít *s. n.* sorcoveală.
sordíd, –ă *adj.* (*livr.*) **1.** murdar; dezgustător, respingător, mizer. **2.** (*fig.*) meschin.
soréte *s. m.* (*reg.*) peşte-auriu.
sorgínte *s. f.* **1.** (*livr.*) izvor, sursă, origine. **2.** (*înv.*) izvor de apă.
sorít, –ă *adj.* (*pop.*) însorit.
soróc *s. n.* (*pop.*) **1.** scadenţă. **2.** termen, dată. **3.** menstruaţie. **4.** margine, limită. **5.** rost, socoteală, orânduială. **6.** (*reg.*) ursită, soartă, destin; prevestire.
soroceálă *s. f.* (*pop.*) sorocire.
sorocí *vb.* (*pop.*) **1.** a hotărî, a fixa. **2.** a ursi, a sorti, a descânta, a meni.
sorocíre *s. f.* soroceală.
sorocovăţ *s. m.* pitac, sfanţ.
sort *s. n.* fel, gen, varietate, categorie, tip.
sortá *vb.* a alege, a selecta, a tria, a selecţiona.
sortáre *s. f.* sortat.
sortát *s. n.* sortare.
sortí *vb.* a ursi, a meni, a predestina, a hărăzi, (*fig.*) a rezerva.
sortilégiu *s. n.* vrajă, profeţie.
sortimént *s. n.* produs, preparat, gen, sort.
sortít, –ă *adj.* menit, ursit, predestinat.
sosí *vb.* **1.** a ajunge, a veni. **2.** a pica, a veni. **3.** a ajunge, (*livr.*) a parveni. **4.** a se ivi, a se lăsa, a veni.
sosíre *s. f.* venire, ajungere.
soţ *s. m.* **1.** bărbat. **2.** (*pop.*) tovarăş, însoţitor, asociat.
soţie *s. f.* **1.** nevastă, soaţă, (*pop.*) muiere, boreasă, dânsa, (*înv.*) damă, madamă, soţ, (*fam.*) consoartă, jumătate, pereche.
sovârf *s. m.* (*bot.*) savur.
sovón *s. n.* (*pop.*) **1.** giulgiu. **2.** (la *pl.*) zorzoane.
spadasín *s. m.* duelgiu; (*p. ext.*) ucigaş.
spádă *s. f.* sabie, (*înv.*) spangă.
spagát *s. n.* (sport) sfoară.
spáimă *s. f.* **1.** groază, înfricoşare, teroare, (*înv.*) spăimântare. **2.** (*pop.*) frică; nevroză.
spanác *s. n.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) drăgăvii. **2.** *~-porcesc* = (*reg.*) tămâioară.
spángă *s. f.* (*înv.*) **1.** spadă. **2.** baionetă.
spaniól, –ă *adj.* (*livr.*) hispanic.
spaniolésc, –eáscă *adj.* spaniol.
spanioloáică *s. f.* (rar) spaniolă.
sparánghel *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) iepurel, coasta-dracului.
sparcétă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) bortocină, trifoi, iarbă-săracă.
spárge *vb.* **1.** a (se) ciobi, a (se) crăpa. **2.** a exploda. **3.** a crăpa, a despica, a tăia. **4.** a (se) rupe. **5.** a se deschide. **6.** a distruge, a nărui, a nimici. **7.** (*pop.*) a (se) găuri, a (se) uza, a (se) perfora. **8.** a jefui, a prăda. **9.** a dezbina. **10.** (*înv.*) a birui, a înfrânge; a împrăştia.
spárgere *s. f.* spart[1]; furt prin efracţie.
spart[1] *s. n.* **1.** spargere. **2.** (*pop.*) sfârşit, încheiere.
spart[2]**, –ă** *adj.* **1.** plesnit, crăpat, ciobit, fisurat; găurit. **2.** desfundat. **3.** (*fig.*) răguşit, dogit. **4.** stricat, dărăpănat, ruinat. **5.** rupt, uzat, tocit.
spartán, –ă *adj.* (*fig.*) aspru, sever, auster, sobru.
spasm *s. n.* **1.** convulsie. **2.** grimasă. **3.** colică, crampă.
spasmódic, –ă *adj.* spastic, convulsiv.
spasmofílie *s. f.* (*med.*) tetanie lentă.
spasmolític, –ă *adj., s. n.* antispastic.
spástic, –ă *adj.* (*med.*) spasmodic, convulsiv.
spátă *s. f.* **1.** omoplat, scapulă, (*pop.*) lopăţica umărului; (*p. gener.*) spate. **2.** (la animale) (*reg.*) arm, coapsă. **3.** (*reg.*) rezemătoare, speteaza scaunului. **4.** (*reg.*) joagăr. **5.** (*înv.*) sabie; spadă.
spáte *s. n.* **1.** spinare, (*pop.*) spată. **2.** rezemătoare, spătar, spetează, (*înv.*) spată. **3.** dos, fund.
spatíe *s. f.* treflă.
spaţiá *vb.* a depărta, a rări, a distanţa.
spaţiál, –ă *adj.* **1.** cosmic, interplanetar, sideral. **2.** *cabină ~ă* = capsulă cosmică.

spaţiát, –ă *adj.* rărit, distanţat, depărtat.
spaţiós, –oásă *adj.* **1.** larg, încăpător, mare, cuprinzător. **2.** larg, vast, întins.
spáţiu *s. n.* **1.** cuprins, întindere, suprafaţă, teritoriu. **2.** întindere, văzduh, atmosferă, zări; (*fig.*) eter. **3.** depărtare, distanţă, (*pop.*) cale. **4.** epocă, interval, timp, vreme, răstimp.
spaván *s. n.* (*pop.*) os mort.
spăimântá *vb.* (*înv.; pop.*) a (se) înspăimânta.
spăimós, –oásă *adj.* (*pop.*) înspăimântător, înfricoşător, înfiorător.
spălá *vb.* **1.** (*reg.*) a (se) la. **2.** (*reg.*) a la, a zoli. **3.** a mânca, a săpa. **4.** a uda, a scălda. **5.** (*fig.*) a reabilita.
spălát, –ă *adj.* **1.** curat, (*reg.*) lăut. **2.** îngrijit, dichisit. **3.** (*fig.*) bine-crescut.
spălăcí *vb.* a se decolora, a ieşi.
spălăcíre *s. f.* decolorare.
spălăcít, –ă *adj.* **1.** decolorat, şters. **2.** (*fig.*) palid, searbăd, fad; (*p. ext.*) ofilit.
spărtúră *s. f.* **1.** crăpătură, gaură, fisură, plesnitură. **2.** ciob, hârb, aşchie. **3.** (*fig.*) dezbinare, disensiune, ruptură.
spăsí *vb.* (*fam.*) a se pocăi; (*p. ext.*) a se căi.
spătár *s. n.* rezemătoare, spetează.
spătós, –oásă *adj.* robust, voinic.
spânz *s. m.* (*bot.*) (rar) elebor.
spânzurá *vb.* **1.** a omorî, a executa; a (se) strangula. **2.** a agăţa. **3.** a atârna.
spânzuráre *s. f.* spânzurat[1], spânzurătoare.
spânzurát[1] *s. n.* (rar) spânzurare.
spânzurát[2]**, –ă** *adj.* **1.** strangulat. **2.** agăţat, atârnat, suspendat. **3.** (*fam.*) strengar, neastâmpărat.
spânzurătoáre *s. f.* **1.** spânzurare. **2.** streang. **3.** (*pop.*) furci, (*reg.*) acăstău.
spârcuí *vb.* (*înv.; reg.*) **1.** a sfâşia, a ciopârţi. **2.** a distruge, a nimici; a risipi, a împrăştia.
speciál, –ă *adj.* **1.** anume, aparte, deosebit. **2.** aparte, deosebit, distinct, separat. **3.** excepţional, extraordinar.
specialitáte *s. f.* branşă, disciplină, domeniu, ramură, sector; profesie, calificare.
specializá *vb.* **1.** a (se) perfecţiona. **2.** a (se) profila.
specializáre *s. f.* perfecţionare.
spécie *s. f.* **1.** speţă. **2.** rasă, soi, (*pop.*) sământă. **3.** categorie, clasă, fel, gen, neam, soi, tip, varietate.
specífic, –ă **1.** *adj.* propriu, particular, distinct, caracteristic, dominant. **2.** *s. n.* specificitate. **3.** *s. n.* spirit.
specificá *vb.* a consemna, a înregistra, a menţiona, a preciza.
specificáre *s. f.* indicaţie, menţiune, specificaţie, notă, notificare.
specificáţie *s. f.* specificare.
specificitáte *s. f.* specific.
specímén *s. n.* **1.** exemplar, model, mostră, probă. **2.** (*peior.*) ins, om, persoană, individ.
speciós, –oásă *adj.* (*livr.*) amăgitor, înşelător.
spectácol *s. n.* reprezentaţie.
spectaculár, –ă *adj.* (*livr.*) spectaculos, impresionat.
spectaculós, –oásă *adj.* impresionant, spectacular; remarcabil.
spectatór, –oáre *s. m. f.* **1.** privitor. **2.** martor.
spectrál, –ă *adj.* fantomatic.
spéctru *s. n.* **1.** fantasmă, fantomă, vedenie. **2.** (*fig.*) pericol iminent.
speculá *vb.* a trafica.
speculánt, –ă *s. m. f.* afacerist, profitor.
speculáţie *s. f.* **1.** specula. **2.** afacere, (*fam.*) bişniţă, gheşeft, (*fig.*) învârteală.
spéculă *s. f.* speculaţie, comerţ ilicit.
speech (pr. *spici*) *s. n.* discurs ocazional.
speed (pr. *spid*) *s. n.* drog.
spelb, –ă *adj.* **1.** palid; galben. **2.** spălăcit. **3.** fad, searbăd.
spelúncă *s. f.* **1.** (*fig.*) bombă. **2.** (*înv.*) peşteră, grotă, cavernă.

sperá *vb.* a nădăjdui.
speránță *s. f.* **1.** nădejde, sperare. **2.** tânăr talentat.
speráre *s. f.* (*înv.*) speranță.
speriá *vb.* **1.** a (se) înspăimânta, a (se) înfricoșa. **2.** a uimi, aului.
speriát[1] *s. n.* sperietură, fricã.
speriát[2], **–ă** *adj.* înspăimântat, înfricoșat.
sperietoáre *s. f.* momâie, morișcă.
sperietúră *s. f.* speriat[1], spaimă.
speriós, –oásă *adj.* **1.** fricos, temător. **2.** timid, sfios.
spermanțét *s. n.* cetaceum, alb de balenă, ceară de balenă.
spermatorée *s. f.* (*med.*) poluție, (*înv.*) săblaznă.
speteáză *s. f.* **1.** spătar, rezemătoare. **2.** (*tehn.*) bată, braț, fofează.
speti *vb.* a deșela, a istovi, (*reg.*) a dăula, (*fig.*) a deznoda.
spéță *s. f.* **1.** specie. **2.** categorie, clasă.
spéze *s. f. pl.* (rar) cheltuieli.
spic *s. n.* (*pop.*) pisc, creastă, vârf.
spícher *s. m.* crainic.
spícheriță *s. f.* crainică.
spilcuí *vb.* (*fam.*) a se găti, a se dichisi, a se împodobi.
spilcuit, –ă *adj.* (*fam.*) aranjat, cochet, dichisit, elegant, fercheș, gătit, (*reg.*) nialcoș.
spin *s. m.* **I.** (*bot.*) **1.** ghimpe, mărăcine. **2.** mărăcine, (*înv.*) rug. **3.** (*reg.*) cătină, scai, scaiete. **II.** (*tehn.*) știft, cui cilindric.
spináre *s. f.* **1.** (*anat.*) spate, (*pop.*) spată, (*fam.*) cârcă. **2.** culme, creastă, coamă.
spinós, –oásă *adj.* **1.** ghimpos, mărăcinos, țepos. **2.** (*fig.*) aspru. **3.** (*fig.*) anevoios, complicat, dificil.
spintecá *vb.* **1.** a (se) înjunghia, a (se) tăia. **2.** a despica. **3.** a crăpa, a sparge, a tăia, (*reg.*) a sfărâma. **4.** a sfâșia, a rupe.
spintecát, –ă *adj.* despicat, străpuns; înjunghiat; sfâșiat.
spintecătúră *s. f.* crăpătură, despicătură, tăietură.
spinúță *s. f.* (*bot.*) bănică.
spión, –oánă *s. m. f.* **1.** iscoadă, (*înv.*) limbă. **2.** informator.
spioná *vb.* a iscodi, a pândi, a urmări, (*pop.*) a cerca.
spirál, –ă *adj.* spiralat, spiroidal.
spiralát, –ă *adj.* spiral, spiroidal.
spirálic, –ă *adj.* spiralat.
spiránt, –ă *adj. sunet* ~ sau *consoană* ~*ă* (și *s. f.*) = consoană constrictivă.
spíră *s. f.* **1.** răsucitură, spirală. **2.** bobină, buclă.
spírit *s. n.* **1.** conștiință, gândire, cuget, suflet, (*livr.*) for interior, (*p. ext.*) minte, rațiune, intelect, conștiință, inteligență. **2.** duh, suflet. **3.** stafie, strigoi, fantomă. **4.** opinie publică. **5.** părere. **6.** glumă, anecdotă, banc, (*reg.*) polojenie.
spirituál, –ă **I.** *adj.* **1.** ideal, imaterial; sufletesc; intelectual; (*p. ext.*) cultural. **2.** inteligent, deștept, ager, amuzant, comic. **3.** bisericesc, religios, sufletesc; duhovnicesc. **II.** *s. m.* duhovnic, confesor.
spiroidál, –ă *adj.* spiralat.
spirt *s. n.* **1.** (*pop.*) alcool etilic, etanol. **2.** ~ *de lemn* = alcool metilic. **3.** ~ *de țipirig* = (*înv.*) amoniac.
spirtiéră *s. f.* lampă de spirt.
spirtós, –oásă **1.** *adj.* alcoolic. **2.** (*s. f. pl.*) băuturi alcoolice.
spitál *s. n.* (*înv.*) bolniță, ospital.
spitalizá *vb.* a (se) interna.
spitalizáre *s. f.* internare.
spiță *s. f.* **1.** (*tehn.*) fuscel, treaptă, (*reg.*) cui, stinghie. **2.** (*fig.*) neam, semințe, viță, (*livr.*) stirpe; (*p. ext.*) origine. **3.** ~*a neamului* = arbore genealogic.
spițélnic *s. n.* (*tehn.*) butelnic.
spițér *s. m.* (*pop.*) farmacist.
spițereásă *s. f.* (*pop.*) farmacistă.
spițerie *s. f.* (*pop.*) **1.** farmacie. **2.** (la *pl.*) medicamente.
splai *s. n.* chei.
spleen (pr. *splin*) *s. n.* plictiseală.
splêndid, –ă *adj.* minunat, admirabil, strălucitor, măreț, (*livr.*) magnific, mirific, paradiziac.
splendoáre *s. f.* strălucire, măreție, grandoare, frumusețe, măndrețe, monumentalitate.

splină *s. f.* (*bot.*) splinuță.
splint *s. n.* (*tehn.*) cui de siguranță.
splinúță *s. f.* (*bot.*) splină.
spoí *vb.* **1.** a vărui. **2.** a cositori, a arginta, a polei. **3.** (*fig.*) a se civiliza, a se ciopli. **4.** a unge. **5.** a (se) farda, a (se) machia.
spoiálă *s. f.* **1.** văruială. **2.** (*fig.*) pospăială. **3.** (*peior.*) fard.
spoít, –ă *adj.* **1.** văruit. **2.** (*peior.*) fardat.
spoitór *s. n.* **1.** (*reg.*) bidinea. **2.** (rar) zugrav.
spoitoreásă *s. f.* (rar) chivuță.
spoliá *vb.* (*livr.*) a deposeda; (*p. ext.*) a prăda, a jefui.
spoliatór, –oáre *s. m. f.* (*livr.*) jefuitor, prădător.
spoliáție *s. f.* (*livr.*) spoliere.
spoliére *s. f.* (*livr.*) jefuire, prădare, înșelare; spoliație.
spolocánie *s. f.* (*bis.*) (*reg.*) lunea curată.
spóncă *s. f.* (*reg.*) copcă; agrafă; cataramă.
spóngie *s. f.* (*zool.*) burete.
spongiér *s. m.* (*zool.*) burete-de-mare.
spongiós, –oásă *adj.* buretos, poros.
spongiozitáte *s. f.* porozitate.
spontán, –ă *adj.* **1.** firesc. **2.** brusc, fulgerător, prompt, iute. **3.** necultivat, sălbatic. **4.** degajat, dezinvolt, firesc, (*livr.*) nonșalant.
spontaneitáte *s. f.* vioiciune, promptitudine, naturalețe, simplitate, (*livr.*) nonșalanță.
spor *s. n.* **1.** randament; progres. **2.** adaos, majorare, supliment. **3.** abundență, prosperitate, belșug, câștig.
sporádic, –ă *adj.* **1.** accidental, întâmplător, ocazional, (*livr.*) aleatoriu. **2.** izolat, răzleț.
sporí *vb.* **1.** a (se) mări, a (se) înmulți. **2.** a progresa, a înainta. **3.** a împinge, a îmboldi. **4.** (*reg.*) a sporovăi, a flecări.
sporíre *s. f.* creștere, înmulțire, mărire, extindere.
spórnic, –ă *adj.* **1.** economicos. **2.** îmbelșugat, abundent, bogat, mult; productiv, roditor. **3.** (*fig.*) (*pop.*) vorbăreț, flecar, limbut, palavragiu.
sporovăí *vb.* (*pop.; fam.*) a flecări, a trâncăni, a pălăvrăgi.
sporovăiálă *s. f.* flecăreală, sporovăire, trâncăneală; taifas.
sport *s. n.* **1.** ~*ul alb* = tenis. **2.** ~*ul cu balonul rotund* = fotbal, sportul rege. **3.** ~*ul cu mănuși* = box, pugilism. **4.** ~*ul rege* = fotbal.
sportív *s. m.* (*livr.*) sportsman.
spórtsman *s. m.* sportiv; amator de sport.
spot *s. n.* **1.** (*fiz.*) proiector. **2.** mesaj publicitar.
spovedánie *s. f.* **1.** (*bis.*) mărturisire, spovedire. **2.** confidență.
spovedí *vb.* **1.** (*bis.*) a (se) mărturisi, (*reg.*) a (se) griji. **2.** a se destăinui, a se confesa, (*livr.*) a se confia.
spray (pr. *sprei*) *s. n.* atomizor.
sprânceánă *s. f.* **1.** (*anat.*) (*înv.*) sufruncea. **2.** (*fig.*) muchie, culme, creastă, coamă. **3.** (*fig.*) margine, poală.
spre *prep.* **1.** înspre, către, la. **2.** către, înspre. **3.** drept, pentru.
sprijin *s. n.* **1.** proptea, reazem, (*reg.*) propteală. **2.** (*tehn.*) reazem, rezemătoare. **3.** (*fig.*) ajutor, asistență, ocrotire. **4.** susținător, ocrotitor, sprijinitor, protector, (*fig.*) reazem.
sprijiní *vb.* **1.** a (se) susține, a (se) rezema, a (se) propti **2.** (*fig.*) a se întemeia pe... **3.** (*fig.*) a ocroti, a proteja. **4.** (*înv.; reg.*) a rezista.
sprijinire *s. f.* **1.** sprijin, reazem. **2.** (*fig.*) ajutor, ocrotire, concurs.
sprijinitór, –oáre *adj.* **1.** susținător. **2.** apărător, ocrotitor, protector, (*fig.*) reazem. **3.** ajutor, reazem, sprijin, (*fig.*) toiag.
sprínten, –ă *adj.* **1.** vioi, iute, (*fig.*) dezghețat. **2.** (*fig.*) înalt, subțire, suplu, elegant.
sprinteneálă *s. f.* vioiciune, rapiditate, repeziciune, agilitate, suplețe.
sprințár, –ă *adj.* (*pop.; fam.*) **1.** zglobiu, zăpăcit, nebunatic. **2.** sprinten,

iute; jucăuș. **3.** hoinar, nestatornic. **4.** (*fig.*) ușuratic.

spúlber *s. n.* **1.** spulberare; vânt puternic. **2.** (*fig.*) nimicire, prăpăd.

spulberá *vb.* **1.** a (se) risipi, a (se) împrăștia. **2.** (*fig.*) a (se) nimici, a (se) distruge, a (se) deșertăma.

spulberáre *s. f.* împrăștiere, risipire; (*fig.*) nimicire, distrugere.

spumá *vb.* a spumega.

spúmă *s. f.* **1.** clăbuc, (*reg.*) săpunează. **2.** *~-de-mare* = piatră ponce. **3.** (*fig.*) elită.

spumegá *vb.* **1.** a spuma. **2.** a clocoti, a fierbe. **3.** (*fig.*) a se înfuria.

spumegătór, -oáre **1.** *adj.* înspumat. **2.** *s. m.* (*înv.*) *~ de mare* = pirat.

spumegós, -oásă *adj.* înspumat, spumos, spumegător.

spumós, -oásă *adj.* **1.** înspumat, spumegos. **2.** (*fig.*) vaporos, diafan, afânat, fin. **3.** (*fig.*) viu, colorat, plastic.

spúne *vb.* **1.** a rosti, a zice, a declara, (*pop.*) a glăsui, a grăi; (*înv.*) a vorovi. **2.** (*fig.; pop.*) a cânta. **3.** a expune, a relata, a prezenta, a povesti, a istorisi, a nara. **4.** a cuprinde, a scrie, a consemna. **5.** a recita. **6.** a destăinui, a mărturisi, a divulga. **7.** a pârî, a denunța. **8.** a numi, a porecli, a supranumi. **9.** (*fig.*) a evoca.

spúnere *s. f.* **1.** exprimare, formulare. **2.** (*pop.*) zicală, proverb, sentință.

spurcá *vb.* **1.** a (se) murdări, a (se) mânji, a (se) păta. **2.** (*fig.*) a păngări, a profana, a necinsti, a viola. **3.** (*fig.*) a înjura. **4.** (*bis.*) a se dedulci.

spurcáre *s. f.* **1.** murdărire; (*fig.*) profanare, păngărire, mânjire. **2.** batjocorire, necinstire, profanare, sacrilegiu, violare.

spurcát[1] *s. n.* (*reg.*) excremente.

spurcát[2]**, -ă** **I.** *adj.* **1.** murdar; respingător, scârbos, scârnav, infect. **2.** (*fig.*) trivial, vulgar, obscen. **3.** mârșav, ticălos. **4.** odios, nesuferit, rău; nedrept. **5.** (*fig.*) eretic, păgân. **II.** *s. m. art.* dracul, diavolul, aghiuță, încornoratul.

spurcăciúne *s. f.* **1.** scârnăvie, murdărie, scârboșenie. **2.** (*fig.*) trivialitate, abjecție. **3.** monstru.

spúsă *s. f.* afirmație, cuvânt, vorbă, zisă, (*livr.*) aserțiune, propoziție, (*înv.*) voroavă.

spútă *s. f.* (*livr.*) **1.** flegmă, expectorație, scuipat. **2.** salivă, scuipat, (*pop.*) stupit.

spúză *s. f.* **1.** cenușă fierbinte, (*reg.*) șperlă. **2.** (*fig.*) mulțime, droaie, grămadă, puzderie.

spuzeálă *s. f.* (*med.*) **1.** bășicuțe, papule. **2.** alergie, erupție, exantem. **3.** (*fig.*) puzderie, mulțime, droaie, sumedenie.

sta *vb.* **1.** a se opri. **2.** a se opri, a poposi, a ședea, a trage, a zăbovi. **3.** a staționa. **4.** a conteni, a înceta, a se opri. **5.** a trăi, a viețui; a locui. **6.** a fi, a se afla, a se găsi. **7.** a dăinui, a se menține. **8.** a atârna, a spânzura. **9.** a-i ședea. **10.** a consta în..., a rezida. **11.** a se prezenta, a se desfășura. **12.** a fi gata să...

stabíl, -ă *adj.* **1.** trainic, solid. **2.** statornic, constant, neschimbat, ferm. **3.** fixat, sedentar. **4.** durabil, statornic, permanent.

stabilí *vb.* **1.** a determina, a fixa, a hotărî, a decide, a preciza. **2.** a demonstra; (*p. ext.*) a descoperi. **3.** a înfăptui, a realiza, a întemeia, a înființa, a institui. **4.** a (se) așeza, a (se) statornici, a (se) instala.

stabilimént *s. n.* (ieșit din uz) **1.** așezământ, fundație **2.** instituție comercială, industrială.

stabilíre *s. f.* determinare, precizare, dovedire; descoperire; înfăptuire, așezare, instalare.

stabilít, -ă *adj.* **1.** consacrat, consfințit, fixat, statornicit. **2.** determinat, fixat, hotărât, specificat.

stabilitáte *s. f.* **1.** soliditate, statornicie; fermitate. **2.** durabilitate, trăinicie. **3.** fixitate.

stabilizá *vb.* **1.** a fixa. **2.** a (se) consolida, a (se) întări; a (se) statornici.

stabilizánt *s. m.* (*livr.*) stabilizator.

stabilizáre *s. f.* **1.** fixare. **2.** consolidare, întărire, statornicire.

stabilizatór *s. m.* (*chim.*) stabilizant.

stacánă *s. f.* (*pop.*) cană, ceașcă.

staccáto *adv.* (*muz.*) sacadat.

stacój *s. m.* (*înv.; reg.*) homar; (*p. ext.*) rac.

stacojíu, -íe *adj.* carmin, (*pop.*) cârmâziu.

stádiu *s. n.* **1.** fază, etapă, (*fig.*) treaptă. **2.** grad, nivel, treaptă.

staff *s. n.* grup, echipă (de conducere).

stafidí *vb.* **1.** a se usca. **2.** (*fig.*) a se zbârci, a se încreți.

stafidít, -ă *adj.* **1.** uscat. **2.** (*fig.*) zbârcit.

stafíe *s. f.* **1.** fantomă, nălucă, strigoi, arătare, vedenie, umbră, (*pop.*) iazmă. **2.** strigoi, (*pop.*) moroi, vârcolac, pricolici.

stagiatúră *s. f.* (rar) stagiu.

stágiu *s. n.* **1.** (rar) stagiatură. **2.** armată, serviciu militar, (*reg.*) cătănie.

stagiúne *s. f.* (*înv.*) anotimp, sezon.

stagná *vb.* **1.** (*reg.*) a (se) bălti. **2.** a lâncezi, a trena.

stagnánt, -ă *adj.* **1.** stătător. **2.** (*fig.*) inactiv.

stámpă *s. f.* gravură.

stână *s. f.* stâncă.

stáncă *s. f.* (*ornit.; pop.*) stăncuță, ceucă, cioară-guleratâ.

stand *s. n.* (*tehn.*) banc.

stándard **I.** *adj.* **1.** banal, comun, stereotip. **2.** *limbă ~* = limbă comună. **II.** *s. n.* **1.** *~ de viață* = nivel de trai. **2.** (*fin.*) etalon.

standardizá *vb.* **1.** a norma, a tipiza. **2.** (*fig.*) a uniformiza.

stániște *s. f.* **1.** (*reg.*) zăcătoare. **2.** (*mil.; înv.*) tabără, cantonament.

stániu *s. n.* (*chim.*) cositor.

stánță *s. f.* poezie.

standing (pr. *sténding*) *s. n.* confort ridicat.

star *s. n.* divă, vedetă, (*fig.*) stea.

stáre *s. f.* **1.** caz, circumstanță, conjunctură, ipostază, împrejurare, situație. **2.** avere, avut, avuție, bogăție, (*fig.*) cheag, seu. **3.** (*înv.*) categorie, grad, ierarhie, treaptă. **4.** clasă, pătură.

stáreț, -ă *s. m. f.* egumen, (rar) superior, (*reg.*) staroste, (*înv.*) prot.

starlétă *s. f.* debutantă.

stároste *s. m.* **1.** conducător, șef, fruntaș. **2.** pârcălab. **3.** (*reg.*) pețitor. **4.** (*reg.*) egumen.

start *s. n.* **1.** (sport) pornire. **2.** (*fig.*) debut, început.

stas *s. n.* standard de stat.

stat[1] *s. n.* **1.** țară, (*înv.*) politie. **2.** *~ federal* = federație.

stat[2] *s. n.* listă, tabel.

stat[3] *s. n.* **1.** ședere, rămânere, zăbovire. **2.** statură; (*p. ext.*) înfățișare. **3.** trup, corp omenesc.

static, -ă **I.** *adj.* **1.** imobil, înțepenit, rigid, (*livr.*) hieratic. **2.** sincronic, neistoric. **3.** imuabil, permanent, constant, fix. **II.** *s. f.* **1.** *~a gazelor* = aerostatică. **2.** *~a lichidelor* = hidrostatică.

statístică *s. f.* evidență numerică; numărătoare.

statíve *s. f. pl.* (*pop.*) război de țesut.

statórnic, -ă *adj.* **1.** fix, stabil. **2.** fixat, sedentar, stabil, (*înv.*) stătător. **3.** ferm, constant, hotărât; neclintit, nesovăitor. **4.** invariabil, definitiv. **5.** durabil, permanent, continuu, neîntrerupt.

statornicí *vb.* **1.** a se așeza, a se fixa, a se instala, a se stabili, (*pop.*) a se sălășui. **2.** a (se) stabili, (*fig.*) a (se) întrona. **3.** a fixa, a stabili, a preciza, a decide, a hotărî.

statornicíe *s. f.* **1.** fermitate, consecvență, constanță, neclintire. **2.** stabilitate, continuitate, durabilitate. **3.** fidelitate, devotament.

statornicíre *s. f.* stabilire, fixare.

statuár, -ă *adj.* monumental.

statuétă *s. f.* statuie mică; figurină.

statúră *s. f.* **1.** înălțime, mărime, talie. **2.** făptură, stat[3].

státus *s. n.* statut.

statút *s. n.* **1.** lege, regulament. **2.** status. **3.** (*spec.; înv.*) constituție.

stáție *s. f.* **1.** oprire. **2.** gară. **3.** (*înv.*) haltă, oprire, popas.

staționá *vb.* **1.** a se opri. **2.** a sta.

staționár, –ă *adj.* neschimbat, constant, statornic.
staționáre *s. f.* oprire, staționat.
staționát *s. n.* staționare.
stául *s. n.* (*reg.*) grajd.
stávă *s. f.* (*reg.*) herghelie.
stávilă *s. f.* **1.** (*constr.*) stăvilar, dig, zăgaz, (*reg.*) iezătură, (*înv.*) iaz. **2.** (*fig.*) piedică, barieră, obstacol. **3.** (*fig.*) opoziție, împotrivire.
stăncúță *s. f.* (*ornit.*) ceucă, stancă.
stănóg *s. n.* (*reg.*) pripon, țăruș.
stăpân, –ă *s. m. f.* **1.** posesor, proprietar. **2.** (*spec.*) patron, (*pop.*) jupân. **3.** (*bis.; art.*) Atotputernicul, Creatorul, Domnul, Dumnezeu, Tatăl. **4.** suveran, monarh, domnitor, vodă. **5.** gazdă.
stăpâní *vb.* **1.** a poseda, a avea, a deține. **2.** a domni, a guverna, a conduce. **3.** a ști, a cunoaște. **4.** a se înfrâna, a învinge. **5.** a potoli, a tempera. **6.** (*fig.*) a domina, a subjuga.
stăpânire *s. f.* **1.** proprietate, posesiune. **2.** domnie, suveranitate; guvernare, conducere, dominație. **3.** (*fig.*) înfrânare, autocontrol.
stăpânít, –ă *adj.* **1.** cumpătat, reținut, rezervat, temperat, sobru, serios. **2.** calm, domol, liniștit, pașnic.
stăpânitór, –oáre **I.** *adj.* dominant, dominator. **II.** **1.** *s. m.* domnitor, domn, suveran. **2.** *s. m. f.* proprietar, posesor, stăpân.
stărui *vb.* **1.** a insista, (*fig.*) a pistona. **2.** a insista, a persevera, a persista. **3.** a se menține, a dăinui.
stăruință *s. f.* **1.** insistență, stăruire, stăruială. **2.** perseverență, răbdare, tenacitate. **3.** silință.
stăruire *s. f.* (*înv.*) stăruință.
stăruitór, –oáre *adj.* insistent, perseverent, ferm, persistent, statornic, tenace, (*livr.*) persuasiv.
stătătór, –oáre *adj.* **1.** stagnant. **2.** (*înv.*) stabil, statornic.
stătút, –ă *adj.* **1.** clocit, închis, stricat, viciat. **2.** (*înv.*) istovit, vlăguit.
stăvilár *s. n.* **1.** baraj, zăgaz, dig. **2.** stavilă. **3.** (*fig.*) (rar) obstacol, piedică; împotrivire.
stăvilí *vb.* **1.** a zăgăzui, a bara, a îndigui. **2.** a opri, a împiedeca.
stăvilíre *s. f.* zăgăzuire; (*fig.*) împiedecare, oprire.
stâlcí *vb.* **1.** a strivi, a zdrobi; (*p. ext.*) a bate. **2.** (*fig.*) a poci, a deforma, a denatura.
stâlcít, –ă *adj.* **1.** zdrobit, strivit, schilodit; (*p. ext.*) schingiuit. **2.** (*fig.*) prost, deformat, greșit, pocit.
stâlp *s. n.* **1.** bârnă, grindă, (*reg.*) șos. **2.** (*constr.*) par, parmac. **3.** *~ul casei* = capul familiei.
stâlpár *s. m.* (*înv.*) direclie.
stâlpáre *s. f.* (*bis.*) (*pop.*) mâțișor, (*reg.*) salcie.
stână *s. f.* târlă, (*reg.*) cășărie, staul.
stâncă *s. f.* **1.** (*pop.*) stană, (*înv.*) rocă, piatră. **2.** (*fig.*) obstacol; dificultate.
stângáci, –ce *adj.* neajutorat, nepriceput, (*livr.*) inabil.
stângăcíe *s. f.* neîndemânare.
stânjen *s. m.* **I.** (*reg.*) șing. **II.** (*bot.*) stânjenel, iris.
stânjeneálă *s. f.* stinghereală, jenare, stânjenire, tulburare, (*livr.*) conturbare.
stânjenél *s. m.* (*bot.*) iris, stânjen.
stânjení *vb.* **1.** a deranja, a incomoda, a încurca, a jena, a stingheri. **2.** a jena, a stingheri. **3.** (*reg.*) a se sfii, a se rușina, a ezita.
stânjenire *s. f.* sfială, jenă, ezitare.
stânjenít, –ă *adj.* stingherit, jenat; intimidat, încurcat.
stânjenitór, –oáre *adj.* incomod, jenant; inoportun.
stânjeniu, –ie *adj.* (rar) liliachiu, violet închis, vioriu.
stârc *s. m.* (*ornit.*) **1.** *~ cenușiu* = bătlan, (*reg.*) pescar. **2.** *~ alb* = egretă, (rar) erodiu alb, bătlan alb.
stârcí *vb.* (*pop.*) a se strânge, a se ghemui, a se încârci.
stârcít, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** strâns, ghemuit. **2.** pipernicit, nedezvoltat. **3.** strivit, zdrobit.
stârní *vb.* **1.** a scorni, a goni. **2.** a scormoni, a scorni. **3.** a îndemna, a ațâța, a instiga, a provoca. **4.** a se porni, a se isca, a se dezlănțui, a genera, a izbucni. **5.** (*reg.*) a născoci, a scorni, a inventa.

stârpí *vb.* **1.** a extermina, a distruge, a masacra, a nimici. **2.** (*livr.*) a eradica. **3.** (*fig.*) a tăia. **4.** (*pop.*) a avorta.
stârpiciúne *s. f.* **1.** (*pop.*) animal sterp. **2.** (*pop.*) stârpitură. **3.** (*înv.*) sterilitate.
stârpíre *s. f.* stârpit.
stârpít *s. n.* stârpire.
stârpitúră *s. f.* **1.** pocitură, stârpiciune, lepădătură, (*livr.*) avorton. **2.** (*fig.*) leșinătură. **3.** (*pop.*) femelă stearpă.
stârv *s. n.* cadavru, leș, hoit, mortăciune, (*înv.*) dabilă.
stea *s. f.* **1.** *~ua dimineții* = luceafărul de ziuă. **2.** *~ cu coadă* = cometă. **3.** *~ căzătoare* = meteor. **4.** (*fig.*) vedetă, star. **5.** *cântec de ~* = colind. **6.** (*zool.*) *~-de-mare* = asteridă, asterie. **7.** (*tipogr.*) asterisc, steluță. **8.** soartă, noroc, ursită.
steag *s. n.* **1.** drapel, stindard, (*livr.*) flamură, (*înv.*) prapur. **2.** fanion. **3.** (*mil.; înv.*) bairac.
steak (pr. *steik*) *s. n.* biftec.
stegár *s. m.* **1.** portdrapel. **2.** (*fig.*) conducător, îndrumător.
stejár *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) ghindar.
steláj *s. n.* etajeră.
stelișoáră *s. f.* (*reg.*) **1.** steluță. **2.** (*bot.*) steliță.
steliță *s. f.* (*bot.*) stelișoară.
stélniță *s. f.* (*reg.*) ploșniță.
stelúță *s. f.* **1.** stelișoară; (*fig.*) scânteie. **II.** asterisc, stea. **III.** (*bot.*) *~ de munte* = floare-de-colț.
stémă *s. f.* **1.** armoarii, emblemă, blazon. **2.** (*înv.*) piatră prețioasă.
sténic, –ă *adj.* (*livr.*) întăritor.
stenozá *vb.* (*med.*) a se îngusta.
stépenă *s. f.* (*înv.*) grad, treaptă, rang, poziție.
stéreo *subst.* stereofonie.
stereofonie *s. f.* stereo.
stereotíp, –ă *adj.* **1.** fix, neschimbat, stereotipic. **2.** banal, comun, standard, șablonard.
stereotípic, –ă *adj.* (rar) stereotip.
stereotipie *s. f.* stereotipism.
stereotipísm *s. n.* stereotipie.
steríl, –ă *adj.* **1.** sterp, (*înv.*) sec. **2.** nefertil, neproductiv, neroditor, sărac, slab, sec, sărăcăcios. **3.** aseptic, dezinfectat, sterilizat. **4.** (*fig.*) infructuos, sterp.
sterilitáte *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) sterpăciune, (*înv.*) sterpie. **2.** agenezie. **3.** nefertilitate, neproductivitate, nerodnicie, (rar) sterpăciune.
sterilizá *vb.* **1.** (*med.*) a dezinfecta. **2.** a castra, a jugăni, a scopi, (*livr.*) a emascula.
sterilizát, –ă *adj.* **1.** steril, aseptic, dezinfectat. **2.** castrat, jugănit, scopit.
sterínă *s. f.* (*chim.*) sterol.
stern *s. n.* (*anat.*) os sternal.
steról *s. m.* (*chim.*) sterină.
sterp, steárpă *adj.* **1.** steril. **2.** neroditor, neproductiv, sărac, slab, steril, nerodnic. **3.** (*fig.*) infructuos.
stibiu *s. n.* (*chim.*) antimoniu.
sticlă *s. f.* **1.** (*reg.*) glajă. **2.** (*livr.*) butelie, (*reg.*) uiagă. **3.** geam. **4.** *~ de ochelari* = lentilă. **5.** *~ organică* = plexiglas, stiplex.
sticléte *s. m.* **1.** (*ornit.*) (*reg.*) ciușde-ghimpe, pasărea-scaiului, scăier. **2.** (*arg.*) gardian, polițai, polițist.
sticlí *vb.* **1.** a sclipi, a scânteia. **2.** a străluci, a scăpăra.
sticlíre *s. f.* lucire, strălucire, sclipire.
sticlós, –oásă *adj.* **1.** strălucitor. **2.** vitros.
stigmát *s. n.* **1.** cicatrice, semn, urmă. **2.** (*fig.*) pecete.
stigmatizá *vb.* a înfiera, a blama, a dezonora.
stigmatizát, –ă *adj.* defăimat, înfierat, dezonorat.
stih *s. n.* **1.** (*înv.; pop.*) vers; (*p. ext.*) poezie. **2.** (*bis.*) verset.
stihíe *s. f.* nălucă, duh rău.
stihuí *vb.* (rar) a versifica.
stihuitór *s. m.* versificator, poet.
stil *s. n.* **1.** scris. **2.** exprimare. **3.**

rostire, (*fig.*) condei. **4.** limbaj. **5.** fel, manieră, metodă, mod.

stilá *vb.* a (se) civiliza, a (se) rafina, (*fig.*) a (se) cizela.

stilát, –ă *adj.* cultivat, rafinat, civilizat, manierat.

stilét *s. n.* pumnal, (*pop.*) jungher.

stilíst, –ă *s. m. f.* designer.

stilizá *vb.* **1.** a cizela, (*fig.*) a şlefui. **2.** a esenţializa.

stilizát, –ă *adj.* **1.** cizelat, (*fig.*) şlefuit. **2.** esenţializat.

stilóu *s. n.* toc rezervor.

stimá *vb.* a respecta, a cinsti, a preţui, a aprecia.

stimábil, –ă *adj.* cinstit, onorabil, onorat, preţuit, respectabil, venerabil.

stimát, –ă *adj.* respectat, apreciat, preţuit.

stímă *s. f.* consideraţie, respect, trecere, vază, (*livr.*) condescendenţă.

stímul 1. *s. m.* excitant. **2.** *s. n.* stimulent, imbold, impuls, pornire.

stimulá *vb.* **1.** a activa, a excita. **2.** incita, a încuraja. **3.** a activa, a dinamiza, a intensifica.

stimulánt, –ă *adj.* (rar) stimulator.

stimuláre *s. f.* îndemn, însufleţire, înviorare.

stimulatív, –ă *adj.* **1.** stimulator. **2.** antrenant, mobilizator.

stimulatór, –oáre I. *adj.* **1.** stimulativ. **2.** antrenant, mobilizator, stimulativ. **II.** *s. n.* ~ *cardiac* = protează cardiacă electronică.

stimulént *s. n.* **1.** excitant, stimul. **2.** impuls, imbold, îndemn, stimul.

stindárd *s. n.* **1.** steag, drapel, (*reg.*) prapur. **2.** (*fig.*) tabără, front.

stínge *vb.* **1.** a înăbuşi. **2.** a dispărea, a înceta, a se potoli, a se astâmpăra. **3.** (*fig.*) a se slei, a se topi. **4.** (*fig.*) a orbi. **5.** a muri, a deceda, a răposa, a sucomba. **6.** (*fig.*) a pieri. **7.** a distruge, a nimici. **8.** (*jur.*) a se prescrie. **9.** a omorî, (*reg.*) a ucide.

stíngere *s. f.* **1.** stins[1]. **2.** moarte, deces, dispariţie.

stinghér, –ă *adj.* **1.** izolat, răzleţ, singur. **2.** desperecheat, descompletat, disparat. **3.** stingherit, stânjenit, străin.

stinghereálă *s. f.* **1.** deranj, incomodare, stânjenire, tulburare. **2.** jenă, ruşine, sfială, stânjeneală.

stingherí *vb.* a stânjeni, a încurca, a incomoda, a deranja, a tulbura, (*livr.*) a conturba.

stingherít, –ă *adj.* **1.** stânjenit, încurcat, jenat; ruşinat, descumpănit. **2.** stingher, stânjenit.

stins[1] *s. n.* stingere.

stins[2], –ă *adj.* **1.** înăbuşit. **2.** estompat, pal, palid, şters. **3.** dispărut, mort. **4.** (*jur.*) prescris.

stipendiá *vb.* (*livr.*) a finanţa, a subvenţiona.

stipéndiu *s. n.* (*înv.*) bursă, subvenţie.

stíplex *s. n.* (*chim.*) plexiglas, sticlă organică.

stipulá *vb.* a menţiona, a prescrie, a prevedea, a specifica, a stabili.

stipulaţie *s. f.* (*jur.*) prevedere, clauză, dispoziţie, punct, termen, stipulare, condiţie.

stírpe *s. f.* (*livr.*) **1.** neam, familie. **2.** origine, obârşie.

stoárce *vb.* **1.** a presa, a tescui, a zdrobi. **2.** a epuiza, a extenua, a istovi, a secătui, a vlăgui, a slei. **3.** (*fig.*) a smulge.

stoárcere *s. f.* stors, presare.

stobór (*reg.*) **1.** *s. m.* ulucă. **2.** *s. n.* gard, zăplaz, împrejmuire.

stocá *vb.* a depozita, a înmagazina, (*înv.*) a strânge.

stocáj *s. n.* stocare, depozitare, înmagazinare.

stocáre *s. f.* stocaj, depozitare, înmagazinare.

stófă *s. f.* (*reg.*) pănură.

stog *s. n.* căpiţă, claie, porcoi.

stol *s. n.* **1.** cârd, (*reg.*) ciopor. **2.** grup, bandă, buluc, ceată, pâlc, droaie, gloată, grămadă, mulţime, (*pop.*) liotă. **3.** (*reg.*) mănunchi, buchet.

stomác *s. n.* **1.** burduhan, (*pop.*) burduf, (*reg.*) bârdan. **2.** (*înv.; pop.*) maţe, (*pop.*) burtă, (*reg.*) foale, (*fam.*) pipotă, ramazan, rumegătoare.

stomacál, –ă *adj.* gastric.

stomatológ, –ă *s. m. f.* dentist.

stomatológic, –ă *adj.* dentar.

stomatologíe *s. f.* dentistică.

stop 1. *s. n.* semafor, autostop. **2.** *interj.* stai! opreşte! **3.** *interj.* punct.

stopá *vb.* a (se) opri.

stor *s. n.* **1.** jaluzea, persiană, rulou. **2.** transperant.

storcí *vb.* **1.** a stoarce. **2.** a strivi.

storcít, –ă *adj.* **1.** stors. **2.** strivit.

stornáre *s. f.* (*ec.*) storno.

stórno *s. n.* stornare; sumă stornată.

stors[1] *s. n.* stoarcere, presare, tescuire, tescuit, zdrobire.

stors[2], stoársă *adj.* **1.** presat, tescuit, zdrobit. **2.** epuizat, extenuat, frânt, istovit, rupt, secat, secătuit, sleit, vlăguit.

stóry *s. n.* povestire (ecranizată).

strábic, –ă *adj.* chiorâş, cruciş, pieziş, saşiu, (*pop.*) zbanghiu, (*reg.*) bazaochi, ponciş, chiomb.

strabísm *s. n.* privire încrucişată.

stráchină *s. f.* blid.

strádă *s. f.* (*reg.*) uliţă.

stradélă *s. f.* străduţă.

strai *s. n.* (*pop.*) haină, îmbrăcăminte, veşmânt, (*fam.*) toală.

stráiţă *s. f.* (*reg.*) traistă, desagă.

strájă *s. f.* **1.** pază, apărare, scut, supraveghere. **2.** post de veghe. **3.** paznic, străjer, santinelă; gardă, escortă.

strámă *s. f.* (*reg.*) destrămătură, strămătură.

strangulá *vb.* **1.** a (se) sugruma, a (se) gâtui. **2.** (*fig.*) a înăbuşi, a sufoca.

strangulaţie *s. f.* **1.** strangulaţie. **2.** (*med.; pop.*) ocluziune intestinală.

strangulát, –ă *adj.* **1.** gâtuit, sugrumat, (*înv.*) grumat. **2.** spânzurat.

strangulaţie *s. f.* (rar) strangulare.

strániu, –ie *adj.* (*livr.*) neobişnuit, ciudat, bizar, curios, excentric, extravagant, insolit, singular, (*livr.*) abracadabrant, (rar) străin, (*reg.*) şod, (*fam.*) sanchiu, fistichiu, (*fig.*) sucit, trăsnit.

strapáţ *s. n.* (*reg.*) arşiţă.

strapazán *s. n.* (*reg.*) cui, ujbă.

strášnic, –ă 1. *adj.* **1.** colosal, cumplit, extraordinar, fenomenal, formidabil, groaznic, infernal, nemaipomenit, înfiorător, îngrozitor, teribil, (*fig.*) turbat. **2.** aprig, intens, mare, puternic, tare, violent. **3.** aspru, riguros, sever, strict. **II.** *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) feregea, acul-pământului, părul-Maicii-Domnului.

strat *s. n.* **1.** brazdă, răzor, (rar) postată, (*reg.*) tablă. **2.** pătură, (rar) pală. **3.** (*geol.*) pânză. **4.** pat, aşternut. **5.** (*pop.*) culcuş. **6.** perdea. **7.** (*fig.*) categorie, pătură, treaptă. **8.** ierarhie. **9.** postament. **10.** patul puştii.

stratagémă *s. f.* subterfugiu, şiretlic, vicleşug, tertip, truc, viclenie, (*fam.*) manevră.

stratificáre *s. f.* stratificaţie.

stratificáţie *s. f.* stratificare.

străbáte *s. f.* **1.** a pătrunde, a răzbate, a răzbi, a străpunge, a trece, a penetra. **2.** a parcurge, a cutreiera, a traversa. **3.** a răzbate; a ajunge la... **4.** (*fig.*) a izbuti, a reuşi.

străbătător, –oáre *adj.* **1.** ager, clarvăzător, iscoditor, perspicace, subtil, (*livr.*) penetrant, sagace, (*fig.*) ascuţit. **2.** (rar) insistent, perseverent, stăruitor, tenace, răzbătător.

străbún, –ă 1. *adj.* strămoşesc, străvechi. **2.** *s. m. f.* străbunic, răzbunic, strămoş. **3.** *s. m. f. pl.* părinţi, strămoşi.

străbunic, –ă *s. m. f.* **1.** străbun. **2.** strămoş.

strădálnic, **–ă** *adj.* (*înv.; reg.*) harnic, sârguincios, activ, vrednic, muncitor, zelos.

strădánie *s. f.* efort, străduinţă, trudă, zbatere, (*livr.*) travaliu, (rar) străduială, (*pop.*) canoneală.

străduí *vb.* a se sili, a se căzni, a se sforţa, a se zbate.

străduiálă *s. f.* (rar) străduinţă, străduinţă, caznă, chin, sforţare, osteneală, trudă, canoneală, (*livr.*) travaliu.

strădúţă *s. f.* stradelă.

străfulgerá *vb.* **1.** a luci, a sclipi, a scânteia. **2.** (*fig.*) a străbate.

străfúnd *s. n.* adânc, adâncime, afund, fund.
străgălíe *s. f.* (la *pl.*) zurgălăi.
străín, –ă **1.** *adj., s. m. f.* **1.** pripășit, venetic, (*înv.*) nemernic. **2.** pribeag, venit. **3.** (*înv.*) varvar. **II.** *adj.* **1.** înstrăinat, (*fig.*) dezrădăcinat. **2.** izolat, stingher. **3.** necunoscut. **4.** extern.
străinătáte *s. f.* (*înv.*) exil, exilare, pribegie, surghiun, surghiunire.
străinísm *s. n.* (rar) barbarism.
străjér *s. m.* pază, paznic, străjă, păzitor, (*înv.*) pristav.
străjuí *vb.* **1.** a păzi, a apăra, a supraveghea. **2.** (*fig.*) a veghea. **3.** (*fig.*) a delimita, a mărgini.
străjuíre *s. f.* păzire, pază, veghe; pândă.
străjuitór *s. m.* paznic, păzitor, străjer, străjă.
strălucí *vb.* **1.** a lumina, a scânteia, a sclipi. **2.** a licări, a luci, a scăpăra, a scânteia, a sclipi. **3.** (*livr.*) a bria, a eclata.
strălucíre *s. f.* **1.** luminozitate. **2.** (*fiz.*) luminanță. **3.** lucire, scânteiere, sclipire, sticlire. **4.** frumusețe, splendoare, măndrețe. **5.** fast, lux, măreție, pompă, splendoare, somptuozitate. **6.** mărire, glorie, celebritate.
strălucít, –ă *adj.* **1.** strălucitor, lucitor, scânteietor, sclipitor. **2.** (*fig.*) distins, remarcabil, celebru, renumit, reputat, vestit. **3.** glorios. **4.** fastuos, bogat, splendid.
strălucitór, –oáre *adj.* **1.** strălucit, lucitor. **2.** luminos, scânteietor. **3.** viu, violent. **4.** (*fig.*) fastuos, splendid, grandios, măreț, (*fig.*) sclipitor.
strămătúră *s. f.* destrămătură, stramă.
strămóș, –oáșă *s. m. f.* străbun, străbunic; (la *m. pl.*) generații anterioare, părinți.
strămoșésc, –éască *adj.* ancestral, străvechi, străbun.
strămutá *vb.* **1.** a disloca. **2.** a (se) deplasa, a (se) muta. **3.** (*înv.*) a reveni. **4.** a (se) muta, a (se) transfera. **5.** (*pop.*) a preface, a transforma, a schimba.
strănepót *s. m.* (rar) răznepot; (la *pl.*) urmași, descendenți.
strănút *s. n.* strănutat, strănutare.
strănutáre *s. f.* strănutat.
strănutát *s. n.* strănut, strănutare.
străpungătór, –oáre *adj.* sfredelitor.
străpúnge *vb.* **1.** a pătrunde, a răzbate, a străbate, a trece, (*livr.*) a penetra. **2.** a găuri, a perfora, a scobi, a sfredeli. **3.** a sparge.
străpúngere *s. f.* perforare.
străromână *s. f.* (*lingv.*) româna comună, română primitivă.
strășnicie *s. f.* **1.** asprime, constrângere, severitate, intransigență. **2.** putere, forță. **3.** grozăvie.
străvéchi, –e *adj.* **1.** (*livr.*) imemorial, (*înv.*) preavechi. **2.** arhaic, primitiv, vechi. **3.** secular. **4.** străbun. **5.** bătrân, vechi, (*fig.*) cărunt.
străvedeá *vb.* a întrezări.
străvezíme *s. f.* (rar) transparență, diafanitate.
străveziu, –ie *adj.* **1.** transparent, diafan, fin, subțire. **2.** clar, limpede, luminos, pur, senin. **2.** (*fig.*) neexprimat direct, evident. **4.** (*fig.*) clar, evident.
strâmb, –ă *adj.* **1.** diform. **2.** cotit, întortocheat. **3.** aplecat, înclinat, plecat. **4.** încovoiat, îndoit, gârbovit, strâmbat, sucit; (*p. ext.*) deformat, monstruos, pocit. **5.** (*fig.*) nedrept, injust, incorect.
strâmbá *vb.* **1.** a îndoi, a încovoia, a curba. **2.** a (se) apleca, a (se) înclina, a (se) lăsa. **3.** a (se) cocoșa, a (se) deforma, a (se) poci, a (se) schimonosi, a (se) sluți. **4.** (*fig.*) a se fandosi.
strâmbát, –ă *adj.* schimonosit, deformat, pocit.
strâmbătáte *s. f.* (*înv.; pop.*) nedreptate, inechitate, injustiție; (*p. ext.*) neadevăr, minciună.
strâmbet *s. n.* (rar) strâmbătură, grimasă, schimonoseală, schimonosire.
strâmt, –ă *adj.* **1.** îngust, strâns, colant. **2.** îngust, mic. **3.** mic, necuprinzător, neîncăpător, nespațios. **4.** (*fig.*) mărginit, redus, meschin.
strâmtá *vb.* a (se) îngusta, a (se) strânge.

strâmtoáre *s. f.* **1.** defileu, trecătoare, pas, (*pop.*) strungă. **2.** încurcătură, jenă (financiară).
strâmtorá *vb.* **1.** a înghesui, a restrânge. **2.** a obliga, a sili, a constrânge.
strâmtoráre *s. f.* **1.** înghesuire, restrângere. **2.** (*fig.*) impas.
strâmtorát, –ă *adj.* stingherit, descumpănit, încurcat.
strângătór, –oáre *adj.* econom, zgârcit, (*fig.*) strâns.
strânge *vb.* **1.** a lega. **2.** a încinge, a înfășura. **3.** a apăsa, a comprima, a presa. **4.** a îmbrățișa. **5.** a împături, a îndoi, a plia. **6.** a înghesui, a îngrămădi, a îndesa. **7.** (*fig.*) a sili, a constrânge. **8.** a se strâmta. **9.** a (se) ghemui, a (se) zgârci, a (se) contracta. **10.** a se închega, a se coagula. **11.** a îngheța, a se solidifica. **12.** a agonisi, a acumula, a economisi, a aduna; a colecta. **13.** a percepe, a încasa. **14.** a se întruni, a sosi, a veni. **15.** (*spec.*) a se îmbulzi, a se îngrămădi.
strângere *s. f.* **1.** strâns[1], strânsătură. **2.** (*înv.*) recrutare.
strâns[1] *s. n.* **1.** strângere. **2.** cules.
strâns[2], –ă *adj.* **1.** legat; întins, încordat. **2.** strâmt. **3.** (*fig.*) îndârjit. **4.** (*fig.*) trainic, puternic. **5.** (*fig.*) coerent, concis, precis. **6.** înghesuit. **7.** înfășurat, împăturit. **8.** ghemuit, zgârcit, contractat. **9.** agonisit, economisit, acumulat.
strânsoáre *s. f.* **I. 1.** apăsare, presiune; încleștare. **2.** (*fig.*) îngrădire, constrângere. **3.** (*înv.*) caznă, chin, suferință. **4.** îngustime. **II. 1.** (*pop.*) recoltă. **2.** bogăție, avere. **3.** (*înv.*) colecție.
strânsúră *s. f.* **1.** adunătură, grămadă, gloată, șleahtă. **2.** recoltă; nutreț. **3.** apăsare, presare, presiune.
streașină *s. f.* jgheab, (*reg.*) scoc.
stréche *s. f.* (*entom.*) (*reg.*) **1.** bâză, tăun, bonzar, musca-boului, muscă-de-marhă. **2.** mușiță, sclepț.
strecheá *vb.* (*pop.*) a înnebuni.
strecheát, –ă *adj.* zăpăcit, nebun, țicnit, alienat.
strecurá *vb.* **1.** a se infiltra, a pătrunde, (*livr.*) a se insinua. **2.** a se scurge. **3.** a se fofila, a se furișa. **4.** a pătrunde, a răzbate. **5.** a scăpa.
strecuráre *s. f.* strecurat.
strecurát *s. n.* strecurare.
Streténie *s. f.* (*pop.*) Întâmpinarea Domnului.
strétto *adv.* (*muz.*) accelerat.
striáție *s. f.* **1.** dungă, nervură, vână. **2.** striu.
stricá *vb.* **1.** a (se) deteriora, a (se) degrada; a (se) defecta, (*fam.*) a (se) paradi. **2.** a forța, a sparge, a sfărâma. **3.** a se altera. **4.** a vătăma. **5.** a greși. **6.** (*fig.; pop.*) a mâhni; a dobori. **7.** a tulbura, a zădărnici. **8.** a corupe. **9.** a (se) dărâma, a (se) nărui, a (se) distruge. **10.** (*înv.*) a mutila, a ucide. **11.** a (se) certa. **12.** (*med.*) a se caria.
stricát, –ă *adj.* **1.** degradat, deteriorat, uzat, (*fam.*) hârbuit, paradit, rablagit. **2.** alterat, descompus, fermentat, înăcrit. **3.** dărâmat, surpat, năruit. **4.** (*pop.*) bolnav, vătămat; (*p. ext.*) becisnic. **5.** desfăcut, rupt. **6.** certat, mâniat, supărat. **7.** corupt, desfrânat, depravat, decăzut, dezmățat, imoral.
stricăcíos, –oásă *adj.* dăunător, vătămător, nociv.
stricăciúne *s. f.* **1.** daună, pagubă, pierdere, prejudiciu, (*pop.*) vătămare. **2.** avarie, deteriorare. **3.** depravare, corupție, decădere, (*fig.*) descompunere.
stricătór, –oáre *adj.* dăunător, vătămător, păgubitor, prejudiciabil, (*livr.*) pernicios, (*înv.*) stricăcios.
strict, –ă *adj.* **1.** aspru, riguros, sever, strașnic. **2.** precis, exact. **3.** minim.
strictéțe *s. f.* rigurozitate, severitate, asprime.
stridént, –ă *adj.* **1.** discordant, disonant, distonant, nearmonios. **2.** ascuțit. **3.** țipător. **4.** intens, izbitor, tare, violent, țipător.
strídie *s. f.* (*zool.*) (*înv.*) scoică de mare.
strigá *vb.* **1.** a țipa, a urla, a zbiera, a răcni. **2.** a se văicări, a se jeli, a plânge. **3.** (*înv.*) a mobiliza. **4.** a

porecli. **5.** a se numi, a se chema. **6.** a chiui, a hăuli, a țipa. **7.** a exclama.

strigáre *s. f.* **1.** strigăt, răcnet, țipăt. **2.** tânguire, văicăreală, vaiet. **3.** protest. **4.** imputare, reproș, dojană. **5.** vestire. **6.** chemare.

strígă *s. f.* (*entom.*) **1.** cap-de-mort, fluture-cap-de-mort. **2.** (*ornit.*) (*reg.*) huhurez-de-casă. **3.** (*pop.*) strigoaie, (*reg.*) strigoiacă, noroaică.

strígăt *s. n.* **1.** țipăt, urlet, strigare. **2.** invocare. **3.** comandă. **4.** vociferare. **5.** strigătură.

strigătór, -oáre **1.** *adj.* intens, izbitor, tare, țipător. **2.** *s. m.* (*înv.; pop.*) crainic, vestitor.

strigătúră *s. f.* chiuitură, strigăt.

strigoáică *s. f.* **1.** strigoaie, (*pop.*) strigă. **2.** vrăjitoare.

strigói, -oáie *s. m. f.* fantomă, stafie, apariție, nălucă, spirit, spectru.

stringént, -ă *adj.* (*livr.*) imperativ, imperios, presant.

striví *vb.* **1.** a turti, a zdrobi, (*pop.*) a zobi. **2.** (*fig.*) a nimici, a distruge. **3.** a (se) îngrămădi, a (se) înghesui, a (se) îmbulzi.

strop *s. m.* **1.** pic, picătură, picur. **2.** lacrimă. **3.** (*fig.*) fărâmă, fir, pic, picătură, (*reg.*) țărâ.

stropí *vb.* **1.** a (se) uda. **2.** a se păta.

stropíre *s. f.* stropit[1], stropitură.

stropít[1] *s. n.* stropire, udare.

stropít[2], **-ă** *adj.* împestrițat, înflorat.

stropitúră *s. f.* **1.** stropire, stropit[1]. **2.** picătură, strop.

structurá *vb.* a organiza.

structúră *s. f.* **1.** organizare. **2.** grupare. **3.** factură, alcătuire, conformație, fizionomie, fizic, natură. **4.** orânduire.

strúgure *s. m.* (*bot.*) **1.** ciorchine. **2.** poamă. **3.** *~-ursului* = (*reg.*) sărbezele. **4.** *~-negri* = coacăz negru.

strugurél *s. m.* **1.** struguraș. **2.** (*bot.; reg.*) coacăze.

strúnă *s. f.* **1.** (*muz.*) coardă. **2.** (*tehn.*) coardă, sfoară. **3.** (*tehn.*) cordar, întinzător, (*reg.*) aripă.

strúngă *s. f.* **1.** defileu, strâmtoare. **2.** (*pop.*) strungăreață.

strungăreáță *s. f.* strungă.

struní *vb.* **1.** a încorda, a întinde; a acorda. **2.** a domoli, a înfrâna, a liniști. **3.** (*fig.*) a domina, a înfrâna.

studiá *vb.* **1.** a învăța, a se instrui. **2.** a (se) analiza, a (se) cerceta, a (se) observa.

studiát, -ă *adj.* **1.** cercetat, analizat, examinat. **2.** (*fig.*) artificial, afectat, prefăcut, forțat, nesincer, nenatural, silit, teatral.

studió *s. n.* atelier.

studiós, -oásă *adj.* sârguitor.

stúdiu *s. n.* **1.** învățare, studiere. **2.** (*spec.*) învățătură.

stuf *s. n.* **1.** trestie. **2.** (rar) desiș; tufiș, boschet.

stufărie *s. f.* stufăriș.

stufăríș *s. n.* **1.** stufărie. **2.** desime, desiș, tufiș, crâng.

stufíș *s. n.* tufiș, desiș.

stufós, -oásă *adj.* **1.** tufos, frunzos. **2.** bogat. **3.** (*fig.*) încărcat, greoi.

stup *s. m.* **1.** știubei, târnă, matcă. **2.** familie de albine.

stupár *s. m.* apicultor, prisăcar, albinar.

stúpă *s. f.* fultuială, buraj.

stupărie *s. f.* (rar) stupină, prisacă.

stupărít *s. n.* apicultură.

stupefácție *s. f.* (*livr.*) uimire, stupoare, perplexitate, surprindere, uluire, surprizã.

stupefiá *vb.* (*livr.*) aului, a năuci, a uimi, a surprinde.

stupefiánt, -ă *adj., s. n.* drog.

stupefiére *s. f.* (*livr.*) încremenire, uimire, uluire, năucire.

stupí *vb.* (*reg.*) a scuipa.

stupíd, -ă *adj.* **1.** absurd, ilogic, nerațional, (*livr.*) irațional. **2.** bleg, nătâng, mărginit, nerod, prost, idiot, (*reg.*) mutălău.

stupiditáte *s. f.* neghiobie, nerozie, tâmpenie, prostie, idiotenie, stupizenie, inepție.

stupínă *s. f.* albinărie, prisacă, stupărie.

stupizénie *s. f.* stupiditate.

stupoáre *s. f.* (*livr.*) uimire, uluire, stupefacție, surprindere, perplexitate.

sturión *s. m.* (*iht.*) acipenserid.

sturlubátic, -ă *adj.* (*pop.*) nebunatic, neastâmpărat, zvăpăiat.

sturz *s. m.* (*ornit.*) (*reg.*) brebeneac.

suáb, -ă *s. m. f., adj.* șvab[2].

suáv, -ă *adj.* delicat, fin, grațios, gingaș, (*fig.*) dulce.

suavitáte *s. f.* delicatețe, gingășie, finețe, grație.

sub **1.** *prep.* dedesubtul. **2.** *adv.* dedesubt.

subacvátic, -ă *adj.* (*livr.*) submers, submarin.

subalimentáre *s. f.* subalimentație, subnutriție.

subalimentat, -ă *adj.* subnutrit.

subalpéstru, -ă *adj.* subalpin.

subalpín, -ă *adj.* subalpestru.

subaltérn, -ă *adj., s. m. f.* inferior, subordonat.

subapreciá *vb.* a subestima, a subevalua.

subapreciére *s. f.* subestimare, subevaluare.

subasmént *s. n.* (*arh.*) soclu.

suchiriáș, -ă *s. m. f.* (rar) sublocatar.

subcutanát, -ă *adj.* subcutaneu.

subcutanéu, -ée *adj.* (*livr.*) subcutanat.

subdivíde *vb.* (rar) a subîmpărți.

subdivizá *vb.* a subdivide, a subîmpărți.

subdiviziúne *s. f.* subîmpărțire.

súber *s. n.* (*bot.*) plută.

subestimá *vb.* a subaprecia, a subevalua.

subestimáre *s. f.* subapreciere, subevaluare.

subevaluá *vb.* a (se) subestima, a (se) subaprecia.

subevaluáre *s. f.* subapreciere, subestimare.

subiéct *s. n.* **1.** chestiune, lucru, problemă, temă. **2.** cauză, pricină, motiv. **3.** acțiune, fabulație, intrigă, (*livr.*) tramă, (*fig.*) țesătură. **4.** informator. **5.** *~ impozabil* = contribuabil.

subiectív, -ă *adj.* **1.** părtinitor, tendențios. **2.** ideal, mintal.

subiectivitáte *s. f.* părtinire.

subinvolúție *s. f.* (*med.*) regresiune.

subít, -ă *adj.* brusc, neprevăzut, neașteptat, inopinat, instantaneu.

subîmpărți *vb.* a subdivide.

subîmpărțíre *s. f.* subdiviziune, grupă; subunitate.

subînțelége *vb.* a rezulta, a reieși.

subînțelés *s. n.* aluzie.

subjonctív *s. n.* (*gram.*) conjunctiv.

subjugá *vb.* **1.** a robi, a cuceri, a supune. **2.** a domina, a înrobi, a exploata. **3.** (*fig.*) a fermeca, a cuceri, a atrage, a captiva, a domina.

sublím, -ă **1.** *adj.* măreț, superb, desăvârșit, admirabil, minunat, înălțător, încântător. **2.** *s. n.* desăvârșire. **3.** *Sublima Poartă* = Poarta Otomană.

sublimitáte *s. f.* perfecțiune, desăvârșire.

subliniá *vb.* **1.** a accentua, a evidenția, a întări, a marca, a releva. **2.** a nota, a observa, a semnala.

sublocatár, -ă *s. m. f.* subchiriaș.

submarín, -ă **1.** *adj.* (*livr.*) submers. **2.** *s. n.* submersibil.

submersíbil *s. n.* submarin.

subminá *vb.* a zădărnici.

submináre *s. f.* subversiune.

subnutrít, -ă *adj.* subalimentat.

subnutríție *s. f.* subalimentație.

subordoná *vb.* **1.** a (se) supune. **2.** a se subsuma.

subordonáre *s. f.* dependență, aservire, supunere (*livr.*) servitute.

subordonát, -ă **I.** *adj.* **1.** dependent, supus. **2.** *propoziție ~ă* (și *s. f.*) = propoziție secundară. **II.** (substantivat) subaltern, inferior.

subpământeán, -ă *adj.* subteran, (*înv.*) subpământesc.

subráț *s. n.* (*anat.*) azilă, subsuoară.

subrétă *s. f.* cameristă.

subrogá *vb.* a substitui.

subscríe *vb.* a iscăli, a semna, (rar) a subsemna, (*înv.*) a subiscăli.

subscríere *s. f.* **1.** semnare; semnătură. **2.** (rar) subscripție.

subscripție *s. f.* subscriere.

subscrís, –ă 1. *adj.* iscălit, semnat. 2. *s. m. f.* (rar) subsemnat.
subsecretár *s. m.* ~ *de stat* = adjunct al ministrului.
subsemná *vb.* (rar) a subscrie.
subsemnát, –ă *s. m. f.* 1. subscris. 2. (*fam.; art.*) eu.
subsidiár, –ă *adj.* complementar, auxiliar, secundar, anex.
subsídiu *s. n.* subvenție.
substantív, –ă 1. *s. n.* (*gram.*) nume. 2. *adj. colorant* ~ = colorant direct.
substantivá *vb.* a substantiviza.
substantivizá *vb.* a substantiva.
substánță *s. f.* 1. materie. 2. corp. 3. esență, natură. 4. conținut, structură. 5. (*lingv.*) semnificant.
substanțiál, –ă *adj.* 1. principal, fundamental, esențial; (*p. ext.*) important, însemnat, mare, cardinal. 2. consistent, hrănitor.
substituí *vb.* a înlocui.
substituíre *s. f.* înlocuire, substituție.
substitút *s. m.* 1. locțiitor. 2. înlocuitor, substituent.
substitúție *s. f.* substituire, înlocuire.
substrát *s. n.* 1. conținut. 2. (*fig.*) motiv, cauză. 3. (*lingv.*) element autohton.
subsumá *vb.* a include, a încadra, a subordona.
subsumáre *s. f.* includere, încadrare, subordonare.
subsumát, –ă *adj.* inclus, subordonat, încadrat.
subsuoáră *s. f.* 1. (*anat.*) axilă, subraț. 2. (*bot.*) axilă.
subtensiúne *s. f.* hipotensiune.
subterán, –ă I. *adj.* 1. subpământean. 2. (*fig.*) ilegal, ascuns. II. *s. n.* mină, ocnă.
subterfúgiu *s. n.* stratagemă, viclenie, șiretlic, tertip, truc.
subtíl, –ă *adj.* 1. ager, pătrunzător, perspicace, fin, (*livr.*) sagace. 2. (rar) transparent, ușor.
subtilizá *vb.* (*fam.*) a sustrage, a fura, a șterpeli.
subțiá *vb.* 1. a dilua, a îndoi, a lungi. 2. (*fig.*) a se rafina, a se stila, a se cultiva.
subțiát, –ă *adj.* 1. diluat, subțire. 2. (*fig.*) rafinat, stilat, civilizat.
subțíre *s. f.* 1. slab, zvelt, suplu, uscat. 2. îngust, slab, fin, delicat. 3. diluat, subțiat. 4. ascuțit, acut, pițigăiat. 5. distins, rafinat. 6. pretențios, dificil. 7. ales, delicat, fin. 8. subtil, rafinat, iscusit, șiret, viclean. 9. rarefiat, transparent.
subumán, –ă *adj.* animalic.
suburbán, –ă *adj.* (*fig.*) vulgar, necivilizat.
suburbíe *s. f.* mahala, periferie, (*livr.*) foburg, (*reg.*) oștează.
subvénție *s. f.* subsidiu, (*înv.*) stipendiu.
subvenționá *vb.* a finanța, (*livr.*) a stipendia.
subvenționát, –ă *adj.* finanțat.
subversiúne *s. f.* subminare, răsturnare.
subversív, –ă *adj.* ilegal.
subzistá *vb.* 1. a se menține, a dăinui, a dura, a persista. 2. a se întreține, a trăi.
subzistență *s. f.* hrană, întreținere, trai.
suc *s. n.* 1. zeamă. 2. sevă, (*pop.*) măzgă, must, (*reg.*) mursă. 3. (*reg.*) usuc, mustăreață.
sucálă *s. f.* depănătoare, vârtelniță, (*tehn.*) rodan.
súcă *s. f.* obicei; capriciu.
succedá *vb.* 1. defila, a se perinda, (*fig.*) a se derula. 2. a se înșira, a se înșirui, a urma. 3. (*jur.*) a moșteni.
succedanéu *s. n.* surogat.
succedáre *s. f.* defilare, derulare, perindare, înșirare succesiune, urmare.
succés *s. n.* 1. izbândă, reușită; victorie, (*fam.*) ispravă. 2. reușită, (*livr.*) audiență.
succesiúne *s. f.* 1. înșirare, înșiruire, serie, rând, șir. 2. ordine. 3. alternare, rotație. 4. (*jur.*) moștenire, patrimoniu, (*înv.*) rămas.
succesív, –ă *adj.* 1. consecutiv. 2. gradat, treptat, progresiv.
succesoáre *s. f.* (*jur.*) moștenitoare, urmașă, (*înv.*) moșancă.

succesór *s. m.* 1. continuator, urmaș. 2. (*jur.*) moștenitor, urmaș, (*livr.*) erede, (*reg.*) moșnean.
succín *s. n.* (rar) ambră galbenă, chihlimbar.
succínt, –ă *adj.* sumar, concis, laconic, lapidar, scurt, rezumativ, (*livr.*) telegrafic.
suceálă *s. f.* 1. (rar) sucire. 2. (*înv.*) luxare.
suci[1] *s. m.* (*reg.*) cojocar, blănar.
sucí[2] *vb.* 1. a răsuci. 2. a (se) înfășura, a (se) încolăci. 3. a întoarce, a învârti, a roti. 4. (*med.*) a (se) deplasa, a (se) dezarticula, a (se) disloca, a (se) luxa. 5. a (se) strâmba, a (se) schimonosi. 6. (*spec.; reg.*) a castra, a jugăni, a scopi.
sucíre *s. f.* răsucire, învârtire, sucit[1].
sucít[1] *s. n.* sucire.
sucít[2], **–ă** *adj.* 1. contorsionat, răsucit. 2. scrântit, luxat. 3. strâmb, luxat. 4. (*fig.*) ciudat, aiurit, bizar, straniu, curios. 5. nepotrivit, nefiresc. 6. (*reg.*) castrat, scopit.
sucitór *s. n.* 1. făcăleț, vergea, (rar) sul, (*reg.*) melesteu. 2. (*tehn.*) cordar, întinzător.
sucitúră *s. f.* cotitură, curbă.
sucombá *vb.* (*livr.*) a muri, a deceda, a pieri, a răposa, a se stinge, (*livr.*) a repauza, (*ir.*) a crăpa, (*fig.*) a adormi, a expira.
sucombáre *s. f.* moarte, deces.
sucrázǎ *s. f.* (*chim.*) zaharoză.
suculént, –ă *adj.* 1. zemos, mustos. 2. hrănitor, consistent, nutritiv, sățios, (*livr.*) feculent. 3. bun, gustos, savuros, delicios.
suculénță *s. f.* savoare.
sucursálă *s. f.* agentură, agenție, filială, reprezentanță.
sud *s. n.* miazăzi, amiază.
sudá *vb.* 1. (*med.*) a se prinde, a se lipi. 2. a (se) aglutina, a (se) alipi, a (se) lipi, a (se) uni.
sudáj *s. n.* sudare, sudat.
sudálmă *s. f.* (*pop.*) înjurătură, ocară, jignire, ofensă.
sudáre *s. f.* sudaj, sudat, sudură.
sudáție *s. f.* transpirație.
súdic, –ă *adj.* austral, meridional.
sudoáre *s. f.* 1. transpirație, nădușeală. 2. (*fig.*) muncă, osteneală, chin, trudă.
sudorál, –ă *adj.* (rar) sudorific.
sudorífic, –ă *adj.* sudoral.
suduí *vb.* 1. a înjura. 2. (*înv.; reg.*) a certa, a mustra, a dojeni, a admonesta.
suduitúră *s. f.* (*pop.*) înjurătură, ocară, jignire, ofensă.
suedéz, –ă 1. *s. m. f.* (*înv.*) svez, șved. 2. *adj.* (*înv.*) șved, șvezesc.
suferí *vb.* 1. (*înv.; pop.*) a pătimi. 2. a îndura, a răbda, a suporta. 3. a îngădui, a admite, a permite, a consimți.
suferínd, –ă *adj.* bolnav, nesănătos, (*reg.*) beteag, (*înv.*) malad.
suferínță *s. f.* calvar, canon, chin, durere, patimă; supliciu, tortură.
suficiént, –ă *adj.* 1. îndestulător, mulțumitor, satisfăcător, (*reg.*) bugăt. 2. *adv.* destul, îndeajuns.
suficiénță *s. f.* vanitate, mândrie, mediocritate, îngâmfare.
sufixáre *s. f.* sufixație.
sufixáție *s. f.* sufixare.
suflá *vb.* 1. a gâfâi, a pufăi, (*reg.*) a răsufla. 2. a suna, a cânta. 3. a arginta, a auri, a polei. 4. a bate.
sufláre *s. f.* 1. răsuflare, respirație, respirare, respir. 2. suflu, bătaie. 3. adiere, boare, undă. 4. poleire, poleit. 5. ființă, viețuitoare; (*p. ext.*) oameni, lume, popor.
suflecá *vb.* a sumete.
súflet *s. n.* 1. psihic. 2. conștiință, cuget, gândire, spirit, (*livr.*) for interior. 3. omenie, bunătate, milă. 4. viață. 5. inimă. 6. persoană, ins, om; (*p. gener.*) ființă. 7. (*pop.*) suflare, suflu, respirație.
sufletéște *adv.* moralmente.
súflu *s. n.* 1. respirație. 2. adiere, boare, suflare, undă. 3. (*fig.*) avânt, elan, însuflețire.
sufocá *vb.* a (se) asfixia, a (se) înăbuși, a (se) îneca.

sufocánt, –ă *adj.* **1.** înăbuşitor, asfixiant, înecăcios, (*pop.*) năbuşitor. **2.** greu, irespirabil, viciat, încărcat.
sufocáre *s. f.* **1.** înăbuşire, sufocaţie, asfixiere. **2.** (*med.*) dispnee.
sufocáţie *s. f.* sufocare, asfixie, înecare.
sufragerie *s. f.* sală de mese.
sufrágiu *s. n.* **1.** vot. **2.** adeziune, asentiment, aprobare.
sugáci, –ce *adj.* sugar, sugător.
sugár, –ă *adj.* sugaci.
sugativă *s. f.* sugătoare.
sugător, –oáre **1.** *adj.* sugaci. **2.** *adj., s. m.* alcoolic, băutor, bețiv. **3.** *s. f.* hârtie sugativă.
súge *vb.* **1.** (*inv.*) a zbea. **2.** a sorbi, (*pop.*) a bea. **3.** a absorbi, a aspira, a resorbi, a sorbi. **4.** a bea. **5.** (*fig.*) a secătui, a slei, a stoarce.
sugél *s. m.* (*bot.*) **1.** urzică moartă. **2.** (*pop.*) panariţiu.
súgere *s. f.* supt.
sugéstie *s. f.* sugerare, propunere, idee.
sugestioná *vb.* a (se) influenţa.
sugestív, –ă *adj.* grăitor, evocator.
sugiúc *s. n.* (*pop.*) bigi-bigi.
sugrumá *vb.* **1.** a gâtui, a strangula, a jugula, (*reg.*) a suguşa. **2.** (*fig.*) a înăbuşi, a sufoca. **3.** (*fig.*) a reprima, a lichida. **4.** a se îngusta, a se gâtui.
sugrumát, –ă *adj.* **1.** gâtuit, strangulat, (*reg.*) suguşat. **2.** (*fig.*) copleşit, chinuit. **3.** înecat, înăbuşit, alterat.
sugrumătúră *s. f.* gâtuitură, gâtuire.
suguşá *vb.* (*înv.*) a gâtui, a sugruma, a strangula.
suhát *s. n.* (*pop.*) păşune; islaz, imaş, suhăţie.
suhăţíe *s. f.* (*reg.*) suhat.
sui *vb.* **1.** a (se) urca, a escalada. **2.** (*fig.*) a înainta, a avansa. **3.** a se înălţa, a se ridica. **4.** a (se) urca, a (se) căţăra, a se cocoţa. **5.** a creşte, a (se) majora, a (se) scumpi. **6.** a creşte, a se mări, a se ridica, a se urca.
suicíd *s. n.* (*livr.*) sinucidere.
súi-géneris *adj. invar.* aparte, deosebit, particular, special, specific; original.
suíş *s. n.* urcuş.
suítă *s. f.* **1.** alai, escortă. **2.** (rar) continuitate, înlănţuire.
suitór, –oáre *adj.* **1.** agăţător, căţărător. **2.** ascendent, urcător.
sujét *s. n.* (*înv.*) temă, subiect; prilej, motiv.
sul *s. n.* **1.** (*tehn.*) cilindru. **2.** trâmbă, val, vălătuc. **3.** rulou. **4.** (*reg.*) sucălete. **5.** coloană, trâmbă, vârtej.
sulf *s. n.* (*chim.*) pucioasă.
sulfát *s. m.* **1.** ~ *de cupru* = piatră-vânătă. **2.** ~ *de magneziu* = sare-amară. **3.** ~ *feros* = calaican. **4.** ~ *de aluminiu şi de potasiu* = alaun, piatră-acră. **5.** ~ *de aramă* = sulfat de cupru.
sulfínă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** molotru, trifoi-mare. **2.** molotru alb. **3.** ~ *albastră* = molotru albastru.
sulfúric, –ă *adj. acid* ~ = vitriol.
sulimán *s. n.* **1.** (*înv.*) fard, sulimeneală. **2.** (*bot.*) (*reg.*) gubănaş, vineţică.
sulimeneálă *s. f.* (*înv.*) sulimenire.
súliţă *s. f.* lance.
sumá *vb.* a totaliza, a aduna.
sumán *s. n.* **1.** ţundră, zeghe, dulamă. **2.** (*pop.*) pănură, aba, dimie.
sumár, –ă **I.** *adj.* **1.** succint, concis. **2.** superficial, expeditiv. **3.** strict necesar. **II.** *s. n.* **1.** rezumat. **2.** cuprins.
sumáţie *s. f.* (*biol.*) adiţie latentă.
súmă *s. f.* **1.** total. **2.** cantitate. **3.** cifră, număr, total. **4.** cantitate, totalitate. **5.** număr, mulţime, sumedenie.
súmbru, –ă *adj.* **1.** întunecat, posomorât, întunecos, obscur. **2.** (*fig.*) posomorât, trist, mâhnit.
sumecá *vb.* (*reg.*) a sufleca, a sumete.
sumedénie *s. f.* mulţime, puzderie, grămadă, duium.
suméte *vb.* a (se) sufleca.
sumisiúne *s. f.* (*livr.*) supunere, ascultare, docilitate.
súmmum *s. n.* culme, vârf.
suná *vb.* **1.** a răsuna, a sufla. **2.** a bate, a dăngăni. **3.** a glăsui. **4.** a se zvoni.

sunătoáre *s. f.* (*bot.*) **a)** pojarniţă; **b)** măselariţă; **c)** suliţică.
sunătór, –oáre *adj.* **1.** *bani ~i* = monede; bani numerar, bani gheaţă, peşin. **2.** *şarpe ~* = şarpe-cu-clopoţel, crotal. **3.** foşnitor, susurător. **4.** şuierător. **5.** bombastic, pretenţios, afectat, artificial. **6.** răsunător.
súnet *s. n.* **1.** (*livr.*) son. **2.** vibraţie muzicală. **3.** anunţare, vestire, semnal. **4.** răsunet, ecou. **5.** vâlvă, gălăgie.
supápă *s. f.* (*tehn.*) **1.** ventil. **2.** ~ *electrică* = redresor.
supărá *vb.* **1.** a (se) mâhni, a (se) necăji, a (se) amări, a (se) întrista. **2.** a stingheri, a incomoda, a deranja, a stânjeni; a jena. **3.** a (se) întărâta, a (se) mânia, a (se) irita.
supăráre *s. f.* **1.** neplăcere, necaz, suferinţă, nevoie, neajuns, lipsă. **2.** (*pop.*) pagubă, stricăciune, deranj. **3.** întristare, amărăciune, tristeţe. **4.** furie, iritare, mânie.
supărát, –ă *adj.* **1.** necăjit, amărât, mâhnit, trist. **2.** mânios, iritat, înfuriat, sâcâit, (*livr.*) tracasat.
supărăciós, –oásă *adj.* **1.** susceptibil; iritabil, irascibil. **2.** (rar) neplăcut. **3.** întristat, amărât, necăjit.
supărătór, –oáre *adj.* **1.** jenant, neplăcut. **2.** plicticos, plictisitor, agasant.
superarbítru *s. m.* supraarbitru.
supérb, –ă *adj.* **1.** impunător, măreţ, grandios; impresionant, impunător, monumental, splendid. **2.** minunat, splendid, (*fig.*) ceresc, celest. **3.** (rar) mândru, semeţ; orgolios, îngâmfat, trufaş.
superbíe *s. f.* (*livr.*) orgoliu, mândrie.
superficiál, –ă *adj.* **1.** sumar, neaprofundat. **2.** fugitiv, rapid, sumar.
superficialitáte *s. f.* uşurinţă.
superfín, –ă *adj.* superior, extrafin, suprafin.
superflúu, –ú *adj.* inutil, ineficace, ineficient, infructuos.
superiór, –oáră **I.** *adj.* **1.** ales, fin, sortat. **2.** (*livr.*) preeminent. **3.** ales, deosebit, distins. **4.** evoluat, înalt. ridicat. **5.** *studii ~oare* = studii universitare. **6.** *învăţământ ~* = învăţământ universitar. **II.** *s. m. f.* **1.** şef. **2.** (rar) egumen, stareţ.
superioritáte *s. f.* **1.** (*livr.*) preeminenţă. **2.** avantaj.
supermagazín *s. n.* magazin universal, supermarket.
superman (pr. *supermén*) *s. m.* supraom.
supermárket *s. n.* supermagazin.
supersístem *s. n.* (*lingv.*) diasistem.
superstíţie *s. f.* (*livr.*) eres.
superstrát *s. n.* (*lingv.*) suprastrat.
supleánt, –ă *adj., s. m. f.* suplinitor, înlocuitor.
supletív, –ă *adj.* (*jur.*) facultativ, interpretativ.
supléţe *s. f.* mlădiere, flexibilitate, maleabilitate, (*spec.*) elasticitate.
suplícă *s. f.* (*înv.*) cerere, jalbă, plângere.
suplíciu *s. n.* tortură, caznă, chin fizic, calvar.
supliméntă *s. n.* adaos, anexă, apendice, completare.
suplimentá *vb.* a adăuga, a completa.
suplimentár, –ă *adj.* **1.** adiţional. **2.** complementar, întregitor, subsidiar.
supliní *vb.* **1.** a înlocui. **2.** a completa.
súplu, –ă *adj.* **1.** mlădios, elastic, flexibil. **2.** moale, fin. **3.** uşor, vioi, elegant, graţios. **4.** (*fig.*) acomodabil, servil, adaptabil.
supórt *s. n.* **1.** bază, postament, soclu. **2.** cadru. **3.** (*fig.*) ajutor, sprijin, reazem.
suportá *vb.* **1.** a îndura, a răbda, a pătimi, a suferi. **2.** a admite, a tolera, a îngădui, a permite, a concepe. **3.** a rezista la...
supórter *s. m.* susţinător, simpatizant.
supozíţie *s. f.* presupunere, ipoteză.
súpra *adv.* deasupra, înainte.
supraaglomeráre *s. f.* supraaglomeraţie.
supraaglomerátie *s. f.* supraaglomerare.
supraalimentáre *s. f.* supraalimentaţie.

supraalimentát, -ă *adj.* supranutrit, suprahrănit.
supraalimentáție *s. f.* supraalimentare.
supraapreciá *vb.* a (se) supraestima, a (se) supraevalua.
supraapreciére *s. f.* supraestimare, supraevaluare.
supraarbítru *s. m.* superarbitru.
suprabugetár, -ă *adj.* extrabugetar.
supradotát, -ă *adj.* geniu; copil minune.
supradozáj *s. n.* supradoză.
supradózã *s. f.* supradozaj.
supraestimá *vb.* a (se) supraaprecia, a (se) supraevalua.
supraestimáre *s. f.* supraapreciere, supraevaluare.
supraevaluá *vb.* a supraaprecia, a supraestima.
supraexcitáție *s. f.* superexcitare.
suprafáță *s. f.* **1.** (*mat.*) (*înv.*) surfață. **2.** întindere, mărime. **3.** (*fig.*) exterior, aparență. **4.** regiune, teritoriu, zonă. **5.** față, întindere, întins.
suprafin, -ă *adj.* superfin, extrafin.
suprafirésc, -eáscă *adj.* (rar) supranatural.
supraîncărcát, -ă *adj.* împovărat.
supralumină *s. f.* (rar) oberliht.
supranatúral, -ă *adj.* **1.** fabulos, fantastic, legendar, miraculos, mitic. **2.** (*fig.*) extraordinar, excepțional. **3.** imaterial, nepământean. **4.** (rar) suprafiresc.
supranațional, -ă *adj.* transnațional.
supranúme *s. n.* nume, poreclă, (*livr.*) cognomen, (*înv.*) poreclitură.
supranutrít, -ă *adj.* supraalimentat.
supraomenésc, -eáscă *adj.* suprauman.
supraproblémă *s. f.* supratemă.
suprapúne *vb.* a coincide.
suprastrát *s. n.* (*lingv.*) superstrat.
supratémă *s. f.* supraproblemă.
supraumán, -ă *adj.* (rar) supraomenesc.
supravegheá *vb.* **1.** a păzi, a străjui, a veghea, (*pop.*) a priveghea. **2.** a observa, a urmări.
supraveghére *s. f.* control, pază.
suprém, -ă *adj.* **1.** absolut, necondiționat, suveran. **2.** ultim, extrem. **3.** *onoruri ~e* = funeralii.
supremație *s. f.* preponderență; întâietate, hegemonie.
suprimá *vb.* **1.** a înlătura, a elimina, a anula. **2.** a omorî, a ucide, a asasina. **3.** (*jur.*) a abroga, a anula, a desființa, a invalida.
suprimát, -ă *adj.* înlăturat, eliminat, șters, anulat, abrogat.
supt[1] *s. n.* sugere, suptură.
supt[2]**, -ă** *adj.* slab, slăbănog, uscat, tras; scofâlcit.
suptúră *s. f.* (*pop.*) supt[1], sugere.
supúne *vb.* **1.** a cuceri, a subjuga, a ocupa. **2.** a aservi, a înrobi, a subjuga, (*fig.*) a înfeuda. **3.** a asculta, a se conforma. **4.** a (se) subordona. **5.** a se pleca, a se smeri, a se umili.
supús, -ă *adj.* **1.** dependent, subordonat. **2.** aservit, subjugat, (*fig.*) îngenuncheat. **3.** servil, slugarnic, umil, (*livr.*) obsecvios. **4.** ascultător, bun, cuminte, docil, (*livr.*) obedient. **5.** (*înv.; reg.*) ascuns, dosit, pitit.
supușénie *s. f.* **1.** supunere, ascultare. **2.** (*jur.*) cetățenie, (*impr.*) naționalitate.
sur, -ă *adj.* **1.** cenușiu, fumuriu, gri, plumburiu, (*pop.*) sein. **2.** întunecat, încețoșat, tulbure, (*fig.*) posomorât, mohorât. **3.** cărunt, încărunțit, (*fig.*) nins. **4.** (*fig.*; rar) bătrân, străvechi.
surâde *vb.* a zâmbi.
surâs *s. n.* zâmbet.
surâzátor, -oáre *adj.* **1.** zâmbitor, surâzând; (*p. ext.*) vesel, radios, amical, prietenos. **2.** (*fig.*) favorabil, convenabil.
surâzând, -ă *adj.* surâzător.
surceá, -ícă *s. f.* vreasc, gătej, bețișor.
surclasá *vb.* a depăși, a întrece.
surd, -ă *adj.* **1.** (*reg.*) pliurd. **2.** (*fon.*) afon. **3.** (*fig.*) neînduplecat, nesimțitor. **4.** (*fig.*) mocnit, ascuns, tăinuit. **5.** (*fig.*) înăbușit, nedefinit, vag.

surdítate *s. f.* surzenie.
surdomutísm *s. n.* surdomutitate.
surdomutitáte *s. f.* surdomutism.
surescitabil, -ă *adj.* iritabil.
surescitáre *s. f.* surescitație.
surescitáție *s. f.* surescitare.
surf (pr. *sărf*) *s. n.* surfing.
surfing (pr. *sărfing*) surf.
surghiún **1.** *s. n.* surghiunire, exil, deportare, exilare, proscripție; (*p. ext.*) pribegie, înstrăinare. **2.** *s. m.* (*înv.*) surghiunit.
surghiuní *vb.* **1.** a exila, a deporta, a proscrie, a ostraciza. **2.** (*fig.*) a izgoni, a alunga.
surghiunire *s. f.* exil, deportare, pribegie, surghiun.
surghiunít, -ă *adj., s. m. f.* alungat, exilat, gonit, izgonit, pribeag, proscris.
súrlă *s. f.* (*reg.*) bot, rât; (*p. ext.*) porc.
surmená *vb.* a se istovi, a se extenua.
surmenáj *s. n.* surmenare, epuizare, extenuare, secătuire, sfârșeală, sleire, istovire, vlăguire.
surmenáre *s. f.* surmenaj.
surmenát, -ă *adj.* istovit, extenuat, vlăguit, sleit.
surmontá *vb.* (*livr.*) a învinge, a depăși, a răzbi, a birui.
surnaturál, -ă *adj.* (*înv.*) supranatural, fabulos, fantastic, legendar, miraculos, mitic.
surnumí *vb.* a supranumi.
surogát *s. n.* **1.** erzaț. **2.** (*fig.*) contrafacere, falsificare.
surpá *vb.* **1.** a se dărâma, a se prăvăli, a se nărui; a nimici, a ruina. **2.** (*fig.*) a submina, a săpa; (*p. ext.*) a desființa, a nimici, a lichida.
surpát, -ă *adj.* dărâmat, năruit; ruinat, distrus, nimicit.
surpătúră *s. f.* ruină, dărâmătură.
surplús *s. n.* prisos, excedent, plus, prisosință, (*înv.*) rămas.
surprínde *vb.* **1.** a prinde. **2.** a mira, a uimi, a ului, a stupefia. **3.** a sesiza, a remarca, a observa, a descoperi.
surpríndere *s. f.* surpriză, stupoare.
surprins, -ă *adj.* mirat, uluit, uimit.
surprinzátor, -oáre *adj.* **1.** nebănuit, neașteptat. **2.** impresionant, uimitor, extraordinar.
surprízã *s. f.* **1.** surprindere. **2.** cadou, dar, atenție, (*pop.*) plocon, (*înv.*) prezent.
súrsă *s. f.* **1.** izvor. **2.** obârșie, origine, (*livr.*) sorginte.
surtúc *s. n.* **1.** veston. **2.** laibăr, mintean, (*reg.*) căput.
surtucár *s. m.* (*depr.*) târgoveț, orășean; (*p. ext.*) intelectual.
surugíu *s. m.* birjar, vizitiu, (*reg.*) cociș, (*înv.*) veturin.
survení *vb.* a se întâmpla, a se petrece, a se produce.
surzeálă *s. f.* surditate, surzenie.
surzénie *s. f.* surditate, surzeală.
surzi *vb.* a asurzi.
sus **1.** *adv.* deasupra. **2.** *adj.* *~-amintit* = sus-citat, sus-menționat, sus-numit, sus-pomenit.
susán *s. m.* **1.** (*bot.*) (rar) sesam. **2.** (*pop.*) simit.
susceptíbil, -ă *adj.* **I. 1.** supărăcios, (*fam.*) țâfnos. **2.** sensibil. **II. 1.** apt, bun, capabil, convenabil, potrivit. **2.** pasibil.
susceptibilitáte *s. f.* sensibilitate.
suscitá *vb.* a provoca, a produce, a stârni, a dezlănțui, a trezi.
susétă *s. f.* tetină.
suspéct, -ă *adj.* **1.** dubios, îndoielnic, problematic. **2.** interlop, (*flg.*) deocheat. **3.** dubios, echivoc, îndoielnic, necurat.
suspectá *vb.* a bănui.
suspendá *vb.* **1.** a atârna, a agăța, a prinde. **2.** (*flg.*) a interzice, a suprima.
suspendáre *s. f.* întrerupere, suprimare.
suspendát, -ă *adj.* **1.** atârnat. **2.** (*fig.*) întrerupt, oprit, interzis.
suspiciós, -oásă *adj.* bănuitor, neîncrezător, temător.
suspiciúne *s. f.* bănuială, neîncredere, nesiguranță.
suspín *s. n.* oftat, suprimare.
suspiná *vb.* a ofta.

suspináre *s. f.* suspin, suspinat.
suspinát *s. n.* suspinare.
sustráge *vb.* **1.** a fura. **2.** a se exchiva, a scăpa.
susținătór, –oáre *s. m. f.* **1.** *(fig.)* apărător, sprijinitor. **2.** adept, partizan.
susține *vb.* **1.** a sprijini, a apăra, a propti. **2.** a proclama. **3.** *(fig.)* a rezista.
susținere *s. f.* sprijinire, apărare.
susținút, –ă *adj.* **1.** stăruitor, perseverent. **2.** constant, activ, neobosit, neîntrerupt.
súsur *s. n.* murmur, susurare, freamăt, șopot.
susurá *vb.* a murmura, a șușoti.
susuráre *s. f.* (rar) susur, șopot, zvon, foșnet, freamăt, murmur.
súșă *s. f.* **1.** *(livr.)* origine, sursă. **2.** *(med.)* tulpină.
sutánă *s. f.* anteriu, reverendă.
sutár *s. n.* sută.
sutáș *s. m.* **1.** centurion. **2.** hotnog.
sútă *s. f. (fam.)* sutar.
sutíme *s. f.* procent.
suvéică *s. f. (text.)* navetă, *(pop.)* suvelniță.
suvélniță *s. f. (text.)* navetă, *(pop.)* suveică.
suvenír *s. n.* amintire, aducere-aminte.
suverán, –ă **1.** *adj.* absolut, total, suprem. **2.** *adj.* independent, liber, neatârnat. **3.** *s. m. f.* monarh, domn, conducător, rege.
suveranitáte *s. f.* independență, libertate, neatârnare, *(înv.)* slobozenie.
svéter *s. n.* pulover.
svez, –ă *s. m. f. (înv.)* suedez, șved.

Ș

șa *s. f. (geogr.)* curmătură.
șablón *s. n.* **1.** model, tipar. **2.** *(fig.)* clișeu verbal, formulă stereotipă.
șablonárd, –ă *adj.* stereotip, standard, banal, șablonizat.
șacál *s. m.* **1.** *(înv.)* ceacal. **2.** *(fig.)* om rapace.
șágă *s. f. (pop.)* glumă, ghidușie, poznă, năzbâtie.
șah *s. m.* șahinșah.
șahinșáh *s. m.* șah.
șahmaránd *s. n. (înv.)* brocart.
șal *s. n.* fular.
șaland *s. n.* barjă, șlep.
șále *s. f. pl.* **1.** *(pop.)* rărunchi. **2.** mijloc.
șáltăr *s. n.* întrerupător electric, comutator.
șalvári *s. m. pl. (depr.)* pantaloni largi, ceacșiri.
șalvír[1] *s. m. (reg.)* pungaș, șarlatan, escroc, impostor.
șalvír[2] *(subst.) (reg.)* salvie.
șam *s. n. (înv.)* damasc.
șamán *s. m.* vrăjitor.
șamoá *adj. invar.* galben-deschis.
șamotár *s. m.* șamotier, șamotor.
șamotiér *s. m.* șamotor.
șamotór *s. m.* șamotar.
șan *s. n.* calapod.
șandramá *s. f.* maghernița, cocioabă.
șanjá *vb.* a se schimba.
șánsă *s. f.* noroc; (la *pl.*) sorți, posibilitate.
șanț *s. n. (mil.)* tranșee.
șapcalíu *s. m., adj. (fam.)* (om) prost.
șápcă *s. f.* **1.** *(reg.)* căciulă. **2.** *(spec.)* chipiu, *(reg.)* șlică.
șapirográf *s. n.* hectograf.
șápte *s. m. (reg.)* șeptar, *(fam.)* șeptic, șeptacă.
șarádă *s. f.* enigmă, mister, secret, taină; *(fig.)* lucru neclar.
șarán *s. m. (reg.)* **1.** crap. **2.** țipar.
șarétă *s. f.* cabrioletă.
șarg, –ă *adj.* galben-deschis, gălbui.
șarjá *vb.* a exagera.
șárjă *s. f.* caricatură, glumă.
șarlatán *s. m.* escroc, hoț, impostor, farsor, escroc, pungaș, șnapan.
șarlatanie *s. f.* înșelătorie, escrocherie, șarlatanism, șiretlic.
șarlatanísm *s. n.* (rar) șarlatanie.
șárlă *s. f. (reg.)* javră, potaie, cotarlă.
șarm *s. n. (livr.)* farmec, grație, drăgălășenie.
șarmánt, –ă *adj. (livr.)* fermecător, încântător.
șarniéră *s. f.* balama, țâțână.
șárpe *s. m. (zool.)* **1.** ofidian, *(înv.)* zmeu. **2.** *~-cu-clopoței* = crotal. **3.** *~-cu-ochelari* = cobră. **4.** *~ auriu* (sau *uriaș*) = boa. **5.** *(fig.)* om rău, viclean.
șart *s. n.* **1.** rânduială, uz, uzanță, tradiție, datină. **2.** rost, socoteală, tâlc.
șáse *interj.* atenție!
șatén, –ă *adj.* castaniu.

șátră *s. f.* **1.** (*înv.*) tabără militară. **2.** așezare, sălaș. **3.** (*înv.*) baracă.

șăgálnic, -ă *adj.* glumeț, hazliu, poznaș, șugubăț, vesel, spiritual.

șătrár *s. m.* țigan nomad, corturar.

șchiop, -oápă *adj.* **1.** (*pop.*) cotonog, (*fam.*) șontorog. **2.** (*fig.*) nereușit, slab.

șchiopá *vb.* a șchiopăta.

șchiopătá *vb.* **1.** (*pop.*) a (se) poticni, (*reg.*) a șontorogi. **2.** (*fig.*) a se poticni.

școálă *s. f.* **1.** învățătură, studiu. **2.** ~ *secundară* = liceu, colegiu, (*reg.*) gimnaziu.

școlár, -ă **I.** *adj.* **1.** școlăresc. **2.** didactic. **II.** *s. m. f.* **1.** elev, (*înv.*) scolastic, ucenic. **2.** (învechit) discipol.

școlărésc, -eáscă *adj.* **1.** școlar. **2.** (*fig.*) naiv, copilăresc.

școlărește *adv.* (*fig.*) naiv, copilărește.

școlăriță *s. f.* elevă.

ședeá *vb.* **1.** a sta. **2.** a se așeza, a sta. **3.** a poposi, a se opri, a zăbovi, a rămâne. **4.** a locui, a domicilia, a sălășlui. **5.** a i se potrivi, a-i veni, a-l prinde.

ședére *s. f.* **1.** lenevie, inactivitate. **2.** (*înv.*) domiciliu, locuință.

ședință *s. f.* (*înv.*) sesie, seanță.

șef *s. m.* **1.** superior. **2.** conducător, (*fam.*) șțab. **3.** ~ *de orchestră* = dirijor. **4.** ~ *de lucrări* = lector.

șefie *s. f.* **1.** conducere, direcție. **2.** comandă, conducere; autoritate.

șelf *s. n.* (*geogr.*) platformă continentală.

șeminéu *s. n.* (*livr.*) cămin.

șerb *s. m.* **1.** iobag, român, venin, (rar) serv. **2.** (*înv.*) sclav, rob; slugă.

șerbíe *s. f.* **1.** iobăgie, românie, vecinătate, vecinie, (*livr.*) servitute. **2.** (*înv.*) sclavie, robie, aservire.

șerpár **1.** *s. n.* chimir. **2.** *s. m.* (*iht.*) țipar.

șerpuíre *s. f.* șerpuială, sinuozitate, șerpuit[1].

șerpuínd, -ă *adj.* (rar) șerpuitor.

șerpuít[1] *s. n.* (rar) șerpuire.

șerpuít[2], -ă *adj.* șerpuitor, cotit.

șerpuitór, -oáre *adj.* șerpuind, șerpuit[2], sinuos.

șerpuitúră *s. f.* cotitură, sinuozitate.

șerui *vb.* a descărna.

șervét *s. n.* (*pop.*) prosop, ștergar, mânăștergură.

șes, șeásă **I.** *adj.* (*pop.*) neted, întins, plan, drept. **II.** *s. n.* **1.** câmp, câmpie, (*reg.*) cohalm. **2.** (*pop.*) platou.

șezătoáre *s. f.* **1.** clacă. **2.** reuniune literară; cenaclu.

șezút *s. n.* **1.** dos, (*fam.*) fund, popou, pardon. **2.** (*p. restr.*) anus. **3.** (*înv.*) locuință, domiciliu.

șfichi *s. n.* **1.** sfârc, pleasnă. **2.** ironie, persiflare, zeflemea.

șfichiuitór, -oáre *adj.* (*fig.*) înțepător, mușcător, ironic, zeflemitor, caustic, sarcastic.

șfichiuí *vb.* **1.** a biciui, a plesni, a bate. **2.** (*fig.*) a ironiza, a persifla.

șfichiuitúră *s. f.* **1.** biciuire; șfichiuire. **2.** (*fig.*) înțepătură, zeflemea, ironie, persiflare, împunsătură.

și **I.** *conj.* **1.** dar. **2.** deci. **II.** *adv.* **1.** chiar. **2.** încă. **3.** deja; imediat. **4.** întocmai, exact.

șibói *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **a)** micșunea; **b)** micsandră.

șic *s. n.* eleganță, distincție, bun gust, rafinament.

șicaná *vb.* a agasa, a sâcâi.

șicanatór, -oáre *adj.* (rar) sâcâitor, cârcotaș, gâlcevitor; șicanier.

șicánd *s. f.* **1.** dificultate, greutate, neajuns. **2.** tertip.

șicaniér, -ă *adj.* șicanator.

șif *s. n.* (*tipogr.*) galion.

șifoná *vb.* **1.** a (se) mototoli, a (se) boți. **2.** (*fam.*) a (se) supăra, a (se) bosumfla, a (se) ofusca.

șifonát, -ă *adj.* **1.** mototolit, boțit, necălcat. **2.** (*fam.*) supărat, bosumflat, ofuscat.

șină *s. f.* cale-ferată.

șindră *s. f.* (*reg.*) șindrilă.

șindrilár *s. m.* șițar.

șindrilă *s. f.* șiță, șindră.

șindrilí *vb.* a șindrui.

șindruí *vb.* (*reg.*) a șindrili.

șinór *s. n.* (*reg.*) șnur, șiret, găitan.

șinuí *vb.* a fereca, a întări.

șip[1] *s. m.* (*iht.*) șipcă, vizău galbenă.

șip[2] *s. n.* flacon.

șípcă *s. f.* leaț, (*pop.*) ostreț.

șípot *s. n.* **1.** șuvoi, ciuroi. **2.** burlan. **3.** vârtej, bulboană, vâltoare.

șir *s. n.* **1.** rând, șirag. **2.** succesiune, (*fig.*) lanț. **3.** coloană, convoi, rând, (*reg.*) trâmbă. **4.** brâu, masiv muntos, lanț. **5.** coerență, înlănțuire, logică. **6.** grămadă, mulțime, (*fam.*) cârd.

șirág *s. n.* **1.** șir, rând. **2.** colan, colier, salbă. **3.** (*geogr.*) brâu, lanț, șir. **4.** succesiune, șir. **5.** sumă, mulțime.

șíră *s. f.* **1.** claie, stog. **2.** *~a spinării* = coloană vertebrală, (*înv.*) osul spinării.

șirét[1] *s. n.* șnur, (*reg.*) șinor.

șiret[2], -eátă *adj.* **1.** șmecher, rafinat, viclean, perfid. **2.** abil, descurcăreț.

șireténie[1] *s. f.* viclenie, perfidie, șmecherie, (rar) șireție.

șireténie[2] *s. f.* (*pop.*) curs, desfășurare, evoluție; tărășenie.

șiretlíc *s. n.* șmecherie, vicleșug, tertip, truc, stratagemă, viclenie, (*fam.*) manevră.

șiróí[1] *s. n.* puhoi, șuvoi, torent.

șiroí[2] *vb.* (rar) a șuvoi.

șiroíre *s. f.* (*geogr.*) erodare, eroziune, roadere, săpare, (*fig.*) spălare.

șiș *s. n.* pumnal, stilet; (rar) hanger.

șiștár *s. n.* doniță, (*reg.*) bărbânță.

șiștáv, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** nedezvoltat, sec, mărunt. **2.** plăpând, firav, delicat, slab.

șiștăví *vb.* **1.** a se zbârci, a se pipernici, a se chirci. **2.** a se gălbeji, a slăbi.

șiștăvít, -ă *adj.* **1.** (*pop.*) zbârcit, pipernicit. **2.** (*reg.*) slăbănog, plăpând, gălbejit, firav, bolnăvicios.

șițár *s. m.* șindrilar.

șiță *s. f.* șindrilă, (*reg.*) draniță.

șlágăr *s. n.* **1.** cântec la modă. **2.** (*fig.*) clișeu, slogan.

șlap *s. m.* (*reg.*) papuc.

șleáhtă *s. f.* (*peior.*) clică, bandă, clan, gloată, ceată, adunătură, gașcă.

șleámpăt, -ă *adj.* (*pop.*) neglijent, dezordonat, (*fam.*) îngălat.

șleápcă *s. f.* (*înv.; reg.*) tricorn, șapcă.

șleau[1] *s. n.* drum; (*p. ext.*) itinerar, traseu, parcurs.

șleau[2] *s. n.* știreang, trăgătoare, (*reg.*) știric.

șleau[3] *s. m.* (*bot.*) ulm.

șlefuí *vb.* **1.** a lustrui. **2.** a netezi. **3.** a cizela. **4.** (*fig.*) a cizela, a retușa. **5.** (*fig.*) a se civiliza, a se cultiva.

șlefuíre *s. f.* șlefuit[1].

șlefuít[1] *s. n.* șlefuire.

șlefuít[2], -ă *adj.* **1.** cizelat, lustruit, netezit. **2.** (*fig.*) rafinat, manierat, stilat, cultivat.

șlif *s. n.* (*fig.*) finețe, rafinament, subtilitate.

șliț *s. n.* prohab.

șluc *s. n.* (*reg.*) înghițitură.

șlus *interj.* (*reg.*) gata! s-a terminat! basta!

șmag *s. n.* (*reg.*) iz, aromă, mireasmă, parfum.

șmécher, -ă *adj.* abil, isteț, șiret, descurcăreț, dezghețat; șarlatan, (*fam.*) hoțoman.

șmecherí *vb.* a păcăli, a înșela.

șmecherie *s. f.* șiretlic, vicleșug, șarlatanie, escrocherie, hoție, fraudă, înșelăciune, înșelătorie, (*fam.*) potlogărie, (*fig.*) scamatorie.

șmecherós, -oásă *adj.* (*fam.*) șmecher.

șmírghel *s. n.* (rar) emeri.

șmotrí *vb.* (*înv.*) **1.** a inspecta. **2.** a instrui. **3.** (*fam.*) a mustra, a dojeni; a bate.

șmótru *s. n.* **1.** (*înv.*) instrucție militară. **2.** (*fam.*) instruire, mustrare, dojană, bătaie.

șnapán *s. m.* șarlatan, pungaș, escroc, potlogar, impostor, (*fam.*) coțcar, (fig.) panglicar.

șnapáncă *s. f.* escroacă, șarlatancă.

șnaps *s. n.* (*fam.*) rachiu (tare).

șnur *s. n.* **1.** șiret, (*reg.*) șinor. **2.** ~ *electric* = cordon.

șoácăț *s. m.* (*reg.*) șobolan, șoarece.

șoáptă *s. f.* **1.** șușoteală, șușotit, șop-

tire. **2.** (*fig.*) susur, freamăt, șopot. **3.** (la *pl.*) calomnie, bârfeală, clevetire, calomniere.

șoárece *s. m.* **1.** (*zool.*) (*reg.*) paruș, șoacăț. **2.** (*zool.*) *~-de-câmp* = (*reg.*) popândău; *~-de-pădure* = (*reg.*) popândău. **3.** (*reg.*) *~-chior* = cârtiță. **4.** (*iht.*) *~-de-mare* = (*reg.*) pește jidovesc. **5.** *~ de birou* = birocrat. **6.** *~-de-hotel* = (*arg.*) hoț.

șobolán *s. m.* (*zool.*) **1.** guzgan, (*reg.*) chițcan, chițoran, cloțan, sobol. **2.** *~ moscat* = desman.

șoc *s. n.* **I.** (*med.*) **1.** ictus. **2.** *~ apexian* = impuls cardiac. **II.** (*fig.*) impresie puternică.

șocá *vb.* **1.** a contraria, a vexa, (*fig.*) a izbi. **2.** a epata, a surprinde. **3.** a frapa, a surprinde, (*fig.*) a izbi.

șocánt, -ă *adj.* **1.** epatant, surprinzător. **2.** frapant, izbitor, uimitor.

șocát, -ă *adj.* **1.** contrariat, vexat. **2.** dezechilibrat psihic.

șod, șoádă **I.** *adj.* (*reg.*) **1.** curios, ciudat; bizar, excentric. **2.** nostim, hazliu. **II.** *s. f.* (*reg.*) glumă; poznă.

șofá *vb.* a conduce.

șofér *s. m.* conducător.

șofrán *s. m.* (*bot.*) **1.** șofrănel, brânduță albă. **2.** brânduță galbenă. **3.** șofrănel.

șofrănél *s. m.* șofran.

șofrăniu, -ie *adj.* (*pop.*) gălbiu, chihlimbariu.

șógor *s. m.* (*reg.*) cumnat.

șoim *s. m.* **1.** șoiman. **2.** *~ de codru* = haiduc.

șoimán, -ă **1.** *s. m.* (*ornit.*) șoim. **2.** *s. f. pl. art.* (*mit.*) iele. **2.** *adj.* strașnic, minunat, extraordinar.

șoimănésc, -eáscă *adj.* (*fig.*) vitejesc.

șoimări *vb.* (*pop.*) a desfigura, a poci, a desfigura.

șoim de vără *s. m.* (*reg.*) erete.

șoiméște *adv.* **1.** ager, sprinten, iute. **2.** (*fig.*) vitejește.

șold *s. n.* **1.** (*anat.*) (*reg.*) șodolan. **2.** (*fig.*) coastă, povârniș.

șoldiș *adv.* **1.** șchiop. **2.** (*fig.*) oblic, pieziș, strâmb.

șoltíc, -ă *adj.* (*reg.*) **1.** escroc, șarlatan. **2.** strengar, șmecher, ghiduș, poznaș.

șolticărie *s. f.* **1.** escrocherie, vicleșug, tertip. **2.** strengărie, șmecherie, ghidușie, poznă.

șomoióg *s. n.* **1.** șomoltoc, fumuiag. **2.** buchet, mănunchi.

șomoltóc *s. n.* șomoiog.

șont, șoántă *adj.* (*reg.*) **1.** șchiop, schilod, infirm, invalid. **2.** pocit, caraghios.

șontăcăí *vb.* a șchiopăta.

șontoróg, -oágă *adj.* **1.** șchiop; schilod. **2.** slăbănog. **3.** (rar) sucit, strâmb, diform.

șontorogeálă *s. f.* ologeală.

șontorogí *vb.* a (se) ologi.

șontorogít, -ă *adj.* ologit, olog.

șopârláiță *s. f.* **1.** (*pop.*) anghină difterică, difterie. **2.** (*bot.*) șopârlică. **3.** (*bot.*) șopârliță, busuioc-de-câmp, iarbă-neagră.

șopârlán *s. m.* (*ornit.*) șorecar.

șopârlă *s. f.* (*zool*) (*reg.*) salamandră, gușter.

șopârlíță *s. f.* (*bot.*) amăreală.

șópot *s. n.* **1.** clipoceală, clipocire, murmur, susur, șoaptă, zvon. **2.** foșnet, freamăt, murmur, susur, șoaptă.

șopotí *vb.* **1.** a murmura, a susura. **2.** a șopti, a șușoti.

șopotitór, -oáre *s. m. f.* (*înv.*) bârfitor, clevetitor.

șoprón *s. n.* **1.** (*pop.*) poiată, (*reg.*) șoproneață. **2.** șură, (*pop.*) șopru, (*reg.*) saivan.

șoproneáță *s. f.* (*reg.*) șopron.

șopteálă *s. f.* șușoteală, șoptire.

șoptí *vb.* **1.** a șușoti. **2.** a murmura, a susura, a fremăta. **3.** a se zvoni.

șoptíre *s. f.* șoptit[1].

șoptít[1] *s. n.* șoptire.

șoptít[2]**, -ă** *adj.* îngânat, murmurat, (*reg.*) șopotit.

șoptitór, -oáre *s. m. f.* (*înv.*) bârfitor, clevetitor, denunțător.

șorecár *s. m.* (*ornit.*) șopârlar.

șorecíu, -ie *adj.* **1.** (*pop.*) cenușiu, fumuriu, gri, sur. **2.** (*reg.*) galben-cafeniu.

șoriceásă *s. f.* arsenic, (*pop.*) șoricioaică.

șoricioáică *s. f.* (*pop.*) arsenic, șoricească.

șorț *s. n.* **1.** (*reg.*) șolorof, pestelcă. **2.** (*pop.*) zadie, catrință.

șoseá *s. f.* (*pop.*) drum, uliță, (*reg.*) șleau[1].

șosétă *s. f.* ciorap scurt.

șoș *s. n.* (*reg.*) stâlp, bârnă, grindă, proptea.

șótie *s. f.* **1.** poznă, năzbâtie, farsă, ghidușie, boroboață, bazaconie, pocinog, trăsnaie. **2.** șiretlic, vicleșug; înșelăciune.

șovár *s. m.* (*bot.*) **1.** rogoz. **2.** *~-de-munte* = (*reg.*) firuță, fân. **3.** papură.

șovăí *vb.* **1.** a se împletici, a se clătina. **2.** (*fig.*) a ezita, a se codi; a se eschiva. **3.** (*fig.*) a oscila, a fluctua.

șovăiálă *s. f.* ezitare, nehotărâre, nesiguranță, șovăire, pretext, subterfugiu.

șovăiélnic, -ă *adj.* **1.** nesigur, șovăitor. **2.** (*înv.*) viclean, perfid.

șovăíre *s. f.* **1.** nehotărâre, îndoială, dubiu; șovăială. **2.** (*fig.*) oscilare, fluctuație.

șovăitór, -oáre *adj.* **1.** împleticit, poticnit, nesigur, șovăielnic. **2.** șovăielnic, ezitant, fluctuant, indecis, nehotărât, nestatornic, (*fig.*) oscilant.

șovălcăí *vb.* (*reg.*) a șchiopăta.

șovín, -ă **1.** *adj.* șovinist. **2.** *s. m. f.* șovinist.

șovinísm *s. n.* naționalism extremist.

șoviníst, -ă *adj., s. m. f.* șovin.

șpágă *s. f.* (*fam.*) bacșiș, mită, șperț.

șpais *s. n.* (*reg.*) cămară.

șpan *s. m.* (*înv.; reg.*) intendent, administrator.

șpárgă *s. f.* (*reg.*) ață groasă, sfoară, frânghie, funie.

șparlí *vb.* (*arg.*) a șterpeli, a fura, a sustrage.

șpatír *s. n.* (*reg.*) plimbare.

șperáclu *s. n.* paspartu.

șpérlă *s. f.* (*reg.*) spuză, jar, jeratec.

șperț *s. n.* bacșiș, mită, mituială, ciubuc, (*arg.*) șpagă.

șpertár, -ă *s. m. f.* (*fam.; peior.*) ciubucar, șpagagiu.

șperțuí *vb.* a mitui, (*fig.*) a unge.

șperțuiálă *s. f.* șperț, mituială, mituire, (*fig.*) ungere.

șpil *s. n.* (*arg.*) șmecherie.

șpráiț *s. n.* (*reg.*) proptea, reazem.

șprițuí *vb.* (*fam.*) a se ameți, a se îmbăta.

șrot *s. n.* furaj concentrat.

ștab **1.** *s. n.* (*înv.*) stat-major. **2.** *s. m.* (*înv.*) ofițer superior. **3.** *s. m.* (*fam.*) șef, conducător, mahăr.

ștachétă *s. f.* (*reg.*) ulucă, leat, șipcă.

ștafetár *s. m.* (*înv.*) ștafetă.

ștafétă *s. f.* (*înv.*) **1.** ștafetar, curier, mesager, olac, olăcar, poștă. **2.** veste, știre, mesaj. **3.** (*fam.*) bârfă, clevetire.

ștampílă *s. f.* **1.** pecete, sigiliu. **2.** (*fig.*) pecete.

ștanțá *vb.* a ștănțui, a tăia.

ștanțáre *s. f.* ștănțuire.

ștántă *s. f.* (*tehn.*) **1.** tipar. **2.** (rar) șnit.

ștănțuí *vb.* a ștanța.

ștănțuíre *s. f.* ștanțare.

ștécăr *s. n.* fișă de curent.

ștergár *s. n.* prosop, șervet, (*reg.*) chindeu, ștergător.

ștergătór, -oáre **1.** *s. f.* (*reg.*) prosop, șervet. **2.** *s. n., s. f.* cârpă de șters. **3.** *s. f.* preș.

ștérge *vb.* **1.** a curăța. **2.** a anula, a elimina, a suprima, a tăia. **3.** a radia. **4.** a se estompa. **5.** a se strecura, a se furișa.

ștérgură *s. f.* (*reg.*) ștergar, prosop.

ștерpeleálă *s. f.* furt, hoție, șterpelire.

ștерpelí *vb.* (*fam.*) a fura, a lua, a sustrage, a șparli.

ștерpelíre *s. f.* șterpeleală.

șters, șteársă *adj.* **1.** suprimat, scos, anulat. **2.** neclar, spălăcit, palid, decolorat. **3.** (*fig.*) mediocru. **4.** (*fig.*) estompat, vag, neclar. **5.** (*fig.*) stins.

ștersătúră *s. f.* **1.** răsătură, (*înv.*) ștersură. **2.** anulare, tăietură.

ștersúră *s. f.* (*înv.*) ștersătură.

ștévie *s. f.* (*bot.*) **1.** măcrișul calului, (*reg.*) urzica-raței. **2.** (*reg.*) dragavei,

dragomir. 3. dragavei, (*reg.*) hrenuț, limba-boului.

ști *vb.* 1. a cunoaște, a pricepe, a stăpâni. 2. a afla, a auzi. 3. a înțelege, a pricepe. 4. a prevedea. 5. a presupune, a bănui. 6. a-și aminti. 7. a se interesa de...

știft *s. n.* (*tehn.*) spin, cui cilindric.

știință *s. f.* 1. cunoaștere, cunoștință. 2. disciplină. 3. învățătură; (*înv.*) sapiență, dăscălie. 4. ~ *exegezei* = hermeneutică. 5. ~ *viitorului* = futurologie, viitorologie. 6. instrucție, învățătură; erudiție. 7. *om de* ~ = savant, învățat. 8. veste, știre.

științifico-fantástic, -ă *adj.* science-fiction.

știrb, -ă *adj.* 1. ciobit, știrbit. 2. ciuntit, trunchiat; incomplet.

știrbí *vb.* 1. a (se) ciobi, a (se) ciocni. 2. a (se) toci.

știrbít, -ă *adj.* tocit, ciobit; (*p. ext.*) trunchiat, ciuntit.

știrbitúră *s. f.* 1. știrbenie. 2. ruptură, gaură, ciuntitură.

știre *s. f.* 1. veste, informație; noutate. 2. cunoaștere, cunoștință.

știubéi *s. n.* (*reg.*) 1. stup primitiv. 2. fântână (mică).

știúcă *s. f.* (*iht.*) 1. (*pop.*) lupul-bălții. 2. *~-de-mare* = zârgan, (*reg.*) țipar-de-mare.

știuléte *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) păpușă, (*reg.*) cucuruz, porumb, păpușoi; (*p. restr.*) cocean, (*reg.*) ciocan, ciocălău, drugă, știuleu.

știút, -ă *adj.* 1. vestit, renumit, cunoscut. 2. convenit, stabilit. 3. citit, învățat, erudit.

știutór, -oáre *adj.* cunoscător, învățat, instruit; iscusit.

ștraif *s. n.* bandă, bantă, fâșie, linie, dungă.

ștreáng *s. n.* 1. frânghie, funie. 2. (*fig.*) cravată. 3. șleau[2], știric.

ștrec *s. n.* (*reg.*) linie-ferată.

ștrengár 1. *adj.* drăcos, poznaș, (*reg.*) bazaochi. 2. *s. m.* (*fam.*) hoț, hoțoman, tâlhar. 3. *s. m.* afemeiat, crai.

ștrengărí *vb.* a hoinări, a vagabonda.

ștrimf *s. m.* (*reg.*) ciorap.

șúbă *s. f.* bundă, suman, ghebă.

șúbred, -ă *adj.* 1. șubrezit, nerezistent, netrainic. 2. firav, plăpând, debil. 3. discutabil, neîntemeiat. 4. precar, nesigur.

șubrezénie *s. f.* 1. slăbiciune, debilitate. 2. precaritate, nesiguranță.

șubrezí *vb.* a slăbi, a (se) debilita.

șuétă *s. f.* conversație, convorbire.

șugubáț, -eáță *adj.* 1. glumeț, spiritual, hazliu, poznaș, vesel. 2. (*înv.*) primejdios, periculos, înșelător, amăgitor, viclean.

șugubínă *s. f.* 1. (*înv.*) nelegiuire, crimă. 2. (*reg.*) necaz, nenorocire, belea, neplăcere. 3. (*reg.*) infirmitate.

șuguí *vb.* (*reg.*) 1. a glumi. 2. a minți, a amăgi, a ademeni.

șui[1], șúie *adj.* (*reg.*) subțire, zvelt; mlădios.

șui[2], șúie *adj.* (*fam.*) 1. strâmb, hidos, diform. 2. zănatic, țicnit, nătâng, prost.

șúier *s. n.* 1. șuierătură, șuierat. 2. fluier, fluierat, șuierătură.

șuierá *vb.* 1. a fluiera, a vâjâi, a vui. 2. a piui, a țiui. 3. a huidui.

șuierát[1] *s. n.* șuier, șuierare, șuierătură, vuiet.

șuierát[2], -ă *adj.* șuierător.

șuierătór, -oáre I *adj.* 1. vâjâitor. 2. piuitor, țiuitor, vâjâitor. 3. șuierat. 4. *consoană ~oare* (și *s. f.*) = consoană sibilantă. II. *s. f.* (*reg.*) fluier, fluierătoare.

șuierătúră *s. f.* șuierat[1], șuier.

șulár *s. n.* însăilătură, (*pop.*) saia.

șúncă *s. f.* jambon.

șúră *s. f.* șopron, (*pop.*) șopru, (*reg.*) saivan.

șurúb *s. n.* 1. (*tehn.*) civie. 2. ~ *prizonier* = prizon. 3. (*reg.*) canea, cep. 4. (*fig.*) vârtej de apă.

șurubár *s. m.* (*fig.*) sforar.

șurubărie *s. f.* (*fam.*) șmecherie, șiretlic, chițibușărie, tertip.

șústă *s. f.* (*arg.*) aranjament, învoială, înțelegere.

șușoteálă *s. f.* șoaptă, șușotit, (*reg.*) șopot.

șușotí *vb.* 1. a șopti, (*pop.*) a șușui. 2. a clipoci, a murmura, a suna, a susura, a șopoti. 3. a fâșâi, a foșni.

șușotít *s. n.* (rar) șușoteală.

șúștăr *s. m.* (*reg.*) cizmar.

șușuí *vb.* 1. a foșni, a fâșâi, a susura. 2. a șopti.

șușuiálă *s. f.* șușuit.

șușuít *s. n.* șușuială, șușuitură.

șușuitór, -oáre *adj.* foșnitor.

șușuitúră *s. f.* șușuit.

șut *s. n.* (*min.*) schimb.

șutéu *s. m.* (*reg.*) brutar.

șutí *vb.* (*arg.*) a fura, a sustrage.

șutitór, -oáre *s. m. f.* (*arg.*) hoț, pungaș, manglitor.

șuvói *s. n.* 1. puhoi, torent, (*pop.*) zăpor. 2. șiroi. 3. (*reg.*) vârtej, bulboană. 4. (*reg.*) copcă, ochi.

șvab[1] *s. m.* (*entom.*) 1. libarcă, gândac-de-bucătărie, gândac-de-casă, gândac-negru. 2. corhan, libarcă, rus, (*reg.*) colțan, prus.

șvab[2], -ă 1. *s. m. f., adj.* suab. 2. *adj.* șvăbesc.

șvarț *s. n.* filtru, (rar) cafea nemțească.

șvăbésc, -eáscă *adj.* șvab.

șved, -ă *s. m. f., adj.* (*înv.*) suedez.

șvester *subst.* guvernantă (rar) tetă, (*înv.*) madamă.

șvezésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) suedez.

șvițerán, -ă *s. m.* (*înv.*) elevețian.

șvițeráncă *s. f.* (*înv.*) elvețiancă.

T

tabác[1] *s. m.* (*bot.*) tutun, (*reg.*) tabacioc.
tabác[2] *s. m.* (*înv.*) tăbăcar.
tabachéră *s. f.* portţigaret.
tabagísm *s. n.* (*med.*) nicotinism.
tabán *s. n.* (*reg.*) **1.** branţ. **2.** talpa plugului; plaz.
tábără *s. f.* **1.** bivuac. **2.** campament, lagăr, (*înv.*) tabie. **3.** popas, etapă. **4.** (sport) cantonament. **5.** (*înv.*) oaste; (*p. ext.*) gloată, mulţime. **6.** grupare, front politic, partidă. **7.** ceată, grup.
tabél *s. n.* **1.** (rar) tabelă. **2.** listă. **3.** (*înv.*) tablou; planşă.
tabélă *s. f.* tabel.
tabernácul *s. n.* **1.** cortul mărturiei. **2.** altar. **3.** chivot.
tábie *s. f.* (*înv.*) tabără, campament; redută.
tabiét *s. n.* **1.** obişnuinţă, obicei, deprindere. **2.** siestă.
táblă *s. f.* **1.** tăblie, tinichea, (*reg.*) pleu. **2.** *~ de materii* = conţinut, cuprins, sumar. **3.** tabel, listă. **4.** (*reg.*) solă, tarla. **5.** strat de legume.
tablétă *s. f.* **1.** pastilă, pilulă, bulin, caşetă, comprimat, (*pop.*) hap. **2.** articol literar-publicistic.
tablóu *s. n.* **1.** pictură, pânză; (*p. ext.*) gravură. **2.** (*pop.*) cadră. **3.** cadru, peisaj, privelişte, scenă, vedere, (*livr.*) sit, (*fig.*) decor. **4.** *~ de comandă* = panou de comandă. **5.** (*înv.*) ilustraţie.
tabú *s. n.* (*fig.*) interdicţie.
tabún *s. m.* (*reg.*) **1.** cireadă; turmă. **2.** păşune, izlaz, imaş.
tac *s. n.* (*reg.*) achiu.
tacít, -ă *adj.* subînţeles.
tacitúrn, -ă *adj.* posac, morocănos, tăcut, uricios, ursuz, (*livr.*) hirsut, (*pop.*) sanchiu, (*fig.*) închis.
taclále *s. f. pl.* (*fam.*) taifas, palavre.
tacrír *s. n.* (*înv.*) **1.** interogatoriu. **2.** proces-verbal, raport.
tact *s. n.* **1.** pipăit. **2.** măsură, cadenţă, ritm. **3.** fineţe.
táctică *s. f.* strategie.
tactician *s. m.* strateg.
tágă *s. f.* (*înv.*) tăgăduială, negare, tăgadă; contestare.
tágmă *s. f.* **1.** breaslă, ceată; (*peior.*) clică, gaşcă. **2.** (*bis.*) cin. **3.** castă. **4.** (*înv.*) ordin călugăresc. **5.** (*înv.*) resort, sector, domeniu.
taheometríe *s. f.* tahimetrie.
taheométru *s. n.* tahimetru.
taht *s. n.* (*înv.*) **1.** tron împărătesc. **2.** capitală.
táică *s. m.* (*pop.*) **1.** tată. **2.** preot.
taifás *s. n.* conversaţie, flecăreală, pălăvrăgeală, taclale.
taifún *s. n.* ciclon tropical, uragan.
taim-áut *s. n.* pauză.
taín *s. n.* **1.** raţie, porţie. **2.** provizie; merinde.
táină *s. f.* **1.** mister, enigmă, secret, (*fig.*) şaradă. **2.** hirotonie. **3.** minune, miracol. **4.** (*fig.*) taină, ascunzătoare, ascunziş.
táinic, -ă **I.** *adj.* **1.** misterios. **2.** neştiut, necunoscut, secret. **3.** intim. **4.** ascuns, ferit. **5.** retras, singuratic, izolat. **6.** discret, tăcut, închis. **II.** *s. m.* (*bot.; reg.*) tătăneasă.
táiniţă *s. f.* beci, pivniţă; (*p. ext.*) ascunzătoare, ascunziş.
talán *s. m.* (*pop.*) **1.** (*med.*) dalac, antrax, cărbune, pustulă malignă. **2.** gloabă, mârţoagă.
talángă *s. f.* balangă; clopot.
taláz *s. n.* val, undă.
talắm *s. n.* (*înv.*) **1.** plecăciune, reverenţă. **2.** apucătură, deprindere; gest.
talént *s. n.* aptitudine, înclinare, har, vocaţie, predispoziţie, pricepere, iscusinţă, dibăcie.
talentát, -ă *adj.* înzestrat.
táler *s. n.* **1.** talger, farfurie. **2.** tas. **3.** tavă. **4.** disc, platou, talger, (*reg.*) scafă.
tálger *s. n.* taler.
tálie *s. f.* **1.** mijloc, brâu; (*p. ext.*) corsaj. **2.** trunchi. **3.** statură, înălţime, mărime. **4.** (*fig.*) valoare.
talismán *s. n.* amuletă, fetiş, (*înv.*) advar, baier.
talkie-walkie (pr. *tôki-uóki*) *s. n.* walkie-talkie.
tálmeş-bálmeş *s. n.* (*fam.*) amestecătură, dezordine, confuzie, harababură.
talonétă *s. f.* branţ.
tálpă *s. f.* **1.** laba piciorului. **2.** grindă. **3.** *~a ţării* = ţărănimea. **4.** *~a casei* = capul familiei, bărbatul. **5.** *~a iadului* = mama dracilor. **6.** (*fig.*) sprijin, bază, susţinere.
tálus *s. n.* (*anat.*) călcâi, astragal.
talúz *s. n.* teren în pantă.
tamán *adv.* (*pop.*) **1.** tocmai, chiar, exact, întocmai. **2.** abia, numai.
tamár *s. n.* (rar) targă.
tamaríscă *s. f.* (*bot.*) **1.** cătină roşie. **2.** cătină mică.
tambur **1.** *s. n.* (*muz.*) tobă. **2.** *s. m.* (ieşit din uz) toboşar. **3.** *~-major* = plutonier.
tam-nisam *adv.* (*pop.; fam.*) nitam-nisam.
tamponá *vb.* a se ciocni, a se lovi, a se izbi.
tamponát, -ă *adj.* ciocnit, lovit.
tam-tam *s. n.* **1.** gong. **2.** (*fig.*) zgomot, zarvă, vacarm.
tandréţe *s. f.* **1.** gingăşie, delicateţe. **2.** iubire, dragoste.
tándru, -ă *adj.* **1.** afectuos, dezmierdător, drag, drăgăstos. **2.** galeş, languros.
tangénţă *s. f.* **1.** atingere, legătură, contact. **2.** (*fig.*) relaţie.
tangenţiál *adv.* ras, razant.
tangíbil, -ă *adj.* **1.** pipăibil; concret. **2.** (*fig.*) real, evident.
tánic *adj. acid ~* = tanin.
tanín *s. n.* acid tanic.
tánti *s. f. invar.* mătuşă, (*fam.*) tuşă, (*pop.*) ţaţă.
tantiémă *s. f.* comision.
tapáj *s. n.* larmă, gălăgie, scandal.
tapét *s. n.* **1.** (*impr.*) zugrăveală. **2.** covor mic.
tapetá *vb.* a tapisa.
tapír *s. m. nas de ~* = nas acvilin.
tapisá *vb.* **1.** a capitona. **2.** a tapeta.
tapisáre *s. f.* capitonare.
tapisát, -ă *adj.* capitonat.
tarabagíu *s. m.* negustor ambulant.
tarábă *s. f.* masă, tejghea, (*înv.*) comptoar.
tarabóstes *s. m. pl.* pileaţi.
taramá *s. f.* icre sărate.
tarát, -ă *adj.* arierat, degenerat.
táră[1] *s. f.* dara.
táră[2] *s. f.* **1.** defect fizic. **2.** meteahnă, defect; racilă, viciu.
tardív, -ă *adj.* întârziat, târziu.
táre **I.** *adj.* **1.** trainic, durabil, rezistent, solid. **2.** vârtos, des, uscat, răscopt. **3.** fortificat, întărit. **4.** scrobit, apretat. **5.** voinic, robust, viguros, puternic. **6.** energic, dârz. **7.** neînduplecat. **8.** doct, priceput. **9.** convingător, concludent, clar; categoric. **10.** curat, ozonat. **II.** *adv.* **1.** foarte, extrem, teribil, grozav. **2.** repede, iute.
tárgă *s. f.* **1.** (*med.*) brancardă. **2.** (*spec.*) (rar) tamar.
tarhán *s. m.* (*entom.; reg.*) şvab[1].
tarif *s. n.* taxă, preţ oficial.
tarifá *vb.* a taxa.

tarlá *s. f.* **1.** solă, (*reg.*) tablă. **2.** (*reg.*) postată.
tártar *s. n.* (*livr.*) iad, infern.
tartínă *s. f.* sandviș.
tártor *s. m.* **1.** lucifer, satana, (*pop.*) sarsailă, (*art.*) mamonul dracilor. **2.** (*fig.*) despot.
tártorită *s. f.* **1.** drăcoaică, diavoliță; (*fig.*) femeie rea. **2.** strengăriță.
tártric *adj. acid* ~ = sare de lămâie.
tártru *s. m.* **1.** tirighie. **2.** detritus.
tartúf (pr. *tartüf*) *s. m.* ipocrit, fățarnic, perfid.
tartufism *s. n.* (rar) ipocrizie, fariseism, fățărnicie, duplicitate, falsitate, perfidie.
tas *s. n.* **1.** disc, platou, taler, talger, (*reg.*) taier. **2.** (*reg.*) cupă, ceașcă.
tasá *vb.* a (se) compacta, a (se) îndesa.
tasáre *s. f.* compactare, îndesare, cufundare.
tastatúră *s. f.* (*tehn.*) claviatură.
tástă *s. f.* (*tehn.*) clapă.
tasterist, -ă *s. m. f.* (*tipogr.*) linotipist.
tátă *s. m.* **1.** părinte, taică, papa, tătân, babacă. **2.** ~ *de familie* = cap de familie. **3.** ~ *mare* sau ~*a mare* = bunic, bun, moș. **4.** ~ *bun* = tată adevărat. **5.** (*bis.*) Dumnezeu, Creatorul. **6.** (*fam.*) creator, făuritor, fondator.
tatoná *vb.* a sonda, a dibui, a încerca.
taumaturgíe *s. f.* magie.
táur *s. m.* **1.** buhai, (*reg.*) big. **2.** (*entom.*) rădașcă. **3.** (*zool.*) bou-de-baltă. **4.** (*astron.; art.*) (*reg.*) Cap-de-bou.
tautológic, -ă *adj.* pleonastic.
tautologíe *s. f.* cerc vicios, pleonasm.
taván *s. n.* plafon, (*reg.*) sufit, bagdadie.
távă *s. f.* tipsie, (*reg.*) tablă.
taxá *vb.* **1.** (*înv.*) a taxirui. **2.** (*fig.*) a considera.
taxatór, -oáre *s. m. f.* încasator.
taxáție *s. f.* ~ *forestieră* = dendrometrie.
táxă *s. f.* preț, tarif.
taxí *s. n.* taximetru.
taxonómic, -ă *adj.* categorial.
tăbăcár *s. m.* tabac, timar, argăsitor.
tăbăceálă *s. f.* tăbăcire, argăseală.
tăbăcí *vb.* **1.** a argăsi. **2.** (*fig.*) a bate.
tăbăcíre *s. f.* tăbăceală, tăbăcit, argăsire, argăseală, argăsit, tanaj.
tăbăcít[1] *s. n.* tăbăcire.
tăbăcít[2], **-ă** *adj.* **1.** argăsit, (*reg.*) crușit, dubit. **2.** (*fig.*) bătucit, înăsprit.
tăbăcitór, -oáre *adj.* argăsitor.
tăbărí *vb.* **1.** (*înv.; pop.*) a campa. **2.** a se năpusti, a se arunca, a se repezi. **3.** (*înv.*) a poposi.
tăcăí *vb.* **1.** a tici, a tâcâi. **2.** a bate, a palpita, a pulsa. **3.** a ciocăni, a țăcăi. **4.** a zvâcni, a bate.
tăcăitoáre *s. f.* (*ornit.; reg.*) lupul-vrăbiilor.
tăcére *s. f.* **1.** liniște, calm, acalmie. **2.** (*fig.*) indiferență. **3.** (*fig.*) apatie.
tăciunát, -ă *adj.* tăciunos.
tăciúne *s. m.* **1.** cărbune. **2.** (*reg.*) mălură.
tăciunós, -oásă *adj.* tăciunat.
tăcút, -ă *adj.* **1.** calm, liniștit. **2.** insociabil, morocănos, mut, tacitum, discret, rezervat, timid.
tăgádă *s. f.* tăgăduială.
tăgádnic, -ă *adj.* (*înv.*) mincinos.
tăgădúi *vb.* **1.** a nega, a dezminți, (*livr.*) a denega. **2.** a dezice, a retracta.
tăgăduiálă *s. f.* negare, contestare, tăgadă, tăgăduire, tăgăduință.
tăgăduíre *s. f.* tăgăduială, negare.
tăgărță *s. f.* (*reg.*) tristă, desagă, sac, săculeț.
tăiá *vb.* **1.** a despărți, a diviza, a divide, a fracționa, a secționa, a separa. **2.** a despica, a spinteca. **3.** a sculpta. **4.** a croi. **5.** a străbate, a traversa. **5.** a (se) curma, a (se) opri, a (se) întrerupe. **7.** (*med.*) a amputa. **8.** (*med.*) a opera. **9.** a (se) înjunghia, a (se) spinteca, a se omorî. **10.** a brăzda. **11.** a bara. **12.** a anula, a elimina, a înlătura, a suprima, a șterge. **13.** a scurta. **14.** a se brânzi.
tăiát, -ă *adj.* **1.** crăpat, despicat, spart, spintecat. **2.** (*med.*) operat. **3.** anulat, eliminat, înlăturat, șters, suprimat.
tăietór, -oáre **1.** *adj.* tăios, ascuțit. **2.** *s. n.* butuc, trunchi, (rar) tăiș. **3.** *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) floare-galbenă.
tăietúră *s. f.* **1.** crăpătură, despicătură, spintecătură. **2.** croială, (*pop.*) croi. **3.** ștersătură. **4.** (*fig.*) linie, trăsătură, contur. **5.** povârniș, perete stâncos. **6.** (*înv.*) circumcizie.
tăifăsuí *vb.* a pălăvrăgi, a sporovăi.
tăinicíe *s. f.* (*pop.*) taină, secret.
tăinuí *vb.* a ascunde, a acoperi.
tăinuíre *s. f.* ascundere, mascare.
tăinuít, -ă *adj.* **1.** ascuns, ferit, tainic. **2.** discret. **3.** secret.
tăiós, -oásă *adj.* **1.** ascuțit. **2.** aspru, pătrunzător. **3.** (*fig.*) mușcător, caustic.
tăiș *s. n.* **1.** ascuțiș, lamă, limbă, (*pop.*) custură. **2.** (rar) tăietor, butuc.
tălălăí *vb.* **1.** a pălăvrăgi, a flecări, a sporovăi. **2.** a vagabonda, a hoinări.
tălăl ău *s. n.* (*reg.*) zgomot, larmă, tărăboi.
tălăzuí *vb.* (*fig.*) a undui.
tălmáci, -ce *s. m. f.* **1.** traducător, interpret, translator, (*înv.*) dragoman. **2.** tâlcuitor, comentator.
tălmăcí *vb.* a traduce, a tâlcui. **2.** a explica, a lămuri, a dezlega.
tălmăcíre *s. f.* traducere, operă tradusă.
tălmăcitór, -oáre *s. m. f.* **1.** traducător, interpet. **2.** tâlcuitor, comentator.
tălpáș *s. m.* (*înv.*) pedestraș, infanterist.
tălpuí *vb.* a pingeli.
tămăduí *vb.* (*pop.*) a (se) însănătoși, a (se) vindeca, a (se) lecui.
tămăduiálă *s. f.* (*pop.*) tămăduire.
tămăduíre *s. f.* (*pop.*) tămăduială.
tămăduitór, -oáre *s. m. f.* (*pop.*) vindecător, lecuitor.
tămâiá *vb.* **1.** (*bis.*) a cădelnița. **2.** (*fig.*) a linguși. **3.** (rar) a se îmbăta, a se chercheli.
tămâie *s. f.* (*reg.*) smirnă, (*înv.*) livan, oliban.
tămâiér *s. n.* tămâierniță.

tămâiérniță *s. f.* tămâier, tămâietoare.
tămâietoáre *s. f.* tămâierniță.
tămâioáră *s. f.* (*bot.*) toporaș.
tămâios, -oásă *adj.* muscat, busuioc.
tămbălău *s. n.* (*fam.*) zgomot, gălăgie, larmă, zarvă, vuiet, chiloman.
tăpșán *s. n.* pantă, povârniș.
tăpși *vb.* (*reg.*) a mângâia.
tărăboánță *s. f.* (*reg.*) roabă.
tărăbói *s. n.* gălăgie, larmă; zarvă, hărmălaie, tămbălău.
tărăgăná *vb.* **1.** a întârzia, a lungi, a tergiversa. **2.** (*reg.*) a doini.
tărăgăneálă *s. f.* amânare, tărăgănare.
tărășénie *s. f.* (*fam.; pop.*) pățanie, peripeție, încurcătură.
tărâm *s. n.* (*pop.; fam.*) **1.** ținut, regiune, meleag, zonă. **2.** domeniu, sferă, sector.
tărcá *vb.* a dunga, a vărga, a bălța.
tărcát, -ă *adj.* pestriț, bălțat, dungat, vărgat.
tărcătúră *s. f.* împestrițătură, bălțătură, pestrițătură.
tărhát *s. n.* (*pop.*) sarcină, povară; bagaj.
tărie *s. f.* **1.** duritate, rezistență, soliditate. **2.** putere, vigoare. **3.** (*fig.*) valoare, valabilitate. **4.** (*înv.*) fortificație. **5.** moment culminant. **6.** (*fig.*) boltă, firmament; văzduh.
tărtăcúță *s. f.* **I.** (*bot.*) **1.** (*reg.*) curcubetă, curcubețea. **2.** tigvă, tălv. **II.** (*fig.*) (glumeț) cap.
tătár, -ă *adj.* tătăresc.
tătăneásă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) boracioc, tătăneață, iarbă-băboasă.
tău *s. n.* **1.** baltă. **2.** lac; iezer. **3.** (*înv.*) prăpastie, abis.
táun *s. m.* (*entom.*) (*înv.; reg.*) sclept, streche, bondar, bonzar.
tăvăleálă *s. f.* bătaie, trânteală; rostogolire.
tăvălí *vb.* **1.** a (se) rostogoli, a (se) răsuci. **2.** a (se) murdări, a (se) mânji.
tâlc *s. n.* (*pop.*) **1.** înțeles, sens, rost, semnificație. **2.** fabulă, pildă.
tâlcuí *vb.* (*pop.*) **1.** a tălmăci, a traduce. **2.** a interpreta; (*fig.*) a descifra.

tâlcuitór, –oáre *s. m. f.* comentator, interpret, traducător.
tâlhár *s. m.* **1.** bandit, brigand, (*reg.*) lotru. **2.** (*fam.*) ştrengar, hoţoman, şmecher.
tâlhărésc, –eáscă *adj.* banditesc.
tâlhăréşte *adv.* banditeşte.
tâlhări *vb.* a jefui, a prăda.
tâlhăríe *s. f.* furt, hoţie.
tâlv *s. m.* **1.** (*bot.*) tigvă, tărtăcuţă. **2.** tigvă, troacă.
tâmp, –ă *adj.* (*înv.; pop.*) prost; tâmpit, idiot.
tâmpeálă *s. f.* tâmpenie, idioţie.
tâmpénie *s. f.* idioţenie, prostie, neghiobie.
tâmpí *vb.* a (se) prosti.
tâmpínă *s. f.* (*înv.*) dairea; (*impr.*) tobă, darabană.
tâmpít, –ă *adj.* **1.** prost, idiot, nerod, stupid, tâmp. **2.** buimăcit, năucit, ameţit, zăpăcit.
tâmplár *s. m.* stoler, (*reg.*) bârdaş.
tâmplă[1] *s. f.* (*anat.*) (*reg.*) moişte, moalele-capului.
tâmplă[2] *s. f.* catapeteasmă.
tânăr, –ă **I.** *adj.* **1.** mic, nevârstnic. **2.** crud, fraged. **II.** *s. m. f.* adolescent, (*fam.*) june.
tânguí *vb.* **1.** a (se) boci, a se căina, a (se) jeli, a se lamenta, a (se) plânge, (*pop.*) a se aoli. **2.** a geme, a se văita. **3.** (*înv.*) a reclama.
tânguíos, –oásă *adj.* tânguitor; (rar) trist.
tânguíre *s. f.* **1.** tânguit. **2.** (*înv.*) necaz, jale, supărare, mâhnire. **3.** (*înv.*) reclamaţie.
tânguít *s. n.* tânguire.
tânguitór, –oáre *adj.* plângător, jalnic, tânguios; trist.
tânji *vb.* **1.** a boli, a zăcea, (*înv.*) a lâncezi. **2.** (*fig.*) a stagna.
tânjíre *s. f.* lâncezire.
târâí *vb.* (*pop.*) **1.** a (se) târî. **2.** *~ie-brâu s. m.* = pierde-vară, (*reg.*) suflă-n-vânt.
târfă *s. f.* prostituată, cocotă, curvă, femeie de stradă, (*pop.*) damă, madamă, (*fig.*) buleandră, zdreanţă.
târg *s. n.* **1.** piaţă. **2.** bâlci, iarmaroc, (*pop.*) drăgaică, (*înv.*) zbor. **3.** obor. **4.** tocmeală, târguială. **5.** (*pop.*) învoială, acord, înţelegere. **6.** orăşel.
târgovéţ, –eáţă *s. m. f.* (*fam.*) orăşean, citadin.
târguí *vb.* **1.** a cumpăra, a achiziţiona, a procura. **2.** a se tocmi.
târguiálă *s. f.* **1.** cumpărătură. **2.** târguire, tocmeală; (*p. ext.*) dispută, ciorovăială.
târî *vb.* **1.** a târâi, a trage. **2.** a antrena, a împinge.
târlă *s. f.* **1.** stână, (*reg.*) băcie. **2.** turmă de oi.
târn *s. n.* (*bot.*) porumbar.
târnáţ *s. n.* (*reg.*) prispă, foişor.
târnă *s. f.* (*reg.*) coşarcă.
târnoseálă *s. f.* consacrare, târnosire, sfinţire, sfeştanie.
târnosí *vb.* (*bis.*) a consacra, a sfinţi.
târnosíre *s. f.* târnoseală.
târzíu, –ie *adj.* **1.** înaintat. **2.** întârziat, tardiv.
teácă *s. f.* **1.** înveliş, toc, apărătoare. **2.** (rar) pulpar. **3.** păstaie.
teáfăr, –ă *adj.* sănătos, întreg, nevătămat, valid, zdravăn.
team (pr. *tim*) *s. n.* echipă (sportivă).
teámă *s. f.* frică, teamăt, temere, aprehensiune, temătură.
teanc *s. n.* grămadă, maldăr, vraf, (*înv.*) smoc.
teápă *s. f.* **1.** soi, categorie, fel, (*fig.*) calibru. **2.** stare, treaptă, rang, condiţie.
tease *s. n.* **1.** presă. **2.** tipar, tipărire, (*înv.*) stambă.
teatrál, –ă *adj.* **1.** scenic. **2.** căutat, afectat, artificial, nesincer, emfatic, studiat; nefiresc.
teatralíst, –ă *adj.* căutat, afectat, artificial, nesincer, emfatic, teatral.
teatralitáte *s. f.* teatralism.
teátru *s. n.* **1.** actorie. **2.** scenă. **3.** spectacol.
tebecíst, –ă *s. m. f.* (*fam.*) tuberculos, ftizic, (*pop.*) atacat, ofticat, ofticos.
téckel *s. m.* şoricar.
tectónică *s. f.* geotectonică.

tegumént *s. n.* (*bot.*) coajă.
tehnicolór, –ă *adj.* cólorat, color.
tehnocratísm *s. n.* tehnocraţie.
tehnocraţíe *s. f.* tehnocratism.
tehnoredactáre *s. f.* tehnoredacţie.
tehnoredácţie *s. f.* tehnoredactare.
tehuí *vb.* (*reg.*) a (se) zăpăci, a (se) buimăci.
tehúi, –ie *adj.* (*reg.*) zăpăcit, buimăcit, buimac, năuc, năucit.
teiós, –oásă *adj.* aţos, fibros.
tejgheá *s. f.* masă, tarabă, (*reg.*) pudli, (*înv.*) comptoar, sarghie.
teleágă *s. f.* cotigă, (*reg.*) toligă.
teleást *s. m.* telecineast.
telecinemá *s. n.* telecinematograf.
telecinematográf *s. n.* telecinema.
teledirijá *vb.* a telecomanda.
teleféric *s. n.* funicular.
teleghidáj *s. n.* teleghidare.
teleghidáre *s. f.* teleghidaj.
telegrafiá *vb.* (rar) a depeşa.
telegráfic, –ă *adj.* (*fig.*) prescurtat, concis, laconic, scurt, succint.
telegrafíe *s. f.* *~ fără fir* = radiotelegrafie.
telegrámă *s. f.* (ieşit din uz) depeşă, (*reg.*) şurgăn, telegraf.
teleimprimatór *s. n.* telescriptor.
telemobíl *s. n.* telefon mobil celular.
teleologíe *s. f.* finalism.
teleplásmă *s. f.* ectoplasmă.
telereglaj *s. n.* telereglare.
telereglare *s. f.* telereglaj.
telereportáj *s. n.* reportaj televizat.
telescriptór *s. n.* teleimprimator.
teletéxt *s. n.* videotext.
teletíp *s. n.* teleimprimator.
televiziúne *s. f.* televizor, micul ecran.
televizór *s. n.* micul ecran, televiziune.
telúric, –ă *adj.* (*livr.*) pământesc, terestru.
témă *s. f.* **1.** chestiune, problemă, subiect, (*înv.*) materie. **2.** motiv. **3.** lecţie, exerciţiu. **4.** (*lingv.*) (*înv.*) tulpină.
tembél, –ă *adj.* **1.** apatic, delăsător, indiferent, indolent, leneş, trândav, lăsător, pasiv, placid, (*livr.*) impasibil, (*fig.*) rece. **2.** tâmpit, idiot.
tembelísm *s. n.* nepăsare, indiferenţă, indolenţă, delăsare, inerţie.
téme *vb.* **1.** a se speria. **2.** a se îngrijora, a se nelinişti.
teméi *s. n.* **1.** temelie, bază, fundament. **2.** motiv, pricină, cauză, prilej. **3.** argument, dovadă, motiv.
teméinic, –ă *adj.* **1.** solid, serios, tare, probant. **2.** adânc, profund, intens. **3.** stăruitor.
temeínicie *s. f.* soliditate, tărie, trăinicie, statornicie.
temelíe *s. f.* fundaţie, bază, fundament.
temeneá *s. f.* compliment, închinăciune, plecăciune, reverenţă.
temení *vb.* a se închina, a se ploconi.
temerár, –ă *adj.* îndrăzneţ, cutezător, neînfricat; aventurier, imprudent.
temeritáte *s. f.* îndrăzneală, cutezanţă, neînfricare.
temetéu *s. n.* (*reg.*) cimitir.
temnicér *s. m.* paznic, gardian.
témniţă *s. f.* închisoare, puşcărie, penitenciar, (*înv.*) prizon, (*fam.*) beci, gherlă, (*fig.*) răcoare.
temperá *vb.* a (se) potoli, a (se) domoli, a (se) calma.
temperaméntt *s. n.* **1.** caracter, fire, natură. **2.** ardoare, avânt, elan, impetuozitate; vioiciune.
temperamentál, –ă *adj.* avântat, impetuos, înflăcărat.
temperánţă *s. f.* (rar) cumpătare, moderaţie, măsură, sobrietate.
temperát, –ă *adj.* **1.** moderat, cumpătat, potolit. **2.** (*met.*) blând, moderat, potrivit, (*fig.*) dulce.
temperatúră *s. f.* febră, fierbinţeală, friguri, călduri, (*pop.*) vipie, (*înv.*) aprinzeală, (*fig.*) jar.
tempéstă *s. f.* (*livr.*) furtună, uragan, vijelie.
tempestív, –ă *adj.* oportun.
tempestuós, –oásă *adj.* (*livr.*) furtunos, vijelios, viforos.
témplu *s. n.* (*bis.*) sinagogă, (rar) havră.

témpo *s. n.* (*muz.*) ritm, cadență, mișcare.
temporál, -ă *adj.* efemer.
temporár, -ă *adj.* **1.** vremelnic, trecător, provizoriu, (*livr.*) tranzitoriu. **2.** efemer, pieritor, pasager, temporal.
temporizá *vb.* (*livr.*) a amâna; a tărăgăna, a tergiversa.
temporizáre *s. f.* amânare, tărăgănare, tergiversare.
tenáce *adj.* **1.** stăruitor, perseverent, dârz, îndârjit. **2.** dur, rezistent, solid, tare, (*pop.*) țeapăn, vârtos.
tenacitáte *s. f.* **1.** stăruință, perseverență, dârzenie. **2.** duritate, rezistență, soliditate, tărie.
tendențiónism *s. n.* (rar) tendențiozitate.
tendențiós, -oásă *adj.* părtinitor, părtinaș, subiectiv.
tendențiozitáte *s. f.* tendențiónism.
tendínță *s. f.* **1.** aplecare, dispoziție, înclinație. **2.** aspirație, dor, dorință, năzuință.
tendón *s. n.* (*anat.*) ligament, (*pop.*) vână, (*înv.*) nerv.
tenébră *s. f.* (*livr.*) întunecime, obscuritate, beznă, întuneric.
tenebrós, -oásă *adj.* (*livr.*) **1.** întunecos, sumbru, obscur, întunecat. **2.** (*fig.*) posomorât, închis; ascuns, perfid.
ténie *s. f.* (*zool.*) panglică.
tenifúg, -ă *adj., s. n.* tenicid.
ténis *s. n.* **1.** ~ *de câmp* = sportul alb. **2.** ~ *de masă* = ping-pong.
tensioná *vb.* a încorda, a întinde, a trage.
tensiúne *s. f.* **1.** încordare, întindere. **2.** (*fig.*) surescitare, nervozitate. **3.** (*med.*) hipertensiune, hipertonie. **4.** agitație, febrilitate, neliniște.
tentá *vb.* a ispiti, a ademeni, a momi, a seduce, (*fig.*) a îmbia.
tentánt, -ă *adj.* ispititor, ademenitor, atrăgător, îmbietor.
tentatívă *s. f.* încercare.
tentáție *s. f.* ispită, atracție, ademenire, dorință.
teologíe *s. f.* (*bis.*) (*înv.*) bogoslovie.
teorétic, -ă *adj.* abstract, noțional, conceptual; speculativ.
teoríe *s. f.* **1.** concepție, tezã. **2.** doctrină, învățătură, sistem. **3.** ~*ia cunoașterii* = epistemologie, gnoseologie. **4.** ~*ia valorilor* = axiologie.
teracót *adj. invar.* roșiatic.
terapeútică *s. f.* terapie, tratament, cură.
terapíe *s. f.* **1.** terapeutică. **2.** ~ *tisulară* = histoterapie. **3.** ~ *intensivă* = reanimare.
terci *s. n.* **1.** păsat, cir. **2.** (*reg.*) coleașă.
terciuí *vb.* a strivi, a zdrobi; (*fig.*) a nimici.
terciuiálă *s. f.* terciuire.
terciuíre *s. f.* terciuială.
terén *s. n.* **1.** loc, parcelă. **2.** ~ *viran* = maidan, (*înv.*) viranea. **2.** pământ, sol. **4.** domeniu, sector.
teréstru, -ă *adj.* pământesc, (*livr.*) teluric.
terezíe *s. f.* balanță; (*p. restr.*) taler.
terfelí *vb.* **1.** a murdări, a mânji, a păta. **2.** (*fig.*) a înjosi, a insulta, a batjocori, a dezonora; a compromite.
terfelít, -ă *adj.* **1.** murdărit, mânjit. **2.** (*fig.*) batjocorit, insultat; compromis.
terfelóg *s. n.* registru, catastif, carte, hârțoagă.
tergiversá *vb.* a tărăgăna, a mâna, a temporiza.
tergiversáre *s. f.* amânare, tărăgăneală, trenare.
teríbil, -ă *adj.* **1.** îngrozitor; înspăimântător, înfricoșător, terifiant, groaznic. **2.** extrtaordinar, formidabil, colosal, enorm, excepțional, imens, gigantic.
teribilísm *s. n.* bizarerie, ciudățenie, extravaganță, fantezie, excentricitate; țicneală.
teribilíst, -ă *adj., s. m. f.* excentric, extravagant.
terifiánt, -ă *adj.* înspăimântător, înfricoșător, îngrozitor, teribil, cutremurător, groaznic.
terigén, -ă *adj.* clastic, detritic.
teritóriu *s. n.* **1.** loc, meleag, regiune, tărâm, ținut, zonă. **2.** cuprins, spațiu, suprafață, (*înv.*) olat.

térmen **I.** *s. n.* **1.** dată, timp, vreme, zi, (*pop.*) soroc, (*înv.*) veleat. **2.** (*fin.*) scadență. **3.** interval, perioadă. **4.** (*înv.*) limită, hotar, sfârșit. **II.** *s. m.* cuvânt; expresie, vocabulă.
terminá *vb.* **1.** a isprăvi, a sfârși, (*livr.*) a (se) fini. **2.** a epuiza, a isprăvi, a încheia.
terminál, -ă **1.** *adj.* extrem. **2.** *s. n.* display video, imprimator.
termináre *s. f.* **1.** sfârșire, isprăvire. **2.** (*înv.*) terminație.
terminát, -ă *adj.* sfârșit.
terminație *s. f.* **1.** terminare. **2.** (rar) desinență.
terminá *interj.* ajunge! basta! gata! stai! stop!
terminologíe *s. f.* vocabular.
termítă *s. f.* furnică.
termocentrálă *s. f.* centrală termică.
termoizolánt, -ă *adj.* izolant termic, termoizolator, calorifug.
termoizoláre *s. f.* izolare termică.
termoizolatór, -oáre *adj.* termoizolant, izolant termic, calorifug.
termonucleár, -ă *adj.* atomic.
termosféră *s. f.* ionosferă.
tern, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** șters, spălăcit, mat. **2.** (*fig.*) mohorât, monoton, placid; banal, plat.
ternár, -ă *adj.* (*chim.*) (rar) terțiar.
teroáre *s. f.* groază, spaimă, oroare, îngrozire, înfricoșare.
terorizá *vb.* a îngrozi, a înfricoșa, a înspăimânta, a tiraniza.
tertíp *s. n.* șiretlic, stratagemă, truc, viclenie.
terțét *s. n.* **1.** trio. **2.** terțină.
terțiár, -ă *adj.* **1.** ternar. **2.** *eră* ~*ă* = neozoic.
terțínă *s. f.* terțet.
tesác *s. n.* teacă de sabie.
tescovínă *s. f.* boștină.
tescuí *vb.* **1.** a presa, a stoarce, a zdrobi. **2.** (*fig.*) a strânge, a apăra, a îndesa; a ticsi.
tescuít, -ă *adj.* **1.** presat, stors. **2.** (*fig.*) îndesat, ticsit.
teslár *s. m.* (*reg.*) dulgher, lemnar.
téslă *s. f.* (*tehn.*) gripcă, răzuș, (*reg.*) scoabă.
test *s. n.* carapace; cochilie.
testá *vb.* (*jur.*) a lega.
testamént *s. n.* (*jur.*) **1.** (*înv.*) diată, tocmeală. **2.** ~ *mistic* = testament secret.
testamentár, -ă *adj.* (*jur.*) (*înv.*) dietar.
testemél *s. n.* (*pop.*) basma, tulpan, năframă, (*înv.*) pembriu.
testículul *s. n.* (*anat.*) (*pop.*) coi, (*reg.*) boașă, ou, rod.
testimóniu *s. n.* (*înv.*) mărturie, dovadă; act, certificat, adeverință.
teșchereá *s. f.* **1.** (*fam.*) pungă cu bani; bani. **2.** (*înv.*) adeverință, certificat, act, chitanță. **3.** (*înv.*) pașaport.
teși *vb.* a turti.
teșit, -ă *adj.* turtit.
teșitúră *s. f.* ciot, buturugă.
tetaníe *s. f.* (*med.*) ~ *lentă* = spasmofilie.
tétanos *s. n.* (*med.*) (*pop.*) fălcariță.
tétă *s. f.* (*fam.*) guvernantă.
tetínă *s. f.* biberon; susetă.
tétea *s. m. art.* (*pop.*) subsemnatul.
tetraevánghel *s. n.* evangheliar.
tetragón *s. n.* (rar) patrulater.
tetrapód, -ă *adj., s. n.* patruped.
tetrarhát *s. n.* tetrarhie.
teurgíe *s. f.* (*livr.*) magie albă.
teutón, -ă *adj.* teutonic.
teutónic, -ă *adj.* teuton.
tevatúră *s. f.* **1.** zarvă, gălăgie, scandal. **2.** bucluc, neplăcere. **3.** tulburare, răzvrătire, răscoală, răzmeriță, revoltă.
text *s. n.* **1.** (*înv.*) izvod, scriptură. **2.** lucrare, scriere, (*livr.*) op, (*înv.*) scriitură. **3.** cuvinte. **4.** context.
textílă *s. f.* țesătură.
textuál, -ă **1.** *adj.* literal. **2.** *adv.* exact, întocmai, literal, ad litteram.
textúră *s. f.* țesătură, urzeală.
tezáur *s. n.* **1.** comoară. **2.** (*p. ext.*) avere, bogăție. **3.** visterie, (*înv.*)

hazna, cămară domnească. **4.** (*fig.*) odor. **5.** patrimoniu spiritual.

tezaurár *s. m.* (*înv.*) casier, vistiernic, trezorier.

tezaurizá *vb.* a acumula, a aduna, a strânge.

tézã *s. f.* **1.** concepție, teorie. **2.** ~ *logică* = tautologie.

tezísm *s. n.* didacticism.

tiamínă *s. f.* vitamina B_1.

tíbia *s. f.* (*anat.*) fluier, (*pop.*) țurloi, (*reg.*) boldan.

tibișír *s. n.* (*înv.; reg.*) cretă.

tic *interj.* tic-tac.

ticăí *vb.* a zvâcni, a palpita.

ticălós, -oásă **1.** *adj., s. m. f.* abject, infam, josnic, mizerabil, nemernic, netrebnic, (*pop.*) bicisnic, (*fig.*) infect, murdar. **2.** (*înv.*) sărman, nenorocit.

ticăloșéște *adv.* mișelește, netrebnic, (*livr.*) infam.

ticăloșíe *s. f.* **1.** nemernicie, mârșăvie, infamie, josnicie, fărădelege, (*livr.*) ignominie, (*fig.*) murdărie. **2.** (*înv.*) mizerie, sărăcie, lipsă.

tichét *s. n.* bilet.

tichíe *s. f.* **1.** bonetă, scufiță. **2.** (*pop.*) căiță, placentă.

ticluí *vb.* (*pop.; fam.*) **1.** a aranja, a potrivi, a drege. **2.** (*fig.*) a inventa, a născoci, a scorni. **3.** a compune, a redacta.

ticsí *vb.* **1.** a burdușí, a îndesa, a înghesui, a îngrămădi, a înțesa. **2.** a se aglomera, a se suprapopula.

ticsíre *s. f.* îngrămădire, înghesuire.

tic-tác *interj.* tic.

tífdruc *s. n.* (*topogr.*) calcografie, tipar adânc.

tifobacilóză *s. f.* (*med.*) granulie.

tifoídă *adj. febră* ~ = tifos, lingoare, boală lungă.

tífos *s. n.* **1.** febră tifoidă, (*pop.*) lingoare, (*reg.*) boală-lungă. **2.** ~ *epidemic* = tifos exantematic. **3.** pestă bovină.

tígvă *s. f.* **1.** (*pop.*) craniu, țeastă, căpățână, cutie craniană, (*fam.*) devlă; (*depr.*) cap; (*p. ext.*) ins, individ. **2.** (*bot.*) tâlv, (*reg.*) curcubetă.

tihnă *s. f.* **1.** astâmpăr, calm, liniște, odihnă, pace, repaus. **2.** (*înv.*) mulțumire, satisfacție.

tihní *vb.* a-i prii.

tihnít, -ă *adj.* **1.** calm, liniștit, netulburat, (*fig.*) senin. **2.** pașnic, odihnitor.

timbrá *vb.* a franca, a marca.

timbrát, -ă *adj.* francat, marcat.

timbru *s. n.* **1.** marcă. **2.** răsunet, rezonanță, sonoritate, ton. **3.** ton, gals, voce, (*pop.*) viers.

timíd, -ă *adj.* sfios, rușinos.

timiditáte *s. f.* sfială, sfiiciune.

timorá *vb.* (*livr.*) a speria; a intimida.

timoráre *s. f.* intimidare.

timorát, -ă *adj.* (*livr.*) temător, intimidat, speriat, sperios.

timp *s. n.* **1.** vreme. **2.** interval, răstimp, răgaz. **3.** (*înv.*) anotimp. **4.** epocă. **5.** (la *pl.*) împrejurări.

timpán *s. n.* **1.** (*anat.*) (*înv.*) tobă. **2.** (*muz.*) paucă.

timpuríu, -íe **1.** *adj.* precoce, văratic. **2.** *adv.* devreme, (*pop.*) degrabă.

tínă *s. f.* (*reg.*) noroi; pământ.

tíndă *s. f.* **1.** cerdac, pridvor, verandă. **2.** (*înv.*) coridor, galerie. **3.** pronaos.

tínde *vb.* a aspira, a năzui.

tinerét *s. n.* tinerime.

tinós, -oásă *adj.* (*reg.*) noroios.

tip **I.** *s. n.* **1.** prototip, model. **2.** individ, obiect, exemplar. **3.** particularitate. **4.** soi, fel, gen, categorie. **II.** *s. m.* (*fam.*) individ, ins, om.

tipár *s. n.* **1.** ~ *adânc* = calcografie, tifdruc. **2.** model, prototip. **3.** (*fig.*) clișeu, șablon. **4.** cofraj. **5.** (*înv.*) urmă, întipărire.

tipárniță *s. f.* (*înv.*) tipografie.

tipărí *vb.* a imprima; (*p. ext.*) a publica, a edita.

tipărire *s. f.* imprimare; (*p. ext.*) editare, publicare, tipărit.

tipărít *s. n.* tipărire.

tipăritúră *s. f.* **1.** imprimat, (*înv.*) publicare, tipărire. **2.** carte, lucrare, operă, scriere, tom, volum, (*livr.*) op.

tipic *s. n.* **1.** obicei, regulă, rânduială, uz, uzanță. **2.** canon, ritual.

típic, -ă *adj.* specific, caracteristic, definitoriu, distinctiv.

tipicár, -ă *adj.* meticulos, pedant, formalist.

tipizá *vb.* a standardiza.

tipizáre *s. f.* **1.** standardizare. **2.** individualizare.

típo *s. n.* (*fam.*) tipografie.

tipografíe *s. f.* imprimerie, (*înv.*) tipar, tiparniță.

tipsíe *s. f.* **1.** tavă, (*reg.*) tablă. **2.** (*muz.*) (la *pl.*) chimval.

tiptíl *adv.* **1.** (*pop.*) cătinel, încet, pitiș, pitulat. **2.** furiș, hoțește.

tip-tóp *adj. invar.* elegant, dichisit.

tirán, -ă **1.** *s. n.* despot, satrap. **2.** *adj.* despotic. **3.** *adj., s. m. f.* crud, nemilos.

tiránic, -ă *adj.* **1.** despotic, samavolnic, crud, arbitrar, dictatorial, satrapic, (*înv.*) tiranicesc. **2.** (*fig.*) chinuitor, obsedant.

tiranicésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) tiranic, despotic, satrapic.

tiranía *s. f.* despotism, samavolnicie, (*înv.*) despoție.

tiranizá *vb.* **1.** a asupri, a teroriza. **2.** (*fig.*) a chinui, a obseda.

tirbușón *s. n.* destupătoare, (*pop.*) rac.

tiroíd, -ă *adj.* tiroidian.

tiroidían, -ă *adj.* tiroid.

tist *s. n.* (*înv.; reg.*) ofițer; comandant, căpetenie.

titán *s. m.* uriaș, gigant, colos.

titánic, -ă **1.** *adj.* uriaș, extraordinar, gigantic, colosal. **2.** *s. n., adj.* (*geol.*) portlandian.

titiréz *s. m.* **1.** prisnel, sfârlează. **2.** (*tehn.*) hădărag.

títlu *s. n.* **1.** demnitate, rang, funcție, (*înv.*) spiță. **2.** ~ *de glorie* = merit, renume, faimă. **3.** (*fig.*) bază legală, drept. **4.** titru.

titrát, -ă *adj., s. m. f.* licențiat.

títru *s. n.* titlu.

titularizá *vb.* a definitiva.

titulatúră *s. f.* denumire, nume, numire.

tiv *s. n.* **1.** tivitură, (*pop.*) refec, (*reg.*) tighel. **2.** paspoal, tivitură.

tivi *vb.* **1.** (*pop.*) a refeca, (*reg.*) a tigheli. **2.** (*fig.*) a mărgini, a împrejmui.

tivíre *s. f.* tivitură.

tivitúră *s. f.* tivire, tiv.

tiz, -ă *s. m. f.* omonim.

toácă *s. f.* **1.** (*reg.*) tocălie. **2.** (*pop.*) *ucigă-l* ~*a* = diavolul, dracul. **3.** (*astron.; art.*) Pegas.

toalétă *s. f.* **1.** closet, vece, (ieșit din uz) cabinet, (*pop.*) latrină, privată, (*înv.*) baie. **2.** rochie.

toánă[1] *s. f.* **1.** capriciu, chef, fason, fiță, moft, naz, (*pop.*) fasolceală. **2.** (la *pl.*) dispoziție, voie.

toánă[2] *s. f.* spărtură, copcă.

toárce *vb.* (*text.*) a fila.

toártă *s. f.* (*reg.*) cercel.

tobáș *s. m.* (*reg.*) toboșar.

tóbă *s. f.* **1.** (*muz.*) darabană, (rar) tambur, (*înv.*) tâmpină. **2.** (*tehn.*) tambur. **3.** caro.

toboșár *s. m.* (*muz.*) (rar) tambur, (*reg.*) tobaș.

toc *s. n.* **1.** portochelari. **2.** (*spec.*) teacă de sabie. **3.** condei. **4.** ~ *rezervor* = stilou. **5.** cadru, cercevea, ramă. **6.** (*tehn.*) matcă.

tocá *vb.* **1.** a mărunți, (*reg.*) a hăcui. **2.** a bate, a ciocăni, a lovi. **3.** (*fig.*) a flecări, a sporovăi.

tocătór *s. n.* **1.** satâr. **2.** fund, (*pop.*) cârpător, (*reg.*) tocănitor.

toceálă *s. f.* bucherealã, buchiseală.

tocí *vb.* **1.** a se știrbi. **2.** a (se) roade, a (se) uza.

tocilár, -ă *s. m. f.* **1.** (rar) ascuțitor, (*reg.*) șlaifăr. **2.** bucher.

tocít, -ă *adj.* ros, uzat.

tocmágí *s. m. pl.* (*reg.*) tăiței.

tócmai *adv.* **1.** precis. **2.** chiar, drept, exact, întocmai. **3.** prea.

tocmeálă *s. f.* **1.** târguială, târg. **2.** învoială, acord, înțelegere, convenție. **3.** ~ *agricolă* = învoială agricolă. **4.** condiție. **5.** (*înv.*) organizare, rânduială, orânduire.

tocmí *vb.* **1.** a se târgui, (*pop.*) a se negustori. **2.** a se angaja, a se încadra. **3.** a orândui, a aranja. **4.** (*reg.*) a

repara, a reface. **5.** (*înv.*) a organiza, a constitui.

tógă *s. f.* (rar) robă.

toi *s. n.* **1.** miez, mijloc, putere, (*pop.*) dric, tărie. **2.** zor. **3.** învălmășeală, încăierare; tărăboi, zarvă, (*înv.*) ceată, stol, cârd, grup.

toiág *s. n.* **1.** (*reg.*) măcău. **2.** (*fig.*) sprijin, ajutor, reazem.

tolăní *vb.* a lenevi, a trândăvi.

tolbáș *s. m.* (*înv.*) marchitan.

tólbă *s. f.* **1.** (*pop.*) taşcă. **2.** (*înv.; reg.*) toc, (*înv.*) cucură, săhăidac.

tolcér *s. n.* (*reg.*) pâlnie.

tolerá *vb.* a admite, a suporta, a concepe, a îngădui.

tolerábil, -ă *adj.* admisibil; suportabil.

toleránt, -ă *adj.* îngăduitor, indulgent, concesiv, (*înv.*) răbdător.

tolerantísm *s. n.* (rar) indulgență, îngăduință, toleranță.

toleránță *s. f.* **1.** îngăduință, indulgență, îngăduire, (rar) tolerantism. **2.** *casă de ~* = bordel.

toloácă *s. f.* (*reg.*) maidan.

tologi *vb.* (*reg.*) a se tolăni.

tolomác, -ă *s. m. f., adj.* (om) molâu, bleg, tont, prost.

tom *s. n.* **1.** volum. **2.** carte, lucrare, operă, scriere, tipăritură, (*livr.*) op.

tamahawk (pr. *tómăhoc*) *s. n.* secure indiană.

tomátă *s. f.* (*livr.*) pătlăgea, roșie, (*reg.*) paradaisă.

tombál, -ă *adj.* (*livr.*) funerar.

tómbă *s. f.* (*livr.*) groapă, mormânt.

tomnátic, -ă *adj.* **1.** (*livr.*) autumnal, (*reg.*) tomniu. **2.** (*fig.*) melancolic, trist.

ton *s. n.* **1.** (*muz.*) tonalitate, (*înv.*) son. **2.** răsunet, rezonanță, sonoritate, timbru. **3.** inflexiune, intonare, intonație, tonalitate. **4.** glas, timbru, voce. **5.** nuanță.

tonáj *s. n.* încărcătură.

tonalitáte *s. f.* **1.** (*muz.*) ton, (*înv.*) son. **2.** inflexiune, intonație, intonare.

tonétă *s. f.* chioșc, gheretă, tarabă.

tónic, -ă **1.** *adj.* (*fon.*) accentuat. **2.** *adj., s. n.* întăritor, fortifiant, tonifiant.

tonifiánt, -ă *adj., s. n.* tonic.

tonificá *vb.* (*livr.*) a întări, a fortifica.

tonifiére *s. f.* tonifiere, fortificare, întărire.

tont, toántă *adj., s. m. f.* bleg, nătâng, neghiob, prost, tâmpit, stupid, (*fam.*) tontălău.

tontălău *adj., s. m.* (*fam.*) tont.

tónus *s. n.* (*fig.*) energie, vigoare, dinamism.

topcíu *s. m.* (*înv.*) tunar, artilerist.

topénie *s. f.* (*fam.*) prăpăd, dezastru.

topí *vb.* **1.** a (se) lichefia. **2.** (*fig.*) a (se) înduioșa, a (se) îmblânzi. **3.** a dizolva, a solvi. **4.** (*fig.*) a se contopi, a fuziona. **5.** a se mistui. **6.** (*fig.*) a slăbi, a se usca, a se vlăgui. **7.** (*fig.; fam.*) a dispărea, a pleca. **8.** (*fig.*) a se șterge, a se estompa; a se risipi. **9.** (*fig.*) a distruge, a nimici, a desființa.

topílă *s. f.* topitoare.

topíre *s. f.* **1.** (*fiz.*) fuziune. **2.** dizolvare, solvire, topire.

topít, -ă *adj.* **1.** dizolvat. **2.** (*reg.*) murat. **3.** (*fig.*) slăbit, tras, consumat; istovit, vlăguit, obosit. **4.** (*fig.*) măcinat, descompus, dezagregat. **5.** (*fam.*) distrus, pierdut.

topitoáre *s. f.* topilă.

tópliță *s. f.* (*reg.*) apă stătătoare, băltoacă.

topográf, -ă *s. m. f.* geometru.

topometríst, -ă *s. m. f.* topometru.

toponím *s. n.* toponimic.

toponímic *s. n.* toponim.

toponimíe *s. f.* toponomastică.

toponomástică *s. f.* toponimie.

topór *s. n.* **1.** (*reg.*) manea. **2.** *coadă de ~* = trădător.

toporáș **1.** *s. n.* toporel. **2.** *s. m.* (*bot.*) viorea.

toptangíu *s. m.* (*înv.*) negustor angrosist.

topúz *s. n.* (*înv.*) buzdugan.

toráce *s. n.* (*anat.*) **1.** coșul pieptului, cutie toracică. **2.** piept.

toracoscopíe *s. f.* (*med.*) pleuroscopie.

torcătorie *s. f.* filatură.

toreadór *s. m.* torero.

torént *s. n.* puhoi, șuvoi.

torențiál, -ă *adj.* vijelios.

toréro *s. m.* toreador.

toríd, -ă *adj.* arzător, dogoritor, fierbinte.

toroípán *s. n.* (*reg.; fam.*) ciomag, măciucă, bâtă.

toropeálă *s. f.* **1.** somnolență. **2.** lâncezeală, apatie. **3.** visare, reverie. **4.** arșiță, dogoare, zăpușeală. **5.** (*reg.*) bătaie.

toropí *vb.* **1.** a ameți, a buimăci, a moleși. **2.** a cuprinde, a năpădi. **3.** a bate, a snopi, a stâlci.

toropít, -ă *adj.* moleșit, amețit, amorțit.

torpíd, -ă *adj.* (*livr.*) leneș, molatic, încet, greoi.

torpilá *vb.* (*fig.*) a sabota.

tors[1] *s. n.* trunchi; bust, piept.

tors[2]**, toársă** *adj.* filat, răsucit.

torsătúră *s. f.* tort.

torsioná *vb.* (*livr.*) a (se) răsuci, a (se) deforma.

torsionáre *s. f.* (*livr.*) răsucire.

torsionát, -ă (*livr.*) *adj.* răsucit.

torsiúne *s. f.* **1.** răsăcure. **2.** scrântitură, luxație.

tort *s. n.* torsătură.

tortirá *vb.* **1.** a schingiui, a chinui. **2.** (*fig.*) a frământa, a neliniști.

torturáre *s. f.* tortură.

tortúră *s. f.* chin, supliciu.

tórță *s. f.* făclă, făclie, (*înv.*) fachie.

torțél *s. m.* (*bot.*) cuscută, (*reg.*) iniță, părul-Sfintei-Mării.

torționár *s. m.* (*livr.*) călău, gâde.

tot, toátă **I.** *adj. nehot.* **1.** întreg, deplin, integral, complet. **2.** (la *pl.*) perfect. **3.** fiecare. **II.** *adv.* **1.** încă. **2.** încă, totuși. **3.** numai. **III.** *s. m.* (*reg.*) slovac. **IV.** *s. n.* **1.** totalitate. **2.** (*fig.*) lume, univers.

totál, -ă **I.** *adj.* **1.** întreg, complet, general, integral. **2.** (*fig.*) deplin, desăvârșit. **II.** *s. n.* (*mat.*) sumă. **2.** cifră, număr. **3.** totalitate.

totalitarísm *s. n.* dictatură.

totalitáte *s. f.* **1.** total. **2.** sumă.

totalizá *vb.* a aduna; a însuma.

totalizáre *s. f.* adunare, însumare.

totdeaúna *adv.* **1.** mereu, pururea, necontenit, continuu, permanent, veșnic, (*pop.*) necurmat. **2.** etern, pururi, veșnic. **3.** oricând, orișicând.

totdeodátă *adv.* totodată.

totodátă *adv.* totdeodată.

tótuna *adv.* întruna, mereu.

továl *s. n.* (*fig.*) obraz gros.

továrăș, -ă *s. m. f.* **1.** (*pop.*) fârtat, soț. **2.** camarad, (*reg.*) ortac. **3.** asociat, părtaș, (*reg.*) sâmbraș. **4.** însoțitor. (*livr.*) companion.

tovărășéște *adv.* camaradereşte, colegial.

tovărășie *s. f.* **1.** companie, societate. **2.** întovărășire, asociație.

toxíc, -ă **1.** *adj.* otrăvitor, (pop.) otrăvicios. **2.** *s. n.* otravă.

trabúc *s. n.* țigară de foi.

trac, -ă *adj.* tracic.

tracasá *vb.* (*livr.*) a plictisi, a necăji, a sâcâi, a deranja.

trácic, -ă *adj.* trac.

tráco-dac, -ă *adj.* traco-dacic.

traco-dácic, -ă *adj.* traco-dac.

tract *s. n.* circulație, trafic.

tractá *vb.* a remorca.

tractát, -ă *adj.* remorcat.

tractír *s. n.* (*înv.*) han; birt, ospătărie.

tradíție *s. f.* **1.** datină, fel, obicei, rânduială, uz, uzanță, (*pop.*) dată, lege. **2.** (*jur.*) consuetudine, cutumă, datină, obicei.

tradițional, -ă *adj.* **1.** bătrânesc, patriarhal, vechi. **2.** consacrat, consfințit. **3.** clasic, curent, frecvent, obișnuit, uzual.

traducătór, -oáre *s. m. f.* **1.** tălmăcitor. **2.** interpret, tălmaci, translator, (*înv.*) dragoman.

tradúce *vb.* **1.** a tălmăci. **2.** a se manifesta.

tradúcere *s. f.* **1.** tălmăcire, transpunere, (*înv.*) traducție. **2.** interpretare.

tradúcție *s. f.* traducere.
tráfic *s. n.* **1.** circulație, (*înv.*) tract. **2.** comerț ilicit.
tráge *vb.* **1.** a târâi, a târî. **2.** a încorda, a întinde, a tensiona. **3.** (*pop.*) a cântări, a atârna. **4.** (*fig.*) a îndura, a suporta, a pătimi, a suferi. **5.** a smulge, a extrage. **6.** a inspira; a respira; a inhala. **7.** a sorbi, a înghiți, a bea. **8.** a bate, a plesni. **9.** a masa; a fricționa. **10.** a duce, a trasa. **11.** a coborî, a descinde, a proveni.
tragedíe *s. f.* **1.** (*înv.*) tragedie. **2.** (*fig.*) nenorocire, catastrofă.
trágere *s. f.* **1.** (*pop.*) atracție, îndemn, înclinare. **2.** scoatere, extragere. **3.** împușcare, tir.
trágic, -ă *adj.* **1.** catastrofal, dezastruos, fatal, funest, nefericit, nenorocit, zguduitor, jalnic. **2.** dramatic, trist.
tragodíe *s. f.* (*înv.*) tragedie.
traheál, -ă *adj.* trahean.
traheán, -ă *adj.* traheal.
trai *s. n.* **1.** viață, existență. **2.** (*jur.*) coabitare, conviețuire. **3.** întreținere, subzistență. **4.** desfătare, petrecere.
traiéct *s. n.* traseu, traiectorie.
tráinic, -ă *adj.* solid, rezistent, tare, durabil.
tráistă *s. f.* **1.** straiță, desagă, (*reg.*) tăgârță. **2.** săculeț. **3.** (*bot.*) *~a-ciobanului* = (*reg.*) punguliță, straița-popii, iarbă-de-friguri. **4.** *~-goală* = (*pop.*) austru, crivăț.
trámă *s. f.* (*fig.*) intrigă, mașinație, uneltire; complot.
trámpă *s. f.* (*reg.*) **1.** troc. **2.** (*fam.*) aranjament.
tramvaíst *s. m.* (*spec.*) manipulant.
trandafír *s. m.* (*bot.*) **1.** rozã, (*înv.*) rug, (*reg.*) rujă. **2.** *~ sălbatic* = măceș, (*reg.*) cacadâr. **3.** *~-de-munte* = (*reg.*) smirdar.
trandafíriu, -ie *adj.* **1.** roz, roziu. **2.** roz, rumen. **3.** frez, roșcat, roșiatic. **4.** (*reg.*) ghiurghiuliu, (*înv.*) profir.
transcarpátic, -ă *adj.* transcarpatin.
transcarpatín, -ă *adj.* (rar) transcarpatic.
transcendént, -ă *adj.* metafizic.
transcríe *vb.* **1.** a copia, a reproduce, (*înv.*) a prescrie. **2.** a transpune.
transcripție *s. f.* copie, reproducere.
transfigurá *vb.* a (se) transforma.
transfiguráre *s. f.* transfigurație.
transfigurație *s. f.* transfigurare.
transformá *vb.* a (se) schimba, a (se) preface, a (se) modifica, a (se) preschimba.
transformísm *s. n.* evoluționism, darwinism.
transformíst *s. m.* evoluționist.
transigént, -ă *adj.* (*livr.*) conciliant.
transilván, -ă *adj.* transilvănean.
transilvăneán, -ă *adj.* transilvan.
transilvăneáncă *s. f.* ardeleancă.
translatór, -oáre *s. m. f.* interpret, tălmaci, traducător, (*înv.*) dragoman.
translocá *vb.* (*livr.*) a muta.
translucíd, -ă *adj.* semitransparent.
transmisiúne *s. f.* **1.** transmitere. **2.** emisiune radiofonică. **3.** (*jur.*) transfer, transmitere.
transmíte *vb.* **1.** a comunica. **2.** a emite. **3.** (*fiz.*) a se propaga.
transmițătór *s. n.* emițător.
transmutá *vb.* a transforma, a schimba.
transmutáție *s. f.* schimbare, transformare.
transparént, -ă *adj.* **1.** străveziu, diafan. **2.** rar, subțire, ușor. **3.** clar, cristalin, curat, limpede.
transperánt *s. n.* stor, rulou.
transpirá *vb.* **1.** a asuda, a năduși, a (se) înnăduși. **2.** (*fig.*) a afla, a auzi.
transpiráre *s. f.* transpirație.
transpirát, -ă *adj.* asudat, nădușit, înnădușit.
transpirátie *s. f.* **1.** transpirare. **2.** sudoare, nădușeală.
transplánt *s. n.* (*med.*) **1.** grefare, grefă, transplantare. **2.** grefă, grefon.
transplantá *vb.* **1.** a răsădi, a planta, a sădi. **2.** a replanta. **3.** (*med.*) a grefa. **4.** (*fig.*) a adopta, a împământeni.
transplantáție *s. f.* (rar) transplantare.
transpórt *s. n.* transportare.
transportá *vb.* **1.** a cãra, a duce, a purta. **2.** a se deplasa. **3.** (*fig.*) a încânta, a emoționa.

transportát, -ă *adj.* absent.
transportór, -oáre *adj.* purtător.
transpúne *vb.* **1.** a traduce, a tălmăci. **2.** a transcrie.
transvazá *vb.* a pritoci.
transversál *adv.* curmeziș, oblic, pieziș.
transánt, -ă *adj.* categoric, hotărât, decis, ferm, neoscilant.
tránșă *s. f.* parte, porție, porțiune.
tranșée *s. f.* (*mil.*) șanț.
tranzácție *s. f.* înțelegere, învoială, acord.
tranziént, -ă *adj.* (*livr.*) **1.** tranzitoriu. **2.** trecător, efemer.
tranziență *s. f.* (*livr.*) efemeritate.
tranzitóriu, -ie *adj.* intermediar, provizoriu.
tranzíție *s. f.* situație intermediară.
tras, -ă *adj.* slab, obosit, sleit.
trasá *vb.* **1.** a schița. **2.** a indica.
trasáj *s. n.* (rar) trasare.
trasáre *s. f.* trasaj.
traséu *s. n.* **1.** rută, drum, itinerar. **2.** traiect, traiectorie.
tratá *vb.* **1.** a cinsti, a ospăta, a servi, (*pop.*) a omeni. **2.** (*med.*) a (se) căuta, a (se) îngriji. **3.** a negocia, a parlamenta. **4.** a dezbate, a discuta, (*înv.*) a tratarisi.
tratamént *s. n.* **1.** (*med.*) terapie, terapeutică. **2.** (*fon.*) evoluție, modificare, schimbare. **3.** comportament, atitudine.
tratative *s. f. pl.* negocieri.
tratație *s. f.* (*înv.*) tratative, negocieri.
trátă *s. f.* cambie, poliță.
traumatísm *s. n.* traumă.
tráumă *s. f.* traumatism.
traváliu *s. n.* **1.** lucru mecanic. **2.** lucru, muncă.
traversá *vb.* **1.** a trece. **2.** a parcurge, a străbate. **3.** (*fig.*) a trăi, a trece prin...
travérsă *s. f.* **1.** grindă de fier, (*reg.*) șlip. **2.** preș.
travesti[1] *s. n.* deghizare.
travesti[2] *vb.* a (se) deghiza, a (se) masca, (*înv.*) a (se) schimba.
trădá *vb.* **1.** a înșela, (*fig.*) a încornora. **2.** a autodemasca, a se demasca.
trădătór, -oáre **1.** *adj., s. m. f.* vânzător, (*înv.*) proditor. **2.** *s. m.* iudă. **3.** *adj.* hain. **4.** *adj.* (*fig.*) infidel, nefidel, adulter.
trăgáci, -ce **1.** *s. m.* trăgător, ochitor, țintaș. **2.** *adj.* (*pop.*) trăgător.
trăí *vb.* **1.** a exista, a viețui. **2.** a dura, a se menține, a dăinui, a se perpetua. **3.** (*jur.*) a coabita, a conviețui, a viețui. **4.** a petrece. **5.** a se întreține. **6.** a locui.
trăinicíe *s. f.* soliditate, rezistență, durabilitate.
trăíre *s. f.* viețuire.
trăitór, -oáre *adj.* (rar) viu, viețuitor.
trăncăneálă *s. f.* vorbărie, sporovăială, flecăreală, pălăvrăgeală.
trăncăní *vb.* a flecări, a sporovăi, a pălăvrăgi.
trăpáș *s. m.* trotteur.
trăsătúră *s. f.* **1.** atribut, caracteristică, însușire, notă, particularitate, specific, (*fig.*) marcă. **2.** linie. **3.** *~ de unire* = liniuță de unire.
trăscáu *s. n.* (*reg.*) rachiu tare.
trăsnáie *s. f.* **1.** năzbâtie, poznă, boroboață, șotie. **2.** născocire.
trăsní *vb.* **1.** (*med.*) (*reg.*) a săgeta, a tuna. **2.** a bubui, a detuna, a pocni. **3.** (*fig.*) a înnebuni, a se țicni.
trăsnít, -ă *adj.* **1.** detunat. **2.** zănatic, nebun, aiurit, țicnit. **3.** beat. **4.** năstrușnic, ciudat, extravagant, excentric, bizar, fantezist. **5.** (*fig.*) afurisit, blestemat, netrebnic.
trăsnitúră *s. f.* bubuitură.
trăsúră *s. f.* **1.** birjă, (*reg.*) droșcă, cocie, (*înv.*) fiacru. **2.** (*înv.*) *~ cu aburi* = tren. **3.** (*înv.*) linie. **4.** *~ de unire* = liniuță de unire, cratimă, linioară.
trăsurícă *s. f.* cărucior, căruț, landou.
trâmbă *s. f.* **1.** val, sul, vălătuc. **2.** dungă, fâșie. **3.** val, vârtej. **4.** rând, șir, lanț. **5.** ceată, grămadă, pâlc.
trâmbiță *vb.* (*fig.*) a răspândi, a divulga.

trâmbițáș *s. m.* gornist, trompet, trompetist.
trâmbiță *s. m.* (*pop.*) goarnă, trompetă.
trândav, –ă *adj.* leneș, molatic, inactiv, indolent.
trândăveálă *s. f.* trândăvie.
trândăví *vb.* a lenevi.
trândăvíe *s. f.* lene, lenevie, trândăveală, trândăvit.
trândăvít *s. n.* (rar) trândăvie.
trânji *s. m. pl.* **1.** (*pop.*) hemoroizi. **2.** (*bot.*) (*reg.*) cuibușor, cuibul-pământului.
trânti *vb.* **1.** a arunca, a azvârli, a culca, a dărâma, a doborî, a răsturna, (*fig.*) a secera. **2.** a se culca, a se întinde, a se lungi. **3.** a izbi, a repezi.
trântít, –ă *adj.* lungit.
trântitúră *s. f.* trântă, tranteală, izbitură.
trântór **1.** *s. m., adj.* indolent, leneș, puturos, (*reg.*) lenos, (*înv.*) lenevos. **2.** *s. m.* (*entom.*) (*reg.*) lăutar. **3.** *s. m.* *~–de–cal* = (*reg.*) musca–calului.
trântorí *vb.* a lenevi, a trândăvi.
tréabă *s. f.* **1.** lucru, muncă. **2.** activitate, ocupație, îndeletnicire, (*livr.*) travaliu. **3.** afacere, problemă, interese, (*pop.; fam.*) daraveră.
treácăt *s. n.* **1.** trecere. **2.** (*reg.*) drum de trecere.
treápăd *s. n.* **1.** trap. **2.** tropăit, tropăitură. **3.** (*pop.*) du–te–vino. **4.** (*med.*) (*pop.*) diaree.
treáptă *s. f.* **1.** spiță, (*înv.*) stepenă. **2.** fuscel, (*reg.*) stinghie. **3.** grad, nivel, stadiu. **4.** rang, poziție, situație. **5.** (*fig.*) categorie socială; pătură.
treasc *s. n.* (*mil.*) (*reg.*) piuă.
treaz, –ă *adj.* **1.** deștept, nedormit, (*înv.*) vegheat. **2.** deștept, sculat. **3.** (*fig.*) vigilent, prudent, circumspect.
trebăluí *vb.* a roboti.
trébnic[1] *s. n.* (rar) molitvelnic.
trébnic[2]**, –ă** *adj.* (*înv.*) folositor, necesar, util.
trebuí *vb.* **1.** a cadra, a se cădea, a se cuveni, a se impune. **2.** a fi, a urma. **3.** a avea.
trébuie *adv.* (*pop.*) musai.
trebuincíos, –oásă *adj.* necesar, folositor, util, (*înv.*) trebnic[2].
trebuínță *s. f.* **1.** nevoie, necesitate. **2.** interes. **3.** (ieșit din uz) treabă, afacere, chestiune.
trecătór, –oáre **I.** *adj.* momentan, provizoriu, temporar, vremelnic. **II.** *s. m. f.* **1.** pieton, (*înv.*) pedestru. **2.** drumeț, călător. **III.** *s. f.* pas, strâmtoare, (*pop.*) plai, strungă.
tréce *vb.* **1.** a merge. **2.** a se succeda, a se perinda. **3.** a se abate, a se opri. **4.** a traversa. **5.** a escalada, a sări. **6.** a transporta. **7.** (*fig.*) a muri. **8.** a introduce, a înregistra, a înscrie. **9.** a răzbate. **10.** a străpunge. **11.** a cuprinde, a copleși. **12.** (*înv.*) a se întâmpla, a se petrece. **13.** a îmbătrâni. **14.** a se veșteji, a se ofili, a se stinge. **15.** a se fana. **16.** a se încheia, a se termina, a se sfârși. **17.** a depăși, a întrece. **18.** a promova. **19.** a–l cuprinde, a–l năpădi. **20.** (rar) a se transforma.
trécere *s. f.* **1.** deplasare. **2.** treacat. **3.** pasaj. **4.** (*fig.*) influență.
trecút, –ă *adj.* **1.** vechi, dispărut. **2.** demodat. **3.** precedent. **4.** îmbătrânit, fanat. **6.** ofilit, veștejit. **6.** răscopt. **7.** consumat.
trefiláre *s. f.* (*tehn.*) etirare, trefilat.
trefilát *s. n.* (*tehn.*) etirare, trefilare.
tréflă *s. f.* ghindă, spatie, (*reg.*) cruce.
trégher *s. m.* (*reg.*) hamal.
tréier *s. n.* treierat, treieriș.
treierá *vb.* (*fig.*) a colinda, a străbate.
treierát *s. n.* treier, treieriș.
treierătoáre *s. f.* batoză.
treieríș *s. n.* treierat.
trei–frăți *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) micșunele–gălbioare.
trei–frați–pătáți *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) **1.** barba–împăratului. **2.** micșunea. **3.** pansea.
Trei Ierárhi *s. m. pl.* (*bis.*) (*pop.*) Trisfetite.
treíme *s. f.* **1.** triadă, trio. **2.** *Sfânta Treime* = Trinitate.
trémur *s. n.* **1.** tremurat, tremurătură. **2.** (*med.*) friguri. **2.** vibrare, vibrație.

tremurá *vb.* **1.** a dârdâi. **2.** a se cutremura, a se înfiora, a tresări. **3.** a oscila, a se clătina. **4.** a se încreți, a se cuta. **5.** a se zgudui, a se cutremura. **6.** a vibra, a trepida. **7.** (*fig.*) a se înfiora, a se cutremura.
tremurát[1] *s. n.* tremur.
tremurát[2]**, –ă** *adj.* **1.** tremurător, tremurând. **2.** șovăielnic.
tremurătór, –oáre **1.** *adj.* tremurat[2], tremurând. **2.** *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) iarba–iepurelui.
tremurătúră *s. f.* **1.** tremur, scuturătură. **2.** (*med.;* la *pl.*) friguri, frisoane.
tremurând, –ă *adj.* tremurător, tremurat[2].
tremurící[1] *s. n.* tremur.
tremurící[2] *s. m.* (*pop.*) penticostali.
tren *s. n.* **1.** locomotivă, mașină, (*reg.*) țug. **2.** *~ subteran* = metrou.
trená *vb.* (*livr.*) **1.** a târăgăna, a se lungi. **2.** a lâncezi, a stagna.
trenánt, –ă *adj.* monoton.
trenci *s. n.* trencicot, balon, fâș, fulgarin, balonzaid, impermeabil.
tréndy *adj.* sofisticat.
trepădá *vb.* (*pop.*) a se agita.
trepădáre *s. f.* (*pop.*) trepădat.
trepădát *s. n.* (*pop.*) trepădare.
trepidá *vb.* **1.** a tremura, a vibra. **2.** (*fig.*) a se agita, a fremăta.
trepidánt, –ă *adj.* **1.** vibrant, vibrator. **2.** (*fig.*) agitat, emoționant, palpitant.
trepidáție *s. f.* **1.** vibrație. **2.** (*fig.*) agitație, neastâmpăr, freamăt.
treptát, –ă *adj., adv.* gradat, progresiv, succesiv.
trésă *s. f.* (*mil.*) galon.
tresăltá *vb.* **1.** a fremăta, a se înfiora, a tresări, a vibra. **2.** (*fig.*) a sălta.
tresărí *vb.* **1.** a fremăta, a palpita, a tresălta, a vibra. **2.** a se cutremura, a se înfiora, a tremura. **3.** a zvâcni.
tresărire *s. f.* tresăritură, palpitare, pulsație, zvâcnit, (*înv.*) palpit.
tresăritúră *s. f.* (rar) tresărire.
tréstie *s. f.* (*bot.*) **1.** stuf, (*reg.*) nadă. **2.** *~–de–câmp* = (*reg.*) pănușiță, stuf, iarbă–roșie.
trezí *vb.* **1.** a (se) deștepta, a (se) scula. **2.** a se dezmetici, a–și reveni. **3.** a (se) dumeri, a (se) lămuri. **4.** a produce, a provoca, a stârni, a suscita. **5.** a se răsufla.
trezíe *s. f.* **1.** veghe, nesomn. **2.** priveghere, veghe, (*reg.*) priveghealã.
trezít, –ă *adj.* **1.** dezmeticit. **2.** răsuflat, stătut. **3.** descompus.
trezoriér *s. m.* (*înv.*) tezaurar.
tría *vb.* a alege, a selecta, a sorta, a selecționa.
triádă *s. f.* treime, trio.
triáj *s. n.* selectare, selecționare, triere.
trialóg *s. n.* dialog în trei.
triánglu *s. n.* (*muz.*) triunghi.
triángul *s. n.* (*înv.*) triunghi.
trianguláre *s. f.* triangulație.
trib *s. n.* neam, seminție.
tribadísm *s. n.* (*med.*) lesbianism, safism.
tribulație *s. f.* (*livr.*) frământare, necaz, alergătură, zbucium.
tribút *s. n.* **1.** bir. **2.** haraci, (*impr.*) peșcheș. **3.** (*fig.*) contribuție.
tributár, –ă *adj.* dependent, supus.
trichínă *s. f.* trichinelă.
trichinélă *s. f.* trichină.
trichinelóză *s. f.* trichinoză.
trichinóză *s. f.* (*med. vet.*) trichineloză, cisticercoză, (*pop.*) linte, măzăriche.
tricilétă *s. f.* (rar) triciclu.
tricíclu *s. n.* (rar) tricicletă.
tricofíție *s. f.* chelbe.
tricolór *s. n.* (rar) tricromatic.
tricotá *vb.* **1.** a împleti. **2.** *mașină de tricotat* = tricoteză.
tricotáre *s. f.* tricotat.
tricotát *s. n.* tricotare.
tricotéză *s. f.* mașină de tricotat.
tricóu *s. n.* maiou.
tricróm, –ă *adj.* tricromatic.
tricromátic, –ă *adj.* tricolor.
trifazát, –ă *adj.* trifazic.
trifázic, –ă *adj.* trifazat.
trifói *s. n.* (*bot.*) (*reg.*) culbeceasă, trifoiaș.

trifoiște *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) plămânare, trifoi-amar.
trigémen *s. m. pl.* tripleți.
trigonál, -ă *adj.* (*livr.*) triunghiular.
trimís[1] *s. n.* (rar) trimitere.
trimís[2] *s. m.* delegat, mesager.
trimíte *vb.* **1.** a expedia. **2.** a adresa, a expedia, a înainta.
trimítere *s. f.* **1.** expediere, expediție, trimis[1]. **2.** comunicare, transmitere.
trimițátor, -oáre *adj.* expeditor.
trinchét *s. n.* (*mar.*) arbore mic.
Trinitáte *s. f.* Treimea divină; Sfânta Treime.
trinitrát *s. m.* ~ *de glicerină* = nitroglicerină.
trinitrocelulóză *s. f.* (*chim.*) fulmicoton.
trinitroglicerínă *s. f.* (*chim.*) nitroglicerină.
trinitrotoluén *s. n.* trotil.
trío *s. n.* (*muz.*) terțet.
triplá *vb.* a (se) întrei.
tríplu[1] *s. n.* (sport) triplusalt.
tríplu[2]**, -ă** *adj.* întreit.
triplusált *s. n.* (sport) triplu[1].
trípoli *s. n.* (*min.*) diatomit, kieselgur, pământel.
tripotá *vb.* (*livr.*) a specula, a falsifica.
tripotáj *s. n.* (*livr.*) escrocherie, potlogărie, matrapazlâc.
Trisfetite *s. f. pl.* (*pop.*) Trei Ierarhi.
trist, -ă *adj.* **1.** supărat, mâhnit, amărât, abătut, deprimat, indispus. **2.** dureros, jalnic, duios. **3.** elegiac, melancolic. **4.** deprimant, dezolant, descurajant.
tristéțe *s. f.* mâhnire, amărăciune, întristare, supărare; regret.
trișá *vb.* a păcăli, a înșela.
tríște *s. f.* (*înv.*) soartă, destin.
triturá *vb.* a pulveriza.
triúmf *s. n.* victorie; (*fig.*) succes, reușită, izbândă.
triumfá *vb.* **1.** a reuși, a învinge. **2.** (*livr.*) a jubila.
triumfál, -ă *adj.* **1.** (*fig.*) măreț, impunător, solemn, pompos. **2.** (rar) triumfător.
triumfátor, -oáre *adj.* biruitor, învingător, victorios.
triúnghi *s. n.* **1.** (*înv.*) triangul. **2.** (*muz.*) trianglu.
triviál, -ă *adj.* vulgar, ordinar, obscen, necuviincios, indecent, scabros, pornografic, (*livr.*) licențios, (*fig.*) deocheat.
trivializá *vb.* a vulgariza.
troácă *s. f.* **1.** albie, copaie, covată. **2.** (la *pl.*) catrafuse, calabalâc, bulendre, boarfe.
troáhnă *s. f.* (*pop.*) guturai, răceală, gripă, corizâ, catar.
troc *s. n.* (*reg.*) trampă.
troféu *s. n.* cupă.
trofíe *s. f.* trofism.
trofísm *s. n.* trofie.
trog *s. n.* vale glaciară.
troglodít, -ă *s. m. f.* necivilizat, grosolan, retrograd.
troián *s. n.* **1.** nămete, noian. **2.** morman, grămadă, maldăr, purcoi.
troiení *vb.* **1.** a (se) înzăpezi, a (se) nămeți. **2.** a viscoli.
troiénire *s. f.* înzăpezire.
troienít, -ă *adj.* înzăpezit.
tróiță *s. f.* **1.** cruce. **2.** triptic.
troleibúz *s. n.* troleu.
troléu *s. n.* pantograf, (*impr.*) troleibuz.
trómbă *s. f.* vârtej.
trombocít *s. n.* plachetă sangvină.
trombón *s. n.* (*fam.*; la *pl.*) minciuni, păcăleli, exagerări.
tromboní *vb.* (*fam.*) a minți, a păcăli.
trómpă *s. f.* **1.** ~ *lui Eustache* = salpinge. **2.** ~ *uterină* = salpinge.
trompét, -ă *s. m. f.* trompetist (ă).
trompetíst, -ă *s. m. f.* trompet, trâmbițaș, gornist.
tron[1] *s. n.* scaun, jeț.
tron[2] *s. n.* **1.** (*pop.*) ladă, cufăr. **2.** (*reg.*) sicriu, coșciug.
troná *vb.* a domni, a guverna; a stăpâni.
tronc *interj.* zdup!
troncăní *vb.* (*fig.*) a flecări, a trâncăni.

trop *s. m.* (*livr.*) figură de stil.
tropár *s. n.* (*bis.*) imn, cântare.
tropăí *vb.* a tropoti; (*fam.*) a juca, a dansa.
tropăiálă *s. f.* toropăit, toropăitură.
toropăít *s. n.* toropăială.
toropăitúră *s. f.* toropăială.
trópic, -ă *adj.* (*livr.*) figurat, metaforic.
trópot *s. n.* tropotit.
tropotí *vb.* (*pop.*) a tropăi.
tropotít *s. n.* (*pop.*) tropot.
trósnet *s. n.* trosnitură; pocnet.
trosní *vb.* **1.** a crăpa, a pocni. **2.** a detuna.
trosnitúră *s. f.* pocnitură, pârâitură, trosnet.
trotíl *s. n.* (*chim.*) trinitrotoluen.
trotteur (pr. *trotör*) *s. m.* trăpaș.
truc *s. n.* șiretlic, stratagemă, viclenie, șiretenie, tertip.
trucá *vb.* a contraface.
truculént, -ă *adj.* aspru, violent, brutal.
truculénță *s. f.* asprime, violență, brutalitate, obrăznicie.
trúdă *s. f.* (*pop.*) **1.** oboseală, osteneală. **2.** chin, suferință; durere, necaz.
trudí *vb.* (*pop.*) **1.** a munci, a se sili, a se osteni. **2.** a se căzni, a se chinui. **3.** a tortura, a chinui.
trudít, -ă *adj.* ostenit, extenuat, epuizat.
trúdnic, -ă *adj.* extenuant, epuizant.
trudnicíe *s. f.* trudă, caznă.
trufáș, -ă *adj.* **1.** fudul, infatuat, încrezut, înfumurat, îngâmfat, arogant, orgolios, semeț, vanitos, (*pop.*) fălos, închipuit. **2.** măreț, grandios, superb.
trufíe *s. f.* semeție, îngâmfare, aroganță, trufă.
truísm *s. n.* (*livr.*) banalitate, loc comun, platitudine, prozaism.
trúnchi *s. n.* **1.** (*bot.*) tulpină. **2.** buștean, butuc. **3.** corp, trup. **4.** talie. **5.** tors[1].
trunchiá *vb.* a ciunti, a reteza, a mutila, a fragmenta, a tăia.
trunchiát, -ă *adj.* ciuntit, tăiat, fragmentat, retezat.
trup *s. n.* **1.** (*pop.*) corp. **2.** (*anat.*) corp, trunchi. **3.** cadavru.
trúpă *s. f.* **1.** (la *pl.*) oaste, armată. **2.** ansamblu, colectiv, formație.
trupésc, -eáscă *adj.* **1.** fizic. **2.** erotic, fizic, fiziologic, intim, senzual.
trúpeș, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** robust, corpolent, voinic. **2.** (*peior.*) obez, gras, gros.
trupéște *adv.* fizicește.
tu *pron.* dumneata, dumneavoastră, (*fam.*) mata.
tub *s. n.* **1.** (*anat.*) canal, conduct. **2.** (*tehn.*) țeavă. **3.** ~ *electronic* = lampă.
tubáj laringián *s. n.* (*med.*) intubație.
tuberculizá *vb.* (*pop.*) a (se) oftica.
tuberculós, -oásă *adj., s. m. f.* ftizic, tebecist, (*pop.*) atacat, ofticos.
tuberculózá *s. f.* **1.** ftizie, tebece, (*livr.*) bacilozâ, (*pop.*) atac, oftică, (*reg.*) boală seacă. **2.** ~ *pulmonară* = piept, plămâni. **3.** ~ *miliară* = granulie.
tuberóză *s. f.* (*bot.*) chiparoasă.
tuci *s. n.* **1.** fontă. **2.** ceaun.
tuciuríu, -ie *adj.* negricios, brunet, oacheș, țigănos, (*pop.*) smolit, negriu.
tudésc, -eáscă *adj.* (*înv.*) german.
tufán *s. m.* **1.** (*bot.*) (*reg.*) tufă, tufar. **2.** (*pop.*) ciomag, bâtă.
tufár *s. m.* (*reg.*) tufan.
tufănícă *s. f.* dumitriță.
tufăríe *s. f.* tufiș, hățiș.
tufăríș *s. n.* tufiș, desiș, stufăriș, tufărie, (*pop.*) bunget, (*reg.*) huceag.
tufós, -oásă *adj.* stufos.
túia *s. f.* (*bot.*) arborele-vieții.
tulburá *vb.* **1.** a (se) împăienjeni, a (se) încețosa, a (se) înnegura, a (se) păienjeni. **2.** a se întuneca, a se posomorî, a se strica. **3.** (*fig.*) a (se) emoționa, a (se) îngrijora, a (se) neliniști. **4.** a (se) supăra, a (se) mânia. **5.** (*fig.*) a incomoda, a stingheri, a deranja, a stânjeni.
tulburáre *s. f.* **1.** zăpăceală. **2.** (*fig.*) neastâmpăr, îngrijorare, frământare,

emoție; mânie, furie. 3. (*fig.*) tumult, dezordine, răzvrătire, răscoală. 4. (*med.*) dereglare.

túlbure *adj.* 1. neclar, vag; (*fig.*) confuz. 2. (*fig.*) neliniștit.

tulburós, -oásă *adj.* 1. tublbure. 2. ceţos, posomorât, mohorât.

tuléu *s. n.* (*reg.*) cocean, strujan.

tulípă *s. f.* (*bot.*) lalea.

túlnic *s. n.* bucium.

tulpán *s. n.* (*pop.*) 1. testemel. 2. muselină.

tulpínă *s. f.* I. (*bot.*) 1. trunchi, (*reg.*) stelbă. 2. lujer. 3. cotor, tuleu, (*reg.*) beldie. II. 1. (rar) matcă. 2. talon. III. (*înv.*) temă.

tulúmbă *s. f.* (*înv.; pop.*) furtun, pompă.

tumefácţie *s. f.* inflamare, inflamaţie, obrinteală, umflare, (*livr.*) tumescenţă.

tumefiá *vb.* a se inflama, a se umfla.

tumefiát, -ă *adj.* umflat.

tumescenţă *s. f.* (*livr.*) tumefacţie.

tumoáre *s. f.* (*med.*) 1. neoformaţie. 2. ~ *malignă* = cancer, neoplasm, (*pop.*) rac, (*reg.*) şui.

tumulár, -ă *adj.* (*livr.*) funerar.

tumúlt *s. n.* 1. freamăt, gălăgie, larmă, zarvă, vacarm, zgomot. 2. (*fig.*) agitaţie, tulburare, zbucium.

tumultuós, -oásă *adj.* 1. gălăgios, turbulent, zgomotos, impetuos, năvalnic. 2. învolburat, clocotitor. 3. (*fig.*) însufleţit, înflăcărat, intens. 4. abundent, bogat.

tun *s. n.* 1. (*reg.*) puşcă. 2. (*înv.; pop.*) tunet.

tuná *vb.* 1. a bubui, a vui, a detuna, a dudui, a trăsni. 2. (*reg.*) trăsni. 3. a striga.

tunár *s. m.* (*mil.*) artilerist, (*înv.*) canonier.

tunătór, -oáre *adj.* detunător; puternic, răsunător.

túnde *vb.* (*reg.*) a (se) reteza.

túndere *s. f.* tuns, tunsoare, tunsură.

túnet *s. n.* 1. trăsnet, trăsnitură. 2. (*fig.*) bubuit.

túngsten *s. n.* (*chim.*) wolfram.

tunícă *s. f.* (*bot.*) înveliş, (*pop.*) cămaşă.

tunicíer *s. m.* (*zool.*) urocordat.

tuns[1] *s. n.* tunsoare.

tuns[2], **-ă** *adj.* tăiat, scurtat, retezat.

tunsoáre *s. f.* tuns[1], tunsură.

tupéu *s. n.* aroganţă, impertinenţă, insolenţă, obrăznicie, îndrăzneală, trufie, (*livr.*) morgă.

tur[1] *s. n.* 1. (*fiz.*) tură. 2. înconjur. 3. tură. 4. pasă.

tur[2] *s. n.* (*fam.*) fund.

turáţie *s. f.* rotaţie.

túră[1] *s. f.* 1. schimb. 2. (*fiz.*) tur. 3. (*înv.; reg.*) rişcă.

túră[2] *s. f.* turn.

turbá *vb.* (*fig.*) a se mânia, a se înfuria.

turbán *s. n.* (*înv.*) cealma, saric, turluban.

turbáre *s. f.* 1. rabie, (*pop.*) turbă, (*înv.*) turbăciune. 2. (*fig.*) mânie, furie, înverşunare. 3. (*pop.*) ~ *de cap* = zăpăceală, confuzie. 4. (*bot.*) laur, ciumăfaie.

turbát, -ă *adj.* 1. (*fig.*) furios, violent, furibund. 2. extraordinar, grozav.

túrbă *s. f.* (*pop.*) rabie, turbare.

turbulént, -ă *adj.* 1. (*fiz.*) agitat. 2. gălăgios, tumultuos, zgomotos; neastâmpărat.

turbulénţă *s. f.* 1. (*fiz.*) agitaţie. 2. (*livr.*) gălăgie, zgomot; dezordine; revoltă.

turc, -ă *adj.* turcesc, (*înv.*) osman, otoman, păgân, păgânesc.

túrca *s. f. art.* (*pop.*) capra, brezaia.

turcésc, -eáscă *adj.* turc, păgânesc, otoman.

turcí[1] *vb.* (*fam.*) a se îmbăta, a se turmenta.

turcí[2] *vb.* (*înv.; pop.*) a se păgâni.

turcíme *s. f.* (*pop.*) aliotman.

turcoáză *s. f.* (*livr.*) peruzea.

tureátcă *s. f.* carâmb, (reg.) tureac.

turf *s. n.* (*livr.*) 1. hipodrom. 2. hipism; cursă de cai.

turgescént, -ă *adj.* (*med.*) umflat.

turísm *s. n.* autoturism.

túriţă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) 1. lipicioasă, scai-mărunt. 2. ~-*mare* = turicioară, coada-racului, scai-mărunt.

turlác, -ă *adj.* (*pop.*) ameţit, băut, cherchelit; (*p. ext.*) zăpăcit, năuc.

túrlă *s. f.* turn (de biserică).

turlăcí *vb.* (*pop.*) a se ameţi, a se cherchelì; (*p. ext.*) a se zăpăci.

túrmă *s. f.* cireadă, (*pop.*) ciurdă, (*reg.*) ciopor.

turmentá *vb.* (*livr.*) a (se) îmbăta, a (se) griza, (*fam.*) a se pili.

turmentát, -ă *adj.* (*livr.*) beat, băut, îmbătat, grizat, (*fig.*) afumat, aghesmuit, pilit.

turn *s. n.* 1. foişor. 2. tură.

turná[1] *vb.* 1. a vărsa. 2. (*fig.; fam.*) a pârî, a denunţa.

turná[2] *vb.* a produce, a realiza.

turnánt, -ă *adj.* rotitor.

turnáre[1] *s. f.* turnat[1], vărsare.

turnáre[2] *s. f.* producere, realizare.

turnát[1] *s. n.* turnare[1], vărsare.

turnát[2], **-ă** *adj.* 1. sleit. 2. (*înv.*) leit.

turnătór, -oáre *s. m. f.* (*fam.*) denunţător.

turnătorie *s. f.* denunţ.

turnúră *s. f.* 1. (*fig.*) cotitură, întorsătură. 2. aspect, imagine, ipostază.

turpíd, -ă *adj.* (*livr.*) nedemn, imoral.

turpitúdine *s. f.* (*livr.*) abjecţie, fărădelege, infamie, josnicie, mârşăvie, ticăloşie.

túrtă *s. f.* 1. (*reg.*) trusnic. 2. (*bot.*) (*reg.*) tătăişă, punga-babei, sita-zânelor.

turtí *vb.* 1. a strivi, a zdrobi, (*pop.*) a zobi. 2. a teşi. 2. (*fig.; fam.*) a (se) descuraja. 4. (*fig.; fam.*) a (se) îmbăta.

turtít, -ă *adj.* 1. întins, lăţit, lătăreţ. 2. (*fig.*) obosit, decepţionat, descurajat, blazat. 3. ameţit, beat, băut, turmentat, (*pop.*) cherchelit.

turtureá *s. f.* turturică, porumbel sălbatic, (*reg.*) porumbelul lui Noe.

turturícă *s. f.* (*ornit.*) turturea.

turuí *vb.* (*fam.*) a trăncăni.

tuse convulsívă *s. f.* (*med.*) (*pop.*) tuse măgărească.

tuşá *vb.* a emoţiona, a impresiona.

tuşát, -ă *adj.* emoţionat.

túşă *s. f.* (*pop.; fam.*) mătuşă.

tutelá *vb.* a proteja, a ocroti, a patrona, a susţine, a sprijini.

tutelár, -ă *adj.* ocrotitor, protector.

tutélă *s. f.* 1. epitropie. 2. sprijin, ocrotire, protecţie.

tutóre, -oáre *s. m. f.* epitrop.

tutún I. *s. m.* (*bot.*) 1. (rar) tabac. 2. ~ *turcesc* = (*reg.*) bacon, baconiţă, tabac, duhan. 3. (*reg.*) regina-nopţii. II. *s. n.* (*înv.*) pachet de tutun.

tutungerie *s. f.* debit, (*înv.*) tutunărie.

tutuníu, -íe *adj.* cafeniu-verzui.

Ţ

ţafandáche *s. m. invar.* (*fam.*) fante, filfizon.
ţáglă *s. f.* (*tehn.*) biletă.
ţándără *s. f.* aşchie.
ţanţóş, -ă *adj.* semeţ, mândru, îngâmfat, fudul, grandoman, orgolios, (*fig.*) băţos.
ţap *s. m.* (*pop.*) căprior.
ţară *s. f.* **1.** stat. **2.** regiune, ţinut, teritoriu. **3.** patrie. **4.** (*înv.*) ţărănimea. **5.** mediu rural.
ţarc *s. n.* ocol, (*pop.*) obor.
ţárcă *s. f.* (*ornit.*) coţofană.
ţárină *s. f.* câmp cultivat; ogor, arătură, (*pop.*) răzor.
ţarísm *s. n.* regimul ţarist.
ţarţám *s. n.* (*reg.*) ciucure, franj; dantelă; (la *pl.*) podoabe, zorzoane.
ţáţă *s. f.* **1.** (*pop.*) mătuşă; lele. **2.** mândră. **3.** (*peior.*) mahalagioaică.
ţăcăneálă *s. f.* **1.** ţăcănit[1]. **2.** (*fig.*) ţicneală, sminteală.
ţăcăní *vb.* (*fig.*) a se sminti, a se ţicni.
ţăcănít[1] *s. n.* ţăcănitură.
ţăcănít[2]**, -ă** *adj.* (*fig.*) smintit, ţicnit.
ţăcănitúră *s. f.* ţăcănit[1].
ţărán *s. m.* sătean, (*pop.*) român, (*reg.*) mojic, poporan, (*fam.*) opincar, (*peior.*) mămăligar.
ţăráncă *s. f.* **1.** săteancă. **2.** (*iht.; reg.*) ocheană, babuşcă.
ţărănésc, -eáscă *adj.* **1.** rural, sătesc. **2.** patriarhal, rustic. **2.** câmpenesc, pastoral, (*livr.*) campestru.
ţărănie *s. f.* **1.** (*înv.*) ţărănime. **2.** (*peior.*) bădărănie, mojicie, grosolănie, impolitеţe.
ţărăníme *s. f.* (*înv.*) mojicime, ţărănie, (*fig.*) opincă.
ţărănói *s. m.* bădăran, mitocan, mojic, ţoapă, ţopârlan, vulgar, (*pop.*) mocan, (*reg.*) modoran, (*fig.*) necioplit.
ţărână *s. f.* (*fig.*) osăminte.
ţărânós, -oásă *adj.* fărâmicios, afinat, moale, poros.
ţărcuí *vb.* a împrejmui, a îngrădi, a înconjura.
ţărm *s. n.* **1.** liman, litoral, mal, margine, (*înv.*) vad. **2.** coastă, mal. **3.** (*fig.*) tărâm, ţinut, meleag.
ţărmuí *vb.* (rar) a acosta, a aborda.
ţărmurí *vb.* **1.** a mărgini, a limita; (*p. ext.*) a îngrădi, a stăvili, a străjui. **2.** (*înv.*) a aborda, a ţărmui.
ţărúş *s. m.* pripon, (*reg.*) pălimar.
ţâfnă *s. f.* **1.** (*pop.*) ifos, aroganţă; trufie, arţag. **2.** (*med. vet.*) cobe, (*pop.*) moartea-găinilor.
ţâfní *vb.* a fornăi, a sforăi.
ţâfnós, -oásă *adj.* (*pop.*) **1.** îngâmfat, arogant, orgolios, mândru. **2.** supărăcios, capricios, arţăgos.
ţânc *s. m.* **1.** (*fam.*) pici, copilaş, băieţaş. **2.** (*zool.*) *~ul-pământului* = (*pop.*) căţelul-pământului, (*reg.*) orbete.
ţâncă *s. f.* (*fam.*) fetiţă, copiliţă.
ţângău *s. m.* (*pop.*) flăcăiaş, băietan, băieţandru.
ţânţár *s. m.* (*entom.*) (*înv.*) muşină, muşiţă, (*reg.*) sclepţ.

ţâr *interj.* pic.
ţârâ *s. f.* (*pop.*) ruptură, zdreanţă, strop.
ţârcóvnic *s. m.* **1.** paracliser, (*reg.*) pălămar. **2.** cântăreţ, dascăl, psalt, (*reg.*) cantor, (*înv.*) grămătic.
ţârâí[1] *vb.* **1.** a picura. **2.** a bura, a burniţa, (*fig.*) a cerne. **3.** a ţâţâi. **4.** a suna, a zbârnâi.
ţârâí[2] *vb.* (*reg.*) a cârpi, a ţese.
ţârâít[1] *adv.* tremurat, fără rezonanţă.
ţârâít[2] *s. n.* ţârâitură.
ţârâitúră *s. f.* ţârâít[2], zbârnâit.
ţâţă *s. f.* **I. 1.** (*anat.*) mamelă, piept, sân. **2.** mamelă, uger. **II.** (*bot.*) **1.** *~a-vacii* = razachie. **2.** *~a-caprei* = barba-caprei. **3.** *~a-oii* = a) degetar; b) ciuboţica-cucului. **4.** *~a-mielului* = urechelniţă. **5.** *~-oilor* = arnică.
ţâţâí *vb.* **1.** a ţârâi[1]. **2.** a tremura.
ţâţână *s. f.* (*pop.*) balama.
ţeápă *s. f.* **1.** ţepuşă. **2.** (*bot.*) ghimpe, mărăcine, spin. **3.** aşchie. **4.** (*anat.*) ghimpe.
ţeápăn, -ă *adj.* **1.** tare, rigid, inflexibil, neelastic, fix. **2.** fix, imobil, neclintit. **3.** înţepenit, anchilozat. **4.** încremenit, înlemnit, inert; (*p. ext.*) mort, rece. **5.** solid, trainic. **6.** voinic, robust, puternic, viguros. **7.** (*pop.*) straşnic, grozav.
ţeástă *s. f.* **1.** (*anat.*) craniu, căpăţână, hârcă, scăfârlie, tigvă, cutie craniană, (*pop.; fam.*) devlă, (*reg.*) scafă. **2.** (*pop.*) carapace.
ţeávă *s. f.* (*tehn.*) tub.
ţel *s. n.* **1.** cauză, obiectiv, scop, ţintă, (*înv.*) pricină. **2.** finalitate.
ţélină[1] *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) seler, ţeler, (*înv.*) achiu.
ţélină[2] *s. f.* **1.** pârloagă. **2.** păşune, făneaţă.
ţelinós, -oásă *adj.* nelucrat, necultivat; înţelenit.
ţepós, -oásă *adj.* **1.** ghimpos, mărăcinos, spinos, (*pop.*) înghimpat, (*înv.*) ciulinos. **2.** înţepător.
ţepúşă *s. f.* **1.** ţeapă. **2.** aşchiuţă. **3.** (*bot.*) ghimpe, spin.
ţesătúră *s. f.* **1.** textilă. **2.** textură, urzeală. **3.** intrigă, uneltire.
ţése *vb.* **1.** a cârpi, a coase. **2.** a broda, a împodobi. **3.** a se îmbina. **4.** (*fig.*) a unelti.
ţesút *s. n.* **1.** ţesere. **2.** ţesătură.
ţiclău *s. m.* (*reg.*) pisc, creastă, culme, vârf.
ţicleán *s. m.* (*ornit.*) (*reg.*) ţiclete, scorţar.
ţicneálă *s. f.* (*fam.*) nebunie, demenţă, sminteală, smintire.
ţicní *vb.* (*fam.*) a înnebuni, a se sminti, a se zăpăci, a se ţăcăni.
ţicnít, -ă *adj.* **1.** (*fam.*) smintit, ţăcănit, nebun, dement, (*livr.*) sonat. **2.** (rar) plesnit, crăpat.
ţidúlă *s. f.* (*pop.; fam.*) bilet, chitanţă.
ţigán *s. m.* **1.** rom. **2.** *~ nomad* = corturar, şătrar.
ţigáră *s. f.* **1.** ţigaretă. **2.** *~ de foi* = trabuc.
ţigarét *s. n.* portţigaret, ţigaretă.
ţigarétă *s. f.* **1.** ţigară. **2.** ţigaret.
ţigănáş *s. m.* **1.** ţigănuş. **2.** (*entom.; reg.*) scripcar.
ţigănátic, -ă *adj.* brun, negricios, oacheş, tuciuriu.
ţigăní *vb.* a se târgui, a se tocmi.
ţigăníe *s. f.* **1.** ţigănime. **2.** (*fig.*) gălăgie, hărmălaie, scandal.
ţigăníme *s. f.* ţigănie.
ţigănós, -oásă *adj.* **1.** negricios, oacheş, tuciuriu. **2.** (*fig.*) (*fam.*) calic, zgârcit.
ţiitór, -oáre **1.** *s. f.* (*pop.*) concubină. **2.** *adj.* (*înv.*) durabil.
ţilíndru *s. n.* (*pop.*) cilindru, joben.
ţíncvais *s. n.* alb de zinc, oxid de zinc.
ţíne *vb.* **1.** a avea, a purta. **2.** a imobiliza. **3.** a se agăţa, a se apuca, a se atârna, a se prinde, (*pop.*) a se anima. **4.** a cuprinde, a purta; (*p. ext.*) a suporta. **5.** a (se) menţine, a (se) conserva, a (se) păstra. **6.** a dăinui, a dura, a exista, a fi, a subzista. **8.** a dura. **9.** a sta. **10.** a respecta. **11.** a aniversa, a celebra, a serba. **12.** a (se) hrăni, a (se) întreţine, a (se) susţine. **13.** a pronunţa. **14.** a chinui, a durea.
ţínere *s. f.* **1.** conservare, menţinere, păstrare. **2.** pronunţare. **3.** *~ de minte* = (*pop.*) memorie.

ţintár *s. m.* (*ornit.*) inariţă.
ţintáş *s. m.* ochitor, trăgător.
ţintáură *s. f.* (*bot.*) potroacă, fiereapământului, (*reg.*) ghinţură, iarbă-de-friguri.
ţíntă *s. f.* **1.** colţ, (*reg.*) cui. **2.** stea, steluţă. **3.** ochire, ţintire. **4.** scop, ţel, obiectiv. **5.** but.
ţinti *vb.* **1.** a ochi, a viza. **2.** a fixa, a pironi, a ţintui. **3.** a aspira, a năzui, a pofti, a tinde.
ţintíre *s. f.* ochire, ochit, vizare.
ţintirím *s. n.* (*reg.*) cimitir.
ţíntit, -ă *adj.* pironit, fixat, aţintit, ţintuit.
ţintuí *vb.* **1.** a pironi. **2.** a aţinti, a fixa, a pironi.
ţintuít, -ă *adj.* **1.** ţintat. **2.** împietrit, încremenit, înlemnit, nemişcat, ţeapăn. **3.** aţintit, fixat, pironit.
ţínút *s. n.* **1.** loc, meleag, regiune, tărâm, teritoriu, teren, zonă. **2.** (*înv.*) ţară.
ţinútă *s. f.* **1.** atitudine, port, poziţie, (*livr.*) alură, postură. **2.** comportare, purtare. **3.** îmbrăcăminte. **4.** uniformă.
ţipá[1] *vb.* **1.** a zbiera, a urla. **2.** a chioti, a chiui, a hăuli, a striga.
ţipá[2] *vb.* (*reg.*) **1.** a arunca, a azvârli. **2.** a alunga, a goni.
ţipár *s. m.* (*iht.*) **1.** chişcar, (*reg.*) şerpar. **2.** *~-de-mare* = ştiucă-de-mare, (*reg.*) zărgan.
ţipát *s. n.* **1.** zbieret, urlet, strigăt. **2.** chiot, chiuit, hăulit.
ţipătór, -oáre *adj.* **1.** strident. **2.** intens, izbitor, strident, tare.
ţipénie *s. f.* fiinţă, vietate.
ţipíríg[1] *s. m.* (*bot.; reg.*) pipirig.
ţipíríg[2] *s. n.* clorură de amoniu.
ţíplă *s. f.* celofan.
ţiţéi *s. n.* petrol, (*reg.*) naft, (*fig.*) aur negru.
ţiuí *vb.* a piui, a şuiera.
ţiuít *s. n.* ţiuitură.
ţiuitór, -oáre **1.** *adj.* piuitor, şuierător. **2.** *s. f.* (rar) fluier.
ţiuitúră *s. f.* ţiuit.
ţoále *s. f. pl.* bulendre, boarfe, troace.
ţoápă *s. f.* (*fam.*) bădăran, ţopârlan, mitocan, mârlan, mojic, necivilizat, (*pop.*) mocan, (*fig.*) necioplit.
ţoi *s. m.* (*ornit.; reg.*) ţiclean.
ţol *s. n.* (*pop.*) cergă, cioltar.
ţopăí *vb.* **1.** a sălta, a sări, (*reg.*) a hopăi. **2.** (*peior.*) a dansa, a juca.
ţopârlán *s. m.* bădăran, grosolan, ţoapă, mitocan, mojic, nepoliticos, ţărănoi, (*pop.*) mocan, modârlan, grobian, (*fig.*) necioplit.
ţopârlánca *s. f.* bădărancă, mitocancă.
ţopârlánesc, -eáscă *adj.* necioplit, mitocănesc, mârlănesc, ţopesc, vulgar.
ţucá *vb.* (*reg.*) a (se) săruta.
ţug *s. m.* (*reg.*) tren.
ţugúi *s. n.* ţuguitură.
ţuguitúră *s. f.* ţugui; pisc.
ţuháus *s. n.* (*arg.*) închisoare.
ţúica *s. f.* **1.** (*reg.*) palincă. **2.** *cazan de ~* = alambic.
ţúndră *s. f.* zeghe, suman, sarică.
ţurlói *s. n.* (*pop.*) **1.** fluierul piciorului. **2.** jgheab. **3.** ţurţur.
ţúrţur *s. m.* **1.** (*pop.*) ţurloi. **2.** sloi. **3.** (la *pl.*) franjuri.
ţúşti *interj.* zbughi!
ţuţurói *s. n.* **1.** şiroi. **2.** (*pop.*) robinet.

U

ubicuitáte *s. f.* (*livr.*) omniprezenţă.
ucáz *s. n.* (*înv.; pop.*) ordin, decret, ordonanţă, dispoziţie.
uceníc, -ă *s. m. f.* **1.** discipol, elev, (*p. ext.*) începător. **2.** (*bis.*) apostol.
ucíde *vb.* a asasina, a omorî, a răpune, a suprima.
ucídere *s. f.* omor, asasinat, crimă.
ucigáş, -ă *s. m. f.* asasin, criminal, (*livr.*) homicid.
ucigătór, -oáre *adj.* nimicitor.
ucís *s. n.* (rar) ucidere.
ud, -ă **I.** *adj.* **1.** umed; murat. **2.** înlăcrimat. **3.** transpirat, asudat, înnădușit. **II.** *s. n.* urină.
udá *vb.* a înmuia, a umezi.
udáre *s. f.* udat, stropit, umezire, umezit.
udát *s. n.* **1.** udare, stropire, stropit, umezit. **2.** udare, udătură, stropit, stropire.
udătúră *s. f.* **1.** udare, stropire. **2.** umezeală. **3.** băutură (alcoolică).
udométru *s. n.* (*met.*) pluviometru.
úimă *s. f.* (*pop.*) scurtă, gâlcă.
uimí *vb.* a surprinde, aului, a stupefia.
uimíre *s. f.* **1.** mirare, surprindere, stupefiere. **2.** perplexitate, stupoare, uluire.
uimít, -ă *adj.* surprins, uluit, stupefiat.
uimitór, -oáre *adj.* **1.** surprinzător, uluitor, tulburător. **2.** excepţional, extraordinar.
uitá *vb.* **1.** a neglija, a omite. **2.** a lăsa. **3.** a privi, a scruta, (*înv.*) a cerca. **4.** a se privi, (*pop.*) a se căuta.
uitáre *s. f.* **1.** neglijare, omitere. **2.** *~ de sine* = **a)** visare, reverie; **b)** nepăsare. **3.** fiinţă, neant.
uitătúră *s. f.* căutătură, privire.
uitúc, -ă *adj.* distrat, zăpăcit.
uituceálă *s. f.* distracţie, zăpăceală.
uiúm *s. n.* (*reg.*) vamă.
újbă *s. f.* strapazan, (*pop.*) opac.
ulceá, -ícă *s. f.* oluţ.
úlcer *s. n.* ulcus.
ulceráţie *s. f.* helcoza; (*spec.*) ulcer.
úlcus *s. n.* **1.** ulcer. **2.** rană, umflătură.
uléi *s. n.* untdelemn, (*pop.*) oloi, (*reg.*) zăitin.
uleiós, -oásă *adj.* unsuros, gras, onctuos, oloios.
úliţă *s. f.* (*reg.*) stradă.
úliu *s. m.* **1.** erete. **2.** coroi, (*pop.*) păsărar.
ulteriór, -oáră *adj.* posterior.
últim, -ă *adj.* **1.** final. **2.** suprem.
ultragiá *vb.* a jigni, a insulta, a ofensa, (*livr.*) a vexa.
ultragiát, -ă *adj.* insultat, jignit, ofensat, (*livr.*) vexat, (*fig.*) lezat.
ultragiére *s. f.* ofensare, jignire, insultare, (*livr.*) vexare.
ultráj *s. n.* ofensă, insultă, afront, injurie, jignire.
ultraliberál, -ă *adj.* liberal extremist.
ultramarín *s. n.* albăstreală.
ultrasonografíe *s. f.* (*med.*) ecografie.
ultrasonór, -ă *adj.* ultrasonic.
ulúc *s. n.* **1.** adăpătoare, jegheab,

troacă, (*reg.*) scoc. **2.** șipot. **3.** jgheab, lăptóc, scoc. **4.** (*tehn.*) nut.

ulúcă *s. f.* **1.** (*înv.; reg.*) stobor. **2.** gard, împrejmuire, îngrăditură, ocol, (*reg.*) zăplaz.

uluí *vb.* **1.** a uimi, a surprinde, a stupefia. **2.** (*înv.*) a (se) tulbura, a (se) buimăci, a (se) năuci.

uluiálă *s. f.* zăpăceală, buimăceală.

uluíre *s. f.* **1.** uimire, surprindere, uluială. **2.** buimăceală, năuceală.

uluít, -ă *adj.* **1.** uimit, surprins. **2.** năucit, buimăcit.

uluitór, -oáre *adj.* **1.** uimitor, surprinzător. **2.** excepțional, extraordinar.

umán, -ă *adj.* **1.** omenesc, (*pop.*) creștinesc. **2.** *geografie ~ă* (sau *antropologică*) = antropogeografie. **3.** omenos, blând.

umanísm, -ă *adj.* umanistic.

umanístic, -ă *adj.* **1.** umanist. **2.** modern.

umanitár, -ă *adj.* bun, omenos.

umanitarísm *s. n.* umanitate.

umanitáte *s. f.* **1.** omenire. **2.** umanitarism.

úmăr **1.** *s. m.* *~ul obrazului* (sau *al feței*) = pomeți. **2.** *s. n.* umeraș.

umblá *vb.* **1.** a circula, a merge, a se mișca. **2.** a colinda, a cutreiera, a hoinări, a vagabonda. **3.** (rar) a se plimba. **4.** (*pop.*) a frecventa. **5.** (*pop.*) a funcționa. **6.** a căuta, a scotoci, a cotrobăi. **7.** a atinge. **8.** (*pop.*) a mânui.

umbláre *s. f.* deplasare, mers, umblat, umblet.

umblát *s. m.* umblare, umblet.

umblát, -ă *adj.* **1.** călătorit, voiajat. **2.** bătătorit, bătut, circulat, frecventat.

umblăréț, -eáță *adj.* plimbăreț.

umblătór, -oáre **1.** *adj. pod ~* = bac. **2.** *s. f.* (*pop.*) closet.

umblătúră *s. f.* (*pop.*) **1.** umblat, umblare, umblet. **2.** alergare, alergătură, goană.

úmblet *s. n.* **1.** umblare. **2.** cutreierare, colindare. **3.** călcătură, mers, mișcare.

úmbră *s. f.* **1.** (rar) umbriș. **2.** întunecime, întuneric, obscuritate. **3.** arătare, fantomă, nălucă, stafie. **4.** chip, imagine, spectru. **5.** (*fig.*) părere, iluzie, aparență. **6.** (*bot.*) *~a-iepurelui* = (*reg.*) sparanghel. **7.** (*bot.*) *~a-nopții* = (*reg.*) zârnă. **8.** (*reg.*) pușcărie.

umbríș *s. n.* umbră.

umbrít, -ă *adj.* **1.** umbros. **2.** întunecos. **3.** (*fig.*) stins, voalat.

umbrós, -oásă *adj.* **1.** umbrit. **2.** întunecos.

úmed, -ă *adj.* **1.** jilav, reavăn, umezit, ud, (*reg.*) puhav. **2.** igrasios, (*reg.*) mucegăit. **3.** (*met.*) ploios. **4.** înlăcrimat, ud, umezit, (*reg.*) lăcrămos.

umerár *s. n.* umeraș, portmantou.

umeráș *s. n.* portmantou, (rar) umerar.

umezeálă *s. f.* **1.** umiditate. **2.** jilăveală. **3.** (*pop.*) mucegăială.

umezí *vb.* **1.** a uda. **2.** a (se) jilăvi, (*pop.*) a (se) reveni. **3.** a (se) înlăcrima, a (se) uda.

umezít, -ă *adj.* **1.** jilăvit, umed. **2.** înlăcrimat, ud, umed, (*reg.*) lăcrămos.

umflá *vb.* **1.** a se dilata. **2.** a se bulbuca, a se căsca, a se holba. **3.** a se buhăi, a se puhăvi. **4.** a se inflama, a se congestiona. **5.** (*fam.*) a înșfăca, a înhăța.

umflát, -ă *adj.* **1.** dilatat. **2.** (*pop.*) buricat. **3.** bombat. **4.** înfoiat, învolt. **5.** obez, gras, corpolent, planturos, rotofei. **6.** (*med.*) inflamat, tumefiat, (*livr.*) tumescent. **7.** crescut, mare. **8.** (*fig.*) afectat, bombastic, emfatic, artificial, căutat.

umflătúră *s. f.* (*med.*) infamație, tumefacție, (*livr.*) tumescență.

umiditáte *s. f.* umezeală.

umidométru *s. n.* higrometru.

umíl, -ă *adj.* **1.** plecat, smerit, supus, umilit. **2.** servil, slugarnic. **3.** biet, obscur, neînsemnat. **4.** sărăcăcios.

umilínță *s. f.* **1.** supunere. **2.** slugărnicie. **3.** ofensă, injurie, insultă.

umilít, -ă *adj.* **1.** umil, smerit, supus. **2.** (rar) simplu, modest, neînsemnat; sărac.

umilítor, -oáre *adj.* înjositor, jignitor, rușinos.

umoáre *s. f.* (*livr.*) fire, temperament.

umór *s. n.* haz, veselie.

umorístic, -ă *adj.* vesel, hazliu.

úmple *vb.* **1.** (*înv.*) a plini. **2.** a încărca. **3.** a (se) molipsi, a (se) infecta.

unaním, -ă *adj.* general.

unchi *s. m.* unchiaș.

unchiáș *s. m.* **1.** (*pop.*) moș, moșneag. **2.** (*reg.*) unchi.

uncróp *s. n.* (*pop.*) apă clocotită.

undá *vb.* (*pop.*) a fierbe, a clocoti.

úndă *s. f.* **1.** talaz, val. **2.** adiere, boare, pală, suflare, suflu.

únde **1.** *adv.* încotro. **2.** *conj.* (*reg.*) inde.

unduí *vb.* **1.** a (se) învălura, a (se) ondula. **2.** a (se) cuta, a (se) încreți.

unduiós, -oásă *adj.* **1.** modulat, melodios. **2.** (*fig.*) schimbător.

uneáltă *s. f.* sculă, instrument.

uneltí *vb.* a complota, a conjura, a conspira, (*fig.*) a țese.

uneltíre *s. f.* intrigă, complot, conjurație, (*livr.*) cabală, (*fig.*) lucrătură.

uneltítor, -oáre *s. m. f.* conspirator, complotist, intrigant.

uneóri *adv.* câteodată.

ungár, -ă *adj.* maghiar, unguresc.

ungătór *s. n.* gresor.

unge *vb.* **1.** (*tehn.*) a gresa, a lubrefia. **2.** a întinde. **3.** a (se) mânji, a (se) murdări. **4.** a mirui. **5.** a înscăuna, a întrona, a învesti.

unghér *s. n.* colț, cotlon.

unghi *s. n.* **1.** colț, cotlon, ungher, (*reg.*) corn. **2.** (*fig.*) poziție, punct de vedere.

únghie *s. f.* **1.** (*anat.*) copită. **2.** (*pop.*) gheară. **3.** (*bot.*) *~a-păsării* = (*reg.*) micșunele-de-munte, trei-frați-pătați.

unghiulár, -ă *adj.* **1.** angular. **2.** colțuros. **3.** *piatră ~ă* = (*fig.*) fundament, bază, temelie.

unghiulație *s. f.* apertură.

unguént *s. n.* alifie, pomadă, cremă, (*livr.*) liniment, (*reg.*) ip, ir.

ungulát *s. n.* (*zool.*) copitat.

úngur *s. m.* maghiar.

ungurísm *s. n.* (rar) maghiarism.

uní[1] *adj. invar.* unicolor, (*pop.*) sadea.

uní[2] *vb.* **1.** a (se) îmbina, a (se) împreuna, a (se) lega, a (se) alătura. **2.** a se agrega, a se lipi, a se reuni. **3.** a se asocia, a se grupa, a se întovărăși, a se unifica. **4.** a se căsători, (*pop.*) a se lua.

uniát, -ă *adj., s. m. f.* (rar) unit, greco-catolic.

únic, -ă *adj.* **1.** singur, (*înv.*) singuratic. **2.** (*bot.*) singur, solitar. **3.** incomparabil, inegalabil, neasemuit, excepțional. **4.** colosal, enorm, imens, uluitor, uriaș, (*livr.*) mirabil.

unicelulár, -ă *adj.* monocelular.

unicolór, -ă *adj.* uni[1], (*pop.*) sadea.

unicórn *s. m.* inorog, licorn.

unificá *vb.* a (se) uni, a (se) reuni.

unifórm, -ă **I.** *adj.* **1.** constant, invariabil, neschimbat. **2.** regulat. **3.** anost, banal, monoton, placid, plictisitor, (*fig.*) tern. **II.** *s. f.* ținută, îmbrăcăminte tip.

uniformizá *vb.* a omogeniza.

uniformizáre *s. f.* omogenizare.

unilaterál, -ă *adj.* limitat, mărginit; arbitrar.

unilíngv, -ă *adj.* monolingv.

uníme *s. f.* (*mat.*) unitate.

unipetál, -ă *adj.* (*bot.*) monopetal.

unisiláb, -ă *adj.* (rar) monosilabic.

unisilábic, -ă *adj.* (rar) monosilabic.

unisonánță *s. f.* acord, armonie, consonanță.

unít, -ă **I.** *adj.* **1.** îmbinat, împreunat, reunit. **2.** aglutinat, alipit, sudat. **3.** reunit, reunificat. **4.** (*fig.*) conjugat. **5.** înfrățit, solidar. **II.** *adj., s. m. f.* (*bis.*) uniat, greco-catolic.

unitár, -ă *adj.* **1.** omogen, (*fig.*) închegat, monolitic, sudat. **2.** indisolubil, inseparabil, nedespărțit, organic.

unitáte *s. f.* **1.** (*mat.*) unime. **2.** indivizibilitate. **3.** coeziune, omogenitate, solidaritate, unire.

univalént, –ă *adj.* (*chim.*) monovalent.
univérs *s. n.* **1.** cosmos, lume, macrocosmos. **2.** făptură, fire, lume.
universál, –ă *adj.* **1.** mondial. **2.** general, obștesc. **3.** cuprinzător, enciclopedic, vast.
universalísm *s. n.* (rar) universalitate.
universalitáte *s. f.* universalism.
universalizá *vb.* a generaliza.
uns, –ă *adj.* **1.** (*tehn.*) gresat. **2.** gras, unsuros, onctuos. **3.** întins.
unsoáre *s. f.* grăsime.
unsurós, –oásă *adj.* **1.** gras, onctuos, uleios. **2.** cleios, lipicios, năclăios.
unt *s. n.* **1.** ulei. **2.** (*bot.*) *~-ul-vacii* = (*reg.*) bujorel, untișor.
untdelémn *s. n.* ulei, (*pop.*) oloi, (*reg.*) zăitin.
untișór *s. m.* (*bot.*) **1.** grăușor, sălățea. **2.** (*reg.*) untul-vacii.
untós, –oásă *adj.* gras.
untúră *s. f.* **1.** grăsime. **2.** (*reg.*) osânză (de porc).
únul *pron. nehot.* careva, cineva, oarecare, vreunul.
uragán *s. n.* ciclon, taifun.
urále *s. n. pl.* aclamație, osanale, ovații.
uranián, –ă *adj.* cosmic.
uránic, –ă *adj.* (*livr.*) uranian.
uraninít *s. n.* (*min.*) pehblendă.
uranísm *s. n.* (*med.*) pederastie.
uráre *s. f.* urat.
urát *s. n.* urare.
úră *s. f.* animozitate, dușmănie, ostilitate, vrajbă, (*pop.*) pică.
urătór, –oáre *s. m. f.* colindător.
urâciós, –oásă *adj.* antipatic, nesuferit, neplăcut, posac, taciturn, tăcut, (*livr.*) hirsut, (*fig.*) închis.
urâciúne *s. f.* **1.** monstru, pocitanie, pocitură, hidoșenie. **2.** (*înv.; reg.*) urâțenie.
urât, –ă **1.** *adj.* **1.** pocit, hidos, hâd, diform, slut. **2.** urâcios, nesuferit. **3.** imoral, reprobabil; neplăcut; grav. **4.** posomorât, ploios, friguros. **II.** *s. n.* **1.** plictiseală, indispoziție. **2.** dezgust, aversiune.
urâțénie *s. f.* urâciune, hidoșenie, poceală.
urâți *vb.* a (se) sluți, a (se) poci.
urbán, –ă *adj.* **1.** orășenesc, (*livr.*) citadin, (*înv.*) târgoveț. **2.** (*fig.*) binecrescut, civilizat, manierat, politicos.
urbanísm *s. n.* **1.** urbanistică. **2.** (*fig.*) cuviință, decență, politețe, respect, urbanitate.
urbanístic, –ă **1.** *adj.* edilitar. **2.** *s. f.* urbanism.
urbanitáte *s. f.* **1.** (rar) urbanism. **2.** politețe, bunăvoință, cuviință, decență.
urbanizá *vb.* a (se) orășeniza, (rar) a (se) citadiniza.
urbanizát, –ă *adj.* citadinizat.
urbáriu *s. n.* (*înv.*) carte funciară.
úrbe *s. f.* (*livr.; fam.*) oraș.
urcá *vb.* **1.** a (se) sui, a escalada. **2.** a se cățăra. **3.** a (se) ridica, a (se) înălța. **4.** a se mări. **5.** a exista.
urcáre *s. f.* suire, escaladare, urcat.
urcát *s. n.* urcare.
urcătór, –oáre *adj.* **1.** agățător, suitor, cățărător. **2.** ascendent, suitor.
urciór[1] *s. n.* **1.** (*reg.*) canceu, (*înv.*) ciutură. **2.** (rar) bulboacă, bulboană.
urciór[2] *s. n.* (*med.*) (*reg.*) minegoci.
urcúș *s. n.* suiș.
urda-vácii *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) caprilemă, hreniță.
urdiná *vb.* (*med.*) (*reg.*) a trepăda.
urdináre *s. f.* (*înv.; reg.*) diaree.
urdiníș *s. f.* (*reg.*) pretcă.
urdoáre *s. f.* (*pop.*) puchină.
urdurós, –oásă *adj.* (*pop.*) puchinos, (*p. ext.*) neîngrijit, nespălat, murdar.
uréche *s. f.* **1.** (*anat.*) auriculă, pavilionul urechii. **2.** auz. **3.** (*pop.*) branhie. **4.** gaura acului. **5.** toartă; inel; belciug. **6.** (*bot.*) *~a-babei* = urechiușă. **7.** (*bot.*) *~a-porcului* = (*reg.*) jaleș.
urecheát *s. m.* (glumeț) iepure, măgar.
urechélniță *s. f.* **1.** (*entom.*) (*reg.*) urechiușă. **2.** (*bot.*) (*reg.*) prescurariță, iarba-ciutei, iarba-împăratului. **3.** (*zool.*) (*pop.*) cârcăiac, scolopendră.

urechiúșă *s. f.* (*bot.*) urechea-babei.
uretán *s. m.* (*chim.*) carbamat.
urgént, –ă **1.** *adj.* grabnic, presant, (*reg.*) sorgoș. **2.** *adv.* grabnic, imediat, îndată, iute, rapid, repede.
urgentá *vb.* a accelera, a grăbi, a iuți, a zori.
urgénță *s. f.* grabă, zor.
urgíe *s. f.* **1.** calamitate, catastrofă, dezastru, năpastă, nenorocire, prăpăd, (*fig.*) pârjol. **2.** ură, furie.
urgisí *vb.* (*înv.*) a se mânia, a se înfuria.
urgisít, –ă *adj.* **1.** năpăstuit, nedreptățit, oropsit, persecutat. **2.** asuprit, exploatat, împilat, oprimat, (*fig.*) apăsat. **3.** (*înv.*) blestemat, afurisit.
uriáș, –ă **1.** *s. m. f.* colos, gigant, titan. **2.** *adj.* enorm, colosal, gigantic, extraordinar, titanic.
úric *s. n.* act, document, dovadă, hrisov, zapis.
uricár *s. m.* diac, grămătic, logofăt, pisar, scrib.
uriná *vb.* **1.** (*pop.*) a se pișa. **2.** a se uda.
urinár *s. n.* ploscă.
urínă *s. f.* (*pop.*) pișat, (*fam.*) pipi.
urî *vb.* **1.** a (se) dușmăni, a (se) vrăjmăși, (*reg.*) a (se) pizmui. **2.** a se plictisi, a se sătura, (*fig.*) a i se acri.
urlá *vb.* **1.** a striga, a țipa, a zbiera. **2.** (*fig.*) a clocoti, a fremăta, a se agita. **2.** a vâjâi, a vui.
urlătoáre *s. f.* (*pop.*) cascadă, cataractă, cădere de apă.
úrlet *s. n.* **1.** strigăt, țipăt, zbieret. **2.** (*fig.*) clocot, freamăt. **3.** vuiet.
urlói *s. n.* (*pop.*) burlan.
urm *s. m.* (*bot.*) mojdrean.
urmá *vb.* **1.** a însoți, a întovărăși. **2.** a se conforma, a se supune. **3.** a continua. **4.** a succeda. **5.** a rezulta, a însemna.
urmáre *s. f.* **1.** continuare. **2.** succedare. **3.** consecință, efect. **4.** (*înv.*) procedeu, faptă, purtare.
urmáș, –ă *s. m. f.* **1.** descendent, coborâtor, odraslă, progenitură, viță, vlăstar, (*înv.*) rod. **2.** (*jur.*) moștenitor, succesor, (*livr.*) erede, (*înv.*) moșnean, următor. **3.** succesor, continuator.
úrmă *s. f.* **1.** întipărire, tipar, (*fig.*) amprentă. **2.** dâră. **2.** rămășiță, relicvă, vestigiu. **4.** semn. **5.** (*med.*) cicatrice, semn. **6.** (*fig.*) umbră. **7.** (*înv.*) urmare, consecință, rezultat. **8.** final, sfârșit.
urmărí *vb.* **1.** fugări, a hăitui. **2.** a supraveghea; a observa; a spiona. **3.** (*fig.*) a obseda, a chinui, a tortura. **4.** a asculta.
urmăríre *s. f.* **1.** fugărire, hăituire. **2.** supraveghere.
următór *s. m.* (*înv.*) urmaș, succesor, descendent.
úrmă cineráră *s. f.* cenușar.
urní *vb.* a (se) clătina, a (se) deplasa, a (se) mișca, a (se) muta.
urocordát *s. n.* (*zool.*) tunicier.
urodél *s. n.* (*zool.*) caudat.
urs *s. m.* *~ polar* = urs alb; *~ alb* = urs polar.
Úrsă *s. f.* *~ Mare* (sau *Mică*) = (*livr.*) Carul-Mare (sau -Mic).
ursí *vb.* **1.** a meni, a predestina, a hărăzi, a sorti. **2.** a descânta, a vrăji, (*pop.*) solomoni, (*reg.*) a boscorodi.
ursít, –ă **1.** *adj.* menit, predestinat. **2.** *s. f.* destin, soartă, fatalitate, predestinare, (*pop.*) dată, făcut, scrisă, soroc, (*reg.*) ursă, (*fig.*) stea.
ursoáică *s. f.* (*zool.*) (*pop.*) ursoaie.
ursoáie *s. f.* **1.** (rar) ursoaică. **2.** coș, horn.
ursúz, –ă *adj.* **1.** morocănos, posac, neprietenos, necomunicativ, nesociabil, tacitum, uricios, (*livr.*) hirsut, (*fig.*) închis. **2.** (*fig.*) respingător.
urticárie *s. f.* (*med.*) eczemă, (*pop.*) blândă.
urzeálă *s. f.* **1.** țesătură. **2.** (*fig.*) alcătuire, conformație, structură. **3.** (*fig.*) intrigă, uneltire, complot, mașinație.
urzí *vb.* **1.** (*fig.*) a funda, a întemeia; a concepe, a alcătui. **2.** (*reg.*) a se înfiripa, a se forma. **3.** a născoci, a inventa, a scorni. **4.** (*fig.*) a unelti, a complota, a ticlui, a conspira.

urzicá *vb.* **1.** a (se) băşica, a (se) piersica. **2.** (*fig.*) a ironiza, a persifla, a zeflemisi.

urzicát, –ă *adj.* băşicat, (*livr.*) vezicat.

urzícă *s. f.* (*bot.*) **1.** ~ *mică* = (*reg.*) urzicea, urzică crăiască, urzică iute. **2.** ~ *moartă* = **a)** sugel; **b)** sugel alb.

urzicătór, –oáre *adj.* **1.** urticant, usturător. **2.** (*fig.*) caustic, sarcastic, ironic.

uscá *vb.* **1.** a (se) zbici, a (se) zvânta. **2.** a deshidrata. **3.** a se îngălbeni, a se ofili. **4.** a (se) chinui, a (se) consuma. **5.** a ruina, a sărăci.

uscáre *s. f.* uscat[1].

uscát[1] *s. n.* uscare.

uscát[2]**, –ă** **I.** *adj.* **1.** zbicit, zvântat. **2.** arid, sec, secetos. **3.** neroditor, neproductiv, sterp. **4.** sec. **5.** sec, secat, sterp. **6.** (*fig.*) rigid. **7.** slab, uscăţiv, slăbănog, costeliv. **8.** veştejit, ofilit. **II.** *s. n.* pământ, (*înv.*) tărie.

uscăciós, –oásă *adj.* slab, uscăţiv, slăbănog, uscat[2].

uscăciúne *s. f.* **1.** secetă. **2.** ariditate.

uscătúră *s. f.* **1.** aşchie, surcea. **2.** uscăţea.

uscătícă *s. f.* (la *pl.*) uscătură.

uscătív, –ă *adj.* slab, uscat, costeliv.

úsnă *s. f.* **1.** (*pop.*) buză, gură, margine. **2.** (*reg.*) slai.

ustensílă *s. f.* unealtă, instrument, sculă, (*reg.*) sarsam.

usturătór, –oáre *adj.* **1.** iute, înţepător, picant, piperat, pişcător. **2.** urticant, urzicător. **3.** (*fig.*) caustic, satiric, incisiv.

usturătúră *s. f.* usturime.

usturíme *s. f.* **1.** (*med.*) arsură. **2.** usturătură.

usturói *s. m.* (*bot.*) **1.** (*reg.*) ai. **2.** ~*-sălbatic* = pur, (*reg.*) samuraslă.

usturoíţă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) aişor, vindecătoare, vindecuţă, iarbă-de-lângoare.

usúc *s. n.* (*reg.*) suc, mustăreaţă.

úşă *s. f.* **1.** poartă, prag. **2.** intrare. **3.** (*fig.*) casă, locuinţă.

uşcheálă *s. f.* (*arg.*) hoinăreală.

uşór, –oáră **I.** *adj.* **1.** subţire, (*înv.*) sprinten. **2.** comod, lejer. **3.** iute, sprinten, vioi. **4.** suplu, gingaş, fin. **5.** liniştitor, odihnitor. **6.** indulgent. **7.** simplu. **8.** bun, practicabil. **9.** superficial; frivol. **10.** *moravuri ~oare* = purtări imorale. **II.** *adv.* **1.** încet, domol, lin. **2.** lesne, comod. **3.** puţin.

uşurá *vb.* **1.** a (se) despovăra. **2.** a (se) diminua, a (se) reduce. **3.** a ceda, a slăbi, a se ameliora. **4.** (*fig.*) a scuti; a salva.

uşurátic, –ă *adj.* fluşturatic, frivol, nesocotit, neserios.

uşurătáte *s. f.* neseriozitate, frivolitate, (*livr.*) futilitate.

uşurínţă *s. f.* **1.** facilitate, înlesnire, simplitate. **2.** nesocotinţă, neseriozitate; superficialitate. **3.** (*înv.*) înviorare, întremare.

ut *s. m. invar.* (*muz.*) (*înv.*) do.

úter *s. n.* (*anat.*) mitră, (*reg.*) plod, (*înv.*) mătrice.

uterín, –ă *adj.* mitral.

útil, –ă *adj.* **1.** folositor, necesar. **2.** eficace, eficient, operativ, practic.

utilá *vb.* a dota, a echipa, a înzestra.

utiláj *s. n.* instrumentar.

utiláre *s. f.* dotare, echipare, înzestrare.

utilitár, –ă *adj. auto~ă* = (autovehicul) autoutilitară.

utilitarísm, –ă *adj.* practic, pragmatic.

utilitáte *s. f.* folos, necesitate, trebuinţă.

utilizá *vb.* a întrebuinţa, a folosi.

utópic, –ă *adj.* utopist, iluzoriu, himeric, ireal, închipuit; imaginar.

utopíe *s. f.* fantezie, himeră, iluzie, închipuire.

utopíst, –ă *adj.* fantezist, iluzoriu, imaginar, ireal, utopic, (*livr.*) himeric.

uvertúră *s. f.* (*fig.*) început, introducere.

uvráj *s. n.* (*înv.*) lucrare, operă, scriere, text.

uvriér, –ă *s. m. f.* (*înv.*) muncitor, lucrător.

uvúlă *s. f.* (*anat.*) omuşor, luetă.

uxoricíd *s. m.* soţ ucigaş.

uz *s. n.* **1.** întrebuinţare, folosinţă, folosire, utilizare. **2.** uzanţă, obicei, regulă, tipic. **3.** (*înv.*) comprtare, manieră.

uzá *vb.* **1.** a (se) degrada, a (se) strica, a (se) deteriora, (*fam.*) a (se) paradi, a (se) rablagi. **2.** (*fig.*) a se consuma, a se epuiza. **3.** a (se) folosi, a întrebuinţa.

uzáj *s. n.* **1.** deteriorare, uzură, uzare. **2.** uz, folosire, întrebuinţare, utilizare. **3.** uzanţă, obicei.

uzánţă *s. f.* **1.** datină, regulă, obicei, tradiţie, uz. **2.** convenienţă.

uzát, –ă *adj.* **1.** degradat, deteriorat, stricat, tocit, (*fam.*) paradit, rablagit. **2.** (*fig.*) slăbit, consumat, epuizat.

uzínă *s. f.* **1.** fabrică, (*înv.*) cherhană. **2.** ~*a verde* = natura.

uzitá *vb.* (*livr.*) a se folosi, a se întrebuinţa, a se utiliza.

uzitát, –ă *adj.* folosit, întrebuinţat.

uzuál, –ă *adj.* cunoscut, frecvent, obişnuit, tradiţional.

uzurár, –ă (*înv.*) **1.** *adj.* cămătăresc. **2.** *s. m.* cămătar.

uzúră[1] *s. f.* **1.** deteriorare, degradare, uzaj, uzare. **2.** folosire, întrebuinţare. **3.** (*fig.*) slăbire, oboseală, epuizare.

uzúră[2] *s. f.* (*înv.*) camătă, dobândă; procent; cămătărie.

uzurpáre *s. f.* (*înv.*) uzurpaţiune.

uzurpaţiúne *s. f.* (*înv.*) uzurpare.

V

vacánt, –ă *adj.* liber, neocupat.
vacánță *s. f.* concediu.
vacárm *s. n.* hărmălaie, larmă, scandal, tumult, zarvă, zgomot.
vácă *s. f.* **1.** *~-de-mare* = morsă. **2.** (*entom.*) *~a-domnului* = buburuză, (*reg.*) gărgăriță.
vaccinà *vb.* (*med.*) a inocula; a imuniza.
vaccináre *s. f.* (*med.*) inoculare, vaccinație.
vaccinație *s. f.* vaccinare.
vacs *s. n.* cremă de ghete.
vacuitáte *s. f.* (*livr.*) vid.
vácuum *s. n.* (*fiz.*) vid, gol.
vacuumáre *s. f.* (*fiz.*) vidare.
vad *s. n.* **1.** albie, curs, matcă, (*pop.*) făgaș. **2.** țărm, mal, liman.
vadeá *s. f.* (*înv.*) scadență, termen.
vademécum *s. n.* ghid, îndreptar.
vádră *s. f.* căldare, găleată.
vag, –ă *adj.* **I. 1.** neclar, nelămurit, nesigur, confuz, obscur, (*fig.*) întunecat. **2.** evaziv, imprecis, neprecis. **II.** (*anat.*) pneumogastric.
vagabónd, –ă **1.** *adj., s. m. f.* hoinar, pribeag, rătăcitor. **2.** *s. m.* derbedeu, golan, haimana, (*pop.*) teleleu, (*fam.*) bate-poduri.
vagabondá *vb.* **1.** a hoinări, a străngări. **2.** a colinda, a cutreiera, a hoinări, (*livr.*) a flana.
vagabondáj *s. n.* vagabondare.
vagabondáre *s. f.* vagabondaj.
vagonét *s. n.* vagon mic.
váiet *s. n.* plânset, tânguire.
vájnic, –ă *adj.* **1.** energic, viguros, puternic, tare. **2.** aprig, crâncen, cumplit, îndârjit, înverșunat, sângeros, violent. **3.** important, marcant, ilustru.
val *s. n.* **1.** talaz, undă. **2.** (*fig.; înv.; pop.*) neplăcere, necaz. **3.** vălătuc, trâmbă, sul. **4.** (*reg.*) tăvălug.
valábil, –ă *adj.* **1.** bun, admis, acceptat. **2.** autentic, adevărat.
valabilitáte *s. f.* autenticitate.
valáh, –ă **1.** *adj.* românesc. **2.** *s. m. f., adj.* român.
válе *s. f.* **1.** (*înv.*) zăpodie. **2.** (*geogr.*) bazin. **3.** *~ glaciară* = trog. **4.** (*reg.*) albie, curs, matcă.
valeriánă *s. f.* (*bot.*) odolean.
valét *s. m.* **1.** fecior, lacheu, (rar) camerier. **2.** fante.
valéu *interj.* (*pop.*) vai! aoleu!
valíd, –ă *adj.* **1.** întreg, intact, sănătos, teafăr, zdravăn, solid. **2.** valabil, autentic.
validá *vb.* (*jur.*) a confirma, a recunoaște.
valíză *s. f.* geamantan, (*pop.*) cufăr.
válmă *s. f.* (*pop.*) mulțime, învălmășeală; (*p. ext.*) hărmălaie, tumult.
valoáre *s. f.* **1.** importanță, însemnătate, preț, merit. **2.** eficacitate, putere. **3.** calitate, însușire. **4.** calitate, nivel, (*fig.*) calibru. **5.** rentabilitate, productivitate. **6.** semnificație, sens, înțeles.

valorá *vb.* a prețui, (rar) a prețălui.
valorificá *vb.* **1.** a exploata. **2.** a fructifica.
valorizá *vb.* (*livr.*) a valorifica.
valorizát, –ă *adj.* valorificat.
valorós, –oásă *adj.* **1.** prețios, rar, scump. **2.** deosebit, important, însemnat, notabil, remarcabil, substanțial, (*fig.*) consistent. **3.** meritoriu, meritos.
valtráp *s. n.* **1.** cioltar, șabracă, (*pop.*) țol, (*reg.*) pocrovăț. **2.** ghetră.
valț *s. n.* (*tehn.*) cilindru.
valvârtéj **1.** *s. n.* volbură, vâltoare, bulboană. **2.** *adv.* vijelios, repede, furtunos. **3.** *adv.* buluc, droaie, grămadă.
válvulă *s. f.* valvă mică.
vámpă *s. f.* femeie fatală.
vampíric, –ă *adj.* oribil, îngrozitor.
van, –ă *adj.* (*livr.*) **1.** zadarnic, inutil. **2.** iluzoriu, neîntemeiat.
vánă *s. f.* cadă, (*pop.*) scăldătoare.
vandál *s. m.* sălbatic.
vandálic, –ă *adj.* (*fig.*) barbar, crud, necivilizat.
vanitáte *s. f.* orgoliu, trufie, îngâmfare, înfumurare, mândrie, (*livr.*) fatuitate, morgă.
vanitós, –oásă *adj.* orgolios, îngâmfat, înfumurat, trufaș, fudul, mândru, (*livr.*) prezumțios, (*fig.*) bățos.
vapór *s. n.* navă, vas, (rar) bastiment.
vaporeán *s. m.* (*fam.*) marinar, matelot, matroz.
vapóri *s. m. pl.* aburi.
vaporizá *vb.* (*fiz.*) a se evapora.
vaporizáre *s. f.* evaporare.
vaporizatór *s. n.* pulverizator.
vaporizáție *s. f.* (*fiz.*) vaporizare.
vaporós, –oásă *adj.* **1.** subțire, diafan, fin, străveziu, transparent, (*fig.*) spumos. **2.** difuz, neclar.
var *s. n.* **1.** (rar) calce. **2.** (*chim.*) *~ stins* = hidroxid de calciu.
varégi *s. m. pl.* normanzi, vikingi.
várgă *s. f.* **1.** nuia, japă, joardă. **2.** baghetă. **3.** (*pop.*) dungă. **4.** (*bot.*) *~a-ciobanului* = **a)** (*reg.*) scaiete, varga-păstorului; **b)** scăiuș, (*reg.*) scaiul-voinicului. **5.** (*bot.*) *~-de-aur* = splinuță.
variá *vb.* **1.** a se deosebi, a se diferența, a diferi. **2.** a fluctua, a se schimba, (*fig.*) a oscila.
variábil, –ă *adj.* **1.** schimbător, instabil, mișcător. **2.** capricios, inconstant. **3.** fluctuant, instabil, (*fig.*) oscilant.
variát, –ă *adj.* deosebit, divers, diferit, (*înv.*) osebit, variu.
variáție *s. f.* **1.** modificare, schimbare. **2.** diversitate, felurime, varietate.
varicélă *s. f.* vărsat de vânt.
varietáte *s. f.* **1.** diversitate, felurime, variație. **2.** categorie, chip, gen, soi, sort, specie.
variólă *s. f.* (*med.*) vărsat.
váriu, –ie *adj.* (*med.*) variat.
várniță *s. f.* cuptor de var.
várză *s. f.* **1.** (*reg.*) curechi. **2.** *~ creață* = (*reg.*) varză nemțească. **3.** *~ de Bruxelles* = (*reg.*) verzișoare.
vas *s. n.* **1.** recipient. **2.** vază. **3.** navă, vapor, (rar) bastiment.
vasál, –ă **1.** *s. m. f.* supus. **2.** *adj.* supus, tributar.
vasél *s. n.* (*înv.*) bastiment, vas de război.
vasodilatáre *s. f.* vasodilatație.
vasodilatáție *s. f.* vasodilatare.
vast, –ă *adj.* **1.** colosal, enorm, imens, nemărginit, nesfârșit, (*livr.*) incomensurabil. **2.** întins, larg, mare. **3.** cuprinzător, enciclopedic, universal. **4.** bogat, mare, întins, complex.
vastitáte *s. f.* **1.** imensitate, infinit, nemărginire, nemărginit, nesfârșit. **2.** bogăție, întindere, complexitate.
vátă *s. f.* (*pop.*) bumbac.
vaticiná *vb.* (*livr.*) a prezice, a profetiza.
vaticinár, –ă *adj.* (*livr.*) profetic, vizionar.
vatmán *s. m.* conducător, manipulant.
vátos *s. m.* (*iht.*) vulpe-de-mare.
vátră *s. f.* **1.** cămin, cuptor, (*reg.*) cameniță. **2.** (*reg.*) silișe. **3.** locuință, cămin, casă.

vază[1] *s. f.* considerație, onoare, stimă, prestigiu, reputație.
vază[2] *s. f.* vas de flori, glastră.
văcár *s. m.* (*reg.*) ciurdar.
văcălíe *s. f.* **1.** veșcă. **2.** (*bot.*) ~ *de fag* = babiță.
văcsuitór, –oáre *s. m. f.* lustragiu.
vădán, –ă *adj., s. m. f.* (*pop.*) văduv.
vădí *vb.* **1.** a dovedi, a demonstra, a arăta. **2.** a denunța, a demasca.
vădít, –ă *adj.* clar, evident, categoric, indiscutabil, neîndoios, sigur, (*livr.*) indubitabil.
văduv, –ă **1.** *s. m. f., adj.* vădan. **2.** *adj.* (*fig.*) liber, gol.
văgăúnă *s. f.* **1.** ponor, râpă, (*pop.*) surpătură. **2.** scorbură. **3.** (rar) orbita ochiului.
văicăreálă *s. f.* tânguire, lamentare, plânset.
văicărí *vb.* a se boci, a se căina, a (se) jeli, a se lamenta, a se plânge, a se tângui, a se văita.
văitá *vb.* **1.** a se tângui, a se lamenta, a se văicări. **2.** a geme.
văitáre *s. f.* lamentare, vaiet, plâns, (*pop.*) jeluială.
văl *s. n.* voal, (*reg.*) hobot, procov.
vălătúc *s. m.* **1.** val, sul, trâmbă. **2.** tăvălug.
vălmășeálă *s. f.* (*pop.*) învălmășeală.
vălmăși *vb.* (*pop.*) a (se) învălmăși.
vălmășíre *s. f.* (*pop.*) învălmășeală, învălmășire.
vălurós, –oásă *adj.* unduios.
văpáie *s. f.* **1.** pară, pălălaie, (*pop.*) bobot. **2.** arșiță, dogoare, dogoreală. **3.** văpaiță.
văpáiță *s. f.* **1.** (*pop.*) opaiț. **2.** văpaie.
vărátic, –ă *adj.* precoce, timpuriu.
vărgát, –ă *adj.* dungat.
vărgulíță *s. f.* vărguță.
vărgúță *s. f.* vărguliță.
vărsá *vb.* **1.** a turna. **2.** a răsturna. **3.** (*med.*) a voma, a vomita. **4.** a revărsa. **5.** a împrăștia, a risipi. **6.** a plăti, a achita.
vărsáre *s. f.* **1.** turnare[1], turnat[1]. **2.** răsturnare. **3.** ~ *de sânge* = masacru. **4.** (*fig.*) ivire, apariție.
vărsát *s. n.* **1.** vărsare. **2.** (*med.; pop.*) vărioală. **3.** ~ *de vânt* = varicelă. **4.** ~ *mic* = (*pop.*) pojar, rujeolă. **5.** ~ *mare* = (*pop.*) scarlatină.
văruí *vb.* a spoi.
văruiálă *s. f.* **1.** văruire. **2.** spoială.
văruíre *s. f.* văruială, văruit.
văruít[1] *s. n.* văruire.
văruít[2], **–ă** *adj.* spoit.
vărzuí *vb.* (*fam.*) a rupe, a zdrențui, a degrada.
vărzuít, –ă *adj.* (*fam.*) rupt, zdrențuit, degradat.
văsăríe *s. f.* veselă
vătáf *s. m.* **1.** logofăt. **2.** ~ *de agie* = șeful poliției. **3.** conducător, șef. **4.** vătășel, frate-de-mire, frate-de-mireasă. **5.** bulibașă.
vătămá *vb.* **1.** a dăuna, a strica. **2.** a atinge, a leza, a prejudicia.
vătămát, –ă *adj.* (*pop.*) **1.** bolnav; rănit; lovit. **2.** bolnav de hernie. **3.** stricat, deteriorat; atins.
vătămátor, –oáre *adj.* **1.** dăunător, păgubitor, stricător, nociv. **2.** contraindicat, nociv, periculos.
vătrái *s. n.* **1.** vătrar. **2.** (*tehn.*) lambă.
vătrár *s. n.* (rar) vătrai.
vătuí *vb.* a bumbăci; (*p. ext.*) a capitona.
vătuíre *s. f.* bumbăcit, bumbăceală.
vătuít, –ă *adj.* capitonat.
văz *s. n.* **1.** vedere, văzut. **2.** privire.
văzdúh *s. n.* **1.** aer, atmosferă, cer, (la *pl.*) zări, (*livr.*) eter. **2.** înălțimi.
văzút *s. n.* văz, vedere.
vâjâí *vb.* **1.** a dudui. **2.** a bâzâi, a zumzăi.
vâjâiálă *s. f.* vâjâit.
vâjâíre *s. f.* vâjâială, vâjâit.
vâjâít *s. n.* vâjâială, vâjâire.
vâjâitúră *s. f.* vâjâit.
vâlceá *vb.* pârâu mic.
vâlced, –ă *adj.* (*reg.*) vânăt, învinețit, livid, palid.
vâlcezí *vb.* (*reg.*) a (se) învineți.
vâltoáre *s. f.* **1.** bulboană, bulboacă. **2.** (*reg.*) vijelie. **3.** (*fig.*) zarvă; învălmășeală, agitație, frământare.

vâlvă *s. f.* **1.** frământare, zarvă. **2.** renume, faimă. **3.** (*înv.*) alai, pompă; (*p. ext.*) măreție, grandoare. **4.** falâ, orgoliu, mândrie. **5.** (*pop.*) duh, zână, știmă.
vâlvătáie *s. f.* pălălaie, bobotaie.
vâlvói *adj. invar.* zbârlit, ciufulit.
vânát *s. n.* vânătoare.
vână *s. f.* **1.** venă. **2.** (*pop.*) tendon, zgârci. **3.** (*pop.*) gambă. **4.** filon. **5.** șuviță, dâră. **6.** ~*a apei* = șuvoiul apei. **7.** (*bot.*) nervură.
vânát, –ă **1.** *adj.* plumburiu, întunecat, învinețit. **2.** *s. f.* (*bot.*) pătlăgea, (*reg.*) godină.
vânătáie *s. f.* echimoză, vinețeală.
vânătoáre *s. f.* vânat.
vânătorésc, –éască *adj.* cinegetic.
vânj **1.** *s. n.* (*înv.; pop.*) putere, vigoare. **2.** *s. m.* (*bot.*) velniș, (*reg.*) ulm.
vânjós, –oásă puternic, viguros; musculos, voinic, (*pop.*) vânos, (*fig.*) verde.
vânós, –oásă *adj.* puternic, viguros, solid, robust, zdravăn.
vânt *s. n.* **1.** gaz, pârț, (*pop.*) bășină, fășăială. **2.** (*reg.*) ~*ul negru* = austru.
vântós, –oásă **1.** *adj.* furtunos, vijelios. **2.** *s. f.* furtună, vijelie. **3.** *s. f. pl.* iele.
vântuít, –ă *adj.* (*reg.*) nebun.
vânturá *vb.* **1.** (*fig.*) a împrăștia, a risipi, a spulbera. **2.** a agita. **3.** (*fig.*) a frământa, a tulbura. **4.** (*fig.*) a cutreiera, a colinda, a trăbate, a parcurge. **5.** ~*ă-lemne* (sau ~*ă-țară*) = *s. m.* om hoinar, aventurier.
vânturáre *s. f.* **1.** vânturat. **2.** (*fig.*) frământare, agitație, tulburare.
vânturát *s. n.* vânturare, (rar) vânturătură.
vânturátic, –ă *adj.* neserios, ușuratic, flușturatic, frivol, (*livr.*) futil.
vânturătúră *s. f.* vânturare; pleavă.
vânzáre *s. f.* **1.** desfacere, plasare, vindere. **2.** (*fig.*) trădare.
vânzătór, –oáre *s. m. f.* (*fig.*) trădător.
vânzoleálă *s. f.* frământare, agitație, mișcare.
vânzolí *vb.* **1.** a (se) frământa, a (se) zbate, a (se) agita. **2.** (*înv.*) a se lupta.
vârcolác *s. m.* strigoi, stafie.
vârf *s. n.* **1.** creastă, culme, pisc. **2.** bot, cap, capăt. **3.** extremitate. **4.** (*bot.*) ~ *vegetativ* = con vegetativ.
vârfuít, –ă *adj.* țuguiat, ascuțit.
vârí *vb.* **1.** a băga, a introduce. **2.** a înfige, a implânta. **3.** a se înghesui. **4.** a băga, a investi, a plasa.
vârláv, –ă *adj.* (*reg.*) vrednic, îndemânatic.
vârstă *s. f.* **1.** etate. **2.** ~*a de mijloc* = evul mediu.
vârstnic, –ă *adj.* bătrân.
vârșă *s. f.* vintir.
vârtecáp *s. m.* (*ornit.*) (*reg.*) capântortură, sucitoare.
vârtej *s. n.* **1.** turbion, bulboană, vâltoare, vârticuș. **2.** sul, coloană, trâmbă. **3.** (*fig.*) amețeală, buimăceală, zăpăceală. **4.** (*tehn.*) val. **5.** (*bot.*) ~*ul pământului* = păduchemiță.
vârteji *vb.* a (se) învârteji, a (se) învolbura.
vârtelniță *s. f.* depănătoare, (*pop.*) răschitar, sucală, (*înv.*) sfârlează.
vârtós, –oásă **I.** *adj.* **1.** puternic, voinic, viguros, robust. **2.** consistent, dens, solid, tare. **II.** *adv.* **1.** bine, intens, puternic, tare. **2.** zdravăn.
vârtoșíe *s. f.* putere, vigoare, forță
vâsc *s. m.* (*bot.*) **1.** ~ *de stejar* = mărgăritar. **2.** ~*–de–munte* = (*reg.*) smirdar.
vâscós, –oásă *adj.* cleios, lipicios.
vâsláș *s. m.* vâslitor, barcagiu, lopătar, luntraș.
vâslă *s. f.* ramă, lopată.
vâslí *v b.* a lopăta, (rar) a canota, a rama, (*reg.*) a luntri.
vâslíre *s. f.* lopătare, vâslit.
vâslít *s. n.* vâslire.
vâslitór *s. m.* (rar) vâslaș.
veac *s. n.* **1.** secol; (*înv.*) sută. **2.** ~*ul de mijloc* = evul mediu. **2.** (la *pl.*; în forma *veci*) veșnicie, eternitate. **4.** (*pop.; fam.*) viață, existență, trai.
vecérnie *s. f.* chindie.
vechi, véche *adj.* **1.** trecut. **2.** antic. **3.**

arhaic, primitiv, străvechi. 4. arhaic, (*livr.*) vetust. 5. bătrân, străvechi, (*fig.*) cărunt. 6. folosit, uzat, purtat. 7. demodat, depășit, desuet, învechit, perimat. 8. arhicunoscut, banal, depășit, știut.

vechíl *s. m.* administrator de moșie; vătaf.

vechíme *s. f.* antichitate, (*înv.*) străvechime.

vechitúră *s. f.* **1.** zdreanță. **2.** rablă.

vechiul testamént *s. n.* (*înv.*) palie.

vecíe *s. f.* eternitate, veșnicie, (*livr.*) perpetuitate.

vecín, -ă **I.** *adj.* **1.** alăturat, învecinat, (*livr.*) adiacent. **2.** învecinat, limitrof, mărginaș. **II.** *s. m.* **1.** (*pop.*) megieș, (*reg.*) somsid. **2.** iobag, rumân, șerb, (rar) serv, (*înv.*) prost.

vecintátate *s. f.* **1.** (*pop.*) megieșie. **2.** apropiere, împrejurime, jur, preajmă. **3.** vecinie, rumânie, iobăgie.

vécsel *s. n.* (*înv.*) poliță.

vedeá *vb.* **1.** a observa, a zări. **2.** a (se) zări. **3.** a asista. **4.** a cerceta, a căuta. **5.** a vizita. **6.** a remarca, a constata, a observa. **7.** a interpreta. **8.** a părea, a se arăta.

vedénie *s. f.* **1.** nălucă, fantomă; miraj; arătare. **2.** (*înv.*) imagine, reprezentare. **3.** (*pop.*) vedere.

vedére *s. f.* **1.** vedenie. **2.** ochi, văz. **3.** aspect, chip, făptură, înfățișare. **4.** perspectivă, priveliște, peisaj. **5.** (la *pl.*) părere, idee, concepție, convingere. **6.** ~ *scurtă* = (*reg.*) miopie.

vedétă *s. f.* divă, star.

vegetá *vb.* **1.** a trăi, a crește, a se dezvolta. **2.** (*fig.*) a lâncezi.

vegetál, -ă **1.** *adj.* (*înv.*) plantar. **2.** *s. f.* plantă.

vegetáție *s. f.* **1.** floră. **2.** verdeață. **3.** (*med.*) adenoidită. **4.** (*med.*) polip.

véghe *s. f.* **1.** trezie, nesomn. **2.** priveghi. **3.** ocrotire, pază, strajă.

veheá *vb.* **1.** a păzi, a străjui, a priveghea. **2.** a supraveghea.

vegheát, -ă *adj.* (*înv.*) treaz, vigilent, precaut, circumspect.

veghére *s. f.* veghe, pază, strajă.

vehemént, -ă *adj.* violent, impetuos, furtunos, impulsiv, înflăcărat, înfocat.

vehemínță *s. f.* violență, înfocare, impetuozitate.

vehiculá *vb.* a difuza, a transmite, a răspândi, a propaga.

vel *adj. invar.* (*înv.*) mare.

velár, -ă *adj.* (*fon.*) gutural.

vélă *s. f.* (*mar.*) pânză, (*înv.*) vetrelă.

veleát *s. n.* (*înv.; pop.*) **1.** an. **2.** trai.

veleitár, -ă *adj.* (*livr.*) ambițios, pretențios.

veleitáte *s. f.* (*livr.*) dorință, pretenție, ambiție, aspirație.

veliér *s. n.* (rar) corabie.

velín, -ă *adj.* neted, lucios.

velínță *s. f.* cergă, cuvertură, învelitoare, pătură, (*pop.*) țol, (*reg.*) lăicer.

velít *adj.* mare.

vélniș *s. m.* vânj, (*reg.*) ulm.

vélniță *s. f.* povarnă, (*reg.*) căzănărie, (*înv.*) rachierie.

velocitáte *s. f.* (*livr.*) iuțeală, repeziciune, viteză, rapiditate.

velúr *s. n.* catifea, (*înv.; reg.*) mancister, (*reg.*) barșon.

venál, -ă *adj.* (*livr.*) coruptibil; imoral, (*înv.*) mitarnic.

venalitáte *s. f.* (*livr.*) coruptibilitate, corupție.

vénă *s. f.* **1.** (*anat.*) vână. **2.** (*tehn.*) conductă. **3.** (*fig.*) șansă, noroc.

vendétă *s. f.* răfuială, răzbunare sângeroasă.

venerá *vb.* **1.** a cinsti, a elogia, a lăuda, a mări, a omagia, a preamări. **2.** a adora, a diviniza, a idolatriza.

venerábil, -ă *adj.* cinstit, onorabil, onorat, respectabil, stimabil.

veneráție *s. f.* **1.** adorație, idolatrie. **2.** cult.

venerián, -ă *adj.* veneric.

venéric, -ă *adj.* venerian, (*pop.*) lumesc.

venesécție *s. f.* (*med.*) flebotomie.

venetíc, -ă **1.** *adj., s. m. f.* pripășit, străin. **2.** *s. m. f.* străin, (*înv.*) venitură.

vení *vb.* **1.** a ajunge, a sosi. **2.** a merge, a se deplasa. **3.** a se prezenta, a apărea, a se ivi. **4.** a succeda. **5.** a proveni, a purcede, a izvorî; a se trage (din); a deriva. **6.** a se produce, a se întâmpla, a surveni. **7.** a se potrivi, a cadra.

venín *s. n.* **1.** otravă. **2.** (*fig.*) răutate; dușmănie. **2.** (*anat.; pop.*) fiere. **3.** supărare, mâhnire, necaz; furie.

veniná *vb.* (*pop.*) a (se) învenina.

veninăríță *s. f.* (*bot.*) avrămească, avrămească, (*reg.*) potroacă, mila-Domnului.

veninát, -ă *adj.* (*pop.*) înveninat.

veninós, -oásă *adj.* **1.** otrăvitor, (*pop.*) otrăvicios. **2.** (*fig.*) răutăcios, dușmănos, ostil.

veníre *s. f.* **1.** sosire, apariție; prezentare; (*reg.*) venită. **2.** năvălire.

venít, -ă **1.** *s. n.* câștig, beneficiu, profit, (*înv.*) spor, (*fig.*) mană. **2.** *adj.* sosit. **3.** *adj., s. m. f.* pribeag, străin.

venítă *s. f.* (*pop.*) venire.

ventíl *s. n.* (*tehn.*) **1.** supapă. **2.** șuber.

ventilá *vb.* **1.** a împrospăta, a primeni, a purifica. **2.** a aerisi.

ventiláj *s. n.* aerisire, ventilare, ventilație.

ventiláre *s. f.* ventilație, aerisire, ventilaj.

ventiláție *s. f.* aerisire, ventilație, ventilaj.

ventrál, -ă *adj.* abdominal.

ventriceá *s. f.* (*bot.*) ventrilică.

ventrilícă *s. f.* (*bot.*) **1.** ventricea. **2.** (*reg.*) mătrice, strătorică, buruiană-de-cel-perit.

venúst, -ă *adj.* (*livr.*) grațios.

veracitáte *s. f.* (*livr.*) veridicitate.

verándă *s. f.* cerdac, pridvor, tindă.

verb *s. n.* (*livr.*; la *sg.*) limbaj, cuvânt, exprimare.

verbál, -ă *adj.* **1.** oral. **2.** *flexiune* ~ = conjugare.

verbalísm *s. n.* vorbărie, verbiaj.

verbiáj *s. n.* vorbărie, flecăreală, verbalism.

verbínă *s. f.* (*bot.*) **1.** urzicuță, vervenă. **2.** sporiș, (*reg.*) veronică.

verbozitáte *s. f.* (*livr.*) vorbărie.

vérde *adj.* **1.** crud, necopt. **2.** brut, crud, neargăsit, netăbăcit. **3.** învinețit, livid, vânăt. **5.** umed.

verdeáță *s. f.* **1.** verde, verdură. **2.** vegetație, (rar) verziș. **3.** (la *pl.*) zarzavaturi, legume. **4.** (*bot.*) ~*a-iernii* = (*reg.*) brăbănoc, perișor, merișor.

verdíct *s. n.* **1.** (*jur.*) decizie, hotărâre, sentință. **2.** apreciere, aviz, judecată, opinie, părere.

verdúră *s. f.* verde, verdeață.

veresíe *s. f.* (*pop.; fam.*) credit.

vergeá *s. f.* **1.** făcăleț; (*spec.*) sucitor, (*pop.*) mestecău. **2.** arbiu, vargă. **3.** (*tehn.*) fuscel.

verídic, -ă *adj.* adevărat, real, autentic, sigur, cert, veritabil.

veridicitáte *s. f.* veracitate.

verificá *vb.* **1.** a încerca, a proba. **2.** a cerceta, a controla, a inspecta, a revedea, a revizui.

verificábil, -ă *adj.* controlabil.

verificát, -ă *adj.* **1.** încercat, probat. **2.** controlat, revizuit, revăzut. **3.** încercat, capabil.

verigár *s. m.* (*bot.*) părul-ciutei, salbă-moale, (*reg.*) pațachină.

verígă *s. f.* **1.** inel, ochi, za. **2.** toartă, ureche. **3.** belciug, inel. **4.** (*pop.*) verighetă.

verighétă *s. f.* inel, (*pop.*) verigă.

verișór, -oáră *s. m. f.* văr.

veritábil, -ă *adj.* **1.** adevărat, real, autentic, sigur, veridic. **2.** autentic, original, nefalsificat. **3.** natural, pur, (*livr.*) genuin.

verméil (pr. *vermei*) *s. m.* argint aurit.

vermiculár, -ă *adj.* (rar) vermiform.

vermifórm, -ă *adj.* vermicular.

vermillon (pr. *vermiión*) *s. n.* chinovar, cinabru.

vernil *adj. invar.* verde-pal.

vernís *s. n.* lac, (*înv.*) vernichiu.

vernisá *vb.* a deschide, a inaugura.

vernisáj *s. n.* deschidere, inaugurare.

verós, -oásă *adj.* (*livr.*) dubios, suspect; necinstit, imoral.

verosímil, -ă *adj.* acceptabil, admisibil, credibil, plauzibil, posibil.

vers *s. n.* **1.** (*reg.*) verş, (*înv.*) stih. **2.** (la *pl.*) poezie, stihuri. **3.** rimă.
versánt *s. n.* pantă, coastă, povârniş, repeziş, scoborâş.
versát, -ă *adj.* bun, capabil, competent, destoinic, dotat, experimentat, încercat, priceput, deprins, rutinat.
versatíl, -ă *adj.* (*livr.*) nehotărât, nestatornic, schimbător, instabil.
versét *s. n.* (*bis.*) **1.** stih, (rar) vers. **2.** (*înv.*) soroacă.
versificá *vb.* a rima, (*înv.*) a poetiza, a versui.
versificáre *s. f.* versificaţie, (*înv.*) stihuire, versuire.
versificáţie *s. f.* **1.** versificare, stihuire, versuire. **2.** prozodie.
versiúne *s. f.* variantă.
vérso *s. n. invar.* contrapagină.
versuí *vb.* (*înv.*) a versifica.
versuitór *s. m.* (*înv.*) poet.
vértex *s. n.* (*anat.*) sinciput, creştetul capului, (*pop.; fam.*) scăfârlie.
verticál, -ă *adj.* **1.** drept. **2.** (*bot.*) drept, erect. **3.** abrupt, perpendicular, pieptiş, (*pop.*) oblu.
verticalitáte *s. f.* (*fig.*) intransigenţă.
vertiginós, -oásă *adj.* **1.** precipitat. **2.** fulgerător.
vertíj *s. n.* (*med.*) ameţeală.
verúcă *s. f.* (*med.*) neg, aluniţă, papilom.
vérvă *s. f.* **1.** vioiciune, volubilitate. **2.** avânt, însufleţire, patos.
vervénă *s. f.* (*bot.*) verbină.
verzál, -ă *adj.* (*tipogr.*) capital[2], majuscul, mare.
verzíş *s. f.* (rar) vegetaţie, verdeaţă, frunziş.
verzitúră *s. f.* (*fam.*) fruct necopt, verde.
verziu, -ie *adj.* (*pop.*) verzui.
verzúi, -ie *adj.* verziu, prăzuliu.
vésel, -ă *adj.* voios, bine dispus, (*livr.*) jovial, mulţumit, bucuros.
vesélă *s. f.* văsărie.
veselí *vb.* (*pop.*) a (se) înveseli.
veselíe *s. f.* **1.** voioşie, (*livr.*) jovialitate. **2.** petrecere; chef. **3.** haz, umor.
veselíre *s. f.* (*pop.*) înveselire.
veselít, -ă *adj.* (*pop.*) înveselit.
vespasiánă *s. f.* pisoar.
vesperál, -ă *adj.* (*livr.*) seral.
vest *s. n* **1.** apus, asfinţit, (*pop.*) scăpătat, soare-apune. **2.** apus, occident.
vestálă *s. f.* femeie virtuoasă.
véstă *s. f.* jiletcă, (*pop.*) laibăr.
véste *s. f.* **1.** ştire, informaţie. **2.** zvon; (*p. ext.*) faimă, renume.
vestí *vb.* **1.** a înştiinţa, a anunţa, a informa. **2.** a prevesti, a anticipa, a anunţa. **3.** a aprecia.
vestiár *s. n.* garderobă.
vestibúl *s. n.* antreu, hol, sală.
véstic, -ă *adj.* apusean, occidental.
vestígiu *s. n* (*livr.*) **1.** rămăşiţă, relicvă, urmă. **2.** (la *pl.*) moaşte, relicve.
vestimentáţie *s. f.* îmbrăcăminte.
vestíre *s. f.* **1.** veste, ştire, înştiinţare, comunicare. **2.** prevestire, prezicere, prorocire.
vestít, -ă *adj.* **1.** celebru, renumit, faimos, ilustru, reputat. **2.** consacrat, cunoscut, notoriu.
vestitór, -oáre *s. m. f.* **1.** crainic, mesager, sol, trimis. **2.** profet, proroc. **3.** prevestitor.
vestón *s. n.* **1.** sacou. **2.** surtuc.
véşcă *s. f.* văcălie.
veşmânt *s. n.* **1.** haină, îmbrăcăminte, strai. **3.** (la *pl.*) odăjdii.
véşnic, -ă **1.** *adj.* **1.** etern, perpetuu, nemuritor, (*livr.*) sempitern, (*înv.*) nesăvârşit, (*fig.*) nestins. **2.** *somnul cel ~* = moartea. **II.** *adv.* întruna, mereu, necontenit.
veşnicie *s. f.* eternitate, vecie, nemurire, (*livr.*) perpetuitate.
véşted, -ă *adj.* **1.** ofilit, îngălbenit, pălit. **2.** (*fig.*) mohorât. **3.** uscat, mort.
veştejí *vb.* **1.** a se ofili, a se usca. **2.** (*fig.*) a îmbătrâni, a se trece. **3.** (*fig.*) a stigmatiza, a dezaproba, a înfiera, a blama.
veştejít, -ă *adj.* **1.** galben, îngălbenit, ofilit, pălit, veşted. **2.** (*fig.*) fanat, trecut.
vétrelă *s. f.* (*înv.*) corabie.

vetríce *s. f.* **1.** (*bot.; reg.*) iarba-raiului. **2.** (*entom.; reg.*) efemeră.
vetúst, -ă *adj.* (*livr.*) arhaic, demodat, desuet, învechit, perimat, vechi.
vetustáte *s. f.* (*livr.*) vechime, bătrâneţe.
vetustéţe *s. f.* (*livr.*) vetustate.
véveriţă *s. f.* (*zool.*) (*înv.*) sângeap.
vexá *vb.* (*livr.*) **1.** a contraria, a şoca, (*fig.*) a izbi. **2.** a insulta, a jigni, a ofensa, a ultragia.
vexát, -ă *adj.* (*livr.*) jignit, ofensat; (*p. ext.*) contrariat.
vexatóriu, -ie *adj.* (*livr.*) jignitor, ofensator.
vexaţiúne *s. f.* (*livr.*) afront, injurie, insultă, ocară.
vezicánt, -ă *adj.* vezicator.
vezicát, -ă *adj.* băşicat.
vezicatór, -oáre *adj.* vezicant.
vezícă *s. f.* (*anat.*) **1.** băşică. **2.** *~ urinară* = băşica udului. **3.** *~ ombilicală* = sac vitelin. **4.** *~ înotătoare* = băşică înotătoare.
veziculă biliáră *s. f.* colecist, fiere, (*pop.*) băşica fierii.
vía *prep.* prin, pe direcţia.
viá *vb.* (*livr.*) **1.** a trăi, a vieţui, a exista. **2.** a dura, a dăinui, a persista.
viábil, -ă *adj.* durabil, rezistent, trainic.
viáţă *s. f.* **1.** (*fig.*) vietate, fiinţă; (*spec.*) om. **2.** trai, (*înv.*) cust, custare. **3.** existenţă, trai, zile. **4.** biografie.
vibrá *vb.* **1.** a tremura, a trepida. **2.** a răsuna. **3.** (*fig.*) a pâlpâi. **4.** (*fig.*) a fremăta, a palpita, a tresări.
vibránt, -ă *adj.* **1.** tremurător, trepidant, vibrator. **2.** (*fig.*) duios, emoţionant, impresionant.
vibráre *s. f.* **1.** vibraţie. **2.** (*fiz.*) oscilaţie, vibraţie. **3.** tremur, vibraţie.
vibratór, -oáre **1.** *adj.* tremurător, trepidant, vibrant. **2.** *s. n.* (*fiz.*) oscilator.
vibráţie *s. f.* **1.** oscilaţie. **2.** vibrare. **3.** (*fig.*) înfiorare, freamăt.
vibroterapíe *s. f.* (*med.*) seismoterapie.
vicevérsa *adv.* invers; reciproc.
viciá *vb.* **1.** a (se) altera, a (se) polua, a (se) strica. **2.** a (se) corupe, a decădea, a (se) deprava.
viciát, -ă *adj.* **1.** alterat, poluat, stricat. **2.** infect, împuţit, puturos, rău-mirositor, (*livr.*) fetid, pestilenţial. **3.** (*fig.*) depravat, desfrânat, corupt. **4.** (rar) vicios.
viciére *s. f.* stricare, alterare.
viciós, -oásă *adj.* **1.** defectuos. **2.** (*jur.*) (rar) viciat. **3.** corupt, decăzut, depravat, destrăbălat, desfrânat, imoral, pervertit, stricat, (*livr.*) libertin.
vicisitúdine *s. f.* (*livr.*) dificultate, greutate, neajuns, suferinţă, necaz.
víciu *s. n.* **1.** defect, cusur, imperfecţiune, lacună, lipsă, meteahnă, neajuns, (*livr.*) carenţă. **2.** (*fig.*) desfrâu, dezmăţ, destrăbălare, imoralitate, perversiune, (rar) deşănţare.
vicleán, -ă **I.** *adj.* **1.** duplicitar, fals, făţarnic, ipocrit, perfid, şiret, (*livr.*) machiavelic, (*fig.*) iezuit. **2.** (*pop.*) rău, crud, neîndurător, hain. **3.** (*înv.*) necredincios, trădător. **4.** (rar) păgân. **II.** *s. m. art.* drac.
vicleím *s. n.* irozi.
viclenie *s. f.* **1.** şiretenie, şmecherie, şiretlic; stratagemă. **2.** duplicitate, perfidie, ipocrizie, falsitate, vicleşug.
vicleşúg *s. n.* viclenie.
víctimă *s. f.* jertfă.
victórie *s. f.* **1.** biruinţă, izbândă. **2.** izbândă, reuşită, succes.
victoriós, -oásă *adj.* învingător, biruitor, triumfător; câştigător.
víd, -ă **1.** *s. n.* **1.** (*fiz.*) (*livr.*) vacuitate, vacuum. **2.** spaţiu gol. **II.** *adj.* **1.** deşert, gol, (*înv.; pop.*) sec, secat. **2.** deşert, gol, necultivat, pustiu, sălbatic.
vidánj *s. n.* vidanjare.
videocaptór *s. n. tub ~* = cameră de televiziune, vidicon.
videoclíp *s. n.* clip video.
videofón *s. n.* videotelefon.
videotelefón *s. n.* videofon.
vidicón *s. n.* videocaptor.
vídmă *s. f.* (*reg.*) **1.** arătare, fantomă, nălucă, stafie. **2.** vrăjitoare. **3.** *~a pădurii* = mama-pădurii.

vídră *s. f.* **1.** (*zool.*) lutră, (*reg.*) dihor de apă. **2.** lutru.
vie *s. f.* (*bot.*) viță.
viér[1] *s. m.* (rar) podgorean, viticultor.
viér[2] *s. m.* porc necastrat.
vierít *s. n.* (rar) viticultură.
viérme *s. m.* (*entom.*) **1.** *~–alb* = (*reg.*) babă, ciormag. **2.** *~ de făină* = molete, (*pop.*) sfoiag. **3.** *~–de–mătase* = fluture–de–mătase, (*pop.*) gândac–de–mătase.
viermuí *vb.* a mișuna, a forfoti, a furnica, a mișui, a roi.
viermuiálă *s. f.* viermuire, forfotă.
viermuíre *s. f.* viermuială, agitație, animație, foială, mișuială, furnicare.
viers *s. n.* (*pop.*) **1.** melodie, cântec, arie. **2.** glas, voce.
viersuí *vb.* (*pop.*) a cânta, a intona.
viespár **1.** *s. n.* (*reg.*) viespariță, viespărie. **2.** *s. m.* (*entom.*) gărgăun. **3.** *s. m.* (*ornit.*) albinărel, furnicar, prigorie.
viespăríe *s. f.* viespar.
vietáte *s. f.* ființă, viețuitoare, (*fig.*) suflare.
viețuí *vb.* **1.** a trăi, a exista, (*pop.*) a hălădui, (*înv.*) a via. **2.** a coabita, a convieți.
viețuíre *s. f.* **1.** trai, viață, (*pop.*) sălășuire. **2.** conviețuire.
viețuitór, –oáre **1.** *adj.* viu. **2.** *s. f.* vietate, ființă, creatură, (*înv.*) dihanie, (*fig.*) suflare.
viézure *s. m.* (*zool.*) bursuc.
vífor *s. n.* (*pop.*) viforniță, viscol, viscoleală, viforeală.
vifórniță *s. f.* (*pop.*) vifor, furtună, vijelie, viscol.
viforós, –oásă *adj.* (*pop.*) **1.** furtunos, vijelios. **2.** (*fig.*) aprig, năvalnic, agitat, tulbure.
vigilént, –ă *adj.* atent, circumspect, precaut, prevăzător, prudent, (*fig.*) treaz.
vigilénță *s. f.* atenție, grijă.
vigoáre *s. f.* dinamism, energie, forță, putere, vitalitate, (*livr.*) potență, (*fig.*) sevă.
vigurós, –oásă *adj.* puternic, robust, solid, vânjos, voinic, zdravăn, (*reg.*) pogan, (*înv.*) potent, (*fig.*) verde.
vigurozitáte *s. f.* (*livr.*) vigoare.
viitór, –oáre **1.** *adj.* (*înv.*) venitor. **2.** *s. n.* posteritate, viitorime. **3.** *s. n.* perspectivă.
viitoríme *s. f.* **1.** (*înv.*) viitor. **2.** posteritate.
viitorist, –ă *s. m. f.* viitorolog.
viitorológ, –ă *s. m. f.* viitorist, futurolog.
viitorologie *s. f.* știința viitorului, futurologie.
vijelíe *s. f.* **1.** furtună, vifor, (*pop.*) vântoasă, (*înv.*) tempestă. **2.** (*fig.*) furie, mânie.
vijeliós, –oásă *adj.* **1.** furtunos, viforos, năvalnic. **2.** (*fig.*) violent, impetuos, aprig, focos, nestăpânit.
víkingi *s. m. pl.* normanzi, varegi.
vil, –ă *adj.* (*înv.*) ordinar, josnic; abject.
vilbrochén *s. n.* arbore cotit.
vileág *s. n.* (*pop.*) lume.
vilegiaturíst, –ă *s. m. f.* sezonist.
vínár *s. m.* (*pop.*) podgorean.
vinárița *s. f.* (*bot.*) sânziene–de–pădure.
vinárs *s. n.* (*reg.*) rachiu.
vínă *s. f.* **1.** păcat, culpă, eroare. **2.** (*spec.*) infracțiune; delict; crimă.
vinci *s. n.* (*tehn.*) cric.
vínclu *s. n.* **1.** colțar. **2.** cornieră.
vínde *vb.* **1.** a desface, a plasa. **2.** (*înv.; pop.*) a neguța. **3.** (*fig.*) a (se) prostitua. **4.** a denunța, a pârî, a reclama, a trăda.
víndec *s. n.* (*pop.*) vindecare, tămăduire, lecuire; (*p. ext.*) leac.
vindecá *vb.* **1.** a (se) însănătoși, a (se) tămădui, a (se) lecui. **2.** (*spec.*) a se închide, a se cicatriza.
vindecábil, –ă *adj.* curabil.
vindecát, –ă *adj.* însănătoșit, lecuit.
vindecătór, –oáre *adj.* lecuitor, tămăduitor.
vindeceá *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) crețișor, sovârvariță, iarbă–de–rană.
víndere *s. f.* vânzare.

víndiac *s. n.* canadiană.
vindicatív, –ă *adj.* (*livr.*) răzbunător, ranchiunos, dușmănos.
vinețeá *s. f.* (*bot.*) albăstrea, vinețică, (*reg.*) floarea–grâiului, floarea–paiului.
vineteálă *s. f.* **1.** (*med.*) echimoză, vânătaie. **2.** albăstreală, ultramarin.
vingalác *s. n.* (*tipogr.*) culegar.
vinicér *s. m.* (*pop.*) septembrie.
vinifér, –ă *adj.* vinicol.
vinificáre *s. f.* vinificație.
vinificáție *s. f.* vinificare.
vinovát, –ă *adj.* **1.** culpabil. **2.** blamabil, condamnabil, criticabil, nepermis.
vinovățíe *s. f.* culpabilitate, culpă, vină.
víntre *s. f.* (*pop.*) **1.** pântece, abdomen, burtă. **2.** (la *pl.*) măruntaie. **3.** dizenterie; diaree.
vioáră[1] *s. f.* (*bot.; reg.*) **1.** toporaș. **2.** *~–roșie* = micsandră.
vioáră[2] *s. f.* violină, scripcă, (*pop.*) diblă, lăută, (*reg.*) ceteră.
vióu, vioáie *adj.* **1.** iute, sprinten, zglobiu, zburdalnic, (*fig.*) dezghețat. **2.** radios, luminos, viu. **3.** ager, isteț, agil. **4.** aprins, înflăcărat, intens. **5.** săltăreț, vesel.
vioiciúne *s. f.* **1.** însuflețire, animație, antren, (rar) vivacitate. **2.** nestâmpăr, strălucire, elan, avânt. **3.** istețime, spontaneitate.
viól *s. n.* violare, siluire, (*fig.*) pângărire.
violá *vb.* **1.** a batjocori, a necinsti, a silui, (*fig.*) a pângări. **2.** a forța, a sparge, a strica, a deschide.
violatór, –oáre *s. m. f.* infractor, profanator, pângăritor.
violă[1] *s. f.* (*muz.*) alto.
violă[2] *s. f.* (*bot.*) **1.** toporaș. **2.** *~–de–noapte* (sau *–de–primăvară*) = nopticoasă.
violént, –ă *adj.* **1.** intens, puternic, tare. **2.** izbitor, țipător, tare, viu, puternic. **3.** coleric, furtunos, impulsiv, nestăpânit. **4.** brutal, silnic, forțat.
violentá *vb.* (*livr.*) a constrânge, a sili, a forța.
violénță *s. f.* **1.** intensitate, tărie. **2.** vehemență, furie. **3.** constrângere, brutalitate, violentare, siluire. **4.** (*fig.*) stridență.
violét, –ă **1.** *adj., s. n.* liliachiu, mov, violiu, (*livr.*) lila. **2.** *s. f.* (*bot.*) toporaș.
violínă *s. f.* vioară[2].
violoncél *s. n.* cello.
violoníst, –ă *s. m. f.* lăutar, scripcar, viorist, (*reg.*) ceteraș.
vioréa, –ícă *s. f.* (*bot.*) **1.** toporaș, violetă. **2.** toporaș, (*reg.*) micșunea–de–munte.
vioríst, –ă *s. m. f.* violonist, lăutar, scripcar, (*pop.*) diblar, (*reg.*) ceteraș.
vioríu, –íe *adj.* violet–deschis, liliachiu, mov, violet, (*livr.*) lila.
víperă *s. f.* (*zool.*) năpârcă, (*înv.; reg.*) aspidă, (*reg.*) șarpe–veninat.
vípie *s. f.* (*reg.*) **1.** arșiță, caniculă, călduri, dogoare, zăduf, toropeală, zăpușeală, fierbințeală. **2.** febră. **3.** toi, putere.
vipt *s. n.* **1.** (*înv.*) bucate, recoltă. **2.** (*reg.*) mâncare.
vipúșcă *s. f.* **1.** lampas. **2.** paspoal.
virá *vb.* a coti, a cârmi.
viráj *s. n.* cotire.
virál, –ă *adj.* virotic.
viráre *s. f.* **1.** viraj. **2.** virament.
virgín, –ă **I.** *adj.* **1.** cast, neprihănit, feciorelnic, virginal, (*fig.*) neatins. **2.** neexplorat. **3.** necultivat, nelucrat, neexploatat, neexplorat. **4.** curat, pur. **II.** *s. f.* fecioară, fată.
virginál, –ă *adj.* **1.** virgin, feciorelnic. **2.** (*fig.*) candid, pur, curat.
virginitáte *s. f.* **1.** feciorie, castitate. **2.** (*fig.*) candoare, nevinovăție, puritate.
víril, –ă *adj.* **1.** bărbătesc. **2.** energic, viguros, impetuos. **3.** potent.
virilitáte *s. f.* **1.** vigoare bărbătească, bărbăție, masculinitate. **2.** potență.
virilizá *vb.* a (se) masculiniza.
virologíe *s. f.* virusologie.
virtuál, –ă *adj.* potențial.
virtualitáte *s. f.* posibilitate.
virtuós, –oásă *adj.* corect, cast, moral.

virtuozitáte *s. f.* măiestrie, dexteritate.
virtúte *s. f.* integritate morală, calitate, însușire.
virulént, -ă *adj.* vehement, viguros, violent, nimicitor.
virulénță *s. f.* vehemență, violență.
virusologíe *s. f.* virologie.
vis *s. n.* **1.** contemplație, meditație, reverie, visare. **2.** aspirație, dor, dorință, năzuință, râvnă. **3.** (*fig.*) iluzie, fantezie, himeră.
visá *vb.* **1.** a medita. **2.** a (se) vedea. **3.** a dori, a râvni, a aspira, a ținti.
visáre *s. f.* **1.** reverie; meditație. **2.** fantezie.
visătór, -oáre *adj.* **1.** contemplativ, contemplator, meditativ. **2.** romantic, (*peior.*) romanțios.
viscére *s. n. pl.* măruntaie.
víscol *s. n.* vifor, viforniță, (*pop.*) viforeală.
viscoleálă *s. f.* viscolire.
viscolí *vb.* **1.** a vifori. **2.** a troieni.
viscolíre *s. f.* viscoleală, viscolitură.
viscolitúră *s. f.* (*pop.*) viscolire.
vistavói *s. m.* (*mil.; înv.*) ordonanță.
vistiér *s. m.* vistiernic.
vistierie *s. f.* **1.** tezaur, hazna, cămară domnească. **2.** (*înv.*) vistiernicie.
vistiérnic *s. m.* (*înv.*) **1.** vistier. **2.** (*fig.*) depozitar.
vistiernicíe *s. f.* vistierie.
vișin *s. m.* (*bot.*) **1.** ~*-sălbatic* = vișinel, cireș-de-Bărăgan, cireș-pitic. **2.** ~ *tucesc* = mahaleb, (*reg.*) mălin.
vișinél *s. n.* (*bot.*) cireș-de-Bărăgan, cireș-pitic, vișin-sălbatic.
vișiníu, -ie *adj.* purpuriu, (*pop.*) conabiu, (*înv.; reg.*) porfiriu.
vitál, -ă *adj.* capital, considerabil, crucial, decisiv, esențial, fundamental, indispensabil, (*fig.*) cardinal, major, nodal.
vitalitáte *s. f.* energie, forță, dinamism, impetuozitate, (*livr.*) potență, (*fig.*) sevă.
vită *s. f.* (*reg.*) marhă.
viteáz, -ă *adj.* **1.** îndrăznet, dârz, curajos, cutezător, brav, neînfricat, (*livr.*) intrepid, temerar. **2.** erou. **3.** (*înv.*) curtean, slujitor.
vitejésc, -eáscă *adj.* **1.** bărbătesc, curajos, viteaz. **2.** eroic, glorios, strălucit.
vitejéște *adv.* bărbătește, (*pop.*) voinicește.
vitejíe *s. f.* **1.** bărbăție, bravură, curaj, eroism. **2.** (*pop.*) haiducie.
vitézã *s. f.* iuțeală, repeziciune, rapiditate, (*livr.*) celeritate.
viticultór, -oáre *s. m. f.* podgorean, (rar) vier, (*reg.*) vinar.
vitráj *s. n.* geamlâc.
vítreg, -ă *adj.* **1.** adoptiv. **2.** (*reg.*) maștер. **3.** (*fig.*) dușmănos, ostil; defavorabil, potrivnic.
vitregíe *s. f.* **1.** ostilitate, dușmănie, vrăjmășie; răutate. **2.** potrivnicie; adversitate.
vitrínă *s. f.* galantar.
vitriól *s. n.* (*pop.*) **1.** acid sulfuric. **2.** ~ *albastru* = sulfat de cupru.
vitrós, -oásă *adj.* sticlos.
vituperá *vb.* (*livr.*) a blama, a defăima, a denigra, a dezaproba.
vituperáție *s. f.* (*livr.*) blamare, defăimare, denigrare.
víță *s. f.* **1.** (*bot.*) vie. **2.** (*bot.*) ~*-de-vie* = (*reg.*) acrid, loază, poamă. **3.** (*bot.*) ~ *sălbatică* = (rar) viță de Canada. **4.** neam, semințe, spiță, (*livr.*) stirpe. **5.** descendent, urmaș, vlăstar.
viței *s. f.* vițică.
vițelár *s. m.* (*bot.*) (*reg.*) părangină, iarbă-mirositoare.
vițós, -oásă *adj.* (*pop.*) mițos, lățos, păros, flocos.
viu, vie *adj.* **1.** trăitor, viețuitor. **2.** însuflețit, animat. **3.** (*med.*) deschis, necicatrizat, nevindecat. **4.** intens, strălucitor, puternic, tare. **5.** *limbă* ~ = limbă în circulație. **6.** etern, nemuritor, veșnic. **7.** ager, vioi. **8.** sănătos, verde. **9.** răsunător, puternic.
vivácе *adj. invar.* **1.** (*livr.*) vioi, însuflețit, viu. **2.** *adj. invar.* peren. **3.** *adj.* (*muz.*) repede.
vivacitáte *s. f.* vioiciune, însuflețire, sprinteneală.
vivánt, -ă *adj.* (rar) viu, animat.

vívat **1.** *interj.* trăiască! la mulți ani! ura! **2.** *s. n.* aclamație; toast.
vivifiánt, -ă *adj.* (*livr.*) însuflețitor.
vivificá *vb.* a (se) însufleți, a anima; a înviora.
vizá *vb.* **1.** a ochi, a ținti, (*pop.*) a chiti. **2.** a se raporta, a se referi. **3.** a aspira, a năzui, a râvni, a tinde, a ținti, a visa.
vizaví *adv.* peste drum, în față.
vizétă *s. f.* vizieră; vizor.
vizíbil, -ă *adj.* **1.** văzut. **2.** evident, clar, vădit, neîndoielnic, incontestabil, pregnant, vădit, (*livr.*) manifest.
vizibilitáte *s. f.* vedere.
viziéră *s. f.* **1.** cozoroc. **2.** vizetă, vizor.
vizioná *vb.* a privi, a urmări, a vedea.
vizionár, -ă *adj.* **1.** prevestitor, profetic, (*livr.*) sibilin. **2.** fantastic, extravagant, neobișnuit.
vizír *s. m.* (*înv.*) ministru.
vizitá *vb.* **1.** a (se) vedea. **2.** (*pop.*) a cerca, a cerceta, a controla, a inspecta.
vízită *s. f.* **1.** (rar) ospețic. **2.** (*med.*) control.
vizitíu *s. m.* **1.** birjar, surugiu, (*reg.*) droșcar, cociș. **2.** (*astron.; art.*) Carul-lui-Dumnezeu.
viziúne *s. f.* **1.** imagine, reprezentare. **2.** concepție, opinie, convingere, părere, principiu.
vizór *s. n.* vizetă, vizor.
vizuínă *s. f.* **1.** bârlog, cuib, culcuș, (*reg.*) vizunie. **2.** (*fig.*) ascunzătoare. **3.** (*fig.*) cocioabă, bordei.
vizuníe *s. f.* (*reg.*) vizuină.
vlágă *s. f.* putere, forță, vigoare.
vlădícă *s. m.* **1.** episcop. **2.** (*înv.*) stăpânitor, domn, principe.
vlăguí *vb.* a (se) slei, a (se) istovi.
vlăguít, -ă *adj.* ostenit, istovit, sleit.
vlăguitór, -oáre *adj.* istovitor.
vlăjgán, -ă *s. m. f.* lungan, găligan, (*pop.; fam.*) măgădău, zdrahon.
vlăstár *s. n.* **1.** (*bot.*) lăstar, mladă, mlădiță, simcea, (*pop.*) odraslă, (*reg.*) loază. **2.** copil, odraslă, progenitură. **2.** coborâtor, descendent, progenitură, urmaș, viță.
voal *s. n.* văl, (*reg.*) hobot, balț.
voalá *vb.* **1.** a ascunde, a masca. **2.** a se estompa. **3.** (*foto*) a se înnegri.
voalát, -ă *adj.* **1.** ascuns, umbrit. **2.** stins, estimpat. **3.** (*foto*) înnegrit.
voalétă *s. f.* (*reg.*) sălie.
vocabulár *s. n.* **1.** lexic. **2.** dicționar, lexicon. **3.** glosar, lexic. **4.** terminologie.
vocábulă *s. f.* (*livr.*) cuvânt, vorbă, termen.
vocáție *s. f.* aptitudine, chemare, har, înclinație, predispoziție, talent.
vóce *s. f.* **1.** glas, cuvânt, grai, (*livr.*) verb. **2.** glas, timbru, ton, (*pop.*) viers.
vociferá *vb.* a răcni, a striga, a țipa, a urla, a zbiera.
vociferánt, -ă *s. m. f.* (rar) scandalagiu.
vódă *s. m.* domnitor, voievod; (*p. ext.*) principe, rege.
vodeásă *s. f.* (*pop.*) doamnă, crăiasă.
vógă *s. f.* modă.
voi[1] *pron. pers.* dumneavoastră.
voi[2] *vb.* **1.** a dori, a jindui, a pofti, a vrea. **2.** a accepta, a admite, a consimți, a se învoi.
voiáj *s. n.* călătorie.
voiajá *vb.* a călători.
voiaját, -ă *adj.* călătorit, umblat.
voiajór *s. m.* **1.** călător, pasager. **2.** ~ *comercial* = comis-voiajor.
vóie *s. f.* **1.** voință, vrere, intenție. **2.** autorizație, îngăduință, permisiune. **3.** dorință, plăcere, înclinație. **4.** poftă, dorință, chef.
voievód *s. m.* **1.** domn, vodă, (*p. ext.*) principe. **2.** guvernator.
voievodát *s. n.* stat.
voiníc, -ă *adj.* **1.** puternic, robust, solid, tare, viguros, vânjos, zdravăn, (*pop.*) țeapăn. **2.** masiv, planturos, voluminos, zdravăn. **3.** (*înv.*) ostaș.
voinicél *s. m.* (*bot.*) **1.** crucea-voinicului. **2.** varga-ciobanului.
voinicésc, -eáscă *adj.* **1.** eroic, legendar. **2.** *luptă ~eáscă* (și *s. f.*) = trântă.

3. viguros, zdravăn, puternic. 4. bărbătesc. 5. (*înv.*) ostășesc.

voinicéște *adv.* vitejește, bărbătește.

voinicí *vb.* 1. (*pop.*) a se grozăvi. 2. a haiduci. 3. (*înv.*) a se războ.

voinicícă *s. f.* (*bot.*) usturoiță.

voinicíe *s. f.* (*pop.*) 1. vitejie, curaj, îndrăzneală. 2. haiducie. 3. putere, forță, vigoare.

voínță *s. f.* 1. hotărâre, decizie, voie. 2. învoire, consimțământ, permisiune. 3. intenție, scop, țel, țintă. 4. dorință, poftă, chef.

voiós, -oásă *adj.* bucuros, vesel, bine dispus, mulțumit, entuziast.

voioșíe *s. f.* veselie, (*livr.*) jovialitate.

volánt, -ă *adj.* 1. mobil. 2. detașabil.

volatíl, -ă *adj.* volatilizabil.

volatilizá *vb.* 1. a (se) evapora, a (se) vaporiza. 2. (*fig.*) a dispărea.

volatilizábil, -ă *adj.* volatil.

vilatilizáre *s. f.* evaporare, vaporizare.

volatilizát, -ă *adj.* evaporat, vaporizat.

vólbură *s. f.* 1. 1. vârtej; (*p. ext.*) furtună. 2. trâmbă; sul; învolburare. 3. (*fig.*) tulburare; gălăgie. 4. vâltoare, bulboană. II. (*bot.*) rochița-rândunicii, poala-Maicii-Domnului, adormițele.

volens nólens *adv.* vrând, nevrând.

voléu *s. n.* (rar) jaluzea, oblon.

volitív, -ă *adj.* volițional.

voliționál, -ă *adj.* volitiv.

volnicíe *s. f.* (*înv.*) 1. libertate, neatârnare, independență, autonomie. 2. autorizație, încuviințare.

voltáic, -ă *adj. arc ~ =* arc electric.

volúbil, -ă *adj.* 1. fluent, curgător, locvace. 2. prompt, spontan.

volubilitáte *s. f.* 1. locvacitate. 2. spontaneitate, promptitudine.

volúm *s. n.* I. 1. capacitate, mărime. 2. dimensiune, gabarit. 3. forță, intensitate, amploare. 4. cantitate. II. 1. tom. 2. carte, lucrare, operă, scriere, tipăritură, (*livr.*) op.

voluminós, -oásă *adj.* 1. gros, cuprinzător, mare, întins. 2. corpolent, gras, trupeș, obez, planturos. 3. gros, mare.

voluptáte *s. f.* delectare, desfătare, farmec, plăcere, vrajă, (*fig.*) savoare.

voluptuós, -oásă *adj.* impudic, lasciv, obscen, senzual, (*livr.*) lubric.

vomá *vb.* a vomita, a vărsa, a borî.

vómă *s. f.* vomare, vomitare, (*livr.*) vomisment, (*pop.*) bórâre.

vomisménț *s. n.* vomitare, vomă.

vomitá *vb.* a vărsa, a voma.

vomitív *s. n.* emetic.

vonicér *s. m.* (*bot.*) salbă-moale, (*reg.*) caprifoi, sânger.

vopseá *s. f.* 1. (*reg.*) boia, farbă. 2. (*înv.*) nuanță, ton.

vopsí *vb.* 1. a colora, (*pop.*) a boi. 2. a (se) farda, a (se) machia, (*pop.*) a (se) drege, a (se) picta, a (se) rumeni, a (se) sulemeni. 3. (*pop.*) a (se) stropi, a (se) păta; a (se) mânji.

vopsíre *s. f.* colorare, vopsit, boire, boit, (*pop.*) boială.

vopsít[1] *s. n.* vopsire.

vopsít[2]**, -ă** *adj.* colorat, (*pop.*) boit.

vopsitór, -oáre *s. m. f.* 1. boiangiu. 2. (*reg.*) zugrav.

vopsitorie *s. f.* boiangerie.

voráce *adj.* (*livr.*) lacom, gurmand, mâncăcios, pofticios.

voracitáte *s. f.* 1. (*livr.*) lăcomie, nesaț. 2. (*fig.*) cupiditate; aviditate.

vorbár, -ă *adj.* 1. (*înv.*) dicționar. 2. (*reg.*) vorbăreț, flecar.

vórbă *s. f.* 1. cuvânt, termen, (*livr.*) verb, vocabulă, (*pop.*) zicere, (*înv.*) grai, parolă, voroavă. 2. convorbire, conversație; discuție, taifas. 3. *~-lungă = s. m., adj.* clănțău, flecar, guraliv, limbut, palavragiu. 4. neînțelegere, ceartă. 5. zicătoare, zicală, proverb, expresie. 6. îndemn, sfat, învățătură. 7. părere, convingere, hotărâre. 8. promisiune, făgăduială; tocmeală. 10. zvon; veste, știre, informație. 11. bârfă, bârfeală, clevetire, calomnie.

vorbăréț, -eáță *adj.* guraliv, limbut, vorbar, palavragiu, vorbă-lungă, (*livr.*) locvace, (*pop.*) gureș.

vorbărie *s. f.* 1. pălăvrăgeală, trăncăneală, sporovăială, flecăreală, taifas, (*livr.*) logoree, (*fig.*) clănțăneală. 2. poliloghie. 3. verbalism, verbiaj, verbozitate.

vorbí *vb.* 1. a spune, a zice, a grăi. 2. a discuta, a comenta. 3. a se sfătui, a se învoi, a se înțelege.

vorbíre *s. f.* 1. vorbă. 2. limbaj. 3. limbă, grai. 4. (*înv.*) cuvânt; mențiune.

vorbítor, -oáre I. *adj.* 1. vorbăreț, comunicativ. 2. evident, edificator. II. *s. m. f.* orator, conferențiar.

vórnic *s. m.* crainic, pristav, vornicel.

vorniceásă *s. f.* 1. (*înv.*) vorniciță. 2. (*reg.*) drușcă, vorniciță.

vornicél *s. m.* (*înv.*) vornic.

vornicíță *s. f.* 1. (*înv.*) vorniceasă. 2. (*reg.*) vorniceasă, drușcă.

voroávă *s. f.* (*înv.; reg.*) 1. cuvânt, vorbă. 2. discuție, convorbire, conversație.

voroví *vb.* (*înv.; reg.*) a vorbi, a conversa, a discuta.

vot *s. n. drept de ~ =* sufragiu.

vrábie *s. f.* vrăbete.

vraci *s. m.* (*pop.*) 1. doctor, tămăduitor. 2. vrăjitor.

vraf *s. n.* grămadă, maldăr, teanc; morman.

vráiște *s. f.* dezordine, neorânduială, harababură.

vrájă *s. f.* 1. vrăjitorie, descântec. 2. (*fig.*) farmec, încântare.

vrájbă *s. f.* dușmănie, ură, vrăjmășie, dezbinare, zâzanie; ceartă.

vrăbéte *s. m.* vrabie.

vrăjí *vb.* 1. (*fig.*) a încânta, a fermeca. 2. a descânta.

vrăjít, -ă *adj.* 1. fermecat. 2. (*fig.*) încântător, fermecător, atrăgător.

vrăjitorie *s. f.* vrajă.

vrăjmáș, -ă I. *s. m. f.* dușman, inamic. II. *adj.* 1. dușmănos, învrăjbit. 2. rău, crud, câinos, hain. 3. primejdios, potrivnic; cumplit, grozav.

vrăjmășéște *adv.* dușmănos.

vrăjmășí *vb.* a (se) dușmăni.

vrăjmășie *s. f.* dușmănie, ură.

vrea *vb.* 1. a voi, a intenționa. 2. a pretinde, a cere. 3. a dori, a pofti. 4. a consimți, a se învoi.

vrédnic, -ă *adj.* 1. harnic. 2. capabil, destoinic.

vrednicí *vb.* (*pop.*) a se învrednici.

vrednicíe *s. f.* 1. hărnicie, îndemânare, pricepere. 2. vitejie. 3. cinste, cuviință. 4. (*înv.*) demnitate.

vrej *s. n.* lăstar.

vréme *s. f.* 1. timp. 2. interval, perioadă, răstimp. 3. prilej, ocazie; moment prielnic. 4. *~a de apoi* = viața viitoare. 5. epocă, veac, secol.

vremélnic, -ă *adj.* temporar, trecător, efemer, instabil.

vremuí *vb.* (*pop.*) a trece, a se scurge.

vremuiálă *s. f.* (*pop.*) vreme rea.

vreodátă *adv.* cândva, odată.

vrére *s. f.* 1. voință, vrută. 2. hotărâre, decizie. 3. dorință, poftă, plăcere. 4. scop, intenție.

vreún, vreo I. *adj. nehot.* 1. oarecare, careva. 2. aproximativ. II. *pron. nehot.* cineva, oarecine, oarecare; careva.

vrútă *s. f.* 1. voință, vrere. 2. *~e și nevrute* = palavre, vorbe goale.

vuí *vb.* 1. a vâjâi, a mugi, a fremăta, a hui, a bubui. 2. (*spec.*) a bubui. 3. (*spec.*) a duduí; a țiui. 4. a suna, a răsuna. 5. a trosni, a pârâi, a hurui. 6. a vocifera, a fremăta.

vuiálă *s. f.* (rar) vuiet.

vúiet *s. n.* 1. vâjâit, muget, freamăt, foșnet, huiet. 2. bubuit, duduit, trosnet, pârâit. 3. zăngănit, zuruit. 4. gălăgie, vacarm, larmă, vociferare. 5. (*înv.*) zvon, știre; veste. 6. (rar) ecou.

vuietoáre *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) bobiță, poama-momiței.

vuíre *s. f.* vuit.

vuít *s. n.* vuire.

vulcánic, -ă *adj.* 1. (*geol.*) efuziv. 2. (*fig.*) impetuos, nestăpânit, năvalnic, aprins, violent.

vulcanísm *s. n.* (*geol.*) erupție.

vulg *s. n.* (*depr.*) popor, norod, plebe, gloată, prostime.

vulgár, -ă *adj.* 1. ordinar, grosolan,

josnic, mitocănesc. **2.** obișnuit, comun, banal. **3.** *logaritm ~* = logaritm zecimal. **4.** (*înv.*) popular. **5.** *limba latină ~ă* = limba latină populară. **6.** neștiințific.

vulgaritáte *s. f.* trivialitate, grosolănie.

vulgarizá *vb.* a banaliza.

vulgarizáre *s. f.* banalizare.

vulnerá *vb.* (rar) a răni, a vătăma.

vulnerábil, -ă *adj.* **1.** atacabil, slab. **2.** *punct ~* = punct sensibil, slab.

vulpán *s. m.* (*pop.*) vulpoi.

vúlpe *s. f.* **1.** (*zool.*) vulpoaică. **2.** (*iht.*) *~-de-mare* = vatos. **3.** (*zool.*) *~a-deșertului* = fenec.

vulpénie *s. f.* șiretlic, șiretenie, viclenie.

vulpéște *adv.* (*fig.*) șiret, perfid.

vulpoáică *s. f.* **1.** vulpe. **2.** (*fig.*) femeie vicleană.

vulpói *s. m.* vulpan.

vultán *s. m.* vultur.

vúltur *s. m.* (*ornit.*) **1.** vultan. **2.** *~ bărbos* = zăgan. **3.** (*fig.*) curajos, măreț, falnic.

vulturésc, -eáscă *adj.* ager, sprinten; îndrăzneț, cutezător.

vurt *s. n.* (*reg.*) poșircă.

vúvă *s. f.* (*reg.*) dairea, tamburină.

vuvuí *vb.* a vâjâi, a vui; a zumzăi, a bâzâi.

vuvuít *s. n.* vuiet, zumzet.

vuvuitoáre *s. f.* (*reg.*) vuiet, zumzet.

vuvuitúră *s. f.* (*reg.*) vuiet, zumzet.

W

wagon-lit (pr. *vagon-li*) *s. n.* vagon de dormit, sleeping, sleeping-car.

walkie-talkie (pr. *uóki-tóki*) *s. n.* talkie-walkie.

waterpolo (pr. *uóterpolo*) *s. n.* polo pe apă.

wattsecúndă *s. f.* (*fiz.*) joule.

week-end (pr. *uíchend*) *s. n.* sfârșit de săptămână.

window (pr. *uíndou*) *s. n.* fereastră, geam; vitrină.

wólfram *s. n.* (*chim.*) tungsten.

X

xenofób, –ă *adj., s. m. f.* şovin, naţionalist, rasist.
xerofilă *s. f.* (*bot.*) xerofită.
xerofită *s. f.* xerofilă.
xeroftalmíe *s. f.* (*med.*) xerozã.
xerózã *s. f.* xeroftalmie.
xilográf, –ă *s. m. f.* gravor în lemn.

Y

yálă *s. f.* broască de siguranţă, încuietoare.
yankéu *s. m.* cetăţean al S. U. A., american.
yesman (pr. *iésmen*) *s. m.* om supus.
yoghín *s. m.* yoghist.
yoghíst *s. m.* yoghin.

Z

za *s. f.* inel, ochi, verigă.
zabét *s. m.* (*înv.*) guvernator, conducător, cârmuitor.
zadár *s. n.* (rar) inutilitate, zădărnicie, deșertăciune.
zádă *s. f.* (*bot.*) **1.** larice. **2.** (*reg.*) pin.
zádie *s. f.* (*reg.*) catrință, fotă; șorț.
zaharázá *s. f.* (*biol.*) invertază.
zaharicále *s. f. pl.* bomboane, cofeturi, acadele; (*p. gener.*) dulciuri.
zaharíde *s. f.* glucide.
zaharisi *vb.* (*fig.; fam.*) a se ramoli.
zaharisít, –ă *adj.* **1.** (*fig.; fam.*) ramolit, senil. **2.** mieros, dulceag, siropos.
zaháruri *s. n. pl.* glucide; hidrați de carbon, zaharide.
záhăr *s. n.* **1.** *~ de struguri* = glucoză. **2.** *~ de lapte* = lactoză. **3.** *~ de malț* = maltoză. **4.** *boală de ~* = diabet zaharat.
zahereá *s. f.* (*înv.*) nutreț, furaj.
zaiafét *s. n.* ospăț, chiolhan.
záică *s. f.* (*ornit.; reg.*) gaiță.
zalhana *s. f.* (*înv.*) abator rudimentar.
zambílă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) iacint, floarea-viorelei.
zámcă *s. f.* (*înv.*) fortăreață, cetate, întăritură.
zamfír *s. n.* (*înv.; pop.*) safir.
zamfíră *s. f.* (*ornit.; reg.*) grangur.
zapciu *s. m.* (*înv.*) **1.** subprefect. **2.** agent de poliție.
zápis *s. n.* (*înv.*) document, act, dovadă, înscris.
zapíscă *s. f.* (*înv.*) adeverință, certificat.
zaráf *s. m.* (*înv.*) cămătar.
zarafír *s. n.* (*pop.*) brocart.
záre *s. f.* **1.** orizont, (*pop.*) poala cerului. **2.** (la *pl.*) aer, atmosferă, cer, slavă, spațiu, văzduh, (*livr.; fig.*) eter. **3.** rază. **4.** culme, creastă, coamă, vârf.
zăríște *s. f.* **1.** zare, orizont. **2.** (*pop.*) luminiș; poiană.
zarnacadeá *s. f.* (*bot.; reg.*) narcisă.
zárvă *s. f.* **1.** gălăgie, hărmălaie, tărăboi. **2.** agitație, frământare, tulburare, vâlvă. **3.** ceartă, discuție, (*pop.*) gâlceavă, sfadă.
zarzavát *s. n.* verdețuri.
zárzăr *s. m.* (*reg.*) corcoduș.
zaț *s. n.* **I.** drojdie, (*înv.*) telvea. **II.** (*tipogr.*) tipar.
zavéră *s. f.* (*înv.; pop.*) revoltă, răscoală, răzvrătire.
zavergisí *vb.* (*înv.*) a se răzvrăti.
zavergíu *s. m.* răsculat, răzvrătit, rebel, revoltat.
zavístie *s. f.* (*înv.*) **1.** invidie, pizmă, gelozie; ură, dușmănie; intrigă, pârâ. **2.** discordie, gâlceavă, ceartă.
zavragíu *s. m.* **1.** țigan nomad. **2.** scandalagiu.
zăbálă *s. f.* **1.** (*reg.*) mușțiuc. **2.** (*med.*; la *pl.*) zăbăluță. **3.** (*pop.*) herpes. **4.** (la *pl.*) bale.
zăbávă *s. f.* **1.** întârziere, încetineală, tărăgăneală, zăbovire. **2.** răgaz, odihnă. **3.** amuzament, petrecere, distracție, joacă.

zăbávnic, –ă *adj.* (*înv.*) **1.** zăbovitor. **2.** încet, greoi, moale, molatic.
zăbălós, –oásă *adj.* bălos, murdar, nespălat, răpănos, pătat.
zăbălúță *s. f.* **1.** strună. **2.** (*med.*) zăbale.
zăbăúc, –ă *adj.* (*reg.*) zăpăcit, aiurit, năuc, năucit, dezorientat.
zăblău[1] *s. n.* (*reg.*) pătură, țol.
zăblău[2] *s. m.* (*reg.*) **1.** vlăjgan, găligan, lungan. **2.** dulău.
zăbovi *vb.* **1.** a întârzia, (*pop.*) a pregeta. **2.** a se opri, a poposi, a sta, a ședea. **3.** a aștepta, a sta.
zăbovít, –ă *adj.* (*înv.*) întârziat, amânat.
zăbovitór, –oáre *adj.* (*înv.*) zăbavnic.
zăbreá *s. f.* gratie; bară, (*pop.*) ostreț.
zăcáre *s. f.* (*reg.*) zăcere.
zăcáș, –ă *adj.* (*reg.*) **1.** leneș, trândav, indolent, puturos. **2.** (*fig.*) rău, răutăcios, invidios; răzbunător.
zăcășeálă *s. f.* (*reg.*) **1.** răutate, ură, invidie. **2.** lâncezeală, boală; inerție, nepăsare, pasivitate, inacțiune.
zăcătoáre *s. f.* **1.** cadă, (*pop.*) tocitoare. **2.** (*reg.*) staniște, zăcătură.
zăcătúră *s. f.* (*reg.*) zăcătoare, staniște.
zăceá *vb.* **1.** a boli, a piroti, (*înv.*) a lâncezi. **2.** a se afla.
zăcére *s. f.* zăcut.
zăcút[1] *s. n.* zăcere, bolire.
zăcút[2]**, –ă** *adj.* (*reg.*) **1.** stătut, clocit. **2.** putred.
zădărí *vb.* (*pop.*) **1.** a sâcâi, a necăji, a hărțui. **2.** a răscoli, a tulbura.
zădărnicí *vb.* **1.** a dejuca, a împiedica, a strica. **2.** a anihila, a anula, a contracara, a neutraliza.
zădărnicíe *s. f.* **1.** lucru inutil; deșertăciune, inutilitate, nimicnicie. **2.** (*înv.*) vanitate, trufie, îngâmfare, înfumurare, orgoliu.
zădúf *s. n.* **1.** arșiță, caniculă, zăpușeală. **2.** (*fig.*) supărare, suferință, necaz; (la *pl.*) greutăți, dificultăți.
zăgán *s. m.* (*ornit.*) vultur-bărbos.
zăgáș *s. n.* (*înv.*) canal, șanț.
zăgáz *s. n.* **1.** stăvilar, baraj, (*reg.*) opritoare. **2.** stavilă, (*înv.*) iaz, scurgătoare. **3.** (*fig.*) obstacol, opreliște, piedică.
zăgăzuí *vb.* **1.** a stăvili, a îndigui, a bara. **2.** (*fig.*) a opri, a împiedica.
zăgăzuít, –ă *adj.* barat, îndiguit, îngrădit.
zăgárnă *s. f.* (*reg.*) sedilă, săculeț.
zăloágă *s. f.* (*înv.*) semn de carte.
zălóg[1] *s. m.* (*bot.*) salcie, (*reg.*) răchită.
zălóg[2] *s. n.* (*pop.*) **1.** amanet, garanție, gaj, chezășie. **2.** sechestru, ipotecă.
zălogí *vb.* (*înv.*) a amaneta.
zălogít, –ă *adj.* (*înv.*) amanetat, sechestrat, ipotecat.
zălúd, –ă *adj.* **1.** smintit, țicnit, nebun; zăpăcit. **2.** înnebunit, tulburat, năucit. **3.** naiv, nepriceput; ușuratic; tembel. **4.** prost, tembel.
zăluzí *vb.* (*reg.*) a se sminti, a se țicni, a înnebuni.
zăluzíe *s. f.* (*reg.*) nebunie.
zăluzít, –ă *adj.* (*reg.*) înnebunit, năucit, sărit, țicnit, nebun.
zămislí *vb.* (*înv.; reg.*) **1.** a procrea, a naște. **2.** a se naște, a se înfiripa. **3.** (*fig.*) a (se) crea, a (se) produce; a (se) forma, a (se) înfiripa.
zămislíre *s. f.* (*înv.; reg.*) concepere; naștere; reproducere, înmulțire.
zămislitór, –oáre *adj.* (*înv.; reg.*) creator.
zămoșíță *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) macul-cicoarei.
zănátic, –ă *adj.* zăpăcit, aiurit, smintit, bezmetic, nebun, țicnit, zurliu, (*fig.*) trăsnit.
zăngăní *vb.* a zornăi, a zdrăngăni.
zăngănire *s. f.* zăngănit.
zăngănít *s. n.* zăngănire zăngăt.
zăngănitór, –oáre *adj.* zornăitor.
zăngănitúră *s. f.* zăngănire.
zăngăt *s. n.* zăngănit.
zănoágă *s. f.* (*geogr.*) căldare, cazan, căldeirâ, circ.
zăpádă *s. f.* omăt, nea, ninsoare.
zăpăceálă *s. f.* **1.** tulburare, buimăceală, fâstâceală, năuceală; dezordine. **2.** (*fam.*) gălăgie, tărăboi, larmă, balamuc.

zăpăcí *vb.* **1.** a (se) năuci, a (se) buimăci. **2.** (*fam.*) a (se) făstăci, a (se) încurca, a (se) intimida. **3.** a răvăși, a deranja.

zăpăcít, -ă *adj.* **1.** buimăcit, năucit, făstăcit. **2.** zvăpăiat, neastâmpărat, zvânturat.

zăpăcitór, -oáre *adj.* (*pop.*) ameţitor, uluitor, năucitor.

zăpârstea *s. m. art.* (*reg.*) prâslea, mezin.

zăplán, -ă *s. m. f.* (*pop.*) vlăjgan, lungan, găligan.

zăpláz *s. n.* ulucă, gard, îngrăditură.

zăpódie *s. f.* (*reg.*) platou, podiș; vale.

zăpór *s. n.* (*pop.*) revărsare, inundaţie; viitură, torent.

zăpúc *s. n.* (*reg.*) zăpușeală, năduf, arșiță, caniculă, călduri, dogoare, toropeală.

zăpușeálă *s. f.* arșiță, zăduf, canicula, călduri, năduf, năduşeală, pârjol, toropeală, (*livr.*) torpoare, (*fig.*) cuptor, jar.

zăpuși *vb.* (*pop.*) a înfierbânta.

zăpușitór, -oáre *adj.* (*pop.*) înăbușitor, sufocant.

zărár *s. m.* (*reg.*) mulgător.

zărăfie *s. f.* (*înv.*) cămătărie.

zărgán *s. m.* (*iht.*) ştiucă-de-mare, (*reg.*) ţipar-de-mare.

zărgheálă *s. f.* (*reg.*) nebunie, ţicneală, sminteală, demenţă, boală mintală.

zărghí *vb.* (*reg.*) a se ţicni, a se sminti; a se zăpăci, a înnebuni.

zărghít, -ă *adj.* (*reg.*) smintit, ţicnit, descreierat, alienat, dement, înnebunit, nebun.

zări *vb.* **1.** a întrezări. **2.** a observa, a vedea, a remarca. **3.** a (se) vedea. **4.** a apărea, a se arăta, a se ivi, a se vedea. **5.** (*pop.*) a străluci, a lumina.

zăticneálă *s. f.* (*pop.*) zăticnire, împiedicare, stânjenire.

zăticní *vb.* (*pop.*) **1.** a împiedica, a stânjeni, a stingheri, a tulbura, a încurca. **2.** a se opri, a se întrerupe.

zătón *s. n.* (*reg.*) ostreţ.

zău *interj.* **1.** jur! **2.** serios! parol!

zăvélcă *s. f.* (*reg.*) catrinţă, fotă; şorţ popular.

zăvód *s. m.* (*zool.*) dulău.

zăvói *s. n.* luncă.

zăvór *s. n.* **1.** ivăr, încuietoare, închizătoare, (*pop.*) rătez. **2.** (*pop.; la pl.*) cătuşe, fiare.

zăvorí *vb.* **1.** a (se) fereca, a (se) închide, a (se) încuia. **2.** a închide, a întemniţa, a aresta.

zâmbăréţ, -eáţă *adj.* zâmbitor, vesel, jovial, surâzător.

zâmbet *s. n.* surâs, zâmbire.

zâmbí *vb.* a surâde.

zâmbitór, -oáre *adj.* surâzător, vesel, zâmbăreţ, radios.

zâmbitúră *s. f.* (*înv.*) zâmbet, zâmbire.

zână *s. f.* **1.** fee, (*pop.*) crăiasă. **2.** (*rar*) zeiţă.

zârnă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) lăsnicior, umbra-nopţii, (*înv.*) solan.

zâzánie *s. f.* intrigă, discordie, vrajbă, gâlceavă, ceartă, conflict.

zâzâi *vb.* a bâzâi, a zumzăi.

zâzâit *s. n.* bâzâit, zumzet.

zbanghíu, -ie *adj.* **1.** saşiu, strabic. **2.** neastâmpărat, fluşturatic, zvăpăiat, aiurit, zurliu, nebunatic.

zbanţ *s. n.* (*reg.*) ventuză.

zbáte *vb.* **1.** a se zvârcoli, a se smuci. **2.** (*fig.*) a se chinui, a se zbuciuma, a suferi. **3.** a se mişca, a zvâcni, a palpita. **4.** a se învolbura, a se învârteji. **5.** (*reg.*) a se târgui, a se tocmi.

zbátere *s. f.* zvâcnire; zbucium; frământare, învolburare.

zbânţ *s. n.* (*reg.*) joacă, zbenguire, hârjoană, hârjoneală, zbenguit.

zbânţui *vb.* a se zbengui, a zburda.

zbânţuiálă *s. f.* zbânţuire.

zbânţuíre *s. f.* zbenguială, zbânţuit, zbânţuitură.

zbânţuít[1] *s. n.* zbânţuire; zbenguială.

zbânţuít[2]**, -ă** *adj.* neastâmpărat, nebunatic, sprinţar, vioi, zăpăcit, zurliu.

zbânţuitúră *s. f.* (*rar*) zbânţuire.

zbârâi *vb.* a zbârnâi, a bâzâi, a zumzăi.

zbârâitúră *s. f.* zbârnâit, zumzet, bâzâit.

zbârceálă *s. f.* (*pop.*) zbârcitură, creţ, cută, rid, încreţitură.

zbârcí *vb.* **1.** a se încreţi, a se rida. **2.** a se chirci, a se crispa.

zbârcióg *s. m.* (*bot.*) **1.** ciuciulete, (*reg.*) pup. **2.** *~i-graşi* = (*reg.*) pupi.

zbârcíre *s. f.* încreţire, ridare, cutare.

zbârcít, -ă *adj.* încreţit.

zbârcitúră *s. f.* încreţitură, zbârceală, rid, cută, creţ.

zbârlí *vb.* **1.** a se încâlci. **2.** a (se) ciufuli, (*pop.*) a se arici. **4.** a se înfoia, a se răsfira, a se umfla. **5.** (*fig.*) a se supăra, a se mânia, a se înfuria, a se zborşi. **6.** (*fig.*) a se strica, a se înrăutăţi.

zbârlít, -ă *adj.* **1.** ciufulit, încâlcit. **2.** (*fig.*) înfuriat, supărat; zborşit.

zbârlóg *adj. invar.* (*rar*) zbârlit, ţepos.

zbârn *s. n.* zbvârnâit.

zbârnâi *vb.* **1.** a bâzâi, a zumzăi. **2.** a şuiera, a vâjâi. **3.** a bombăni, a cârti.

zbârnâiálă *s. f.* zbârnâire, zbârnâitură.

zbârnâit *s. n.* zbârnâire.

zbârnâitór, -oáre **I.** *adj.* **1.** bâzâitor, zumzăitor. **2.** (*fig.*) sensibil, delicat. **II.** *s. f.* morişcă.

zbârnâitúră *s. f.* zbârnâire, zbârnâială, zumzăire.

zbeng *s. n.* neastâmpăr, zburdălnicie.

zbengui *vb.* **1.** a zburda, a se zbânţui. **2.** a se agita, a se hârjoni.

zbenguiálă *s. f.* **1.** zbenguire, zburdălnicie, zbenguit[1]. **2.** hârjoneală, hârjoană.

zbenguíre *s. f.* zbenguială.

zbenguit[1] *s. n.* zbenguială.

zbenguít[2]**, -ă** *adj.* zburdalnic, neastâmpărat.

zbenguitór, -oáre *adj.* zburdalnic, neastâmpărat.

zbicí *vb.* a (se) usca, a (se) zvânta.

zbicít, -ă *adj.* uscat, zvântat.

zbieră *vb.* a striga, a ţipa, a urla.

zbierătúră *s. f.* zbieret, strigăt.

zbiéret *s. n.* strigăt, urlet, ţipăt.

zbir *s. m.* om sever, crud, brutal.

zbor[1] *s. n.* **1.** planare, plutire. **2.** fugă, goană, viteză. **3.** (*fig.*) avânt, elan, entuziasm.

zbor[2] *s. n.* (*înv.; reg.*) bâlci, târg, iarmaroc.

zborşi *vb.* **1.** a se mânia, a se înfuria, a ţipa, a urla. **2.** a se strica, a se acri.

zborşít, -ă *adj.* **1.** înfuriat, înverşunat, furios, mânios. **2.** zbârlit, ciufulit. **3.** alterat, acrit, fermentat.

zbúcium *s. n.* **1.** frământare, zbuciumare, neastâmpăr, zbatere. **2.** agitaţie, tumult, învălmăşeală.

zbuciumá *vb.* a se chinui, a se frământa; a (se) agita, a (se) zbate.

zbuciumáre *s. f.* frământare, chin, necaz; agitaţie, alergătură; zvârcolire, zbatere.

zbuciumát, -ă *adj.* **1.** frământat, tulburat, neliniştit. **2.** agitat, tumultuos.

zbură *vb.* **1.** a plana, a pluti. **2.** a naviga. **3.** (*fig.*) a alerga. **4.** a cădea, a se prăbuşi, a se prăvăli.

zburáre *s. f.* zbor[1].

zburat, -ă *adj.* împrăştiat, risipit, spulberat.

zburátic, -ă *adj.* (*pop.*) **1.** sprinten, ager. **2.** (*fig.*) uşuratic, nestatornic.

zburătăcí *vb.* a spulbera, a împrăştia.

zburătór, -oáre **1.** *s. m.* aviator. **2.** *s. f.* pasăre.

zburătúră *s. f.* **1.** aşchie, retevei, scurtătură, surcea, ţandără. **2.** aruncare.

zburdá *vb.* a alerga, a se zbengui, a se zbânţui.

zburdálnic, -ă *adj.* zglobiu, neastâmpărat, vioi, nebunatic, sprinţar, sprinten, zăpăcit; (*p. ext.*) uşuratic.

zburdáre *s. f.* (*fig.*) avânt.

zbúrdă *s. f.* zburdare, zbenguială, neastâmpăr.

zburdăciúne *s. f.* zburdălnicie, vioiciune, neastâmpăr.

zburdălnicíe *s. f.* **1.** vioiciune, neastâmpăr, voioşie. **2.** joc, petrecere, nebunie.

zburdătór, -oáre *adj.* (*rar*) zburdalnic, zglobiu, neastâmpărat.

zburdătúră *s. f.* (*reg.*) salt, săritură.

zdrahón *s. m.* (*pop.; fam.*) voinic, puternic, robust.

zdrávăn, -ă *adj.* **1.** voinic, puternic, vânjos, viguros. **2.** sănătos, teafăr, întreg, neatins, nevătămat. **3.** mare, tare, solid.

zdrăngănél *s. m.* (*reg.*) clopoțel, zurgălău.
zdrăngăní *vb.* a zăngăni.
zdrăngănít *s. n.* zdrăngănitură.
zdrăngănitúră *s. f.* zdrăngănit.
zdreánță *s. f.* **1.** buleandră, cârpă, otreapă, (*pop.*) treanță. **2.** (*fig.; fam.*) lepădătură, secătură.
zdreli *vb.* a (se) juli, a (se) jupui.
zdrelít, –ă *adj.* **1.** julit, jupuit. **2.** zdrobit, sfărâmat.
zdrelitúră *s. f.* zgârietură, julitură.
zdrențărós, –oásă *adj.* **1.** rupt, zdrențuit; zdrențos. **2.** flenduros.
zdrențós, –oásă *adj.* zdrențăros.
zdrențuí *vb.* a se rupe, a se sfâșia.
zdrențuít, –ă *adj.* **1.** rupt, sfâșiat. **2.** zdrențăros.
zdrobí *vb.* **1.** a strivi, a sfărâma, (*pop.*) a zobi. **2.** (*fig.*) a mâhni, a supăra. **3.** a se destrăma, a pieri. **4.** (*fig.; reg.*) a se frământa, a se agita, a se zbuciuma.
zdrobít, –ă *adj.* **1.** strivit, sfărâmat, distrus, nimicit, învins. **2.** (*fig.*) demoralizat. **3.** (*fig.*) extenuat, epuizat.
zdrobitór, –oáre **1.** *adj.* **1.** (*fig.*) copleșitor, istovitor. **2.** hotărâtor, decisiv, determinant. **II.** *s. n.* (*spec.; reg.*) meliță.
zdrumicá *vb.* (*pop.*) **1.** a sfărâma, a zdrobi. **2.** (*fig.*) a nimici, a distruge.
zdrumicáre *s. f.* (*pop.*) sfărâmare, zdrobire, nimicire.
zdrumicát, –ă *adj.* sfărâmat, zdrobit.
zdrumicătúră *s. f.* (*pop.*) sfărâmătură.
zdrúncin *s. n.* **1.** zdruncinătură. **2.** efort, străduanie. **3.** (*fig.*) tulburare, zbucium, frământare.
zdrunciná *vb.* **1.** a zgâlțâi, a zgudui, a clătina, a hurduca. **2.** (*fig.*) a slăbi, a șubrezi, a submina.
zdruncinát, –ă *adj.* **1.** zguduit, clătinat, hurducat. **2.** zdrobit, strivit. **3.** șubrezit, slăbit.
zdruncinătúră *s. f.* **1.** scuturătură, zguduire, hurducătură. **2.** (*fig.*) dezechilibru, tulburare.
zdup **1.** *interj.* tronc! **2.** *s. n.* (*fam.*) închisoare, penitenciar, arest.
zeámă *s. f.* **1.** suc, must. **2.** (*pop.*) supă, ciorbă. **3.** (*~ de varză* = (*reg.*) moare. **4.** *~ de prune* = țuică. **5.** *~ lungă* = mâncare neconsistentă. **6.** *~ de vorbe* = vorbe goale. **7.** *~ de clopot* = (*pop.*) moartea.
zebrát, –ă *adj.* dungat, vărgat.
zecimál, –ă **1.** *adj.* decimal. **2.** *s. f.* basculă, (*reg.*) cântar, majă.
zeciuí *vb.* (*înv.*) **1.** a dijmui. **2.** (*fam.*) a fura. **3.** a decima.
zeciuiálă *s. f.* dijmă, (*înv.*) madea.
zeciuíre *s. f.* (*înv.*) dijmuire, ze ciuit[1].
zeciuít[1] *s. n.* (*înv.*) zeciuire.
zeciuít[2], **–ă** *adj.* (*înv.*) dijmuit.
zefír *s. m.* adiere, boare, (rar) aură.
zeflemeá *s. f.* ironie, persiflare, batjocură, derădere, râs, bătaie de joc, deriziune, (*fam.*) băscălie, (*fig.*) șfichi.
zeflemisí *vb.* a ironiza, a persifla, (*fig.*) a urzica; a batjocori.
zeflemisíre *s. f.* **1.** ironizare, persiflare, (*fig.*) șfichiuire. **2.** batjocorire, ridiculizare.
zeflemíst, –ă *adj.* ironic, batjocoritor, zeflemitor.
zeflemitór, –oáre *adj.* (rar) zeflemist.
zéghe *s. f.* (*reg.*) **1.** șubă, țundră. **2.** dimie, aba, pănură.
zégras *s. n.* iarbă-de-mare.
zéie *s. f.* (rar) zeiță.
zeiésc, –iáscă *adj.* ceresc, divin, dumnezeiesc, sfânt.
zeificá *vb.* a deifica, a diviniza, (*înv.*) a îndumnezei.
zeificáre *s. f.* deificare, divinizare.
zeitáte *s. f.* divinitate păgână, idol, zeu, zeiță, (*înv.*) boz, chip.
zeiță *s. f.* zeie, zână.
zel *s. n.* râvnă, sârguință; ardoare; entuziasm.
zelós, –oásă *adj.* **1.** activ, harnic, neobosit, silitor, vrednic, (*livr.*) laborios, (*înv.*) diligent. **2.** asiduu, insistent, perseverent, sârguincios, tenace.
zémnic *s. n.* (*reg.*) pivniță, beci.
zemós, –oásă **1.** *adj.* mustos, suculent. **2.** *s. m.* pepene galben.

zemuí *vb.* a mustui.
zenít *s. n.* **1.** amiază, (*pop.*) namiază. **2.** (*fig.*) culme, apogeu.
zepelín *s. n.* (*av.*) dirijabil.
zer *s. n.* (*pop.*) zară, (*reg.*) străgheață.
zerí *vb.* (*reg.*) a se înăcri.
zéro *s. n.* **1.** (*mat.*) nulă. **2.** nulitate. **3.** *ora ~* = miezul nopții.
zerós, –oásă *adj.* apos.
zéstre *s. f.* **1.** dotă, (*pop.*) parte. **3.** inventar.
zețár *s. m.* (*tipogr.*) culegător.
zețărie *s. f.* (*tipogr.*) culegătorie.
zețuí *vb.* (*tipogr.*) a culege.
zețuíre *s. f.* zețuit, culegere.
zețuít *s. n.* zețuire.
zeu *s. m.* **1.** idol, zeitate, (*înv.*) chip, făptură, boz. **2.** (*ir.*) șef.
zéxe *interj.* (*arg.*) atenție!
zgáibă *s. f.* **1.** bubiță, coajă, crustă. **2.** *~e dulci* = (*reg.*) bube dulci, impetigo.
zgárdă *s. f.* **1.** (*înv.*) prohaz. **2.** (*înv.*) salbă, colan, colier.
zgău *s. n.* (*înv.*) **1.** uter, matrice, mitră. **2.** cavitate. **3.** gaură.
zgâí *vb.* **1.** a (se) căsca, a (se) holba, (*pop.*) a (se) beli. **2.** a se chiorî, a se holba, (*reg.*) a se hlizi.
zgâlțâí *vb.* a (se) zgudui, a (se) clătina, a (se) cutremura.
zgâmbói *s. m.* (*fam.*) copil, puști, pici, prichindel.
zgâmboí *vb.* (*reg.*) a se strâmba, a se schimonosi.
zgândări *vb.* **1.** a (se) râcâi, (*pop.*) a (se) scociori. **2.** (*fig.*) a ațâța, a întărâta, a sâcâi; a răscoli.
zgârcénie *s. f.* avariție, calicie, (*livr.*) parcimonie, (rar) meschinărie, (*înv.*) scumpie.
zgârci[1] *s. n.* **1.** cartilaj, (*pop.*) vână. **2.** (*anat.*) sfârc. **3.** (*tehn.*) (*reg.*) scoabă.
zgârci[2] *vb.* **1.** a se strânge, a se chirci, a se contracta. **2.** a (se) contracta, a (se) crispa, a (se) încleșta. **3.** a se calici, a se scumpi.
zgârcít, –ă *adj.* **1.** strâns, ghemuit, chircit. **2.** avar, calic, (*livr.*) harpagon, parcimonios, (rar) meschin, (*pop.*) ciufut, (*fam.*) zgârciob, frigelinte, zgârie-brânză.
zgâriá *vb.* **1.** a răcâi, (*pop.*) a zgreptăna. **2.** a cresta, a scrijeli, a scobi. **3.** *~e-brânză* *s. m. f. invar.* = zgârcit, avar, cărpănos. **4.** *~e-nori* *s. m. invar.* = clădire foarte înaltă.
zgâriát, –ă *adj.* crestat, scrijelit.
zgârietúră *s. f.* crestătură, scrijeleală, scrijelitură.
zgâtie *s. f.* (*reg.*) strengăriță, diavoliță, drăcoaică.
zglăvóc, –oácă **1.** *s. f.* (*m.*) (*iht.*) (*reg.*) babă, moacă. **2.** *s. m.* (*bot.*) albăstrea, albăstriță.
zglobíu, –ie *adj.* **1.** vioi, sprinten, zburdalnic, zurliu, zvăpăiat, zvânturat, (*înv.*) zburdător. **2.** vioi, săltăreț, vesel.
zgómot *s. n.* gălăgie, vacarm; vuiet, tumult, zarvă.
zgomotós, –oásă *adj.* gălăgios.
zgrăbúnță *s. f.* (*pop.*) bubuliță, bubiță, coș.
zgrăbunțícă *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) iarba-zgaibei.
zgrăbunțós, –oásă *adj.* (*pop.*) **1.** buburos. **2.** grăunțos, granulos.
zgribulí *vb.* a dârdâi.
zgrípțor *s. m.* **1.** acvilă; pajură. **2.** (*fig.*) avar, hrăpăreț, zgripțuroi.
zgripțuroáică *s. f.* babornică, cotoroanță, hoașcă, (*fig.*) hârcă.
zgripțurói *s. m.* zgriptor.
zgrúnțur *s. m.* grunz.
zgrunțurós, –oásă *adj.* grunzuros, (*livr.*) rugos.
zguduí *vb.* **1.** a (se) cutremura, a (se) clătina; a (se) scutura, a (se) zdruncina. **2.** (*fig.*) a înfiora, a emoționa, a tulbura.
zguduiálă *s. f.* zguduitură.
zguduít, –ă *adj.* agitat, frământat; înfiorat, înfricoșat.
zguduitór, –oáre *adj.* **1.** cumplit, cutremurător, fioros, groaznic, grozav, înfiorător, oribil, sângeros. **2.** impresionant, (*fig.*) dramatic.
zguduitúră *s. f.* **1.** zdruncinătură, zguduială. **2.** (*fig.*) înfiorare, cutremurare.

zgură *s. f.* **1.** (*reg.*) stur. **2.** scorie. **3.** scrum. **4.** funingine, cenușă întăritǎ.

zi *s. f.* **1.** dată, termen, timp, vreme, (*pop.*) soroc, (*înv.*) veleat. **2.** ~ *aniversară* = aniversare, ziua nașterii. **3.** (*art.*) onomastică. **4.** ~ *festivă* = sărbătoare. **5.** *Ziua Crucii* = Înălțarea Sfintei Cruci, (*pop.*) cârstov. **6.** (la *pl.*) existență, trai, viață. **7.** (la *pl.*) vreme, epocă.

ziár *s. n.* cotidian, gazetă, jurnal, (*înv.*) foaie.

ziarist, -ă *s. m. f.* gazetar, jurnalist, publicist.

ziarístic, -ă **1.** *adj.* gazetăresc, jurnalistic, publicitate. **2.** *s. f.* gazetărie, jurnalism, jurnalistică, presă, publicistică.

zibelínă *s. f.* (*zool.*) samur, (*înv.*) sobol.

zicálă *s. f.* zicătoare, proverb, vorbă bătrânească, parimie, (*înv.*) pildă.

zicătoáre *s. f.* zicătură, zicală, proverb, zicere, zisă, (*reg.*) cimilitură, (*înv.*) pildă.

zicătúră *s. f.* **1.** zicătoare. **2.** (*reg.*) cântec, cântare.

zíce *vb.* **1.** a spune, a rosti, a vorbi. **2.** a afirma, a declara; a susține, a pretinde. **3.** a promite, a făgădui. **4.** a răspunde, a riposta; a invoca. **5.** (*pop.*) a cânta; a doini, a hori. **6.** a gândi, a socoti, a crede. **7.** a porecli.

zid *s. n.* **1.** (*livr.*) mur. **2.** perete.

zidărie[1] *s. f.* construcție.

zidărie[2] *s. f.* zidărit.

zidărit *s. n.* zidărie[2].

zidí *vb.* **1.** a clădi, a construi, (*livr.*) a edifica, (*înv.*) a întemeia. **2.** (*bis.*) a crea, a face. **3.** (*fig.*) a se forma; a se înălța.

zidíre *s. f.* **1.** construcție, clădire, edificiu. **3.** (*bis.*) creare, facere, creație. **3.** (*înv.*) creatură, făptură, ființă.

zidít, -ă *adj.* **1.** clădit, construit. **2.** închis, astupat.

ziditór, -oáre **1.** *s. m. f.* întemeietor. **2.** *s. m. art.* Dumnezeu, Atotputernicul, Creatorul, Domnul, Sfântul.

zigomátic, -ă *adj. os* ~ = zigomă.

zigómă *s. f.* (*anat.*) os zigomatic.

zigospór *s. m.* zigot, ou fecundat.

zigót *s. m.* zigospor.

zigzág *s. n.* **1.** linie frântă. **2.** meandru.

zilér, -ă *s. m. f.* diurnist, zilaș.

zílnic, -ă *adj.* **1.** diurn. **2.** cotidian, curent, obișnuit, prozaic.

zimțá *vb.* a zimțui, a cresta, a dința.

zimțát, -ă *adj.* dințat, crestat, zimțuit.

zimțuí *vb.* a zimța, a cresta, a stria.

zimțuíre *s. f.* zimțare.

zimțuít, -ă *adj.* crestat, zimțat.

zincá *vb.* a zincui, a galvaniza.

zincuí *vb.* a zinca.

zis, zísă **1.** *adj.* numit, denumit, poreclit. **2.** *s. f.* vorbă, spusă, afirmație; proverb, zicătoare. **3.** *s. f.* (*înv.*) sfat, îndemn; ordin, poruncă.

zizánie *s. f.* (*bot.*) **1.** raigras englezesc, (*reg.*) obsigă. **2.** măgară, neghină, (*pop.*) mălură.

zlătár *s. m.* țigan (nomad).

zloátă *s. f.* lapoviță.

zlotós, -oásă *adj.* ploios, umed, noroios.

zmeoáică *s. f.* **1.** (*pop.*) zmeoaie. **2.** (*bot.*) (*reg.*) somnorel, somnoroasă, zmeoaie.

zmeoáie *s. f.* **1.** zmeoaică. **2.** (*bot.*) (*reg.*) tămâioară.

zmeu *s. m.* **1.** balaur. **2.** (*fig.*) erou viteaz. **3.** cal aprig.

zméur *s. m.* (rar) zmeurar.

zmeurár *s. m.* (*bot.*) zmeur, (*reg.*) rug.

zméură *s. f.* (*bot.*) (*reg.*) pomiță.

zmeuríu, -íe *adj.* roțiatic.

zoáie *s. f.* apă murdară, lături.

zob *s. n.* **1.** grăunte. **2.** aschie, ciob.

zobí *vb.* (*reg.*) a (se) sfărâma, a (se) zdrobi, a (se) strivi.

zodiác *s. n.* **1.** zodie, semn zodiacal. **2.** horoscop, rojdanic. **3.** (*pop.*) zodiar, carte de zodii.

zodiár *s. n.* zodiac.

zódie *s. f.* **1.** zodiac, semn zodiacal. **2.** constelație, semn. **3.** ~*a Racului* = (*pop.*) Zodia Cancerului. **4.** (*pop.*) planetă. **5.** ursită, destin, soartă, (*pop.*) dată scrisă, (*fig.*) stea.

zodiér *s. m.* (*pop.*) astrolog.

zoiós, -oásă *adj.* soios, jegos, murdar, negru, slinos.

zonáre *s. f.* zonificare.

zónă *s. f.* **1.** porțiune, regiune, sector. **2.** loc, regiune, sit, teren, ținut. **3.** ~ *tropicală* = tropice. **4.** (*med.*) ~*a Zoster* = (*reg.*) foc viu. **5.** cadru, cerc, câmp, domeniu, sector, sferă, tărâm. **6.** ~ *de influență* = sferă de influență.

zonificáre *s. f.* zonare.

zóo *s. n. invar.* (*fam.*) grădină zoologică.

zoocenóză *s. f.* biocenoză animală.

zoomórf, -ă *adj.* zoomorfic.

zoomórfic, -ă *adj.* zoomorf.

zoopárc *s. n.* grădină zoologică.

zootehnician, -ă *s. m. f.* zootehnist.

zootehníst, -ă *s. m. f.* zootehnician.

zor *s. n.* grabă, iuțeală, rapiditate, viteză, repezeală.

zoralía *s. f. art.* (*pop.*) ca-la-ușa-cortului.

zoreá *s. f.* (*bot.*) (*pop.*) bună-dimineața, adormițele, barba-împăratului.

zori[1] *s. m. pl.* aurora, crepuscul, (*pop.*) faptul zilei.

zorí[2] *vb.* a (se) grăbi, a (se) iuți, (*livr.*) a (se) alerta.

zornăí *vb.* a zăngăni.

zugrăveálă *s. f.* **1.** zugrăvire, zugrăvit. **2.** pictură murală, (*p. ext.*) tablou, desen, gravură. **3.** (*fig.*) descriere, prezentare, înfățișare.

zugrăví *vb.* **1.** (*pop.*) a vopsi. **2.** a picta; a desena. **3.** a contura, a înfățișa, a prezenta. **4.** a se imprima, a se reflecta, a se exterioriza.

zugrăvíre *s. f.* zugrăveală, zugrăvit.

zugrăvít *s. n.* zugrăveală, zugrăvire.

zulúf *s. m.* buclă, cârlionț.

zumzăí *vb.* a bâzâi, a zâzâi.

zúmzet *s. n.* **1.** bâzâit. **2.** murmur, freamăt.

zupăí *vb.* **1.** a tropăi. **2.** a lovi, a bate, a izbi.

zurbá *s. f.* (*înv.*) **1.** scandalagiu. **2.** (*înv.*) răsculat, răzvrătit, rebel.

zurgălău *s. m.* (la *pl.*) clopoțel.

zurlíu, -íe *adj.* (*fam.*) zvăpăiat, nebunatic, zăpăcit, smintit.

zuruí *vb.* a zornăi.

zuruitór, -oáre *adj.* zornăitor.

zúrzur *s. m.* (*pop.*) podoabă.

zuzuí *vb.* (*pop.*) a susura, a murmura, a șopoti.

zvăpăiát, -ă *adj.* nebunatic, zburdalnic, zglobiu; ușuratic.

zvâc *interj.* țâști.

zvâcneálă *s. f.* zvâcnire, zvâcnitură.

zvâcní *vb.* **1.** a palpita. **2.** a sări, a țâșni.

zvâcnire *s. f.* palpitare.

zvâcnít[1] *s. n.* zvâcnire, zvâcnet.

zvâcnít[2], **-ă** *adj.* repezit.

zvâcnitúră *s. f.* zvâcnet, palpitație, pulsație.

zvântá *vb.* **1.** a (se) zbici, a (se) usca. **2.** (*fig.*) a distrage, a prăpădi, a nimici. **3.** a secătui, a epuiza.

zvântát, -ă *adj.* zbicit, uscat.

zvârcoleálă *s. f.* zvârcolire.

zvârcolí *vb.* **1.** a se zbate. **2.** (*fig.*) a se agita, a se perpeli, a se zbate, a se zbuciuma.

zvârcolíre *s. f.* răsucire, agitare, frământare, zvârcolitură, zvârcoleală.

zvârcolitúră *s. f.* zvârcolire.

zvârlí *vb.* **1.** a arunca, a azvârli. **2.** a risipi, a împrăștia. **3.** a se arunca, a sări.

zvârlitúră *s. f.* zvârlet, zvârlire.

zvârlúgă *s. f.* (*iht.*) (*reg.*) nisipariță.

zvelt, -ă *adj.* **1.** gratios, suplu. **2.** (*fig.*) vioi, sprinten.

zveltéțe *s. f.* supleță.

zvon *s. n.* **1.** știre, veste. **2.** gălăgie, rumoare, zgomot confuz. **3.** fosnet, murmur, zumzet.

zvoní *vb.* **1.** a se scorni. **2.** a susura, a murmura.